การประเมินคุณภาพประชาธิปไตย

คู่มือปฏิบัติ

การประเมินคุณภาพประชาธิปไตย

คู่มือปฏิบัติ

เดวิด บีแทม
เอ็ดเซีย คาร์วาลโฮ
ทอดด์ แลนด์แมน
สจ๊วต เวียร์

© ลิขสิทธิ์ของ International Institute for Democracy and Electoral Assistance 2008
© ลิขสิทธิ์ของ สถาบันพระปกเกล้า 2013

สิ่งตีพิมพ์ของสถาบันระหว่างประเทศเพื่อความช่วยเหลือด้านประชาธิปไตยและการเลือกตั้ง (องค์กร IDEA) เป็นความสนใจทางการเมืองหรือความสนใจของประเทศใดประเทศหนึ่งโดยเฉพาะอย่างเป็นอิสระ ความเห็นที่เผยแพร่อยู่ในสิ่งตีพิมพ์นี้ จะถือเป็นความเห็นขององค์กร IDEA คณะกรรมการ หรือสมาชิกของสภาองค์กร IDEA มิได้

การทำซ้ำ หรือแปลสิ่งตีพิมพ์นี้ทั้งหมด หรือบางส่วน จะต้องได้รับอนุญาตจาก
International IDEA
SE-103 34 Stockholm
Sweden

ออกแบบโดย: Santángelo Diseño ปรับปรุงเป็นภาษาไทยโดย: สุชาติ วิวัฒน์ตระกูล
ภาพปก © Alberto Ruggieri/Illustration Works/Corbis/Scanpix
พิมพ์โดย:
ISBN:

This is a direct translation of the English version of Assessing the Quality of Democracy: A Practical Guide, the International Institute for Democracy and Electoral Assistance (International IDEA), Stockholm, 2008. The accuracy of the translated text has not been verified by International IDEA. In case of doubt, the original English version prevails (ISBN: 978-91-85724-43-7).

คู่มือปฏิบัติ การประเมินคุณภาพประชาธิปไตย นี้ แปลโดยตรงจากต้นฉบับภาษาอังกฤษ จัดพิมพ์โดย องค์กร IDEA ในปี ค.ศ. 2008 ความถูกต้องของข้อความที่แปลแล้วยังมิได้ผ่านการรับรองอย่างเป็นทางการโดยผู้จัดพิมพ์ หากมีข้อสงสัยข้อความส่วนใด ให้ยึดถือต้นฉบับภาษาอังกฤษเป็นหลัก (ISBN: 978-91-85724-43-7)

คู่มือปฏิบัติ การประเมินคุณภาพประชาธิปไตย
แปลโดย: ถวิลวดี บุรีกุล / สติธร ธนานิธิโชติ / ชมพูนุท ตั้งถาวร / ศิริกมล จันทรปัญญา / ณัฏฐกาญจน์ ศุกลรัตนเมธี / เม็ดทราย ส้มจีน
บรรณาธิการ: ถวิลวดี บุรีกุล และ สติธร ธนานิธิโชติ

จัดพิมพ์และเผยแพร่
สถาบันพระปกเกล้า ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา
อาคารรัฐประศาสนภักดี ชั้น 5 ฝั่งทิศใต้ เลขที่ 120 หมู่ 3
ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ 10210
โทรศัพท์ 0-2141-9600 โทรสาร 0-2143-8177
อีเมล์: webmaster@kpi.ac.th เว็บไซต์: http://www.kpi.ac.th

คำนิยม

ประมาณช่วง 2-3 ทศวรรษที่ผ่านมา รูปแบบการปกครองในระบอบประชาธิปไตยได้แพร่หลาย ฝังรากลึกอยู่ในหลายประเทศทั่วโลก จนอาจกล่าวได้ว่า ปัจจุบันนี้ ประเทศที่ปกครองในระบอบประชาธิปไตยมีมากกว่าประเทศที่ไม่ได้ปกครองในระบอบประชาธิปไตย โดยจำนวนประเทศกว่าร้อยละ 60 ของประเทศทั่วโลก มีรูปแบบการปกครองในระบอบประชาธิปไตย หากแต่การพัฒนาการของประชาธิปไตยในประเทศต่างๆ ย่อมมีความแตกต่างกันเนื่องด้วยเหตุผลทางประวัติศาสตร์ และปัจจัยแวดล้อมอื่นๆ เช่น เศรษฐกิจ วัฒนธรรม และค่านิยมในสังคม เป็นต้น

นอกจากนี้ ประเทศหลายประเทศก็เพิ่งผ่าน **"ช่วงเวลาของการเปลี่ยนผ่าน"** จากการปกครองด้วยอำนาจของรัฐบาลเผด็จการมาเป็นการปกครองในระบอบประชาธิปไตย กำลังอยู่ในช่วงการสร้างประชาธิปไตยในประเทศตนเองให้เติบโต ซึ่งตลอดกระบวนการสร้างประชาธิปไตยนี้ การประเมินสถานะ และคุณภาพของประชาธิปไตยก็เป็นสิ่งที่สำคัญ ดังนั้น การที่สถาบันระหว่างประเทศเพื่อความช่วยเหลือด้านประชาธิปไตยและการเลือกตั้ง (IDEA) ได้พัฒนาระเบียบวิธีการประเมินสถานะของประชาธิปไตย โดยจัดทำคู่มือปฏิบัติการประเมินคุณภาพของประชาธิปไตย ซึ่งออกแบบระเบียบวิธีการประเมินด้วยการให้ความสำคัญแก่พลเมืองของประเทศนั้นๆ เป็นหลัก (เช่น การใช้การมีส่วนร่วมของพลเมืองในทางการเมือง ตัวบทกฎหมายที่รับประกันสิทธิเสรีภาพ และกฎหมายที่จำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชน ฯลฯ มาเป็นตัวชี้วัดในการประเมินคุณภาพประชาธิปไตย) ตลอดจนออกแบบคู่มือปฏิบัติเพื่อให้ประเทศต่างๆ สามารถ **"ประเมินตนเอง"** ได้ จึงนับว่าเป็นสิ่งที่มีคุณค่าเป็นอย่างยิ่ง

การที่คณะผู้แปลได้แปลคู่มือปฏิบัติเล่มนี้เพื่อให้หน่วยงานที่ประสงค์จะนำระเบียบวิธี หรือแนวคิดในคู่มือปฏิบัตินี้ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ ตลอดจนนักวิชาการและบุคคลทั่วไป สามารถเข้าถึงข้อมูลของคู่มือนี้ได้โดยไม่มีอุปสรรคทางภาษา ก็ถือได้ว่าเป็นประโยชน์อย่างมาก

(ศ. ดร.บวรศักดิ์ อุวรรณโณ)
เลขาธิการสถาบันพระปกเกล้า

คำนำ: สถานะของประชาธิปไตย

ในปัจจุบัน ประชาธิปไตยเป็นรูปแบบการปกครองที่พบได้มากที่สุดในโลก ในหลายๆ ประเทศส่วนใหญ่ ประชาธิปไตยเป็นปรากฏการณ์ที่พิเศษหรือเพิ่งเกิดขึ้นเมื่อไม่นานมานี้ แต่คลื่นของประชาธิปไตยที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องตลอดศตวรรษที่ 20 ที่ผ่านมา แสดงให้เห็นว่าภายในสหัสวรรษใหม่ ประเทศที่จะมีการปกครองด้วยระบอบที่เป็นประชาธิปไตยจะมีจำนวนมากกว่าประเทศที่ปกครองด้วยระบอบที่ไม่เป็นประชาธิปไตย ทั้งนี้ จากความพยายามอย่างมากที่จะระบุประเทศที่เป็นประชาธิปไตยในโลก ทำให้ได้ข้อสรุปที่ตรงกันว่า ในวันนี้ กว่าร้อยละ 60 ของจำนวนประเทศทั้งหมด ก็มีรูปแบบบางประการของสถาบันพื้นฐานหรือกระบวนการพื้นฐาน ที่เป็นประชาธิปไตยอยู่แล้วเป็นอย่างน้อย ชุมชนประชาธิปไตยได้จัดทำบัญชีรายชื่อประเทศที่เป็นประชาธิปไตยไว้แล้วมากกว่า 100 ประเทศ ในขณะที่การประชุมระหว่างประเทศขององค์การสหประชาชาติว่าด้วยประชาธิปไตยใหม่หรือการฟื้นฟูประชาธิปไตย (ICNRD) ได้ขยายขึ้นทั้งในเชิงลึกและเชิงกว้างอย่างมีนัยสำคัญตั้งแต่การประชุมดังกล่าวได้เกิดขึ้นอย่างเป็นทางการในปี ค.ศ. 1988 ในฐานะที่เป็นที่ประชุมสำหรับการพัฒนาทางประชาธิปไตยในระดับสากล ยิ่งกว่านั้น องค์กรของรัฐบาลระหว่างรัฐบาล และองค์กรพัฒนาเอกชน ได้เน้นย้ำว่า ประชาธิปไตยเป็นทั้งเป้าหมายในตัวของมันเอง และเป็นวิธีการที่สำคัญอันจะนำไปสู่จุดมุ่งหมายอื่น เช่น การพัฒนาทางเศรษฐกิจ การลดความยากจน และการปกป้องสิทธิมนุษยชนที่ได้รับการรับรองในระดับนานาชาติที่ดียิ่งขึ้น

ได้มีการอธิบายจำนวนมากที่แสดงให้เห็นถึงการเติบโตที่เด่นชัด การแพร่ขยาย และความก้าวหน้าของความเป็นประชาธิปไตย ซึ่งการอธิบายเกี่ยวกับปัจจัยภายในมุ่งเน้นที่การเปลี่ยนแปลงทาง

เศรษฐกิจสังคมที่สำคัญ การขับเคลื่อนโดยขบวนการทางสังคมและองค์กรทางประชาสังคม แนวร่วมทางชนชั้น ความท้าทาย และการปฏิวัติ (เช่น เรื่องสีผิว หรือเรื่องอื่นๆ) และข้อตกลงหรือความยินยอมของชนชั้นนำในสังคม การอธิบายภายนอกมุ่งเน้นที่ความล้มเหลวของระบอบการปกครองที่ดำรงอยู่ในช่วงสงคราม; บทบาทของ "การแพร่กระจาย" กระบวนการทางประชาธิปไตยในรัฐเพื่อนบ้าน; การเผยแพร่ของค่านิยมทางประชาธิปไตยผ่านกระบวนการโลกาภิวัตน์ และรูปแบบอันหลากหลายของการแทรกแซงระหว่างประเทศ รวมถึงการสนับสนุนกลุ่มประชาสังคม และองค์กรพรรคการเมืองที่เพิ่งก่อตั้งใหม่ การสร้างรัฐ การจัดตั้งสถาบัน และการกำหนดประเภทเพื่อรูปแบบของกติกาอันเป็นประชาธิปไตยที่เหมาะสมและยอมรับได้; การแทรกแซงของกองกำลังอาวุธเพื่อล้มล้างระบอบการปกครองที่มีอยู่เดิมและสร้างประชาธิปไตยโดยใช้กำลัง

องค์ประกอบที่สำคัญในการวางแผน การอธิบาย และการส่งเสริมการเจริญเติบโตทางประชาธิปไตยเช่นนี้ เป็นความต้องการเพื่อให้ได้วิธีการที่สมเหตุสมผล มีนัยสำคัญ และน่าเชื่อถือ เพื่อวัดและประเมินความก้าวหน้าทางประชาธิปไตย และคุณภาพของประชาธิปไตย ทั้งนี้นักวิชาการและนักปฏิบัติได้นำมาตรการต่างๆ มาใช้วัดประชาธิปไตย รวมถึงการใช้ตัวชี้วัดที่อิงกับการจำแนกประเภท ตัวชี้วัดที่อิงกับการจัดลำดับชั้น ตัวชี้วัดที่อิงกับวัตถุประสงค์ และตัวชี้วัดที่อิงกับการผสมระหว่างการปฏิบัติทางประชาธิปไตย และความตระหนักรู้ในเรื่องประชาธิปไตยที่อยู่บนพื้นฐานของการสำรวจความคิดเห็นของสาธารณชนจำนวนมาก ในบางตัวอย่าง ตัวชี้วัดต่างๆ ได้รับการพัฒนาขึ้นตามความต้องการที่เป็นการเฉพาะ และจากนั้นก็ถูกนำมาใช้เพื่อจุดประสงค์อย่างอื่น ในขณะที่ในบางตัวอย่าง ตัวชี้วัดทั่วไปทางประชาธิปไตยได้รับการพัฒนาเพื่อนำมาใช้อย่างกว้างขวางโดยชุมชนทางวิชาการและนโยบาย อย่างไรก็ตาม การพยายามที่จะเปรียบเทียบและหาขอบเขตกว้างๆ ทางภูมิศาสตร์และประวัติศาสตร์ จะทำให้ตัวชี้วัดเหล่านี้ไม่สามารถบ่งถึงคุณลักษณะของประชาธิปไตยในบริบทเฉพาะได้ ในขณะที่การหันกลับมาพิจารณาในเรื่องของธรรมาภิบาล ความสำนึกรับผิดชอบ และการให้ความช่วยเหลือแบบมีเงื่อนไขจากผู้ให้การสนับสนุนในระดับนานาประเทศที่สำคัญ ทำให้เกิดความต้องการตัวชี้วัดประชาธิปไตยเพิ่มเติมเพื่อที่สามารถนำไปใช้ได้กับการประเมินในระดับประเทศ ระดับหน่วยงาน และในระดับโครงการ

เพื่อตอบสนองต่อการพัฒนาและตัวชี้วัดประชาธิปไตยที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว สถาบันระหว่างประเทศเพื่อความช่วยเหลือด้านประชาธิปไตยและการเลือกตั้ง (IDEA) ได้พัฒนากรอบแนวคิดทางเลือกสำหรับการประเมินประชาธิปไตย ซึ่งเปลี่ยนจากการจัดอันดับประเทศ และการตัดสินจากภายนอกมาเป็นการประเมินที่ครอบคลุมอยู่บนพื้นฐานของกลุ่มการประเมินระดับชาติ นำโดยรัฐบาล หรือประชาสังคม และสถาบันทางวิชาการ กรอบแนวคิดดังกล่าว ประกอบด้วย การยึดมั่นต่อหลักการพื้นฐานของประชาธิปไตย ค่านิยมที่ตกลงกัน ซึ่งเกี่ยวข้องกับหลักการเหล่านี้ และขอบเขตของคำถามเกี่ยวกับการปฏิบัติที่เป็นประชาธิปไตย มีขอบเขตของกรอบแนวคิดสำหรับการใช้ตัวชี้วัดที่มีอยู่ ขณะที่ในเวลาเดียวกัน ก็ยังรวมข้อมูลที่เป็นบริบทเฉพาะเกี่ยวกับคุณภาพของประชาธิปไตยมากขึ้น ที่ต่อมาสามารถเชื่อมโยงกับกระบวนการปฏิรูปประชาธิปไตยภายในประเทศ การใช้ข้อมูลดังกล่าวทั้งกับประเทศที่เป็นประชาธิปไตยมั่นคงและประชาธิปไตยใหม่อันมีความหลากหลาย อย่างเช่น มองโกเลีย และอิตาลี บังคลาเทศ และเคนยา เปรู และออสเตรเลีย ได้แสดงให้เห็นแล้วว่าเป็นวิธีการที่ได้ผล และความต้องการกรอบแนวคิดที่จะนำมาประยุกต์ใช้ในบริบทใหม่และท้าทายก็ยังคงมีอยู่อย่างต่อเนื่องทั่วโลก

หลังจากที่การประยุกต์ใช้กรอบแนวคิดการประเมินประชาธิปไตยในประเทศกว่า 20 ประเทศ ได้ประสบความสำเร็จแล้ว องค์กร IDEA ร่วมกับหน่วยงานประเมินประชาธิปไตยในสหราชอาณาจักร ศูนย์สิทธิมนุษยชน มหาวิทยาลัยเอสเส็กส์ สหราชอาณาจักร และเครือข่าย “สถานะของประชาธิปไตย” ได้ดึงเอาบทเรียน พัฒนาจุดแข็งของกรอบแนวคิด และได้รวมจุดแข็งเหล่านี้ที่มีอยู่ในกรอบแนวคิดที่ผ่านการทบทวนอย่างละเอียดถี่ถ้วนแล้ว ซึ่งปรากฏอยู่ในคู่มือนี้ **“การประเมินคุณภาพประชาธิปไตย: คู่มือปฏิบัติ”** ได้รวมหลักการทางกฎเกณฑ์ทั้งหมด และองค์ประกอบของการปฏิบัติในกรอบแนวคิด ประสบการณ์จากต่างประเทศที่เคยใช้กรอบแนวคิดเหล่านี้ และวิธีการซึ่งการประเมินประชาธิปไตยสามารถเชื่อมโยงได้กับกระบวนการปฏิรูปประชาธิปไตย

โครงสร้างของการประเมินที่ได้มีการวางเค้าโครง ณ ที่นี้ สนับสนุนหลักพื้นฐานขององค์กร IDEA ในการส่งเสริมประชาธิปไตยทั่วโลก:

- การทำให้เป็นประชาธิปไตย เป็นกระบวนการที่ต้องใช้เวลาและความอดทน
- ประชาธิปไตยไม่ได้สัมฤทธิ์ผลอันเนื่องมาจากการเลือกตั้งเพียงอย่างเดียว
- การปฏิบัติทางประชาธิปไตยอาจเปรียบเทียบได้ แต่กำหนดให้ตายตัวไม่ได้
- ประชาธิปไตยถูกสร้างจากสังคมภายในหลายๆ สังคม
- ประชาธิปไตยไม่สามารถนำเข้า หรือส่งออกได้ แต่สนับสนุนและส่งเสริมได้ (องค์กร IDEA 2005: 12)

คู่มือนี้ได้จัดเตรียมชุดของข้อมูลที่เที่ยงตรง ซึ่งมาจากประสบการณ์หลายปี และจากการนำไปใช้จริงในประเทศ ประชาธิปไตยแบบมั่นคงและแบบใหม่ทั่วโลก คู่มือฉบับนี้ได้รับการเติมเต็มให้สมบูรณ์โดยคู่มืออีกฉบับหนึ่งซึ่งมีชื่อว่า “การประเมินคุณค่าของประชาธิปไตย: การอธิบายโดยสรุป” ซึ่งมีทั้งบทนำในเรื่องกรอบแนวคิด รวมถึงหลักการประชาธิปไตยขั้นพื้นฐาน ค่านิยมที่ตกลงกัน การประเมินคำถามในการค้นคว้า ตัวอย่างของการนำไปใช้ในทั่วโลก ขั้นตอนซึ่งเป็นตัวอย่างในการทำการประเมินให้สำเร็จ และค่านิยมในฐานะที่เป็นเครื่องมือสำหรับสนับสนุนการปฏิรูปประชาธิปไตย ซึ่งได้มีการพิสูจน์ให้เห็นว่า คู่มือทั้งสองฉบับเป็นที่น่าสนใจอย่างยิ่งสำหรับนักเคลื่อนไหวประชาธิปไตยระดับรากหญ้า องค์กรภาคประชาสังคม นักปฏิบัติที่มีจิตสำนึกในการปฏิรูปในสังคมการเมืองและในรัฐบาล กลุ่มองค์กรระหว่างประเทศที่เป็นผู้ให้ความช่วยเหลือ องค์กรร่วมรัฐบาล และองค์กรพัฒนาสังคมซึ่งยึดมั่นในการสร้างประชาธิปไตยสำหรับอนาคต

บทนำ

ในช่วงสามทศวรรษที่ผ่านมา ประชาธิปไตยได้แพร่หลายและฝังรากลึกในหลายประเทศทั่วโลก ในขณะที่การขับเคลื่อนและคุณภาพของประชาธิปไตยในประเทศเหล่านี้ มีความแตกต่างกัน ประชาชนที่ถูกปกครองโดยผู้แทนที่มาจากการเลือกตั้งมีจำนวนมากขึ้นกว่าแต่ก่อน ดังนั้น การปกครองที่มีรูปแบบเป็นประชาธิปไตยเป็นการปกครองที่มีการนำไปใช้มากที่สุดในโลก ระบอบการปกครองที่ไม่สามารถนำไปสู่การเป็นประชาธิปไตยได้ ถือว่าขาดความชอบธรรม พลเมืองในประเทศที่มีการปกครองแบบไม่เป็นประชาธิปไตยเหล่านั้นก็ยังคงแสดงออกอย่างต่อเนื่องถึงความปรารถนาในอิสรภาพ ศักดิ์ศรี และโอกาสที่จะได้เลือกรัฐบาลที่ต้องการ ผ่านการมีส่วนร่วมในการต่อสู้ดิ้นรนหลากหลายรูปแบบ แม้ว่าพวกเขาจะต้องเผชิญกับความเสี่ยงจากการต่อสู้ดิ้นรนเช่นนั้นก็ตาม

ในขณะที่ “ช่วงเวลาของการเปลี่ยนผ่าน” เช่น การเลือกตั้งแบบประชาธิปไตยเป็นครั้งแรก หรือการสิ้นสุดอำนาจของรัฐบาลเผด็จการ ซึ่งสามารถจัดเป็นช่วงเวลาแห่งการกำเนิดประชาธิปไตยได้นั้น หลักฐานทางประวัติศาสตร์ได้แสดงให้เห็นว่า การสร้างประชาธิปไตยและการทำให้สถาบันทางประชาธิปไตยเข้มแข็งเป็นกระบวนการที่ซับซ้อนและต้องใช้เวลายาวนาน ตลอดกระบวนการเช่นว่านี้ การประเมินผลการปฏิบัติงานของสถาบันทางประชาธิปไตยและคุณภาพของกระบวนการทางประชาธิปไตยได้กลายเป็นสิ่งจำเป็น

สถาบันหลายแห่งได้พัฒนามาตรการและเครื่องมือสำหรับวัดการขับเคลื่อนและคุณภาพประชาธิปไตย และยังคงมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ ค.ศ. 2000 องค์กร IDEA ได้ให้การสนับสนุนในเรื่องของการประเมินนี้โดยพัฒนาระเบียบวิธีการประเมินสถานะของ

ประชาธิปไตย ซึ่งได้รับการวางแนวทางไว้ในคู่มือเล่มนี้ องค์กร IDEA มีทิศทางบนสมมติฐานที่ว่า ประชาธิปไตยเป็นค่านิยมสากล และเป็นสิ่งที่พึงปรารถนา อย่างไรก็ตาม ก็ยังมีกระบวนการทางการเมืองภายในของท้องถิ่นที่สืบเนื่องมาแต่อดีต ซึ่งจะต้องได้รับการสนับสนุนด้วยวิธีการที่ให้ความสำคัญกับบริบทของท้องถิ่นนั้น โดยฝังรากลึกอยู่ในความเป็นผู้นำของท้องถิ่นและความเป็นเจ้าของกระบวนการสร้างประชาธิปไตยของประชาชนในท้องถิ่น หลักการนี้ช่วยสนับสนุนวิธีการขององค์กร IDEA ในการสร้างประชาธิปไตยโดยทั่วไปและเพื่อใช้เป็นระเบียบวิธีการประเมินสถานะของประชาธิปไตยเป็นการเฉพาะ

คู่มือนี้เริ่มต้นด้วยระเบียบวิธีการประเมินประชาธิปไตยซึ่งนำเรื่องความรับผิดชอบมาใช้เพื่อประเมินค่าคุณภาพของประชาธิปไตยในส่วนของพลเมืองและผู้ที่อาศัยอยู่ในประเทศนั้น แม้ว่าบุคคลภายนอกจะมีบทบาทที่สำคัญมากในการสนับสนุนกระบวนการพัฒนาประชาธิปไตยในหลายๆ ประเทศ แต่องค์กร IDEA เชื่อว่าประชาธิปไตยที่ยั่งยืนจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อผู้ที่รับผลกระทบจากการปฏิบัติในชีวิตประจำวันคือประชาชน ซึ่งในท้ายที่สุดจะเป็นผู้ตัดสินว่าประชาธิปไตยในประเทศตนเองเข้มแข็งหรืออ่อนแอ และประชาชนเหล่านี้เท่านั้นที่จะเป็นผู้กำหนดลำดับความสำคัญของขอบเขตในการปฏิรูป ระเบียบวิธีการประเมินสถานะของประชาธิปไตยเป็นเครื่องมือสำหรับพลเมืองที่จะใช้ในการดำเนินงานนี้ ประชาธิปไตยเป็นสมบัติสาธารณะของโลกอันแสดงให้เห็นถึงโอกาสสำหรับพลเมืองของประเทศทั้งที่มีระบบเศรษฐกิจแบบกำลังพัฒนา และพัฒนาแล้ว และของประเทศที่เป็นประชาธิปไตยใหม่และดั้งเดิม ที่จะเข้ามาดำเนินการ และสนับสนุนวิธีการที่มีนัยสำคัญเพื่อทำให้เกิดการปฏิบัติที่ดีขึ้นรวมถึงคุณภาพของประชาธิปไตยในประเทศตนเอง

นับแต่มีการออกระเบียบวิธีดังกล่าวนี้ ใน ค.ศ. 2000 ก็ได้มีการพัฒนาเครือข่ายของผู้ใช้ระเบียบวิธีดังกล่าวขึ้นในส่วนต่างๆ ของโลก บทเรียนและประสบการณ์ที่ผู้ใช้ระเบียบวิธีได้ร่วมแบ่งปันกับองค์กร IDEA นั้น ช่วยเติมเต็มคู่มือฉบับนี้ได้อย่างดีเยี่ยม ส่วนประเทศอื่นๆ ที่กำลังแสวงหาการประเมินประชาธิปไตยโดยใช้ระเบียบวิธีก็มุ่งเน้นที่จะใช้ประโยชน์จากบทเรียนต่างๆ ที่ได้จากการเรียนรู้การประยุกต์ใช้ระเบียบวิธีในบริบทที่แตกต่างกัน สิ่งที่สำคัญก็คือ พวกเขาจะได้รับข้อมูลที่ดีขึ้นเกี่ยวกับวิธีการวางแผนและการนำการประเมินสถานะ

ของประชาธิปไตยในทางที่จะทำให้เกิดความเป็นไปได้ที่ผลของการศึกษาได้รับการนำไปใช้และเชื่อมโยงกับการปฏิรูปอย่างแท้จริงนี้ให้มากที่สุด

ในการรวบรวมเพื่อจัดทำคู่มือฉบับนี้ องค์กร IDEA ได้ค้นคว้าเพื่อจัดหาแหล่งข้อมูลที่เหมาะสมกับผู้ใช้ที่กำลังแสวงหาแนวทางปรับปรุงคุณภาพประชาธิปไตยในประเทศของตนเอง ในช่วงเวลาที่องค์กรเพื่อการพัฒนาหลายองค์กร องค์กรทวิภาคีและพหุภาคี ตลอดจนผู้ดำเนินนโยบายระดับประเทศถกเถียงกันเรื่องการประเมินประชาธิปไตย และการปกครองเป็นอย่างมากนี้ องค์กร IDEA ได้เสนอระเบียบวิธีสำหรับ "ประเมินตนเอง" ซึ่งได้รับการนำมาประยุกต์ใช้ในประเทศต่างๆ ไม่น้อยกว่า 20 ประเทศทั่วโลกมาโดยตลอด ในด้านการให้ความสนับสนุนเพื่อเสริมสร้างประชาธิปไตย ระเบียบวิธีประเมินสถานะของประชาธิปไตยนี้ ถือเป็นโอกาสในการให้ความช่วยเหลือดังกล่าวแก่ประเทศที่ต้องการ เพื่อให้ประเทศเหล่านั้นได้รับข้อมูลโดยการลำดับความสำคัญที่กำหนดไว้ในประเทศนั้นๆ เพื่อการปฏิรูปประชาธิปไตย

(Vidar Helgesen)
เลขาธิการ
องค์กร IDEA

คำนำจากผู้แปล

การปกครองในประเทศไทยได้เปลี่ยนจาก **"ระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์"** เป็น **"ระบอบประชาธิปไตย"** อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขมาหลายสิบปีแล้ว ซึ่งนับว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญ แต่แล้วกลับมีบางช่วงเวลาที่เปลี่ยนไปสู่การปกครองแบบเผด็จการอันเนื่องมาจากการปฏิวัติรัฐประหาร ความเป็นประชาธิปไตยที่ฝังรากลึกจึงไม่เกิดขึ้นอย่างที่ควรจะเป็นด้วยปัจจัยหลายๆ ประการ

อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาของสถาบันพระปกเกล้า โดยการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนถึงความพอใจต่อกระบวนการประชาธิปไตยที่เป็นอยู่ พบว่าประชาชนส่วนใหญ่มีความพอใจต่อประชาธิปไตยของประเทศไทย ทั้งนี้ ก็มิได้ยืนยันอย่างชัดเจนว่าประชาธิปไตยจะยั่งยืนอย่างแท้จริง ประกอบกับที่ผ่านมา การประเมินการเป็นประชาธิปไตยที่มีการดำเนินการอยู่ ก็คือ การศึกษาเชิงปริมาณของสถาบันพระปกเกล้าภายใต้โครงการศึกษาประชาธิปไตยของเอเชียที่ดำเนินการร่วมกับสถาบันวิชาการในนานาประเทศ โดยใช้ตัวชี้วัดสากลและมีการรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ประชาชนตัวอย่างทั่วประเทศ ดังนั้น เมื่อทราบว่าทางองค์กร IDEA จัดทำคู่มือปฏิบัติ เรื่องการประเมินคุณภาพประชาธิปไตย ซึ่งจะมาสนับสนุนการประเมินประชาธิปไตยให้สมบูรณ์ ทางสถาบันพระปกเกล้าจึงได้ขออนุญาตแปลคู่มือนี้ นอกจากนี้ ยังเป็นสิ่งที่ตรงกับพันธกิจของสถาบันพระปกเกล้าในการส่งเสริมประชาธิปไตย เพราะคู่มือปฏิบัตินี้จะเป็นองค์ความรู้ที่สำคัญในการพัฒนาประชาธิปไตยของประเทศให้สอดคล้องกับสากลโลกต่อไปอีกด้วย

คณะผู้แปลล้วนเป็นพนักงานของสถาบันพระปกเกล้า จึงขอขอบคุณองค์กร IDEA ที่อนุญาตและให้โอกาสในการแปลคู่มือนี้ ทั้งนี้ จะนำไปเผยแพร่ในวงการต่างๆ อาทิ รัฐสภา นักการเมือง นักวิชาการ และผู้ที่สนใจ ต่อไป

ขอขอบคุณ
คณะผู้แปล

สารบัญ

	คำนิยม	**1**
	คำนำ: สถานะของประชาธิปไตย	**3**
	บทนำ	**7**
	คำนำจากผู้แปล	**10**
	อักษรย่อและคำย่อ	**16**
ตอนที่ 1	**การประเมินประชาธิปไตย: การอธิบายวิธีการ**	**20**
	การประเมินประชาธิปไตย: การอธิบายวิธีการ	21
	กรอบแนวคิดของการประเมิน	25
	ค่านิยมที่ตกลงกัน	*30*
	สถาบันประชาธิปไตย	*31*
	สิ่งที่ใช้ในการประเมินตามกรอบแนวคิด	32
	ความเป็นพลเมือง กฎหมาย และสิทธิ	*33*
	การเป็นรัฐบาลที่เป็นตัวแทนและมีสำนึกรับผิดชอบ	*34*
	ประชาสังคมและการมีส่วนร่วมของประชาชน	*35*
	ประชาธิปไตยที่ไปไกลกว่าคำว่า “รัฐ”	*35*
	องค์ประกอบที่แตกต่างกันของการประเมิน	38
	คำถามในการประเมิน	*40*
	สิ่งที่ต้องค้นหา	*42*
	แหล่งข้อมูลทั่วไป	*43*
	มาตรฐานของแนวปฏิบัติที่ดี	*44*
	การจัดผังกระบวนการประเมิน	48
	การสร้างความชอบธรรมในการประเมิน	*48*
	ขั้นตอนหลักของกระบวนการประเมิน	*52*
	การตัดสินใจเบื้องต้นสำหรับกระบวนการประเมิน	*52*
	การรวบรวม วิเคราะห์ และการจัดระบบข้อมูล	*67*

การจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการระดับชาติ *74*
ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนการประเมินประชาธิปไตยไปสู่สาธารณะ *77*
ยุทธศาสตร์เกี่ยวกับสื่อและสิ่งพิมพ์ *81*
การใช้สื่อ 82
จากการประเมินสู่การปฏิรูป 87

ตอนที่ 2 **กรอบแนวคิด** 90

กรอบแนวคิด 91
คำถามในการค้นคว้า 93
กรอบแนวคิดการประเมิน 101

ตอนที่ 3 **ประสบการณ์การประเมิน** 294

เรื่องราวหลากหลายของประชาธิปไตย 297
การประเมินความเป็นประชาธิปไตย: ต้นกำเนิด ทุนสนับสนุนและรูปแบบ 308
การประสานงานเรื่องการประเมิน 311
การเผยแพร่ 325
ความเกี่ยวข้องกับสาธารณะ 328
การทำความเข้าใจกับสาธารณชน 330
บทเรียนที่ชัดเจน 333

ตอนที่ 4 **จากการประเมินสู่การปฏิรูป: อิทธิพลต่อกระบวนการทางประชาธิปไตย** **336**

จากการประเมินสู่การปฏิรูป: อิทธิพลต่อกระบวนการทางประชาธิปไตย 337
ผลสำเร็จและความท้าทาย 341
บริบท อิทธิพล ผู้มีส่วนร่วม และผลผลิต 344

บริบทในการประเมิน *344*
หน่วยงานหลักของการประเมิน *345*
ความเปิดกว้างของกระบวนการทางการเมือง *348*
พื้นที่สาธารณะ *350*
ประเภทของผู้เกี่ยวข้อง ผลผลิต และผลกระทบ *351*
ประเด็นสำหรับการปฏิรูป 352
การปฏิรูปเชิงสถาบัน *353*
การปฏิรูปบนฐานทรัพยากร *354*
การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมในระยะยาว *355*

ตาราง

1.1 หลักการทางประชาธิปไตยและค่านิยมที่ตกลงกัน 28
1.2 กรอบแนวคิดในการประเมิน: การอธิบายโดยสรุป 32
1.3 กรอบแนวคิดในการประเมิน: องค์ประกอบ 4 ประการ 39
1.4 เครื่องมือเปรียบเทียบที่เป็นไปได้สำหรับการกำหนดมาตรฐาน 45
1.5 วิธีการต่างๆ ในการเผยแพร่ผลการประเมิน 83
3.1 ความเชื่อมั่นในสถาบันสาธารณะ ประเทศลัตเวีย 304
3.2 ความคิดเห็นเรื่องความเชื่อมั่นทางสังคมและการเมือง ประเทศเนเธอร์แลนด์ 305
3.3 ความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะที่สำคัญที่สุดของประชาธิปไตย ในประเทศไอร์แลนด์ 308
3.4 การให้คะแนนความเป็นพลเมือง กฎหมาย และสิทธิ ของมองโกเลียโดยผู้เชี่ยวชาญ 320
4.1 ความสำเร็จและความท้าทายจากการศึกษานำร่อง 357
ก 1 การเปรียบเทียบกรอบแนวคิดการประเมิน 364

แผนภาพ

1.1 การตัดสินใจเบื้องต้นสำหรับการประเมิน 55
1.2 ขั้นตอนในการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล 68
3.1 ความหมายของประชาธิปไตยที่หลากหลายในเอเชียใต้ 307
3.2 เป้าหมายการประเมินประชาธิปไตยของสหราชอาณาจักร 321

กล่องข้อมูล

1.1 การขับเคลื่อนแนวคิดพหุสังคม: โครงการศึกษาสถานะของประชาธิปไตยในเอเชียใต้ 53

1.2 รายงานการประชุมเชิงปฏิบัติการ “ประชาธิปไตยในเคนยา” 76

1.3 กลยุทธ์การใช้สื่อเพื่อสร้างความตื่นตระหนักในค่านิยมประชาธิปไตย 80

1.4 ประสบการณ์การเผยแพร่จากผู้ตรวจประเมินในสหราชอาณาจักร 86

3.1 เก็บตกจากการศึกษาสถานะของประชาธิปไตยในเอเชียใต้ 300

3.2 ความคิดเห็นของประชาชนทั่วไปต่อความหมายของประชาธิปไตยมองโกเลีย 303

3.3 รายงานประกาศสถานะความเป็นประชาธิปไตยในเนเธอร์แลนด์ 315

3.4 ระบบพรรคการเมืองและความหลากหลายทางสังคมในเอเชียใต้ 316

3.5 ประชาธิปไตยในประเทศออสเตรเลียให้ความสำคัญกับผู้หญิงดีเพียงใด 322

3.6 การก่อการร้าย สิทธิชุมชนและสิทธิมนุษยชน 324

3.7 ความท้าทายของคอร์รัปชั่นในประเทศฟิลิปปินส์ 325

ภาคผนวก

ก. วิธีการอื่นๆ ในการประเมินประชาธิปไตย 361

ข. แบบสอบถามการประเมินประชาธิปไตย 369

ค. เอกสารอ้างอิง 371

ง. ประวัติผู้แต่ง 374

จ. กิตติกรรมประกาศ 377

ฉ. เกี่ยวกับสถาบันระหว่างประเทศเพื่อความช่วยเหลือด้านประชาธิปไตยและการเลือกตั้ง 379

อักษรย่อและคำย่อ

องค์การเพื่อการควบคุมและปลดอาวุธ (สหรัฐอเมริกา)	Arms Control and Disarmament Agency (USA)	ACDA
อนุสัญญาว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ (1979)	Convention on the Elimination of all Forms of Discrimination against Women, 1979	CEDAW
องค์การเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศแห่งแคนาดา	Canadian International Development Agency	CIDA
องค์การว่าด้วยความมั่นคงและความร่วมมือในยุโรป	Department for International Development (UK)	CSCE
คณะกรรมการความช่วยเหลือเพื่อการพัฒนา	Development Assistance Committee (OECD)	DAC
กรมพัฒนาธุรกิจระหว่างประเทศแห่งสหราชอาณาจักร	Department for International Development (UK)	DFID
ประชาคมเศรษฐกิจแห่งรัฐแอฟริกาตะวันตก	Economic Community of West African States	ECOWAS
สหภาพยุโรป	European Union	EU
แผนงานเฝ้าติดตามและสนับสนุนแห่งสหภาพยุโรป (สถาบันสังคมเปิด)	EU Monitoring and Advocacy Programme (OSI)	EUMAP
องค์การอาหารและการเกษตรแห่งสหประชาชาติ	Food and Agriculture Organization of the United Nations	FAO
ความตกลงทั่วไปว่าด้วยภาษีศุลกากรและการค้าแห่งสหประชาชาติ	General Agreement on Tariffs and Trade	GATT

คณะกรรมการอิสระต่อต้านการทุจริตในตำแหน่งหน้าที่ (เขตปกครองพิเศษฮ่องกง)	Independent Commission against Corruption (Hong Kong)	ICAC
กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (1966)	International Covenant on Civil and Political Rights, 1966	ICCPR
กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม (1966)	International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights, 1966	ICESCR
สถาบันเพื่อประชาธิปไตยในแอฟริกาใต้	Institute for Democracy in South Africa	IDASA
สถาบันระหว่างประเทศเพื่อความช่วยเหลือด้านประชาธิปไตยและการเลือกตั้ง หรือ องค์กร IDEA	International Institute for Democracy and Electoral Assistance	International IDEA
สถาบันเพื่อสิทธิมนุษยชนแห่งทวีปอเมริกา	Interamerican Institute for Human Rights (Instituto Interamericano de Derechos Humanos)	IIDH
เครือข่ายองค์ความรู้ระหว่างประเทศ (ด้านสตรีในทางการเมือง)	International Knowledge Network (of Women in Politics)	IKNOW
องค์กรแรงงานระหว่างประเทศ	International Labour Organization	ILO
การย้ายถิ่นฐานข้ามชาติและความสัมพันธ์ระหว่างชนกลุ่มน้อย (เบอร์เกน ประเทศนอร์เวย์)	International Migration and Ethnic Relations (Bergen, Norway)	IMER
กองทุนการเงินระหว่างประเทศ	International Monetary Fund	IMF
สหภาพรัฐสภา	Inter-Parliamentary Union	IPU
สถาบันส่งเสริมประชาธิปไตยแห่งชาติเพื่อการค้าระหว่างประเทศ	National Democratic Institute for International Affairs	NDI

หุ้นส่วนใหม่เพื่อการพัฒนาแอฟริกา (แผนแม่บทในการพัฒนาของแอฟริกา)	New Partnership for Africa's Development	NEPAD
องค์กรพัฒนาเอกชน	non-governmental organization	NGO
องค์กรอเมริกัน	Organization of American States	OAS
องค์กรเอกภาพแอฟริกา	Organization of African Unity	OAU
สำนักงานเพื่อสถาบันอันเป็นประชาธิปไตยและสิทธิมนุษยชน	Office for Democratic Institutions and Human Rights (OSCE)	ODIHR
องค์กรเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา	Organisation for Economic Co-operation and Development	OECD
สำนักงานสหประชาชาติข้าหลวงใหญ่สิทธิมนุษยชน	Office of the UN High Commissioner for Human Rights	OHCHR
องค์กรว่าด้วยความมั่นคงและความร่วมมือในยุโรป	Organization for Security and Co-operation in Europe	OSCE
ที่ประชุมสังคมเปิด	Open Society Forum	OSF
สถาบันสังคมเปิด	Open Society Institute	OSI
สมาคมความร่วมมือแห่งภูมิภาคเอเชียใต้	South Asian Association for Regional Cooperation	SAARC
ประชาคมเพื่อการพัฒนาแอฟริกาใต้	Southern African Development Community	SADC
รัฐประชาธิปไตย (ระเบียบวิธี)	State of Democracy (methodology)	SoD
คณะวิจัยเพื่อการปฏิบัติการด้านการเปลี่ยนแปลงทางสังคม (ไอร์แลนด์)	Think Tank for Action on Social Change (Ireland)	TASC
สหราชอาณาจักร	United Kingdom	UK
องค์การสหประชาชาติ	United Nations	UN

การประชุมสหประชาชาติว่าด้วยการค้าและการพัฒนา	United Nations Conference on Trade and Development	UNCTAD
องค์การสหประชาชาติ, กองความก้าวหน้าของสตรี	United Nations, Division for the Advancement of Women	UNDAW
สำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ	United Nations Development Programme	UNDP
โครงการสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ	United Nations Environment Programme	UNEP
องค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ	United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization	UNESCO
ข้าหลวงใหญ่เพื่อสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ	United Nations High Commissioner for Human Rights	UNHCHR
องค์การทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ	United Nations Children's Fund	UNICEF
กองทุนสหประชาชาติเพื่อการพัฒนาสตรี	United Nations Development Fund for Women	UNIFEM
สำนักงานป้องกันยาเสพติดและปราบปรามอาชญากรรมแห่งสหประชาชาติ	United Nations Office on Drugs and Crime	UNODC
ชุดสนธิสัญญาแห่งองค์การสหประชาชาติ	United Nations Treaty Series	UNTS
องค์การเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศแห่งสหรัฐอเมริกา	United States Agency for International Development	USAID
องค์กรอนามัยโลก	World Health Organization	WHO

ส่วนที่ 1

การประเมินประชาธิปไตย: การอธิบายวิธีการ

การประเมินประชาธิปไตย: การอธิบายวิธีการ

[1] ทุกๆ คนถูกกำหนดให้ใช้ชีวิตอย่างมีศักดิ์ศรีและมีอิสระจากความกลัว โดยได้รับส่วนแบ่งที่เป็นธรรมในทรัพยากรของประเทศของเขา และมีการแสดงความคิดเห็นที่เท่าเทียมกันในเรื่องที่พวกเขาจะถูกปกครองอย่างไร ประชาธิปไตยเป็นรูปแบบที่น่าสนใจในการปกครองเพราะหลักการของประชาธิปไตยได้รวมความต้องการและความปรารถนาของมนุษย์ตลอดจนสามารถที่จะนำความต้องการและความปรารถนาเหล่านั้นสู่ความเป็นจริง และจากการประเมินประชาธิปไตยในเอเชียใต้พบว่า (ดู ส่วนที่ 3) ยิ่งประชาชนมีประสบการณ์มากขึ้นในการอยู่ในสังคมประชาธิปไตย พวกเขายิ่งสนับสนุนประชาธิปไตย

[2] อุดมคติของประชาธิปไตยและตัวประชาธิปไตยเองต่างก็แสวงหาหลักประกันเรื่องความเท่าเทียมกัน และการมีอิสรภาพขั้นพื้นฐานเพื่อเสริมสร้างพลังให้ประชาชนทั่วไป เพื่อแก้ปัญหาการตกลงกันไม่ได้โดยการเสวนาแบบสันติ เพื่อเคารพความแตกต่างและเพื่อการนำไปสู่การฟื้นการเมืองและสังคม โดยปราศจากความชุลมุนวุ่นวาย หลักการของ “การปกครองโดยเสียงข้างมาก” (Popular rule) หรือปกครองโดยผู้แทนที่ผ่านการเลือกตั้งอย่างท่วมท้น เป็นหัวใจของแนวคิดนี้ แต่ยังมีความหมายที่แตกต่างและทับซ้อนกันสำหรับประชาชนที่มีความแตกต่างกันภายในประเทศและระหว่างชาติและภูมิภาค โดยทั่วไปแล้ว สำหรับประชาชนทั่วโลก ประชาธิปไตยหมายถึง การควบคุมผู้ปกครองประเทศที่เลือกมาโดยคนส่วนใหญ่ การมีสิทธิและเสรีภาพเท่าเทียมกัน มีเสรีภาพทางการเมืองและเสรีภาพจากความต้องการ มีนิติธรรม ความเป็นธรรม และความมั่นคง แต่ด้วยการให้ความสำคัญที่แตกต่างกัน ดังนั้น ในประเทศต่างๆ ในเอเชียใต้ ความเท่าเทียมกันของผลลัพธ์และสิทธิชุมชนจึงเป็นประเด็นสำคัญของสิ่งที่ประชาชนต้องการจากประชาธิปไตย

ส่วนในยุโรปตะวันตกนั้นให้ความสำคัญกับ อิสรภาพทางการเมืองและหลักนิติธรรม ถึงแม้ว่าสิทธิทางสังคมยังเป็นสิ่งสำคัญก็ตาม

[3] สำหรับแนวคิดของประชาธิปไตยนั้น การรับรองหลักการจะง่ายกว่าการปฏิบัติ ไม่มีความเป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์แบบ ประชาธิปไตยไม่ใช่เรื่องที่จะสำเร็จหรือไม่สำเร็จ แต่เป็นเรื่องที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง ประเทศมีความเป็นประชาธิปไตยมากกว่าหรือน้อยกว่าในภาพรวม และมีความเป็นประชาธิปไตยที่มากกว่าหรือน้อยกว่าในหลายประเด็นของชีวิตการเมืองและสังคม

[4] โดยสรุป กรอบการประเมินประชาธิปไตยขององค์กร IDEA ได้สะท้อนให้กลุ่มประชาชนในประเทศต่างๆ ได้เห็นสิ่งที่พวกเขาสามารถประเมินคุณภาพประชาธิปไตยของพวกเขาและจะช่วยพวกเขาตอบคำถาม คำถามง่ายๆ ที่ชัดเจน คือ **"ประเทศของเราและการปกครองในประเทศของเราเป็นประชาธิปไตยเพียงใด"** และ **"อะไรคือจุดแข็งและจุดอ่อนของประชาธิปไตยของเรา"** แต่คำถามเหล่านี้ในทางกลับกันก็ทำให้เกิดคำถามอื่นตามมา พวกเรารู้อย่างชัดเจนได้อย่างไรว่าเราควรประเมินอะไร และกฎเกณฑ์อะไรที่เราควรใช้ตัดสินการเป็นประชาธิปไตย เพื่อตอบคำถามเหล่านี้ กรอบแนวคิดได้แสดงถึงความคิดหลักอย่างชัดเจนของประชาธิปไตยแบบตัวแทนและหลักการสำคัญของประชาธิปไตย ตลอดจนความเข้าใจว่าหลักการเหล่านี้จะทำให้เป็นที่ประจักษ์ได้อย่างไรโดยผ่านการดำเนินการของสถาบัน การเมือง และสังคม

ไม่มีสิ่งใดที่เรียกว่าเป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์ ประชาธิปไตยไม่ใช่เรื่องที่สำเร็จหรือไม่สำเร็จ แต่เป็นเรื่องที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง

[5] ตั้งแต่ปี ค.ศ. 2000 มีประเทศไม่น้อยกว่า 20 ประเทศทั่วโลกซึ่งมีความแตกต่างกันอยู่ตั้งแต่มองโกเลียและอิตาลี บังคลาเทศและเคนยา เปรูและออสเตรเลีย ได้ใช้กรอบแนวคิดสำหรับการประเมินประชาธิปไตยเพื่อประเมินว่าประชาธิปไตยของพวกเขากำลังทำงานได้ดีเพียงใด เพื่อยกระดับการมีจิตสำนึกที่เป็นที่ยอมรับกันและเพื่อระบุเรื่องที่พวกเขาสามารถทำการปรับปรุงได้ การประเมินประการเคยเป็นโครงการนำร่องโดยการสนับสนุนของ องค์กร IDEA เพื่อทดสอบกรอบแนวคิดของการประเมิน (บังคลาเทศ เอลซัลวาดอร์ อิตาลี เคนยา มาลาวี นิวซีแลนด์ เปรู เกาหลีใต้) ว่าสามารถนำไป

ใช้ได้จริงหรือไม่ ต่อมาบางประเทศก็ได้เริ่มประเมินภายในประเทศอย่างรอบด้าน ถึงแม้ว่ามีการประเมินโดยองค์กรที่แตกต่างกันอย่างมาก เช่น สถาบันวิชาการ องค์กรพัฒนาเอกชน (NGOs) และหน่วยงานที่ทำการศึกษาวิจัยต่างๆ และแม้แต่รัฐบาลเอง (มองโกเลีย เนเธอร์แลนด์) การประเมินบางครั้งเป็นการประเมินอย่างสมบูรณ์ ดังเช่นในสหราชอาณาจักร การประเมินบางครั้งเป็นส่วนของรายงานการตรวจสอบ ดังเช่นในออสเตรเลีย บางครั้งเป็นการรวบรวมรายงานตามงบประมาณที่มี ดังเช่นในฟิลิปปินส์ บางครั้งได้มาจากการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนอย่างกว้างขวาง ดังเช่นการศึกษาในเอเชียใต้ของบังคลาเทศ อินเดีย เนปาล ปากีสถาน และศรีลังกา คณะผู้ประเมิน บางคณะได้ค้นหาเพื่อวัดจุดเด่นของประชาธิปไตยในประเทศของเขาที่มีการเปลี่ยนแปลงในช่วงเวลาต่างๆ ในสหราชอาณาจักร องค์กรการตรวจสอบประชาธิปไตย ได้ดำเนินการประเมิน 3 ครั้งตั้งแต่ ค.ศ. 1998 และตกลงใจที่จะมีการประเมินต่อไปในอีก 2-3 ปีข้างหน้า ลัตเวียจะดำเนินการประเมินย่อยๆ เพื่อติดตามความก้าวหน้าตั้งแต่ครั้งแรกในปี ค.ศ. 2005

[6] มีความแตกต่างอย่างมากระหว่างประเทศต่างๆ ที่มีการประเมิน โดยแสดงให้เห็นว่าวิธีการแบบนี้มีการนำไปใช้อย่างแพร่หลาย ในประเทศต่างๆ ที่สามารถจัดลำดับตามขนาด จากอินเดีย ซึ่งเป็นประเทศประชาธิปไตยที่ใหญ่ที่สุด จนถึงเอลซัลวาดอร์ และจากประสบการณ์ของประชาธิปไตยในนิวซีแลนด์จนถึงมองโกเลีย และในระดับของการพัฒนาเศรษฐกิจ จากประเทศในยุโรป เช่น เนเธอร์แลนด์ ไปจนกระทั่งถึงมาลาวี ที่อยู่ในทะเลทรายซาฮาร่าในทวีปแอฟริกา มองโกเลีย ซึ่งมีประชากรไม่หนาแน่นและประชาชนส่วนใหญ่มีวิถีชีวิตแบบเร่ร่อน ขณะที่เนเธอร์แลนด์ เป็นประเทศที่ทันสมัยมีประชากรหนาแน่น ออสเตรเลียและอินเดีย เป็นประเทศแบบสหพันธรัฐ ประเทศที่เหลือ เป็นการปกครองแบบรัฐเดี่ยว ที่ผ่านมารูปแบบของการให้ทุนและต้นทุนของโครงการ 17 โครงการ มีความแตกต่างกันอย่างมาก (ดูส่วนที่ 3 สำหรับการวิเคราะห์ในรายละเอียด) แต่โครงการที่มีการประเมินทั้งหมดได้มีสิ่งที่เป็นจุดร่วมกันอยู่ โดยมีสิ่งเกี่ยวพันกันกับข้อเสนอพื้นฐานซึ่งผู้ที่มีความชอบธรรมในการประเมินคุณภาพของประชาธิปไตยในประเทศของพวกเขา ก็คือพลเมืองของประเทศนั้นเอง และการเป็นเจ้าของการประเมินประเทศของตนเองเป็นสิ่งจำเป็นที่จะสามารถมีอิทธิพลต่อลำดับความก้าวหน้าและการปฏิรูปประชาธิปไตย

*วิธีการประเมินประชาธิปไตยขององค์กร **IDEA***
มีการนำไปใช้อย่างเป็นสากล

[7] ในภาคผนวก ก 'วิธีการอื่นๆ ในการประเมินประชาธิปไตย' เราเปรียบเทียบกรอบแนวคิดของ IDEA กับวิธีการสำหรับประเมินประชาธิปไตยอื่นๆ ในโลกปัจจุบัน และอธิบายความแตกต่างที่สำคัญของหลักการและแนวปฏิบัติ ระหว่างวิธีต่างๆ เหล่านั้น โดยสรุปกรอบขององค์กร IDEA เป็นเพียงกรอบเดียวที่ยืนยันว่า ผู้ที่รู้วัฒนธรรม ประเพณี และมีความมุ่งมั่นของประเทศนั้นเท่านั้นที่มีคุณสมบัติเหมาะสมที่จะประเมินประชาธิปไตยของเขา เป้าหมายของโครงการการประเมินประชาธิปไตย (SOD) ขององค์กร IDEA เป็นไปเพื่อทำให้อนาคตของประชาธิปไตยทั่วโลกไปอยู่ในกำมือของพลเมือง

[8] ลักษณะสำคัญของวิธีการขององค์กร IDEA อาจจะสรุปได้ดังนี้

- พลเมืองและผู้อื่นที่อาศัยในประเทศที่ถูกประเมินเท่านั้นควรเป็นผู้ประเมินประชาธิปไตย เพราะพวกเขาเท่านั้นที่สามารถรู้ได้จากประสบการณ์ ว่าประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของประเทศของเขาเป็นอย่างไร ซึ่งจะกำหนดแนวทางที่จะเป็นหลักของประชาธิปไตยได้
- การประเมินประชาธิปไตยโดยพลเมืองและผู้ที่อาศัยในประเทศนั้นอาจถูกขับเคลื่อนโดยรัฐบาลหรือองค์กรภายนอกได้ก็ต่อเมื่อการประเมินอย่างเป็นอิสระได้รับการคุ้มครอง
- เป้าหมายหลักของการประเมินประชาธิปไตย คือเพื่อช่วยให้เกิดการอภิปรายสาธารณะและยกระดับจิตสำนึก ตลอดจนการประเมินนี้ควรเปิดให้มีการสะท้อนความเข้าใจของประชาชนและฉันทามติของชนชั้นนำ
- การประเมินควรช่วยในการระบุลำดับความสำคัญสำหรับการปฏิรูปและติดตามความก้าวหน้าของเรื่องนั้นๆ
- เกณฑ์สำหรับการประเมิน ควรมาจากหลักประชาธิปไตยที่มีการกำหนดไว้อย่างชัดเจนและควรรวมขอบเขตที่กว้างที่สุดของประเด็นประชาธิปไตย ขณะที่เปิดโอกาสให้ผู้ประเมินได้เลือกลำดับความสำคัญ สำหรับการตรวจสอบตามความประสงค์ของท้องถิ่นนั้น
- การประเมินควรเป็นการตัดสินเชิงคุณภาพเกี่ยวกับจุดแข็งและจุดอ่อนของแต่ละเรื่อง ซึ่งอาจเสริมด้วยการวัดเชิงปริมาณในบางขั้นตอนตามความเหมาะสม

- ผู้ประเมินควรเลือกเกณฑ์เปรียบเทียบที่มีมาตรฐานสำหรับการประเมินบนพื้นฐานของประวัติศาสตร์ของประเทศ แนวปฏิบัติในภูมิภาคและบรรทัดฐานสากลตามที่พวกเขาเห็นว่าเหมาะสม
- กระบวนการประเมินควรเกี่ยวข้องกับการปรึกษาหารือกับสาธารณชนอย่างกว้างขวาง ซึ่งรวมการประชุมปฏิบัติการระดับชาติ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของสิ่งที่ค้นพบ
- ทั้งประเทศประชาธิปไตยเก่าและใหม่สามารถและควรจะดำเนินการตามกรอบแนวคิดของการประเมินที่เหมือนกัน

ผู้ที่รู้จักวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม มีความเข้าใจในประเทศนั้น ๆ เท่านั้น ที่มีคุณสมบัติเหมาะสม เพื่อประเมินประชาธิปไตยของตนเอง

กรอบแนวคิดของการประเมิน

[9] เราได้กล่าวมาแล้วข้างต้นว่า คำตอบของคำถามที่ง่ายและชัดเจน "ประเทศของเราและการปกครองของประเทศเป็นประชาธิปไตยเพียงใด" จะต้องมีสิ่งแรก คือ การเริ่มด้วยแนวคิดของประชาธิปไตยที่ชัดเจนและหลักการสำคัญของประชาธิปไตย และความเข้าใจว่าหลักการเหล่านี้อาจมีอยู่ในแนวปฏิบัติทางการเมือง ทางสังคม และเชิงสถาบันอย่างไร

[10] สิ่งแรก นั่นคือ ประชาธิปไตยคืออะไร ถ้าเราตรวจสอบกระแสหลักของการให้ทฤษฎีเกี่ยวกับประชาธิปไตยจากกรีกโบราณ เป็นต้นมา และให้ความสนใจกับสิ่งที่มีการอ้าง เพื่อต่อสู้เพื่อประชาธิปไตยที่ได้มีการดำเนินการ โดยเฉพาะถ้าเราสนใจเรื่องที่คัดค้านของผู้อยู่ตรงข้ามกับประชาธิปไตยในยุคต่างๆ แล้ว กลุ่มแนวคิดที่มีความสัมพันธ์กันอย่างชัดเจนและสอดคล้องกับเรื่องนี้ก็ปรากฏชัดขึ้น ประชาธิปไตยเป็นแนวคิดทางการเมือง เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจร่วมที่มีความเกี่ยวข้องกันเกี่ยวกับกฎและนโยบายของกลุ่ม สมาคม หรือสังคม การตัดสินใจลักษณะนี้สามารถกล่าวได้ว่ามีความเป็นประชาธิปไตยในระดับที่ขึ้นอยู่กับการควบคุมความมีอิทธิพลของสมาชิกทั้งหมดของกลุ่มซึ่งได้รับการพิจารณาว่าเท่าเทียมกัน

[11] หลักการประชาธิปไตยที่สำคัญ คือ เรื่องของการควบคุมโดยคนส่วนใหญ่ และความเท่าเทียมทางการเมือง หลักการเหล่านี้ อธิบายสิ่งที่นักประชาธิปไตยในทุกช่วงเวลาและในทุกๆ สถานที่ได้ต่อสู้เพื่อประชาธิปไตย เช่น เพื่อให้คนส่วนใหญ่ได้ควบคุมการตัดสินใจ

สาธารณะทั้งอย่างมีประสิทธิผลและครอบคลุมมากขึ้น เพื่อไม่ให้มีการผูกขาดของคนชั้นนำในการตัดสินใจและการได้ผลประโยชน์จากการตัดสินใจนั้น และเพื่อเอาชนะอุปสรรคต่างๆ เช่น เรื่องสถานภาพหญิงชาย ชาติพันธุ์ ศาสนา ภาษา ชนชั้น ความมั่งคั่ง เป็นต้น เพื่อการใช้สิทธิของพลเมืองที่เท่าเทียมกัน

[12] หลักการ 2 ประการนี้ได้รับการตระหนักอย่างมากที่สุดในกลุ่มเล็กๆ หรือในสังคมที่มีการรวมตัวต่างๆ ที่ทุกๆ คนได้รับการประกันถึงสิทธิของความเท่าเทียมกันในการพูดและการลงคะแนนในเรื่องของกฎและนโยบายอย่างมีประสิทธิผล ในสังคมที่มีการรวมตัวที่ใหญ่ขึ้น และโดยเฉพาะที่ระดับของสังคมโดยภาพรวม การพิจารณาที่ปฏิบัติได้ในเรื่องเวลาและสถานที่ต้องอาศัยการตัดสินใจโดยองค์กรที่ได้รับมอบหมายหรือตัวแทนที่ได้ดำเนินการในนามของกลุ่มคนที่เหลือ สำหรับประชาชนทั้งหมดแล้ว ประชาธิปไตยถูกเข้าใจในเบื้องต้นว่าไม่ใช่เรื่องการควบคุมโดยตรงของคนส่วนใหญ่เหนือการตัดสินใจสาธารณะ แต่เป็นการควบคุมเหนือผู้ตัดสินใจที่ดำเนินการในนามของพวกเขาต่างหาก ดูจากสมาชิกทั้งหลาย ประเด็นการควบคุมมีประสิทธิภาพมากเพียงใดและการกระจายการควบคุมเพียงใดเป็นเรื่องระหว่างพลเมืองแต่ละคน และระหว่างกลุ่มพลเมืองที่แตกต่างกันซึ่งขึ้นกับจำนวนของพลเมือง เกณฑ์เหล่านี้จัดเป็นเกณฑ์สำคัญสำหรับการตัดสินใจว่า ระบบการปกครองแบบตัวแทนเป็นประชาธิปไตยจริงๆ เพียงใด ทั้งในระดับชาติ ระดับภูมิภาค หรือระดับท้องถิ่น

[13] อิสรภาพหรือเสรีภาพ เหมาะสมกับหลักการ 2 ประการนี้ตรงไหน ควรมีหลักฐานว่าจะไม่มีการควบคุมโดยคนส่วนใหญ่อย่างต่อเนื่อง หรือ มีอิทธิพลเหนือการตัดสินใจสาธารณะถ้าประชาชนไม่สามารถพูดสิ่งที่อยู่ในใจของเขาโดยอิสระได้ ทั้งนี้เพื่อให้มีการอภิปรายอย่างเปิดกว้างกับผู้อื่น เพื่อมีการรวมกลุ่มอย่างเสรี เพื่อได้รับข้อมูลข่าวสาร และให้ข้อมูลข่าวสารโดยปราศจากการขัดขวาง และเพื่อให้มีวิธีการและมีความมั่นใจในการดำเนินการและแลกเปลี่ยนในกิจกรรมเหล่านี้ เสรีภาพของประชาชนได้รับการคำนึงถึงว่าเป็นส่วนหนึ่งในหลักการของประชาธิปไตยขององค์กรการเมืองที่ยอมรับกันตั้งแต่สมัยที่มีประชาธิปไตยในยุคเอเธนส์โบราณ ดังนั้น ในลักษณะนี้เสรีภาพถูกผนวกในแนวคิดของประชาธิปไตย และไม่จำเป็นต้องเป็นสิ่งที่เพิ่มเติมเข้าไปหรือเสริมเข้าไป แต่เป็นแนวคิดทางการเมืองที่มี

ความโดดเด่นและทันสมัย (ถึงแม้ว่าจะมีการเติบโตของอุดมการณ์ประชาธิปไตยที่ให้ความสำคัญกับสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมมากขึ้นในแนวคิดสมัยใหม่ก็ตาม)

หลักการประชาธิปไตยที่สำคัญ คือเรื่องของการควบคุมโดยเสียงข้างมากและความเท่าเทียมกันทางการเมือง สำหรับประชาชนส่วนมาก ประชาธิปไตยได้รับการตระหนักในกรณีที่ไม่ใช่เพียงแค่การควบคุมโดยเสียงข้างมากโดยตรงต่อการตัดสินใจสาธารณะ แต่ในฐานะการควบคุมต่อผู้ตัดสินใจที่ทำหน้าที่แทนพวกเขา

[14] ดังนั้น หลักการสองประการคือการควบคุมโดยเสียงข้างมากและความเท่าเทียมทางการเมือง ก่อให้เกิดแนวทางของการประเมินประชาธิปไตย ยิ่งสิ่งเหล่านี้ได้รับการนำเสนอมากขึ้น เราจะสามารถพิจารณาระบบของการตัดสินใจสาธารณะอย่างเป็นประชาธิปไตยมากขึ้น ถึงแม้ว่าตามสิ่งที่เป็นอยู่ หลักการเหล่านี้ยังเป็นเรื่องทั่วไปเกินกว่าที่จะเป็นเครื่องมือในการประเมินที่แม่นยำได้ก็ตาม

[15] เพื่อให้เห็นวิธีการที่เราจะได้อะไรจากกระบวนการที่เป็นเรื่องสถาบันของการปกครองแบบตัวแทน และเพื่อกำหนดเกณฑ์ที่แม่นยำมากขึ้นที่จะสามารถประเมินได้ เราต้องพิจารณาว่าหลักการเหล่านี้ จะกำหนดรูปแบบของสถาบันและกระบวนการของการปกครองแบบตัวแทนมากน้อยเพียงใด ในที่นี้เราระบุไว้ว่าอะไรที่เราเรียกว่า “ค่านิยมที่ตกลงกัน” โดยผ่านสิ่งที่ประชาชนได้แสวงหา เพื่อให้เกิดผลของหลักการเหล่านี้ ในการจัดระบบและการปฏิบัติของสถาบันของประเทศเหล่านี้ ค่านิยมที่ตกลงกันไว้นี้กำหนดไว้ในตาราง 1.1

สดมภ์แรกของตารางได้ระบุค่านิยมที่ตกลงกันที่ได้มาจากหลักการประชาธิปไตย 2 ประการของเรา สดมภ์ที่สองได้แสดงว่าอะไรคือสิ่งจำเป็นสำหรับการทำให้ค่านิยมเหล่านี้เกิดประสิทธิผลในทางปฏิบัติ สดมภ์ที่สามแสดงรายชื่อสถาบันสำคัญ ๆ ที่ความต้องการต่าง ๆ สามารถบรรลุผลได้ภายใต้ระบบการปกครองแบบตัวแทนผ่านสถาบันเหล่านี้ องค์ประกอบเหล่านี้เมื่อรวมเข้าด้วยกันก็ได้สร้างลักษณะเฉพาะของกรอบการประเมินประชาธิปไตยของเราขึ้นมา

เพื่อพิจารณาว่าหลักการของการควบคุมโดยเสียงข้างมาก และความเท่าเทียมทางการเมือง ได้กำหนดรูปแบบของสถาบัน และกระบวนการของการปกครองแบบตัวแทนมากน้อยเพียงใด เราจำเป็นต้องนิยามว่าอะไรคือ "ค่านิยมที่ตกลงกัน" ซึ่งเป็นสิ่งที่ประชาชนได้แสวงหาเพื่อให้เกิดผลต่อหลักการในการปฏิบัติและการจัดระบบสถาบันของประเทศ ผ่านค่านิยมดังกล่าว

ตาราง 1.1 หลักการประชาธิปไตยและค่านิยมที่ตกลงกัน

หลักการพื้นฐาน

- *การควบคุมโดยเสียงข้างมากต่อการตัดสินใจสาธารณะและผู้ตัดสินใจ*
- *ความเท่าเทียมกันในการยอมรับนับถือและการแสดงความคิดเห็นระหว่างพลเมืองในการดำเนินการควบคุม*

ค่านิยมที่ตกลงกัน	สิ่งจำเป็น	กระบวนการเชิงสถาบันเพื่อสร้างความตระหนัก
การมีส่วนร่วม (Participation)	• สิทธิในการมีส่วนร่วม • ความสามารถ/ทรัพยากรเพื่อการมีส่วนร่วม • องค์กรเพื่อการมีส่วนร่วม • วัฒนธรรมการมีส่วนร่วม	• ระบบสิทธิของพลเมืองและสิทธิทางการเมือง • สิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม • การเลือกตั้ง พรรคการเมือง องค์กรพัฒนาเอกชน • การศึกษาสำหรับความเป็นพลเมือง
การมอบอำนาจ (Authorization)	• ความชอบด้วยกฎหมายของรัฐธรรมนูญ (validation of constitution) • ทางเลือกของผู้แทน /โครงการต่างๆ • การควบคุมของผู้บริหารที่ได้รับเลือกตั้งต่อผู้บริหารที่ไม่ได้ผ่านการเลือกตั้ง	• การลงประชามติ • การเลือกตั้งที่เป็นอิสระและเที่ยงธรรม • ระบบที่อยู่ใต้บังคับบัญชาของผู้ได้รับเลือกตั้ง

ค่านิยมที่ตกลงกัน	สิ่งจำเป็น	กระบวนการเชิงสถาบัน เพื่อสร้างความตระหนัก
การเป็นตัวแทน (Representation)	• ผู้แทนฝ่ายนิติบัญญัติที่เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปจากประชาชนส่วนใหญ่ • ผู้แทนจากสถาบันสาธารณะที่ได้มาจากองค์ประกอบทางสังคมของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง	• ระบบเลือกตั้งและพรรคการเมือง • กฎหมายต่อต้านการแบ่งแยก • นโยบายที่ยินยอมการกระทำที่เลือกปฏิบัติ (Affirmative action policies)
สำนึกรับผิดชอบ (Accountability)	• มีความชัดเจนในเรื่องสำนึกรับผิดชอบ กฎหมาย การเงิน การเมือง เพื่อมั่นใจว่ามีการดำเนินงานที่ซื่อสัตย์และมีประสิทธิผล ซึ่งหมายถึงความซื่อตรงในการบริการประชาชนและทางด้านความยุติธรรม	• นิติธรรม การแบ่งแยกอำนาจ • กระบวนการตรวจสอบที่เป็นอิสระ มาตรฐานการบังคับใช้ทางกฎหมายที่เป็นไปได้ • อำนาจที่เข้มแข็งในการพิจารณากฎหมาย
ความโปร่งใส (Transparency)	• รัฐบาลเปิดกว้างให้มีการตรวจสอบและอภิปรายของฝ่ายนิติบัญญัติและสาธารณชน	• รัฐสภาในฐานะเป็นเวทีสำหรับการอภิปรายของชาติ • อิสรภาพของกฎหมายข้อมูลข่าวสาร • สื่ออิสระ
การตอบสนอง (Responsiveness)	• การเข้าถึงได้ของรัฐบาลต่อผู้เลือกตั้งและความคิดเห็นสาธารณะเรื่องการก่อตัวทางนโยบาย การนำนโยบายไปปฏิบัติและการส่งมอบการบริการ	• กระบวนการอย่างเป็นระบบเปิดกว้างและเข้าถึงได้ ตลอดจนมีช่องทางของการปรึกษาหารือสาธารณะ • การชดเชยทางกฎหมายที่มีประสิทธิภาพ • การปกครองท้องถิ่นที่ใกล้ชิดกับประชาชน
ความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน (Solidarity)	• การยอมรับความแตกต่างในประเทศ • การสนับสนุนสำหรับรัฐบาลประชาธิปไตยและการต่อสู้ของประชาชนเพื่อประชาธิปไตยในนานาประเทศ	• การศึกษาเรื่องพลเมืองและสิทธิมนุษยชน • กฎหมายสิทธิมนุษยชนนานาชาติ • องค์กรสหประชาชาติและอื่นๆ • องค์กรพัฒนาเอกชนนานาชาติ

ค่านิยมที่ตกลงกัน

[16] รายการค่านิยมที่ได้มีการตกลงกันเป็นเรื่องที่อธิบายได้ด้วยตัวเอง

- หลักการของการควบคุมโดยประชาชนเหนือรัฐบาลก็ไม่สามารถเริ่มต้นให้เกิดความตระหนักได้หากปราศจากการมีส่วนร่วมของพลเมืองและสิทธิเสรีภาพต่างๆ ตลอดจนวิธีการที่จะเข้ามามีส่วนร่วม
- จุดเริ่มของการมีส่วนร่วม คือการมอบอำนาจให้ผู้แทนของสาธารณชนหรือข้าราชการ โดยกระบวนการเลือกตั้งแบบอิสระและเที่ยงธรรมและเป็นไปในลักษณะที่ก่อให้เกิดสมาชิกที่ทำหน้าที่นิติบัญญัติซึ่งเป็นตัวแทนของความคิดเห็นสาธารณะที่แตกต่างกัน
- ถ้ากลุ่มประชาชนที่แตกต่างกันได้รับการดูแลบนพื้นฐานของความเท่าเทียมกันแล้วสถาบันสาธารณะหลักจะเป็นตัวแทนทางสังคมขององค์กรพลเมืองโดยทั้งหมด
- สำนึกรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ทั้งหมด ทั้งต่อสาธารณชนโดยตรงและโดยผ่านสถาบันรัฐสภา สถาบันตุลาการ ผู้ตรวจการแผ่นดิน และองค์กรตรวจสอบเฝ้าระวังอื่นๆ จัดว่ามีความสำคัญถ้าเจ้าหน้าที่ต้องดำเนินการในฐานะองค์กร หรือผู้บริการประชาชนมากกว่าการเป็นเจ้านาย
- สำนึกรับผิดชอบที่มีประสิทธิผลจะเป็นไปไม่ได้ หากปราศจากการเปิดกว้าง หรือโปร่งใสในรัฐบาล
- การตอบสนองต่อความต้องการสาธารณะ โดยผ่านสถาบันต่างๆ ที่หลากหลาย ซึ่งความต้องการเหล่านั้นสามารถสื่อสารได้ จัดเป็นอิทธิพลในการควบคุมของประชาชนต่อรัฐบาล
- ในที่สุด ขณะที่ความเท่าเทียมกันเป็นหลักการในค่านิยมที่มีการตกลงกัน ซึ่งปรากฏในความเป็นน้ำหนึ่งอันเดียวกันที่พลเมืองของประเทศประชาธิปไตยได้แสดงต่อผู้ที่มีความแตกต่างจากพวกเขาในประเทศนั้นและต่อการต่อสู้ของคนส่วนใหญ่ต่อประชาธิปไตยในนานาประเทศ

[17] ยังมีสิ่งที่มากกว่านี้ที่อาจกล่าวได้เกี่ยวกับค่านิยมที่มีการตกลงกัน บางทีเป็นสิ่งที่เหมาะสมที่จะสร้างความชัดเจนในความแตกต่างระหว่างแนวคิดของสำนึกรับผิดชอบและการตอบสนอง เนื่องจากเป็นเรื่องที่สับสนอยู่บ่อยๆ สำนึกรับผิดชอบได้รวมถึงรัฐบาลที่ต้องมีความรับผิดชอบต่อการกระทำของพวกเขาที่เกิดขึ้นหลังจากการได้อำนาจ ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดของการต่อต้านในเรื่องการประพฤติมิชอบ การละเว้นการปฏิบัติ หรือความล้มเหลว ในอีกทางหนึ่ง การตอบสนองเกี่ยวข้องกับการมีกระบวนการเพื่อการปรึกษาหารือกับสาธารณะ

อย่างเป็นระบบ และความสนใจก่อนที่นโยบายหรือกฎหมายจะบัญญัติออกมา ดังนั้น สาระของการตอบสนองจะสะท้อนถึงมุมมองของผู้ที่ได้รับผลจากเรื่องนั้น ทั้งการตอบสนองและสำนึกรับผิดชอบเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการควบคุมที่มีประสิทธิภาพของประชาชนต่อรัฐบาล

สถาบันประชาธิปไตย

[18] สดมภ์ที่ 3 ของตาราง 1.1 แสดงถึงสถาบันต่างๆ ที่ให้วิธีการในการสร้างความตระหนักต่อค่านิยมที่ตกลงกันเหล่านี้ รายการในสดมภ์นี้แสดงตัวอย่างต่างๆ อย่างคร่าวๆ และสังเกตได้ว่าบางสถาบันก็ทำให้เกิดหรืออาจทำให้เกิดการตระหนักมากกว่าค่านิยมใดค่านิยมหนึ่ง ดังนั้น กระบวนการเลือกตั้งจะทำให้เกิดการตระหนักในค่านิยมของการมีส่วนร่วม การใช้อำนาจ การเป็นตัวแทนและการมีสำนึกรับผิดชอบพร้อมๆ กัน และดังนั้นจึงเกี่ยวข้องกับเงื่อนไขทั้งหลายที่มีการพิจารณากัน เช่นเดียวกัน ชีวิตที่มีความสัมพันธ์กันของสิ่งที่เรียกว่า "ประชาสังคม" ซึ่งรวมพรรคการเมือง องค์กรพัฒนาเอกชน และสมาคมอื่นๆ ล้วนส่งผลต่อการมีค่านิยมที่แตกต่างกัน และยังมีผลต่อเงื่อนไขต่างๆ ที่สามารถประเมินได้ ในอีกมุมมองหนึ่ง ค่านิยมเช่นการมีส่วนร่วมยังเสริมสร้างสำนึกรับผิดชอบและการตอบสนองของกระบวนการปกครอง และยังสร้างความมั่นใจในการสัมพันธ์เชื่อมโยงขององค์ประกอบต่างๆ ในกรอบการประเมิน ถ้ามีความเข้าใจในความซับซ้อนเหล่านี้เช่นเดียวกับตรรกะพื้นฐานของการพัฒนาจากหลักการสำคัญ ตามค่านิยมที่ได้ตกลงกันและสิ่งที่จำเป็นเพื่อกระบวนการเชิงสถาบัน ดังนั้น รายการของกรอบการประเมินที่เสนอต่อไปนี้ควรจะเป็นที่เข้าใจในทันที เป้าหมายของเราคือการสร้างกรอบแนวคิดของการประเมินที่เกี่ยวข้องกับคำอธิบายที่สอดคล้องกันของประชาธิปไตยมากกว่าการรวมกลุ่มรายการต่างๆ โดยไม่ได้มีการอธิบายใดๆ

[19] ดังนั้น ประชาธิปไตยเริ่มด้วยกลุ่มของหลักการหรือ "แนวคิดของการกำหนดกฎเกณฑ์" และตามมาด้วยการจัดการและกระบวนการเชิงสถาบันที่ซึ่งหลักการเหล่านี้ได้รับการตระหนักถึง ถึงแม้ว่าการจัดระเบียบและกระบวนการ ทำให้เกิดเนื้อหาของการประเมินดังปรากฏในกรอบแนวคิดที่แสดงต่อไปนี้ เงื่อนไขในสิ่งที่ต้องประเมิน คือหลักการสำคัญในตัวมันเอง และค่านิยมที่มีการตกลงกันในเรื่องของ

สำนึกรับผิดชอบ การเป็นตัวแทน การตอบสนอง เป็นต้น สิ่งนี้ก็คือ เราควรพิจารณาการจัดการของสถาบันต่างๆ เป็นประชาธิปไตยมากน้อยเพียงใด

สิ่งที่ใช้ในการประเมินตามกรอบแนวคิด

[20] กรอบแนวคิดในการประเมินแบบสมบูรณ์มีการกำหนดไว้ในส่วนที่ 2 ของคู่มือนี้ ซึ่งประกอบด้วย ประการแรก เงื่อนไข (หรือคำถาม) ซึ่งถูกใช้เพื่อสร้างระบบของกระบวนการประเมิน รวมทั้งกรอบแนวคิดหลัก 4 ประการ ในที่นี้เราขออธิบายกรอบแนวคิด (ดังตาราง 1.2)

ตาราง 1.2 กรอบแนวคิดในการประเมิน: การอธิบายโดยสรุป

1. ความเป็นพลเมือง กฎหมายและสิทธิ	2. การเป็นรัฐบาลที่เป็นตัวแทนและมีสำนึกรับผิดชอบ	3. ประชาสังคมและการมีส่วนร่วมของประชาชน	4. ประชาธิปไตยที่ไปไกลกว่าคำว่า “รัฐ”
1.1 ความเป็นคนชาติเดียวกันและความเป็นพลเมือง (Nationhood and citizenship) มีข้อตกลงสาธารณะในเรื่องความเป็นพลเมืองร่วมกันโดยไม่มีการกีดกันหรือไม่ 1.2 นิติธรรมและการเข้าถึงความยุติธรรม (The rule of law and access to justice) รัฐและสังคมอยู่ภายใต้กฎหมายอย่างสอดคล้องกันหรือไม่ 1.3 สิทธิของพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (Civil and political right) ประชาชนทุกคนได้รับสิทธิของพลเมืองและสิทธิทางการเมืองอย่างเท่าเทียมกันหรือไม่ 1.4 สิทธิทางด้านเศรษฐกิจและสังคม (Economic and social rights) ประชาชนทุกคนได้รับสิทธิทางด้านเศรษฐกิจและสังคมอย่างเท่าเทียมกันหรือไม่	2.1 การเลือกตั้งที่เป็นอิสระและเที่ยงธรรม (Free and fair election) ประชาชนสามารถควบคุมรัฐบาลและนโยบายผ่านทางการเลือกตั้งหรือไม่ 2.2 บทบาทของพรรคการเมืองในด้านประชาธิปไตย (The democratic role of political parties) ระบบพรรคการเมืองเอื้อต่อการทำงานของประชาธิปไตยหรือไม่ 2.3 ประสิทธิผลและการตอบสนองของรัฐบาล (Effective and responsive government) รัฐบาลมีประสิทธิภาพในการจัดบริการสาธารณะและตอบสนองต่อความห่วงกังวลของประชาชนหรือไม่	3.1 สื่อในสังคมประชาธิปไตย (The media in a democratic society) สื่อดำเนินการในวิถีทางที่คงไว้ซึ่งค่านิยมประชาธิปไตยหรือไม่ 3.2 การมีส่วนร่วมทางการเมือง (Political Participation) มีการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างสมบูรณ์ในการดำเนินชีวิตสาธารณะหรือไม่ 3.3 การกระจายอำนาจ (Decentralization) การตัดสินใจในระดับรัฐบาลเหมาะสมที่สุดสำหรับประชาชนผู้ได้รับผลกระทบหรือไม่	4.1 อิทธิพลจากภายนอกต่อประชาธิปไตยของประเทศ (External Influences on the country’s democracy) ผลกระทบจากอิทธิพลภายนอกมีส่วนช่วยสนับสนุนประชาธิปไตยของประเทศหรือไม่ 4.2 ผลกระทบทางประชาธิปไตยของประเทศต่อนานาประเทศ (The country’s democratic impact abroad) นโยบายระหว่างประเทศช่วยเสริมสร้างประชาธิปไตยในระดับสากลหรือไม่

1. ความเป็นพลเมือง กฎหมายและสิทธิ	2. การเป็นรัฐบาลที่เป็นตัวแทนและมีสำนึกรับผิดชอบ	3. ประชาสังคมและการมีส่วนร่วมของประชาชน	4. ประชาธิปไตยที่ไปไกลกว่าคำว่า "รัฐ"
	2.4 ประสิทธิผลด้านการเป็นประชาธิปไตยของรัฐสภา (The democratic effectiveness of parliament) รัฐสภาหรือการออกกฎหมายได้ช่วยทำให้กระบวนการประชาธิปไตยเป็นไปอย่างมีประสิทธิผลหรือไม่ 2.5 การควบคุมตำรวจและทหารโดยพลเรือน (Civilian control of the military and police) ตำรวจและทหารอยู่ภายใต้การควบคุมของพลเรือนหรือไม่ 2.6 ความมั่นคงในชีวิตความเป็นอยู่ของสาธารณชน (Integrity in public life) ความมั่นคงในชีวิตความเป็นอยู่ของสาธารณชนมีหลักประกันหรือไม่		

ความเป็นพลเมือง กฎหมาย และสิทธิ

[21] ประชาธิปไตยเริ่มที่พลเมืองและเป็นเรื่องของเสาหลักแรกในกรอบแนวคิด ก็คือ สิทธิของพลเมืองและความสามารถของรัฐในการประกันสิทธิที่เท่าเทียมกันของความเป็นพลเมืองให้กับทุกคนโดยผ่านกระบวนการรัฐธรรมนูญและกฎหมาย จุดเริ่มต้นนี้เป็นเรื่องซับซ้อนในโลกยุคปัจจุบันทั่วไป ดังสิ่งที่ปรากฏในหลายประเทศที่มีคนงานต่างด้าวอพยพเข้ามาทำงานในประเทศ ผู้อพยพ และ ผู้ลี้ภัย เป็นต้น ซึ่งสิทธิของพวกเขามักถูกจำกัดหรือปฏิเสธอย่างเข้มงวด การรับประกันสิทธิของพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ไม่ต้องมีเหตุผลพิเศษในการประเมินประชาธิปไตย ทั้งนี้ เพราะสิทธิเหล่านี้เป็นเรื่องจำเป็นที่ต้องเปิดเผยเพื่อการมีส่วนร่วมในกระบวนการทางการเมืองในการ

อยู่ร่วมกันเป็นสังคมกับผู้อื่น อย่างไรก็ตาม การรวมสิทธิทางสังคมและเศรษฐกิจเป็นเรื่องที่ท้าทาย (และโดยเฉพาะในกรณีของผู้ที่ไม่ใช่พลเมืองของประเทศนั้น) นักรัฐศาสตร์หลายคนมีแนวคิดว่าประชาธิปไตยเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการของการตัดสินใจสาธารณะมากกว่ามองที่เรื่องผลลัพธ์ของประชาธิปไตย และการทำให้มีสิทธิทางสังคมและเศรษฐกิจเป็นเพียงหนึ่งในผลลัพธ์ที่เป็นไปได้ของการปกครอง ซึ่งเป็นเรื่องที่ท้าทายระหว่างพรรคการเมืองต่างๆ ในโครงการทางนโยบายของพรรค ในทางตรงกันข้าม ในมุมมองของเรา คือ การบูรณาการของการตรวจสอบสิทธิทางสังคมและเศรษฐกิจเป็นเรื่องที่มีเหตุผลในทั้งเรื่องกระบวนการและผลลัพธ์ ดังกระบวนการที่กล่าวถึงมีเงื่อนไขที่จำเป็นสำหรับการใช้สิทธิทางการเมืองและสิทธิของพลเมืองที่ประชาชนควรจะมีชีวิตอยู่เพื่อการใช้สิทธินั้น ตลอดจนมีความสามารถและหนทางในการใช้สิทธินั้นอย่างมีประสิทธิผล ในขณะเดียวกัน ประชาชนดำเนินการอย่างถูกต้องและมองคุณภาพประชาธิปไตยในเรื่องของความสามารถที่จะทำให้ได้มาซึ่งสิทธิพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจ ซึ่งอย่างน้อยก็เป็นที่พึ่งของชีวิตมนุษย์อย่างเหมาะสม ถ้าประชาธิปไตยไม่สามารถทำให้ได้ผลลัพธ์ในเรื่องเหล่านี้ได้ดีกว่าการเป็นเผด็จการ ทำไมประชาชนควรจะสนับสนุนประชาธิปไตย พันธมิตรในภูมิภาคตอนใต้ของเราได้มีการพัฒนาเพื่อกระตุ้นอย่างแข็งขันให้มีการอภิปรายเกี่ยวกับสาระของกรอบแนวคิดในการประเมิน

การรับประกันสิทธิของพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ไม่จำเป็นต้องมีเหตุผลพิเศษในการประเมินประชาธิปไตย ทั้งนี้ เพราะสิทธิเหล่านี้เป็นเรื่องจำเป็นที่ต้องเปิดเผยเพื่อการมีส่วนร่วมในกระบวนการทางการเมืองในการอยู่ร่วมกันเป็นสังคมกับผู้อื่นในความคิดของเรา การรวมถึงสิทธิทางเศรษฐกิจและสังคมเป็นเรื่องที่มีเหตุผลเพียงพอ

การเป็นรัฐบาลที่เป็นตัวแทนและมีสำนึกรับผิดชอบ

[22] ถ้าเสาหลักแรกของประชาธิปไตยคือการประกันสิทธิขั้นพื้นฐานของความเป็นมนุษย์สำหรับพลเมืองและผู้ไม่ใช่พลเมืองของประเทศนั้น เสาหลักที่สองจะประกอบด้วยสถาบันของรัฐบาลที่เป็นผู้แทนและมีสำนึกรับผิดชอบ ในส่วนนี้ ได้รวมรายการที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการเลือกตั้ง ระบบพรรคการเมือง บทบาทของสถาบันรัฐสภาหรือ

นิติบัญญัติ และอื่นๆ ในการรับรองความซื่อตรงและสำนึกรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ของรัฐ และการควบคุมของพลเมืองต่อกองกำลังทหารและตำรวจ ในส่วนที่แยกออกมานั้น เป็นไปเพื่อให้เกิดความถูกต้องในชีวิตสาธารณะ โดยอยู่บนพื้นฐานที่ว่า ความเชื่อมั่นในเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นประเด็นของความห่วงกังวลร่วมในประเทศประชาธิปไตยทั้งหมดและของประชาชนในประเทศนั้น

ประชาสังคมและการมีส่วนร่วมของประชาชน

[23] เสาหลักที่สามของกรอบแนวคิดในการประเมินของเราเป็นเรื่องที่เคยมีการเรียกกันไว้แต่เดิมว่า “ประชาสังคม” สถาบันประชาธิปไตยเป็นไปเพื่อการดำเนินการอย่างมีประสิทธิผลในเรื่องการประกันสิทธิโดยกระบวนการทางกฎหมายและก่อให้เกิดพลเมืองที่มีความกระตือรือร้น องค์ประกอบสำคัญที่นำมาซึ่งการสร้างพลเมืองที่มีความกระตือรือร้น คือ สื่อในการติดต่อสื่อสารที่หลากหลายและมีความเป็นอิสระ และเครือข่ายทรงพลังของสมาคมอาสาสมัครทุกประเภทที่ซึ่งพลเมืองสามารถดำเนินการเพื่อจัดการภารกิจของพวกเขาและมีอิทธิพลต่อนโยบายสาธารณะ ในทางกลับกัน ความเข้มแข็งของการอยู่ร่วมกันเป็นเงื่อนไขสำคัญสำหรับการประกันถึงการตอบสนองของนโยบายของรัฐบาลและเป็นการประกันว่าการส่งมอบการบริการสาธารณะเป็นไปตามความต้องการของประชาชน โดยเฉพาะประชาชนในท้องถิ่นทุกระดับ

ประชาธิปไตยที่ไปไกลกว่าคำว่า “รัฐ”

[24] เสาหลักที่สี่เกี่ยวข้องกับมิติสากลของประชาธิปไตย เหตุผลก็คือประเทศเหล่านั้นไม่ได้มีหน่วยงานที่แยกออกไปเป็นอิสระจากกัน แต่มีหน่วยงานที่ขึ้นต่อกัน โดยเฉพาะในระดับของความก้าวหน้าของประชาธิปไตย ดังนั้น จึงเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องโดยทั้งหมดกับการพิจารณาว่าข้อมูลภายนอกโดยรวมของนโยบายของประเทศนั้นสนับสนุนประชาธิปไตยในนานาประเทศเพียงใด ตามอุดมคติแล้ว ในการสำรวจประชาธิปไตยของโลก คุณลักษณะทางประชาธิปไตยของสถาบันนานาชาติที่สำคัญ เช่น ธนาคารโลกและองค์การสหประชาชาติควรเป็นประเด็นในการประเมินด้วย เช่นเดียวกับ ประเด็นของประเทศนั้นๆ เนื่องจากเนื้อที่ในหนังสือมีจำกัดจึงไม่สามารถนำมาใส่ไว้ได้ทั้งหมด อย่างไรก็ตาม ในกรอบการประเมินของเราในที่นี้ เราได้รวมการพิจารณาที่ว่า นโยบายภายในของประเทศถูกกำหนดโดยอำนาจ

ภายนอกที่ไม่มีสำนึกรับผิดชอบมากน้อยเพียงใด เช่นกัน ประเด็นนี้ได้รับการสนับสนุนจากผู้เชี่ยวชาญในภูมิภาคตอนใต้

[25] ในระบบการปกครองแบบสหพันธรัฐ แนวคิดที่เป็นสากลเหล่านี้อาจเกี่ยวข้องชัดเจนในระดับสหพันธรัฐมากกว่าที่ระดับมลรัฐ การประเมินของประเทศต่างๆ ที่มีโครงสร้างแบบสหพันธรัฐจะขึ้นกับการแบ่งหน้าที่และอำนาจที่ชัดเจนระหว่างระดับของรัฐที่แตกต่างกัน ถึงแม้ว่าการประเมินในประเทศเหล่านี้ ไม่ว่าที่ระดับสหพันธรัฐหรือระดับมลรัฐหรือจากการรวมตัวกันของทั้งสองระดับ จะมีความยุ่งยากกว่าการประเมินรัฐเดี่ยว กรอบแนวคิดของเรานี้ใช้ได้กับการประเมินทั้งสองระดับ และยังสามารถนำไปปรับใช้กับสภาวการณ์ของประเทศใดๆ เป็นการเฉพาะได้อีกด้วย

*ในประเทศที่มีโครงสร้างแบบสหพันธรัฐ กรอบแนวคิดขององค์กร **IDEA** นี้สามารถนำไปใช้ได้กับทั้งระดับสหพันธรัฐ และระดับมลรัฐ อีกทั้งยังพร้อมที่จะถูกปรับไปใช้ได้ในสภาวการณ์ของประเทศใดประเทศหนึ่งเป็นการเฉพาะ*

[26] กรอบแนวคิดที่สมบูรณ์ที่มีรายการคำถามในการประเมินสำหรับแต่ละหมวด อยู่ในส่วนที่ 2 ของคู่มือนี้ แม้แต่การมองอย่างรวดเร็วจะแสดงให้เห็นว่ากรอบแนวคิดนี้ประกอบไปด้วยรายละเอียดที่มีเนื้อหาสาระของคำถาม ซึ่งอาจจะค่อนข้างไม่ดึงดูดให้ดำเนินการ แต่มีความเป็นไปได้หลายทางที่เปิดกว้างเพื่อลดความยุ่งยากนี้ ประการหนึ่งก็คือการมีคณะผู้ประเมินที่มีความเชี่ยวชาญต่างกัน ตามที่คณะประเมินในประเทศลัตเวียได้เคยดำเนินการ และเพื่อจัดให้มีการจัดแบ่งงานกันทำอย่างเหมาะสม อีกประการหนึ่งก็คือการดำเนินการสำหรับวิธีการที่ "กว้างแต่ลึก" ซึ่งจะระบุรายการที่สมบูรณ์แต่ยังอยู่ในลักษณะที่น่าประทับใจมากกว่า ประการที่สามคือการเลือกหมวดหนึ่งหมวดใดเพื่อการประเมิน ดูจากความสำคัญของหมวดนั้นในเรื่องของการอภิปรายในปัจจุบันหรือเรื่องที่เป็นความห่วงกังวลในลำดับต้นๆ หรือแม้แต่ในประเด็นของทรัพยากรที่มี ดังที่มีการประเมินในฟิลิปปินส์ กลยุทธ์ลักษณะนี้และกลยุทธ์อื่นๆ จะมีการอภิปรายในรายละเอียดมากขึ้นในหมวดของกระบวนการประเมินต่อไป แต่ก็เป็นความคุ้มค่าที่แสดงให้เห็นในที่นี้ว่า ในฟิลิปปินส์ เอ็ดนา เอสเทฟาเนีย โค (Edna Estefania Co) สามารถสร้างโปรแกรมประเมินแบบครบวงจรโดยการใช้ประโยชน์ของความจริงที่ว่า แต่ละหมวดของกรอบแนวคิด

ได้มีการกำหนดขึ้นเพื่อให้เกิดหน่วยการประเมินที่เป็นอิสระ ถึงแม้ว่าเป็นการประเมินตามพื้นที่ที่อยู่ภายใต้ประชาธิปไตย และองค์ประกอบของประชาธิปไตยก็สามารถระบุได้อย่างพร้อมสรรพและเข้าใจได้

[27] โดยสรุป กรอบแนวคิดในการประเมิน เป็นสิ่งที่สามารถใช้ได้เหมือนกันสำหรับทั้งประเทศประชาธิปไตยก้าวหน้าและประเทศประชาธิปไตยใหม่ การสรุปนี้อยู่บนพื้นฐานความเชื่อตามที่เราได้ประสบมาที่ว่าประชาธิปไตยเป็นค่านิยมสากล ซึ่งรวมทรรศนะและค่านิยมที่หลากหลายภายในและระหว่างชาติและภูมิภาคที่ต่างกัน อย่างไรก็ตาม มีสถาบันหลายแห่งและกระบวนการต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในซีกโลกตะวันตกในช่วงการพัฒนาประชาธิปไตยของหลายช่วงอายุคน เพื่อทำให้เป็นรัฐที่ทันสมัยโดยมีการควบคุมโดยประชาชน และเพื่อทำให้มีการควบคุมที่เท่าเทียมและมีการบูรณาการ ซึ่งสถาบันเหล่านี้มีค่านิยมสำหรับประชาธิปไตยใหม่ด้วย ขณะที่กระบวนการประเมินถูกทำให้ดีขึ้นโดยประสบการณ์และแนวคิดที่แตกต่างกันของผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วมในระบบของรัฐบาลที่เป็นประชาธิปไตยเป็นครั้งแรก เราหวังว่าแนวคิดนี้สะท้อนไว้ในกรอบแนวคิดของการประเมินของเราอย่างเพียงพอ ในกรณีใดก็ตาม กรอบแนวคิดนี้ยังเปิดกว้างเพื่อมีการปรับได้ต่อไปเพื่อให้เหมาะสมกับสถานการณ์ของท้องถิ่นนั้น เราทั้งหมดต้องเรียนรู้จากประสบการณ์ของกันและกัน ในฐานะนักประชาธิปไตย เราเผชิญกับปัญหาที่เหมือนกันไม่ว่าเราอยู่ที่ไหนและมีการต่อต้านที่เหมือนกันที่จะทำให้รัฐบาลให้เป็นตัวแทนและมีสำนึกรับผิดชอบหรือตอบสนองได้ แม้ว่าบางพื้นที่มีเรื่องที่ร้ายแรงมากกว่าบางพื้นที่และเราทั้งหมดมีส่วนร่วมในกระบวนการของการพัฒนาประชาธิปไตยไม่ว่าเป็นที่เข้าใจในฐานะการสร้างสถาบันเริ่มแรกและการเป็นปึกแผ่นของกระบวนการประชาธิปไตย หรือเพราะว่าในฐานะการอ้างสิทธิ์ที่จำเป็นและทำให้เกิดประชาธิปไตยขึ้นมาใหม่ในช่วงตกต่ำ

กรอบแนวคิดมีความยืดหยุ่น สามารถนำไปใช้ได้สำหรับประเทศประชาธิปไตยที่เป็นปึกแผ่นกับประเทศประชาธิปไตยใหม่เช่นเดียวกัน และสะท้อนประสบการณ์ของประเทศเหล่านี้ หมวดเฉพาะต่าง ๆ ได้มีการจัดทำขึ้นเพื่อให้เกิดหน่วยการประเมินที่เป็นอิสระ และยังเปิดกว้างเพื่อปรับให้เหมาะกับสถานการณ์ของท้องถิ่น

องค์ประกอบที่แตกต่างกันของการประเมิน

[28] กระบวนการของการประเมินประชาธิปไตยควรเริ่มจากการพิจารณาในด้านวัฒนธรรม การเมือง และเศรษฐกิจของประเทศนั้น ตลอดจนประวัติศาสตร์ของประเทศนั้นด้วย ซึ่งต้องถูกนำมาพิจารณาเพื่อให้สามารถเข้าใจได้ถึงบริบทของประเทศ เพื่อความเข้าใจต่อคุณลักษณะของสถานการณ์ทางประชาธิปไตยของประเทศนั้น ถึงตรงนี้ เรายังไม่ได้ให้รายการตรวจสอบด้านต่างๆ ตามบริบทที่กล่าวไปแล้ว เพราะจะมีการเปลี่ยนอย่างมากจากประเทศหนึ่งไปอีกประเทศหนึ่ง แต่ผู้ประเมินควรเริ่มต้นที่ดีด้วยการถามตัวเองว่า อะไรคือข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับประเทศนั้นซึ่งจัดว่าจำเป็นสำหรับผู้อ่านในการที่จะเข้าใจว่าคำตอบต่อคำถามของการประเมินถูกต้อง การเริ่มต้นแบบนี้จะช่วยให้โอกาสในการตอบคำถามว่า 'ทำไมเราต้องทำการประเมินและทำไมต้องทำเดี๋ยวนี้'

[29] เมื่อภารกิจแรกได้บรรลุแล้ว เราจะไปสู่ภารกิจหลักต่อไปที่เป็นการแสดงหมวดต่างๆ ของกรอบแนวคิดในการประเมิน กรอบแนวคิดในส่วนที่ 2 แบ่งออกเป็นส่วนหรือแถวของการวิเคราะห์ที่แตกต่างกัน 4 ส่วน คือ

(ก) คำถามในการประเมิน
(ข) สิ่งที่ต้องค้นหา
(ค) แหล่งข้อมูลทั่วไป
(ง) มาตรฐานของแนวปฏิบัติที่ดี

หมวดทั้งสี่ในตาราง 1.3 ได้แสดงตัวอย่างขององค์ประกอบที่แตกต่างกันในการทำงาน องค์ประกอบเหล่านั้นต้องมีความแตกต่าง เนื่องจากว่าองค์ประกอบนี้แสดงรายการของกระบวนการประเมินที่แยกจากกัน องค์ประกอบเหล่านี้อธิบายได้ดังต่อไปนี้

ตาราง 1.3 กรอบแนวคิดในการประเมิน: องค์ประกอบ 4 ประการ

คำถามในการประเมิน	1.1.1. ความเป็นพลเมืองในทางการเมืองและความเป็นพลเมืองของรัฐครอบคลุมประชาชนทุกคนในอาณาเขตมากน้อยเพียงใด	
สิ่งที่ต้องค้นหา : เกณฑ์คำถาม		
1) ด้านกฎหมาย: ตรวจสอบกฎหมายที่ควบคุมสิทธิในความเป็นพลเมือง คุณสมบัติผู้สมัครรับเลือกตั้ง วิธีการและลำดับเวลาการได้มา ความแตกต่างระหว่างความเป็นพลเมืองที่สมบูรณ์และไม่สมบูรณ์ การได้มาซึ่งสิทธิความเป็นพลเมืองระหว่างชายหญิง	2) ด้านการปฏิบัติ: ตรวจสอบการใช้กฎหมายในทางปฏิบัติว่ามีความเป็นกลางและยุติธรรมมากน้อยเพียงใด	3) ตัวชี้วัดเชิงลบ: สืบค้นข้อมูลการกีดกัน พลเมืองชั้นสอง การเลือกปฏิบัติในการได้มาซึ่งสิทธิความเป็นพลเมือง ฯลฯ
แหล่งข้อมูลทั่วไป		
แหล่งข้อมูลสากล องค์กรนิรโทษกรรมสากล, รายงานประจำปี, <http://www.amnesty.org> Boyle, K. and Sheen, J., เสรีภาพของศาสนาและความเชื่อ : รายงานโลก (ลอนดอน: เร้าท์เลดจ์, 1997) กลุ่มสิทธิของพลเมือง, <http://civilrights.org/> รายงานประเทศ ต่อ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติและคณะกรรมการว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติ, <http://www.ohchr.org> Davies, John and Gurr, Ted Robert (บรรณาธิการ), มาตรการป้องกัน: การสร้างการประเมินความเสี่ยงและระบบการเตือนภัยล่วงหน้าเรื่องวิกฤตการณ์ (Lanham, Md: Rowman & Littlefield, 1998) คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยแคนซัส, ระบบข้อมูลแคนซัส, <http://web.ku.edu/keds/index.html> การริเริ่มการพัฒนา – ธนาคารโลก, <http://www.worldbank.org/gender/prr/draft.html> องค์กรจัดลำดับเสรีภาพโลก, รายงานประจำปี <http://www.freedomhouse.org> เสรีภาพในโลก ศูนย์ทรัพยากรการปกครองและการพัฒนาสังคม, กรมพัฒนาธุรกิจระหว่างประเทศแห่งสหราชอาณาจักร, ฐานข้อมูลเรื่องการแบ่งแยกทางสังคม, <http://www.gsdrc.org>	***แอฟริกาและตะวันออกกลาง*** แอฟริกาแอคชั่น, <http://www.africaaction.org> ศูนย์ศึกษาความเป็นเอกภาพแห่งอาหรับ, <http://www.caus.org.lb/Home/index.php> (cont'd) ***อเมริกา*** คณะลูกขุนชาวแอนดีน, <http://www.cajpe.org.pe> ศูนย์ลาตินอเมริกาศึกษา มหาวิทยาลัยจอร์จทาวน์, ฐานข้อมูลการเมืองอเมริกา, <http://pdba.georgetown.edu/> ***เอเชีย*** แนวร่วมเพื่อการปฏิรูปและประชาธิปไตยในเอเชีย, <http://www.asiademocracy.org/> คณะกรรมาธิการสิทธิมนุษยชนแห่งเอเชีย, <http://www.ahrchk.net/index.php> ***ยุโรป*** Adum, แหล่งที่มาเรื่องการปกป้องภาษาของชนกลุ่มน้อยในประเทศสหภาพยุโรป, <http://www.adum.info/adum/> สิทธิมนุษยชนของชาวบอลข่าน, <http://cm.greekhelsinki.gr>	

มาตรฐานของแนวปฏิบัติที่ดี	
เกณฑ์ของคำถาม 1) และ 2) มีมาตรฐานที่แนะนำ ดังนี้	
สำหรับ 1) : อนุสัญญาว่าด้วยผู้ลี้ภัยและการไร้สัญชาติแห่งองค์การสหประชาชาติ : การประชุมสหประชาชาติว่าด้วยสถานภาพของผู้ลี้ภัยและผู้ไร้สัญชาติ, อนุสัญญาว่าด้วยสถานภาพของผู้ลี้ภัย, เมษายน 1954 การประชุมสมัชชาสหประชาชาติ, อนุสัญญาว่าด้วยการลดสภาพการไร้สัญชาติ, ธันวาคม 1975; ปฏิญญาว่าด้วยที่หลบภัยภาคพื้นดิน, ธันวาคม 1967 สำหรับ 1) และ 2) : อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิชนกลุ่มน้อยแห่งองค์การสหประชาชาติ องค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO), ปฏิญญาสากลว่าด้วยความหลากหลายทางวัฒนธรรม 2001; ปฏิญญาว่าด้วยหลักการของความร่วมมือทางวัฒนธรรมนานาชาติ, 1966; ปฏิญญาว่าด้วยเชื้อชาติและอคติทางชาติพันธุ์, พฤศจิกายน 1978	**ชนพื้นเมือง** ***มาตรฐานระหว่างประเทศ*** องค์กรแรงงานสากล, อนุสัญญาว่าด้วยชนพื้นเมืองและชนเผ่าในประเทศที่มีอิสรภาพ, ลำดับที่ 169, 1991 องค์การสหประชาชาติ, ร่างปฏิญญาว่าด้วยสิทธิของชนพื้นเมือง, 1994 ***มาตรฐานในภูมิภาค*** คณะกรรมการว่าด้วยสิทธิมนุษยชนและสิทธิของประชาชนแอฟริกา, การแก้ปัญหาเรื่องสิทธิของชุมชนชาวพื้นเมืองในแอฟริกา, 2000 OAS, ปฏิญญาอเมริกันว่าด้วยสิทธิของชนพื้นเมือง, 2002, 2003; ปฏิญญาของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนระหว่างอเมริกันว่าด้วยสิทธิของชนพื้นเมือง, 1995

คำถามในการประเมิน

[30] องค์ประกอบแรก ประกอบด้วย คำถามที่จะขับเคลื่อนกระบวนการการประเมินและตัดสินว่าเราควรค้นหาอะไร ดังที่ได้บ่งชี้ไว้ข้างต้น คำถามเหล่านี้ถูกแยกไว้แล้วในตอนเริ่มต้นของส่วนที่ 2 ของคู่มือนี้ เพื่อให้ง่ายต่อการอ้างอิง คำถามในการค้นคว้า ประกอบด้วยคุณลักษณะเด่น 4 ประการด้วยกัน

[31] ประการแรก คือ คำถามในการค้นคว้าเหล่านี้วางอยู่ในกรอบแนวคิดอย่างกว้างๆ เพื่อที่จะได้มีพื้นที่สำหรับประเด็นที่เกี่ยวข้องทั้งหมด ซึ่งบางประเด็นก็ไม่สามารถระบุอย่างชัดเจนไว้ในกรอบแนวคิดทั่วไปได้ เราขอแนะนำว่า ผู้ประเมินควรพิจารณาคำถามในการค้นคว้าในแถวที่ 2 (สิ่งที่ต้องค้นหา) เพื่อทำให้แน่ใจว่า ประเด็นเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการประเมินนั้น ได้รับการกำหนดไว้อย่างเหมาะสม

[32] ประการที่สอง คำถามในการประเมินจะถูกเรียบเรียงเป็นถ้อยคำในรูปแบบเชิงเปรียบเทียบ: ...ครอบคลุมเพียงใด ...เท่ากันอย่างไร ...

เป็นตัวแทนอย่างไร ...เป็นกลางอย่างไร...มีสำนึกรับผิดชอบอย่างไร ...มีประสิทธิภาพอย่างไร และอื่นๆ ที่เป็นเช่นนี้ ก็เพราะประชาธิปไตยไม่ใช่เรื่องที่ว่าจะ "มี" หรือ "ไม่มี" ซึ่งหมายความว่าไม่มีประเทศใดที่จะเป็นประชาธิปไตยโดยสมบูรณ์ หรือไม่มีความเป็นประชาธิปไตยเลยแม้แต่น้อย หากแต่ ประชาธิปไตยเป็นเรื่องของระดับซึ่งหลักการทางประชาธิปไตยและค่านิยมที่ตกลงกันนั้นจะได้รับการตระหนักถึงในทางปฏิบัติมากน้อยเพียงใด ทั้งนี้ สิ่งที่จัดว่าเป็น "ระดับที่ดี" และแนวความคิดของเครื่องมือที่ใช้เปรียบเทียบที่เหมาะสมได้รับการนำเสนอไว้ด้านล่างนี้ ในระยะเวลานี้ เป็นการเพียงพอที่จะเน้นย้ำว่า ประชาธิปไตยเป็นภาวะต่อเนื่อง และคำถามสำหรับการประเมินก็ได้นำเสนอในเชิงเปรียบเทียบไว้

"คำถามในการประเมินประชาธิปไตยถูกเรียบเรียงเป็นถ้อยคำในรูปแบบเชิงเปรียบเทียบ : ...ครอบคลุมเพียงใด ...เท่ากันอย่างไร ...เป็นตัวแทนอย่างไร ...เป็นกลางอย่างไร ...มีสำนึกรับผิดชอบอย่างไร ...มีประสิทธิภาพอย่างไร คำถามเหล่านี้ ส่งผลถึงการตัดสินว่า อะไรดีกว่าหรืออะไรแย่กว่าในเรื่องของประชาธิปไตย"

[33] คุณลักษณะประการที่สามของคำถามการประเมิน คือ คำถามแต่ละคำถามแสดงออกถึงแง่มุมที่แตกต่างกันของขอบเขตใจความสำคัญหรือค่านิยมที่ได้ตกลงกันที่แตกต่างกัน ในลำดับที่ถูกประเมินได้ สิ่งที่ตามมาก็คือ เราจะเห็นได้ว่า ประเทศหนึ่งอาจทำได้ดีกว่าในบางด้านหรือทำได้ดีกว่าในบางประเด็น มากกว่าประเทศอื่นๆ ไม่ใช่ว่าค่านิยมทางประชาธิปไตยหรือการปฏิบัติในทางประชาธิปไตยทั้งหมดจำเป็นที่จะต้องเข้ากันได้อย่างสอดคล้องกลมกลืน ระบบการเลือกตั้งอาจสร้างฝ่ายนิติบัญญัติที่เป็นตัวแทนของประชาชนอย่างเต็มที่ แต่เป็นระบบเลือกตั้งที่มีความชัดเจนน้อยมากในเรื่องสำนึกรับผิดชอบต่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ฝ่ายนิติบัญญัติอาจมีอำนาจในการตรวจสอบฝ่ายบริหารอย่างเข้มแข็ง แต่ฝ่ายบริหารอาจมีอุปสรรคในการดำเนินตามนโยบายที่ทำให้ได้รับการเลือกตั้ง หรือรัฐบาลอาจตอบสนองต่อสาธารณะได้เป็นอย่างมาก แต่คนบางกลุ่มก็อาจจะมีอิทธิพลเหนือนโยบายนั้นเป็นต้น รูปแบบของคำถามจะทำให้ความแตกต่างดังกล่าวถูกดึงออกมาอย่างเป็นรูปธรรม และกระตุ้นให้มีการพิจารณาที่ซับซ้อนหรือชัดเจนมากขึ้น

[34] ประการที่สี่ คำถามที่นำเสนอไว้อยู่ในรูปแบบที่ว่าคำตอบที่เป็นบวกจะแสดงให้เห็นผลลัพธ์ที่ดีกว่าจากมุมมองของประชาธิปไตย หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ คำถามทั้งหมดมุ่งชี้ไปในทิศทางเดียวกันตลอดถึงภาวะต่อเนื่องทางประชาธิปไตย เช่นนี้ คำถามทั้งหมดยังส่งผลถึงการตัดสินเกี่ยวกับว่าอะไรดีกว่า หรืออะไรแย่กว่าในความหมายแบบประชาธิปไตย การตัดสินเช่นนี้ได้รับการพิสูจน์ให้เห็นอย่างชัดเจนด้วยการอ้างอิงถึงหลักการอันเป็นหัวใจสำคัญ และค่านิยมที่ได้ตกลงกันซึ่งได้ถูกวางกรอบไว้ก่อนหน้านี้ ประโยชน์อย่างหนึ่งของความเป็นเอกภาพที่กำหนดในที่นี้ คือ กรอบแนวคิดสามารถถูกสร้างขึ้นในฐานะที่เป็นคำถามสำหรับการใช้เบื้องต้น เพื่อวัตถุประสงค์ในการอบรมหรือการศึกษา ส่วนที่เป็นตัวอย่างได้ถูกกล่าวถึงในรูปแบบของคำถามในภาคผนวก ข

สิ่งที่ต้องค้นหา

[35] ในบางครั้ง ผู้ประเมินก็มองข้ามกรอบแนวคิดแถวที่ 2 ไป แต่แนวคิดนี้ก็เป็นส่วนที่มีบทบาทที่สำคัญและสามารถเปลี่ยนแปลงได้ในการที่จะเอื้อต่อคำถามที่กำลังหาคำตอบ โดยช่วยบ่งชี้ประเภทของประเด็นซึ่งคำถามนั้นจะครอบคลุมและช่วยร่างเค้าโครงชนิดของข้อมูลที่จำเป็นสำหรับตอบคำถามดังกล่าว โดยทั่วไปแล้ว อันดับแรก คำถามเหล่านั้นถูกกำหนดในรูปของถ้อยคำทางกฎหมาย จากนั้น ก็จะถูกกำหนดว่ากฎหมายนั้นได้รับการนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพเพียงใด และจากนั้น ก็จะถูกกำหนดในรูปของตัวบ่งชี้ทั้งทางบวกและทางลบ ซึ่งมีความสัมพันธ์กับคำถาม ดังนั้น ในการตอบคำถามเกี่ยวกับเสรีภาพของการสมาคม เราก็จำเป็นจะต้องรู้ว่า สิทธิอะไรบ้างที่ได้รับการรับรองโดยรัฐธรรมนูญ และกฎหมายของประเทศนั้นๆ และมีข้อจำกัดทางกฎหมายอะไรบ้างในการใช้สิทธินั้น จากนั้น เราก็จำเป็นจะต้องรู้ว่าสิทธิเหล่านั้นได้รับการส่งเสริมในทางปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพเพียงใด และข้อจำกัดสิทธิเหล่านั้นถูกตีความอย่างไรด้วยดุลยพินิจของผู้ใด และท้ายที่สุด เราก็จำเป็นต้องตรวจสอบข้อมูลที่ว่า การประชุม หรือสมาคมใดที่ไม่ได้รับอนุญาต หรือถูกทำให้ต้องสลายอย่างเป็นทางการ หรืออย่างไม่เป็นทางการด้วยวิธีการการใช้ความรุนแรงในระดับที่เกิดการบาดเจ็บหรือเสียชีวิต เป็นต้น และก็จำเป็นที่จะต้องประเมินเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น และประเด็นที่สำคัญในลักษณะที่สัมพันธ์กับการรวมตัวเป็นสมาคมที่ได้รับอนุญาต และ

ดำเนินการอย่างสันติ สิ่งที่น่าเสียดายที่พบในหลายประเทศ ก็คือ สิทธิที่แลดูเหมือนได้รับการรับรองอย่างสมบูรณ์แบบด้วยรัฐธรรมนูญ หรือกฎหมายที่เป็นลายลักษณ์อักษรไม่ได้รับการบังคับใช้ในทางปฏิบัติ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ มีช่องว่างระหว่างการพิทักษ์สิทธิตามกฎหมาย กับการตระหนักถึงสิทธิดังกล่าวในความเป็นจริงอย่างมีนัยสำคัญ รายการข้อมูลดังกล่าวที่นำเสนอในส่วนที่ 2 ทำให้กระบวนการประเมินได้รับการตรวจสอบอย่างเป็นระบบเบื้องหลังสภาพที่เป็นทางการทางกฎหมายหรือรัฐธรรมนูญ และทำให้สามารถตรวจสอบว่ารัฐบาลมีประสบการณ์ในเรื่องวิถีชีวิตประจำวันของพลเมืองอย่างแท้จริงมากน้อยเพียงใด

แหล่งข้อมูลทั่วไป

[36] ส่วนที่ 3 แสดงรายการของแหล่งข้อมูลซึ่งได้รับการแนะนำสำหรับข้อมูลที่จำเป็นในส่วนที่ 2 ณ จุดนี้ การลงรายการข้อพิจารณาประการแรกๆ เกี่ยวกับกรอบแนวคิดก็เป็นสิ่งที่สำคัญ แหล่งข้อมูลที่มีประโยชน์มากที่สุดสำหรับแต่ละคำถามก็มีแนวโน้มที่จะเป็นไปตามข้อพิจารณาที่แต่ละประเทศกังวล เช่น สถิติของรัฐบาล การสำรวจความคิดเห็น การตรวจสอบขององค์กรพัฒนาเอกชน การวิเคราะห์ทางวิชาการ เป็นต้น การที่จะจัดทำรายการทั้งหมดสำหรับทุกประเทศในโลกนั้น เป็นสิ่งที่ไม่มีทางที่จะทำได้ พวกเราได้ลงรายการแหล่งที่มาเหล่านั้น ซึ่งประกอบด้วยข้อมูลทั้งจากประเทศต่างๆ ที่อยู่ตามภูมิภาค หรือทั่วโลก แม้ว่าแหล่งข้อมูลเหล่านี้จะต้องการการปรับให้ทันสมัยอยู่เสมอ แต่แหล่งข้อมูลเหล่านี้ก็สามารถแสดงให้เห็นถึงจุดอ้างอิงที่เป็นประโยชน์ อย่างไรก็ตาม เราไม่ได้ต้องการอวดอ้างว่าแหล่งข้อมูลเหล่านี้จะมาแทนที่แหล่งข้อมูลภายในประเทศ หรือแหล่งข้อมูลเหล่านี้น่าเชื่อถือที่สุด แม้ว่าแหล่งข้อมูลดังกล่าวจะมาจากสถาบันที่เป็นที่ยอมรับก็ตาม ส่วนใหญ่แหล่งข้อมูลเหล่านั้นก็มีอคติในตัวเอง ซึ่งอาจจะเป็นข้อมูลในมุมมองแบบตะวันตก ดังนั้น แหล่งข้อมูลเหล่านี้จึงควรถูกนำไปใช้อย่างระมัดระวัง ในทางปฏิบัตินักประเมินส่วนใหญ่จะต้องการใช้แหล่งของข้อมูลที่เผยแพร่ในทางสาธารณะอยู่แล้ว และการตัดสินความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูลเหล่านั้นก็เป็นส่วนประกอบสำคัญของกระบวนการการประเมิน และสำคัญต่อความชอบธรรมของการประเมิน

มาตรฐานของแนวปฏิบัติที่ดี

[37] แถวสุดท้ายเกี่ยวข้องกับมาตรฐานการปฏิบัติที่ดี ณ ที่นี้ ข้อจำกัดต่าง ๆ จะถูกเรียงลำดับตามความสำคัญ ประเด็นที่ว่าอะไรคือมาตรฐานที่เหมาะสมเพื่อนำมาประเมินกับการปฏิบัติการของประเทศที่ระบุไว้นั้น เป็นสิ่งที่น่าสงสัย และประเด็นดังกล่าวจะต้องถือเป็นสาระสำคัญที่ผู้ประเมินในประเทศที่เกี่ยวข้องจะต้องคำนึงถึง อะไรที่จะนับได้ว่าเป็นมาตรฐานที่ดีของการปฏิบัติในแต่ละประเด็นของการประเมิน ประเทศใดที่เราควรจะนำตัวเองเข้าไปเปรียบเทียบด้วยเพื่อพิจารณาในเรื่องเหล่านี้ และมีประเด็นอะไรที่เป็นสาระสำคัญในประเทศของเราในอดีต หรือในระดับเดียวกับประเทศที่อยู่ในสถานการณ์เดียวกับประเทศเราซึ่งสามารถเปรียบเทียบได้ หรือมีมาตรฐานระหว่างประเทศที่อยู่เหนือมาตรฐานของประเทศเราและประเทศที่เราเปรียบเทียบด้วยหรือไม่ ในแถวนี้ เราได้ทำการรวบรวมมาตรฐานระหว่างประเทศ และตัวอย่างของการปฏิบัติที่ดีเพื่อนำมาใช้ในการอ้างอิงไว้อย่างดีที่สุดเท่าที่เราจะทำได้ อย่างไรก็ตาม เราไม่ได้ปรารถนาให้การรวบรวมนี้มาจำกัดการอภิปรายที่ว่าเครื่องมือที่ใช้เปรียบเทียบใดเหมาะสมที่สุดสำหรับการประเมินประเทศที่ระบุมา และเพื่อช่วยในการอภิปรายในประเด็นเช่นว่านี้ เราก็ได้จัดทำลำดับเครื่องมือสำหรับเปรียบเทียบอย่างสมบูรณ์ที่เป็นไปได้ในตาราง 1.4 พร้อมกับเหตุผลประกอบสำหรับเครื่องมือที่ใช้ในการเปรียบเทียบ

แต่ละอย่างที่ระบุไว้ รวมถึง อุปสรรคทางระเบียบวิธีบางประการด้วย ทั้งนี้ การทบทวนแบบคร่าว ๆ ถึงเหตุผลและอุปสรรคเหล่านี้จะเป็นประโยชน์มาก อะไรคือมาตรฐานที่เหมาะสมเพื่อนำมาประเมินกับการปฏิบัติการของประเทศที่ระบุไว้ สิ่งนี้เป็นสาระสำคัญที่ผู้ประเมินในประเทศที่เกี่ยวข้องจะต้องตระหนักถึง อะไรที่จะนับได้ว่าเป็นมาตรฐานที่ดีในการขับเคลื่อนในแง่ของแต่ละรายการของการประเมิน ใครที่เราควรจะนำตัวเองเข้าไปเปรียบเทียบด้วยเพื่อตัดสินสิ่งเหล่านี้ และมีประเด็นอะไรที่เป็นสาระสำคัญในประเทศของเราในอดีต หรือในระดับเดียวกับประเทศที่อยู่ในสถานการณ์เดียวกับประเทศเราซึ่งสามารถเปรียบเทียบได้ หรือมีมาตรฐานระหว่างประเทศที่อยู่เหนือมาตรฐานของประเทศเราและประเทศที่เราเปรียบเทียบด้วยหรือไม่

[38] อันดับแรก คือ มาตรฐานที่กำหนดขึ้นภายในประเทศ มาตรฐานนี้มีข้อดีอย่างยิ่งในเรื่องของความชอบธรรมของพื้นที่นั้น มาตรฐานนี้สามารถมองย้อนกลับไปยังจุดที่เป็นอดีตที่เพิ่งผ่านมาของประเทศจากความก้าวหน้า (หรือความเสื่อมถอย) ที่สามารถระบุเป็นแผนผังได้ หรือมาตรฐานเหล่านี้สามารถถูกกำหนดบนพื้นฐานของความคาดหวังของประชาชนส่วนใหญ่เกี่ยวกับมาตรฐานของการขับเคลื่อนทางประชาธิปไตย ซึ่งอาจมีหลักฐานมาจากผลการสำรวจ จากการวิเคราะห์แบบมีส่วนร่วมในเรื่องของความยากจน หรือจากผลการสำรวจของการวางแผนที่อยู่บนพื้นฐานของสถานการณ์ หรือเป้าหมายของรัฐบาลเองที่เป็นไปเพื่อดำเนินการตามนโยบายหรือการให้บริการก็อาจถูกใช้เป็นจุดอ้างอิง หรืออาจจะใช้ทั้ง 3 อย่างรวมกันก็ได้

ตาราง 1.4 เครื่องมือเปรียบเทียบที่เป็นไปได้สำหรับการกำหนดมาตรฐาน

	เครื่องมือเปรียบเทียบ	เหตุผล	อุปสรรคทางระเบียบวิธี
ก. เกณฑ์มาตรฐานที่ถูกสร้างขึ้นเป็นการภายใน	ภูมิหลังของประเทศ	การนำศักยภาพของประเทศมากำหนดความก้าวหน้า หรืออันตรายของความเสื่อมถอย เป็นสิ่งที่สำคัญ	ประเด็นใดในอดีตของประเทศที่จะได้รับเลือกให้เป็นเกณฑ์มาตรฐาน และเพราะเหตุใด
	ความคาดหวังของมวลชนจากการปฏิบัติงาน	ในระบอบประชาธิปไตยประชาชนกำหนดมาตรการที่เหมาะสมว่าอะไรที่ควรคาดหวังจากรัฐบาล	มีวิธีการอย่างไรในการกำหนดความคาดหวังของมวลชน และความเป็นไปได้ที่ความคาดหวังจะถูกลดทอนลงไป
	เป้าหมายของรัฐบาล	รัฐบาลควรถูกประเมินเมื่อมีข้อร้องเรียนในเรื่องการปฏิบัติหน้าที่	รัฐบาลมีแนวโน้มที่จะกำหนดเป้าหมายไว้ต่ำซึ่งประสบความสำเร็จได้ง่าย
ข. มาตรฐานที่มาจากภายนอก	ประเทศที่นำมาใช้เป็นเครื่องมือเปรียบเทียบ	การเปรียบเทียบกับประเทศอื่นๆ ทำให้ได้รับมาตรการที่เป็นประโยชน์สำหรับปฏิบัติการ และชี้แนะการปฏิบัติที่ดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งว่าอยู่ที่ไหน ดังนี้	การรวบรวมข้อมูลที่เป็นมาตรฐานอย่างไม่เพียงพอและบริบทที่แตกต่างอาจสร้างการเปรียบเทียบระหว่างประเทศต่างๆ ที่ทำให้ไม่น่าเชื่อถือ การเปรียบเทียบเช่นนี้อาจมีความชอบธรรมภายในประเทศน้อย

	เครื่องมือเปรียบเทียบ	เหตุผล	อุปสรรคทางระเบียบวิธี
	การรวบรวมข้อมูลที่เป็นมาตรฐานอย่างไม่เพียงพอ และบริบทที่แตกต่างอาจสร้างการเปรียบเทียบระหว่างประเทศต่างๆ ที่ทำให้ไม่น่าเชื่อถือ การเปรียบเทียบเช่นนี้ อาจมีความชอบธรรมภายในประเทศน้อย		
	ภูมิภาค	มาตรฐานเหล่านั้นใกล้เคียงกับประเทศเพื่อนบ้าน หรือมีความคล้ายคลึงกันทางวัฒนธรรม	
	ลำดับทางเศรษฐกิจ	ประเทศเหล่านั้นมีลำดับในการพัฒนาเศรษฐกิจที่ใกล้เคียงกัน	
	ช่วงเวลาตั้งแต่ช่วงเปลี่ยนผ่านทางประชาธิปไตย	มีช่วงเวลาคล้ายคลึงกันที่ล่วงเลยมาตั้งแต่ยุคเผด็จการสิ้นสุดลง	
	ขนาดและความหลากหลาย	ประเทศเหล่านั้นมีประสบการณ์ที่เหมือนกันในเรื่องของปัญหา หรือโอกาส ในเรื่องของขนาดหรือความหลากหลาย	
	การปฏิบัติที่ดี	ประเทศเหล่านั้นแสดงให้เห็นถึงตัวอย่างของการปฏิบัติที่ดี ที่ได้ผล	
	มาตรฐานระหว่างประเทศ	ตัวองค์กร อย่างเช่น องค์การสหประชาชาติ ได้รับความชอบธรรมอย่างกว้างขวาง และมีประสบการณ์อันยาวนานในเรื่องมาตรฐานของอำนาจอันชอบธรรมที่กำหนดในหลายๆ เรื่อง	องค์กรระหว่างประเทศทุกองค์กรไม่ได้มีอำนาจที่ชอบธรรม เช่นเดียวกัน ทุกองค์กร และมาตรฐานระหว่างประเทศทุกอย่างใช่ว่าจะได้รับการยอมรับอย่างเท่าเทียมกัน

[39] มาตรฐานภายนอกอาจได้จากการเปรียบเทียบกับประเทศต่างๆ ที่มีความคล้ายคลึงกัน ไม่ว่าจะเป็นความคล้ายคลึงทางภูมิภาค เศรษฐกิจ หรือในเรื่องของขนาด หรือเรื่องของช่วงเวลาในระยะเปลี่ยนผ่านทาง

ประชาธิปไตย หรือการประเมินอาจอ้างถึงมาตรฐานระหว่างประเทศในเรื่องของการปฏิบัติที่ดีในฐานะที่มาตรฐานเหล่านั้นริเริ่มโดยองค์การสหประชาชาติ และสนธิสัญญาระหว่างประเทศอื่นๆ หรือในฐานะที่ได้รับการพัฒนาโดยองค์กรที่มีอำนาจ เช่น สหภาพรัฐสภา (IPU) มาตรฐานระหว่างประเทศเหล่านี้เองที่สามารถนำมารวมกันอยู่ในแถวที่ 4 เพราะมาตรฐานเหล่านี้เท่านั้นที่จะนำมาสร้างหลักเกณฑ์ได้ แต่เราจะเน้นว่ามาตรฐานเหล่านั้นเป็นหนึ่งในบรรทัดฐานอื่นๆ ที่เป็นไปได้สำหรับการกำหนดมาตรฐาน

[40] ในความเป็นจริงแล้ว ผู้ประเมินอาจเลือกใช้มาตรฐานการประเมินอื่นที่แตกต่างกัน หรืออาจจะใช้มาตรฐานที่แตกต่างกันไปในแต่ละส่วนของกรอบแนวคิดก็ได้ ดังนั้น การใช้เป้าหมายที่รัฐบาลเป็นผู้กำหนดอาจจะเหมาะสมในสาขาของสิทธิทางเศรษฐกิจ และสังคม ในขณะที่มีการอนุญาตให้นำความคาดหวังของประชาชนในเรื่องของการปฏิบัติมากำหนดมาตรฐานเพื่อให้เข้าถึงความยุติธรรมหรือความประพฤติของตัวแทนที่มาจากการเลือกตั้ง สิ่งเหล่านี้จำเป็นต้องเป็นการตัดสินใจบนพื้นฐานของประเทศนั้นๆ อย่างไรก็ตาม จุดร่วมกันเพียง 2 ประเด็นก็มีค่ามากพอที่จะจัดทำเป็นมาตรฐาน

ผู้ประเมินเลือกใช้มาตรฐานการประเมินที่แตกต่างกันจำนวนมาก หรืออาจจะใช้มาตรฐานที่แตกต่างกันไปในแต่ละส่วนของกรอบแนวคิดก็ได้

[41] ประการแรก ก็คือ จุดประสงค์ของการประเมินต้องเป็นการชี้ให้เห็นจุดแข็งและจุดอ่อน และต้องกำหนดแผนก้าวหน้า รวมถึงระบุด้วยว่าอะไรเป็นสิ่งที่ต้องการการปรับปรุงมากที่สุด การบริโภคแต่ข้อมูลที่ไม่ดีซ้ำๆ กันก็ทำให้เกิดการไม่อยากพัฒนาได้ ดังนั้น การรวมกันของการมองย้อนกลับไปในจุดที่มีการอ้างอิงในอดีตซึ่งเป็นการปรับปรุงเพื่อนำมาจัดทำเป็นแผนงาน โดยเน้นมาตรฐานที่เน้นเรื่องของอนาคตหรือการเปรียบเทียบ ซึ่งช่วยบ่งชี้ได้ว่า ยังคงมีอะไรที่ต้องทำเพิ่มขึ้นอีก ก็อาจเป็นสิ่งที่เหมาะสม เหมือนอย่างการฝึกซ้อมของนักกรีฑาที่ใช้ผลงานในอดีตมาวัดความก้าวหน้าของตนเอง เช่นเดียวกับการใช้มาตรฐานระดับชาติ หรือระดับระหว่างประเทศเพื่อตั้งเป้าหมายที่เราต้องไปให้ถึง การประเมินประชาธิปไตยก็สามารถใช้การเปรียบเทียบได้ทั้ง 2 แบบ

[42] ประการที่สองที่จะต้องทำก็คือ เราไม่สามารถหลีกเลี่ยงสถานะของมาตรฐาน หรือหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกันได้ ถ้าหากเราเข้าไปเกี่ยวข้องกับการประเมินประชาธิปไตย สถานะที่เราเป็น จะเป็นตัวตัดสินว่าข้อมูลอะไรที่เราค้นหาเพื่อตอบคำถามที่ได้รับ และตัดสินว่าเราจะนำเสนออย่างไร "การปล่อยให้ข้อเท็จจริงแสดงออกมาเอง" ไม่ได้ทำให้เราพ้นจากการตัดสินใจ แม้กระทั่งว่าการประเมินจะถูกทำอย่างมีนัยก็ตาม ตัวอย่างเช่น ถ้าหากคำถามของเราเป็นเรื่องของการที่สาธารณชนจะเข้าถึงข้อมูลของรัฐบาล ดังนั้น ตัวอย่างของการไม่เปิดเผยข้อมูลของรัฐบาลซึ่งเราให้ความสำคัญต่อผลที่ค้นพบก็จะขึ้นอยู่กับแนวคิดที่เรามีอยู่ก่อนแล้วในเรื่องที่ว่าอะไรเป็นข้อยกเว้นที่ชอบธรรมของแนวคิดว่าอะไรควรจะเปิดเผย (เพื่อปกป้องความเป็นส่วนตัว สิทธิในการพูด หรือเพื่อความมั่นคงของชาติ หรือความลับทางการค้า) และอะไรที่ไม่เป็นข้อยกเว้น และแน่นอน ไม่ว่ารัฐบาลจะจัดการกับข้อมูลเหล่านี้อย่างไร เพื่อระงับการเปิดเผยข้อมูลซึ่งสามารถมีการเปิดเผยอย่างเหมาะสมได้

ถ้าเรามีส่วนร่วมในการประเมินประชาธิปไตย เราไม่สามารถหลีกเลี่ยงการพิจารณาที่มาตรฐานที่เกี่ยวข้องหรือทำการเปรียบเทียบได้

การจัดผังกระบวนการประเมิน

[43] เป้าหมายของส่วนนี้ เพื่อสำรวจกระบวนการประเมินตนเอง และระบุประเภทของทางเลือกต่างๆ ที่ต้องมีการดำเนินการในแต่ละขั้นตอนภายใต้แนวคิดที่เชื่อว่าเป้าหมายแรก (ซึ่งไม่ใช่เป้าหมายเดียว) สมมติฐานพื้นฐานที่นำไปสู่การประเมินคือการนำเรื่องนี้ไปสู่การถกเถียงอภิปรายในทางสาธารณะและสร้างความตระหนักรู้ และบุคคลที่เหมาะสมที่จะมาทำการประเมินก็คือพลเมืองของประเทศนั้นๆ นั่นเอง

การสร้างความชอบธรรมในการประเมิน

[44] จุดเริ่มต้นของกระบวนการที่ควรจะเป็นคือการรวมตัวกันของกลุ่มบุคคลที่ให้คำมั่นกับความคิดเรื่องการประเมินคุณภาพประชาธิปไตยในประเทศของตน ซึ่งบางส่วนของคนกลุ่มนี้จะต้องเข้าไปเกี่ยวข้องกับกระบวนการประเมินด้วย เราอาจเรียกคนกลุ่มนี้ว่า "คณะกรรมการกำกับโครงการ" ซึ่งจะเป็นคนที่มีความรับผิดชอบในเรื่องการระดม

เงินทุนสำหรับโครงการและควบคุมการบริหารจัดการโครงการอย่างน้อยมีประเด็นสำคัญ 2 ประเด็น กลุ่มเหล่านี้จะต้องการเข้ามาเพื่อช่วยกลุ่มคนจำนวนมากซึ่งเป็นผู้แทนของภาคประชาสังคมในเรื่องต่างๆ และยังรวมบุคคลที่มีความเห็นเหมือนกันจากภาครัฐและภาคสาธารณชนด้วย ประการแรก บุคคลเหล่านี้ต้องมาอภิปรายประเด็นต่างๆ ในช่วงเริ่มต้นโครงการ ซึ่งประเด็นดังกล่าวจะถูกนำไปใช้เป็นแนวทางในการกำหนดกรอบและทิศทางของการประเมิน และช่วยเริ่มกิจกรรม และประการที่สอง การดำเนินการจนสิ้นสุดคือการอภิปรายผลการศึกษาเบื้องต้น ให้คำแนะนำเพื่อการปรับปรุงและจัดเตรียมพื้นที่สำหรับการนำผลการประเมินไปเผยแพร่ให้กว้างขวางมากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ ด้วยเหตุนี้ ยิ่งกลุ่มผู้ริเริ่มมีความเป็นตัวแทนที่หลากหลายเท่าใด ความชอบธรรมของผลการประเมินย่อมมีมากขึ้น และโอกาสของการเข้าไปมีอิทธิพลต่อการอภิปรายในทางสาธารณะและกระบวนการกำหนดนโยบายก็จะมีมากขึ้นด้วย บุคคลที่จะมาเป็นสมาชิกในกลุ่มผู้ริเริ่มจึงต้องมีการระบุและนำเข้ามาในการประชุมครั้งแรกเพื่อทำหน้าที่เป็นคณะที่ปรึกษาที่พร้อมให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะตลอดกระบวนการประเมิน

กลุ่มเหล่านี้จะต้องการเข้ามาเพื่อช่วยกลุ่มคนจำนวนมากซึ่งเป็นผู้แทนของภาคประชาสังคมในเรื่องต่าง ๆ และยังรวมบุคคลที่มีความเห็นเหมือนกันจากภาครัฐและภาคสาธารณชนด้วย ประการแรก บุคคลเหล่านี้ต้องมาอภิปรายประเด็นต่าง ๆ ในช่วงเริ่มต้นโครงการ ซึ่งประเด็นดังกล่าวจะถูกนำไปใช้เป็นแนวทางในการกำหนดกรอบและทิศทางของการประเมิน และช่วยเริ่มกิจกรรม และประการที่สอง การดำเนินการจนสิ้นสุดคือการอภิปรายผลการศึกษาเบื้องต้น ให้คำแนะนำเพื่อการปรับปรุงและจัดเตรียมพื้นที่สำหรับการนำผลการประเมินไปเผยแพร่ให้กว้างขวางมากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้

[45] ประเด็นสำคัญที่ต้องพิจารณาต่อไปก็คือ ทำอย่างไรให้เกิดความชอบธรรมของการประเมินประชาธิปไตย เนื่องจากการดำเนินการประเมินดังกล่าวเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินลงความเห็นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ (แม้การพิจารณานั้นจะเป็นเรื่องบวกหรือเรื่องลบ) คำถามที่ผู้ดำเนินโครงการมักถูกถามก็คือ “พวกคุณอาศัยอำนาจอะไรหรือของใครในการดำเนินการ” ใครก็ตามที่ดูเหมือนว่าจะถูกต่อต้านจากลักษณะการวิพากษ์วิจารณ์ของการประเมินมักจะเฉไฉไปตั้งคำถามกับความน่าเชื่อถือของผู้ประเมิน โดยการอ้างว่า “พวกต่อต้าน” หรือ

พวกเขาถูกระบุว่าถูกเลือกมาจากคนกลุ่มเล็กๆ ที่ไม่พอใจการเมืองของประเทศหรือเป็นพวกฝ่ายค้าน อีกทางหนึ่ง ถ้าการประเมินไม่ถูกทำให้เป็นที่รับรู้อย่างทั่วถึง คณะผู้ประเมินก็จะถูกมองว่าเป็นพวกที่ "ภักดี" หรือเป็นฝ่ายสนับสนุนของรัฐบาล ดังนั้น ความชอบธรรมของพวกเขาจึงเป็นเรื่องที่สำคัญ

[46] วิธีการเพิ่มความชอบธรรมให้กับการประเมินอาจแบ่งได้เป็นสองรูปแบบซึ่งจะขาดวิธีใดวิธีหนึ่งมิได้

ความชอบธรรมของผู้ทำหน้าที่ประเมินนับว่ามีความสำคัญ เนื่องจากใครก็ตามที่ไม่พอใจกับลักษณะการวิพากษ์วิจารณ์ของการประเมินจะพยายามหลีกเลี่ยงโดยหันไปตั้งคำถามกับความน่าเชื่อถือของผู้ประเมินหรือไม่ผู้ถูกประเมินก็อาจถูกมองว่าเป็นพวกที่ "ภักดี" หรือเป็นผู้สนับสนุนของรัฐบาล จึงมีความจำเป็นในการเลือกผู้ประเมินจากบุคคลที่มีความเชี่ยวชาญและมีผลงานเป็นที่ประจักษ์ และการประเมินเองก็ควรมีฐานทางสังคมและการเมืองที่กว้างขวางรองรับ

[47] ประการแรกคือ ความเชี่ยวชาญ: การเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นการประเมิน จะต้องเป็นระบบ ถูกต้องแม่นยำ และจัดดำเนินการตามมาตรฐานขั้นสูงสุดเท่าที่จะเป็นไปได้ โดยเฉพาะในเรื่องคุณภาพของข้อมูลที่นำมาใช้และการยืนยันความมีอยู่จริงของแหล่งข้อมูล และอื่นๆ ภายใต้บริบทนี้ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องเลือกผู้ประเมินจากบุคคลที่มีความเชี่ยวชาญและมีผลงานเป็นที่ประจักษ์ความรู้เชิงเปรียบเทียบจากประสบการณ์ภาคปฏิบัติของรัฐบาลประชาธิปไตยในลักษณะที่แตกต่างกันทั้งที่ดีและไม่ดีก็มีความสำคัญ ผู้เชี่ยวชาญภายนอกหรือในระดับนานาชาติที่มีประสบการณ์ในการจัดกระบวนการประเมินจากที่ไหนก็ตาม สามารถให้การสนับสนุนโดยการเพิ่มเรื่องความชอบธรรมด้านความเชี่ยวชาญ

[48] รูปแบบที่สองของความชอบธรรมในการประเมินคือ เรื่องของการเมือง: การประเมินควรมีฐานทางสังคมและการเมืองที่กว้างขวางรองรับผ่านการมีคณะที่ปรึกษาที่มีองค์ประกอบหลากหลายสามารถให้คำปรึกษาได้ในทุกประเด็นข้อถกเถียงซึ่งเป็นจุดสนใจ การจัดลำดับความสำคัญ และเกณฑ์มาตรฐานของการประเมิน รวมถึงการให้ข้อคิดเห็นต่อผลการศึกษา องค์คณะที่ปรึกษาควรเป็นตัวแทนที่กว้างขวางที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ และอาจต้องมีการดูแลให้มีการเลือกสมาชิกที่เป็นตัวแทนของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างแท้จริงเพื่อมิให้

องค์คณะมีขนาดเทอะทะไม่คล่องตัวจนเกินไป คณะที่ปรึกษาควรมีความเป็นตัวแทนทางสังคมทั้งในมิติเรื่องเพศ ชาติพันธุ์ และอื่นๆ รวมทั้งจะต้องเป็นตัวแทนที่สะท้อนมุมมองทางการเมืองที่แตกต่างกันได้ บุคคลที่เป็นที่รู้จักในทางสาธารณะในฐานะผู้มีความเห็นอย่างเป็นอิสระจะมีความสำคัญอย่างยิ่งในบริบทเช่นนี้ เพราะพวกเขาจะช่วยรับรองความเป็นรูปธรรมของกระบวนการประเมินได้เป็นอย่างดี

[49] ประเด็นหลักของการสร้างความชอบธรรมในการประเมิน คือคณะผู้ประเมินทุกกลุ่มต้องมีคุณสมบัติที่เหมาะสม ควรเกี่ยวข้องกับกลุ่มสนใจต่างๆ ให้มากที่สุด เพื่อให้มีการปรึกษาหารือ คิดอย่างรอบคอบตั้งแต่เริ่มและดำเนินการประเมินในลักษณะที่มีความโปร่งใส กระบวนการที่ครอบคลุมทุกฝ่ายและโปร่งใสตั้งแต่เริ่มต้นนี้มีประโยชน์หลายประการ ประการแรก การเข้ามามีส่วนในกระบวนการอย่างต่อเนื่องและการตรวจสอบอย่างละเอียดของสาธารณะจะช่วยขจัดประเด็นและข้อมูลที่กลุ่มต่างๆ ติดยึด และช่วยลดผลเสียจากการมีอคติ และการกล่าวโทษอย่างมีอคติ ประการที่สอง การเข้ามามีส่วนในกระบวนการ และความรู้ของสาธารณะจะขยาย “ความเป็นเจ้าของ” ของโครงการมากกว่ามีเพียงกลุ่มผู้ประเมินเท่านั้น ประการสุดท้าย กระบวนการเกี่ยวกับข้อมูลและการประชุมปรึกษาหารือยิ่งเริ่มต้นเร็วเท่าไร การเผยแพร่ผลการประเมินสุดท้ายยิ่งจะมีประสิทธิผล และเกิดความพร้อมในการนำผลไปใช้ต่ออย่างจริงจังมากขึ้น

คณะผู้ประเมินทุกกลุ่มต้องมีคุณสมบัติที่เหมาะสม ควรเกี่ยวข้องกับกลุ่มสนใจต่าง ๆ ให้มากที่สุด การเข้ามามีส่วนในกระบวนการอย่างต่อเนื่องและการตรวจสอบอย่างละเอียดของสาธารณะจะช่วยขจัดประเด็นและข้อมูลที่กลุ่มต่าง ๆ ติดยึด และช่วยลดผลเสียจากการมีอคติและการกล่าวโทษอย่างมีอคติ และขยาย “ความเป็นเจ้าของ” ของโครงการมากกว่ามีเพียงกลุ่มผู้ประเมินเท่านั้น

[50] การประชุมกลุ่ม การประชุมเชิงปฏิบัติการแบบปรึกษาหารือ หรือการสำรวจความคิดเห็นเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้สาธารณชนเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของโครงการอย่างกว้างขวางมากขึ้น การประชุมกลุ่มมีประโยชน์สำหรับการรวบรวมทรรศนะและประสบการณ์ของกลุ่มที่มีลักษณะเฉพาะหรือกลุ่มเสียงข้างน้อยในสังคมให้ทั่วถึงยิ่งขึ้น และยังเหมาะสำหรับการรับทราบทรรศนะต่อประเด็นเฉพาะเจาะจงด้วย การศึกษาในเอเชียใต้มีการใช้การสำรวจความคิดเห็นประชาชนอย่างครอบคลุม

ในห้าประเทศที่ทำการประเมิน ร่วมกับการสานเสวนาและการวิเคราะห์กรณีศึกษา (ดู กล่องข้อมูล 1.1) ในสหราชอาณาจักร องค์กรตรวจประเมินประชาธิปไตยยังมีการทำงานร่วมกับองค์กรอื่นๆ อย่างใกล้ชิดในการจัดทำการสำรวจความคิดเห็นประชาชนแบบต่อเนื่องในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับประชาธิปไตยที่ดำเนินการอยู่โดยหน่วยงานหลัก และทำงานร่วมกันโดยมีความรับผิดชอบหลักในการกำหนดขอบเขตและการตีความคำถามที่ใช้ในการสำรวจความเห็นในไอร์แลนด์ การสำรวจความคิดเห็นประชาชนในเรื่องประชาธิปไตยและหลักนิติธรรมมีการดำเนินการตั้งแต่ระยะแรกเริ่มของกระบวนการประเมิน และข้อค้นพบอันน่าทึ่งได้กลายเป็นการประชาสัมพันธ์อย่างยอดเยี่ยมสำหรับการเริ่มต้นดำเนินการประเมิน การริเริ่มการประเมินในลักษณะดังกล่าว ถ้าสามารถทำได้ จะช่วยสร้างความชอบธรรมให้กับการประเมินและเพิ่มความแหลมคมให้กับการสรุปผลการประเมินประชาธิปไตยด้วย นอกจากนี้ การใช้ประโยชน์จากการสำรวจความคิดเห็นประชาชนที่มีการดำเนินการไว้ก่อนหน้าแล้วก็นับว่ามีความเป็นไปได้ แต่จะต้องคำนึงถึงสมมติฐานเบื้องต้นซึ่งถูกตั้งไว้แล้วโดยผู้จัดทำการสำรวจนั้นๆ ทั้งในเรื่องความโน้มเอียงในการร่างคำถาม ขนาดตัวอย่าง และความเหมือนกันของคำถามที่ใช้

ขั้นตอนหลักของกระบวนการประเมิน

[51] ในลำดับถัดไปจะได้นำเสนอเกี่ยวกับกระบวนการประเมิน โดยทำการสำรวจตรวจค้นว่ากระบวนการนี้เกี่ยวข้องกับเรื่องอะไรบ้าง ซึ่งในส่วนนี้ได้หยิบยกขั้นตอนสำคัญ 3 ขั้นตอนมาทำการศึกษาวิเคราะห์ ประกอบด้วย (ก) การตัดสินใจริเริ่มกระบวนการ ซึ่งเป็นการกำหนดทิศทางในภาพรวมของกระบวนการทั้งหมด และอาจเป็นการกำหนดระเบียบวาระสำหรับการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อรับฟังข้อหารือเบื้องต้นด้วย (ข) กระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ และจัดระเบียบ ซึ่งก่อให้เกิดส่วนสำคัญของการประเมิน (ค) การจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการระดับชาติเพื่อพิจารณารายงานและร่างข้อค้นพบที่เกิดขึ้น

การตัดสินใจเบื้องต้นสำหรับกระบวนการประเมิน

[52] ผังรายการสำหรับประเด็นในการอภิปรายและการตัดสินใจต่างๆ ที่ต้องพิจารณาในการดำเนินการประเมินขั้นแรกๆ ซึ่งจะต้องมีการกล่าว

ถึงในการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อกำหนดทิศทางการทำงานร่วมกับคณะที่ปรึกษานั้น ได้แสดงไว้ในแผนภาพ 1.1 ประเด็นจำนวนมากมีความเชื่อมต่อกันในทางปฏิบัติ กล่าวคือ การตัดสินใจในประเด็นใดประเด็นหนึ่งจะมีผลเป็นการผลักดันหรือเติมเต็มทางเลือกให้กับประเด็นอื่นๆ ด้วย ตัวอย่างที่ชัดเจนที่สุด เช่น หากทรัพยากรทางการเงินมีเพียงแค่พอใช้จ่ายและโอกาสที่จะหาแหล่งรายได้เพิ่มเติมสำหรับโครงการก็มีไม่มากนัก ประเด็นทางการเงินนี้ก็จะเข้าไปพัวพันกับการตัดสินใจอื่นๆ ตลอดทั้งกระบวนการ อย่างไรก็ตาม เพื่อให้เกิดความความชัดเจนในการวิเคราะห์แยกแยะ เราได้แบ่งประเด็นต่างๆ ออกเป็นการตัดสินใจซึ่งแยกขาดจากกันได้ และจัดการตัดสินใจดังกล่าวตามลำดับอย่างเป็นเหตุเป็นผลหรือ “การจัดลำดับในการตัดสินใจ” สำหรับเป็นแนวทางในการนำไปใช้ ซึ่งเราจะได้อภิปรายเกี่ยวกับประเด็นต่างๆ โดยย่อ ดังนี้

กล่องข้อมูล 1.1
การขับเคลื่อนแนวคิดพหุสังคม: โครงการศึกษาสถานะของประชาธิปไตยในเอเชียใต้

การศึกษาเรื่องสถานะของประชาธิปไตยในเอเชียใต้ได้พิจารณาเลือกยุทธศาสตร์การใช้วิธีการที่หลากหลาย การอาศัยยุทธศาสตร์ดังกล่าวไม่เพียงแต่เพราะเป็นการศึกษาเปรียบเทียบระบอบประชาธิปไตยในห้าประเทศ ประกอบด้วยบังคลาเทศ อินเดีย เนปาล ปากีสถาน และศรีลังกา ในหลากหลายขั้นตอนของการพัฒนาประชาธิปไตยและยังต่อสู้กับพลังกดดันภายในประเทศที่แตกต่างกันเท่านั้น แต่ยังเป็นเพราะมีความเชื่อมั่นว่าการใช้วิธีการใดวิธีการหนึ่งเพียงอย่างเดียวจะทำให้เห็นภาพเพียงบางส่วนและยังเป็นการเข้าใจความหมายของความเป็นจริงที่ซับซ้อนแบบจำกัด การใช้วิธีการใดวิธีการหนึ่งจึงไม่เพียงพอ

จุดเริ่มต้นในการแสวงหาความรู้ของการศึกษาคือ สมมติฐานที่ว่าเราต้องใช้วิธีการเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพควบคู่กันไป เพื่อให้ได้องค์ความรู้ที่ครอบคลุมมากขึ้นเกี่ยวกับการทำงานของประชาธิปไตยในภูมิภาคเอเชียใต้ ความท้าทายจึงอาจเป็นเรื่องของการบูรณาการผลการวิจัยที่ได้จากวิธีการที่แตกต่างกันและการนำเสนอเรื่องราวให้มีความเชื่อมโยงกัน การดำเนินการดังกล่าวสำเร็จได้ด้วยความยากลำบาก การศึกษานำวิธีการวิจัย 4 รูปแบบมาใช้ ได้แก่: (ก) การสำรวจทัศนคติโดยใช้แบบสอบถาม (ข) การเสวนา (ค) การประเมินเชิงคุณภาพในลักษณะเดียวกันกับกรอบการประเมินสถานะความเป็นประชาธิปไตยและ (ง) กรณีศึกษา ทั้งนี้ วิธีการวิจัยแต่ละรูปแบบจะทำให้เราเข้าใจอย่างถ่องแท้ในส่วนที่แตกต่างกันของความเป็นจริงทางการเมือง

การสำรวจทัศนคติของประชาชนโดยใช้แบบสอบถามในประเด็นต่างๆ ของการเมืองในเอเชียใต้ซึ่งเป็นวิธีการหลักนั้น ได้พยายามที่จะตรวจสอบมุมมองของประชาชนต่อประเด็นต่างๆ เช่นความหมายของประชาธิปไตย ความเชื่อมั่นต่อสถาบันต่างๆ ระดับของการทำกิจกรรมความมั่นคงของมนุษย์ ฯลฯ วิธีการนี้ทำให้ได้ข้อมูลจำนวนมหาศาลเกี่ยวกับทัศนคติและการรับรู้ที่แตกต่างกันในแต่ละเรื่องของประชาชนเกี่ยวกับประชาธิปไตยในเอเชียใต้

การเสวนา เป็นการค้นหามุมมองของบุคคลคนที่มาจากองค์กรภาคประชาสังคมและกลุ่มการเคลื่อนไหวทางการเมืองเกี่ยวกับการทำงานของระบอบประชาธิปไตยในภูมิภาคเอเชียใต้ เนื่องจากนักกิจกรรมเหล่านี้ได้มีการรณรงค์และทำงานเคลื่อนไหวมาอย่างต่อเนื่อง ทำให้พวกเขามีมุมมองที่แตกต่างกันในเรื่องการใช้อำนาจอย่างมีสำนึกรับผิดชอบและการควบคุมโดยประชาชน มุมมองเหล่านี้เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการเติมเต็มผลการศึกษาที่ได้จากการสำรวจทัศนคติโดยใช้แบบสอบถาม การเสวนาจะทำให้ได้มุมมองในเชิงวิพากษ์วิจารณ์เกี่ยวกับการทำงานของประชาธิปไตยด้วย (ดู สิ่งที่อ้างถึงในกล่องข้อมูล 3.1)

การประเมินเชิงคุณภาพเป็นการประเมินโดยยึดตามตัวแบบที่พัฒนาขึ้นโดยองค์กร IDEA เป็นการขอให้ผู้เชี่ยวชาญหลายคนตอบคำถามที่เตรียมไว้ ตามมาด้วยกระบวนการในลักษณะเดียวกันกับกรอบการประเมินสถานะความเป็นประชาธิปไตย

กรณีศึกษา เป็นการดำเนินการที่มีเจตนาจะให้ได้มาซึ่งคำอธิบายเชิงลึกในบางแง่มุมเกี่ยวกับการทำงานของระบอบประชาธิปไตยในเอเชียใต้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คำอธิบายที่ถูกมองว่าเป็น “ข้อเท็จจริงที่ไม่อยากเปิดเผย” ข้อมูลดังกล่าวหมายถึงความคลุมเครือและความขัดแย้งที่เกิดขึ้นซึ่งแต่ละประเทศพยายามที่จะเคยชินกับมันหรือไม่ก็ถูกทำให้กลายเป็นขนบธรรมเนียมโดยระบอบประชาธิปไตย การศึกษาอย่างเข้มข้นเหล่านี้จะทำหน้าที่เป็นข้อคิดเห็นโต้แย้งในเชิงทฤษฎี “ความจริงที่อยากเปิดเผย” ในการอภิปรายเรื่องประชาธิปไตยในระดับสากล เนื่องจากยังมีไม่ค่อยจะแน่ชัดว่า ประเด็นท้าทายดังกล่าวจะนำไปสู่ความก้าวหน้าหรือความถดถอยของกระบวนการที่มุ่งให้ระบอบประชาธิปไตยฝังรากลึกกันแน่

แผนภาพ 1.1 การตัดสินใจเบื้องต้นสำหรับการประเมิน

(ก) วัตถุประสงค์ของการประเมิน

[53] ทางเลือกต่างๆ ที่นำมาแสดงนี้มิใช่แนวทางที่ตายตัวเพราะมีความเป็นไปได้ในการรวมมิติในเรื่องการกำหนดระเบียบวาระหรือแผนการประเมินผลเข้าด้วยกัน กลายเป็นเป้าหมายที่กว้างกว่าในการชักจูงให้เกิดการถกเถียงกันในทางสาธารณะเกี่ยวกับสถานะของประชาธิปไตยในประเทศ อย่างไรก็ตาม สิ่งสำคัญในระยะเริ่มแรกคือความเข้าใจอย่างชัดเจนและเป็นที่ตกลงกันแล้วในเป้าหมายหลักของการประเมินซึ่งจะช่วยพิสูจน์ให้สาธารณชนและอาจรวมถึงแหล่งทุนต่างๆ เห็นว่าโครงการมีความถูกต้อง การตัดสินใจในขั้นตอนนี้ยังจะช่วยวางเค้าโครงของสิ่งที่จะติดตามมาอีกจำนวนมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งระยะเวลาในการดำเนินโครงการที่มักจะขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายที่แน่นอน ดังนั้น เป้าหมายที่กว้างกว่าในการกดดันให้เกิดการถกเถียงกันในทางสาธารณะเกี่ยวกับสถานะของประชาธิปไตยในประเทศควรนำเสนอผลการประเมินให้สอดคล้องกับปฏิทินการเลือกตั้งหรือโอกาสสำคัญอื่นๆ ของชาติที่การประเมินจะเป็นประโยชน์ได้ จุดมุ่งหมายในการปฏิรูปที่เฉพาะเจาะจงมากกว่าอาจต้องการให้การประเมินมุ่งไปที่กระบวนการปฏิรูปรัฐธรรมนูญ โดยมีกำหนดตารางเวลาไว้สำหรับการปรึกษาหารือกับสาธารณะ และการปฏิรูปโดยการประเมินผลอื่นๆ ที่มีการดำเนินการอยู่แล้วก็อาจจะเข้ามาเกี่ยวข้องโดยการปรับตารางเวลาซึ่งกำหนดไว้อย่างเป็นทางการแล้วเสียใหม่

[54] ตัวอย่างเหล่านี้เป็นเพียงการแนะนำ ประเด็นสำคัญคือการตระหนักถึงความเชื่อมโยงกันอย่างสมบูรณ์ระหว่างเป้าหมายของการประเมิน เนื้อหาสาระที่น่าจะเป็น ตลอดจนวิธีการและตารางเวลาสำหรับการเผยแพร่ผลงาน ประเด็นเพิ่มเติมที่จะนำมากล่าวไว้ ณ ที่นี้ซึ่งเกี่ยวข้องกับระเบียบวาระในการปฏิรูปที่เป็นไปได้ก็คือ การใช้การประเมินประชาธิปไตยเพื่อระบุประเด็นเร่งด่วนสำหรับการปฏิรูป หรือเพื่อทำให้เกิดความชัดเจนในหลักการต่างๆ ที่ใช้เป็นแนวทางในการปฏิรูปดังกล่าว แทนที่จะจัดทำข้อเสนอที่แน่นอนหรือแผนงานโดยละเอียดเพื่อการเปลี่ยนแปลงขึ้นมา ข้อเสียของการจัดทำข้อเสนอที่แน่นอนขึ้นมาทันทีนั้นจะทำให้กระบวนการประเมินทั้งหมดไม่ได้รับการยอมรับในสายตาของคนที่ไม่เห็นด้วยกับวิธีการดังกล่าว ถึงแม้ว่าพวกเขาอาจจะพอใจในวัตถุประสงค์ของการประเมินก็ตาม ดังนั้น ตัวอย่างหนึ่งก็คือ การประเมินอาจให้ความสนใจกับความไม่สมบูรณ์แบบของระบบเลือกตั้งแบบผู้ได้คะแนนสูงสุดได้รับเลือกตั้ง จาก

มุมมองแบบประชาธิปไตยในบริบทของประเทศที่กำลังทำการประเมินนั้น แต่ควรจะหยุดพิจารณาทางเลือกเฉพาะที่อาจจะพิสูจน์ได้ว่ามีการโต้เถียงกันมากขึ้น เนื่องจากการเลือกตั้งทุกระบบย่อมมีข้อเสียอยู่ ข้อเสนอเพื่อการปฏิรูปแบบเจาะจงอาจทำให้เกิดระเบียบวาระเพิ่มเติมสำหรับการศึกษาวิจัยขึ้นมา แต่ควรเก็บไว้แยกต่างหากจากการประเมิน (ดู ส่วนที่ว่าด้วย “จากการประเมินสู่การปฏิรูป” ข้างล่าง ในย่อหน้า 110-11)

(ข) เนื้อหาและลำดับก่อน - หลังของการประเมิน

[55] เราได้ยอมรับกันแล้วว่ากรอบในการประเมินที่เราพัฒนาขึ้นมีขอบเขตกว้างขวางมาก และดูคล้ายจะทำให้เกิดความท้อใจได้ตั้งแต่แรกเห็น จุดเด่นของกรอบการประเมินคือความสมบูรณ์ในตัวเอง และวิธีการที่การดำรงอยู่อย่างเป็นประชาธิปไตยของประเทศในลักษณะที่แตกต่างกันสามารถผนวกเข้าไว้ในบริบทของทั้งหมดได้ โอกาสที่ดีคือความเชี่ยวชาญและข้อมูลที่จำเป็นสำหรับการตอบคำถามมีอยู่แล้วในประเทศนั้นๆ สิ่งท้าทายสำคัญอยู่ที่การจำแนกแยกแยะและนำข้อมูลเหล่านี้มารวมกัน ดังนั้น ผู้เชี่ยวชาญทางกฎหมายอาจจะสามารถเข้าถึงข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเรื่องหลักนิติธรรมได้โดยง่าย นักกฎหมายด้านสิทธิมนุษยชนในหมวดสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง นักวิเคราะห์การเลือกตั้งในหมวดระบบการเลือกตั้งที่อิสระและเป็นธรรม และอื่นๆ ดังนั้น ภารกิจที่ดูลำบากเมื่อแรกเห็นอาจสามารถจัดการได้เมื่อมีการแตกประเด็นต่างๆ ออกเป็นองค์ประกอบส่วนต่างๆ ดังที่สถาบันวิจัยสังคมก้าวหน้าและการเมือง (ASPRI) พบในการประเมินประชาธิปไตยในประเทศลัตเวีย แต่ภารกิจใหญ่และซับซ้อนในการดึงเอาส่วนประกอบทั้งหมดเข้ามาไว้ด้วยกันยังมีอยู่

[56] ประสบการณ์ขององค์กร IDEA ซึ่งพัฒนาขึ้นผ่านกรอบการประเมินนำร่องร่วมกับผู้เชี่ยวชาญภายในของประเทศต่างๆ แนะนำว่ากลุ่มบุคคลราวสามถึงสี่คนที่มีความเชี่ยวชาญแตกต่างกันและทำงานร่วมกับผู้ช่วยวิจัยจำนวนหนึ่ง ต้องใช้เวลาอย่างน้อยหกเดือนในการจัดทำการประเมินเบื้องต้นโดยอาศัยกรอบในการประเมินทั้งหมด อย่างไรก็ตาม การดำเนินการดังกล่าวได้อาศัยข้อมูลและแหล่งข้อมูลที่มีอยู่แล้ว ควบคู่กับเครื่องมือที่มีคำตอบที่ครบถ้วนสำหรับคำถามบางข้อมากกว่าข้ออื่นๆ ด้วย การพัฒนาข้อมูลใหม่ๆ เช่น โดยการจัดทำการสำรวจความคิดเห็นประชาชน หรือการปรึกษาหารือกับกลุ่ม

ผู้ใช้บริการเพื่อรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวชี้วัดต่างๆ หรือการวิจัยรูปแบบอื่นๆ จะทำให้เวลาและค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นเป็นอย่างมาก ดังนั้นจึงขึ้นอยู่กับความลุ่มลึกของประเด็นที่ต้องการค้นคว้าหาคำตอบ

กลุ่มบุคคลราวสามถึงสี่คนที่มีความเชี่ยวชาญแตกต่างกันและทำงานร่วมกับผู้ช่วยวิจัยจำนวนหนึ่ง ต้องใช้เวลาอย่างน้อยหกเดือนในการจัดทำการประเมินเบื้องต้นโดยอาศัยกรอบในการประเมินทั้งหมด การพัฒนาข้อมูลขึ้นมาใหม่โดยการจัดกระบวนการปรึกษาหารือกับกลุ่มผู้ใช้บริการหรือการวิจัยรูปแบบอื่นๆ จะเพิ่มระยะเวลาและค่าใช้จ่ายขึ้นเป็นอย่างมาก

[57] ถ้าต้นทุนในเรื่องเวลาและทรัพยากรอื่นๆ ในการดำเนินการประเมินทุกขั้นตอนเป็นอุปสรรค ความเป็นไปได้ทั้งหลายจะส่งสัญญาณให้ต้องมีการเลือกออกมา ประการแรกคือการเลือกประเด็นหรือหัวข้อที่เด่นชัดที่สุดซึ่งเป็นความห่วงกังวลของสาธารณะและเป็นประเด็นถกเถียงทางการเมือง และสังคมกำลังใจจดจ่ออยู่กับประเด็นเหล่านี้ ถ้าแนวทางนี้ถูกนำไปใช้ ก็มีความจำเป็นที่การเลือกประเด็นหรือหัวข้อดังกล่าวจะต้องดำเนินการอย่างเปิดเผย และอยู่ภายใต้บริบทของกรอบการประเมินทั้งหมด ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นด้วยว่าการประเมินนั้นจะถูกจัดวางอย่างไรในบริบทโดยรวมของวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยของประเทศนั้นๆ ถ้าการรับรู้ในบริบทโดยรวมดังกล่าวสูญหายไป สิ่งที่เป็นอันตรายก็คือผลการประเมินจะเป็นผลที่ไม่สมบูรณ์หรือเป็นผลที่ลำเอียง สิ่งที่ควรจดจำไว้ด้วยก็คือจุดมุ่งหมายประการหนึ่งของการประเมินประชาธิปไตยนั้นก็เพื่อที่จะทำให้โครงร่างของประเด็นที่อาจจะเล็ดลอดจากความสนใจของสาธารณชนไปเด่นชัดขึ้นมา

[58] ยุทธวิธีที่สองคือการที่ “โครงการโดยรวม” ซึ่งประกอบด้วยประเด็นและส่วนต่างๆ ถูกดำเนินการต่อเนื่องกันไปตามเวลาและทรัพยากรที่อำนวย แนวคิดแบบนี้เคยมีการนำไปใช้โดยองค์กรประเมินประชาธิปไตยของสหราชอาณาจักรชุดแรกและในประเทศฟิลิปปินส์ ในสหราชอาณาจักร นั้นองค์กรประเมินประชาธิปไตยเริ่มต้นทำงานโดยการสำรวจสถานะของสิทธิพลเมืองก่อนที่จะดำเนินการตรวจสอบสถาบันการเมืองส่วนกลางของประเทศ ซึ่งผลการศึกษาแต่ละส่วนได้ถูกตีพิมพ์ออกมาในรูปเอกสารที่แยกออกจากกันหลายๆ ฉบับ การศึกษาขนาดใหญ่เหล่านี้ถูกทำให้สมบูรณ์ด้วยการตีพิมพ์ร่างรายงาน

วิจัยต้นฉบับในประเด็นต่างๆ ที่ให้ความสำคัญกับการปฏิรูป เอกสารเหล่านี้จะช่วยให้กระบวนการตรวจประเมินมาอยู่ในความสนใจของสาธารณะก่อนที่ผลการศึกษาจะเสร็จสมบูรณ์ ในฟิลิปปินส์ การประเมินได้รับทุนสนับสนุนเป็นส่วนๆ สำหรับการดำเนินการในแต่ละประเด็นของกรอบการประเมินที่แบ่งออกเป็นสี่เสาหลัก อันเป็นผลให้การประเมินเสร็จสมบูรณ์โดยที่ต้องใช้เวลายาวนาน

[59] ในออสเตรเลีย การประเมินถูกจัดทำขึ้นโดยชุดโครงการวิจัยในหัวข้อที่มีการพิจารณาแล้วว่ามีความสำคัญต่อประชาธิปไตยของประเทศประกอบด้วย ประเด็นเกี่ยวกับการใช้จ่ายเงินในทางการเมือง การมีตัวแทนของชนกลุ่มน้อย และการตอบคำถามที่ว่าประชาธิปไตยของออสเตรเลียจะสนับสนุนบทบาทของผู้หญิงและกลุ่มอื่นๆ ได้ดีเพียงใด

ถ้าต้นทุนในเรื่องเวลาและทรัพยากรอื่น ๆ สำหรับการดำเนินการประเมินทุกขั้นตอน เป็นอุปสรรคมีความเป็นไปได้ที่จะเลือกพิจารณาประเด็นหรือหัวข้อที่เด่นชัดที่สุดซึ่งเป็นความห่วงกังวลของสาธารณะและเป็นประเด็นถกเถียงทางการเมือง หรือดำเนินการส่วนต่าง ๆ ตามกรอบการประเมินไปทีละขั้นตอน

[60] ไม่ว่าแนวทางแบบใดจะถูกนำไปใช้ สิ่งที่สำคัญคือในการเลือกแนวทางตามที่ต้องการนั้นควรเลือกให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายที่ระบุ ระยะเวลาที่วางไว้ และผลกระทบที่คาดหวังของการประเมิน เป้าหมายเหล่านี้โดยธรรมชาติจะขึ้นอยู่กับการพิจารณาไตร่ตรองของแต่ละประเทศ เนื่องจากการสร้างหลักเกณฑ์ที่ใช้ได้เป็นการทั่วไปเป็นเรื่องยาก ในทำนองเดียวกันก็อาจมีประเด็นหรือคำถามที่แตกต่างออกไปที่ต้องการการตรวจสอบ ซึ่งไม่ถูกนับรวมอยู่ในกรอบการประเมินของเราก็ได้ การเพิ่มเติมคำถามหรือการปรับปรุงคำถามให้เหมาะกับสภาพหรือประเด็นที่ควรพิจารณาก่อนของแต่ละประเทศมีความจำเป็นสำหรับการพิจารณาลักษณะเฉพาะของแต่ละท้องถิ่นอย่างรอบคอบ ถึงแม้ว่าประโยชน์ของการคงไว้ซึ่งประเด็นคำถามที่สามารถนำไปใช้เปรียบเทียบกับการประเมินของประเทศอื่นๆ จะเป็นสิ่งที่ควรระลึกไว้เสมอก็ตาม

ประเด็นหรือคำถามที่แตกต่างกันออกไป ซึ่งไม่ถูกนับรวมอยู่ในกรอบการประเมินของเราอาจต้องการการสำรวจตรวจสอบเพิ่มเติม การเพิ่มเติมคำถามหรือการปรับปรุงคำถามให้เหมาะกับสภาพหรือประเด็นที่ควรพิจารณาก่อนของแต่ละประเทศต้องพิจารณาอย่างรอบคอบ

(ค) เกณฑ์การประเมิน/เครื่องมือเปรียบเทียบเพื่อเป็นแนวทางในการประเมิน

[61] ความสำคัญในการทำให้เกณฑ์การประเมินและเครื่องมือเปรียบเทียบมีความชัดเจนก่อนที่จะนำไปใช้ประเมินระดับของประชาธิปไตยของประเทศอย่างเหมาะสมได้มีการอภิปรายไปแล้วข้างต้น และความเป็นไปได้ต่างๆ ได้มีการแสดงและอธิบายไว้ในตาราง 1.4 เรายังได้ให้ความสำคัญกับข้อดีในการรวมกรอบการอ้างอิงที่มองไปข้างหลัง เพื่อกำหนดแผนของความก้าวหน้าที่เป็นไปได้และมีมาตรฐานที่ให้ความสำคัญกับปัจจุบันและอนาคตเพื่อระบุถึงระดับต่างๆ ของความสำเร็จ ในส่วนนี้เราจะอภิปรายความยุ่งยากในทางปฏิบัติที่อาจเกิดขึ้นซึ่งสัมพันธ์กับทางเลือกที่แตกต่างกัน

[62] จุดมุ่งหมายของการเลือกประเด็นอ้างอิงในอดีตของประเทศก็เพื่อที่จะให้ความรู้สึกของมุมมองในทางประวัติศาสตร์ต่อสิ่งที่พบว่าเกิดขึ้นโดยไม่มีบริบทใดๆ รวมถึงเพื่อที่จะประเมินความก้าวหน้าที่เป็นไปได้ด้วย แต่ปัญหาในทางปฏิบัติสองประเด็นนี้ปรากฏอยู่ในตัวของมันเอง ปัญหาแรกคือทำอย่างไรถึงจะเลือกห้วงเวลาที่เหมาะสมสำหรับการอ้างอิงได้ ปัญหาที่สองคือทำอย่างไรถึงจะมีการเปรียบเทียบอย่างมีประสิทธิผลในช่วงที่ไม่มีการประเมินอย่างเป็นระบบซึ่งนำมาตั้งเป็นคำถามก่อนหน้านั้น ปัญหาเหล่านี้อาจรุนแรงน้อยกว่ามากสำหรับประเทศประชาธิปไตยใหม่ทั้งหลาย เนื่องจากจุดเปลี่ยนผ่านจากระบอบเผด็จการก่อนหน้านั้นถือเป็นจุดอ้างอิงที่ชัดเจนเป็นอย่างยิ่ง นอกจากนี้ การตกลงร่วมกันในทางสาธารณะเกี่ยวกับข้อบกพร่องของระบอบการปกครองที่เคยดำรงอยู่ก็เป็นอีกเรื่องที่น่าพิจารณาเพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับการประเมินการเปลี่ยนแปลง ในที่สุดก็น่าจะมีแผนในการปฏิรูปรัฐธรรมนูญและภาครัฐที่พร้อมเดินหน้า และน่าจะมีเครื่องมือที่หลากหลายสำหรับการประเมินประสิทธิผลของแผนดังกล่าว สำหรับประเทศที่ประชาธิปไตยหยั่งรากฝังลึก การเลือกจุดอ้างอิงในอดีตอาจเป็นเรื่องที่ค่อนข้างจะเป็นไปโดยพลการและเหตุผลในการเลือกจึงมีสภาพบังคับน้อย เว้นเสียแต่ว่าจะมีช่วงเวลาที่ชัดเจนของการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและในทางรัฐธรรมนูญที่สำคัญในอดีต

เกณฑ์การประเมินและเครื่องมือเปรียบเทียบต้องถูกเลือกก่อนหน้าสิ่งที่ระดับประชาธิปไตยของประเทศสามารถถูกประเมินอย่างเหมาะสม สิ่งเหล่านี้อาจเป็นจุดอ้างอิงในอดีตของประเทศ หรือเกณฑ์เป้าหมายภายในหรือภายนอกอื่น ๆ

[63] การเลือกเกณฑ์เป้าหมายเป็นเครื่องมือเปรียบเทียบพิสูจน์ให้เห็นอยู่บ่อยครั้งว่าเป็นที่โต้เถียงกันอย่างมากดังที่เสนอไว้ข้างต้นเกณฑ์การประเมินภายในประเทศมีแนวโน้มที่จะมีความชอบธรรมมากกว่าเกณฑ์การประเมินภายนอก โดยเฉพาะสำหรับประเทศประชาธิปไตยเกิดใหม่ การใช้ความคาดหวังของประชาชนต่อความสามารถในการทำงานของรัฐบาลดูเหมือนจะเป็นเกณฑ์มาตรฐานที่เหมาะสมสำหรับการประเมินประชาธิปไตยแต่ก็มีความยุ่งยากในการปฏิบัติอยู่บ้าง ประการที่หนึ่งคือหลักฐานที่ชัดเจนของความคาดหวังอาจจะไม่มีอยู่ในฐานข้อมูลของรัฐ และค่าใช้จ่ายในเรื่องเวลาและทรัพยากรในการทำการสำรวจเก็บข้อมูลใหม่ การจัดการอภิปรายในรูปการสนทนากลุ่มหรือปฏิบัติการโดยการมีส่วนร่วมอื่นๆ ก็สูง เมื่อเก็บข้อมูลมาแล้วหลักฐานจากการสำรวจความคิดเห็นอาจจะคลุมเครือหรือไม่เด่นชัดโดยเฉพาะในประเด็น เช่น การทำงานภายในของรัฐบาล เมื่อเปรียบเทียบกับการจัดทำบริการสาธารณะต่างๆ อย่างไรก็ตาม การเก็บรวบรวมหลักฐานเกี่ยวกับความคาดหวังของประชาชนต่อการทำงานของรัฐบาลในขอบเขตที่เหมาะสมจะทำให้เกิดผลผลิตที่เป็นประโยชน์สำหรับการประเมินประชาธิปไตย โดยเฉพาะเมื่อนำไปใช้ควบคู่กับการประเมินด้วยตนเองของประชาชนเกี่ยวกับสัดส่วนของสิ่งที่พวกเขาคาดหวังกับสิ่งที่เขาได้ประสบจริงในทางปฏิบัติ

[64] กลยุทธ์ที่ทำให้การดำเนินการข้างต้นมีความสมบูรณ์และประหยัดงบประมาณกว่ามากคือการระบุเป้าหมายที่เป็นทางการสำหรับประเด็นชีวิตสาธารณะ ซึ่งสามารถใช้เป็นเกณฑ์มาตรฐานได้ รัฐธรรมนูญแทบทุกฉบับจะประกอบไปด้วยบทบัญญัติในเรื่องสิทธิและความรับผิดชอบ จึงมีความเหมาะสมที่จะมีการสำรวจตรวจสอบดูว่าบทบัญญัติเหล่านี้ถูกทำให้เกิดผลเป็นจริงในทางปฏิบัติได้มากน้อยเพียงใด รัฐบาลโดยตัวของรัฐบาลเองจะตั้งมาตรฐานหรือเป้าหมายสำหรับประเด็นต่างๆ ของการมีชีวิตสาธารณะ เช่น มาตรฐานในเรื่องการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่รัฐหรือในเรื่องการปฏิบัติของรัฐบาลอย่างเปิดเผย เป้าหมายในอนาคตในเรื่องการปรับปรุงด้านสาธารณสุขและการศึกษาหรือการขจัดความยากจน ธรรมนูญ

พลเมืองว่าด้วยเรื่องการจัดบริการสาธารณะ เป้าหมายและการบรรยายภารกิจทุกประเภท ขอเน้นย้ำว่าการระบุในเรื่องเหล่านี้และทำให้สัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบกับกรอบแนวคิดในการประเมินโดยตัวของมันเองอาจเป็นส่วนที่มีประโยชน์ในกระบวนการประเมิน ยิ่งไปกว่านั้น ไม่มีเกณฑ์มาตรฐานใดที่จะมีความชอบธรรมยิ่งกว่าการประเมินสถาบันเหล่านั้นด้วยมาตรฐานที่สถาบันดังกล่าวเป็นผู้ประกาศไว้เอง ถึงแม้ว่ามาตรฐานเหล่านั้นอาจมีเจตนาเพื่อการโอ้อวดหรือประชาสัมพันธ์ก็ตาม

[65] ในทางกลับกัน ประโยชน์ของมาตรฐานที่ได้มาจากภายนอกมักขึ้นอยู่กับว่ามาตรฐานดังกล่าวได้รับการยอมรับจากความคิดเห็นของประชาชนภายในประเทศมากน้อยเพียงใด ถ้ามีเครื่องมือเปรียบเทียบโดยธรรมชาติของแต่ละภูมิภาคหรือเครื่องมืออื่นๆ ที่ประชาชนจะต้องเข้าไปเกี่ยวข้อง การบรรลุผลในเชิงเปรียบเทียบของเครื่องมือเหล่านั้นก็อาจจะถูกใช้ในการวางมาตรฐานการปฏิบัติที่ดีสำหรับการประเมินภายในประเทศก็ได้ อย่างไรก็ตาม ในพื้นที่ที่เพื่อนบ้านเป็นศัตรูกัน การปฏิบัติเช่นว่านั้นอาจนำไปสู่ผลลัพธ์ในทางตรงกันข้ามกับสิ่งที่เราคาดหมายไว้ ความยากลำบากในทางปฏิบัติที่คุ้นเคยกันดีประการหนึ่งในตารางเปรียบเทียบก็คือการทำให้เป็นมาตรฐาน กล่าวคือข้อมูลอาจถูกเก็บรวบรวมด้วยวิธีการที่แตกต่างกันในแต่ละประเทศและความแตกต่างกันในบริบทและลักษณะสำคัญอาจทำให้ข้อมูลไม่สามารถนำมาเปรียบเทียบกันได้อย่างแท้จริง

[66] คุณสมบัติที่คล้ายกันนำมาใช้ในมาตรฐานระหว่างประเทศและตัวอย่างของการปฏิบัติที่ดีซึ่งพวกเราได้นำมาเก็บรวบรวมไว้ในแถวที่ 4 ของกรอบแนวคิดในการประเมินของเรา มิใช่มาตรฐานทั้งหมดจะถูกพัฒนาขึ้นโดยหน่วยงานระหว่างประเทศหรือระดับภูมิภาค และมาตรฐานเหล่านี้ก็ไม่จำเป็นต้องได้รับความชอบธรรมในประเทศโดยตัวของมันเอง แต่ในพื้นที่ที่มาตรฐานดังกล่าวได้รับการยอมรับมานานและเป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวางในระดับนานาชาติหรือในภูมิภาค มาตรฐานดังกล่าวจะทำให้เกิดทรัพยากรที่มีคุณค่ามาก สิ่งที่จำเป็นคือการนำไปใช้โดยคำนึงถึงความอ่อนไหวซึ่งเป็นที่รับรู้กันโดยทั่วไป ดังตัวอย่างบริบทของสถานการณ์ เช่น กรอบเวลาของวิวัฒนาการของระบอบประชาธิปไตยในประเทศนั้นๆ และระดับของการพัฒนาทางเศรษฐกิจของประเทศดังกล่าว การเริ่มต้นที่มีประโยชน์มากคือการจำแนกแยกแยะว่ามีระเบียบแบบแผนหลักใน

ระดับนานาชาติและระดับภูมิภาคอะไรบ้างที่ระบุไว้ในแถวที่ 4 ของกรอบในการประเมินของเราที่ประเทศตกลงที่จะเข้าร่วมหรือปฏิบัติตาม และมีอะไรบ้างที่ขอสงวนไว้หรือเป็นข้อจำกัด กระบวนการนี้อย่างน้อยที่สุดจะช่วยกำหนดว่าประเทศที่ทำการประเมินนั้นยืนอยู่ ณ จุดใดเมื่อเทียบกับมาตรฐานที่เป็นที่ยอมรับร่วมกัน

[67] ดังที่ได้อธิบายไปแล้วข้างต้น ยังมีมาตรฐานที่นานาประเทศให้การยอมรับอีกเป็นจำนวนมากในหลายส่วนที่มิได้นำมาใส่ไว้ของกรอบแนวคิด เช่น การครอบคลุมเรื่องสิทธิมนุษยชนในทุกแง่มุม ผู้อพยพและผู้ลี้ภัย เป้าหมายทางสังคมและสิ่งแวดล้อม ฯลฯ ความเห็นพ้องต้องกันในมาตรฐานในเรื่องสถาบันทางการเมืองยังห่างไกลอยู่มาก แม้ว่าองค์กรด้านนิติบัญญัติของหลายประเทศจะร่วมลงนามในคำประกาศของสหภาพรัฐสภานานาชาติว่าด้วยการเลือกตั้งที่อิสระและเป็นธรรมก็ตาม อย่างไรก็ตาม มันคือลักษณะเฉพาะของสภาพแวดล้อมระหว่างประเทศในปัจจุบันที่ทุกภาคส่วนไม่ว่าจะในระดับนานาชาติ ระดับภูมิภาค และระดับชาติ ทั้งที่เป็นทางการและที่มีฐานอยู่ภาคประชาสังคมได้เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนามาตรฐานในทุกแง่มุมของวิถีชีวิตทางการเมือง และมันสามารถคาดหวังได้ว่ามาตรฐานเหล่านี้จะเป็นที่ยอมรับในระดับนานาชาติเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ในอีกไม่กี่ปีข้างหน้า

เกณฑ์เป้าหมายภายในดูเหมือนจะมีความชอบธรรมมากกว่าเกณฑ์ของภายนอก เกณฑ์เหล่านี้รวมความคาดหวังของประชาชนต่อการดำเนินการของรัฐบาล (ถ้ามีหลักฐาน) ประเด็นของสิทธิและความรับผิดชอบที่บรรจุไว้ในรัฐธรรมนูญและเป็นเป้าหมายที่เป็นทางการ

[68] โดยสรุปและในส่วนที่เราต้องการฉายให้เห็นถึงความไม่แน่นอนในการผสมผสานตัวชี้วัดหรือมาตรฐานหลากหลายชนิดเข้าด้วยกัน เราอาจคาดหวังว่าความเห็นพ้องต้องกันในมาตรฐานเหล่านี้จะช่วยพัฒนาวิธีการประเมินให้ดีขึ้น และทำให้บางส่วนและบางประเด็นชัดเจนมากกว่าส่วนอื่นๆ อย่างไรก็ตาม สิ่งสำคัญสำหรับการเริ่มต้นก็คือการตระหนักถึงขอบเขตของทางเลือกที่เป็นไปได้ และสิ่งที่เกี่ยวข้องโดยลำดับ ซึ่งจำเป็นต้องมีการอภิปรายกันแต่เนิ่นๆ

(ง) การคัดเลือกผู้ประเมินและการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ

[69] ดังที่ได้อภิปรายไว้แล้วว่า การประเมินประชาธิปไตยนั้นต้องการระดมเอาความเชี่ยวชาญที่แตกต่างกันหลายสาขาเข้าสู่กระบวนการเพื่อให้ครอบคลุมกรอบแนวคิดในส่วนต่างๆ ที่มีความแตกต่างกัน ในบรรดาความเชี่ยวชาญทั้งหมด ผู้ประเมินจำเป็นต้องครอบคลุมในเรื่องสิทธิมนุษยชน กิจกรรมทางกฎหมาย ประเด็นทางสังคมและแรงงาน สื่อและความคิดเห็นของประชาชน ตลอดจนหลักเกณฑ์เชิงสถาบันของการเมืองและการมีส่วนร่วมของสาธารณะ คณะผู้ทำการประเมินควรเป็นกลุ่มที่มีความเป็นสหวิทยาการ โดยอาจจะประกอบไปด้วยนักกฎหมาย นักสื่อสารมวลชน และนักวิชาการที่ทำงานอยู่ในสายสังคมศาสตร์

[70] การแจกแจงคุณลักษณะของผู้ประเมินที่พึงปรารถนาไว้อย่างครบถ้วนอาจเกิดความเสี่ยงในการวางมาตรฐานที่สูงเกินไปสำหรับคนที่จะเข้ามาร่วมประเมิน ทั้งที่การประเมินอาจขับเคลื่อนไปโดยไม่ได้บอกว่าจะต้องอาศัยประสบการณ์อย่างเชี่ยวชาญในการเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล ในขณะเดียวกัน การจัดทำการประเมินประชาธิปไตยนั้นก็มีความแตกต่างจากการผลิตผลงานหรือบทความวารสารตามมาตรฐานทางวิชาการ และเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับความเต็มใจที่จะระบุเกี่ยวกับจุดแข็งและจุดอ่อนของวิถีประชาธิปไตยในประเทศภายใต้กรอบแนวคิดในการประเมินที่ชัดเจน ซึ่งในการดำเนินการเช่นนั้นต้องอาศัยความไม่ลำเอียงและการไม่เข้าข้างฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดเพื่อหลีกเลี่ยงข้อกล่าวหาในเรื่องความมีอคติ และต้องอาศัยทักษะการเขียนที่ดีพอในการทำให้รายงานเข้าใจได้ง่ายด้วย

*ประโยชน์ของมาตรฐานจากภายนอกจะขึ้นกับว่ามาตรฐานนั้นได้รับการรับรองจากความคิดเห็นสาธารณะในประเทศมากน้อยเพียงใด ไม่ใช่มาตรฐานภายในทั้งหมดที่มีความชอบธรรมในประเทศนั้น ประเทศนั้นอาจไม่ได้ลงนามในสนธิสัญญาที่เกี่ยวข้อง และโดยทั่วไปข้อตกลงในเรื่องมาตรฐานสำหรับสถาบันการเมืองยังเป็นเรื่องที่ห่างไกล มาตรฐานนานาชาติบางส่วนของกรอบแนวคิดขององค์กร **IDEA** ได้รับการยอมรับโดยทั่วไปมากกว่ามาตรฐานในหมวดอื่น ๆ*

[71] กระบวนการที่องค์กร IDEA นำมาใช้สำหรับการประเมินนำร่องในบางครั้งคือการใช้นักวิจัยที่เคยมีประสบการณ์กับระเบียบวิธีวิจัยของ

องค์กร IDEA แล้วมาทำข้อมูลพื้นฐานการประเมินเบื้องต้นโดยอาศัยแหล่งข้อมูลของประเทศนั้นๆ เป็นข้อมูลพื้นฐานร่วมกับข้อมูลระดับนานาชาติ เพื่อให้เกิดจุดเริ่มต้นสำหรับผู้เชี่ยวชาญในประเทศนั้น การศึกษาที่ดำเนินการเฉพาะในที่ทำงานเคยใช้ในการเตรียมการสำหรับการประเมินในประเทศมองโกเลีย การศึกษาดังกล่าวช่วยบ่งชี้ช่องว่างของข้อมูลเกี่ยวกับประเทศที่ต้องหยิบยกขึ้นมาและทำให้ผลลัพธ์มีความสมบูรณ์สำหรับโครงการประเมิน (ดู ส่วนที่ 3) เป็นเรื่องสำคัญที่พึงระลึกไว้ว่าการศึกษาที่ดำเนินการเฉพาะในที่ทำงานโดยอาศัยกลไกการตรวจอย่างละเอียดในเบื้องต้นนั้นได้รับการพิสูจน์แล้วว่ามีประโยชน์อย่างยิ่งต่อคณะผู้ประเมินภายในประเทศ แต่วิธีการนี้มิได้เป็นตัวแทนการลงความเห็นและความเชี่ยวชาญของผู้ประเมินเองแต่อย่างใด การแบ่งการประเมินออกเป็นสองขั้นในลักษณะนี้จึงไม่ใช่สิ่งจำเป็นและไม่ใช่สิ่งที่พึงปรารถนาเสมอไป

(จ) ระดับของแหล่งข้อมูลที่จะนำมาใช้

[72] เรื่องการใช้ประโยชน์จากแหล่งข้อมูลจะมีการอภิปรายถึงอย่างครบถ้วนในส่วนถัดไป (ดู ย่อหน้าที่ 78-88) ในส่วนนี้ มีความจำเป็นที่จะต้องกล่าวถึงประเด็นสำคัญสองเรื่องที่สมควรมีการอภิปรายในเบื้องต้นภายในกลุ่มผู้ให้คำปรึกษา ประเด็นแรกคือทรัพยากรที่มีอยู่จะเปิดโอกาสให้งานวิจัยใหม่เข้าถึงความคิดเห็นของประชาชนโดยรูปแบบที่มักจะมีค่าใช้จ่ายค่อนข้างสูง ทั้งที่เกี่ยวข้องกับการสำรวจความคิดเห็น การจัดเวทีเพื่อขอคำปรึกษาหารือ และการวิจัยแบบอื่นๆ ได้หรือไม่ ประโยชน์ของวิธีการเหล่านี้ต่อการประเมินได้มีการกล่าวถึงไปแล้ว ทั้งประโยชน์ในการระบุความคาดหวังของประชาชนและประโยชน์ในการวัดผลการประเมินของประชาชนเกี่ยวกับประสิทธิภาพของรัฐบาลหรือระบอบการปกครองในประเด็นเฉพาะเจาะจง การทบทวนเบื้องต้นว่ามีอะไรบ้างที่มีอยู่แล้วในมิติสาธารณะที่จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการอภิปรายในเรื่องนี้

[73] การสนับสนุนอย่างอื่นที่คณะที่ปรึกษาอาจทำให้แก่การอภิปรายเกี่ยวกับแหล่งข้อมูลที่เป็นไปได้อีกอาจเป็นการชี้แนะจากการสัมผัสและประสบการณ์ของตัวเอง ซึ่งหน่วยงาน องค์กรหรือบุคคลเหล่านั้นเคยมีส่วนร่วมในการเก็บข้อมูลและการวิเคราะห์ในอาณาบริเวณที่เกี่ยวข้องกับการประเมินประชาธิปไตย อาจมีกรณีที่มีกลุ่มหรือองค์กรเคลื่อนไหวในประเทศนั้นๆ ที่มีการเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบเกี่ยวกับ

การละเมิดสิทธิมนุษยชน สภาพในคุก หลักฐานการทุจริตคอร์รัปชั่น การล่วงละเมิดต่อผู้สื่อข่าวและอื่นๆ ไว้บ้างแล้ว ซึ่งจะเป็นแหล่งข้อมูลอันล้ำค่าเทียบได้กับสถิติอย่างเป็นทางการและการสำรวจเชิงวิชาการ การแจกแจงรายชื่อหน่วยงานดังกล่าวและทำการเชื่อมโยงหน่วยงานเหล่านั้นเข้าสู่กระบวนการประเมินอย่างเหมาะสมจะเป็นการเพิ่มเติมทรัพยากรให้แก่โครงการอีกทางหนึ่ง

(ฉ) การจัดกระบวนการรับฟังข้อเสนอแนะจากผู้มีส่วนได้เสียกลุ่มต่าง ๆ

[74] ความสำคัญของการรวมเอากลุ่มผู้ให้คำปรึกษาซึ่งเป็นผู้มีส่วนได้เสียเข้ามาอย่างกว้างขวางตั้งแต่ขั้นตอนเริ่มต้นของกระบวนการประเมินและการได้รับประโยชน์จากความเห็นของพวกเขาต่อร่างรายงานและบทสรุปของรายงานจนจบได้มีการกล่าวย้ำไปแล้ว ไม่ว่ากลุ่มที่ปรึกษาดังกล่าวหรือบางส่วนของสมาชิกกลุ่มจะมีบทบาทในการให้คำปรึกษาอย่างมั่นคงตั้งแต่ต้นจนจบหรือไม่ก็ตาม ต้องถือว่าเป็นการลงความเห็นที่มีความสำคัญขึ้นอยู่กับช่วงเวลาของโครงการที่คาดหมายไว้ และไม่ว่าการตัดสินใจที่สำคัญเหล่านั้นจะมีผลต่อจุดสนใจ เนื้อหาหรือการระดมทุนหรือไม่ ก็ถือว่าได้ทำให้เกิดความก้าวหน้าในการทำงานแล้ว

(ช) ยุทธศาสตร์การเผยแพร่และประชาสัมพันธ์

[75] ประเด็นที่จะต้องพิจารณาภายใต้หัวข้อนี้จะมีการทบทวนอีกครั้งหนึ่งในย่อหน้าที่ 96-108 ประเด็นสำคัญที่ต้องกล่าวไว้ก่อน ณ ที่นี้ก็คือจะต้องมีการพิจารณาอย่างรอบคอบตั้งแต่ตอนเริ่มต้นโครงการ ว่าใครบ้างคือผู้อ่านหลักหรือใครที่เป็นผู้อ่านผลการประเมิน รูปแบบของสิ่งพิมพ์อย่างใดที่เหมาะสมสำหรับผู้อ่านที่เราคาดการณ์ไว้ จำเป็นต้องมีการแปลภาษาหรือไม่ และประเด็นอื่นๆ จากนั้น การพิจารณาทางเลือกเกี่ยวกับผู้เผยแพร่หรือช่องทางในการเผยแพร่ รวมถึงกลยุทธ์ในการประชาสัมพันธ์ก็เป็นเรื่องที่ควรมีการวางแผนกันตั้งแต่ช่วงเริ่มต้นด้วย เช่นเดียวกับการเผยแพร่รายงานที่เป็นรูปเล่มและกลยุทธ์การเผยแพร่ที่ทันสมัยอื่นๆ เช่น การเผยแพร่บนเว็บไซต์ (โดยมีการเชื่อมโยงข้อมูลให้กว้างขวางที่สุดเท่าที่เป็นไปได้) การกระจายโดยจดหมายอิเล็กทรอนิกส์และการสรุปสั้นๆ เข้าใจง่ายทั้งในแบบเอกสารตีพิมพ์และเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งกลยุทธ์ดังกล่าวต้องอาศัยการวางแผนล่วงหน้า

(ซ) การกำหนดระยะเวลาดำเนินการและแหล่งงบประมาณ

[76] การตัดสินใจเกี่ยวกับระยะเวลาในการดำเนินโครงการส่วนใหญ่จะขึ้นอยู่กับการตัดสินใจที่ได้กำหนดไว้แล้วในเรื่องจำนวนของประเด็นที่จะทำการประเมินดังที่กล่าวมาข้างต้น แม้ว่าการประเมินจะไม่ดำเนินไปในทิศทางเดียวกันกับเหตุการณ์ในอนาคตซึ่งกำหนดไว้อย่างชัดเจนแล้วในพัฒนาการทางการเมืองหรือรัฐธรรมนูญของประเทศ แต่แหล่งเงินทุนที่มีศักยภาพมักจะคาดหวังให้มีการกำหนดระยะเวลาสิ้นสุดโครงการไว้ และทรัพยากรที่ได้รับก็จะเป็นไปตามขอบเขตหรือความครอบคลุมของการประเมินหรือความลึกที่การประเมินจะสามารถตรวจสอบได้ การสำรวจเบื้องต้นเพื่อการพิจารณาเกี่ยวกับทรัพยากรเหล่านี้อาจจะต้องมีการดำเนินการก่อนการประชุมปรึกษาหารือในวงกว้าง กล่าวให้ชัดก็คือโปรแกรมการตัดสินใจที่ดำเนินการในขั้นตอนการก่อตั้งโครงการจะทำให้เกิดความเข้าใจที่ดีกว่าในฐานะกระบวนการแบบค่อยเป็นค่อยไป และมีการเน้นย้ำในมุมมองที่มีความเชื่อมต่อระหว่างกัน มากกว่าที่จะเป็นวาระการประชุมสำหรับการประชุมครั้งเดียว อย่างไรก็ตาม เป็นเรื่องสำคัญที่ทุกประเด็นควรจะนำเสนอเพื่อขอคำปรึกษาและสร้างจุดเน้นของการประชุมเชิงปฏิบัติการกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีศักยภาพในโครงการ เพื่อให้โครงการสามารถได้รับประโยชน์จากประสบการณ์และการพบปะกันของพวกเขา ตลอดจนสามารถทดสอบประเด็นต่าง ๆ ในขอบเขตมุมมองที่กว้างที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้

เป็นเรื่องสำคัญที่ทุกประเด็นควรจะนำเสนอเพื่อขอคำปรึกษาและสร้างจุดเน้นของการประชุมเชิงปฏิบัติการกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีศักยภาพในโครงการเพื่อให้โครงการสามารถได้รับประโยชน์จากประสบการณ์และการพบปะกันของพวกเขา ตลอดจนสามารถทดสอบประเด็นต่าง ๆ ในขอบเขตมุมมองที่กว้างที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้

การรวบรวม วิเคราะห์ และการจัดระบบข้อมูล

[77] ส่วนนี้เกี่ยวข้องกับกระบวนการที่สำคัญของการประเมินประชาธิปไตย โดยเป็นการนำเสนอแนวทางในการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล ผู้ประเมินทั้งหมดจะพัฒนาวิธีการทำงานของตัวเองขึ้นมา และไม่มีวิธีการใดที่ถูกต้องสำหรับการปฏิบัติกิจกรรมที่กินเวลาและบางครั้งต้องใช้ความอุตสาหะ อย่างไรก็ตาม แผนภาพ 1.2 ระบุ

ขั้นตอนและภารกิจที่เราพบว่ามีประโยชน์ในการดำเนินการประเมิน ซึ่งอาจกล่าวโดยสรุปเกี่ยวกับแต่ละขั้นตอนได้ ดังนี้

แผนภาพ 1.2 ขั้นตอนในการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล

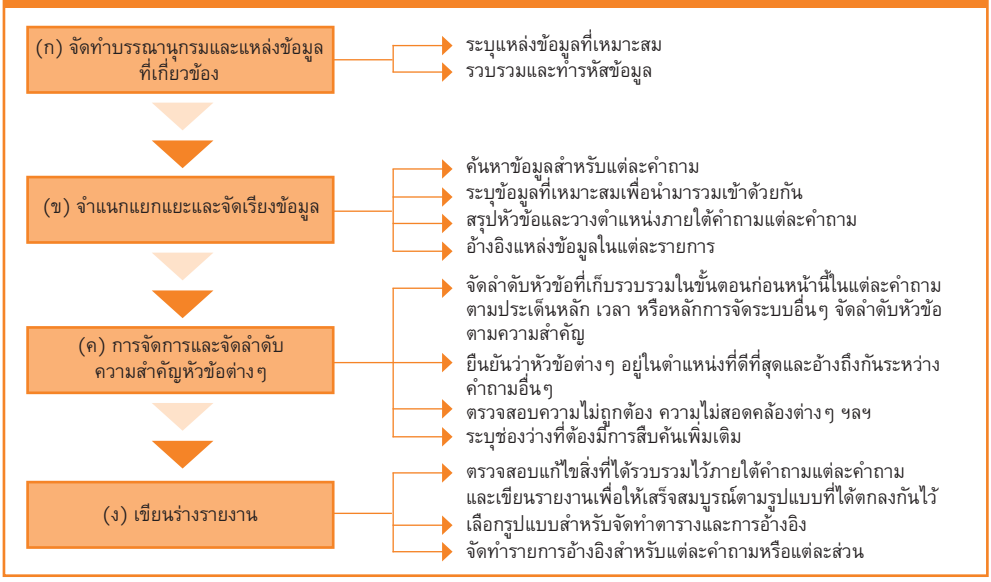

(ก) จัดทำบรรณานุกรมและแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

[78] วิธีการที่ง่ายที่สุดในการจัดทำบรรณานุกรม คือการยึดเอาแต่ละส่วนของกรอบแนวคิดเป็นตัวตั้งแล้วใช้วิธีการมาตรฐานในการค้นหารายชื่อหนังสือและข้อมูลอื่นๆ เพื่อที่จะระบุถึงแหล่งข้อมูลเดียวกันได้ หนังสือและบทความทางวิชาการมีประโยชน์ต่อคุณภาพของการวิเคราะห์ แหล่งข้อมูลออนไลน์จากหน่วยงานของรัฐบาล ผู้ให้บริการข้อมูลทางสถิติอย่างเป็นทางการ องค์กรสำรวจประชามติ องค์กรพัฒนาเอกชน รายงานข่าว และอื่นๆ ดูเหมือนจะมีความทันสมัยมากกว่า ประสบการณ์ของพวกเราพบว่าแหล่งข้อมูลทั้งหมดจะถูกระบุอย่างเจาะจงกับส่วนใดส่วนหนึ่งของกรอบแนวคิด แม้ว่าข้อมูลดังกล่าวมักจะเกี่ยวข้องกับคำถามมากกว่าหนึ่งคำถาม ดังนั้นจึงเป็นเรื่องที่สมเหตุสมผลที่จะมีการจัดทำบรรณานุกรมของแต่ละส่วนขึ้น โดยมีการจัดทำรหัสสำหรับคำถามที่เฉพาะเจาะจงไว้อย่างเหมาะสม การอ้างอิงข้ามไปยังส่วนอื่นๆ หรือคำถามอื่นๆ เป็นเรื่องที่มีความสำคัญ เมื่อการดำเนินการเสร็จเรียบร้อยแล้วก็จะมีความชัดเจนว่าส่วนหรือคำถามใดที่ยังไม่ครอบคลุมและสิ่งที่ต้องให้ความสำคัญมากขึ้น

ในการสืบค้นรอบต่อไปอยู่ที่ไหน การเพิ่มเติมรายการในบรรณานุกรมจึงเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องตลอดทั้งการประเมิน

[79] คุณสมบัติสองประการของกรอบการประเมินของเราจะเป็นตัวช่วยในขั้นตอนนี้ แถวที่ 2 ของกรอบแนวคิดแสดงข้อมูลทั่วไปที่จำเป็นสำหรับการตอบคำถามในแต่ละคำถาม จึงเป็นตัวบ่งชี้ไปยังแหล่งข้อมูลทั้งหลายที่เป็นไปได้ด้วย ยกตัวอย่างเช่น คนจำนวนไม่น้อยเริ่มต้นจากการประเมินสถานะทางกฎหมายของรัฐ ซึ่งแสดงให้เห็นว่ารัฐธรรมนูญของประเทศนั้น พระราชบัญญัติสิทธิและเสรีภาพของพลเมือง และประมวลกฎหมายเฉพาะเรื่องเป็นแหล่งข้อมูลที่สำคัญมาก การสำรวจตรวจสอบว่ากฎหมายถูกนำไปดำเนินการอย่างไรในทางปฏิบัตินั้น ในอีกทางหนึ่งดูเหมือนว่าความต้องการในการใช้ข้อมูลที่เป็นทางการจะมีไม่มากนัก เช่น รายงานขององค์กรพัฒนาเอกชนหรือการศึกษาทางวิชาการ บางครั้งรายงานอย่างเป็นทางการดังเช่นที่มาจากฝ่ายนิติบัญญัติหรือสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน เกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายก็อาจฉายให้เห็นภาพทั้งหมดของการปฏิบัติงานของรัฐบาลก็ได้

[80] แถวที่ 3 ของกรอบแนวคิดนี้ระบุแหล่งข้อมูลระดับภูมิภาคหรือระหว่างประเทศที่ครอบคลุมมากกว่าหนึ่งประเทศแยกตามส่วนและคำถาม ข้อมูลเหล่านี้เป็นสิ่งที่พวกเราได้พบด้วยตัวเองว่าเป็นประโยชน์อย่างมาก และข้อมูลเหล่านี้ยังได้ถูกจัดการในลักษณะที่สอดคล้องกับกระบวนการประเมินและความต้องการต่างๆ อย่างไรก็ตาม คนจำนวนมากมักจะเขียนรายงานจากมุมมองตะวันตก และในกรณีเช่นนี้ พวกเขาจะไม่มีสิ่งที่เป็นตัวแทนสำหรับแหล่งข้อมูลเฉพาะของประเทศอันเป็นสิ่งที่พวกเขาควรจะเห็นเป็นส่วนประกอบที่มีคุณค่าที่เป็นไปได้มากกว่าที่จะมองว่าเป็นเพียงทางเลือกเท่านั้น

[81] การประเมินความน่าเชื่อถือของแหล่งที่มาที่แตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัดคืองานที่สำคัญ แต่ขึ้นอยู่กับความรู้และประสบการณ์ในระดับท้องถิ่นด้วย และเป็นไปไม่ได้ที่จะทำให้เรื่องนี้เป็นหลักการทั่วไปสำหรับทุกกรณี ยกตัวอย่างเช่น คุณค่าของแหล่งข้อมูลที่เป็นทางการย่อมขึ้นอยู่กับว่าสำนักงานสถิติมีความเป็นอิสระอย่างแท้จริงจากรัฐบาลหรือเป็นเพียงแขนข้างหนึ่งของเครื่องมือโฆษณาชวนเชื่อของรัฐบาล ประสบการณ์ในอดีตจะเป็นตัวชี้แนะที่สำคัญมากในบริบทเช่นนี้

(ข) จำแนกแยกแยะและจัดเรียงข้อมูล

[82] ในขั้นตอนนี้ประกอบด้วยการทำงานอย่างหนักในการอ่านและการระบุข้อมูลหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องและจัดเก็บหรือบันทึกไว้ภายใต้คำถามที่เหมาะสม เช่นเดียวกับเรื่องอื่นที่การดำเนินการต่างๆ ควรกระทำทีละส่วน เนื่องจากแหล่งข้อมูลส่วนใหญ่จะประกอบด้วยเนื้อหาสาระของข้อมูลที่มีความเกี่ยวข้องกับคำถามมากกว่าหนึ่งคำถาม (แม้ว่าแทบจะไม่มีเลยที่เกี่ยวข้องกับส่วนต่างๆ มากกว่าหนึ่งส่วน) จุดสำคัญที่ต้องจำไว้ก็คือข้อมูลที่ใช้มีจำนวนน้อยมาก (ถ้าจะมีอยู่บ้าง) ที่มีการจัดวางโครงสร้างให้สามารถตอบคำถามการประเมินได้โดยตรง เนื่องจากข้อมูลเหล่านั้นถูกรวบรวมหรือเขียนขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ที่แตกต่างไปจากวัตถุประสงค์ในการประเมินของเรา ดังนั้นข้อมูลเหล่านี้จำเป็นต้องมีการ “สกัด” เอาเฉพาะเนื้อหาที่เกี่ยวข้องออกมาจากแหล่งข้อมูลเดิม ซึ่งเนื้อหาจำนวนมากที่ไม่เกี่ยวข้องก็ไม่จำเป็นต้องไปสนใจหรือละทิ้งไปเสียเลยก็ได้

[83] ในการระบุว่ามีอะไรบ้างที่เกี่ยวข้องนั้นคำถามหลักเพื่อการค้นหาในแถวที่ 1 ของกรอบการประเมินได้ให้แนวทางที่ชัดเจนไว้ รวมถึงเครื่องมือสำหรับการค้นหาอีกสองประการ แถวที่ 2 ของกรอบดังกล่าวนำเสนอรายการข้อมูลที่อย่างเป็นระบบโดยเป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการตอบคำถามแต่ละข้อซึ่งมีประโยชน์อย่างยิ่งในการดำเนินการเช่นนี้ การตัดสินใจใดๆ เกี่ยวกับการประเมินผลไม่ว่าจะเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับความสำเร็จในอดีต มาตรฐานในปัจจุบัน หรือเป้าหมายในอนาคต นำเสนอสำหรับสิ่งที่อาจเรียกว่าเป็นการปรับตัวสำหรับขั้นตอนการค้นหา

[84] ชนิดของข้อมูลที่ผู้ประเมินควรจะมองหาคืออะไร [คำตอบก็คือ] อะไรก็ตามที่ทำให้มองเห็นสภาพทั่วไปของรูปร่างของการเมืองในส่วนที่เกี่ยวข้องหรือที่เป็นเครื่องบ่งชี้สภาพของการเมืองซึ่งเป็นสิ่งที่มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด สิ่งนี้อาจเป็นการสรุปสั้นๆ โดยผู้เชี่ยวชาญที่เชื่อถือได้ ผลการศึกษาของรายงานที่เป็นทางการหรือไม่เป็นทางการตารางทางสถิติการตัดสินทางกฎหมายการสำรวจความคิดเห็นการสำรวจตรวจสอบโดยหนังสือพิมพ์หรือสื่อเหตุการณ์สำคัญบางเหตุการณ์หรือชุดของเหตุการณ์หรือประสบการณ์ที่บอกลักษณะทั่วไปมากขึ้นหรือการรวมกันของข้อมูลเหล่านี้ ในขั้นตอนนี้ยิ่งมีชนิดของหลักฐานที่สามารถเก็บได้มากเพียงใดยิ่งจะเป็นการดีมากเท่านั้น

[85] เป็นที่ชัดเจนและเป็นสิ่งที่ได้จากประสบการณ์ที่หลากหลายในการนำกรอบไปใช้ประเมินทั่วโลก ว่าควรมีการเก็บรวบรวมและทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการผสมผสานข้อมูลเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ ข้อมูลเชิงประวัติศาสตร์ ข้อมูลเกี่ยวกับกฎหมายและบริบทต่างๆ เป็นข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญสำหรับการประเมินประชาธิปไตย ข้อมูลเชิงคุณภาพเกี่ยวกับประสบการณ์ประชาธิปไตยของประชาชน การรับรู้ของพวกเขา และประเด็นที่ต้องการปฏิรูปอาจถูกเก็บรวบรวมผ่านวิธีการอันหลากหลาย ประกอบด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก การสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม การประชุมกลุ่ม การประชุมเชิงปฏิบัติการและการประชุมสะท้อนความเห็นระดับชาติ การเก็บรวบรวมและการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณสามารถเติมเต็มการศึกษาเชิงคุณภาพ ซึ่งเป็นส่วนที่ตัวชี้วัดจำนวนมากตลอดแถวของกรอบการประเมินอาจมีการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่ออธิบายภูมิทัศน์ทั่วๆ ไปของประชาธิปไตย ข้อมูลเหล่านี้สามารถนำไปใช้กับการวิเคราะห์ “สองชั้น (second order)” ซึ่งมุ่งแสวงหาปัจจัยที่ใช้ในการอธิบายรูปแบบต่างๆ ที่ค้นพบในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา หากข้อมูลดังกล่าวมีอยู่ การวิเคราะห์เช่นนี้อาจช่วยบ่งชี้โครงร่างคร่าวๆ เกี่ยวกับประสบการณ์ประชาธิปไตย และยังจะเป็นการตรวจสอบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญในประสบการณ์ดังกล่าว ระหว่างกลุ่มตัวแปรทางสังคมประชากรที่แตกต่างกัน เช่น อายุ เพศ รายได้ อาชีพ ที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ เชื้อชาติ เผ่าพันธุ์ ศาสนาที่นับถือ และอัตลักษณ์ของชนพื้นเมือง

ส่วนผสมของข้อมูลเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณเป็นสิ่งที่ควรจะมีการเก็บรวบรวมและทำการวิเคราะห์

[86] เป้าหมายของวิธีการที่รวมเอาวิธีเชิงปริมาณและวิธีเชิงคุณภาพเข้าด้วยกันนั้นก็เพื่อที่จะให้ภาพของประสบการณ์ประชาธิปไตยที่มากและเข้มข้นที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ภายใต้ทรัพยากรที่จำกัดของโครงการการประเมินนั้นๆ นอกจากนี้ ยังเป็นไปได้ว่าการคัดเลือกข้อมูลเชิงปริมาณอย่างพิถีพิถันสามารถสะท้อน “ภาพเร็วๆ (snapshot)” ที่ทำให้มองเห็นพื้นที่ทั้งหมดของชีวิตสาธารณะ เช่น แผนภาพแสดงขนาดประชากรในเรือนจำเปรียบเทียบกับจำนวนนักโทษทั้งหมดที่เป็นไปได้ ซึ่งพิจารณาจากสัดส่วนของผู้ต้องหาที่รอการพิจารณาคดีและเวลาเฉลี่ยที่ใช้ในการนำคดีไปสู่การพิจารณาของ

ศาล ข้อมูลทั้งหมดเหล่านี้สามารถให้ข้อมูลเชิงลึกแบบเร็วๆ เกี่ยวกับสถานะของระบบยุติธรรมทางอาญาของประเทศนั้นๆ

[87] คำแนะนำตักเตือนสองประการน่าจะมีการกล่าวถึงไว้ ณ ที่นี้ ประการแรกคือการหลีกเลี่ยงการตัดสินใจเกี่ยวกับคำตอบต่อคำถามที่ได้รับก่อนการแสวงหาข้อมูล และด้วยวิธีนี้เองที่เป็นการกำหนดวิธีการสำหรับการเลือกข้อมูล คำตอบทั้งหมดจะเกี่ยวข้องกับหลักฐานที่ชี้ไปยังสถานะของรัฐกิจที่ผสมผสานกันซึ่งไม่มีอะไรที่ดีทั้งหมดหรือไม่ดีทั้งหมด และผู้ประเมินต้องพยายามเปิดใจยอมรับจนกว่าข้อมูลที่เกี่ยวข้องจำนวนมากจะถูกเก็บรวบรวม ข้อพึงระวังประการที่สองเป็นเรื่องพื้นฐานยิ่งกว่า นั่นคือ จะต้องแน่ใจว่าการคัดลอกข้อความจากแหล่งข้อมูลอื่นๆ ต้องอยู่ภายใต้เครื่องหมายอัญประกาศ เพื่อที่ว่าข้อความเหล่านั้นจะไม่ปรากฏอยู่ในร่างเอกสารสุดท้ายประหนึ่งว่าเป็นข้อความซึ่งมีการสร้างสรรค์ขึ้นมาใหม่โดยเฉพาะ

[88] ผลที่ได้จากการประเมินในขั้นตอนนี้จึงอาจเป็นบัญชีรายชื่อจำนวนมหาศาลของรายการที่ถูกจัดเก็บไว้ภายใต้คำถามแต่ละข้อ หลากหลายประเภท โดยมีการระบุแหล่งที่มาของแต่ละรายการ และมีการอ้างอิงข้ามไปยังคำถามอื่นๆ ที่มีความเกี่ยวข้องกัน รายการเหล่านี้อาจจะไม่มีการเรียงลำดับไว้โดยเฉพาะและอาจประกอบด้วยสิ่งที่มีความซ้ำซ้อนกันและเหมือนกันจำนวนมาก แต่ในขั้นตอนนี้การมีข้อมูลจำนวนมากย่อมดีกว่าการมีข้อมูลน้อย เมื่อรวบรวมข้อมูลได้มากตามที่กล่าวมาแล้วย่อมเป็นที่ชัดเจนว่าช่องว่างที่สำคัญในการบันทึกข้อมูลนั้นเกิดขึ้น ณ จุดใดบ้าง และมีส่วนใดบ้างที่งานวิจัยใหม่จะต้องมีการมอบหมายภารกิจเพื่อดำเนินการในประเด็นที่เร่งด่วนที่สุดหากมีเงินทุนเพียงพอ

หลีกเลี่ยงการตัดสินใจเกี่ยวกับคำตอบต่อคำถามที่ได้รับก่อนการสืบค้นข้อมูล คำตอบทั้งหมดจะเกี่ยวข้องกับหลักฐานที่ชี้ไปยังสถานะของรัฐกิจที่ผสมผสานกัน

(ค) การจัดการและจัดลำดับความสำคัญหัวข้อต่าง ๆ

[89] ขั้นตอนนี้เป็นการจัดการข้อมูลและเนื้อหาที่เก็บรวบรวมได้เพื่อให้เกิดภาพที่ชัดเจนหรือบอกเล่าเรื่องราวที่สอดคล้องกันถึงแม้ว่าจะเป็นเรื่องที่ซับซ้อนก็ตาม ณ จุดนี้นับเป็นเรื่องดีที่จะมีการย้อนกลับไปยังคำถามตั้งต้นและเป็นการเตือนตัวเองว่าอะไรบ้างที่จะถือเป็นคำตอบ

ที่เกี่ยวข้องกับคำถามเหล่านั้น จากนั้นจึงเป็นเรื่องของการจัดรายการต่างๆ ตามลำดับที่เหมาะสม ซึ่งจะอาศัยการจัดข้อมูลตามประเภทของเนื้อหา จัดตามความสำคัญ หรือจัดตามลำดับเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์อย่างใดอย่างหนึ่งขึ้นอยู่กับว่าอะไรเป็นสิ่งที่ดีที่สุดสำหรับแต่ละคำถามและสอดคล้องกับจุดสนใจโดยรวมของการประเมิน ขั้นตอนนี้อาจมีความคาบเกี่ยวกับการเริ่มต้นเขียนร่างเอกสารเนื่องจากการจัดข้อมูลและเนื้อหาตามลำดับย่อมเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการของ 'บอกเล่าเรื่องราว' โดยตัวของมันเอง ซึ่งเป็นการเชื่อมโยงรายการข้อมูลหรือหลักฐานที่ยังแยกจากกันอยู่เข้ามาไว้ด้วยกัน วิธีการเดียวในการคิดเพื่อหาคำตอบสำหรับคำถามต่างๆ ในการประเมินคือการดำเนินการในลักษณะการวินิจฉัยโดยสรุปด้วยการจัดการกับหลักฐานต่างๆ ด้วยเหตุนี้จึงเป็นวิธีการที่ช่วยสนับสนุนขยายความหรืออธิบายเกี่ยวกับการตัดสินใจของผู้ประเมินได้อย่างเป็นระบบ

[90] มีสองประเด็นที่เกิดขึ้นในขั้นตอนนี้ (ถ้ายังไม่ได้กล่าวถึงก่อนหน้า) ประเด็นแรกคืออาจมีความไม่สอดคล้องและความซ้ำซ้อนระหว่างแหล่งข้อมูลที่แตกต่างกันจากข้อมูลที่มีการเก็บรวบรวมไว้ และการสำรวจตรวจสอบเพิ่มเติมอาจมีความจำเป็นเพื่อแก้ไขปัญหาความไม่ลงรอยกันที่อาจเกิดขึ้นเหล่านั้น ประเด็นที่สองให้ความสนใจกับช่องว่างที่ยังมีอยู่ในหลักฐาน ซึ่งต้องการการระบุแหล่งข้อมูลเพิ่มเติม

(ง) เขียนร่างรายงาน

[91] หากขั้นตอนดังกล่าวข้างต้นมีการดำเนินการครบแล้ว การเขียนรายงานก็ไม่น่าจะยากลำบากจนเกินไป เป็นไปได้ว่าในขณะนี้การตัดสินใจเกี่ยวกับรูปแบบและความยาวของรายงานฉบับสมบูรณ์ได้เกิดขึ้นแล้ว แม้ว่าทั้งสองเรื่องอาจต้องมีการแก้ไขในแง่เนื้อหาสาระอีกก็ตาม การดำเนินการดังกล่าวทำให้เอกสารอ่านง่ายขึ้นเพื่อหลีกเลี่ยงข้อความที่ยืดยาว โดยอาจใช้วิธีการอันหลากหลายในรูปแบบตาราง บทสรุป การอ้างอิงคำพูด ตัวอย่างเหตุการณ์หรือประสบการณ์และอื่นๆ เพื่อเสริมให้ข้อมูลมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

(จ) จัดเรียบเรียงรายงานให้เหมาะสมกับสถานการณ์

[92] ในส่วนนี้นับว่ามีความสำคัญในอันที่จะพิจารณาถึงลักษณะของบทนำที่รายงานต้องการ คุณจะอธิบายและแสดงให้ผู้อ่านเห็นขั้นตอนของการประเมินได้อย่างไร ข้อมูลอะไรบ้างที่จำเป็นสำหรับการทำให้การประเมินเป็นที่เข้าใจในบริบทของประเทศซึ่งมีลักษณะเฉพาะและในสภาพปัจจุบัน ข้อมูลนี้แน่นอนว่าต้องรวมถึงการสรุปประเด็นเกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาประชาธิปไตยของประเทศและคุณลักษณะต่างๆ เกี่ยวกับประเพณีทางการเมืองและวัฒนธรรมของประเทศซึ่งจะบ่งบอกถึงวิถีที่เป็นลักษณะเฉพาะและช่วยอธิบายสภาพปัจจุบันของกระบวนการดังกล่าว การพรรณนาเบื้องต้นในเรื่องเหล่านี้ยังจะช่วยให้เหตุผลสำหรับการดำเนินการประเมินประชาธิปไตยในช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อด้วยอีกทางหนึ่ง

[93] รายการอื่นๆ ที่อาจจะมีอยู่ในบทนำของรายงานก็คือข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับระบบการเมืองในปัจจุบันของประเทศ และตัวชี้วัดสำคัญในด้านเศรษฐกิจสังคมและการพัฒนามนุษย์ ถ้าข้อมูลเหล่านี้ยังไม่ได้อยู่ในส่วนอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องของการประเมิน

การจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการระดับชาติ

[94] จุดสำคัญในกระบวนการประเมินคือการรวบรวมผู้เกี่ยวข้องเข้าสู่การประชุมเชิงปฏิบัติการระดับชาติเพื่อหารือเกี่ยวกับร่างรายงานและข้อค้นพบที่รวบรวมมาได้เพื่อทำให้เนื้อหาและการนำเสนอมีความชัดเจนยิ่งขึ้น ถึงแม้ว่าการประชุมดังกล่าวอาจจำกัดอยู่ในวงของผู้เชี่ยวชาญและนักวิชาการ แต่ก็อาจจะส่งผลกระทบมากขึ้นได้หากมีการเปิดกว้างให้บุคคลสำคัญในทางสาธารณะ เจ้าหน้าที่ของรัฐและพรรคการเมือง ตลอดจนตัวแทนนักสิทธิมนุษยชนและองค์กรรณรงค์อื่นๆ รวมถึงสื่อมวลชนและบุคคลที่มีชื่อเสียงจากประเทศเพื่อนบ้านเข้ามาร่วมได้ องค์ประกอบที่กว้างขวางขึ้นซึ่งถือเป็นตัวแทนของสังคมการเมืองทั้งหมดนี้ จะทำให้ข้อค้นพบต่างๆ ถูกนำไปทดสอบเพิ่มเติม ทำให้การวิเคราะห์และการนำเสนอดีขึ้น และยังช่วยให้ข้อค้นพบต่างๆ เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้อย่างกว้างขวางมากขึ้น อันจะเป็นการสร้างความชอบธรรมให้แก่ข้อค้นพบต่างๆ ได้เป็นอย่างดี

[95] การประชุมเชิงปฏิบัติการที่ดำเนินการโดย องค์กร IDEA ในประเทศที่เลือกไว้สำหรับการศึกษานำร่องของเราได้มีการเชิญบุคคลสำคัญ

เข้ามาเป็นสมาชิก เช่น ประธานทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการของคณะกรรมการศึกษาทบทวนประเด็นในรัฐธรรมนูญ (เคนยา) บุคคลที่ได้รับมอบหมายจากพรรคการเมืองและนักการทูตชั้นนำ (มาลาวี)

จุดสำคัญในกระบวนการประเมินคือการรวบรวมผู้เกี่ยวข้องเข้าสู่การประชุมเชิงปฏิบัติการระดับชาติเพื่อหารือเกี่ยวกับร่างรายงานและข้อค้นพบที่รวบรวมมาได้

ผู้แทนระดับสูงของตำรวจและองค์กรด้านสิทธิมนุษยชน (เอลซัลวาดอร์) เลขาธิการรัฐสภาและประธานกรรมการการเลือกตั้ง (นิวซีแลนด์) และอัยการภาคและผู้สื่อข่าวอาวุโส (อิตาลี) การประชุมนานาชาติสองครั้งที่จัดโดยผู้ประเมินชาวมองโกเลียได้มีการเชิญผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากภาคส่วนต่างๆ ทั้งในระดับชาติและนานาชาติซึ่งเป็นบุคคลที่เข้ามาช่วยสะท้อนความเห็นและให้คำแนะนำเกี่ยวกับการออกแบบ การดำเนินงาน และการติดตามผลกิจกรรมต่างๆ ของการประเมิน เอกสารสรุปการประชุมสำหรับการศึกษานำร่องตลอดจนผลที่ได้รับจากการประชุมนานาชาติที่มองโกเลียได้ช่วยกระตุ้นความสนใจของประชาชนอย่างมีนัยยะสำคัญ และได้มีการรายงานผลอย่างอย่างแพร่หลายในสื่อระดับชาติ ในหลายกรณีความคิดเห็นและการอภิปรายที่มีคุณภาพโดยผู้เข้าร่วมได้นำไปสู่การแก้ไขและการปรับปรุงรายงานการประเมินอย่างมีนัยสำคัญ สำหรับตัวอย่างของการประชุมเชิงปฏิบัติการที่ประสบความสำเร็จโปรดดูกล่องข้อมูล 1.2

กล่องข้อมูล 1.2
รายงานการประชุมเชิงปฏิบัติการ "ประชาธิปไตยในเคนยา"

การประชุมเชิงปฏิบัติการซึ่งเปิดโดยนางสาว Inga BjörkKlev เอกอัครราชทูตสวีเดนประจำเคนยา มีผู้เข้าร่วมประมาณ 45 คน ประกอบด้วยสมาชิกรัฐสภา นักวิชาการ นักกฎหมาย ตัวแทนขององค์กรพัฒนาเอกชนระดับชาติ ตัวแทนระดับท้องถิ่นของรัฐบาล และองค์การระหว่างประเทศ

ช่วงแรกของการประชุมเป็นการอภิปรายเกี่ยวกับกระบวนการปฏิรูปรัฐธรรมนูญ โดยมีผู้แทนระดับแกนนำของคณะผู้ยกร่างทางเลือกสำหรับการแก้ไขสองคณะ คือ Ufungamano จากภาคประชาสังคม และที่ประชุมอย่างเป็นทางการของรัฐสภา เป็นผู้นำเสนอความคิดเห็นของแต่ละองค์กร ช่วงเวลาที่เหลือของการสัมมนาเป็นการนำเสนอวิดีทัศน์เกี่ยวกับข้อค้นพบที่สำคัญของรายงาน และการอภิปรายโดยศาสตราจารย์ NjugunaNg'ethe นักวิจัยหลักของโครงการเป็นผู้ดำเนินรายการ โดยอาศัยประเด็นคำถาม 9 ประเด็น ดังนี้

- อะไรคือแนวความคิดประชาธิปไตยตามความหมายหรือความเข้าใจของการประเมินประชาธิปไตยภายใต้กรอบแนวคิดเชิงเปรียบเทียบนี้
- แนวความคิดดังกล่าวจะเป็นประโยชน์สำหรับสถานการณ์ในเคนยาหรือไม่
- แนวความคิดดังกล่าวเป็นแง่มุมในเชิงกฎหมาย ในเชิงสถาบัน ในทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคม หรือไม่ และแง่มุมมองเหล่านี้ถูกให้น้ำหนักไว้แตกต่างกันอย่างไร ในกรอบการประเมิน
- กรอบการประเมินสามารถจับภาพการเปลี่ยนแปลงที่เป็นพลวัตได้หรือเป็นเพียงการมองเห็นภาพรวมจากข้อมูลทางสถิติเกี่ยวกับสถานะของระบอบประชาธิปไตยเท่านั้น
- กรอบคิดในเชิงเปรียบเทียบให้น้ำหนักกับองค์ประกอบต่างๆ ภายในกระบวนการทางประชาธิปไตยอย่างเพียงพอหรือไม่
- ทำอย่างไรองค์ประกอบดังกล่าวของกระบวนการทางประชาธิปไตยจะได้รับการให้น้ำหนักอย่างมีความหมายและเกิดผล และการใช้ประโยชน์จากผลลัพธ์ดังกล่าวคืออะไร
- อะไรคือลักษณะของญาณวิทยาที่แท้จริงของกรอบการประเมินนี้ เป็นต้นว่า พลเมือง "ทั่วๆ ไป" จะรังสรรค์ "เมนู" ประชาธิปไตยในแบบเดิมๆ หรือจะทำให้ได้รูปแบบที่เป็นประโยชน์มากยิ่งขึ้น
- การเปรียบเทียบมีประโยชน์หรือไม่
- อะไรเป็นตัวกำหนดกระบวนการพัฒนาไปสู่ความเป็นประชาธิปไตย และตัวแปรเหล่านี้ได้มีการนำเข้ามาใส่ไว้ในกรอบการประเมินหรือไม่

การประชุมเชิงปฏิบัติการจัดโดย ซีรีส์งานวิจัยการศึกษาทางเลือกเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนในแอฟริกาตะวันออก (SAREAT) ร่วมกับ องค์กร IDEA ณ โรงแรมนอร์โฟล์ค กรุงไนโรบี เมื่อวันที่ 22 มิถุนายน ค.ศ. 2000

การประชุมเชิงปฏิบัตินี้มีการรายงานผ่านสื่ออย่างครบถ้วนในวันต่อมา และผู้จัดการประชุมได้ให้สัมภาษณ์ผ่านทั้งทางวิทยุและโทรทัศน์ ประเด็นสำคัญที่ได้มีการอภิปรายกันในช่วงสรุปการประชุมคือวิธีการเผยแพร่ผลการวิจัยอย่างกว้างขวางมากยิ่งขึ้น โดยรวมการเชื่อมโยงกับโครงการต่างๆ ด้านพลเมืองศึกษา

ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนการประเมินประชาธิปไตยไปสู่สาธารณะ

[96] จุดหมายสูงสุดของการประเมินประชาธิปไตยคือการนำเสนอผลการวิเคราะห์จุดแข็งและจุดอ่อนของการจัดการปกครองในระบอบประชาธิปไตยที่สมบูรณ์ให้ประชาชนพิจารณาและดำเนินการ (ถ้าเป็นไปได้) ดังนั้น รายงานฉบับสมบูรณ์จะต้องถูกเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ออกไปอย่างกว้างขวางที่สุด เพื่อให้แน่ใจได้ว่าได้มีการอภิปรายถกเถียงเกี่ยวกับข้อค้นพบต่างๆ อย่างครบถ้วนแล้ว ประโยชน์สำคัญประการหนึ่งของการนำกลยุทธ์ในการทำงานแบบโปร่งใสและเปิดกว้างให้ทุกฝ่ายเข้ามาร่วมดังที่ได้แนะนำไว้แล้วข้างต้นสำหรับการประเมินประชาธิปไตย คือ ถือเป็นการเปิดพื้นที่สาธารณะสำหรับการเผยแพร่และทำให้ข้อค้นพบต่างๆ เป็นที่รับรู้ ยิ่งกระบวนการเกี่ยวกับข้อมูลและการปรึกษาหารือเริ่มต้นเร็วเพียงใด ประสิทธิผลในการเผยแพร่ข้อค้นพบต่างๆ ก็ยิ่งมีขึ้นมากเท่านั้น กลุ่มที่ความสนใจและสาธารณชนวงกว้างจะถูกเตรียมความพร้อมที่จะเข้าใจ ซึมซับ และกระทำการตามผลการศึกษา หากพวกเขาได้รับทราบข้อมูลและเข้ามาเกี่ยวข้องในการกำหนดรูปแบบของผลการศึกษาแล้วตั้งแต่ต้น

[97] งานเผยแพร่ข้อมูลในหัวข้ออย่างประชาธิปไตยนั้นมักมีความยากลำบากสำหรับกลุ่มต่างๆ ที่จะดำเนินการ ยิ่งไปกว่านั้น กลุ่มส่วนมากที่ดำเนินการวิเคราะห์เกี่ยวกับประชาธิปไตยก็มักจะถูกกดดันด้วยความขาดแคลนในเรื่องทรัพยากร ไม่มีกลุ่มการประเมินใดเลยที่มีทรัพยากรในการประชาสัมพันธ์อันเป็นสิ่งที่ธุรกิจการค้าขนาดใหญ่สามารถดำเนินการได้ สถานการณ์และทรัพยากรของผู้ประเมินจะผันแปรอย่างมาก เช่นเดียวกับเงื่อนไขต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นในประเทศที่พวกเขากำลังทำการประเมินอยู่ ผู้ประเมินหลายกลุ่มจะติดยึดอยู่กับสถาบันวิชาการโดยปราศจากประสบการณ์ภาคปฏิบัติในการรณรงค์ส่งเสริมและมีโอกาสที่จำกัดมากในการเข้าถึงสาธารณะหรือเข้าถึงองค์กรพัฒนาเอกชน ซึ่งอาจมีประสบการณ์ในเรื่องการโฆษณาประชาสัมพันธ์มากกว่า

[98] ในหลายประเทศ การควบคุมสื่อโดยรัฐเป็นการจำกัดการรายงานข่าวสารโดยเจตนา ผลที่ตามมาก็คือ ความสนใจของสาธารณะในการวิเคราะห์ระบบการเมืองไม่เข้มแข็งเท่าที่ควร ยกเว้นที่ซึ่งการใช้อำนาจบาตรใหญ่ ความไม่มีระเบียบแบบแผน การข่มเหงรังแกชนกลุ่มน้อย และการฉ้อราษฎร์บังหลวงกระตุ้นให้เกิดความต้องการอย่างแรงกล้าที่จะเปลี่ยนแปลงไปสู่ระบบการเมืองที่เป็นประชาธิปไตยมากขึ้น เช่นนั้น ความสนใจของสาธารณะในการวิเคราะห์ระบบการเมืองก็เกิดขึ้นได้ แม้ในสังคมที่การควบคุมสื่อโดยรัฐมีความเข้มข้นมากและการคุกคามนักหนังสือพิมพ์เป็นเรื่องปกติ

[99] ความยากลำบากของการสื่อสารในประเทศยากจนที่ประชากรส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในชนบทและไม่รู้หนังสือ ซึ่งโดยทั่วไปมักเข้าไม่ถึงหรือมีข้อจำกัดในการใช้สื่อสิ่งพิมพ์หรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์ด้วยนั้นถือเป็นความกดดันอย่างมาก อย่างไรก็ตาม ความยากลำบากที่มิได้ยิ่งหย่อนไปกว่ากันในสังคมที่พัฒนามากกว่าซึ่งมีประชากรที่มีการศึกษาและมีประเภทของสื่อที่มีความหลากหลายมากกว่าก็มีอยู่ด้วยเช่นกัน กล่าวคือ ในประเทศดังกล่าว ความพยายามที่จะตั้งคำถามต่อคุณภาพของประชาธิปไตย การละเมิดสิทธิมนุษยชน และการเลือกปฏิบัติ เป็นต้น มีแนวโน้มที่จะจมหายไปในเสียงอันแผดดังของเรื่องราวในเชิงพาณิชย์และความบันเทิงบนสื่อทุกประเภท นอกจากนี้สื่อสมัยใหม่มีแนวโน้มที่จะให้ความสนใจกับการเมืองเฉพาะเรื่องในระดับบุคคลสำคัญทางการเมืองและกิจกรรมของบุคคลเหล่านั้นมากกว่าในระดับของการวิเคราะห์ในรายละเอียดเกี่ยวกับการบริหารจัดการบ้านเมือง แนวโน้มเช่นนี้ถูกทำให้เข้มข้นยิ่งขึ้นโดยการเน้นมองคนที่ ‘บุคลิกภาพ’ ในโลกแห่งการค้าและความบันเทิง จากประสบการณ์ของหลายๆ ประเทศ รัฐและกลุ่มผลประโยชน์หลักต่างๆ มักจะสามารถยึดครองการสื่อสาร และทำการปิดกั้นหรือทำให้ข้อความที่ไม่ถูกใจพวกเขาด้อยค่าลงไปได้

ในหลายประเทศ แม้แต่ในที่ที่สื่อมีอิสระและการสื่อสารเป็นสิ่งที่ดี การทำงานในเรื่องการเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับประเด็นเช่นประชาธิปไตย ก็มักจะมีความยากลำบาก ไม่มีกลุ่มการประเมินใดเลยที่มีทรัพยากร ในการประชาสัมพันธ์อันเป็นสิ่งที่ธุรกิจการค้าขนาดใหญ่สามารถดำเนินการได้ รัฐและกลุ่มผลประโยชน์หลัก ๆ มักจะสามารถยึดครองการสื่อสาร และทำการปิดกั้นหรือทำให้ข้อความที่ไม่ถูกใจพวกกลายเป็นเรื่องเล็ก จึงเป็นเรื่องที่จำเป็นสำหรับคณะผู้ประเมินในการนำกลยุทธ์ที่เป็นไปได้จริง มาใช้ในการนำเสนอสิ่งที่พวกเขาต้องการสื่อสารออกไป

[100] ดังนั้น จึงเป็นเรื่องที่จำเป็นสำหรับคณะผู้ประเมินในการนำกลยุทธ์ที่เป็นไปได้จริงมาใช้ในการนำเสนอสิ่งที่พวกเขาต้องการสื่อสารออกไป ดังที่ได้กล่าวไว้แล้วข้างต้นว่า ยิ่งผู้ประเมินพยายามแจ้งข้อมูลและดึงบุคคลภายนอกเข้ามามีส่วนในกระบวนการของพวกเขาได้แต่เนิ่นๆ เพียงใด กระบวนการต่างๆ ของพวกเขาก็ยิ่งจะมีความโปร่งใสมากขึ้น และจะยึดถือผลประโยชน์ของประชาชนเหนี่ยวแน่นมากขึ้นเท่านั้น ยิ่งผู้ที่เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องครอบคลุมกว้างขึ้นมากเพียงใด แนวโน้มที่ประชาชนจะมองว่าผลการศึกษาของผู้ประเมินมีความเป็นตัวแทนและมีความเกี่ยวข้องอย่างกว้างขวางยิ่งมีมากขึ้นเท่านั้น ผู้ประเมินสามารถเริ่มต้นโดยการบอกข้อมูลเกี่ยวกับภารกิจที่พวกเขากำลังดำเนินการอยู่และเชิญชวนให้มีการแสดงความคิดเห็นต่อผลการดำเนินงานของพวกเขาผ่านการแถลงข่าว แผ่นพับ การประชุมสัมมนา (ซึ่งไม่จำเป็นต้องจัดโดยพวกเขาเองก็ได้) และถ้าเป็นไปได้อาจใช้เว็บไซต์ส่วนตัวที่มีการโต้ตอบไปมาได้ จึงเป็นเรื่องที่มีประโยชน์มากที่ในช่วงแรกของการประเมิน จะมีความพยายามในการสร้างความสัมพันธ์ที่สร้างสรรค์กับผู้สื่อข่าวจากสื่อที่มีความเข้าใจมากที่สุด ตัวอย่างของวิธีในการดำเนินการดังกล่าว และกลยุทธ์เกี่ยวกับสื่อในทางปฏิบัติโดยทั่วไปนั้น ดูได้จากประสบการณ์ขององค์กรซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยในแอฟริกาใต้ที่ชื่อว่า สถาบันเพื่อประชาธิปไตยในแอฟริกาใต้ (IDASA) (ดู กล่องข้อมูล 1.3)

กล่องข้อมูล 1.3
กลยุทธ์การใช้สื่อเพื่อสร้างความตระหนักในค่านิยมประชาธิปไตย

IDASA ใช้กลยุทธ์ที่แตกต่างกันในความพยายามที่จะทำให้ข้อความต่างๆ ถูกส่งออกไปทั่วประเทศ ขึ้นอยู่กับว่าใครคือกลุ่มเป้าหมายที่องค์กรต้องการที่จะแจ้งให้ทราบหรือมีอิทธิพลต่อ ถ้าองค์กรต้องการที่จะเพิ่มความตระหนักของประชาชน พวกเขาจะใช้สื่อแบบผสมผสานในการแจ้งข้อมูลให้ประชาชนทราบ เริ่มจากสื่อวิทยุ โดยผ่านทางสถานีวิทยุต่างๆ ที่ใช้ภาษาแอฟริกัน และสถานีวิทยุเพื่อประชาธิปไตยของพวกเขาเอง จากนั้นจึงเป็นการนำเสนอผ่านทางสถานีโทรทัศน์แอฟริกาใต้หรือหนังสือพิมพ์กระแสหลัก เช่น Sowetan หรือ ซันเดย์ไทม์ส (Sunday Times)

ถ้า IDASA ต้องการพูดคุยกับผู้ที่อยู่ในอำนาจและส่งผลกระทบไปยังชนชั้น การสร้างข้อคิดเห็นก็มีแนวโน้มที่จะใช้วิทยุภาษาอังกฤษ (SAFm) และหนังสือพิมพ์ Business Day ซึ่งเป็นหนังสือพิมพ์ที่มีเนื้อหาเข้มข้นและเป็นที่ยอมรับอย่างสูง IDASA ได้สร้างความสัมพันธ์ในการทำงานที่ดีกับ SAFm และทีมข่าวการเมืองของ Business Day ทำให้แนวโน้มที่ดีในการที่ข่าวประชาสัมพันธ์และข้อมูลของพวกเขาจะมีการติดตาม

ประสบการณ์ในการใช้สื่อได้สอนให้ IDASA ทราบถึงวิธีการ ประเด็นเป็นเรื่องราวแบบสื่อและชี้ให้เห็นประเด็นสำคัญได้อย่างเหมาะสม นั่นคือ เหตุการณ์หรือรายงานที่ IDASA มีข้อมูลที่เกี่ยวข้องและนำเสนอมุมมอง IDASA ตระหนักว่าองค์กรไม่มีทรัพยากรที่จะเข้าถึงประชาชนแอฟริกาใต้ทั้งหมด โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้วยความหลากหลายของกลุ่มทางเศรษฐกิจและสังคม เชื้อชาติและวัฒนธรรมดังที่ได้สะท้อนให้เห็นในลักษณะประชากรของสื่อและความครอบคลุมของสื่อเหล่านั้น ดังนั้น การเลือกช่องทางที่เหมาะสมและสื่อที่เหมาะสมกับข้อมูลจึงเป็นเรื่องที่มีความสำคัญ

แทนที่จะมองหาวิธีการเข้าถึงประชากรทั้งหมดหรือ ‘สังคมในวงกว้าง’ IDASA มุ่งเน้นการเข้าไปสนับสนุนภาค ‘ประชาสังคม’ ได้แก่ ผู้จัดทำนโยบาย ผู้ก่อรูปความคิดและภาคส่วนที่ทำงานแข็งขันในสังคม ตลอดจนกลุ่มที่มีความเข้าใจและกลุ่มผลประโยชน์ภายในภาคส่วนที่แข็งขันดังกล่าว กลยุทธ์นี้เป็นการทำให้เกิดผลในทางปฏิบัติกับคนเฉพาะกลุ่ม โดยมีเป้าประสงค์ให้เกิดการเชื่อมโยงไปยังชุมชนและประชาชนโดยรวมที่กว้างขวางเมื่อมีการขอการสนับสนุนจากคนกลุ่มเฉพาะเหล่านี้ กลยุทธ์การใช้สื่อดังที่อธิบายมาข้างต้นเป็นเส้นทางหลักสำหรับการแจ้งข้อมูลรวมถึงการมีอิทธิพลต่อกลุ่มบุคคลที่มีความสำคัญเหล่านี้ และยังเป็นการสรรหาองค์กรที่เป็นมิตรตลอดจนบุคคลภายในองค์กรดังกล่าวเข้าสู่กระบวนการด้วย

แหล่งที่มา สถาบันเพื่อประชาธิปไตยแห่งแอฟริกาใต้ (Institute for Democracy in South Africa)

[101] ขั้นตอนแรกเหล่านี้อาจจะไม่สร้างผลกระทบในวงกว้างมากนัก จุดมุ่งหมายควรเป็นการให้ข้อมูลและสร้างความสัมพันธ์กับกลุ่มที่มีความสนใจ เช่น นักวิชาการ นักข่าว นักกฎหมาย เจ้าหน้าที่รัฐ นักการเมือง และคนกลุ่มอื่นๆ ที่มีอิทธิพล โดยมีจุดประสงค์เบื้องลึกในการให้กลุ่มคนเหล่านี้เป็นผู้ส่งผ่านข้อมูลและปลุกความสนใจของผู้คนในวงกว้าง การสร้างผลกระทบแบบ 'ระลอก' นี้ เป็นสิ่งที่กลุ่มผู้ประเมินมุ่งหวังได้มากที่สุด และกลยุทธ์การใช้สื่อของ IDASA เป็นตัวแบบสำหรับวิธีการดำเนินงานเช่นนี้ วิธีการนี้มีเป้าหมายคือสื่อที่มีความเหมาะสมที่สุดสำหรับการส่งข้อความไปยังกลุ่มต่างๆ ตามที่ผู้ประเมินต้องการ

[102] สิ่งที่ดูเหมือนว่าจะเป็นจุดอ่อนที่สุดสำหรับคณะผู้ทำการประเมินทุกกลุ่มที่พยายามจะทำให้การทำงานและผลการศึกษาของตนเป็นที่รู้จักก็คือ ทรัพยากรในมือที่มีอยู่อย่างจำกัดและความด้อยประสบการณ์ในการใช้สื่อ ดังที่กล่าวมาข้างต้น การรับสมัครนักข่าวที่มีประสบการณ์หรือเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ถ้าเป็นไปได้เป็นสิ่งที่ควรจะทำ แม้จะเป็นการให้เข้ามาทำในลักษณะอาสาสมัครก็ตาม อย่างไรก็ตาม จุดแข็งของคณะผู้ประเมินโดยทั่วไปนั้นคือความเชี่ยวชาญและองค์ความรู้โดยรวม การเผยแพร่รายงานส่วนบุคคล การบรรยายสรุปให้กับสื่อมวลชน และการส่งบทความเพื่อตีพิมพ์ทั้งหมดเป็นวิธีการที่จะช่วยสร้างชื่อเสียงเพื่อความเป็นผู้เชี่ยวชาญในสื่อ

[103] ในระหว่างการทำงาน คณะผู้ประเมินจึงควรหาทางพัฒนาและรักษาความสนใจ ตลอดจนความเกี่ยวข้อง โดยการตีพิมพ์รายงานเกี่ยวกับข้อมูลเบื้องต้นหรือข้อค้นพบต่างๆ การจัดการสัมมนาหรือการประชุม การส่งบทความไปยังวารสาร หนังสือพิมพ์ และนิตยสาร การเผยแพร่และการปรับปรุงข้อมูลเกี่ยวกับการค้นพบ (ถ้ามี) และการกระตุ้นให้ผู้อื่นช่วยกระจายข้อมูล ตาราง 1.5 สรุปรูปแบบต่างๆ ของผลผลิต วิธีการในการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ และผู้รับข้อมูลสำคัญๆ ของการประเมินประชาธิปไตย

ยุทธศาสตร์เกี่ยวกับสื่อและสิ่งพิมพ์

[104] กลยุทธ์การตีพิมพ์และการใช้สื่อนั้นเชื่อมโยงกันและควรที่จะมีการพิจารณาและวางแผนไปพร้อมๆ กัน โดยมีจุดมุ่งหมายหลักคือการเข้าถึงผู้รับข้อมูลให้กว้างที่สุดเท่าที่จะทำได้ผ่านสื่อและการแจกจ่ายหนังสือหรือรายงาน ควบคู่กับจุดมุ่งหมายรองที่สำคัญคือการสร้าง

ผลกระทบต่อผู้กำหนดนโยบายและผู้นำทางความคิด ยิ่งการประเมินมีความเกี่ยวข้องกับทิศทางของนโยบายมากเพียงใด ก็ยิ่งจะดึงดูดความสนใจได้ง่ายขึ้นเท่านั้น เพื่อที่จะเริ่มต้นกระบวนการนี้ มีความเป็นไปได้อยู่เสมอที่จะดึงการมีส่วนร่วมจากภาคการเมืองและภาควิชาการภายในประเทศ ยกตัวอย่างเช่น อาศัยการศึกษานำร่องขององค์กร IDEA เราสามารถแน่ใจได้ว่าข้อค้นพบครั้งแรกของทีมประเมินจะได้รับการตรวจสอบข้อเท็จจริงและแสดงความคิดเห็นโดยบุคคลภายนอกในการประชุมสัมมนาพิเศษ และข้อค้นพบดังกล่าวได้รับการเผยให้ปรากฏแก่สายตาประชาชน (แม้จะเพียงในวงที่จำกัด) ผ่านทางอินเทอร์เน็ต จากนั้นผลการประเมินฉบับสมบูรณ์จะได้รับการตีพิมพ์ในรูปรายงาน และข้อมูลรวมถึงหลักฐานที่รายงานดังกล่าวอ้างถึงจะได้นำเสนอบนอินเตอร์เน็ต

การใช้สื่อ

[105] เป็นเรื่องสำคัญในการวางแผนล่วงหน้าสำหรับการเปิดตัวรายงานฉบับสมบูรณ์ งานผ่านสื่อทุกรูปแบบสามารถจัดขึ้นได้ในขอบเขตของรายงาน การประชุมเชิงปฏิบัติการระดับชาติดังที่กล่าวไว้ข้างต้นเป็นเพียงวิธีการหนึ่งของการเผยแพร่ผลการวิจัยเท่านั้น วิธีการอื่นอาจเป็นการแถลงการณ์โดยบุคคลที่เป็นที่เคารพอย่างสูงหรือการแถลงข่าวทั่ว ๆ ไปก็ได้ ถ้ามีสำนักพิมพ์เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้อง ก็มักจะมีทรัพยากรบางอย่างสำหรับการประชาสัมพันธ์และประสบการณ์ในการเปิดตัวหนังสือ รายงานควรจะเขียนด้วยความคิดบางอย่างที่สามารถตอบสนองกิจกรรมดังกล่าวได้ เหนือสิ่งอื่นใดรายงานควรจะเขียนด้วยสำนวนที่เรียบง่ายและสามารถเข้าใจได้ง่าย ไม่ควรจะยาวเกินไป เนื้อหาและแนวทางการนำเสนอควรสอดรับกับความห่วงกังวลและความสนใจของประชาชน ประชาธิปไตยมีความสำคัญต่อความอยู่ดีกินดีของคนส่วนใหญ่ แต่มักจะถูกนำไปพูดถึงหรือถกเถียงกันในลักษณะที่ค่อนข้างจะเป็นนามธรรมมากเกินไป ต้องแน่ใจว่าการประเมินประชาธิปไตยในประเด็นใด ๆ ก็ตามได้กล่าวถึงความห่วงกังวลของประชาชน และแสดงให้เห็นว่าความก้าวหน้าของประชาธิปไตยนั้นมีความเกี่ยวข้องกับความห่วงกังวลเหล่านี้

ตาราง 1.5 วิธีการต่าง ๆ ในการเผยแพร่ผลการประเมิน

ผลิตผล	เนื้อหา/รูปแบบ	สื่อ	ผู้รับข้อมูล
รายงานฉบับสมบูรณ์ที่เป็นรูปเล่ม	การประเมินทั้งหมด	สิ่งพิมพ์ภาษาอังกฤษและภาษาของประเทศนั้นๆ	กลุ่มผู้นำ เช่น ผู้ให้ความเห็นในรัฐบาล สื่อมวลชน พรรคการเมือง และผู้ทรงคุณวุฒิ
รายงานฉบับสมบูรณ์ที่จัดเก็บเป็นแฟ้มเอกสาร	การประเมินทั้งหมด พร้อมด้วยการเชื่อมโยงไปยังแหล่งข้อมูลหรือฐานข้อมูล	เว็บไซต์ซึ่งมีพื้นที่จัดเก็บขนาดใหญ่และมีการจัดทำรายการไว้อย่างครบถ้วน	กลุ่มผู้นำที่ใช้อินเตอร์เน็ต ผู้ให้ความเห็นและกลุ่มที่สนใจในระดับนานาชาติ
บทสรุปผู้บริหาร/ข่าวแจก	บทสรุปผู้บริหารที่ครอบคลุมทุกหัวข้อในการประเมิน	การแถลงข่าว	คนในเมือง คนที่รู้หนังสือ นักหนังสือพิมพ์ และรัฐบาล
การประชุมทางวิชาการและเอกสารประกอบการประชุม	การประเมินทั้งหมดเป็นเอกสารพื้นฐานและรายงานสรุปผลการประชุมจากผู้เข้าร่วม	แฟ้มเอกสารประกอบการประชุม รวมถึงการนำข้อมูลขึ้นเว็บไซต์และทำเป็นเอกสาร	นักวิชาการ ผู้กำหนดนโยบาย และนักเรียนนักศึกษา
การนำเสนอแบบคัดสรร (หัวข้อที่ผู้เชี่ยวชาญสนใจ)	บทสรุปผู้บริหารและผลการประเมินในหัวข้อนั้นๆ	วารสารวิชาการเฉพาะส่วนหรือที่สนใจกับประเด็นนั้นๆ นิตยสารภายในองค์กร ผู้เชี่ยวชาญ	กลุ่มเฉพาะ เช่น นักการศึกษา คนทำงานด้านสาธารณสุข สื่อมวลชน เจ้าหน้าที่รัฐในระดับท้องถิ่น ฯลฯ
การนำเสนอแบบคัดสรร (ประเด็นสาธารณะ)	เนื้อหาที่แตกประเด็นออกมาจากรายงานต้นฉบับซึ่งเป็นเหตุการณ์ปัจจุบัน	นิตยสารทั่วไปและหนังสือพิมพ์	คนที่รู้หนังสือ นักการศึกษา
แบบสอบถาม บทสรุปสำหรับการเรียนรู้ความเป็นพลเมือง และอุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอน	การ์ตูน สื่อที่ไม่ใช่ตัวหนังสือ หรือที่ใช้ภาษาง่ายๆ วีดีทัศน์หรือโสตทัศน์	องค์กรอาสาสมัครในชุมชน โบสถ์ องค์กรพัฒนาเอกชน โรงเรียน ศูนย์ประจำชุมชน ห้องสมุด	คนทั่วไป รวมทั้งคนที่ไม่รู้หนังสือและคนยากไร้
บทสัมภาษณ์และสารคดี ผ่านทางวิทยุและโทรทัศน์	บทสรุปเป็นข้อความและภาพเคลื่อนไหว	วิทยุและโทรทัศน์	คนทั่วไป รวมทั้งคนที่ไม่รู้หนังสือและคนยากไร้

[106] เป็นเรื่องสำคัญที่จะตีพิมพ์รายงานออกมาในรูปข่าวสารสำหรับสื่อที่สนับสนุนประเด็นปัญหาเหล่านี้ ข่าวสารหรือข่าวแจกควรส่งไปยังสื่อทุกแขนง ทั้งสิ่งพิมพ์และการออกอากาศ ข่าวแจกดังกล่าวควรจะสั้นและตรงประเด็น ไม่ควรพยายามที่จะสรุปรายงานทั้งหมดยกเว้นอาจทำได้เฉพาะในย่อหน้าสุดท้าย สิ่งที่ควรทำมากกว่าคือ การมุ่งไปที่ประเด็นหลักๆ หรือประเด็นที่ถกเถียงกันมากที่สุด หรือข้อค้นพบที่น่าแปลกใจและทำให้ประเด็นดังกล่าวเด่นชัดขึ้นมา หากมีความสนใจจากประชาชนอย่างมากในประเด็นปัญหาทางการเมืองประเด็นใดประเด็นหนึ่งโดยเฉพาะ ให้เชื่อมโยงข้อค้นพบของการประเมินเข้ากับประเด็นปัญหานั้น นอกจากนี้ ไม่ใช่เรื่องที่ดีที่จะส่งข่าวแจกออกไปเพียงอย่างเดียว สิ่งที่ต้องคิดถึงเป็นอย่างแรกก็คือวันที่ดีที่สุดในรอบสัปดาห์สำหรับการเผยแพร่ข้อมูล และสื่อใดบ้างที่ในวันนั้นมีแนวโน้มที่จะติดตามข่าวสาร ตัดสินใจว่าสื่อใดที่เข้าถึงผู้รับข้อมูลที่คุณต้องการได้ดีที่สุด ถ้าเป็นไปได้ควรเตรียมนักข่าวที่แน่นอนไว้ล่วงหน้า พยายามรวบรวมหมายเลขโทรสารหรืออีเมลที่เข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย หมั่นติดตามว่าข่าวแจกถูกส่งถึงมือกลุ่มเป้าหมายหรือไม่โดยการโทรศัพท์ไปสอบถามอย่างสุภาพ แม้ว่าบ่อยครั้งจะได้รับคำตอบกลับมาว่าไม่ได้อ่าน ไม่สนใจ หรือไม่ต้องการก็ตาม การสอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมดังกล่าวจะช่วยให้คุณมีโอกาสที่จะ 'นำเสนอเรื่องราว' ในรายละเอียด เราได้พบอยู่บ่อยๆ ที่การเตือนความจำอย่างสุภาพสามารถดึงดูดความสนใจจากสื่อที่การแจกข่าวในรอบแรกไม่เกิดผล

[107] วิธีการโดยปกติคือการมุ่งไปสู่การเปิดตัวอย่างยิ่งใหญ่ (big bang) ของรายงานหรือเอกสาร แต่ก็เป็นไปได้ที่แนวทางเกี่ยวกับเรื่องนี้จะแตกต่างกันไปในหลายรูปแบบ โดยทั่วไป การประเมินประชาธิปไตยมักจะหยิบยกประเด็นสำคัญๆ ขึ้นมาอย่างหลากหลายและแต่ละประเด็นสามารถที่จะถูกหยิบยกขึ้นมาอย่างเป็นอิสระในช่วงต่างๆ ของการทำงาน รวมถึงภายหลังการเปิดตัวรายงานฉบับสมบูรณ์ ซึ่งอาจปรากฏอยู่ในเอกสารต่างๆ อาทิ ในร่างรายงานฉบับสมบูรณ์ บทความในนิตยสารเฉพาะทาง รายงานสถานการณ์ปัจจุบันหรือบทสัมภาษณ์ในรายการโทรทัศน์หรือวิทยุ ข้อมูลสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐ ข้อมูลสำหรับพรรคการเมือง การเข้าร่วมในการสัมมนาและการประชุมอื่นๆ และแผ่นพับที่ส่งไปยังผู้รับข้อมูลที่หลากหลาย วิธีการเหล่านี้ตลอดจนวิธีการอื่นๆ สามารถนำมาใช้เพื่อเผยแพร่และทำให้ผลการประเมินประชาธิปไตยเป็นที่รับรู้ได้ทั้งสิ้น

นอกจากนี้ ยังเป็นสิ่งสำคัญที่จะต้องคิดเกี่ยวกับการเลือกใช้สื่ออย่างรอบคอบด้วย โดยพยายามตอบคำถาม เช่น ใครบ้างที่อ่านหนังสือพิมพ์ฉบับนั้นหรือฉบับนี้ มีการควบคุมสถานีโทรทัศน์อย่างเข้มงวดหรือไม่ สถานีวิทยุใดเป็นแหล่งข้อมูลหลักของประชาชนในเขตชนบท มีนักเขียนหรือผู้ผลิตรายการวิทยุโทรทัศน์คนใดบ้างหรือไม่ที่มีความเข้าอกเข้าใจหรือสนใจกับการประเมินประชาธิปไตยมากกว่าคนอื่นๆ ตัวอย่างของกลยุทธ์การเผยแพร่ที่คณะผู้ประเมินในหลากหลายประเทศเลือกใช้แตกต่างกันไปได้มีการนำเสนอไว้ในส่วนที่ 3 (ดูย่อหน้าที่ 146-9) ในส่วนนี้ ได้มีการสรุปประสบการณ์ของคณะผู้ตรวจประเมินประชาธิปไตยในสหราชอาณาจักรมาเป็นตัวอย่าง (ดู กล่องข้อมูล 1.4)

[108] บทเรียนหนึ่งหรือสองประการจากประสบการณ์ต่อไปนี้อาจจะเกี่ยวข้องกับประสบการณ์ในที่อื่นๆ ประการแรก ความคิดในการเลือกหัวข้อที่น่าสนใจสำหรับการแยกตีพิมพ์ออกมาก่อนล่วงหน้า โดยเลือกหัวข้อที่น่าจะดึงดูดความสนใจของสื่อ เป็นวิธีการที่ดีสำหรับแผนการเผยแพร่ผลงานทั้งหมด ประการที่สอง การเลือกผู้จัดพิมพ์เป็นคำถามที่สำคัญ ที่ผู้ประเมินจำเป็นต้องพิจารณาว่า ณ ระดับราคาใดที่ผู้จัดพิมพ์จะทำการตลาดรายงานของประเทศได้ กล่าวคือ เครือข่ายการกระจายสิ่งพิมพ์ของผู้จัดพิมพ์นั้นมีประสิทธิภาพเพียงใดในการที่จะทำให้รายงานถูกส่งไปยังผู้รับข้อมูลอย่างกว้างขวาง ภาษาอะไรบ้างที่รายงานจะมีการตีพิมพ์ออกไป เป็นต้น จึงเป็นเรื่องที่ดีกว่าในหลายๆ สถานการณ์ที่ผู้ประเมินจะต้องทำการตีพิมพ์ผลงานด้วยตัวเอง ประการที่สาม ถ้าผู้ประเมินสามารถโน้มน้าวให้นักการเมือง ผู้สื่อข่าวและบุคคลในแวดวงอื่นๆ ที่มีชื่อเสียงมาอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับผลการประเมินได้ก็เท่ากับว่าผู้ประเมินได้มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผลงานในระดับหนึ่งแล้ว ประการสุดท้าย หนังสือพิมพ์ส่วนใหญ่เผยแพร่บทวิจารณ์หนังสือ จึงเป็นสิ่งที่คุ้มค่าถ้าจะมีการติดต่อไปยังบรรณาธิการหนังสือเพื่อขอให้มีการทำบทวิจารณ์หนังสือเกี่ยวกับการประเมินประชาธิปไตยออกมา ผู้ทำการประเมินอาจจะทำการปรึกษาหารือกับประชาชนผ่านการสำรวจความคิดเห็น การประชุมสัมมนา การให้สัมภาษณ์ผ่านสื่อและการเผยแพร่บทความก็ได้ขึ้นอยู่กับทรัพยากรที่มีอยู่ แม้แต่การขอคำปรึกษาจากผู้เชี่ยวชาญในสาขาต่างๆ เกี่ยวกับแง่มุมในการทำงานอย่างต่อเนื่องก็นับว่าเป็นวิธีการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ที่มีคุณค่า ถ้าหากมีทรัพยากรน้อย

กล่องข้อมูล 1.4
ประสบการณ์การเผยแพร่จากผู้ตรวจประเมินในสหราชอาณาจักร

ผู้ตรวจประเมินในสหราชอาณาจักรมีการตีพิมพ์การประเมินระดับชาติประชาธิปไตยของสหราชอาณาจักรออกมา 3 ฉบับ ได้แก่ 'การตรวจสอบ' สิทธิทางการเมืองและสิทธิพลเมืองและการจัดการปกครองในปี ค.ศ. 1998 และ ค.ศ. 1999 และการประเมินเต็มรูปแบบโดยใช้กรอบการประเมินของ IDEA ในปี ค.ศ. 2002 โดยสองเรื่องแรกเป็นการตีพิมพ์ในรูปหนังสือวิชาการโดยการทำสัญญากับสำนักพิมพ์ ผลที่ตามมาก็คือหนังสือซึ่งมีราคาแพง ผู้จัดพิมพ์แทบจะมิได้เพิ่มเติมทรัพยากรใดๆ เป็นพิเศษในการเผยแพร่หนังสือดังกล่าว ทำให้หนังสือถูกเผยแพร่ไปยังชุมชนวิชาการเป็นหลักและไม่มีการเผยแพร่ไปสู่สาธารณะในวงกว้าง อย่างไรก็ตาม คณะผู้ตรวจประเมินประชาธิปไตยได้มีการเผยแพร่และเชิญผู้เกี่ยวข้องมาร่วมอภิปรายเกี่ยวกับเกณฑ์การประเมิน ซึ่งผู้ประเมินนำผลที่ได้เผยแพร่เต็มหน้าหนังสือพิมพ์และผ่านการรายงานสถานการณ์ปัจจุบันทางโทรทัศน์ ความคิดของ 'ผู้ตรวจสอบประชาธิปไตย' นี้นับว่าเพียงพอสำหรับการกระตุ้นความสนใจ และทำให้เป็นที่ประจักษ์ว่าการประเมินนี้เป็นกิจกรรมทางวิชาการที่มีมหาวิทยาลัยรองรับ ส่งผลให้การประเมินมีความชอบธรรมในสายตาผู้สื่อข่าว ในทางกลับกัน ผลการประเมินในปี ค.ศ. 2002 มีการผลิตและเผยแพร่ไปสู่สาธารณะอย่างกว้างขวาง ผ่านการออกแบบหน้าปกที่กระตุ้นอารมณ์และชื่อเรื่องที่ดึงดูดความสนใจ ทำให้การพิมพ์ครั้งแรกจำนวน 2,000 เล่มถูกขายออกไปจนหมด สำหรับรายงานการตรวจประเมินทั้งสามฉบับ คณะผู้ทำการประเมินยังได้มีการใช้กลยุทธ์เชิงรุกสำหรับการเผยแพร่ด้วยตัวเอง และทำให้รายงานถูกนำไปแสดงทางบีบีซี และรายการวิทยุอื่นๆ

เนื่องจากการประเมินได้รับทุนอุดหนุนอย่างต่อเนื่องจาก UK Trust ผู้ประเมินได้มีการตีพิมพ์รายงานเบื้องต้นในประเด็นเฉพาะต่างๆ เช่น ข้อสังเกตเกี่ยวกับสำนึกรับผิดชอบของหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ ระบบการเลือกตั้งในสหราชอาณาจักร พรรคการเมืองแนวอนุรักษ์นิยม และกฎหมายต่อต้านการก่อการร้าย เป็นต้น รวมถึงการตีพิมพ์หนังสือเกี่ยวกับสิทธิทางเศรษฐกิจและสังคม กิจกรรมเหล่านี้ช่วยสนับสนุนผลการวิเคราะห์ของรายงานในสื่อและด้วยการสร้างความสนใจจากประชาชนถึงแม้ว่าจะจำกัดเฉพาะบางกลุ่มก็ตาม รายงานเหล่านี้ได้รับการเผยแพร่ให้เป็นที่รับรู้ในรูปเอกสารข่าวแจกและการนำเสนอผ่านสื่อในลักษณะต่างๆ กล่าวคือ รายงานเกี่ยวกับรัฐวิสาหกิจนั้นดึงดูดความสนใจจากสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์เป็นอย่างมาก ทำให้คณะผู้ตรวจประเมินได้ร่วมมือกับสถานีโทรทัศน์ทำการผลิตรายการสารคดีพิเศษเกี่ยวกับหน่วยงานดังกล่าวออกมา โดยการเรียนรู้จากประสบการณ์เหล่านี้ ปัจจุบันคณะผู้ตรวจประเมินประชาธิปไตยได้มีการตีพิมพ์เผยแพร่หนังสือและรายงานต่างๆ ในรูปเอกสารสรุปสั้นๆ เพื่อแจกจ่ายให้แก่สมาชิกรัฐสภาและกลุ่มอิทธิพลอื่นๆ และยังได้มีการจัดสัมมนาผู้เชี่ยวชาญเพื่ออภิปรายหารือและเผยแพร่ผลการวิจัย นอกจากนี้ ยังได้มีการนำผลการศึกษาเผยแพร่ในรูปเอกสารไฟล์ PDF บนเว็บไซต์ของผู้ประเมินเองและของหน่วยงานอื่นๆ เพื่อให้มีการเปิดเผยผลงานของคณะผู้ประเมินให้กว้างขวางออกไปอีก

[109] กลุ่มของผู้ประเมินจะต้องนำกลยุทธ์การใช้สื่อมาใช้ตั้งแต่ขั้นตอนแรกๆ เพื่อให้แน่ใจว่าการประเมินจะได้รับการเผยแพร่ผลการวิจัยออกไปอย่างมีประสิทธิภาพ สื่อสารมวลชนคือวิธีการหลัก (แม้ว่าอาจจะไม่สมบูรณ์แบบ) ที่บุคคลสำคัญเกือบทั้งหมดในภาคประชาสังคมสามารถรับทราบข้อมูลและมีอิทธิพลต่อความคิดเห็นของประชาชนได้ อย่างไรก็ตาม ไม่มีใครสามารถคาดหวังการเข้าถึงทุกภาคส่วนของสังคมผ่านทางสื่อรูปแบบเดียว ไม่ว่าจะเป็นสื่อสารมวลชนแห่งชาติที่เป็นสถานีโทรทัศน์หรือวารสารที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะก็ตาม โดยปกติมีเพียงรัฐบาลและองค์กรธุรกิจขนาดใหญ่เท่านั้นที่สามารถบรรลุผลในการเผยแพร่ข้อมูลไปยังประชาชนของประเทศได้อย่างกว้างขวาง ดังนั้น คณะผู้ประเมินจึงต้องระบุกลุ่มเป้าหมายหลักสำหรับการนำเสนอข้อค้นพบของพวกเขาเสียก่อน จากนั้นจึงพัฒนาและเลือกใช้สื่อที่เหมาะสมในการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายดังกล่าว ทั้งนี้ในทุกส่วน คณะผู้ประเมินจะต้องมีจุดมุ่งหมายให้เข้าถึงผู้ก่อร่างความคิดเห็นทางการเมือง กลุ่มผลประโยชน์ และภาคส่วนที่มีความกระตือรือร้นอื่นๆ จุดอ่อนที่สำคัญที่สุดของคณะผู้ประเมินก็คือการมีทรัพยากรที่จำกัดและการขาดประสบการณ์ในการติดต่อสัมพันธ์กับสื่อ ในขณะที่จุดแข็งที่โดดเด่นที่สุดของคณะผู้ประเมินคือพื้นฐานความรู้ที่สามารถรวบรวมผ่านการทำงาน และความเป็นกลางตลอดจนการเข้าไปเกี่ยวข้องกับความห่วงกังวลของสังคมและประเทศชาติ

จากการประเมินสู่การปฏิรูป

[110] ที่ผ่านมาทั้งหมดในส่วนนี้เป็นการเน้นย้ำว่าการประเมินประชาธิปไตยไม่ใช่จุดสิ้นสุดในตัวของมันเอง แต่เป็นเครื่องมือที่คอยช่วยเหลือกระบวนการปฏิรูปประชาธิปไตยโดยการให้ข้อมูลหลักฐานอย่างเป็นระบบ ตลอดจนข้อมูลที่เป็นข้อถกเถียงและในเชิงเปรียบเทียบซึ่งการปฏิรูปอาจใช้เป็นพื้นฐาน อิทธิพลของการประเมินไม่ว่าจะทั้งหมดหรือบางส่วน ไม่ว่าในลักษณะการประเมินเต็มรูปแบบหรือโครงการวิจัยเฉพาะประเด็น อาจทำงานโดยตรงผ่านการมีอิทธิพลต่อรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องและเจ้าหน้าที่ต่างๆ หรือโดยอ้อมโดยการเสริมสร้างแรงกดดันจากกลุ่มรณรงค์และองค์กรที่สำคัญ หรือการมีอิทธิพลอาจจะเป็นไปในลักษณะที่แพร่กระจายมากขึ้นผ่านการสร้างผลสะเทือนโดยการให้ข้อมูลและการให้ศึกษาแก่ประชาชนในวงกว้างยิ่งขึ้น

คณะผู้ประเมินจึงต้องระบุกลุ่มเป้าหมายหลักสำหรับการนำเสนอข้อค้นพบของพวกเขาเสียก่อน จากนั้นจึงพัฒนาและเลือกใช้สื่อที่เหมาะสมในการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายดังกล่าว ในทุกส่วน คณะผู้ประเมินจะต้องมีจุดมุ่งหมายเพื่อการเข้าถึงผู้ก่อร่างความคิดเห็นทางการเมือง กลุ่มผลประโยชน์และภาคส่วนที่มีความกระตือรือร้นอื่น ๆ จุดอ่อนที่สำคัญที่สุดของคณะผู้ประเมินก็คือการมีทรัพยากรที่จำกัดและการขาดประสบการณ์ในการติดต่อสัมพันธ์กับสื่อ ในขณะที่จุดแข็งที่โดดเด่นที่สุดของคณะผู้ประเมินคือพื้นฐานความรู้ที่สามารถรวบรวมผ่านการทำงาน และความเป็นกลางตลอดจนการเข้าไปเกี่ยวข้องกับความห่วงกังวลของสังคมและประเทศชาติ

[111] นั่นหมายความว่าการตีพิมพ์เผยแพร่ผลการประเมินนั้นไม่จำเป็นต้องเป็นขั้นตอนสุดท้าย การประเมินมักจะยังเกี่ยวข้องกับการเมืองของประเทศต่อไปอีกสักระยะหนึ่ง และยังคงเป็นจุดที่ใช้อ้างอิงสำหรับการรณรงค์ต่อไป นอกจากนี้ อาจจะต้องมีการวางรากฐานให้แก่การดำเนินการในขั้นต่อไปรวมถึงขั้นตอนที่แยกต่างหากซึ่งเป็นการทำงานเพื่อจัดทำข้อเสนอสำหรับการปฏิรูปขึ้นเป็นการเฉพาะ โดยอาจจะร่วมกับกลุ่มรณรงค์เคลื่อนไหวอื่นๆ และผู้เชี่ยวชาญในสาขาสำคัญๆ ตามที่ได้มีการระบุไว้ในการประเมินก็ได้ ส่วนที่ 4 ของคู่มือนี้ทำการศึกษาขั้นตอนต่อไปที่ว่านี้ในรายละเอียด โดยอาศัยประสบการณ์จากการประเมินที่ได้มีการดำเนินการมาจนถึงปัจจุบัน

ส่วนที่ 2

กรอบแนวคิด

กรอบแนวคิด

[112] ส่วนที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดการประเมินโดยยึดหลักสำคัญ 2 ประการ คือ การควบคุมโดยประชาชนเหนือการตัดสินใจสาธารณะและตัวผู้ตัดสินใจ และการเคารพซึ่งกันและกัน รวมถึงการแสดงความคิดเห็นอย่างเท่าเทียมกันระหว่างพลเมืองในการดำเนินการควบคุมนั้น จากหลักสำคัญสองประการดังกล่าวทำให้เกิดเป็นค่านิยมที่ตกลงกัน 7 ประการ สิ่งที่จำเป็นสำหรับค่านิยมดังกล่าว และกระบวนการเชิงสถาบันเพื่อสร้างความเข้าใจ (ดู ตาราง 1.1) โดยหลักสำคัญ ค่านิยม ความต้องการ และวิธีการเหล่านี้เคยถูกนำไปใช้เพื่อสร้างคำถามในการประเมิน และคำถามในการค้นคว้า ที่พึงได้รับคำตอบเมื่อดำเนินการประเมินประชาธิปไตย

[113] ในส่วนที่ 2 นี้พูดถึงส่วนประกอบของกรอบแนวคิดซึ่งสัมพันธ์กับคำถามในการค้นคว้า โดยการให้คำแนะนำเกี่ยวกับข้อมูลที่เกี่ยวข้อง แหล่งข้อมูลทั่วไป และมาตรฐานของแนวปฏิบัติที่ดี

[114] คำถามในการค้นคว้าได้ถูกตีกรอบเพื่อการซักไซ้หาคำตอบ และนำไปสู่การวัดและการประเมินระดับที่สอดคล้องกับค่านิยมที่ตกลงกันและหลักการประชาธิปไตยที่เป็นที่รับรู้โดยทั่วไป และในระดับที่วิธีการเชิงสถาบันมีส่วนช่วยในกระบวนการสร้างความตระหนักรู้นั้น ตัวอย่างคำถาม

- ...ครอบคลุมมากน้อยเพียงใด
- ...ในขอบเขตมากน้อยเพียงใด
- ...มีประเด็นอะไรบ้างที่เกี่ยวข้อง
- ...มีมากน้อยเพียงใด
- ใช้ตัวชี้วัดอะไรในการ...
- ...เป็นอิสระมากน้อยเพียงใด

[115] ข้อคำถามข้างต้นถูกเขียนในรูปแบบที่ช่วยให้ทีมผู้ประเมินสามารถตรวจสอบตัวแปรในด้านขององค์ประกอบ สถาบัน การปฏิบัติและแนวคิดทางประชาธิปไตยที่แบ่งแยกออกเป็นหลายชนิดดังที่ปรากฏในแนวตั้งและแนวนอนของกรอบแนวคิด โดยทีมผู้ประเมินต้องการให้การประเมินช่วยยกระดับความเข้าใจให้เพิ่มมากขึ้น ซึ่งอาจจะมีนัยสำคัญแตกต่างกัน

ยกตัวอย่าง ข้อที่ 1.3 คำถามในการประเมิน

"ประชาชนทุกคนได้รับสิทธิของพลเมืองและสิทธิทางการเมืองอย่างเท่าเทียมกันหรือไม่"

คำถามในการค้นคว้า

"1.3.1 ประชาชนทุกคนเป็นอิสระจากจากการล่วงละเมิดทางร่างกายและจากความกลัวต่อสิ่งนั้นมากน้อยเพียงใด"

ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับคำถามนี้อาจรวมถึงตัวชี้วัดในการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลตามที่กฎหมายกำหนด อาทิ เอกสารทางกฎหมายระหว่างประเทศ (เช่น กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง 1996 หรือ ICCPR) และเอกสารทางกฎหมายภายในประเทศ (เช่น รัฐธรรมนูญ) รวมไปถึงการรับรู้สิทธิดังกล่าวโดยพฤตินัย เช่น การคุ้มครองสิทธิ ข้อมูลเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล ข้อมูลจากการประเมินเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิในเรื่องสวัสดิภาพส่วนบุคคล สถิติอาชญากรรม และผลสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับการคุ้มครองการมีศักดิ์ศรีในตนเอง

เราสามารถค้นหาข้อมูลข้างต้นได้จากแหล่งข้อมูล ดังนี้ รายงานประจำปีว่าด้วยเรื่องสิทธิมนุษยชน จัดพิมพ์โดยองค์กรภาครัฐและองค์กรพัฒนาเอกชน เช่น กระทรวงการต่างประเทศแห่งสหรัฐอเมริกา องค์การนิรโทษกรรมสากล องค์กรสิทธิมนุษยชน เป็นต้น และฐานข้อมูลทางวิชาการเรื่องการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล เช่น "Political Terror Scale" หรือที่เว็บไซต์ http://www.humanrightsdata.com ตัวอย่างของแนวปฏิบัติที่ดีและข้อบังคับในสนธิสัญญาสิทธิมนุษยชนสากล เช่น ICCPR สนธิสัญญาฉบับแรกและฉบับที่สองสำหรับ ICCPR และภาคีอนุสัญญาต่อต้านการทรมานและการประติบัติหรือการลงโทษอื่นที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรมหรือที่ย่ำยีศักดิ์ศรี ค.ศ. 1984

ทีมผู้ประเมินสามารถย้ายจากคำถามในการประเมินไป “แถวที่ 1” (คำถามในการค้นคว้า) ไป“แถวที่ 2” (ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง) “แถวที่ 3” (แหล่งข้อมูลทั่วไป) และ “แถวที่ 4” (มาตรฐานของแนวปฏิบัติที่ดี) โดยแต่ละคำถามจะถูกสนับสนุนโดยข้อมูลที่มาจากแหล่งข้อมูลซึ่งสะท้อนให้เห็นมาตรฐานของแนวปฏิบัติที่ดี และในแต่ละคำถามมีโครงร่างที่มั่นคง เชื่อมโยงกับค่านิยมที่ตกลงกันและหลักการสำคัญของกรอบแนวคิด

[116] ในส่วนนี้ประกอบด้วยคำถามในการประเมินและคำถามในการค้นคว้ารวมถึงกรอบแนวคิดที่สมบูรณ์

คำถามในการค้นคว้า

1. ความเป็นพลเมือง กฎหมาย และสิทธิ

1.1 ความเป็นคนชาติเดียวกันและความเป็นพลเมือง
คำถามในการประเมิน: มีข้อตกลงสาธารณะในเรื่องความเป็นพลเมืองร่วมกันโดยไม่มีการกีดกันหรือไม่

1.1.1 ความเป็นพลเมืองในทางการเมืองและความเป็นพลเมืองของรัฐครอบคลุมประชาชนทุกคนในอาณาเขตมากน้อยเพียงใด

1.1.2 ความแตกต่างทางวัฒนธรรมเป็นที่ยอมรับมากน้อยเพียงใด ชนกลุ่มน้อยและกลุ่มผู้ด้อยโอกาสได้รับความคุ้มครองมากน้อยเพียงใด

1.1.3 ข้อตกลงที่เกี่ยวกับเขตแดนของรัฐและการจัดการตามรัฐธรรมนูญเป็นที่เห็นพ้องต้องกันมากน้อยเพียงใด

1.1.4 การจัดการตามรัฐธรรมนูญและในทางการเมืองทำให้การแบ่งกลุ่มทางสังคมบรรเทาลงหรือปรองดองกันมากน้อยเพียงใด

1.1.5 ขั้นตอนการแก้ไขรัฐธรรมนูญมีความเป็นธรรมและครอบคลุมมากน้อยเพียงใด

1.1.6 รัฐบาลเคารพในข้อผูกพันระหว่างประเทศเรื่องการปฏิบัติต่อผู้ลี้ภัยและคนพลัดถิ่นมากน้อยเพียงใด และนโยบายการย้ายถิ่นปลอดจากการเลือกปฏิบัติตามอำเภอใจมากน้อยเพียงใด

1.2 หลักนิติธรรมและการเข้าถึงความยุติธรรม
คำถามในการประเมิน: รัฐและสังคมอยู่ภายใต้กฎหมายอย่างสอดคล้องกันหรือไม่

1.2.1 หลักนิติธรรมได้รับการนำไปใช้ทั่วทั้งประเทศมากน้อยเพียงใด

1.2.2 เจ้าหน้าที่รัฐปฏิบัติหน้าที่ตามหลักนิติธรรมและหลักความโปร่งใสมากน้อยเพียงใด

1.2.3 ศาลและตุลาการเป็นอิสระจากฝ่ายบริหารและการแทรกแซงใด ๆ มากน้อยเพียงใด

1.2.4 พลเมืองเข้าถึงความยุติธรรม กระบวนการที่ถูกต้องและเหมาะสม และการชดเชยในกรณีที่เกิดการบริหารที่มิชอบ อย่างเท่าเทียมและเชื่อถือได้มากน้อยเพียงใด

1.2.5 กระบวนการยุติธรรมทางอาญาและระบบการลงโทษปฏิบัติตามกฎแห่งความยุติธรรมและความเท่าเทียมในการดำเนินการมากน้อยเพียงใด

1.2.6 ประชาชนเชื่อมั่นในระบบกฎหมายมากน้อยเพียงใดในเรื่องการตัดสินอย่างเท่าเทียมและมีประสิทธิภาพ

1.3 สิทธิของพลเมืองและสิทธิทางการเมือง

คำถามในการประเมิน: ประชาชนทุกคนได้รับสิทธิของพลเมืองและสิทธิทางการเมืองอย่างเท่าเทียมกันหรือไม่

1.3.1 ประชาชนทุกคนเป็นอิสระจากจากการล่วงละเมิดทางร่างกายและจากความกลัวต่อสิ่งนั้นมากน้อยเพียงใด

1.3.2 การคุ้มครองเสรีภาพในการเคลื่อนไหว การแสดงความคิดเห็น การก่อตั้งสมาคม และการรวมกลุ่ม มีประสิทธิภาพและเท่าเทียมมากน้อยเพียงใด

1.3.3 เสรีภาพในการปฏิบัติตามหลักศาสนา การใช้ภาษาหรือการปฏิบัติตามวัฒนธรรมของตน ได้รับการคุ้มครองมากน้อยเพียงใด

1.3.4 ผู้ที่ปฏิบัติงานด้านการส่งเสริมสิทธิมนุษยชน ปัจเจกบุคคลก็ดี กลุ่มก็ดี ปลอดจากการล่วงละเมิดและคุกคามมากน้อยเพียงใด

1.4 สิทธิทางด้านเศรษฐกิจและสังคม

คำถามในการประเมิน: ประชาชนทุกคนได้รับสิทธิทางด้านเศรษฐกิจและสังคมอย่างเท่าเทียมกันหรือไม่

1.4.1 ประชาชนทุกคนสามารถเข้าถึงประกันสังคมหรือความมั่นคงในการปฏิบัติงานโดยไม่มีการเลือกปฏิบัติมากน้อยเพียงใด

1.4.2 สิ่งจำเป็นขั้นพื้นฐานที่ได้รับการรับรองมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด อาทิ อาหาร ที่พักและน้ำสะอาดมีเพียงพอหรือไม่

1.4.3 การคุ้มครองสุขภาพประชาชนในทุกพื้นที่และทุกช่วงชีวิตมีมากน้อยเพียงใด

1.4.4 สิทธิในการศึกษาซึ่งรวมถึงการศึกษาในด้านสิทธิและหน้าที่พลเมืองครอบคลุมและกว้างขวางมากน้อยเพียงใด

1.4.5 สหภาพการค้าและสมาคมอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องมีเสรีภาพในการจัดตั้งและเป็นตัวแทนผลประโยชน์ของสมาชิกมากน้อยเพียงใด

1.4.6 ข้อบังคับในการกำกับดูแลกิจการเอกชนมีความเข้มงวดและโปร่งใสมากน้อยเพียงใด และบริษัทต่างๆ มีการวางกฎระเบียบโดยคำนึงถึงผลประโยชน์สาธารณะอย่างมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด

2. การเป็นรัฐบาลที่เป็นตัวแทนและมีสำนึกรับผิดชอบ

2.1 การเลือกตั้งที่เป็นอิสระและเป็นธรรม

คำถามในการประเมิน: ประชาชนสามารถควบคุมรัฐบาลและนโยบายผ่านทางการเลือกตั้งหรือไม่

2.1.1 ประชาชนมีบทบาทในการแต่งตั้งสถาบันบริหารและนิติบัญญัติผ่านการเลือกตั้งที่มีการแข่งขันมากน้อยเพียงใด และการเลือกตั้งนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพรรคการเมืองหรือตัวบุคคลบ่อยครั้งเพียงใด

2.1.2 ขั้นตอนการลงทะเบียนและการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเข้าถึงได้ง่ายและครอบคลุมมากน้อยเพียงใด ขั้นตอนดังกล่าวเป็นอิสระจากการควบคุมของรัฐบาลและพรรคการเมืองมากน้อยเพียงใด และเป็นอิสระจากการข่มขู่และการใช้อำนาจในทางที่ผิดมากน้อยเพียงใด

2.1.3 ขั้นตอนในการสมัครรับเลือกตั้งของผู้สมัครและพรรคการเมืองมีความยุติธรรมมากน้อยเพียงใด และพวกเขาเข้าถึงสื่อและกระบวนการอื่นๆ ในการสื่อสารกับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งได้อย่างเท่าเทียมกันมากน้อยเพียงใด

2.1.4 ระบบการเลือกตั้งและพรรคการเมืองทำให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีทางเลือกกว้างขวางมากน้อยเพียงใด การนับคะแนนเสียงเลือกตั้งมีความเป็นธรรมมากน้อยเพียงใด องค์ประกอบของฝ่ายนิติบัญญัติและการคัดเลือกของฝ่ายบริหารใกล้เคียงกับสิ่งที่ประชาชนเลือกมากน้อยเพียงใด

2.1.5 กระบวนการทางนิติบัญญัติสะท้อนให้เห็นองค์ประกอบทางสังคมของผู้มีสิทธิเลือกตั้งมากน้อยเพียงใด

2.1.6 สัดส่วนของการออกเสียงเลือกตั้งมีเท่าไร และผลการเลือกตั้งได้รับการยอมรับโดยพลังทางการเมืองทั้งในและนอกประเทศมากน้อยเพียงใด

2.2 บทบาทของพรรคการเมืองในด้านประชาธิปไตย

คำถามในการประเมิน: ระบบพรรคการเมืองเอื้อต่อการทำงานของประชาธิปไตยหรือไม่

2.2.1 พรรคการเมืองสามารถจัดตั้งและรับสมัครสมาชิก รวมถึงเข้าไปมีส่วนร่วมกับประชาชนและการหาเสียงเลือกตั้งอย่างเสรีมากน้อยเพียงใด

2.2.2 ระบบพรรคการเมืองมีประสิทธิภาพในการจัดตั้งและทำให้รัฐบาลมีความมั่นคงมากน้อยเพียงใด

2.2.3 พรรคการเมืองมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใดในการจัดการระบบสมาชิก สมาชิกพรรคสามารถมีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายของพรรคและการคัดเลือกผู้สมัครได้มากน้อยเพียงใด

2.2.4 ระบบการจัดหาเงินทุนของพรรคการเมืองป้องกันมิให้บุคคลหรือกลุ่มใต้สังกัดพรรคเข้าถึงผลประโยชน์พิเศษมากน้อยเพียงใด

2.2.5 พรรคการเมืองก้าวข้ามความแตกต่างระหว่างเชื้อชาติ ศาสนาและภาษามากน้อยเพียงใด

2.3 ประสิทธิผลและการตอบสนองของรัฐบาล

คำถามในการประเมิน: รัฐบาลมีประสิทธิภาพในการจัดบริการสาธารณะและตอบสนองต่อความห่วงกังวลของประชาชนหรือไม่

2.3.1 รัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้งสามารถกำหนดหรือควบคุมสิ่งที่สำคัญต่อการดำรงชีวิตของประชาชนได้มากน้อยเพียงใด และมีการแจ้งให้ทราบ มีการจัดระบบ รวมถึงการจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด

2.3.2 การควบคุมดูแลกรมการและหน่วยงานด้านการบริหารโดยผู้นำที่มาจากการเลือกตั้งและรัฐมนตรีมีประสิทธิภาพและเปิดกว้างให้มีการตรวจสอบมากน้อยเพียงใด

2.3.3 ขั้นตอนในการอภิปรายสาธารณะเกี่ยวกับนโยบายและการออกกฎหมายของรัฐบาลเปิดกว้างและเป็นระบบมากน้อยเพียงใด การเข้าถึงกระบวนการปกครองเพื่อผลประโยชน์ที่เกี่ยวข้องมีความเท่าเทียมมากน้อยเพียงใด

2.3.4 การบริการสาธารณะเข้าถึงได้ง่ายและเชื่อถือได้มากน้อยเพียงใด และการปรึกษาหารือกับผู้ใช้บริการในเรื่องการให้บริการเป็นระบบมากน้อยเพียงใด

2.3.5 สิทธิในการเข้าถึงข้อมูลของรัฐบาลภายใต้รัฐธรรมนูญหรือกฎหมายอื่นๆ ครอบคลุมและมีประสิทธิภาพเพียงใด

2.3.6 ประชาชนมีความเชื่อมั่นในความสามารถของรัฐบาลในการแก้ไขปัญหาหลักของสังคม และเชื่อมั่นในความสามารถของตนเองในการกดดันรัฐบาลมากน้อยเพียงใด

2.4 ประสิทธิผลด้านการเป็นประชาธิปไตยของรัฐสภา

คำถามในการประเมิน: รัฐสภาหรือการออกกฎหมายได้ช่วยทำให้กระบวนการประชาธิปไตยเป็นไปอย่างมีประสิทธิผลหรือไม่

2.4.1 รัฐสภาหรือการออกกฎหมายโดยฝ่ายบริหารมีความเป็นอิสระมากน้อยเพียงใด และสมาชิกสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระมากน้อยเพียงใด

2.4.2 อำนาจของรัฐสภาหรือฝ่ายนิติบัญญัติในการริเริ่ม พิจารณา และแก้ไขตัวบทกฎหมาย ครอบคลุมและมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด

2.4.3 อำนาจของรัฐสภาหรือฝ่ายนิติบัญญัติในการตรวจสอบฝ่ายบริหารและการพิจารณา ครอบคลุมและมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด

2.4.4 ขั้นตอนการอนุมัติ และการควบคุมดูแลการเก็บภาษีอากรและการใช้จ่ายสาธารณะ เข้มงวดมากน้อยเพียงใด

2.4.5 พรรคการเมืองทุกพรรคและกลุ่มทุกกลุ่มสามารถจัดตั้งภายใต้องค์กรรัฐสภาหรือนิติบัญญัติ และดำเนินกิจกรรมของตนเองการอย่างมีอิสระมากน้อยเพียงใด

2.4.6 ขั้นตอนในการขอความคิดเห็นจากประชาชนและพิจารณาผลประโยชน์ที่เกี่ยวข้องของรัฐสภาหรือฝ่ายนิติบัญญัติครอบคลุมมากน้อยเพียงใด

2.4.7 ตัวแทนที่มาจากการเลือกตั้งสามารถเข้าถึงเขตเลือกตั้งของพวกเขาได้มากน้อยเพียงใด

2.4.8 รัฐสภาหรือฝ่ายนิติบัญญัติจัดเวทีประชาเสวนาและการโต้วาทีในประเด็นสาธารณะได้เป็นที่น่าพอใจมากน้อยเพียงใด

2.5 การควบคุมตำรวจและทหารโดยพลเรือน

คำถามในการประเมิน: ตำรวจและทหารอยู่ภายใต้การควบคุมของพลเรือนหรือไม่

2.5.1 การควบคุมกองทัพโดยพลเรือนมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด และการดำเนินการทางการเมืองมีอิสระจากการเข้ามาเกี่ยวข้องของทหารมากน้อยเพียงใด

2.5.2 ตำรวจและงานด้านความมั่นคงมีสำนึกรับผิดชอบต่อประชาชนมากน้อยเพียงใด

2.5.3 องค์ประกอบของทหาร ตำรวจ และงานด้านความมั่นคงสะท้อนให้เห็นองค์ประกอบของสังคมโดยกว้างมากน้อยเพียงใด

2.5.4 ประเทศเป็นอิสระจากปฏิบัติการของกองกำลังติดอาวุธ ทหารรับจ้าง และผู้มีอิทธิพลมากน้อยเพียงใด

2.6 ความมั่นคงในชีวิตความเป็นอยู่ของสาธารณชน

คำถามในการประเมิน: ความมั่นคงในชีวิตความเป็นอยู่ของสาธารณชนมีหลักประกันหรือไม่

2.6.1 การแยกตำแหน่งทางการเมืองออกจากธุรกิจส่วนตัวและผลประโยชน์ของครอบครัวของผู้ดำรงตำแหน่ง มีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด

2.6.2 การจัดการเพื่อป้องกันมิให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเข้าไปพัวพันกับเรื่องการติดสินบนมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด

2.6.3 ข้อบังคับและขั้นตอนการจัดหาเงินทุนสำหรับการเลือกตั้ง ผู้สมัครรับเลือกตั้ง และตัวแทนที่ได้รับเลือกตั้ง มีการป้องกันมิให้ผู้อยู่ภายใต้ระบบหรือการบังคับบัญชาของบุคคลดังกล่าวเข้าถึงผลประโยชน์แต่ละส่วนได้มากน้อยเพียงใด

2.6.4 อิทธิพลของบริษัทขนาดใหญ่และผลประโยชน์ทางธุรกิจที่มีต่อนโยบายสาธารณะอยู่ภายใต้การควบคุมมากน้อยเพียงใด และพวกเขาปลอดจากการพัวพันกับการคอร์รัปชั่น ซึ่งรวมถึงในต่างประเทศมากน้อยเพียงใด

2.6.5 ประชาชนเชื่อมั่นในเจ้าหน้าที่รัฐและการบริการสาธารณะว่าปลอดจากการคอร์รัปชั่นมากน้อยเพียงใด

3. ประชาสังคมและการมีส่วนร่วมของประชาชน

3.1 สื่อในสังคมประชาธิปไตย

คำถามในการประเมิน: สื่อดำเนินการในวิถีทางที่คงไว้ซึ่งค่านิยมประชาธิปไตยหรือไม่

3.1.1 สื่อเป็นอิสระจากรัฐบาลมากน้อยเพียงใด จำนวนเจ้าของกิจการสื่อมีมากน้อยเพียงใด และสื่อเป็นอิสระจากการอยู่ภายใต้รัฐบาลต่างประเทศหรือบริษัทข้ามชาติมากน้อยเพียงใด

3.1.2 สื่อเป็นตัวแทนของความคิดเห็นที่แตกต่างกันมากน้อยเพียงใด และสื่อเข้าถึงหลายภาคส่วนต่างๆ ของสังคมได้ยากง่ายเพียงใด

3.1.3 สื่อและหน่วยงานอิสระมีประสิทธิภาพในการตรวจสอบรัฐบาลและบริษัทขนาดใหญ่มากน้อยเพียงใด

3.1.4 ผู้สื่อข่าวเป็นอิสระจากกฎหมายที่จำกัดเสรีภาพ จากการล่วงละเมิดและการคุกคามมากน้อยเพียงใด

3.1.5 ประชาชนทั่วไปเป็นอิสระจากการก้าวก่ายและการก่อกวนโดยสื่อมากน้อยเพียงใด

3.2 การมีส่วนร่วมทางการเมือง

คำถามในการประเมิน: มีการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างสมบูรณ์ในการดำเนินชีวิตสาธารณะหรือไม่

3.2.1 กลุ่มอาสาสมัคร กลุ่มพลเมือง การเคลื่อนไหวทางสังคม ฯลฯ มีความครอบคลุมและกว้างขวางมากน้อยเพียงใด กลุ่มต่างๆ ดังกล่าวมีความเป็นอิสระจากรัฐบาลมากน้อยเพียงใด

3.2.2 การมีส่วนร่วมของประชาชนในกลุ่มอาสาสมัคร องค์กรที่บริหารจัดการตนเอง และกิจกรรมอื่นๆ ที่สมัครใจเข้าร่วม ครอบคลุมและกว้างขวางมากน้อยเพียงใด

3.2.3 ผู้หญิงเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองและตำแหน่งทางการเมืองทุกระดับได้มากน้อยเพียงใด

3.2.4 กลุ่มทางสังคมทุกกลุ่มสามารถเข้าไปดำรงตำแหน่งทางการเมืองอย่างเท่าเทียมมากน้อยเพียงใด และเป็นตัวแทนอย่างอย่างแท้จริงมากน้อยเพียงใด

3.3 การกระจายอำนาจ

คำถามในการประเมิน: การตัดสินใจในระดับรัฐบาลเหมาะสมที่สุดสำหรับประชาชนผู้ได้รับผลกระทบหรือไม่

3.3.1 การปกครองส่วนท้องถิ่นและการปกครองส่วนภูมิภาคเป็นอิสระจากส่วนกลางมากน้อยเพียงใด หน่วยงานเหล่านั้นมีอำนาจและทรัพยากรสนับสนุนการดำเนินงานมากน้อยเพียงใด

3.3.2 การปกครองส่วนท้องถิ่นและการปกครองส่วนภูมิภาคอยู่ภายใต้ระบบการเลือกตั้งอย่างเสรีและเป็นธรรมมากน้อยเพียงใด รวมถึงมีมาตรฐานในการทำงานที่เปิดเผยและมีสำนึกรับผิดชอบมากน้อยเพียงใด

3.3.3 รัฐบาลให้ความร่วมมือกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในระดับท้องถิ่น กลุ่มหรือสมาคมในระดับท้องถิ่น และชุมชน อย่างครอบคลุมมากน้อยเพียงใดในการกำหนดนโยบายและการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ รวมถึงการจัดบริการ

4. ประชาธิปไตยที่ไปไกลกว่าคำว่า “รัฐ”

4.1 อิทธิพลจากภายนอกต่อประชาธิปไตยของประเทศ
คำถามในการประเมิน: ผลกระทบจากอิทธิพลภายนอกมีส่วนช่วยสนับสนุนประชาธิปไตยของประเทศหรือไม่

4.1.1 ประเทศมีความเป็นอิสระจากอิทธิพลภายนอกที่บ่อนทำลายกระบวนการประชาธิปไตยหรือผลประโยชน์ของชาติมากน้อยเพียงใด

4.1.2 ระดับอำนาจของรัฐบาลที่ใช้กับองค์กรทวิภาคี องค์กรระดับภูมิภาค และองค์กรระดับสากลซึ่งรัฐบาลต้องปฏิบัติตามการตัดสินใจขององค์กรเหล่านี้มีความเป็นธรรมมากน้อยเพียงใด

4.1.3 สถานะการเป็นผู้เจรจาของรัฐบาลและข้อตกลงที่ตามมาซึ่งเกิดขึ้นภายในองค์กรเหล่านี้อยู่ภายใต้การตรวจสอบในทางกฎหมายและการอภิปรายในทางสาธารณะมากน้อยเพียงใด

4.2 ผลกระทบทางประชาธิปไตยของประเทศต่อนานาประเทศ
คำถามในการประเมิน: นโยบายระหว่างประเทศช่วยเสริมสร้างประชาธิปไตยในระดับสากลหรือไม่

4.2.1 รัฐบาลให้การสนับสนุนและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและประชาธิปไตยในต่างแดนอย่างต่อเนื่องมากน้อยเพียงใด

4.2.2 รัฐบาลให้การสนับสนุนองค์การสหประชาชาติและตัวแทนความร่วมมือระหว่างประเทศ และเคารพในหลักนิติธรรมระหว่างประเทศมากน้อยเพียงใด

4.2.3 รัฐบาลมีส่วนร่วมในการพัฒนาระหว่างประเทศอย่างครอบคลุมและต่อเนื่องมากน้อยเพียงใด

4.2.4 นโยบายระหว่างประเทศของรัฐบาลอยู่ภายใต้การตรวจสอบในทางกฎหมายและอิทธิพลของสาธารณะมากน้อยเพียงใด

กรอบแนวคิดการประเมิน

1. ความเป็นพลเมือง กฎหมายและสิทธิ

1.1 ความเป็นคนชาติเดียวกันและความเป็นพลเมือง

คำถามในการประเมิน: มีข้อตกลงสาธารณะในเรื่องความเป็นพลเมืองร่วมกันโดยไม่มีการกีดกันหรือไม่

คำถามการประเมิน	1.1.1 ความเป็นพลเมืองในทางการเมืองและความเป็นพลเมืองของรัฐครอบคลุมประชาชนทุกคนในอาณาเขตมากน้อยเพียงใด	
สิ่งที่ต้องค้นหา (เกณฑ์คำถาม)		
1) ด้านกฎหมาย: ตรวจสอบกฎหมายที่ควบคุมสิทธิในความเป็นพลเมือง คุณสมบัติผู้สมัครรับเลือกตั้ง วิธีการและลำดับเวลาการได้มา ความแตกต่างระหว่างความเป็นพลเมืองที่สมบูรณ์และไม่สมบูรณ์ การได้มาซึ่งสิทธิความเป็นพลเมืองระหว่างชายหญิง	*2) ด้านการปฏิบัติ:* ตรวจสอบการใช้กฎหมายในทางปฏิบัติว่ามีความเป็นกลางและยุติธรรมมากน้อยเพียงใด	*3) ตัวชี้วัดเชิงลบ:* สืบค้นข้อมูลการกีดกัน พลเมืองชั้นสอง การเลือกปฏิบัติในการได้มาซึ่งสิทธิความเป็นพลเมือง ฯลฯ
แหล่งข้อมูลทั่วไป		

แหล่งข้อมูลระดับสากล

องค์การนิรโทษกรรมสากล, รายงานประจำปี, <http://www.amnesty.org>

Boyle, K. and Sheen, J., เสรีภาพของศาสนาและความเชื่อ: รายงานโลก (ลอนดอน: รูทเลทจ์, 1997)

กลุ่มสิทธิพลเมือง, <http://civilrights.org/>

รายงานประเทศ ต่อ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติและคณะกรรมการว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติ, <http://www.ohchr.org>

Davies, John และ Gurr, Ted Robert (บรรณาธิการ), มาตรการป้องกัน: การสร้างการประเมินความเสี่ยงและระบบการเตือนภัยล่วงหน้าเรื่องวิกฤตการณ์ (Lanham, Md: Rowman & Littlefield, 1998)

แอฟริกาและตะวันออกกลาง

แอฟริกาแอคชั่น, <http://www.africaaction.org>

ศูนย์ศึกษาความเป็นเอกภาพแห่งอาหรับ, <http://www.caus.org.lb/Home/index.php>

กฎหมายอิสลามและตะวันออกกลางในอินเตอร์เน็ต, <http://www.soas.ac.uk/Centres/IslamicLaw/Materials.html>

เวทีการพัฒนาแห่งเมดิเตอร์เรเนียน, รายการเฉพาะประเด็นเรื่องการพิจารณาด้านสถานภาพทางเพศในการปฏิรูปสถาบัน, <http://info.worldbank.org/etools/mdfdb/index.asp>

เว็บไซต์ของศูนย์ข้อมูลเครือข่ายแห่งตะวันออกกลาง NomadNet, <http://www.netnomad.com>

การริเริ่มความยุติธรรมสู่สังคมเปิด, การตรวจสอบความเป็นพลเมืองและการแบ่งแยกแห่งแอฟริกา, <http://www.justiceinitiative.org>

แหล่งข้อมูลทั่วไป

คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยแคนซัส, ระบบข้อมูลแคนซัส, <http://web.ku.edu/keds/index.html>

การริเริ่มการพัฒนา – ธนาคารโลก, <http://www.worldbank.org/gender/prr/draft.html>

องค์กรจัดลำดับเสรีภาพโลก, รายงานประจำปี <http://www.freedomhouse.org> เสรีภาพในโลก

ศูนย์ทรัพยากรการปกครองและการพัฒนาสังคม, กรมพัฒนาธุรกิจระหว่างประเทศแห่งสหราชอาณาจักร, ฐานข้อมูลเรื่องการแบ่งแยกทางสังคม, <http://www.gsdrc.org>

Green, Richard (บรรณาธิการ), สภาวการณ์ของชนกลุ่มน้อยในโลก 2006 (ลอนดอน: กลุ่มสิทธิชนกลุ่มน้อยสากล, ธันวาคม 2005)

Humana, C., คู่มือสิทธิมนุษยชนโลก (อ๊อกซฟอร์ด: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยอ๊อกซฟอร์ด, 1992)

องค์กรสิทธิมนุษยชน, รายงานประจำปี, <http://www.hrw.org>

โครงการกฎหมายรัฐธรรมนูญนานาชาติ, <http://www.oefre.unibe.ch/law/icl/>

วารสารเรื่องชาติพันธุ์ศึกษา; วารสารนานาชาติเรื่องสิทธิชนกลุ่มน้อยและสิทธิกลุ่ม; ชาตินิยมและการเมืองเรื่องชาติพันธุ์

หอสมุดรัฐสภา, รายการหนังสือคู่มือเฉพาะด้าน, <http://www.loc.gov/index.html>

Linguapax, <http://www.linguapax.org>

โครงการชนกลุ่มน้อยที่มีความเสี่ยง, 1999 ฐานข้อมูลและคู่มือลงรหัส (รายการโดยย่อของสิทธิและแนวคิดของกลุ่มชาติพันธุ์หลัก 260 กลุ่ม), <http://www.cidcm.umd.edu/inscr/mar/>

กลุ่มพิทักษ์สิทธิชนกลุ่มน้อยระหว่างประเทศ, <http://www.minorityrights.org>; และสมุดรายการของชนกลุ่มน้อย 1997 (แฮโลว์: ลองแมน, 1997)

Poe, S., Tate, C. N. และ Keith, L. C., 'การระงับของสิทธิมนุษยชนต่อการทบทวนเรื่องความซื่อตรงของบุคคล : การศึกษาระหว่างชาติ ปี 1976–1993', นิตยสารรายไตรมาส เรื่องการศึกษานานาชาติ, 43 (1999), หน้า 291–313

คณะผู้สังเกตการณ์ประจำขององค์กรของการประชุมอิสลามในองค์การสหประชาชาติ, <http://www.un.int/oic/>

รายงาน ของ ผู้บันทึกพิเศษในเรื่องสิทธิของผู้หญิงในแอฟริกา, คณะกรรมาธิการว่าด้วยสิทธิมนุษยชนและสิทธิของประชาชนแห่งแอฟริกา;

รายงาน ของ คณะทำงานในเรื่องชนพื้นเมือง/ชุมชนในแอฟริกา, คณะกรรมาธิการว่าด้วยสิทธิมนุษยชนและสิทธิของประชาชนแห่งแอฟริกา, <http://www.achpr.org>

Schulze, K. E. et al. (บรรณาธิการ), ชาตินิยมชนกลุ่มน้อย และ ผู้พลัดถิ่น: อัตตลักษณ์และสิทธิในตะวันออกกลาง (ลอนดอน: ทูริส, 1996)

Segal, R., ผู้พลัดถิ่นผิวสี (ลอนดอน: เฟเบอร์ & เฟเบอร์, 1995)

ศูนย์วิจัยและพัฒนาแห่งแอฟริกาใต้, <http://www.sardc.net/sd/sd_info.htm>

สำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ, รายงานการพัฒนามนุษย์แห่งอาหรับ 2005: การให้อำนาจของผู้หญิงอาหรับ (นิวยอร์ค: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยอ๊อกซฟอร์ด, 2005), <http://hdr.undp.org>

Union Interafricaine des Droits de l'Homme, <http://www.multimania.com/uidh/>

อเมริกา

คณะลูกขุนชาวแอนดีน, <http://www.cajpe.org.pe>

ศูนย์ลาตินอเมริกาศึกษา มหาวิทยาลัยจอร์จทาวน์, ฐานข้อมูลการเมืองอเมริกา, <http://pdba.georgetown.edu/>

ศูนย์การศึกษาชนพื้นเมืองของโลก, <http://www.cwis.org>

สถาบันศึกษาชนพื้นเมืองในอเมริกา, <http://www.indigenista.org>

คณะกรรมาธิการด้านสตรีแห่งอเมริกา, <http://www.oas.org/cim/default.htm>

Lingua Món, Casa de Les Llengües (ศูนย์ภาษา), <http://www10.gencat.net/www.linguamon.cat/>

แหล่งข้อมูลทั่วไป

รายงาน ของ คณะทำงานขององค์การสหประชาชาติในเรื่องชนกลุ่มน้อย;

รายงานของชาติ;

รายงาน ของ ภารกิจขององค์การสหประชาชาติในเรื่องคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนและในเรื่องการทำงานด้านสิทธิมนุษยชนของผู้อพยพ;

รายงาน ของ ผู้บันทึกพิเศษในเรื่องสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนและอิสรภาพขั้นพื้นฐานของชนพื้นเมือง;

รายงาน ของ ผู้แทนพิเศษของเลขาธิการด้านสิทธิมนุษยชนของผู้อพยพภายในประเทศ;

รายงาน ของ ผู้เชี่ยวชาญอิสระด้านชนกลุ่มน้อย, <http://www.ohchr.org>

Suffrage Universel, <http://users.skynet.be/suffrage-universel/>

องค์การสหประชาชาติ, กองความก้าวหน้าของสตรี, <http://www.un.org/ womenwatch/daw/index.html>

กองทุนสหประชาชาติเพื่อการพัฒนาสตรี, <http://www.unifem.org>

ห้องสมุดสิทธิมนุษยชนแห่งมหาวิทยาลัยมินเนโซต้า, <http://www1.umn.edu/humanrts/index.html>

องค์การยูเอ็นพีโอ, <http://www.politicalresources.net>

หอสมุดรัฐสภาอเมริกัน, 'ชาติต่างๆ ในโลก', ในคู่มือเพื่อเข้าถึงกฎหมายออนไลน์, <http://www.loc.gov/law/guide/nations.html>

สำนักงานเพื่อประชาธิปไตย สิทธิมนุษยชนและแรงงานแห่งกระทรวงต่างประเทศ, รายงานของประเทศในเรื่องการปฏิบัติด้านสิทธิมนุษยชน, <http://www.state.gov/ g/drl/hr/c1470.htm>

การริเริ่มสิทธิทางกฎหมายของผู้หญิง, ผู้หญิงในการพัฒนา, องค์การเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศแห่งสหรัฐอเมริกา, <http://www.usaid.gov/our_work/ cross-cutting_programs/wid/activities/womens_legalrights_rc.html>

Nativeweb, <http://www.nativeweb.org>

องค์กรอเมริกัน, คณะกรรมาธิการว่าด้วยสิทธิมนุษยชนแห่งอเมริกา, <http://www.cidh.oas.org>;

รายงานการบันทึกพิเศษเรื่องแรงงานอพยพและครอบครัวผู้อพยพ, คณะกรรมาธิการว่าด้วยสิทธิมนุษยชนแห่งอเมริกา, <http://www.cidh.oas.org/Migrantes/defaultmigrants.htm>;

รายงานการบันทึกพิเศษเรื่องสิทธิของผู้หญิง, คณะกรรมาธิการว่าด้วยสิทธิมนุษยชนแห่งอเมริกา, <http://www.cidh.oas.org/ women/Default.eng.htm>;

สถานการณ์สิทธิมนุษยชนของชนพื้นเมืองในอเมริกา, 2000, <http://www.cidh.oas.org/Indigenas/TOC.htm>

เอเชีย

แนวร่วมเพื่อการปฏิรูปและประชาธิปไตยในเอเชีย, <http://www.asiademocracy.org/>

คณะกรรมาธิการสิทธิมนุษยชนแห่งเอเชีย, <http://www.ahrchk.net/index.php>

ศูนย์ข้อมูลกฎหมายเอเชีย, <http://www.alrc.net/>

สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ASEAN), <http://www.aseansec.org/>

Howitt, R. et al. (บรรณาธิการ), ทรัพยากร, ชาติและชนพื้นเมือง: กรณีศึกษาจากออสเตรเลเซีย เมลาเนเซีย และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (เมลเบิร์น และ นิวยอร์ค: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยอ๊อกซฟอร์ด, 1996)

สำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ, การพัฒนามนุษย์ในเอเชียใต้ (อ๊อกซฟอร์ด: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย อ๊อกซฟอร์ด, 2000), <http://hdr.undp.org>

ยุโรป

Adum, แหล่งที่มาเรื่องการปกป้องภาษาของชนกลุ่มน้อยในประเทศสหภาพยุโรป, <http://www.adum.info/adum/>

สิทธิมนุษยชนของชาวบอลข่าน, <http://cm.greekhelsinki.gr>

แหล่งข้อมูลทั่วไป	
	คณะกรรมการเฮลซิงกิ บัลเกเรียน, <http://www.bghelsinki.org/index.php?lg=en> บันทึกเหตุการณ์ (สหราชอาณาจักร), <http://www.chronicleworld.org> ศูนย์ยุโรปสำหรับประเด็นชนกลุ่มน้อย, <http://www.ecmi.de> ศูนย์วิจัยยุโรปในเรื่องความสัมพันธ์ของการย้ายถิ่นและชาติพันธุ์, <http://www.uu.nl/uupublish/onderzoek/onderzoekcentra/ercomer/24638main.html> ศูนย์สิทธิของชาวโรมในยุโรป, <http://errc.org> โครงการการย้ายถิ่นที่ถูกบังคับ, 1999 (การริเริ่มของสถาบันโซรอส), <http://www2.soros.org/fmp2/index.html> Koopmans, R. et al., ความเป็นพลเมืองที่มีการแข่งขัน : การย้ายถิ่นและความหลากหลายทางวัฒนธรรมในยุโรป (มินนาโปลิส, มินเนโซต้า : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมินเนโซต้า, 2005) Korhecz, T., สิทธิชนกลุ่มน้อยของกลุ่มฮังกาเรียนในยูโกสลาเวีย : กรอบทางกฎหมายและการปฏิบัติจริง (บูดาเปส : สมาคมการปกป้องชนกลุ่มน้อย, 1998) ทรัพยากรอิเล็กทรอนิกส์สำหรับชนกลุ่มน้อย (MINELRES), สมุดรายการแหล่งที่มาเรื่องสิทธิของชนกลุ่มน้อยและปัญหาที่เกี่ยวข้องในช่วงแห่งการเปลี่ยนผ่านในยุโรปตะวันออกและยุโรปกลาง, <http://www.minelres.lv/> องค์กรเพื่อความมั่นคงและความร่วมมือในยุโรป, <http://www.osce.org> Ramet, S., ประชาธิปไตยของใคร : ชาตินิยม ศาสนา และประเด็นของลัทธิร่วมภายหลัง- 1989 ในยุโรปตะวันออก (ลานฮาม, เอ็มดี: โรวแมน & ลิตเติลฟิลด์, 1997) องค์การพัฒนาแห่งสหประชาชาติ, การหลีกเลี่ยงกับดักของการพึ่งพา : รายงานการพัฒนาชาวโรม 2003 (อ๊อกซฟอร์ด: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยอ๊อกซฟอร์ด, 2003), <http://hdr.undp.org>

แหล่งข้อมูลทั่วไป	
	มหาวิทยาลัยวาวิก, ศูนย์วิจัยความสัมพันธ์ของชาติพันธุ์, <http://www.warwick.ac.uk/CRER/research.html> Weinberg, M., Schutz der deutschen Minderheit in Polen nach den Weltkriegen: ein Vergleich unter Berücksichtigung der aktuellen Rechtslage (Frankfurt am Main: P. Lang:, 1997)

มาตรฐานของแนวปฏิบัติที่ดี

เกณฑ์คำถาม 1) และ 2) มีตัวอย่างมาตรฐานดังนี้

สำหรับ 1) อนุสัญญาว่าด้วยผู้ลี้ภัยและความไร้สัญชาติแห่งองค์การประชาชาติ: การประชุมสหประชาชาติว่าด้วยสถานภาพของผู้ลี้ภัยและผู้ไร้สัญชาติ, อนุสัญญาว่าด้วยสถานภาพของผู้ลี้ภัย, เมษายน 1954 การประชุมสมัชชาสหประชาชาติ, อนุสัญญาว่าด้วยการลดสภาพการไร้สัญชาติ, ธันวาคม 1975; ปฏิญญาว่าด้วยที่หลบภัยภาคพื้นดิน, ธันวาคม 1967 **สำหรับ 1) และ 2): อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิชนกลุ่มน้อยแห่งองค์การสหประชาชาติ:** องค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO), ปฏิญญาสากลว่าด้วยความหลากหลายทางวัฒนธรรม 2001; ปฏิญญาว่าด้วยหลักการของความร่วมมือทางวัฒนธรรมนานาชาติ, 1966; ปฏิญญาว่าด้วยเชื้อชาติและอคติทางชาติพันธุ์, พฤศจิกายน 1978 การประชุมสมัชชาสหประชาชาติ, อนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิของพลเมืองและสิทธิทางการเมือง, 1966, มาตรา 18 (1) และ 27; อนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรม, 1966, มาตรา 15(1b);	***ชนพื้นเมือง*** **มาตรฐานสากล** องค์กรแรงงานสากล, อนุสัญญาว่าด้วยชนพื้นเมืองและชนเผ่าในประเทศที่มีอิสรภาพ, ลำดับที่ 169, 1991 องค์การสหประชาชาติ, ร่างปฏิญญาว่าด้วยสิทธิของชนพื้นเมือง, 1994 ข้าหลวงใหญ่เพื่อสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ, คำแนะนำทั่วไปจากสนธิสัญญาด้านสิทธิมนุษยชนที่อ้างถึงชนพื้นเมือง, <http://www.unhchr.ch/Huridocda/ Huridoca.nsf/TestFrame/519bceed433ecb1680256644004ff131?Opendocument> คณะกรรมการองค์การสหประชาชาติว่าด้วยสิทธิมนุษยชน, คณะอนุกรรมการว่าด้วยการป้องกันการแบ่งแยกและการปกป้องชนกลุ่มน้อย คณะทำงานว่าด้วยชนกลุ่มน้อย, วิวัฒนาการของมาตรฐานเกี่ยวกับสิทธิของชนพื้นเมือง, กรกฎาคม 1998 คณะกรรมการขององค์การสหประชาชาติว่าด้วยการกำจัดการแบ่งแยกเชื้อชาติ, ความเห็นทั่วไปลำดับที่ 23. สิทธิของชนพื้นเมือง, 1997

มาตรฐานของแนวปฏิบัติที่ดี	
ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน, 1948, มาตรา 18; ปฏิญญาว่าด้วยการกำจัดการกีดกันทางเชื้อชาติทุกรูปแบบ, พฤศจิกายน 1965; ปฏิญญาว่าด้วยสิทธิของบุคคลที่เป็นชนกลุ่มน้อยของชาติ หรือ ชาติพันธุ์ ศาสนา หรือ ภาษา, 1992; อนุสัญญาระหว่างประเทศเพื่อต่อต้านนโยบายการแบ่งแยกสีผิวในเรื่องกีฬา, ธันวาคม 1985; อนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการยับยั้งและการลงโทษของอาชญากรรมนโยบายการแบ่งแยกสีผิว, 1976	แนวปฏิบัติเรื่องธรรมาภิบาลที่ส่งเสริมสิทธิมนุษยชน, สัมมนาที่จัดโดยองค์การพัฒนาแห่งสหประชาชาติและสำนักงานคณะกรรมการระดับสูงขององค์การสหประชาชาติเพื่อสิทธิมนุษยชน, โซล, 15–16 กันยายน 2004, กลุ่ม 3 เรื่องการส่งเสริมสถาบันประชาธิปไตยและการมีส่วนร่วม, <http://www.ohchr.org/ english/issues/development/ governance/ compilation/forside_02.html> วาระที่ 21, บทที่ 26, A/CONF.151/26 (Vol. III), 1992, การยอมรับและเสริมสร้างบทบาทของชนพื้นเมืองและชุมชนของชนพื้นเมือง การประชุมของฝ่ายต่างๆ ในการทำข้อตกลงเรื่องความหลากหลายทางชีวภาพ ความรู้ นวัตกรรมและการปฏิบัติของชุมชนพื้นเมืองและท้องถิ่น : การนำมาตรา 8(j) ไปปฏิบัติ, 1996 **มาตรฐานระดับภูมิภาค** คณะกรรมการว่าด้วยสิทธิมนุษยชนและสิทธิของประชาชนแอฟริกา, การแก้ปัญหาเรื่องสิทธิของชุมชนชาวพื้นเมืองในแอฟริกา, 2000 OAS, ปฏิญญาอเมริกันว่าด้วยสิทธิของชนพื้นเมือง, 2002, 2003; ปฏิญญาของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนระหว่างอเมริกันว่าด้วยสิทธิของชนพื้นเมือง, 1995

คำถามการประเมิน	1.1.2 ความแตกต่างทางวัฒนธรรมเป็นที่ยอมรับมากน้อยเพียงใด ชนกลุ่มน้อยและกลุ่มผู้ด้อยโอกาสได้รับความคุ้มครองมากน้อยเพียงใด	
สิ่งที่ต้องค้นหา		
1) ด้านกฎหมาย: ตรวจสอบกฎหมายที่ควบคุมการยอมรับชนกลุ่มน้อยและสิทธิชนกลุ่มน้อยรวมถึงชนพื้นเมือง ถ้ารัฐบาลลงนามในปฏิญญาว่าด้วยสิทธิชนกลุ่มน้อยแห่งองค์การสหประชาชาติและแห่งภูมิภาค ไม่ว่าการตรากฎหมายสอดคล้องกับมาตรฐานดังกล่าวหรือไม่	*2) ด้านการปฏิบัติ:* ตรวจสอบประสิทธิภาพของขั้นตอนในการคุ้มครองสิทธิชนกลุ่มน้อยในทางปฏิบัติ	*3) ตัวชี้วัดเชิงลบ:* สืบค้นข้อมูลการเลือกปฏิบัติในพื้นที่ที่แตกต่างกันในกระบวนการทางการเมือง ข้อมูลการสนับสนุนพรรคการเมืองเกี่ยวกับการเลือกตั้ง หรือโครงการที่ขัดต่อความเป็นพลเมืองหรือสนับสนุนการมีอำนาจสูงสุดของเชื้อชาติหรือวัฒนธรรม และข้อมูลเกี่ยวกับความขัดแย้งหรือความรุนแรงภายในชุมชน

แหล่งข้อมูลทั่วไป

แหล่งข้อมูลระดับสากล

ดูข้อ 1.1 ข้างบน และ

รายงานประเทศต่อคณะกรรมการองค์การสหประชาชาติว่าด้วยสิทธิมนุษยชน, คณะกรรมการองค์การสหประชาชาติว่าด้วยการกำจัดการแบ่งแยกทางเชื้อชาติ, คณะกรรมการองค์การสหประชาชาติว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม, คณะกรรมการองค์การสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการแบ่งแยกต่อผู้หญิง, และคณะกรรมการองค์การสหประชาชาติว่าด้วยเรื่องสิทธิของเด็ก, <http://www.ohchr.org>

ช่องทางสู่ข้อมูลด้านการพัฒนา, ฐานข้อมูลด้านผู้สูงอายุ เด็ก และเยาวชน ผู้หญิงและกลุ่มด้อยโอกาสอื่นๆ, <http://www.eldis.org/>

การพัฒนาศักยภาพประชาชน : กฎหมายสิทธิมนุษยชนและการไร้ความสามารถ, แถลงการณ์สิทธิสากล, 14/3 (2006), <http://www.interights.org>

สถาบันสังคมเปิด (OSI) โครงการสนับสนุนและติดตามแห่งสหภาพยุโรป, โครงการปกป้องชนกลุ่มน้อย, <http://www.eumap.org/>

สถาบันไฮเดลเบิร์กเพื่อวิจัยความขัดแย้งนานาชาติ, ภาควิชารัฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยไฮเดลเบิร์ก, <http://www.hiik.de/start/index.html.en>

Hess, C., บรรณานุกรมสถาบันพื้นเมืองและความรู้เรื่องชนพื้นเมือง, 2006, <http://www.indiana.edu/~workshop/wsl/indigbib.html>

ศูนย์ติดตามการย้ายถิ่นภายใน, <http://www.internal-displacement.org/>

ศูนย์นานาชาติเพื่อการวิจัยเรื่องผู้หญิง, <http://www.icrw.org/>

โครงการชนกลุ่มน้อยที่มีความเสี่ยง, มหาวิทยาลัยแมรี่แลนด์, คอลเลจพาร์ค, Md: ศูนย์เพื่อการพัฒนานานาชาติและการจัดการความขัดแย้ง, 2005, <http://www.cidcm.umd.edu/inscr/mar/data.asp>

สิทธิมนุษยชน

สมาคมอเมริกันเพื่อความก้าวหน้าของวิทยาศาสตร์, รายการเว็บไซต์ด้านสิทธิมนุษยชน, <http://shr.aaas.org/ dhr.htm>

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งเอเชีย, <http://www.ahrchk.net/index.php>

สิทธิมนุษยชนของบอลข่าน, <http://cm.greekhelsinki.gr>

DIANA: ฐานข้อมูลเรื่องสิทธิมนุษยชนนานาชาติ, <http://www.law.uc.edu/Diana>

สิทธิและเสรีภาพประชาธิปไตย, ศูนย์นานาชาติของสิทธิมนุษยชนและการพัฒนาประชาธิปไตย, (English, French and Spanish), <http://www.ichrdd.ca>

สถาบันระหว่างอเมริกันเพื่อสิทธิมนุษยชน (ภาษาอังกฤษและภาษาสเปน), <http://www.iidh.ed.cr>

สถาบันระหว่างอเมริกันด้านชนพื้นเมือง, <http://www.indigenista.org>

Humana, C., คู่มือสิทธิมนุษยชนโลก (อ๊อกซฟอร์ด: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยอ๊อกซฟอร์ด, 1992)

สิทธิมนุษยชนต้องมาก่อน, <http://www.humanrightsfirst.org/index.asp>

องค์กรสิทธิมนุษยชน, รายงานประจำปี, <http://www.hrw.org>

คณะกรรมการระหว่างอเมริกันว่าด้วยสิทธิมนุษยชน, สถานการณ์สิทธิมนุษยชนของชนพื้นเมืองในทวีปอเมริกา, 2000, <http://www.cidh.oas.org/Indigenas/ TOC.htm>

คณะกรรมการระหว่างอเมริกันว่าด้วยผู้หญิง, <http://www.oas.org/cim/default.htm>

วารสารการศึกษาเรื่องชาติพันธุ์และเชื้อชาติ; วารสารนานาชาติเรื่องสิทธิชนกลุ่มน้อยและกลุ่มต่างๆ; การเมืองเรื่องชาตินิยมและชาติพันธุ์

Mercator, สิทธิด้านภาษาและกฎหมาย, <http://www.ciemen.org/mercator/index-gb.htm>

แหล่งข้อมูลทั่วไป

สถาบันพัฒนาภาคพื้นทะเล, วิจัยเรื่องประเด็นสถานภาพทางเพศ, <http://www.odi.org.uk>

UNIFEM, <http://www.unifem.org>

UNDAW, <http://www.un.org/womenwatch/daw/index.html>

องค์การพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (UNDP), รายงานการพัฒนามนุษย์ 2004: เสรีภาพทางวัฒนธรรมในโลกที่แตกต่างปัจจุบัน (อ๊อกซฟอร์ด: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยอ๊อกซฟอร์ด, 2004), < http://hdr.undp.org>

'สิทธิของผู้หญิงในศตวรรษที่ 21', จุลสารเรื่องสิทธิ, 14/4 (2006)

ธนาคารโลก, เอกสารเรื่องการปกครอง, ประชาสังคมและการมีส่วนร่วม, <http://www.worldbank.org>

แหล่งข้อมูลระดับภูมิภาค

Adum, แหล่งที่มาเรื่องการปกป้องภาษาของชนกลุ่มน้อยในประเทศสหภาพยุโรป, <http://www.adum.info/adum/>

การริเริ่มด้านความยุติธรรมสู่สังคมเปิด, การตรวจสอบความเป็นพลเมืองแอฟริกาและการแบ่งแยก, <http://www.justiceinitiative.org>

ศูนย์ลาตินอเมริกาศึกษา, มหาวิทยาลัยจอร์จทาวน์, ฐานข้อมูลการเมืองอเมริกา, <http://pdba.georgetown.edu/>

Lingua Món, Casa de Les Llengües, <http://www10.gencat.net/www.linguamon.cat/>

การประชุมว่าด้วยการพัฒนาเมดิเตอเรเนียน, โครงการเฉพาะด้านเรื่องการพิจารณาด้านสถานภาพทางเพศในการปฏิรูปสถาบัน, <http://info.worldbank.org/etools/mdfdb/index.asp>

Ramet, S., ประชาธิปไตยของใคร? ชาตินิยม, ศาสนา, และประเด็นของสิทธิร่วมในยุคยุโรปตะวันออก หลัง 1989 (แลนแฮม, แมรี่แลนด์: รอแมน & ลิตเติลฟิล, 1997)

รายงาน ของ คณะกรรมการ OSCE เรื่องชนกลุ่มน้อยในประเทศ, <http://www.osce.org/hcnm/>

รายงาน ของ ผู้เชี่ยวชาญอิสระเรื่องประเด็นชนกลุ่มน้อย, <http://www.ohchr.org>

รายงาน ของ ผู้บันทึกพิเศษเรื่องสิทธิของผู้หญิงในแอฟริกา, คณะกรรมการว่าด้วยสิทธิมนุษยชนและสิทธิของประชาชนแอฟริกา;

รายงาน ของ คณะทำงานเรื่องสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมในแอฟริกา, คณะกรรมการแอฟริกันเรื่องสิทธิมนุษยชนและสิทธิของประชาชน;

รายงาน ของ คณะทำงานเรื่องประชากร/ชุมชนพื้นเมืองในแอฟริกา, คณะกรรมการแอฟริกันเรื่องสิทธิมนุษยชนและสิทธิของประชาชน, <http://www.achpr.org>

รายงาน ของ ผู้บันทึกพิเศษเรื่องสิทธิของผู้หญิง, คณะกรรมการระหว่างชาติในอเมริกาว่าด้วยสิทธิมนุษยชน, <http://www.cidh.oas.org/women/Default.eng.htm>

Union Interafricaine des Droits de l'Homme, <http://membres.lycos.fr/uidh/>

ห้องสมุดสิทธิมนุษยชนแห่งมหาวิทยาลัยมินเนโซต้า, <http://www1.umn.edu/humanrts/index.html>

กรมการประชาธิปไตยของสหรัฐอเมริกา, สิทธิมนุษยชนและแรงงาน, รายงานของประเทศด้านการปฏิบัติเรื่องสิทธิมนุษยชน, <http://www.state.gov>

ศูนย์ประสานงานเพื่อประชาธิปไตยโลก, เอกสารและฐานข้อมูลของคณะทำงานองค์การต่างๆ เรื่องสิทธิมนุษยชน, <http://www.wmd.org/>

ดูข้อที่ 1.3 และ 1.4 ด้วย

แหล่งข้อมูลทั่วไป	
Schulze, K. E. et al. (บรรณาธิการ), ชาตินิยม, ชนกลุ่มน้อยและผู้พลัดถิ่น: เอกลักษณ์และสิทธิในตะวันออกกลาง (ลอนดอน: ทูริส, 1996) มหาวิทยาลัยวาวิก, ศูนย์วิจัยความสัมพันธ์ด้านชาติพันธุ์, <http://www.warwick.ac.uk/ CRER/ research.html>	
มาตรฐานของแนวปฏิบัติที่ดี	
มาตรฐานสากล	***มาตรฐานระดับภูมิภาค***
การประชุมสมัชชาสหประชาชาติ, อนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการต่อต้านการแบ่งแยกเชื้อชาติ, 1965; อนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการต่อต้านการแบ่งแยกต่อผู้หญิง, 1979; ปฏิญญาองค์การสหประชาชาติว่าด้วยสิทธิของบุคคลที่เป็นชนกลุ่มน้อยในเรื่องของชาติ ชาติพันธุ์ ศาสนา ภาษา 1992; ปฏิญญาองค์การสหประชาชาติในเรื่องสิทธิทางภาษา 1996, <http://www.linguistic-declaration.org/ decl-gb.htm> อนุสัญญาองค์การแรงงานสากล ลำดับที่ 118. ข้อตกลงว่าด้วยความเท่าเทียมกันของการปฏิบัติ (ความมั่นคงทางสังคม), 1962 คณะกรรมการองค์การสหประชาชาติว่าด้วยสิทธิของพลเมืองและสิทธิทางการเมือง, ความเห็นทั่วไป ลำดับที่ 23. มาตรา 27 (สิทธิของชนกลุ่มน้อย), 1994 การปกป้องชนกลุ่มน้อยในฐานะที่เป็นประเด็นระดับโลกและสิ่งที่ควรคำนึงถึงอันดับแรกเพื่อการมีเสถียรภาพ ความมั่นคง และสันติภาพ, มติจากการประชุมของสหภาพรัฐสภานานาชาติครั้งที่ 95, 1996 การสัมมนาครั้งที่ 12 ของสมาคมนานาชาติเพื่อการพัฒนาการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม, บราซิล, ปฏิญญา 1987	คณะกรรมการว่าด้วยสิทธิมนุษยชนและสิทธิของประชาชนแอฟริกา, การแก้ปัญหาเรื่องสิทธิของชุมชนชาวพื้นเมืองในแอฟริกา, 2000 คำแถลงการณ์แอฟริกา, 1994, มติจากการประชุมภูมิภาคครั้งที่ 5 เรื่องผู้หญิง, ดักการ์, เซเนกัล, พฤศจิกายน 1994 สภายุโรป, อนุสัญญาเพื่อการปกป้องสิทธิมนุษยชนและอิสรภาพพื้นฐาน, โรม, 4.XI.1950; ข้อตกลงของสภารัฐมนตรีของกฎบัตรยุโรปเพื่อภาษาของภูมิภาคหรือชนกลุ่มน้อย, 1992; กฎบัตรยุโรปเพื่อภาษาของภูมิภาคหรือชนกลุ่มน้อย, 1992; อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิมนุษยชนและอิสรภาพพื้นฐานยุโรป, แนวปฏิบัติหมายเลข 7, 22.XI.1984; กฎบัตรสังคมยุโรปฉบับปรับปรุง, 1996; อนุสัญญากรอบแนวคิดและกฎบัตรว่าด้วยภาษาของชนกลุ่มน้อย 1998; อนุสัญญากรอบแนวคิดว่าด้วยการปกป้องชนกลุ่มน้อยของชาติ, 1995; อนุสัญญากรอบแนวคิดว่าด้วยคุณค่าของมรดกทางวัฒนธรรมสำหรับสังคม, 2005 ชุมชนเศรษฐกิจของรัฐแอฟริกาตะวันตก, พิธีสาร A/SP1/12/01 ว่าด้วยประชาธิปไตยและธรรมาภิบาลที่เสริมต่อพิธีสารเกี่ยวกับกลไกเพื่อการป้องกันความขัดแย้ง, การจัดการ, การแก้ปัญหา, การรักษาสันติภาพและความมั่นคง, 2001, มาตรา 40-43

มาตรฐานของแนวปฏิบัติที่ดี (ต่อ)	
การปฏิบัติเรื่องธรรมาภิบาลที่ส่งเสริมสิทธิมนุษยชน , การสัมมนาจัดโดยองค์การพัฒนาแห่งสหประชาชาติและ OHCHR, โซล, 15–16 กันยายน 2004, กลุ่มที่ 3 เรื่องการเสริมสร้างสถาบันประชาธิปไตยและการมีส่วนร่วม, <http://www.ohchr.org/english/issues/ development/ governance/compilation/ forside_02.html> Wisse, E., 'การส่งเสริมประชาธิปไตย : การสำรวจนานาชาติเรื่องนโยบายและการนำไปปฏิบัติ', กระทรวงมหาดไทยของเนเธอร์แลนด์และความสัมพันธ์ของราชอาณาจักร, กรมกิจการรัฐธรรมนูญและกฎหมาย, 2006, <http://www.oecd.org>	องค์กรเอกภาพแอฟริกา, กฎบัตรสิทธิมนุษยชนและสิทธิของประชาชนแอฟริกา, 17 มิถุนายน 1981, และพิธีสารกฎบัตรสิทธิมนุษยชนและสิทธิของประชาชนในประเด็นสิทธิของผู้หญิงแอฟริกา, 2003, มาตรา 2 สหภาพแอฟริกา, ปฏิญญาโซเล็มว่าด้วยความเท่าเทียมทางเพศในแอฟริกา, 2004 OAS, ข้อตกลงอเมริกันว่าด้วยสิทธิมนุษยชน, สนธิสัญญา OAS ลำดับที่ 36, 1144 รายการสนธิสัญญาองค์การสหประชาชาติลำดับที่ 123 (UNTS), กรกฎาคม 1978 ปฏิญญาสากลซานติเอโก สมาคมความร่วมมือแห่งภูมิภาคเอเชียใต้, กฎบัตรสังคม, 2004, มาตรา 6 และ 7 ประชาคมเพื่อการพัฒนาแอฟริกาใต้, แนวปฏิบัติเรื่องวัฒนธรรม, ข้อมูลและกีฬา, 2000, มาตรา 9–15

คำถามการประเมิน	1.1.3 ข้อตกลงที่เกี่ยวกับเขตแดนของรัฐและการจัดการตามรัฐธรรมนูญเป็นที่เห็นพ้องต้องกันมากน้อยเพียงใด
สิ่งที่ต้องค้นหา	
1) ตัวชี้วัดเชิงบวก: สืบค้นข้อมูลเชิงสำรวจเกี่ยวกับความพึงพอใจต่อเขตแดนของรัฐและการจัดการตามรัฐธรรมนูญ	*2) ตัวชี้วัดเชิงลบ:* สืบค้นข้อมูลการเกิดความขัดแย้งเกี่ยวกับดินแดนหรือระเบียบข้อบังคับ ข้อมูลการส่งเสริมกลุ่มผู้แบ่งแยกหรือกลุ่มผู้ต้องการปกครองตนเอง และข้อมูลความขัดแย้งหรือความรุนแรงในเรื่องดังกล่าว
แหล่งข้อมูลทั่วไป	
แหล่งข้อมูลระดับสากล	***แหล่งข้อมูลระดับภูมิภาค***
ข้อพิพาทชายแดนและดินแดน, พิมพ์ครั้งที่ 3 (แฮร์โลว: ลองแมน, 1992) Carter, I., การวัดระดับอิสรภาพ (อ๊อกซฟอร์ด: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยอ๊อกซฟอร์ด, 1999) ศูนย์เพื่อการพัฒนาและการจัดการความขัดแย้งนานาชาติ, สงครามภายในและความล้มเหลวในการปกครอง, 2005, <http://globalpolicy.gmu.edu/pitf/>	ศูนย์เพื่อการปรับเปลี่ยนนานาชาติบอนน์, <http://www.bicc.de/> ศูนย์ลาตินอเมริกาศึกษา, มหาวิทยาลัยจอร์จทาวน์, ฐานข้อมูลการเมืองอเมริกา, <http://pdba.georgetown.edu/>

แหล่งข้อมูลทั่วไป

ศูนย์เพื่อสันติภาพอย่างเป็นระบบ 2000 (แหล่งข้อมูลออนไลน์ที่ครอบคลุมความรุนแรงทางการเมืองและความขัดแย้งจากการใช้อาวุธ), <http://members.aol.com/ CSPmgm/ cspframe.htm>

ลดกำลังทหารเพื่อประชาธิปไตย, <http://www.dfd.net/>

ยุติธรรมกรุงเฮก, <http://www.haguejusticeportal.net>

คู่มือสำหรับองค์กรพื้นเมือง, <http://www.nativeweb.org/pages/legal/guide.html>

สถาบันวิจัยด้านความขัดแย้งระหว่างประเทศไฮเดลเบิร์ก, ภาควิชารัฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยไฮเดลเบิร์ก, <http://www.hiik.de/start/index.html.en>

ศูนย์ติดตามการย้ายถิ่นภายใน, <http://www.internal-displacement.org/>

การย้ายถิ่นข้ามชาติและความสัมพันธ์ทางชาติพันธุ์, เบอร์เก็น, นอร์เวย์, <http://www.svf.uib.no/sfu/imer/>

หน่วยการวิจัยเขตแดนสากล, มหาวิทยาลัยเดอร์แฮม, <http://www.dur.ac.uk/ibru/>;

จุลสารเขตแดนและความมั่นคง, มหาวิทยาลัยเดอร์แฮม, ภาควิชาภูมิศาสตร์ (ลำดับชุด)

กลุ่มวิกฤติการณ์ระดับนานาชาติ (รายงานเรื่องความขัดแย้งที่เลือกแล้ว), <http://www.crisisgroup.org>; โครงการเรื่องแอฟริกา เอเชีย อเมริกาใต้ และคาริบเบียน และตะวันออกกลาง และอเมริกาเหนือ, <http://www.crisisgroup.org>

องค์กร IDEA, ประชาธิปไตยและความขัดแย้งที่ฝังรากลึก : ทางเลือกสำหรับนักเจรจาไกล่เกลี่ย (สตอกโฮล์ม: องค์กร IDEA, 1988);

องค์กร IDEA, ประชาธิปไตย ความขัดแย้ง และความมั่นคงของมนุษย์, ฉบับที่ 2 (สตอคโฮม: International IDEA, 2006)

สถาบันยุทธศาสตร์ศึกษานานาชาติ, <http://www.iiss.org/>

Euromonitor, ศูนย์เพื่อการศึกษานโยบายสาธารณะ, มหาวิทยาลัยสแตรทไคล, การวัดระดับประเทศประชาธิปไตยใหม่ (การสำรวจ), <http://www.cspp.strath.ac.uk> (รวมทั้ง Eurobarometers and Latino Barometers)

การติดตามการย้ายถิ่นที่ถูกบังคับ (ในโซเวียตรัสเซียเดิม), <http://www.osi.hu/fmp/html/fm_monitor.html>

ศูนย์บริการสิ่งอำนายความสะดวกด้านสังคมศาสตร์เยอรมัน, โครงการสำรวจทางสังคมนานาชาติ (ISSP), บริการข้อมูลจากการสำรวจสำหรับ 38 ประเทศ ตั้งแต่ 1983 เป็นต้นมา, <http://www.gesis.org/en/data_service/issp/index.htm>

ฐานข้อมูลทางการทหารของเจน, <http://www2.janes.com>

Neher, C. และ Marlay, R., ประชาธิปไตยและการพัฒนาในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (โบลเดอร์, โคโลราโด. สำนักพิมพ์เวสวิว, 1996)

Olds, K. (บรรณาธิการ), โลกาภิวัตน์และเอเชียแปซิฟิก: เขตแดนการแข่งขัน (นิวยอร์ก : รูทเลท, 1999)

Shamir, J. and Shamir, M., พลวัตความคิดเห็นรัฐอิสราเอล เรื่อง สันติภาพและเขตแดน (เทลอาวีฟ : มหาวิทยาลัยเทลอาวีฟ, ศูนย์วิจัยเสรีภาพทามิสไตเมซ, 1993)

ฐานข้อมูลโซเวียต, <http://sunsite.unc.edu/expo/soviet.exhibit/soviet.archive.html>

แหล่งข้อมูลทั่วไป	
สถาบันสันติภาพนานาชาติ, <http://www.ipacademy.org> สถาบันวิจัยสันติภาพนานาชาติ, ออสโล, <http://www.prio.no> เครือข่ายความมั่นคงและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ, <http://www.isn.ethz.ch> กลุ่มบริการข้อมูลด้านความเสี่ยงทางการเมือง, หนังสือความเสี่ยงทางการเมือง, นิวยอร์ก (รายปี), <http://www.prsgroup.com/academic/yearbook.html> Sivard, R. L., การใช้จ่ายทางการทหารโลกและทางสังคม (วอชิงตัน ดี ซี : ลำดับความสำคัญของโลก, จำนวนหลายปี, รวม 1993) Smith, D., แผนที่เพนกวินด้านสงครามและสันติภาพ (ลอนดอน : เพนกวิน, 2003) ศูนย์เฮนรี แอล สติมสัน (การรักษาสันติภาพ, การควบคุมอาวุธ และนโยบายต่างประเทศ), <http://www.stimson.org/newpubs.cfm> สถาบันวิจัยสันติภาพนานาชาติสตอคโฮม (SIPRI), <http://www.sipri.org/>; เพื่อข้อมูลรวมเรื่องค่าใช้จ่ายทางการทหาร โปรดดู <http://first.sipri.org> มหาวิทยาลัยอูสเทอร์, แหล่งข้อมูลสำคัญในอินเตอร์เน็ตเกี่ยวกับความขัดแย้ง : การริเริ่มแก้ปัญหาความขัดแย้งและชาติพันธุ์ (CAIN: INCORE), บริการข้อมูลความขัดแย้ง, <http://www.incore.ulst.ac.uk> มหาวิทยาลัยอุปซาลา, ภาควิชาวิจัยสันติภาพและความขัดแย้ง, โครงการข้อมูลความขัดแย้ง (ฐานข้อมูล), <http://www.pcr.uu.se/database/index.php> องค์การเพื่อการควบคุมอาวุธและปลดอาวุธแห่งสหรัฐอเมริกา, การใช้จ่ายทางการทหารโลกและการเคลื่อนย้ายอาวุธ (รายปี); และการศึกษาต่างๆ ในประเด็นเฉพาะประเทศ, <http://www.dosfan.lib.uic.edu/acda/> กระทรวงต่างประเทศสหรัฐอเมริกา, รายงานประเทศเรื่องการก่อการร้าย 2005, 2006, <http://www.state.gov/s/ct/rls/crt/>	

มาตรฐานของแนวปฏิบัติที่ดี

มาตรฐานสากล

สหภาพรัฐสภานานาชาติ, งานสร้างความปรองดอง : บทบาทของรัฐสภา, 2005, <http://www.ipu.org>

องค์กรพัฒนาแห่งสหประชาชาติ, การริเริ่มเสริมสร้างบทบาทของรัฐสภาในการป้องกันวิกฤติและการฟื้นฟู, 2006, <http://www.parlcpr.undp.org/>

ความร่วมมือเพื่อความมั่นคงและเสถียรภาพของโลกและภูมิภาค ตลอดจนเพื่อทุกรูปแบบของการมีอธิปไตยและอิสรภาพของรัฐ, มติจากการประชุมสหภาพรัฐสภานานาชาติครั้งที่ 97 (โซล, 14 เมษายน 1997)

O'Brien, M., รัฐสภาในฐานะผู้สร้างสันติภาพ: บทบาทรัฐสภาในประเทศที่ได้รับผลกระทบจากความขัดแย้ง (วอชิงตัน ดี ซี : สถาบันธนาคารโลกและสมาคมรัฐสภาในเครือจักรภพ, 2005), <http://siteresources.worldbank.org/ WBI/ Resources/PARLIAMENTS_AS_ PEACEBUILDERS-FINAL.pdf>

Wisse, E., 'การส่งเสริมประชาธิปไตย: การสำรวจนโยบายและการนำไปปฏิบัติสากล', กระทรวงมหาดไทยและความสัมพันธ์ของราชอาณาจักรเนเธอร์แลนด์, กรมกิจการรัฐธรรมนูญและกฎหมาย, 2006, <http://www.oecd.org>

มาตรฐานระดับภูมิภาค

สภายุโรป, อนุสัญญาว่าด้วยอาชญากรรมคอมพิวเตอร์, 2001;

อนุสัญญาว่าด้วยการฟอกเงิน การค้นหา การจับกุม และการยึดทรัพย์จากการก่ออาชญากรรม และอนุสัญญาว่าด้วยการหาเงินทุนของขบวนการก่อการร้าย, 2005;

อนุสัญญาว่าด้วยการป้องกันการก่อการร้าย, 2005

ECOWAS, กลไกสำหรับการป้องกันความขัดแย้ง, การจัดการและการแก้ปัญหา, การรักษาสันติภาพและความมั่นคง, 1997

OAU, กลไกสำหรับการป้องกันความขัดแย้ง, การจัดการและการแก้ปัญหา, มิถุนายน 1993;

อนุสัญญาว่าด้วยการป้องกันและการปราบปรามการก่อการร้าย, 1999

OAS, พันธสัญญามาเดลพลาต้า, การประชุมระหว่างชาติอเมริกาครั้งที่ 2 เรื่องการก่อการร้าย, 1998;

ปฏิญญาของลิมาเพื่อป้องกัน ปราบปราม และกำจัดการก่อการร้าย, 1996;

ปฏิญญาซานซาลวาดอร์ว่าด้วยการเสริมสร้างความร่วมมือเพื่อต่อต้านการก่อการร้าย, 2003

SADC, พิธีสารว่าด้วยการเมือง การป้องกัน และความมั่นคง, 2001

สมาคมเนติบัณฑิตอเมริกัน, สมาคมอนุญาโตตุลาการอเมริกันและสมาคมเพื่อการแก้ปัญหาความขัดแย้ง, มาตรฐานตัวแบบสำหรับการดำเนินการของผู้ไกล่เกลี่ย, 2005, <http://www.abanet.org/ dispute/news/ModelStandardsof ConductforMediatorsfinal05.pdf>

คำถามการประเมิน	1.1.4 การจัดการตามรัฐธรรมนูญและในทางการเมืองทำให้การแบ่งกลุ่มทางสังคมบรรเทาลงหรือปรองดองกันมากน้อยเพียงใด	
สิ่งที่ต้องค้นหา		
1) ด้านกฎหมาย: ตรวจสอบการจัดการในเรื่องบทบัญญัติพิเศษ การเลือกตั้ง และอื่นๆ ที่ส่งเสริมความร่วมมือกันระหว่างชุมชน การจัดสรรอำนาจ ฯลฯ	*2) ด้านการปฏิบัติ:* ตรวจสอบประสิทธิภาพของการทำงานในทางปฏิบัติ	*3) ตัวชี้วัดเชิงลบ:* ดูจากคำถามข้อที่ 1.1.2 และ 1.1.3 ข้างต้น
แหล่งข้อมูลทั่วไป		

แหล่งข้อมูลทั่วไป

ประชาสังคมนานาชาติ, <http://www.civilsoc.org/>

เอกสารของคณะกรรมการในการประชุมรัฐสภาของสภายุโรป, <http://assembly.coe.int/ ASP/Committee/PACECommitteesInfoListing_E.asp>

สถาบันเพื่อความสัมพันธ์ของชาวยุโรปและลาตินอเมริกา

เครือข่ายความรู้สากลของผู้หญิงในการเมือง (IKNOW Politics), <http://www.iknowpolitics.org/>

การประชุมแห่งชาติของสมาชิกรัฐสภา, <http://www.ncsl.org>

สภานอร์ดิก, <http://www.norden.org>

OAS, <http://www.oas.org>

คณะผู้สังเกตการณ์ถาวรขององค์กรการประชุมอิสลามต่อองค์การสหประชาชาติ, <http://www.oicun.org/>

Przeworski, A., Alvarez, M. E., Cheibub, J. A. และ Limongi, F., ประชาธิปไตยและการพัฒนา : สถาบันการเมืองและความเป็นอยู่ที่ดีในโลก, 1950–1990 (แคมบริดจ์: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยแคมบริดจ์, 2000)

วิทยุเสรีแห่งยุโรป, <http://www.rferl.org>

Reilly, B. และ Nordlund, P., พรรคการเมืองในสังคมขัดแย้ง: การพัฒนากฎระเบียบ วิศวกรรมและประชาธิปไตย (โตเกียว : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสหประชาชาติ, 2008)

ฐานข้อมูลสาธารณะ

Adum, ทรัพยากรด้านการปกป้องภาษาของชนกลุ่มน้อยในประเทศยุโรป, <http://www.adum.info/adum/>

'เส้นทางในผืนทราย', <http://www.hanksville.org/ เว็บไซต์นี้เกี่ยวกับปัญหาด้านทรัพย์สินทางวัฒนธรรมและทางปัญญา และความเป็นเจ้าของ. โดยเน้นที่การเป็นตัวแทนของชนพื้นเมืองอเมริกา.

ศูนย์ศึกษาเปรียบเทียบวัฒนธรรม การพัฒนา และสิ่งแวดล้อม, <http://www.sussex.ac.uk/development/>

ศูนย์ลาตินอเมริกาศึกษา, มหาวิทยาลัยจอร์จทาวน์, ฐานข้อมูลการเมืองอเมริกา, <http://pdba.georgetown.edu/>

ศูนย์ชนพื้นเมืองโลกศึกษา, โครงการจัดทำเอกสารระดับโลกครั้งที่ 4, <http://www.cwis.org/fwdp/>

กฎหมายรัฐธรรมนูญนานาชาติ, <http://www.oefre.unibe.ch/law/icl/>

ศูนย์อินเตอร์เน็ตเพื่อต่อต้านการแบ่งแยกสีผิวในยุโรป.

เว็บไซต์นี้แสดงฐานข้อมูลที่เป็นประโยชน์และค้นหาง่าย 2 ประการคือ : (1) ฐานข้อมูลที่รวมเป็นฐานเดียว (มีจำนวน 1,500 ที่อยู่ซึ่งเป็นองค์กรต่อต้านการแบ่งแยกสีผิว ผู้ย้ายถิ่น และผู้อพยพในยุโรป), <http://www.united.non-profit.nl/>; และ (2) มีจุดที่เชื่อมกัน (มีการเชื่อมต่อกว่า 1,500 จุดไปยังเว็บไซต์ขององค์กรต่อต้านการแบ่งแยกสีผิวในกว่า 100 ประเทศ), <http://www.icare.to/frames-crosspoint.html>

แหล่งข้อมูลทั่วไป

รายงาน ของ ผู้แทนพิเศษของเลขาธิการด้านสิทธิมนุษยชนของผู้ย้ายถิ่นภายใน, <http://www.ohchr.org>

ธนาคารโลก, เอกสารเรื่องการปกครอง ประชาสังคม และการมีส่วนร่วม, <http://www.worldbank.org>

แหล่งข้อมูลระดับภูมิภาค

ศูนย์วิจัยการย้ายถิ่นและความสัมพันธ์ทางชาติพันธุ์ยุโรป, <http://www.uu.nl/ uupublish/ onderzoek/onderzoekcentra/ ercomer/ 24638main.html>

Hurights Osaka, <http://www.hurights.or.jp/>

คณะกรรมการระหว่างชาติอเมริกาว่าด้วยสิทธิมนุษยชน, สถานการณ์สิทธิมนุษยชนของชนพื้นเมืองในอเมริกา, 2000, <http://w w w.cidh.oas.org/ Indigenas/ TOC.htm>

คณะกรรมการระหว่างชาติอเมริกาว่าด้วยเรื่องผู้หญิง, <http://www.oas.org/cim/default.htm>

เวทีการพัฒนาแห่งเมดิเตอร์เรเนียน, โครงการเฉพาะด้านเรื่องการพิจารณาสถานภาพทางเพศในการปฏิรูปสถาบัน <http://info.worldbank.org/ etools/mdfdb/index.asp>

Neher, C. และ Marlay, R., ประชาธิปไตยและการพัฒนาในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (โบลเดอร์, โคโลลาโด. สำนักพิมพ์เวสวิว, 1996)

รายงาน ของ คณะทำงานด้านชนพื้นเมือง/ชุมชนพื้นเมืองในแอฟริกา, คณะกรรมการว่าด้วยสิทธิมนุษยชนและสิทธิของประชาชนแอฟริกา, <http://www.achpr.org>

ฐานข้อมูลออนไลน์ของสหภาพรัฐสภานานาชาติ, <http://www.ipu.org>

Mercator, สิทธิทางภาษาและกฎหมาย, <http://www.ciemen.org/mercator/index-gb.htm>

ทรัพยากรทางการเมือง : มีอีกหลายลิงค์เพื่อเข้าถึงรัฐธรรมนูญ จากเว็บไซต์ <http://www.politicalresources.net>

มหาวิทยาลัยริชมอนด์, Constitution Finder, <http://confinder.richmond.edu/>

มาตรฐานของแนวปฏิบัติที่ดี

มาตรฐานสากล

องค์การความร่วมมือทางการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมระหว่างประเทศ, ปฏิญญาสากลว่าด้วยความหลากหลายทางวัฒนธรรม, 2001

อนุสัญญาองค์กรแรงงานสากลลำดับที่ 118. อนุสัญญาว่าด้วยความเท่าเทียมของการปฏิบัติ (ความมั่นคงทางสังคม), 1962

มาตรฐานระดับภูมิภาค

สภายุโรป, อนุสัญญาว่าด้วยการปกป้องสิทธิมนุษยชนและอิสรภาพ, โรม, 1950;

อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิมนุษยชนและอิสรภาพขั้นพื้นฐานยุโรป, พิธีสารลำดับที่ 7, 1984;

กฎบัตรเพื่อภาษาของภูมิภาคหรือของชนกลุ่มน้อยยุโรป, 1992;

มาตรฐานของแนวปฏิบัติที่ดี	
คณะกรรมการสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการกีดกันทางสีผิว, ความเห็นทั่วไปลำดับที่ 22. มาตรา 5 เรื่องผู้อพยพและผู้ถูกบังคับให้ย้ายถิ่น, 1996 ความช่วยเหลือของรัฐสภาต่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติของชนกลุ่มน้อยด้านชาติพันธุ์ วัฒนธรรม และศาสนา รวมถึงผู้ย้ายถิ่นภายในประเทศ โดยพิจารณาจากการให้การยอมรับและเคารพในสิทธิมนุษนของกลุ่มเหล่านั้น, มติจากที่ประชุมสหภาพรัฐสภาครั้งที่ 102 (เบอลิน, 15 ตุลาคม 1999) สหภาพรัฐสภานานาชาติ, คู่มือสำหรับสมาชิกรัฐสภา. การปกป้องผู้อพยพ : คู่มือเกี่ยวกับกฎหมายผู้อพยพนานาชาติ, 2001, <http://www.ipu.org>	ปฏิญญาว่าด้วยชนกลุ่มน้อยของชาติ, 1993; อนุสัญญากรอบแนวคิดเพื่อปกป้องชนกลุ่มน้อย, 1994; กฎบัตรทางสังคมยุโรป (ฉบับปรับปรุง), 1996; อนุสัญญากรอบแนวคิดว่าด้วยคุณค่าของมรดกทางวัฒนธรรมสำหรับสังคม, 2005 OAU, กฎบัตรว่าด้วยเรื่องสิทธิมนุษยชนและสิทธิของประชาชนแอฟริกา, 1981, 06/17/81; อนุสัญญาที่ครอบคลุมประเด็นเฉพาะเกี่ยวกับปัญหาของผู้อพยพ, 1969; กฎบัตรทางวัฒนธรรมเพื่อแอฟริกา, 1976 OAS, อนุสัญญากรอบแนวคิดสิทธิมนุษยชนอเมริกา, รายการข้อตกลง OAS ลำดับที่ 36, 1144 UNTS 123, กรกฎาคม 1978; ปฏิญญาลาปาซว่าด้วยการกระจายอำนาจและการสร้างความเข้มแข็งในการบริหารงานภูมิภาคและเทศบาล และการมีส่วนร่วมของประชาสังคม, 2001 การประชุมสมัชชารัฐของคนไร้รัฐยุโรป, ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิโดยรวมของประชาชน, บาเซโลน่า, 1990 สมาคมรัฐสภาแห่งคอมมอนเวล, บทบาทของรัฐสภาในประเทศที่ได้รับผลกระทบจากความขัดแย้ง, 2004, <http://www.cpahq.org/activities/ParliamentarySeminars/roleofparliamentnconflict/>

คำถามการประเมิน	1.1.5 ขั้นตอนการแก้ไขรัฐธรรมนูญมีความเป็นธรรมและครอบคลุมมากน้อยเพียงใด สิ่งที่ต้องค้นหา
สิ่งที่ต้องค้นหา	
1) ด้านกฎหมาย: ตรวจสอบกระบวนการทางกฎหมายเพื่อแก้ไขรัฐธรรมนูญ ซึ่งรวมถึงการจัดเตรียมด้านการปรึกษา ด้านกฎหมายและการออกเสียงเลือกตั้ง	*2) ด้านการปฏิบัติ:* ตรวจสอบการดำเนินการในช่วงที่ผ่านมา รวมถึงจำนวนครั้งในการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ

แหล่งข้อมูลทั่วไป
แหล่งข้อมูลจำเพาะของประเทศ
Agence de la Francophonie, Délégation Générale à la Coöpération Juridique et Judiciare, <http://www.francophonie.org>
ศูนย์ลาตินอเมริกาศึกษา, มหาวิทยาลัยจอร์จทาวน์, ฐานข้อมูลการเมืองอเมริกา, <http://pdba.georgetown.edu/>
การริเริ่มแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ, โครงการรัฐธรรมนูญ, <http://www.constitutionproject.org> ดูเอกสารเพิ่มเติมได้ที่ สำนักกฎหมายรัฐธรรมนูญสากล, <http://www.oefre.unibe.ch/law/icl/>
ฐานข้อมูลสหภาพรัฐสภา, <http://www.ipu.org/parlit-e/parlitsearch.asp>
สมาคมเพื่องานวิจัยการเมืองและสังคมแห่งมหาวิทยาลัย, <http://www.icpsr.umich.edu>
สถาบันส่งเสริมประชาธิปไตยแห่งชาติเพื่อการค้าระหว่างประเทศ, โครงการปฏิรูปรัฐธรรมนูญ, <http://www.ndi.org>

คำถามการประเมิน	1.1.6 รัฐบาลเคารพในข้อผูกพันระหว่างประเทศเรื่องการปฏิบัติต่อผู้ลี้ภัยและคนพลัดถิ่นมากน้อยเพียงใด และนโยบายการย้ายถิ่นปลอดจากการเลือกปฏิบัติตามอำเภอใจมากน้อยเพียงใด	
สิ่งที่ต้องค้นหา		
1) ด้านกฎหมาย: ตรวจสอบการออกกฎหมายเกี่ยวกับการอพยพ ผู้ลี้ภัย คนพลัดถิ่น และความสอดคล้องกับมาตรฐานสัญญาที่เกี่ยวข้อง เช่น สิทธิการอุทธรณ์	*2) ด้านการปฏิบัติ:* ตรวจสอบว่าขั้นตอนการปฏิบัติต่อคำร้องขอมีความเท่าเทียมยุติธรรมและเสรีหรือไม่ และการปฏิบัติสอดคล้องกับข้อผูกพันระหว่างประเทศหรือไม่	*3) ตัวชี้วัดเชิงลบ:* ตรวจสอบการจัดการกับการเลือกปฏิบัติต่อผู้อพยพหรือผู้ลี้ภัยในด้านเชื้อชาติ เพศหรือลักษณะอื่นๆ การกักกันโดยวิธีที่ไม่เหมาะสม การกระทำทารุณ การปฏิเสธสิทธิมนุษยชนและบุตรของผู้ได้รับผลกระทบ

แหล่งข้อมูลทั่วไป
องค์การนิรโทษกรรมสากล, รายงานประจำปี, ภาคผนวก 6, ภาคีสัญญาและสัตยาบันเกี่ยวกับอนุสัญญาว่าด้วยสถานะของผู้ลี้ภัย, 1951; พิธีสารว่าด้วยสถานะของผู้ลี้ภัย, 1967, หน้า 382–90
ศูนย์ลาตินอเมริกาศึกษา, มหาวิทยาลัยจอร์จทาวน์, ฐานข้อมูลการเมืองอเมริกา, <http://pdba.georgetown.edu/>
รายงานประเทศต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนสหประชาชาติ, คณะกรรมการว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติทางชาติพันธุ์ และคณะกรรมการว่าด้วยแรงงานต่างด้าว, <http://www.ohchr.org>
โครงการเกี่ยวกับการย้ายถิ่นที่ถูกบังคับ, 1999 (การก่อตั้งสถาบันโซรอส), <http://www2.soros.org/fmp2/index.html>

องค์กรสิทธิมนุษยชน, รายงานประเทศเรื่องสถานะและการปฏิบัติต่อผู้ลี้ภัย;

ที่ลี้ภัยขาดเสถียรภาพ: ความล้มเหลวในการคุ้มครองผู้ลี้ภัยสากล, HRW, 9/1 (1997) กลุ่มวิกฤติการณ์สากล, รายงานประเทศ, <http://www.crisisweb.org>

IMER (เบอร์เจน, นอร์เวย์), <http://www.svf.uib.no/sfu/imer/>

ศูนย์ผู้ตรวจการแผ่นดินเพื่อสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาสากล, <http://www.omced.org/>

คณะกรรมการกาชาดสากล, <http://www.icrc.org>

OneWorld.net, คู่มือการย้ายถิ่น, <http://www.oneworld.org>

'สิทธิของผู้ลี้ภัย', แถลงการณ์องค์กรเอกชนด้านสิทธิมนุษยชน, 11/2 (1997), <http://www.interights.org>

รายงานของผู้แทนพิเศษของเลขาธิการด้านสิทธิมนุษยชนของผู้พลัดถิ่นภายใน;

รายงานของผู้บันทึกพิเศษเรื่องสิทธิมนุษยชนของผู้อพยพ, <http://www.ohchr.org>

รายงานของผู้บันทึกพิเศษเรื่องผู้ลี้ภัย ผู้แสวงหาที่ลี้ภัย และผู้พลัดถิ่นภายในในแอฟริกา, คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนและสิทธิของประชาชนแอฟริกา, <http://www.achpr.org>

ข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ, Ref World, ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ลี้ภัยทั่วโลก, <http://www.unhcr.org/refworld/>;

ข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ, สถานการณ์ผู้ลี้ภัยในโลก 2006: การย้ายถิ่นฐานของมนุษย์ในสหัสวรรษใหม่ (ออกซฟอร์ด: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยออกซฟอร์ด, 2006)

คณะกรรมการเพื่อผู้ลี้ภัยแห่งสหรัฐอเมริกา, การสำรวจผู้ลี้ภัยโลก, วอชิงตัน ดี ซี (รายปี), <http://www.refugees.org/>

มาตรฐานของแนวปฏิบัติที่ดี

การประชุมสมัชชาสหประชาชาติ, อนุสัญญาและพิธีสารว่าด้วยสถานะของผู้ลี้ภัย, 1951;

อนุสัญญาว่าด้วยการลดปัญหาการไร้สัญชาติ, ธันวาคม 1975;

อนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิของแรงงานต่างด้าวและครอบครัว, 1990;

ปฏิญญาว่าด้วยที่ลี้ภัยภาคพื้นดิน, ธันวาคม 1967;

ข้อบังคับของข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ, ธันวาคม 1950

องค์การสหประชาชาติ, พิธีสารว่าด้วยสถานะของผู้ลี้ภัย, ตุลาคม 1967

การประชุมแห่งสหประชาชาติของผู้มีอำนาจในด้านสถานะของผู้ลี้ภัยและผู้ไร้สัญชาติ, อนุสัญญาว่าด้วยสถานะของผู้ลี้ภัย, เมษายน 1954;

อนุสัญญาว่าด้วยสถานะของผู้ไร้สัญชาติ, มิถุนายน 1960

คณะกรรมการว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติทางชาติพันธุ์แห่งสหประชาชาติ, ความคิดเห็นทั่วไปที่ 22. ตอนที่ 5 ผู้ลี้ภัยและผู้พลัดถิ่น, 1996

อนุสัญญาองค์กรแรงงานระหว่างประเทศว่าด้วยการย้านถิ่นในสถานะที่ไม่ถูกต้องและการส่งเสริมความเท่าเทียมทางโอกาสของแรงงานต่างด้าวและการปฏิบัติต่อแรงงานต่างด้าว, มิถุนายน 1975

สหภาพรัฐสภา และ องค์การสหประชาชาติ, กองความก้าวหน้าของสตรี, อนุสัญญาว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีทุกรูปแบบ รวมไปถึงพิธีสารทางเลือก: คู่มือสำหรับสมาชิกรัฐสภา, 2003, <http://www.ipu.org>

มาตรฐานของแนวปฏิบัติที่ดี
รัฐสภาในการสนับสนุนสิทธิของผู้ลี้ภัยและผู้ย้ายถิ่นเนื่องจากภัยสงครามและอาชีพการงาน และการช่วยเหลือตรวจสอบการส่งกลับประเทศ รวมถึงสนับสนุนความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อพัฒนาและนำกลยุทธ์ไปใช้สู้กับกิจกรรมอาชญากรรมที่เกิดจากผู้ลักลอบ, มติจากที่ประชุมรัฐสภานานาชาติ ครั้งที่ 103, อัมมาน, 5 พฤษภาคม 2000
อนุสัญญาองค์กรเอกภาพแอฟริกาว่าด้วยลักษณะเฉพาะของปัญหาผู้ลี้ภัยในแอฟริกา, 1969

1.2 หลักนิติธรรมและการเข้าถึงความยุติธรรม

คำถามในการประเมิน: รัฐและสังคมอยู่ภายใต้กฎหมายอย่างสอดคล้องกันหรือไม่

คำถามการประเมิน	1.2.1 หลักนิติธรรมได้รับการนำไปใช้ทั่วทั้งประเทศมากน้อยเพียงใด	
สิ่งที่ต้องค้นหา		
1) ด้านกฎหมาย: ตรวจสอบการจัดการทางกฎหมายที่ใช้ควบคุมคำตัดสินและการบังคับใช้กฎหมายทั่วอาณาเขต รวมทั้งกฎหมายจารีตประเพณีที่สอดคล้องกัน	*2) ด้านการปฏิบัติ:* ตรวจสอบประสิทธิภาพของขั้นตอนและความรับผิดชอบส่วนบุคคลต่อการชี้ขาดทางกฎหมายและการบังคับใช้กฎหมาย	*3) ตัวชี้วัดเชิงลบ:* สืบค้นหลักฐานของพื้นที่ กลุ่มหรือบุคคล (ก) ที่อยู่เหนือกฎหมาย (พื้นที่ที่พยายามแยกตัวเป็นอิสระมาเฟีย ธุรกิจยาเสพติด) และ (ข) นอกเหนือการคุ้มครอง (กลุ่มผู้ด้อยโอกาส)
แหล่งข้อมูลทั่วไป		
แหล่งข้อมูลทั่วไป ศูนย์ข้อมูลเพื่อความมั่นคงแห่งชาติแคนาดา, ส่วนอาชญากรรมข้ามชาติ, <http://www.csis-scrs.gc.ca/en/priorities/transnational.asp> ศูนย์กลางการศึกษาลาตินอเมริกา, มหาวิทยาลัยจอร์จทาวน์, ฐานข้อมูลทางการเมืองของอเมริกา, <http://pdba.georgetown.edu/> ศูนย์กลางการศึกษาด้านกลยุทธ์และการต่างประเทศ, โครงการส่งผลกระทบข้ามชาติ, <http://www.csis.org/tnt/> รายงานประเทศ เสนอต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนองค์การสหประชาชาติ, <http://www.ohchr.org>	***ยาเสพติด*** กลุ่มพิทักษ์สิทธิมนุษยชน, รายงานโลก 1998,หน้า. 460–2, หัวข้อเรื่องยาเสพติดและสิทธิมนุษยชน; การลงโทษและอคติ: การเลือกปฏิบัติทางชาติพันธุ์ในสงครามต่อต้านยาเสพติด, <http://www.hrw.org/ reports/2000/usa/> UNODC, รายงานโลกว่าด้วยเรื่องยาเสพติด 2006, นิวยอร์ค, 2005, <http://www.unodc.org> ***ในทางเศรษฐกิจ*** กลุ่มความร่วมมือทางเศรษฐกิจเอเชีย-แปซิฟิค 21ประเทศริมฝั่งแปซิฟิก, <http://www.apec.org/>	

แหล่งข้อมูลทั่วไป

สถาบันควบคุมและป้องกันอาชญากรรมประจำยุโรป, ร่วมกับองค์การสหประชาชาติ (HEUNI), <http://www.heuni.fi/>

ศูนย์ข้อมูลการพัฒนาสังคมและการบริหารจัดการ UK DFID, ฐานข้อมูลจากกระบวนการยุติธรรม, <http://www.gsdrc.org>

สถาบันไฮเดลเบิร์กสำหรับงานวิจัยความขัดแย้งระดับนานาชาติ, สาขารัฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยไฮเดลเบิร์ก, <http://www.hiik.de/start/index.html.en>

สถาบันเพื่อการศึกษาความมั่นคงในพื้นที่แอฟริกาใต้, <http://www.iss.co.za/>

สถาบันเพื่อการรายงานสงครามและสันติภาพ, ส่วนการรายงานผล คอเคซัส, <http://iwpr.net>

ศูนย์กลางนานาชาติเพื่อการพัฒนาและสันติภาพ, <http://www.icpd.org/>

กลุ่มวิกฤติระดับนานาชาติ, ฐานข้อมูลการเฝ้าระวังวิกฤติการณ์, <http://www.crisisgroup.org>

สถาบันระหว่างประเทศเพื่อความช่วยเหลือด้านประชาธิปไตยและการเลือกตั้ง, ประชาธิปไตยและความขัดแย้งเชิงโครงสร้าง : ทางเลือกเพื่อนักเจรจา (สต็อคโฮม: International IDEA, 1998)

สถาบันนานาชาติเพื่อการศึกษากลยุทธ์, <http://www.iiss.org/>; สำหรับข้อมูลการใช้จ่ายทางการทหารทั้งหมด, ข้อมูลปัจจุบัน, <http://first.sipri.org/index.php>

วิทยาลัยสันติภาพนานาชาติ, <http://www.ipacademy.org/>

กลุ่มนานาชาติสำหรับกฎหมายทางการทหารและกฎหมายสงคราม, ปาเลซ์ เดอ จัสทิสในบรัสเซล, <http://www.soc-mil-law.org/>

ฐานข้อมูลทางการทหารเจนส์, <http://www2.janes.com>

เวทีการพัฒนาในแถบเมดิเตอเรเนียน, <http://info.worldbank.org/etools/mdfdb/index.asp>

ห้องสมุดมหาวิทยาลัยรัฐมิชิแกน, ศูนย์ข้อมูลกระบวนการยุติธรรม: องค์กรอาชญากรรม, <http://www.lib.msu.edu/harris23/crimjust/orgcrime.htm>

กลุ่มบริหารความเสี่ยง, พยากรณ์ความเสี่ยงของประเทศและการจัดอันดับความเสี่ยงระดับโลก (สมาชิก), <http://www.crg.com>

Kane, T., Holmes, K. R. และ O'Grady, M. A., 2007 ตัวชี้วัดด้านเสรีภาพทางเศรษฐกิจ (วอชิงตัน, DC: กองทุนมรดกและหนังสือพิมพ์วอลสตรีท, 2006), <http://www.heritage.org>

สำนักงานเลขาธิการหมู่เกาะแปซิฟิก, <http://www.forumsec.org.fj/>

หน่วยงานความเสี่ยงทางการเมือง, คู่มือนานาชาติเกี่ยวกับความเสี่ยงระดับประเทศในรูปแบบข้อมูลเชิงเวลาปี 1982–1995 (วิทยาลัยปาร์ค, Md: IRIS Centre, มหาวิทยาลัยแมรี่แลนด์, 1998)

คู่มือการวิจัยกฎหมายนานาชาติบนอินเตอร์เน็ต, <http://www.spfo.unibo.it/spolfo/ILGUIDE.html>

แหล่งข้อมูลทั่วไป	
ศูนย์การศึกษาองค์กรอาชญากรรม และการคอร์รัปชันนาธานสัน, <http://www.yorku.ca/ nathanson/> คณะมนตรีถาวร OAS, คณะกรรมการพิเศษสำหรับองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ, <http://www.oas.org> Sivard, R. L., การใช้จ่ายทางทหารของโลกและทางสังคม (วอชิงตัน, DC: ประเด็นสำคัญของโลก, ปีต่างๆ, ตั้งแต่ปี 1993) Henry L. Stimson Center (การรักษาสันติภาพ, การควบคุมการใช้อาวุธ, นโยบายต่างประเทศ), <http://www.stimson.org/newpubs.cfm> ศูนย์วิจัยผู้ก่อการร้าย, <http://www.terrorism.com/> สำนักอาชญากรรมและยาเสพติดองค์การสหประชาชาติ (UNODC), <http://www.unodc.org/ unodc/crime_prevention.html> เครือข่ายรวบรวมข้อมูลระดับภูมิภาคองค์การสหประชาชาติ (IRIN), <http://www.irinnews.org/ สถาบันวิจัยอาชญากรรมและกระบวนการยุติธรรมระหว่างภูมิภาคองค์การสหประชาชาติ, <http://www.unicri.it/> รายงานกลุ่มปฏิบัติการองค์การสหประชาชาติเกี่ยวกับการลักพาตัวหรือการหายตัวไปโดยไม่สมัครใจ, <http://www.unhchr.ch> ACDA, การใช้จ่ายทางการทหารและการซื้อขายอาวุธระดับโลก (รายปี); และการศึกษาในประเทศต่างๆ รายประเทศ ศูนย์ประสานงานเพื่อประชาธิปไตยโลก, เอกสารและฐานข้อมูลของหน่วยงานด้านหลักนิติธรรม, <http://www.wmd.org/>	
มาตรฐานของแนวปฏิบัติที่ดี	
มาตรฐานสากล	***มาตรฐานระดับภูมิภาค***
สมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติ, ข้อตกลงนานาชาติต่อการยุติการให้งบประมาณสนับสนุนการก่อการร้าย, 1999; อนุสัญญาระหว่างประเทศเพื่อปราบปรามการก่อการร้ายที่ใช้นิวเคลียร์, 2005;	สภายุโรป, อนุสัญญาว่าด้วยการก่ออาชญากรรมในโลกไซเบอร์, 2001; อนุสัญญาด้านกฎหมายอาญาเกี่ยวกับการคอร์รัปชั่น, 1999 และอนุสัญญาระบบประมวลกฎหมายเกี่ยวกับการคอร์รัปชั่น,1999;

มาตรฐานของแนวปฏิบัติที่ดี

อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต, 2003;

อนุสัญญาองค์สหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ, 2000;

ปฏิญญาองค์การสหประชาชาติต่ออาชญากรรมและความมั่นคงสาธารณะ, 1996;

ปฏิญญาเวียนนาต่ออาชญากรรมและกระบวนการยุติธรรม: ความท้าทายในศตวรรษที่ 21, 2000;

อนุสัญญาต่อต้านองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ, 2000

ธนาคารโลก, แนวทางการบริหารภาวะขาดสภาพคล่องทางการเงิน,2001, <http://www.worldbank.org/gild>

องค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลก (ข้อตกลงต่างๆ เกี่ยวกับสิทธิในทรัพย์สินทางอุตสาหกรรมและศิลปะ), <http://www.wipo.org>

คณะกรรมการมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศ (IASC), มาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศ (IAS) และมาตรฐานรายงานทางการเงินระหว่างประเทศ (IFRS), <http://www.iasb.org>

สภาวิชาชีพบัญชีสากล (IFAC), มาตรฐานการตรวจสอบสากล (ISA), <http://www.ifac.org/Guidance/>

คณะทำงานด้านระบบการชำระเงิน (CPSS), หลักการสำคัญสำหรับระบบการจ่ายงานที่ส่งผลต่อระบบโดยรวม : รายงานหน่วยปฏิบัติการเรื่องหลักการและแนวทางปฏิบัติ ของระบบชำระเงินธนาคารเพื่อการชำระหนี้ระหว่างประเทศ, สวิตเซอร์แลนด์, 2001, <http://www.bis.org>

คณะทำงานเฉพาะกิจเพื่อดำเนินมาตรการทางการเงิน (FATF), เอกสารอ้างอิงที่ 40 ข้อของคณะทำงานเฉพาะกิจเพื่อดำเนินมาตรการทางการเงิน, 2003 (จริยธรรมทางธุรกิจ), <http://www.fatf-gafi.org>

แนวปฏิบัติต่อการต่อสู้ปัญหาการเสพและซื้อขายยาผิดกฎหมายและองค์กรอาชญากรรม, มติเอกฉันท์จากการประชุมสหภาพรัฐสภาครั้งที่ 100, มอสโก, 11 กันยายน 1998

อนุสัญญาเรื่องการฟอกเงิน, การสืบค้น, การอายัดเงินของกลางจากอาชญากรรมและเงินอุดหนุนต่อผู้ก่อการร้าย, 2005;

อนุสัญญาเรื่องการต่อต้านผู้ก่อการร้าย, 2005

OAS, อนุสัญญาประเทศในลาตินอเมริกาต่อต้านการคอร์รัปชัน, 1996;

อนุสัญญาประเทศในลาตินอเมริกาเรื่องการต่อต้านการผลิตสินค้าผิดกฎหมายและการค้าอาวุธปืน กระสุน วัตถุระเบิด และวัตถุดิบที่เกี่ยวข้อง;

แบบจำลองข้อกำหนดสำหรับการควบคุมการเคลื่อนย้ายอาวุธปืน ชิ้นส่วน ส่วนประกอบ และกระสุนในระดับนานาชาติ, 1997

สหภาพแอฟริกา, อนุสัญญาสหภาพแอฟริกาเรื่องการเรื่องการป้องกันและปราบปรามการคอร์รัปชั่น, 2003;

อนุสัญญาเรื่องการปราบปรามทหารรับจ้างในแอฟริกา, 1977;

การจัดการระบบสำหรับการป้องกันความขัดแย้ง, การบริหารและการแก้ปัญหา, พฤษภาคม 1993;

OAU, ข้อตกลงเรื่องการป้องกันและปราบปรามผู้ก่อการร้าย, 1999

องค์กรเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (OECD), หลักการจัดการธรรมาภิบาลองค์กร, 2004

SADC, พิธีสารความร่วมมือเรื่องการต่อสู้ยาผิดกฎหมาย, สิงหาคม 1996

มาตรฐานของแนวปฏิบัติที่ดี	
การต่อต้านการก่อการร้าย, ปรากฏการณ์สากลที่ส่งผลร้ายต่อประชาธิปไตย และสิทธิมนุษยชน รวมทั้งสันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศ ขัดขวางการพัฒนา; ความต้องการมาตรการเพื่อป้องกันการก่อการร้ายทั้งในระดับประเทศและระหว่างประเทศ, แนวทางแก้ปัญหาจากการประชุมสหภาพรัฐสภาครั้งที่ 95, อิสตันบูล, 19 เมษายน 1996 แนวปฏิบัติธรรมภิบาลที่ส่งเสริมสิทธิมนุษยชน, สัมมนาจัดโดยโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (UNDP) และสำนักงานสหประชาชาติข้าหลวงใหญ่สิทธิมนุษยชน (OHCHR), โซล, 15-16 กันยายน 2004, คณะทำงานที่ 1 การส่งเสริมหลักนิติธรรม, <http://www.ohchr.org/english/issues/development/governance/compilation/forside_02.html> Wisse, E., W, การส่งเสริมประชาธิปไตย: การแสวงหานโยบายและการประยุกต์สู่การปฏิบัติ, กระทรวงมหาดไทย ประเทศเนเธอร์แลน, สำนักงานด้านการออกกฎหมายและรัฐธรรมนูญ, 2006, <http://www.oecd.org>	

คำถามการประเมิน	1.2.2 เจ้าหน้าที่รัฐปฏิบัติหน้าที่ตามหลักนิติธรรมและหลักความโปร่งใสมากน้อยเพียงใด	
สิ่งที่ต้องค้นหา		
1) ด้านกฎหมาย: ตรวจสอบกฎหมาย จรรยาบรรณ ฯลฯ ที่ควบคุมการทำงานของเจ้าหน้าที่รัฐที่มาจากการเลือกตั้งและที่ไม่ได้มาจากการเลือกตั้ง และตรวจสอบความโปร่งใสในการทำงานของเจ้าหน้าที่รัฐ	*2) ด้านการปฏิบัติ:* ตรวจสอบความเป็นอิสระและประสิทธิภาพของขั้นตอนการบังคับใช้ในทางปฏิบัติ รวมถึงการฟ้องร้องที่ประสบความสำเร็จ	*3) ตัวชี้วัดเชิงลบ:* สืบค้นข้อมูลการกีดกัน ช่องว่างของกฎหมาย นิรโทษกรรม ฯลฯ ข้อมูลการใช้อำนาจพิเศษหรืออำนาจในภาวะฉุกเฉินในทางบริหาร และข้อมูลความสัมพันธ์ส่วนบุคคลที่เป็นตัวกำหนดผลลัพธ์อย่างเป็นระบบ

แหล่งข้อมูลทั่วไป

แหล่งข้อมูลสากล

ฟรีด้อมเฮ้าส์, เสรีภาพในโลก 2006: การสำรวจสิทธิทางการเมืองและเสรีภาพของประชาชนรายปี, ฟรีด้อมเฮ้าส์, 2005, <http://www.freedomhouse.org>

ประเด็นข้อกฎหมายของประชาชนชนพื้นเมือง, <http://www.nativeweb.org>

ศูนย์ศึกษานานาชาติสำหรับการปฏิรูปกฎหมายอาญาและนโยบายกระบวนการยุติธรรม, (แคนาดา), <http://www.icclr.law.ubc.ca/>

คณะกรรมการนักนิติศาสตร์สากล, บทวิจารณ์ (รายปี), <http://www.icj.org> IPU, <http://www.ipu.org>

กลุ่มสิทธิมนุษยชน, <http://www.humanrightsfirst.org>

Przeworski, A., Alvarez, M. E., Cheibub, J. A, และ Limongi, F., ประชาธิปไตยและการพัฒนา: สถาบันทางการเมืองและความเป็นอยู่ในโลก, 1950–1990 (เคมบริดจ์: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเคมบริดจ์, 2000)

องค์กรความโปร่งใสระหว่างประเทศ, รายงานประเทศ, <http://www.transparency.org>

คณะกรรมการควบคุมสารเสพติดนานาชาติ (UNODC) โครงการอาชญากรรม, <http://www.unodc.org>

เครือข่ายอินเตอร์เน็ตสหประชาชาติกับการจัดการสาธารณะและการเงิน (UNPAN), เอกสารข้อมูลระดับสากล, ระดับภูมิภาคและประเทศเกี่ยวกับจริยธรรม ความโปร่งใส ความรับผิดชอบ, การเงินสาธารณะ ทรัพยากรร่วม ระบบการบริหารภาครัฐและสถาบันในประเทศ, <http://www.unpan.org>

รายงานการประชุมจากการบันทึกพิเศษสหประชาชาติเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนโดยขึ้นกับความเป็นอิสระของผู้พิพากษาและนักกฎหมาย, <http://www.unhchr.ch>

ขบวนการเคลื่อนไหวประชาธิปไตยในโลก, เอกสารและฐานข้อมูลโดยหน่วยงานทำงานด้านหลักนิติธรรมและกระบวนการยุติธรรมระหว่างประเทศ, <http://www.wmd.org/>

แหล่งข้อมูลอื่นที่เกี่ยวกับคอร์รัปชั่น ดู ข้อที่ 2.5

แหล่งข้อมูลระดับภูมิภาค

AfriMAP, ฐานข้อมูลจากงานด้านยุติธรรม, <http://www.afrimap.org>

คณะกรรมการนักนิติศาสตร์อันเดียน, <http://www.cajpe.org.pe>

ศูนย์ศึกษาลาตินอเมริกา, มหาวิทยาลัยจอร์จทาวน์, ข้อมูลทางการเมืองของอเมริกา, <http://pdba.georgetown.edu/>

การประชุมรัฐมนตรียุติธรรมในเครือสหราชอาณาจักร, ความเป็นอิสระของคณะผู้พิพากษา, กัวลาลัมเปอร์, มาเลเซีย, เมษายน 1996 (ข้อมูลจากการสำรวจกระบวนการคัดเลือกผู้พิพากษารัฐในเครือสหราชอาณาจักร)

EUMAP, แผนการศึกษาการทุจริตและนโยบายต่อต้านการทุจริต, <http://www.eumap.org/>

เวทีการประชุมการพัฒนาประเทศแถบเมดิเตอเรเนียน, โครงการปฏิรูปหลักนิติธรรมและการปฏิรูประบบยุติธรรม, <http://info.worldbank.org/etools/mdfdb/index.asp>

สถาบันริเริ่มนำความยุติธรรมสู่สังคมเปิด, โครงการต่อต้านการทุจริต, <http://www.justiceinitiative.org>

การประชุมสหประชาชาติครั้งที่ 10 ว่าด้วยการป้องกันอาชญากรรมและการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิด, เวียนนา, 10–17 เมษายน 2000, <http://www.uncjin.org/Documents/10thcongress/10thcongress.html>

มาตรฐานของแนวปฏิบัติที่ดี

มาตรฐานสากล

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ, บทวิจารณ์ทั่วไป13 หัวข้อ 14 (การจัดการงานยุติธรรม), 1984

คณะกรรมการการขจัดการเลือกปฏิบัติทางชาติพันธุ์, บทวิจารณ์ทั่วไป 31, เอกสารอ้างอิงทั่วไปต่อการป้องกันการเลือกปฏิบัติทางชาติพันธุ์ในการจัดการและการทำงานของระบบยุติธรรม, 2005

สำนักควบคุมและป้องกันอาชญากรรมสหประชาชาติ, ร่างมาตรฐานทางจริยธรรมระหว่างประเทศสำหรับข้าราชการ

การทำงานของรัฐสภาต่อการต่อต้านการทุจริตและความต้องการความร่วมมือระหว่างประเทศ, มติโดยการประชุมสหภาพรัฐสภาครั้งที่ 94, บูคาเรสต์,13 ตุลาคม 1995

มาตรฐานระดับภูมิภาค

กฎบัตรสำหรับหน่วยงานสาธารณะในอัฟริกา, 2001, การประชุมแพนแอฟริกาครั้งที่สามของรัฐมนตรีหน่วยงาน, วินด์โฮค, นามิเบีย, กุมภาพันธ์ 2001

สหภาพยุโรป, กองการวิจัยทั่วไป, มาตรการเพื่อป้องกันการทุจริตในประเทศสหภาพยุโรป, Paper JURI 101 EN, มีนาคม 1998

OAS, อนุสัญญาว่าด้วยการต่อต้านการทุจริตในทวีปอเมริกา, 1996

สหภาพแอฟริกา,อนุสัญญาว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในสหภาพแอฟริกา, 2003

มาตรฐานระดับประเทศ

รัฐบาลเกาะบาร์บาดอส, รัฐสภา (อภิสิทธิ, การไม่ต้องรับผิด และอำนาจ) กฎหมาย, 1964

รัฐบาลมาวี, พ.ร.บ.ต่อต้านการทุจริต, 1995, ในส่วนปี 1995

รัฐบาลปาปัวนิวกินี, พ.ร.บ. ประกอบรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวกับหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้นำประเทศ, 1975

รัฐบาลแอฟริกาใต้, ประมวลจริยธรรมสำหรับสมาชิกรัฐสภาอัฟริกาใต้, 1994

รัฐออสเตรเลียใต้, กระทรวงการปกครองท้องถิ่น, ประมวลจริยธรรมสำหรับรัฐมนตรีรัฐออสเตรเลียใต้, บางส่วนจากคู่มือคณะรัฐมนตรี, 1994

กฎบัตรการปฏิรูปกฎหมายอูกานดา, การประชุมเชิงปฏิบัติการเรื่องระบบจริยธรรมชาติ, มูโคโน, อูกานดา, ปฏิญญาจริยธรรมมูโคโน,1995

สภาสามัญชนอังกฤษ, คณะกรรมการว่าด้วยมาตรฐานชีวิตสาธารณะ (คณะกรรมการโนแลน), รายงานแรก, บทที่ 2, Cm 2850 I and II (ลอนดอน: HMSO, พฤษภาคม 1995)

คำถามการประเมิน	1.2.3 ศาลและตุลาการเป็นอิสระจากฝ่ายบริหารและการแทรกแซงใดๆ มากน้อยเพียงใด	
สิ่งที่ต้องค้นหา		
1) ด้านกฎหมาย: ตรวจสอบกฎหมายที่ควบคุมการแต่งตั้ง ช่วงระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่ง และการดำเนินการของผู้พิพากษา ตุลาการ ฯลฯ	*2) ด้านการปฏิบัติ:* ตรวจสอบประสิทธิภาพของขั้นตอนที่ควบคุมความเป็นอิสระของกระบวนการยุติธรรมในทางปฏิบัติ	*3) ตัวชี้วัดเชิงลบ:* สืบค้นข้อมูลการจัดการในทางบริหาร การแทรกแซง หรือการไม่เอาใจใส่ในกระบวนการยุติธรรม
แหล่งข้อมูลทั่วไป		
ใช้แหล่งข้อมูลทั่วไปข้อที่ 1.1 และข้างต้น ***แหล่งข้อมูลสากล*** ศูนย์ว่าด้วยความเป็นอิสระของผู้พิพากษาและนักกฎหมาย (CIJL), หนังสือรายงานประจำปี, รายงานประจำปีที่เกี่ยวข้องกับบทความว่าด้วยความเป็นอิสระของผู้พิพากษา ทนายความ อัยการ และนิติกร; คณะกรรมการนักนิติศาสตร์สากล, ความก้าวร้าวต่องานยุติธรรม ความยุติธรรม; การคุกคามรบกวนต่อผู้พิพากษาและนักกฎหมาย, 2002, <http://www.icj.org> รายงานประเทศต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนสหประชาชาติ, <http://www.ohchr.org> ฟรีด้อมเฮ้าส์, เสรีภาพในโลกปี 2006: การสำรวจประจำปีต่อสิทธิทางการเมืองและเสรีภาพของพลเมือง, ฟรีด้อมเฮ้าส์ 2005, <http://www.freedomhouse.org> การประชุมเวทีการต่อต้านการทุจริตโลก: การดำรงไว้ซึ่งจริยธรรมของบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมและความมั่นคง, <http://www.state.gov/www/global/narcotics_law/global_forum/appendix2.html> คณะกรรมาธิการกฎหมายระหว่างประเทศ, <http://www.un.org/law/ilc/index.htm> สถาบันริเริ่มนำความยุติธรรมสู่สังคมเปิด, โครงการต่อต้านการทุจริต, แผนการพัฒนาการต่อต้านการทุจริต; หัวข้อความมั่นคงสาธารณะและระบบยุติธรรมต่ออาชญากรรม; หัวข้อการพัฒนาขอบเขตของกฎหมาย, สืบค้นข้อมูลทั้งหมดที่, <http://www.justiceinitiative.org>	***แหล่งข้อมูลระดับภูมิภาค*** คณะกรรมการนักนิติศาสตร์อันเดียน, <http://www.cajpe.org.pe> ศูนย์ศึกษาลาตินอเมริกา, มหาวิทยาลัยจอร์จทาวน์, ฐานข้อมูลทางการเมืองของทวีปอเมริกา, <http://pdba.georgetown.edu/> การประชุมรัฐมนตรีกระทรวงยุติธรรมในเครือสหราชอาณาจักร, การประชุมปฏิบัติการเรื่องความเป็นอิสระของคณะผู้พิพากษา, กัวลาลัมเปอร์, มาเลเซีย, เมษายน 1996 (ข้อมูลจากการสำรวจกระบวนการแต่งตั้งคณะผู้พิพากษาในเครือสหราชอาณาจักร) EUMAP, แผนการพัฒนา 'ประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรม', <http://www.eumap.org/> เวทีการพัฒนาประเทศแถบเมดิเตอเรเนียน, โครงการพัฒนาปฏิรูปหลักนิติธรรมและการพิพากษา, <http://info.worldbank.org/etools/ mdfdb/index.asp>	

แหล่งข้อมูลทั่วไป

รายการเครื่องมือสิทธิมนุษยชนสากลสหประชาชาติ, รวมถึงกระบวนการยุติธรรม, <http://www.ohchr.org/english/law/>

เครือข่ายอินเตอร์เน็ตสหประชาชาติกับการจัดการสาธารณะและการเงิน (UNPAN), เอกสารข้อมูลระดับสากล, ระดับภูมิภาคและประเทศเกี่ยวกับจริยธรรม ความโปร่งใส ความรับผิดชอบ, การเงินสาธารณะ ทรัพยากรร่วม ระบบการบริหารภาครัฐและสถาบันในประเทศ <http://www.unpan.org>

รายงานการประชุมพิเศษสหประชาชาติเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนโดยขึ้นกับความเป็นอิสระของผู้พิพากษาและนักกฎหมาย <http://www.unhchr.ch>

Wallace, J. C., 'การแก้ปัญหาการทุจริตและการคงไว้ซึ่งความเป็นอิสระในระบบยุติธรรม: แนวคิดเปรียบเทียบ; วารสารกฎหมายระหว่างประเทศแคลิฟอร์เนียตะวันตก รัฐแคลิฟอร์เนีย, 28/2 (1998), หน้า. 341–51

มาตรฐานของแนวปฏิบัติที่ดี

มาตรฐานสากล

องค์การสหประชาชาติ, หลักการพื้นฐานของการเป็นอิสระของคณะผู้พิพากษา, 1985;หลักการพื้นฐานสหประชาชาติว่าด้วยบทบาทของนักกฎหมาย, 1990, <http://www.ohchr.org/english/law/>

สมาคมสากลผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมาย (IBA), หลักการทั่วไปของจริยธรรมนักกฎหมาย, 1995;

มาตรฐานความเป็นอิสระของผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมายไอบีเอ (IBA), 1990

หลักการบังกาลอร์ว่าด้วยจริยธรรมของตุลาการ, 2002, กำหนดขึ้นโดยกลุ่มผู้พิพากษาเพื่อเพิ่มความเข้มแข็งของความเป็นธรรมของระบบยุติธรรมซึ่งมีการปรับเพิ่มเติมในการประชุมโต๊ะกลมของประธานศาลสูงสุดที่ถูกจัดขึ้นในกรุงเฮก, พฤศจิกายน 2002

Wisse, E., 'การส่งเสริมประชาธิปไตย: การแสวงหานโยบายและการประยุกต์สู่การปฏิบัติ", กระทรวงมหาดไทย ประเทศเนเธอร์แลนด์, สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, 2006, <http://www.oecd.org>

มาตรฐานระดับภูมิภาค

คณะกรรมการว่าด้วยสิทธิมนุษยชนและสิทธิประชาชนแอฟริกา, หลักการและคู่มือเพื่อการพิจารณาคดีอย่างเป็นธรรมและการได้รับความช่วยเหลือทางด้านกฎหมายในแอฟริกา, 2001;

มติสำหรับการให้ความเคารพและการส่งเสริมความเป็นอิสระของการพิพากษาคดี, 1996;

มติสำหรับการพิจารณาคดีอย่างเป็นธรรมและการได้รับความช่วยเหลือทางด้านกฎหมายในแอฟริกา, 1996;

มติสำหรับสิทธิในการขอความช่วยเหลือและความเป็นธรรมในการพิจารณาคดี,1992;

มติสำหรับเรือนจำในแอฟริกา, 1995

รัฐมนตรียุติธรรมในเครือสหราชอาณาจักรและผู้พิพากษาอาวุโสประจำมณฑล, แถลงการณ์ลุซากาว่าด้วยรัฐบาลที่อยู่ภายใต้กฎหมาย, 1993

มาตรฐานระดับประเทศ

หน่วยงานด้านรัฐธรรมนูญ, กลุ่มเฝ้าระวังรัฐธรรมนูญ, รายงานสรุป, คณะรัฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยลอนดอน, มีนาคม 1997

มาตรฐานของแนวปฏิบัติที่ดี	
	ปฏิญญาว่าด้วยหลักการของความเป็นอิสระของคณะผู้พิพากษาโดยประธานศาลสูงสุดของประเทศออสเตรเลีย การบริหารสำนักงานคณะรัฐมนตรีและสำนักงานส่วนบุคคลสหราชอาณาจักร, หลักนิติศาสตร์การจัดการเบื้องต้น: การวิเคราะห์การตัดสินใจด้านการจัดการโดยคณะผู้พิพากษา (ลอนดอน: HMSO, 1987); รายงานกฎบัตรว่าด้วยแนวทางการจัดทำประชามติ (บรรณาธิการ: Sir Patrick Nairn), หน่วยงานด้านรัฐธรรมนูญ และสังคมที่ผ่านการปฏิรูประบบการเลือกตั้ง, 1996

คำถามการประเมิน	1.2.4 พลเมืองเข้าถึงความยุติธรรม กระบวนการที่ถูกต้องและเหมาะสม และการชดเชยในกรณีที่เกิดการบริหารที่มิชอบ อย่างเท่าเทียมและเชื่อถือได้มากน้อยเพียงใด	
สิ่งที่ต้องค้นหา		
1) ด้านกฎหมาย: ตรวจสอบกฎหมายที่ควบคุม (ก) กระบวนการที่เหมาะสมและการพิจารณาคดีในศาลที่เป็นธรรม และ (ข) การแก้ไขปรับปรุงการบริหารที่มิชอบหรือการฝ่าฝืนกฎหมายโดยตำแหน่ง ถ้ารัฐบาลยอมรับปฏิญญาแห่งองค์การสหประชาชาติและแห่งภูมิภาคที่เกี่ยวข้อง ให้ตรวจสอบว่ากฎหมายสอดคล้องกับมาตรฐานเหล่านั้นหรือไม่	*2) ด้านการปฏิบัติ:* ตรวจสอบประสิทธิภาพของการดำเนินการในทางปฏิบัติ การเข้าถึงของทุกกลุ่มสังคมต่อการเป็นตัวแทนที่ชอบด้วยกฎหมาย การช่วยเหลือทางกฎหมาย ผู้ตรวจการแผ่นดินหรือเทียบเท่า และความรวดเร็วในการนำคดีขึ้นมาสู่การพิจารณาและผลสำเร็จ	*3) ตัวชี้วัดเชิงลบ:* สืบค้นหลักฐานเกี่ยวกับการเลือกปฏิบัติที่เป็นระบบหรือการคุ้มครองตามกฎหมายที่ไม่เท่าเทียม การตัดสินผิดพลาด การใช้ศาลลับหรือศาลพิเศษ การกักขังโดยไม่ผ่านการพิจารณาจากศาล การกระทำทารุณหรือการทรมานขณะกักขัง การลงโทษที่ไร้มนุษยธรรม อัตราการเสียชีวิตจากการคุมขัง จำนวนนักโทษไม่ได้สัดส่วนเมื่อเทียบกับจำนวนประชากร ฯลฯ
แหล่งข้อมูลทั่วไป		
แหล่งข้อมูลสากล		***แหล่งข้อมูลระดับภูมิภาค***
องค์การนิรโทษกรรมสากล, รายงานประจำปี, ภาคผนวกที่ 6 และ 7: การให้สัตยาบัน, การลงนามสู่ความเป็นสากล (6) และภูมิภาค (7) สนธิสัญญาสิทธิมนุษยชน (กำหนดในมาตรฐานของความเป็นไปได้)		AfriMAP, ฐานข้อมูลหมวดงานยุติธรรม, <http://www.afrimap.org> สมาคมผู้เชี่ยวชาญด้านนิติศาสตร์อเมริกา, คณะกรรมการถาวรด้านคามอิสระของคณะผู้พิพากษา, <http://www.abanet.org/judind/home.html>

แหล่งข้อมูลทั่วไป

ประเทศที่ไม่ใช่สมาชิกปรากฏในรายงานประจำปี ในส่วนของการกระทำผิดกฎ, <http://www.amnesty.org>

Cook, R. J. (ed.), สิทธิมนุษยชนของผู้หญิง: มุมมองระดับประเทศและระดับสากล (ฟิลลาเดลเฟีย, Pa: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเพนซิลเวเนีย, 1994), ภาคผนวก A การให้คำรับรองต่อข้อตกลงและสนธิสัญญาที่ส่งผลกระทบต่อผู้หญิง

สิทธิมนุษยชนต้องมาก่อน, <http://www.humanrightsfirst.org>

การเข้าถึงความยุติธรรม, ประกาศองค์กรอินเทอไรท์ (Interights), 10/2 (1996);

สิทธิของนักโทษ, ประกาศองค์กรอินเทอไรท์ (Interights), 11/4 (1997), <http://www.interights.org>

คณะกรรมการนักนิติศาสตร์สากล (ICJ), บทวิจารณ์ (รายปี), <http://www.icj.org>

กองทุนสหประชาชาติเพื่อการพัฒนาสตรี UNIFEM, <http://www.unifem.org>

UNDAW, <http://www.un.org/womenwatch/daw/index.html>

ฐานข้อมูลสนธิสัญญาสหประชาชาติ, <http://untreaty.un.org/>

กระทรวงการต่างประเทศสหรัฐอเมริกา, รายงานประเทศ, <http://www.state.gov>

คณะทำงานว่าด้วยการกักขังโดยขัดต่อกติกาสากลและการลงโทษนอกเหนือระบบยุติธรรม, รายงาน,<http://www.ohchr.org>

ขบวนการเคลื่อนไหวประชาธิปไตยในระดับโลก, เอกสารและฐานข้อมูลโดยหน่วยงานทำงานด้านหลักนิติธรรมและกระบวนการยุติธรรมระหว่างประเทศ <http://www.wmd.org/>

หน้าเว็บไซต์ของสิทธิมนุษยชนบัลคัน (Balkan), <http://cm.greekhelsinki.gr>

องค์กรสิทธิมนุษยชนสากล, รายงานประเทศและบทสรุปในรายงานประจำปี, <http://www.hrw.org/>

กฎบัตรการมอบอำนาจสตรีในทวีปอเมริกา, <http://www.oas.org/cim/default.htm>

เวทีเพื่อการพัฒนาในแถบเมดิเตอเรเนียน, โครงการศึกษาการพิจารณาเพศสภาพในการปฏิรูปสถาบัน, <http://info.worldbank.org/etools/mdfdb/index.asp>

สถาบันริเริ่มนำความยุติธรรมสู่สังคมเปิด, โครงการว่าด้วยระบบอาชญวิทยาและความมั่นคงสาธารณะ; โครงการเพื่อการช่วยเหลือด้านกฎหมายสำหรับผู้ด้อยโอกาส; โครงการพัฒนาประสิทธิภาพของกฎหมาย, <http://www.justiceinitiative.org>

รายงานของผู้บันทึกพิเศษว่าด้วยเรือนจำและสภาพการถูกกักขังในอัฟริกา, คณะกรรมการด้วยสิทธิมนุษยชนและสิทธิของประชาชนแอฟริกา, <http://www.achpr.org>

รายงานของผู้บันทึกพิเศษว่าด้วยสิทธิสตรีในแอฟริกา, กฎบัตรคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนและสิทธิของประชาชน, <http://www.achpr.org>

รายงานของผู้เสนอบันทึกพิเศษว่าด้วยสิทธิสตรีในแอฟริกา, กฎบัตรทวีปอเมริกาว่าด้วยสิทธิมนุษยชน, <http://www.cidh.oas.org/women/Default.eng.htm>

Stokke, H. และ Tostensen, A. (บรรณาธิการ), สิทธิมนุษยชน ในประเทศกำลังพัฒนา หนังสือประจำปี 1999 –2000: ฉบับสหัสวรรษ (ลอนดอน/บอสตัน และ กรุงเฮก: องค์กรกฎหมายระหว่างประเทศ คลูเวอ, 2001)

UNDP, เอกสารเรื่องธรรมาภิบาลการกระจายอำนาจ: บทเรียนจากประสบการณ์จริงในประเทศต่างๆ,

UNDP แผนกพัฒนาการจัดการและธรรมาภิบาลการบริหารประเทศ, 1999, <http://magnet.undp.org> และ<http://www.undp.org/governance/> (ทางอ้อม) เว็บไซต์สหภาพ, เว็บไซต์สหภาพแรงงาน, <http://www.unionwebservices.com/esources>

แหล่งข้อมูลทั่วไป	
	มหาวิทยาลัยทัสมาเนีย, ฐานข้อมูลกฎหมายมหาชน, <http://www.utas.edu.au/ library/info/subj/ publawguide.html>
มาตรฐานของแนวปฏิบัติที่ดี	
มาตรฐานสากล	***มาตรฐานระดับภูมิภาค***
UN, กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ICCPR, หัวข้อที่ 7, 9(1), 9(3) และ 14(3); ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน, หัวข้อที่ 10 และ 11(1); ปฏิญญาว่าด้วยหลักการพื้นฐานของความยุติธรรมต่อเหยื่ออาชญากรรมและการใช้อำนาจในทางที่ผิด, 1995; หลักการเบื้องต้นและคู่มือสิทธิสู่การแก้ปัญหาและฟื้นฟูเหยื่อจากการกระทำที่ผิดกฎหมายสิทธิมนุษยชนสากลและกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศ, 2005; หลักการเบื้องต้นว่าด้วยความเป็นอิสระของการพิพากษา, 1985; หลักการพื้นฐานว่าด้วยบทบาทของนักกฎหมาย, 1990; ประมวลหลักการประพฤติปฏิบัติสำหรับเจ้าหน้าที่บังคับคดี, 1979; หลักการคุ้มครองผู้ถูกควบคุมตัวหรือนักโทษ, 1988; คู่มือบทบาทของพนักงานอัยการ, 1990; มาตรฐานขั้นต่ำสำหรับการปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง, 1977; กฎของสหประชาชาติว่าด้วยการคุ้มครองเด็กและเยาวชนซึ่งถูกลิดรอนเสรีภาพ, 1990; มาตรฐานขั้นต่ำสหประชาชาติสำหรับการจัดการระบบยุติธรรมสำหรับเยาวชน (‘กฎปักกิ่ง), 1985, <http://www.ohchr.org/english/issues/ judiciary/standards.htm>; หลักการสหประชาชาติที่เกี่ยวข้องกับสถานะของสถาบันของชาติ (หลักการปารีส), 1993	กฎบัตรแอฟริกาว่าด้วยสิทธิมนุษยชนและสิทธิของประชาชน, หลักการและคู่มือว่าด้วยสิทธิที่จะได้รับการพิจารณาคดีที่ยุติธรรมและความช่วยเหลือทางกฎหมายในแอฟริกา, 2001; มติสำหรับการให้ความเคารพและการส่งเสริมความเป็นอิสระของงานตุลาการ, 1996; มติว่าด้วยสิทธิการได้รับการพิจารณาคดีที่ยุติธรรมและการช่วยเหลือทางกฎหมายในแอฟริกา, 1996; มติว่าด้วยสิทธิในการขอความช่วยเหลือต่อรัฐและการได้รับการพิพากษาคดีอย่างเป็นธรรม,1992; มติว่าด้วยเรือนจำในแอฟริกา, 1995 OAU, กฎบัตรแอฟริกาว่าด้วยสิทธิมนุษยชนและสิทธิของประชาชน, 1981; พิธีสารต่อกฎบัตรแอฟริกาว่าด้วยสิทธิมนุษยชนและสิทธิของประชาชนของสตรีในแอฟริกา, 2003, บทที่ 8 สหภาพแอฟริกา, ปฏิญญาโซเลมว่าด้วยความเท่าเทียมทางเพศในแอฟริกา, 2004 สมัชชารัฐสภายุโรป, เอกสารอ้างอิงที่ 1615 (2003): สถาบันออมบุดสแมน, 2003, <http://assembly.coe.int/Documents/ AdoptedText/ta03/EREC1615.htm> การประชุมปฏิบัติการอรุชาว่าด้วยหลักการความซื่อตรงแห่งชาติ, คำปฏิญานอรุชา, 1995 Christopoulos, D. และ Hormovitis, D. (บรรณาธิการ), สถาบันออมบุดสแมนในยุโรปตะวันออกเฉียงใต้, 2003, <http:// unpan1.un.org/ intradoc/groups/public/ documents/untc/ unpan014896.pdf>

มาตรฐานของแนวปฏิบัติที่ดี	
คณะกรรมการสหประชาชาติว่าด้วยสิทธิทางการเมืองและสิทธิพลเมือง, บทวิจารณ์ทั่วไปที่ 13, หัวข้อที่ 14 (การจัดการระบบยุติธรรม), 1984 คณะกรรมการสหประชาชาติเพื่อการขจัดการเลือกปฏิบัติทางชาติพันธุ์, บทวิจารณ์ทั่วไปที่ 31, เอกสารอ้างอิงที่ 31 ต่อการป้องกันการเลือกปฏิบัติทางชาติพันธุ์ในการจัดการและการทำงานของระบบยุติธรรม, 2005 คณะกรรมการสหประชาชาติว่าด้วยสิทธิเด็ก, บทวิจารณ์ทั่วไปที่ 10, สิทธิเด็กในระบบกฎหมายเยาวชน, 2007 UNDP, การเข้าถึงความยุติธรรม: แนวทางปฏิบัติ, 2004, <http://www.pogar.org/publications/other/un/accesstojustice-e.pdf> แนวทางปฏิบัติธรรมาภิบาลที่ส่งเสริมสิทธิมนุษยชน, สัมมนาจัดโดย UNDP และ OHCHR, โซล, 15-16 กันยายน 2004, หัวข้อที่ 1 เรื่องการส่งเสริมหลักนิติธรรม, <http://www.ohchr.org/english/issues/ development/governance/compilation/ forside_02.html> สมาคมสากลผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมาย (IBA), หลักการทั่วไปว่าด้วยจริยธรรมของนักกฎหมาย, 1995 องค์กรความโปร่งใสระหว่างประเทศ, สำนักงานออมบุดสแมน: หลักการพื้นฐาน	รัฐมนตรียุติธรรมในเครือสหราชอาณาจักร, แถลงการณ์ลุซากาว่าด้วยการอยู่ใต้กฎหมายของรัฐบาล,1992, แถลงโดยรัฐมนตรียุติธรรมในเครือสหราชอาณาจักร (1993) NDI, กฎระเบียบและความมีประสิทธิภาพของสถาบันออมบุดสแมน, 2005, <http://www.accessdemocracy.org/library/1904_gov_ombudsman_ 080105.pdf> เครือข่ายข้อมูลออมบุดสแมน, "ประเทศยุโรป" ออมบุดสแมน, 2005, <http://www.anticorruption.bg/ombudsman/eng/readnews.php?id=2901&lang=en&t_style=tex&l_style=default>

คำถามการประเมิน	1.2.5 กระบวนการยุติธรรมทางอาญาและระบบการลงโทษปฏิบัติตามกฎแห่งความยุติธรรมและความเท่าเทียมในการดำเนินการมากน้อยเพียงใด
สิ่งที่ต้องค้นหา	
1) ด้านการปฏิบัติ: ประเมินประสิทธิภาพและสำนึกรับผิดชอบในกระบวนการและขั้นตอนที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ หรือกระบวนการทางกฎหมายที่อยู่นอกขอบเขตของรัฐ	*2) ตัวชี้วัดเชิงลบ:* สืบสวนการทารุณกรรมนักโทษที่เชื่อมโยงกับเรื่องเพศ เชื้อชาติหรือชนชั้น การเสียชีวิตและการบาดเจ็บจากการคุมขัง การไม่ปฏิบัติตามกระบวนการที่เหมาะสม

แหล่งข้อมูลทั่วไป

แหล่งข้อมูลสากล

รายงานประเทศต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนสหประชาชาติและคณะกรรมการสิทธิเด็ก, <http://www.ohchr.org>

'บรรณานุกรมระบบเรือนจำโลก', พฤษภาคม 1998, <http://www.uncjin.org/country/ GBOPS/ gbops.html>

ศูนย์ศึกษาเรือนจำสากล, <http://www.prisonstudies.org/>

การปฏิรูปบทลงโทษสากล, <http://www.penalreform.org>

สิทธิผู้ต้องขัง, คำประกาศองค์กรอินเทอไรท์ (Interights), 11/4 (1997), <http://www.interights.org>

รายงานการให้อำนาจคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนสหประชาชาติ คณะกรรมการสิทธิทางการเมืองและสิทธิพลเมือง; พร้อมกับการกระจายภารกิจแก่องค์กรไม่แสวงหากำไร (NGOs);

รายงานของผู้เสนอบันทึกพิเศษของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนสหประชาชาติว่าด้วยการลงโทษนอกเหนือระบบยุติธรรม การกักขัง การพิพากษาที่ไม่ยุติธรรม การประหาร ฯลฯ, หาข้อมูลเพิ่มเติมที่ <http://www.ohchr.org>

หน่วยสืบราชการลับกลางแห่งสหรัฐอเมริกา (CIA), สารานุกรมโลก, 2006, <http://www.odci.gov/ cia/ publications/factbook>

Walmsley, R., รายการเรือนจำโลก, กระทรวงมหาดไทยสหราชอาณาจักร, การพัฒนาการวิจัยและการบริหารงานสถิติ, การค้นหางานวิจัย #234, 2004, <http://www.homeoffice.gov.uk>

แหล่งข้อมูลระดับภูมิภาค

AfriMAP, ฐานข้อมูลจากส่วนความยุติธรรม, <http://www.afrimap.org>

องค์กรให้คำปรึกษาด้านกฎหมายร่วมเอเชีย-แอฟริกา <http://www.aalco.org/>

คณะกรรมาธิการสิทธิมนุษยชนแห่งเอเชีย, <http://www.ahrchk.net/>

ศูนย์ศึกษาลาตินอเมริกา, มหาวิทยาลัยจอร์จทาวน์, ฐานข้อมูลทางการเมืองของอเมริกา, <http://pdba.georgetown.edu/>

Derechos – สิทธิมนุษยชน, <http://www.derechos.org/>

Mauer, M., อเมริกาเบื้องหลังลูกกรง: สหรัฐอเมริกาและการคุมขังระหว่างประเทศ, 1995 (วอชิงตัน, DC: โครงการตัดสินลงโทษ,1997), <http://www.sentencingproject.org/>

เวทีการพัฒนาประเทศแถบเมดิเตอเรเนียน, โครงการปฏิรูปหลักนิติธรรมและตุลาการ, <http:// info.worldbank.org/etools/ mdfdb/index.asp>

สถาบันริเริ่มนำความยุติธรรมสู่สังคมเปิด, โครงการเพื่อให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ด้อยโอกาส; โครงการพัฒนาขอบเขตกฎหมาย, <http://www.justiceinitiative.org>

Partridge, B., 'เรือนจำในประเทศตะวันออก, 1998, <http://www.rferl.org/specials/prisons/>

รายงานของผู้เสนอบันทึกพิเศษว่าด้วยเรือนจำและสภาพการถูกกักขังในแอฟริกา, กฎบัตรแอฟริกาว่าด้วยสิทธิมนุษยชนและสิทธิของประชาชน, <http://www.achpr.org>

SPACE (สถิติบทลงโทษรายปีของสภายุโรป), คณะมนตรียุโรป, สถิติบทลงโทษรายปีของคณะมนตรียุโรป, ปีต่างๆ, SPACE/สภายุโรป (สตราบวร์กส)

มาตรฐานของแนวปฏิบัติที่ดี

มาตรฐานสากล

องค์การสหประชาชาติ, หลักการพื้นฐานสำหรับการปฏิบัติต่อนักโทษ, ธันวาคม 1990, มติ 45/111;

หลักการพื้นฐานว่าด้วยบทบาทของนักกฎหมาย, 1990, <http://www.ohchr.org/english/issues/judiciary/standards.htm>;

หลักการคุ้มครองผู้ถูกควบคุมตัวหรือนักโทษ, มติ 43/173, 9 ธันวาคม 1988;

อนุสัญญาว่าด้วยการต่อต้านการทรมาน และการกระทำอื่นๆ ที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือที่ย่ำยีศักดิ์ศรี, 1987;

ปฏิญญาว่าด้วยการป้องกันการทรมาน และการกระทำอื่นๆ ที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือที่ย่ำยีศักดิ์ศรี, 1975;

แบบจำลองกลยุทธ์และมาตรการปฏิบัติว่าด้วยการขจัดความรุนแรงต่อสตรีในเรื่องการป้องกันอาชญากรรมและความยุติธรรมทางอาญา, 1997;

กฎว่าด้วยการคุ้มครองเด็กและเยาวชนซึ่งถูกลิดรอนเสรีภาพ, ธันวาคม 1990;

มาตรฐานขั้นต่ำของสหประชาชาติว่าด้วยการบริหารงานยุติธรรมคดีเด็กและเยาวชน หรือกฎปักกิ่ง, 1985

การประชุมสหประชาชาติครั้งที่ 1ว่าด้วยการป้องกันอาชญากรรมและการปฏิบัติต่อผู้ต้องหา, มาตรฐานขั้นต่ำว่าด้วยการปฏิบัติต่อผู้ต้องหา, เจนีวา, 1955, ได้รับการรับรองจากคณะมนตรีทางเศรษฐกิจและสังคมด้วยมติ 663 C (X XIV) วันที่ 31 กรกฎาคม 1957 และ 2076 (LXII) วันที่ 13 พฤษภาคม 1977

คณะกรรมการการขจัดการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติ, ความเห็นทั่วไป 31, เอกสารอ้างอิงทั่วไปต่อการป้องกันการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติในการจัดการและการทำงานของระบบยุติธรรม, 2005

คณะกรรมการสหประชาชาติว่าด้วยสิทธิเด็ก, ความเห็นทั่วไปที่ 10, สิทธิเด็กในระบบกฎหมายเยาวชน, 2007

UNODC, เครื่องมือการประเมินความยุติธรรมทางอาญา, 2007, <http://www.eldis.org>

มาตรฐานระดับภูมิภาค

กฎบัตรแอฟริกาว่าด้วยสิทธิมนุษยชนและสิทธิประชาชน, หลักการและคู่มือเพื่อการพิจารณาคดีอย่างเป็นธรรมและการได้รับความช่วยเหลือทางด้านกฎหมายในแอฟริกา, 2001;

มติสำหรับการให้ความเคารพและการส่งเสริมความเป็นอิสระของการพิพากษาคดี, 1996;

มติสำหรับการพิจารณาคดีอย่างเป็นธรรมและการได้รับความช่วยเหลือทางด้านกฎหมายในแอฟริกา, 1996;

มติสำหรับสิทธิในการขอความช่วยเหลือและความเป็นธรรมในการพิจารณาคดี,1992;

มติสำหรับเรือนจำในแอฟริกา, 1995

ประชาคมอาเซียน (ASEAN), สนธิสัญญาอาเซียนว่าด้วยการให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันทางกฎหมาย, 2004

คณะมนตรียุโรป, อนุสัญญายุโรปว่าด้วยการให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันทางกฎหมาย, 1959, พิธีสารเพิ่มเติม, 1978 และพิธีสารเพิ่มเติมที่สอง, 2001

OAS, อนุสัญญาทวีปอเมริกาว่าด้วยการให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันทางกฎหมาย, 1992 และพิธีสารทางเลือก, 1993

OAU, กฎบัตรแอฟริกาว่าด้วยสิทธิมนุษยชนและสิทธิประชาชน, 1981

SADC, พิธีสารว่าด้วยการให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันทางกฎหมายอาญา, ตุลาคม 2002

คำถามการประเมิน	1.2.6 ประชาชนเชื่อมั่นในระบบกฎหมายมากน้อยเพียงใดในเรื่องการตัดสินอย่างเท่าเทียมและมีประสิทธิภาพ

สิ่งที่ต้องค้นหา

ตัวชี้วัดเชิงบวกและเชิงลบ: ประเมินการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนและหลักฐานที่แสดงถึงความเชื่อมั่นในระบบกฎหมายและระบบการลงโทษ

แหล่งข้อมูลทั่วไป

ข้อมูลท้องถิ่นและการสำรวจความคิดเห็น

ตัวชี้วัดในแอฟริกา, <http://www.afrobarometer.org/>;

ตัวชี้วัดในเอเชีย, <http://www.asianbarometer.org/>;

ตัวชี้วัดในเอเชียตะวันออก, <http://eacsurvey.law.ntu.edu.tw/>;

ตัวชี้วัดในยุโรป, <http://ec.europa.eu/public_opinion/index_en.htm>;

ตัวชี้วัดลาติน <http://www.latinobarometro.org/>

Bratton, M., Chu, Y.-H., Lagos, M. และ Rose, R., เสียงของประชาชน: ความเชื่อมั่นในสถาบันการเมือง, ในองค์กร IDEA, 10 ปีแห่งการส่งเสริมประชาธิปไตยในโลก (สต็อคโฮล์ม: International IDEA, 2005), <http://www.idea.int/publications/anniversary/upload/Inlay_senttoprint_30May05.pdf>

ศูนย์ศึกษานโยบายสาธารณะ, มหาวิทยาลัยอาเบอดีน, <http://www.abdn.ac.uk/cspp/>

สถาบันวิเคราะห์และพัฒนาเดอ ลอง เตอเม (DIAL), การสำรวจครัวเรือนว่าด้วยเรื่องสิทธิมนุษยชนและประชาธิปไตย, <http://www.dial.prd.fr/>

Thompson, G. และ Conley, S., 'คู่มือเพื่อการทำเว็บไซต์สำรวจความเห็นสาธารณะ: ข้อมูลความเห็นทั่วโลก', ข่าวสารวิทยาลัยและห้องสมุด, 67/9 (ตุลาคม 2006), <http://www.ala.org>

ข้อมูลบ่งชี้ทางอ้อม:

คณะกรรมการสหประชาชาติว่าด้วยสิทธิทางการเมืองและสิทธิพลเมือง และรายงานผู้เสนอรายงานพิเศษ, ค้นข้อมูลได้ที่ <http://www.ohchr.org>

Wallace, J. C., การแก้ปัญหาการทุจริตในการพิพากษาคดีพร้อมกับรักษาความเป็นอิสระของการพิพากษา: การเปรียบเทียบทัศนคติ, วารสารกฎหมายระหว่างประเทศแคลิฟอร์เนียตะวันตก, 28/2 (1998), หน้า 341–51

1.3. สิทธิของพลเมืองและสิทธิทางการเมือง

คำถามในการประเมิน: ประชาชนทุกคนได้รับสิทธิของพลเมืองและสิทธิทางการเมืองอย่างเท่าเทียมกันหรือไม่

คำถามการประเมิน	1.3.1 ประชาชนทุกคนเป็นอิสระจากจากการล่วงละเมิดทางร่างกายและจากความกลัวต่อสิ่งนั้นมากน้อยเพียงใด	
สิ่งที่ต้องค้นหา		
1) ด้านกฎหมาย: ตรวจสอบกฎหมายที่ควบคุม (ก) การใช้ความรุนแรงของเจ้าหน้าที่รัฐ (ข) ความรุนแรงระหว่างพลเมืองด้วยกัน (ค) การกระทำทารุณทางกายภายในบ้าน ในกรณีรัฐบาลยอมรับปฏิญญาที่เกี่ยวข้อง ให้ตรวจสอบว่ากฎหมายนั้นสอดคล้องกับมาตรฐานเหล่านั้นหรือไม่ (ครอบคลุมทั้งข้อที่ 1.3 และ 1.4)	*2) ด้านการปฏิบัติ:* ตรวจสอบประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมายในทางปฏิบัติ ขั้นตอนในการแก้ไขปรับปรุงและการชดเชย ประสิทธิภาพของระบบการคุ้มครองสตรีและเด็กจากความรุนแรง เช่น การจัดหาแหล่งพักพิงให้ ฯลฯ การคงอยู่ความเป็นอิสระและประสิทธิภาพของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (และครอบคลุมทั้งข้อที่ 1.3 และ 1.4)	*3) ตัวชี้วัดเชิงลบ:* สืบค้นข้อมูลการเกิดความรุนแรงของเจ้าหน้าที่รัฐและความรุนแรงที่ได้รับการให้อภัย ในคดีฆาตกรรม การทำร้ายร่างกาย การล่วงเกินทางเพศและการละเมิดทางร่างกายต่อสตรีและเด็ก

แหล่งข้อมูลทั่วไป

แหล่งข้อมูลสากล

การปฏิบัติการไร้พรมแดน, <http://www.idealist.org/>

สมาคมเพื่อการพัฒนาวิทยาศาสตร์แห่งอเมริกา (A A AS), โครงการวิทยาศาสตร์และสิทธิมนุษยชน, <http://shr.aaas.org/aaashran/>

สมาคมกฎหมายระหว่างประเทศแห่งอเมริกา (ASIL), คู่มือกฎหมายระหว่างประเทศทางแหล่งข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์: สิทธิมนุษยชน, <http://www.asil.org/resource/Home.htm>

องค์กรขจัดการค้าทาสระหว่างประเทศ, <http://www.antislavery.org>

ศูนย์คาร์เตอร์, <http://www.cartercenter.org>

ศูนย์สิทธิมนุษยชนและกฎหมายด้านมนุษยธรรม, วิทยาลัยกฎหมายวอชิงตัน, <http://www.wcl.american.edu/humright/center/>

แหล่งข้อมูลระดับภูมิภาค

กลุ่มพันธมิตรเพื่อการปฏิรูปและประชาธิปไตยในเอเชีย, <http://www.asiademocracy.org/>

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนเอเชีย, <http://www.ahrchk.net/index.php>

เว็บไซต์องค์กรสิทธิมนุษยชนบอลข่าน, <http://cm.greekhelsinki.gr>

กลุ่มสิทธิมนุษยชนบริติชเฮลซิงกิ, <http://www.bhhrg.org/>

ศูนย์การศึกษาลาตินอเมริกา, มหาวิทยาลัยจอร์จทาวน์, ฐานข้อมูลทางการเมืองของอเมริกา, <http://pdba.georgetown.edu/>

Droits et Démocratie, Centre international des droits de la personne et du développement démocratique (English, French and Spanish), <http://www.ichrdd.ca>

แหล่งข้อมูลทั่วไป

Cingranelli-Richards (CIRI) ข้อมูลทางสิทธิมนุษยชน, <http://www.humanrightsdata.org>

เครือข่ายความขัดแย้งและสันติภาพ, <http://www.jca.apc.org/~y-okada/igc/ conflictnet/ and <http://www.igc.org/igc/ peacenet/ index.html>

การยุติความขัดแย้งภาคสนามจากกองทุนระหว่างประเทศเพื่อสันติภาพและการวิจัยอนาคต, <http://www.transnational.org/links/conf_resolution.html>

รายงานประเทศต่อคณะกรรมการสหประชาชาติสิทธิมนุษยชนและคณะกรรมการต่อต้านการกระทำทารุณกรรม และคณะกรรมการแรงงานข้ามชาติ, <http://www.ohchr.org>

DIANA: ข้อมูลสิทธิมนุษยชนสากล, <http://www.law.uc.edu/Diana>

Giffard, C., หนังสือรายงานเหตุการณ์การทรมาน (โคลเชสเตอร์: ศูนย์สิทธิมนุษยชน มหาวิทยาลัยเอสเซก และสำนักงานการต่างประเทศและรัฐในเครือสหราชอาณาจักร, 2000). แนวทางอ้างอิงสำหรับผู้ต้องการมีส่วนร่วมในระดับนานาชาติเพื่อตอบสนองต่อข้อกล่าวหา

ศูนย์ธรรมาภิบาลและการพัฒนาสังคม, UK DFID, ฐานข้อมูลสิทธิมนุษยชน, <http://www.gsdrc.org>

สิทธิมนุษยชนทางอินเตอร์เน็ต, <http://www.hri.ca>

องค์กรสิทธิมนุษยชน (HRW), รายงานประเทศและบทสรุปในรายงานประจำปี, <http://www.hrw.org>. และหนังสือของ HRW books, เช่น การสังหารหมู่ระหว่างประเทศเพื่อนบ้าน: จุดกำเนิดของการเมืองความรุนแรงระหว่างกลุ่มคน, 1998, และรายงานข้อมูลโลกองค์กรสิทธิมนุษยชนว่าด้วยสิทธิสตรี, 1998

ศูนย์วิจัยนานาชาติสตรี, งานวิจัยการใช้ความรุนแรงต่อสตรี, <http://www.icrw.org/>

ศูนย์เฝ้าติดตามการละทิ้งถิ่นฐานภายในประเทศ, <http://www.internal-displacement.org/>

Equality Now, <http://www.equalitynow.org>

ศูนย์การวิจัยยุโรปเพื่อการย้ายถิ่นฐานและความสัมพันธ์เชิงชาติพันธุ์, <http://www.uu.nl/uupublish/onderzoek/onderzoekcentra/ercomer/24638main.html>

องค์กรสิทธิมนุษยชนเอเชียแปซิฟิค, <http://art.qut.edu.au/humanrights>

องค์กรสิทธิมนุษยชน, ผู้คุ้มครองหรือผู้เสแสร้ง? หน่วยงานสิทธิมนุษยชนภาครัฐในแอฟริกา, ในรายงานประจำปีองค์กรสิทธิมนุษยชน 2001, <http://www.hrw.org>

สถาบันเพื่อสิทธิมนุษยชนแห่งทวีปอเมริกา, Directorio de organizaciones de derechos humanos de Centroamérica y Panamé and El Sistema Interamericano de Proteccién de los Derechos Humanos. Aspectos Institucionales y Procesales (3rd rev. edn, 2004) <http://www.iidh.ed.cr>

องค์กรเพื่อสิทธิมนุษยชนทวีปอเมริกา, การเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมสำหรับเหยื่ออาชญากรรมที่เป็นสตรีในอเมริกา, OEA/Ser.L/V/II, Doc. 68, องค์กรอเมริกัน, เลขาธิการทั่วไป, 2007, <http://www.cidh.oas.org>

คณะกรรมการทำงานด้านสตรีในทวีปอเมริกา, <http://www.oas.org/cim/default.htm>

OSCE, สำนักงานเพื่อสถาบันที่เป็นประชาธิปไตยและสิทธิมนุษยชน (ODIHR), การป้องกันการถูกทรมาน: คู่มือสำหรับพนักงานภาคสนามของ OSCE, 1999, <http://www.osce.org/odihr/>

Red Solidaria por los Derechos Humaos (REDH), <http://www.redh.org/>

รายงานของผู้บันทึกพิเศษว่าด้วยการลงโทษนอกเหนือระบบยุติธรรม การพิพากษาที่ไม่ยุติธรรม การประหารชีวิตในแอฟริกา, คณะกรรมการเพื่อสิทธิมนุษยชนและสิทธิพลเมืองแอฟริกา

รายงานของผู้เสนอบันทึกพิเศษว่าด้วยสิทธิสตรีในแอฟริกา, หน่วยงานเพื่อสิทธิมนุษยชนและสิทธิพลเมืองแอฟริกา, <http://www.achpr.org>

แหล่งข้อมูลทั่วไป	
สมัชชาสากลว่าด้วยนโยบายสิทธิมนุษยชน, ผลการดำเนินงานและความเป็นธรรม: สถาบันสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ, ส่วนรายงานหลัก, 2004, <http://www.ichrp.org> IPU, รายการข้อมูลโลกของรัฐสภาด้านองค์กรสิทธิมนุษยชน, สำนักงานเลขาธิการรัฐสภาโลก, 2004 เวทีการประชุมสถาบันสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ, <http://www.nhri.net/> ระดับความรุนแรงการก่อการร้าย, ข้อมูลจากปี 1980–2005, สืบค้นได้จากหน้าเว็บไซต์ของ Prof. Mark Gibney's, <http://www.unca.edu/politicalscience/images/Colloquium/ faculty-staff/gibney.html> 'การเหยียดผิว และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง, สารแถลงการณ์ Interights, 13/3 (2005), <http://www.interights.org> รายงานของผู้บันทึกพิเศษว่าด้วยการลงโทษนอกเหนือระบบยุติธรรม การพิพากษาที่ไม่ยุติธรรม การประหารชีวิต; ผู้บันทึกพิเศษว่าด้วยการค้าเด็ก การค้าประเวณีเด็ก และสื่ออนาจารที่เกี่ยวกับเด็ก; คณะทำงานว่าด้วยการตัดสินลงโทษจำคุกโดยไม่เป็นธรรม; คณะทำงานว่าด้วยการลักพาตัวหรือบังคับสูญหาย; รายงานของผู้บันทึกพิเศษว่าด้วยการเหยียดสี การเลือกปฏิบัติทางชาติพันธุ์ โรคหวาดกลัวชาวต่างชาติ และการแบ่งแยกอื่นๆ; รายงานของผู้บันทึกพิเศษว่าด้วยการทรมาน การกระทำอื่นๆ ที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือที่ย่ำยีศักดิ์ศรี; รายงานของผู้บันทึกพิเศษว่าด้วยการค้ามนุษย์ โดยเฉพาะสตรีและเด็ก; รายงานของผู้บันทึกพิเศษว่าด้วยการใช้ความรุนแรงต่อสตรี, สาเหตุและผลลัพธ์, <http://www.ohchr.org> กองทุนสหประชาชาติเพื่อการพัฒนาสตรี, <http://www.unifem.org>	รายงานของผู้บันทึกพิเศษว่าด้วยสิทธิสตรี, หน่วยงานเพื่อสิทธิมนุษยชนทวีปอเมริกา, <http://www.cidh.oas.org/women/ Default.eng.htm> ศูนย์ข้อมูลสิทธิมนุษยชนเอเชียใต้, <http://www.hri.ca/partners/ sahrdc/>

แหล่งข้อมูลทั่วไป	
ข้าหลวงใหญ่เพื่อสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ, สถาบันแห่งชาติเพื่อการส่งเสริมและปกป้องกัน, ข้อเท็จจริงลำดับที่ 19, <http://www.unhchr.ch> องค์การสหประชาชาติ, กองความก้าวหน้าของสตรี, <http://www.un.org/womenwatch/daw/index.html> เครือข่ายอินเตอร์เน็ตสหประชาชาติกับการจัดการสาธารณะและการเงิน (UNPAN), เอกสารข้อมูลระดับสากล, ระดับภูมิภาคของประเทศเกี่ยวกับสังคมและเศรษฐกิจสาธารณะ, <http://www.unpan.org> ห้องสมุดสิทธิมนุษยชนมหาวิทยาลัยมินเนโซต้า, <http://www1.umn.edu/humanrts/index.html> กระทรวงต่างประเทศสหรัฐอเมริกา, รายงานประเทศว่าด้วยสิทธิมนุษยชนในทางปฏิบัติ, <http://www.state.gov/g/drl/rls/hrrpt/> Witness, การส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีอินเตอร์เน็ตและวีดีโอเพื่อติดตามการละเมิดสิทธิมนุษยชน, <http://www.witness.org/> ขบวนการเคลื่อนไหวประชาธิปไตยในระดับโลก, เอกสารและฐานข้อมูลโดยหน่วยงานด้านสิทธิมนุษยชน, <http://www.wmd.org/>	
มาตรฐานของแนวปฏิบัติที่ดี	
มาตรฐานสากล	***มาตรฐานระดับภูมิภาค***
สมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติ, อนุสัญญาว่าด้วยการต่อต้านการทรมาน และการกระทำอื่นๆ ที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือที่ย่ำยีศักดิ์ศรี, 1984; อนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการป้องกันบุคคลจากการหายสาบสูญโดยถูกบังคับ, 2006; กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง, บทที่ 6(1) และ 7; อนุสัญญาว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ (CEDAW) 1979, บทที่ 1 และ 3; อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก, 1989, บทที่ 3, 19, 23, 24, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, และ 40;	หน่วยงานว่าด้วยสิทธิมนุษยชนและสิทธิของประชาชนแอฟริกา, มติว่าด้วยแนวทางและมาตรการเพื่อการห้ามและป้องกันพฤติกรรมและการลงโทษด้วยการทรมาน และการกระทำอื่นๆ ที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือที่ย่ำยีศักดิ์ศรีในแอฟริกา, 2002; มติว่าด้วยการเคารพในกฎหมายมนุษยธรรมสากลและสิทธิของประชาชน, 1993; มติว่าด้วยแนวทางและมาตรการเพื่อการห้ามและป้องกันพฤติกรรมและการลงโทษด้วยการทรมานและการกระทำอื่นๆ ที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือที่ย่ำยีศักดิ์ศรีในแอฟริกา, 2002

มาตรฐานของแนวปฏิบัติที่ดี

อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก: พิธีสารเลือกรับเรื่องการขายเด็ก การค้าประเวณีและสื่อลามกที่เกี่ยวกับเด็ก, 2000;

ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน, บทที่ 5;

ปฏิญญาว่าด้วยการขจัดความรุนแรงต่อสตรี, 1993;

สถาบันแห่งชาติเพื่อการคุ้มครองและส่งเสริมสิทธิมนุษยชน (หลักการปารีส), สมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติ, มติ. 48/134, 1993;

หลักการเบื้องต้นและคู่มือสิทธิสู่การแก้ปัญหาและฟื้นฟูเหยื่อจากการกระทำที่ผิดกฎหมายสิทธิมนุษยชนสากลและกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศ, 2005

คณะกรรมการสหประชาชาติว่าด้วยสิทธิทางการเมืองและสิทธิพลเมือง, ความเห็นทั่วไปที่ 8, หัวข้อที่ 9 (สิทธิในความปลอดภัยและเสรีภาพของบุคคล), 1982

ความเห็นทั่วไป 14. หัวข้อที่ 6 (สิทธิในชีวิต), 1984;

ความเห็นทั่วไป 18. การไม่แบ่งแยก, 1989;

ความเห็นทั่วไป 20. หัวข้อที่ 7 (ข้อห้ามการลงโทษด้วยการทรมาน และการกระทำอื่นๆ ที่โหดร้ายไร้มนุษยธรรม หรือที่ย่ำยีศักดิ์ศรี), 1992;

ความเห็นทั่วไป 21. หัวข้อที่ 10 (การปฏิบัติต่อผู้ถูกกักกันอิสรภาพ), 1992;

ความเห็นทั่วไป 24. บทสำรองของกติกาหรือพิธีสารเลือกรับหรือปฏิญญาภายใต้หัวข้อที่ 41 ของกติกา, 1994;

ความเห็นทั่วไป 28. หัวข้อที่ 3 (ความเท่าเทียมระหว่างชายและหญิง), 2000;

ความเห็นทั่วไป 29. หัวข้อที่ 4 (พ.ร.บ. ภายใต้ภาวะฉุกเฉิน), 2001;

ความเห็นทั่วไป 31. ลักษณะทั่วไปของการปฏิบัติตามกฎหมายกำหนดขึ้นใหม่แก่สมัชชารัฐภาคี, 2004

คณะกรรมการสหประชาชาติการขจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรี, บทวิจารณ์ทั่วไป 6. การสื่อสารมวลชนและเครื่องมือของรัฐที่มีประสิทธิภาพ, 1988;

สภายุโรป, อนุสัญญายุโรปว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐาน, 1950, หัวข้อที่ 2, 3, และ 4;

อนุสัญญายุโรปเพื่อการบังคับใช้สิทธิเด็ก, 1996

องค์กรอเมริกัน, อนุสัญญาทวีปอเมริกาว่าด้วยการบังคับหายตัว, 1994;

อนุสัญญาทวีปอเมริกาว่าด้วยการป้องกัน การลงโทษและการขจัดการใช้ความรุนแรงต่อสตรี, 'อนุสัญญาเบเลมโดปารา', 1994;

อนุสัญญาทวีปอเมริกาว่าด้วยการป้องกันและการลงโทษการทรมาน, 1985

การประชุมรัฐมนตรีองค์กรเอกภาพแอฟริกาครั้งที่หนึ่งว่าด้วยสิทธิมนุษยชน, ปฏิญญาและแผนปฏิบัติการ, เมษายน 1999, <http://www.iss.co.za>;

องค์กรเอกภาพแอฟริกา, กฎบัตรแอฟริกาว่าด้วยสิทธิและสวัสดิภาพเด็ก, 1990, หัวข้อที่ 5, 14, 15, 16, 17, 21, 22, 27, 28, และ 29;

กฎบัตรแอฟริกาว่าด้วยสิทธิมนุษยชนและสิทธิพลเมืองของผู้หญิงในแอฟริกา, 1986, หัวข้อที่ 4 และ 5;

พิธีสารเพื่อกฎบัตรแอฟริกาว่าด้วยสิทธิมนุษยชนและสิทธิพลเมืองของผู้หญิงในแอฟริกา, 2003, หัวข้อ 4 และ 5

สหภาพแอฟริกา, ปฏิญญาโซเลมว่าด้วยความเท่าเทียมทางเพศในแอฟริกา, 2004

บทสรุปสุดท้าย, หน่วยปฏิบัติส่วนภาคพื้นทวีปเรื่องการประยุกต์ใช้มาตรฐานสิทธิมนุษยชนสากลโดยศาลของร่วมอเมริกาใต้ตอนล่าง, โบลิเวียและชิลี, มอนเตวีดีโอ, อุรุกวัย, 22–25 ตุลาคม 2001, <http://www.unhchr.ch/html/menu6/montconc.htm>

สถาบันนิติบัญญัติและสถาบันสิทธิมนุษยชน: การสร้างความสัมพันธ์ที่มีประสิทธิภาพ: แนวทางอาบูจา, มีนาคม 2004

เลขาธิการรัฐในเครือสหราชอาณาจักร, สถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ: แนวทางปฏิบัติที่ดีที่สุด, 2001

มาตรฐานของแนวปฏิบัติที่ดี

บทวิจารณ์ทั่วไป 14 การขลิบอวัยเพศสตรี, 1990;

บทวิจารณ์ทั่วไป 19. ความรุนแรงต่อสตรี, 1992

บทวิจารณ์ทั่วไป 20. บทสำรอง,1992

คณะกรรมการการขจัดการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติ, ความเห็นทั่วไป 17. การสร้างสถาบันระดับชาติเพื่ออำนวยความสะดวกแก่การนำอนุสัญญาไปประยุกต์ใช้, 1993

คณะกรรมการสหประชาชาติว่าด้วยสิทธิเด็ก, ความเห็นทั่วไป 2. บทบาทของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ, 2002;

ความเห็นทั่วไป 8. สิทธิของเด็กในการได้รับการปกป้องจากการลงโทษทางการทหารและการลงโทษในลักษณะทารุณกรรมอื่นๆ, 2006

องค์การสหประชาชาติ, แบบจำลองกลยุทธ์และมาตรการปฏิบัติว่าด้วยการขจัดความรุนแรงต่อสตรีในเรื่องการป้องกันอาชญากรรมและความยุติธรรมทางอาญา, 1997

การส่งเสริมความเคารพและการคุ้มครองในสิทธิมนุษยชนทั่วไปและโดยเฉพาะสำหรับเด็กและสตรี, มีมติในการประชุมสมัชชารัฐสภาครั้งที่ 96 (ปักกิ่ง, 20 กันยายน 1996);

การประชุมระดับโลกครั้งที่สี่ว่าด้วยเรื่องของสตรี, นโยบายเพื่อการปฏิบัติปักกิ่ง, กันยายน 1995, เป้าประสงค์ของกลยุทธ์และการต่อต้านความรุนแรงต่อสตรีและการละเมิดสิทธิสตรี

แนวทางปฏิบัติธรรมาภิบาลที่ส่งเสริมสิทธิมนุษยชน, การสัมมนาจัดโดยสำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (UNDP) และสำนักงานสหประชาชาติข้าหลวงใหญ่สิทธิมนุษยชน (OHCHR), โซล, 15–16 กันยายน 2004, หัวข้อที่ 1 เรื่องการส่งเสริมหลักนิติธรรม, <http://www.ohchr.org/english/issues/development/governance/complilation/forside_02.html>

สหภาพรัฐสภา, คู่มือสำหรับสมาชิกรัฐสภาต่อการขจัดแรงงานเด็กในสภาพที่เลวร้าย: แนวทางเชิงปฏิบัติสำหรับอนุสัญญาองค์กรแรงงานระหว่างประเทศเลขที่ 182, 2002, <http://www.ipu.org>;

สถาบันส่งเสริมประชาธิปไตยแห่งชาติเพื่อการค้าระหว่างประเทศ, คณะกรรมการสภาสิทธิมนุษยชน 2004, <http://www.accessdemocracy.org/library/1905_gov_ parlhrscommittees_080105.pdf>

MacDonald, F. และ Thomson, E., หน่วยงานสิทธิมนุษยชนสก็อตแลนด์: การวิเคราะห์การตอบสนองต่อการให้คำปรึกษา, 2004, <http://www.scotland.gov.uk>

รัฐสภาสหราชอาณาจักร, คณะกรรมการร่วมสิทธิมนุษยชน, รายงานครั้งที่ 6 : กรณีศึกษาสำหรับหน่วยงานสิทธิมนุษยชน, 2003, <http://www.publications.parliament.uk/>

และเอกสารบางส่วนที่กล่าวถึงใน 1.2

มาตรฐานของแนวปฏิบัติที่ดี	
สร้างความเข้มแข็งแก่รัฐสภาเพื่อเป็นผู้คุ้มครองสิทธิมนุษยชน: บทบาทสมาชิกสภาสิทธิมนุษยชน, สัมมนาสำหรับประธานและสมาชิกสภาสิทธิมนุษยชน, 2004, <http://www.ipu.org/splz-e/hr04.htm>; ฐานข้อมูลพาลีน: กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านรัฐสภา, 2005, <http://www.ipu.org/parline-e/Instanceadvanced.asp> สหภาพรัฐสภา และองค์การสหประชาชาติ, กองความก้าวหน้าของสตรี, คู่มือสำหรับสมาชิกสภา: อนุสัญญาและพิธีสารเลือกรับว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติทุกประการต่อผู้หญิง, 2003, <http://www.ipu.org> สหภาพรัฐสภา และองค์การทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ (UNICEF), คู่มือสำหรับการคุ้มครองเด็ก, 2004, <http://www.ipu.org> การอภัยโทษระหว่างประเทศ, การต่อต้านการทรมาน: ขั้นตอนสู่การปฏิบัติ, 2006, <http://www.eldis.org>; สถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ: บทวิจารณ์การอภัยโทษระหว่างประเทศเพื่อการส่งเสริมและป้องกันสิทธิมนุษยชนอย่างมีประสิทธิภาพ, 2001, <http://www.amnesty.org> โครงการงบประมาณระหว่างประเทศ, การใช้งบประมาณอย่างมีคุณค่า: แนวทางการวิเคราะห์งบประมาณเพื่อสิทธิมนุษยชน, โครงการฝึกงานด้านสิทธิมนุษยชนนานาชาติ และโครงการงบประมาณระหว่างประเทศ, 2004 สมัชชาสากลว่าด้วยนโยบายสิทธิมนุษยชน, การประเมินความมีประสิทธิภาพของสถาบันสิทธิมนุษยชน, 2005, <http://www.ichrp.org>	

คำถามการประเมิน	1.3.2 การคุ้มครองเสรีภาพในการเคลื่อนไหว การแสดงความคิดเห็น การก่อตั้งสมาคม และการรวมกลุ่ม มีประสิทธิภาพและเท่าเทียมมากน้อยเพียงใด	
สิ่งที่ต้องค้นหา		
1) ด้านกฎหมาย: ตรวจสอบการตรากฎหมายที่คุ้มครองเสรีภาพ รวมไปถึงขอบเขต ข้อจำกัด ข้อยกเว้น การยกเลิกบทกฎหมายบางส่วน ฯลฯ	*2) ด้านการปฏิบัติ:* ตรวจสอบประสิทธิภาพและความเป็นธรรมของขั้นตอนในการคุ้มครองเสรีภาพเหล่านี้ในทางปฏิบัติ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เพื่อชนกลุ่มน้อยหรือความคิดเห็นส่วนน้อยหรือฝ่ายค้านตามกฎหมาย	*3) ตัวชี้วัดเชิงลบ:* ตรวจสอบประสิทธิภาพและความเป็นธรรมของขั้นตอนในการคุ้มครองเสรีภาพเหล่านี้ในทางปฏิบัติ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เพื่อชนกลุ่มน้อยหรือความคิดเห็นส่วนน้อยหรือฝ่ายค้านตามกฎหมาย
แหล่งข้อมูลทั่วไป		

แหล่งข้อมูลด้านสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง:

หัวข้อที่ 19, การรณรงค์เรื่องเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นระดับโลก, <http://www.article19.org/>

รายงานประเทศต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนสหประชาชาติ, คณะกรรมการสหประชาชาติเพื่อการขจัดการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติ, คณะกรรมการสหประชาชาติการขจัดการเลือกปฏิบัติต่อผู้หญิง, และคณะกรรมการสหประชาชาติว่าด้วยสิทธิเด็ก, <http://www.ohchr.org>

เครือข่ายเสรีภาพในระบบดิจิตอล, <http://www.dfn.org>

การรณรงค์เสรีภาพทางอินเตอร์เน็ตโลก, <http://www.gilc.org>

Humana, C., แนวทางสิทธิมนุษยชนโลก (อ๊อกซฟอร์ด: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยอ๊อกซฟอร์ด, 1992), โดยเฉพาะ คำถามที่ 1–3

องค์กรสิทธิมนุษยชน, รายงานประจำปี 1998, หน้า 462–5 การสอดส่องในอินเตอร์เน็ตโดยรัฐบาล, การตรวจตราพิเศษและการคัดกรอง;

หยุดความเห็นในอินเตอร์เน็ต: การคุกคามต่อเสรีภาพการแสดงความคิดเห็นทางอินเตอร์เน็ต, 1998

สถาบันเพื่อการสื่อสารโลก, <http://www.igc.org>

การแลกเปลี่ยนเสรีภาพการแสดงออกในระดับสากล, <http://www.ifex.org>

คณะกรรมการสิทธิเกย์และเลสเบียนนานาชาติ (IGLHRC), <http://www.iglhrc.org>

รายงานของผู้เสนอบันทึกพิเศษทวีปอเมริกาว่าด้วยเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น, <http://www.cidh.org/Relatoria/index.asp?IID=1>

สถาบันริเริ่มนำความยุติธรรมสู่สังคมเปิด, โครงการเพื่ออิสรภาพการให้ข้อมูลและการแสดงออก, <http://www.justiceinitiative.org>

การรายงานข่าวไร้พรมแดน, <http://www.rsf.org/>

รายงานข้าหลวงใหญ่องค์กรว่าด้วยความมั่นคงและความร่วมมือในยุโรป ว่าด้วยชนกลุ่มน้อยแห่งชาติ, <http://www.osce.org/hcnm/>

รายงานของผู้เสนอรายงานพิเศษสหประชาชาติว่าด้วยการคุ้มครองและส่งเสริมสิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น;

แหล่งข้อมูลทั่วไป

รายงานของผู้เชี่ยวชาญอิสระว่าด้วยประเด็นชนกลุ่มน้อย, <http://www.ohchr.org>

รายงานของผู้เสนอบันทึกพิเศษว่าด้วยเสรีภาพการแสดงออกในแอฟริกา, คณะกรรมการแอฟริกาว่าด้วยสิทธิมนุษยชนและสิทธิของประชาชน, <http://www.achpr.org>

การเปลี่ยนผ่านของระบบออนไลน์, ยุโรปกลางและตะวันออก, <http://www.tol.cz/> หน้าเว็บของสหภาพ, <http://www.unionwebservices.com/resources>

เครือข่ายอินเตอร์เน็ตสหประชาชาติกับการบริหารสาธารณะและการเงิน (UNPAN), เอกสารข้อมูลระดับสากล, ระดับภูมิภาคและประเทศเกี่ยวกับจริยธรรม ความโปร่งใส ความรับผิดชอบ, <http://www.unpan.org>

สมาคมนักหนังสือพิมพ์โลก (WAN), ฝรั่งเศส, <http://www.wan-press.org/> คณะกรรมการเสรีภาพสื่อมวลชนโลก (WPFC), สหรัฐอเมริกา, <http://www.wpfc.org>

มาตรฐานของแนวปฏิบัติที่ดี

สิทธิโดยทั่วไป: แบบฟอร์มสืบค้นได้จาก <http://www.unhchr.ch/html/intlinst.htm>

องค์การสหประชาชาติ, กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง, หัวข้อ 19, 21 และ 22;

ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน, หัวข้อ 13(1) และ 13(2)

เสรีภาพในการแสดงออก: กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง, หัวข้อ 19 ซึ่งข้างต้นมีความสัมพันธ์กับกลุ่มต่อไปนี้:

อนุสัญญาองค์กรแรงงานระหว่างประเทศลำดับที่ 29. การใช้แรงงานบังคับ, 1930;

อนุสัญญาองค์กรแรงงานระหว่างประเทศเลขที่ 105. การยุติการใช้แรงงานบังคับ, 1957;

อนุสัญญาองค์กรแรงงานระหว่างประเทศเลขที่ 135. อนุสัญญาตัวแทนของกลุ่มแรงงาน, 1973

อนุสัญญาองค์กรแรงงานระหว่างประเทศเลขที่ 141. องค์กรแรงงานชนบท, 1975;

อนุสัญญาองค์กรแรงงานระหว่างประเทศเลขที่ 151. อนุสัญญาแรงงานสัมพันธ์ (บริการสาธารณะ), 1981

คณะกรรมการสหประชาชาติสิทธิทางการเมืองและสิทธิพลเมือง, ความเห็นทั่วไปที่ 10. หัวข้อ 19 (เสรีภาพการแสดงความเห็น), 1983

มาตรฐานระดับภูมิภาค

คณะกรรมการเพื่อสิทธิมนุษยชนและสิทธิพลเมืองแอฟริกา, ปฏิญญาหลักการว่าด้วยเสรีภาพการแสดงออกในแอฟริกา, 2002;

มติว่าด้วยเสรีภาพในการแสดงออก, 2001;

มติว่าด้วยสิทธิในเสรีภาพการสมาคม, 1992

สภายุโรป, กฎบัตรทางสังคมแห่งยุโรป, 1961 (หัวข้อที่ 5, สิทธิในการชุมนุม);

อนุสัญญายุโรปสิทธิมนุษยชน, 1950, หัวข้อ 10, 11 และ 12

ประชาคมเศรษฐกิจแห่งรัฐแอฟริกาตะวันตก, พิธีสาร A/P.1/5/79 ที่เกี่ยวข้องกับการเคลื่อนย้ายเสรีของบุคคล การตั้งรกราก และการอยู่อาศัย, 1979

องค์กรเอกภาพแอฟริกา, กฎบัตรว่าด้วยสิทธิมนุษยชนและสิทธิพลเมืองแอฟริกา, 1986 หัวข้อ 9, 10, 11, และ 12;

กฎบัตรว่าด้วยสิทธิมนุษยชนและสวัสดิการเด็กแอฟริกา, 1990, หัวข้อ 7, 8, และ 9

องค์กรอเมริกัน, ปฏิญญาทวีปอเมริกาว่าด้วยหลักการเสรีภาพการแสดงความคิดเห็น, ได้รับการเห็นชอบโดยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนทวีปอเมริการะหว่างการประชุมสมัยสามัญครั้งที่ 108, 2002

ประชาคมเพื่อการพัฒนาแอฟริกาใต้, พิธีสารว่าด้วยการอำนวยความสะดวกการเคลื่อนย้ายของบุคคล, สิงหาคม 2005

มาตรฐานของแนวปฏิบัติที่ดี	
ปฏิญญาร่วมระหว่างองค์การสหประชาชาติ, องค์กรอเมริกันและองค์กรว่าด้วยความมั่นคงและความร่วมมือในยุโรป, อาณัติว่าด้วยเสรีภาพการแสดงออก, 2005; ปฏิญญาร่วมองค์การสหประชาชาติ, องค์กรอเมริกัน องค์กรว่าด้วยความมั่นคงและความร่วมมือในยุโรป และคณะกรรมการแอฟริกาว่าด้วยสิทธิมนุษยชนและสิทธิของประชาชน, อาณัติพิเศษว่าด้วยเสรีภาพในการแสดงออก, 2006, <http://www.article19.org> หัวข้อที่ 19, 'นิยามการหมิ่นประมาท: หลักการเสรีภาพการแสดงออกและการคุ้มครองชื่อเสียง', 2000, <http://www.article19.org/ pdfs/ standards/definingdefamation.pdf> สหภาพรัฐสภานานาชาติ, สัมมนาสำหรับประธานและสมาชิกสภาสิทธิมนุษยชนว่าด้วยเสรีภาพในการแสดงออก, รัฐสภาและการเสริมสร้างสังคมที่อดกลั้นต่อความแตกต่าง: ข้อสรุปและข้อเสนอโดยการสัมมนาผู้เสนอรายงานพิเศษ, 2005, <http://www.ipu.org/splz-e/sfe/conclusions.pdf> หัวข้อที่ 19, หลักการโยฮันเนสเบิร์กว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ, เสรีภาพการแสดงออก, การเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร, 1995 องค์กรที่อยู่ระหว่างการดำเนินการ สมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติ, การส่งเสริมความเท่าเทียมด้านโอกาสและการปฏิบัติต่อแรงงานข้ามชาติ, 1990; อนุสัญญาสากลว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิแรงงานข้ามชาติและสมาชิกในครอบครัว, 1990 คณะกรรมการสหประชาชาติว่าด้วยสิทธิทางการเมืองและสิทธิพลเมือง, ความเห็นทั่วไปที่ 27, หัวข้อ 12 (เสรีภาพในการเคลื่อนย้าย), 1999 สิ่งที่เกี่ยวข้องกับการรวมตัวและการเป็นองค์กร อนุสัญญาองค์กรแรงงานระหว่างประเทศเลขที่ 87. เสรีภาพในการรวมกลุ่มและการก่อตั้งองค์กร, 1948;	รัฐสภายุโรป, มติ, 8 กุมภาพันธ์ 1994, การตื่นตัวเรื่องการยอมรับคู่แต่งงานเพศเดียวกัน

มาตรฐานของแนวปฏิบัติที่ดี	
อนุสัญญาองค์กรแรงงานระหว่างประเทศเลขที่ 98. สิทธิในการก่อตั้งองค์กรและการรวมกลุ่มเพื่อต่อรอง, 1951 Irish, L., Kushen, R. และ Simon, K., แนวทางสำหรับกฎหมายที่ส่งผลกระทบต่อองค์กรชุมชน, (นิวยอร์ค: สถาบันเพื่อสังคมเปิด, 2004)	

คำถามการประเมิน	1.3.3 เสรีภาพในการปฏิบัติตามหลักศาสนา การใช้ภาษาหรือการปฏิบัติตามวัฒนธรรมของตน ได้รับการคุ้มครองมากน้อยเพียงใด	
สิ่งที่ต้องค้นหา		
1) ด้านกฎหมาย: ตรวจสอบกฎหมายที่ควบคุมพิธีกรรมทางศาสนา การใช้ภาษา และการแสดงออกถึงวัฒนธรรมหรือกิจกรรมทางวัฒนธรรม ถ้ามีศาสนาหรือภาษาประจำชาติ ให้ตรวจสอบสถานะของศาสนาหรือภาษาอื่นๆ ด้วย ฯลฯ	*2) ด้านการปฏิบัติ:* ตรวจสอบความเป็นธรรมในการบังคับใช้กฎหมายในทางปฏิบัติ	*3) ตัวชี้วัดเชิงลบ:* สืบค้นหลักฐานการบังคับเข้าร่วมศาสนา ระบบการเรียนการสอนในภาษาแม่ไม่มีความพร้อม การเลือกปฏิบัติจากพื้นเพทางศาสนาทางภาษา ฯลฯ
แหล่งข้อมูลทั่วไป		
แหล่งข้อมูลสากล		***แหล่งข้อมูลระดับภูมิภาค***
ศูนย์ศึกษาวัฒนธรรมเปรียบเทียบ, สิ่งแวดล้อมกับการพัฒนา (CDE), <http://www.sussex.ac.uk/development/> ศูนย์ศึกษาชนพื้นเมืองโลก, <http://www.cwis.org> จดหมายเหตุ, <http://www.chronicleworld.org/> รายงานประเทศต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนสหประชาชาติ, คณะกรรมการเศรษฐกิจ, สิทธิทางสังคมและวัฒนธรรม, คณะกรรมการขจัดการเลือกปฏิบัติต่อผู้หญิง และคณะกรรมการสิทธิเด็ก, <http://www.ohchr.org> ‘เสรีภาพในการนับถือศาสนาและความเชื่อ ’, Interights สารองค์กร, 11/3 (1997), <http://www.interights.org> Humana, C., คู่มือสิทธิมนุษยชนโลก (อ๊อกซฟอร์ด: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยอ๊อกซฟอร์ด,1992)		Adum, ข้อมูลการอนุรักษ์ภาษาชนกลุ่มน้อยในประเทศยุโรป, <http://www.adum.info/adum/> คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนเอเชีย, <http://www.ahrchk.net/index.php> หน้าเว็บไซต์องค์กรสิทธิมนุษยชนบอลข่าน, <http://cm.greekhelsinki.gr> ศูนย์ประสานเพื่อชนกลุ่มน้อยยุโรป, <http://www.ecmi.de> ศูนย์วิจัยยุโรปว่าด้วยการย้ายถิ่นฐานและความสัมพันธ์ทางชาติพันธุ์, <http://www.uu.nl/uupublish/onderzoek/onderzoekcentra/ercomer/24638main.html> Instituto Indigenista Interamericano, <http://www.indigenista.org>	

แหล่งข้อมูลทั่วไป

I CARE; ศูนย์อินเตอร์เน็ตต่อต้านการเหยียดเชื้อชาติพันธุ์ร่วมกับองค์กรพหุวัฒนธรรม, กองทุนมาเจนตาและดูโอเอ, <http://www.icare.to>. หน้าเว็บไซต์ประกอบด้วยฐานข้อมูลที่มีประโยชน์และค้นหาได้ง่ายคือ:

(1) ฐานข้อมูลหน่วยงาน (1,500 ที่อยู่ของหน่วยงานในยุโรปที่ต่อต้านการเหยียดเชื้อชาติ ผู้ลี้ภัยและผู้ย้ายถิ่นฐาน); และ

(2) จุดเชื่อมโยง (มากกว่า 1,500 ลิงค์เชื่อมโยงในอินเตอร์เน็ตของหน่วยงานต่อต้านการเหยียดเชื้อชาติในกว่า 100 ประเทศ)

สหภาพรัฐสภา, สารบรรณโลกคณะสภาสิทธิมนุษยชน, เลขาธิการสหภาพรัฐสภา, 2004

O'Brien, J. และ Palmer, M., หนังสือแผนที่สถานะศาสนา (ลอนดอนและนิวยอร์ค: ไซมอน และชูสเตอร์, 1993)

รายงานของผู้บันทึกพิเศษว่าด้วยเสรีภาพในการนับถือศาสนาหรือความเชื่อ;

รายงานของตัวแทนพิเศษเลขาธิการสิทธิมนุษยชนว่าด้วยผู้พลัดถิ่นและความสัมพันธ์ด้านเชื้อชาติในประเทศ;

รายงานผู้เชี่ยวชาญอิสระว่าด้วยประเด็นชนกลุ่มน้อย, <http://www.ohchr.org>

Universal Black Pages, <http://www.ubp.com>

ห้องสมุดสิทธิมนุษยชนมหาวิทยาลัยมินเนโซตา, <http://www1.umn.edu/humanrts/index.html>

'เส้นทางบนผืนทราย, <http://www.hanksville.org/sand/>. เว็บนี้เกี่ยวกับปัญหาด้านวัฒนธรรม ทรัพย์สินทางปัญญา และสิทธิความเป็นเจ้าของ โดยมีจุดเน้นที่การนำเสนอชาวพื้นเมืองอเมริกา

Lingua Món, Casa de Les Llengües (ศูนย์ภาษา), <http://www10.gencat.net/www.linguamon.cat/>

Mercator, นิติบัญญัติและสิทธิด้านภาษา, <http://www.ciemen.org/mercator/index-gb.htm>

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนทวีปอเมริกา, รายงานของผู้เสนอรายงานพิเศษว่าด้วยแรงงานข้ามชาติและครอบครัว, <http://www.cidh.oas.org/Migrantes/defaultmigrants.htm>;

สถานการณ์สิทธิมนุษยชนของประชาชนท้องถิ่นในอเมริกา, 2000, <http://www.cidh.oas.org/Indigenas/ TOC.htm>

รายงานข้าหลวงใหญ่องค์กรว่าด้วยความมั่นคงและความร่วมมือในยุโรป ว่าด้วยชนกลุ่มน้อยแห่งชาติ, <http://www.osce.org/hcnm/>, <http://www.osce.org/ hcnm/>

การประชุมผู้สังเกตการณ์ถาวรขององค์กรอิสลามต่อองค์การสหประชาชาติ, <http://www.oicun.org/>

รายงานคณะทำงานว่าด้วยชนพื้นเมือง/ชุมชนท้องถิ่นในแอฟริกา, คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนและสิทธิพลเมืองแอฟริกา, <http://www.achpr.org>

มาตรฐานของแนวปฏิบัติที่ดี

มาตรฐานสากล

สมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติ, อนุสัญญาว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติทางชาติพันธุ์, 1965;

กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง, 1966, หัวข้อ 18;

ปฏิญญาว่าด้วยการขจัดความไม่อดกลั้นและการเลือกปฏิบัติทางศาสนาหรือความเชื่อ, 1981;

ปฏิญยาว่าด้วยสิทธิของบุคคลตามสัญชาติ ศาสนาและภาษาชนกลุ่มน้อย, 1992

มาตรฐานระดับภูมิภาค

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนและสิทธิพลเมืองแอฟริกา, มติว่าด้วยสิทธิของชนพื้นเมืองในแอฟริกา, 2000

สภายุโรป, กฎบัตรยุโรปว่าด้วยภาษาชนกลุ่มน้อยหรือภาษาภูมิภาค, 1992;

อนุสัญญายุโรป่ว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐาน, 1950,

มาตรฐานของแนวปฏิบัติที่ดี	
คณะกรรมการสหประชาชาติว่าด้วยสิทธิทางการเมืองและสิทธิพลเมือง, ความเห็นทั่วไปที่ 22. หัวข้อ 18 (เสรีภาพทางความคิด, ฐานจริยธรรม หรือศาสนา), 1993 สหภาพรัฐสภา, คู่มือสำหรับสมาชิกรัฐสภา การคุ้มครองผู้ลี้ภัย: คู่มือสื่อกฎหมายผู้ลี้ภัยสากล, 2001, <http://www.ipu.org>; สร้างความเข้มแข็งแก่รัฐสภาเพื่อเป็นผู้คุ้มครองสิทธิมนุษยชน: บทบาทสภาสิทธิมนุษยชน, สัมมนาสำหรับประธานและสมาชิกรัฐสภาด้านสิทธิมนุษยชน, 2004, <http://www.ipu.org/splz-e/hr04.htm>; ฐานข้อมูลพาลีน: สภาเฉพาะทาง, 2005, <http://www.ipu.org/parline-e/Instanceadvanced.asp> สหภาพรัฐสภา และองค์การสหประชาชาติ, กองความก้าวหน้าของสตรี, คู่มือสำหรับสมาชิกรัฐสภา: อนุสัญญาและพิธีสารเลือกรับว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติทุกรูปแบบต่อสตรี, 2003, <http://www.ipu.org>	หัวข้อที่ 9 และพิธีสารที่เกี่ยวข้อง; อนุสัญญากรอบการทำงานว่าด้วยคุณค่าของมรดกทางวัฒนธรรมของสังคม, 2005 องค์กรเอกภาพแอฟริกา, กฎบัตรสิทธิมนุษยชนและสิทธิพลเมืองแอฟริกา, 1986, 06/17/81, หัวข้อ 8; อนุสัญญาการบริหารปัญหาเฉพาะด้านผู้ลี้ภัยในแอฟริกา, 1969, หัวข้อ 1 และ 4; กฎบัตรสิทธิและสวัสดิภาพเด็กแอฟริกา, 1990, หัวข้อ 9 องค์กรอเมริกัน, ปฏิญญาหลักการว่าด้วยเสรีภาพการแสดงออกทวีปอเมริกา, ได้รับการเห็นชอบโดยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนทวีปอเมริการะหว่างการประชุมวาระทั่วไปครั้งที่ 108, 2002 สถาบันส่งเสริมประชาธิปไตยแห่งชาติเพื่อการค้าระหว่างประเทศ, คณะกรรมการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของรัฐสภา, 2004, <http://www.accessdemocracy.org/library/1905_gov_parlhrscommittees_080105.pdf> และอื่นๆ ในข้อที่ 1.1.2

คำถามการประเมิน	1.3.4 ผู้ที่ปฏิบัติงานด้านการส่งเสริมสิทธิมนุษยชน ปัจเจกบุคคลก็ดี กลุ่มก็ดี ปลอดจากการล่วงละเมิดและคุกคามมากน้อยเพียงใด	
สิ่งที่ต้องค้นหา		
1) ด้านกฎหมาย: ดูข้อที่ 1.3.2	*2) ตัวชี้วัดเชิงบวก:* ตรวจสอบจำนวนองค์กรพัฒนาเอกชน (NGOs) ด้านสิทธิมนุษยชนและการสนับสนุนองค์กรดังกล่าว NGOs มีส่วนช่วยในกระบวนการรายงานข่าวภายใต้สนธิสัญญาด้านสิทธิมนุษยชนหรือไม่	*3) ตัวชี้วัดเชิงลบ:* สืบค้นข้อมูลการล่วงละเมิดและการคุกคามของผู้ทำงานด้านสิทธิมนุษยชนและ NGOs โดยเฉพาะกลุ่มสตรีและชนกลุ่มน้อย

แหล่งข้อมูลทั่วไป

องค์การนิรโทษกรรมสากล, <http://www.amnesty.org>

Barrett, D. B. (ed.), สารานุกรมชาวคริสต์โลก: การศึกษาเชิงเปรียบเทียบระหว่างโบสถ์และศาสนาอื่นในโลกสมัยใหม่, หลังคริสตศักราช 1900 –2000 (ไนโรบีและนิวยอร์ค: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยอ๊อกซฟอร์ด, 1982)

รายงานประเทศต่อคณะกรรมการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนสหประชาชาติ, <http://www.ohchr.org>

ปกป้องสตรี ปกป้องสิทธิ.org, <http://www.defendingwomen-defendingrights.org/> กองทุนประเทศยุโรปแถบเมดิเตอเรเนียนเพื่อสนับสนุนการคุ้มครองสิทธิ, <http://www.emhrf.org> แนวหน้า, ผู้พิทักษ์กลุ่มผู้พิทักษ์สิทธิมนุษยชน, <http://www.frontlinedefenders.org/>

สิทธิมนุษยชนต้องมาก่อน, <http://www.humanrightsfirst.org>

คณะกรรมการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนทวีปอเมริกา, รายงานสถานการณ์การผู้พิทักษ์สิทธิมนุษยชนในอเมริกา, OEA/Ser.L/V/II.124, Doc. 5 rev. 1, 2006, <http://www.cidh.oas.org/ countryrep/Defenders/ defenderstoc.htm>

รายงานของผู้เสนอรายงานพิเศษว่าด้วยสถานการณ์ผู้พิทักษ์สิทธิมนุษยชน, คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนและสิทธิพลเมืองแอฟริกา, <http://www.achpr.org>

รายงานของผู้แทนเลขาธิการทั่วไปของหน่วยงานพิทักษ์สิทธิมนุษยชน, <http://www.ohchr.org>

เกี่ยวกับเรื่องภาษา (โดยทั่วไป):

Gordon, Raymond G. Jr (ed.), การศึกษาเปรียบเทียบทางชาติพันธุ์วิทยา : ภาษาของโลก, 15th edn (ดัลลาส, Tex.: สถาบันด้านภาษาซัมเมอร์, 2005), <http://www.ethnologue.com>

Gunnemark, E. V., ประเทศ, ภาษาและประชาชน: ภูมิภาษา (โกเทนเบิร์ก: Gothenberg: การแพร่ของภาษาทางภูมิศาสตร์, 1991)

ความเป็นอิสระทางวัฒนธรรม (Cultural autonomy) ดูแหล่งข้อมูลในข้อที่ 1.1.2 และดังนี้

องค์กรคุ้มครองสิทธิมนุษยชน, รายงานประจำปี, รายงานส่วนประเทศว่าด้วยการใช้ความรุนแรงและการทำให้อับอายของนักเคลื่อนไหวทางสังคมซึ่งขัดต่อสิทธิมนุษยชน, <http://www.hrw.org>

Hurights Osaka, <http://www.hurights.or.jp/>

มาตรฐานของแนวปฏิบัติที่ดี

มาตรฐานสากล	***มาตรฐานระดับภูมิภาค***
สมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติ, ปฏิญญาสิทธิและความรับผิดชอบของแต่ละบุคคล กลุ่ม หรือองค์กรทางสังคมเพื่อการป้องกันและส่งเสริมการรับรู้สิทธิมนุษยชนสนกลและเสรีภาพพื้นฐาน, ปฏิญญาว่าด้วยผู้พิทักษ์สิทธิมนุษยชน. 1998; ดังที่ได้กล่าวมาแล้วในกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ICCPR, 1966	คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนและสิทธิพลเมืองแอฟริกา, มติว่าด้วยการคุ้มครองของผู้พิทักษ์สิทธิมนุษยชนในแอฟริกา, 2004 สมัชชาใหญ่องค์กรอเมริกัน, ผู้พิทักษ์สิทธิมนุษยชนในอเมริกา: การสนับสนุนบุคคล กลุ่ม และองค์กรของสังคมที่ทำงานเพื่อป้องกันและส่งเสริมสิทธิมนุษยชนในอเมริกา, 2000

1.4 สิทธิทางด้านเศรษฐกิจและสังคม

คำถามในการประเมิน: ประชาชนทุกคนได้รับสิทธิทางด้านเศรษฐกิจและสังคมอย่างเท่าเทียมกันหรือไม่

คำถามการประเมิน	1.4.1 ประชาชนทุกคนสามารถเข้าถึงประกันสังคมหรือความมั่นคงในการปฏิบัติงานโดยไม่มีการเลือกปฏิบัติมากน้อยเพียงใด	
สิ่งที่ต้องค้นหา		
1) ด้านกฎหมาย: ตรวจสอบการคุ้มครองตามกฎหมายเกี่ยวกับสิทธิในการประกอบอาชีพโดยไม่มีการเลือกปฏิบัติ และสิทธิประกันสังคมของผู้ที่ไม่ได้ประกอบอาชีพ	*2) ด้านการปฏิบัติ:* ตรวจสอบประสิทธิภาพของนโยบายเกี่ยวกับการจ้างงาน นโยบายเกี่ยวกับการได้รับสิทธิในที่ดินหรือการยังชีพอื่นๆ นโยบายเกี่ยวกับโอกาสและค่าจ้างที่เท่าเทียม นโยบายเกี่ยวกับความมั่นคงในการจ้างงานและค่าจ้างขั้นต่ำ นโยบายเกี่ยวกับการแนะแนวอาชีพ และนโยบายเกี่ยวกับการป้องกันการบังคับกดขี่แรงงานหรือผู้ที่อยู่ในภาวะจำยอม	*3) ตัวชี้วัดเชิงลบ:* สืบค้นข้อมูลการว่างงาน ข้อมูลการเลือกปฏิบัติในการเข้าทำงานและในที่ทำงาน และข้อมูลการบังคับกดขี่แรงงานหรือผู้ที่อยู่ในภาวะจำยอม และเด็ก

แหล่งข้อมูลทั่วไป

แหล่งข้อมูลสากล

องค์กรต่อต้านระบบทาสสากล, <http://www.antislavery.org/>, รวมถึงเอกสารและหลักฐานเกี่ยวกับระบบทาสในปัจจุบันเสนอต่อคณะทำงานขององค์กรสหประชาชาติ

รายงานระดับประเทศต่อคณะกรรมการสหประชาชาติว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรมและคณะกรรมการการต่อต้านการเลือกปฏิบัติต่อสตรี, <http://www.ohchr.org>

สถิติแรงงานต่างประเทศ, สำนักแรงงานสถิติแห่งสหรัฐ <http://stats.bls.gov/fls/>

ศูนย์ข้อมูลธรรมาภิบาลและการพัฒนาสังคม, สหราชอาณาจักร กรมพัฒนาธุรกิจระหว่างประเทศแห่งสหราชอาณาจักร, ฐานข้อมูลเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน <http://www.gsdrc.org>

Holzmann R. et al., การสนับสนุนรายได้ผู้สูงอายุในศตวรรษที่ 21: มุมมองในระดับนานาชาติเกี่ยวกับระบบบำนาญและการปฏิรูป (วอชิงตัน ดี ซี: ธนาคารโลก, 2005)

แหล่งข้อมูลระดับภูมิภาค

AfriMAP, ฐานข้อมูลเกี่ยวกับบริการสาธารณะ <http://www.afrimap.org>

สภาออสเตรเลียว่าด้วยการวิจัยทางการศึกษา (เปรียบเทียบแรงงานเชิงเศรษฐศาสตร์) http://www.acer.edu.au/

ศูนย์ลาตินอเมริกาศึกษา, มหาวิทยาลัยจอร์จทาว์น, ฐานข้อมูลทางการเมืองของอเมริกา http://pdba.georgetown.edu/

ศูนย์การศึกษาการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก, <http://www.capstrans.edu.au/>

Instituto Indigenista Interamericano, <http://www.indigenista.org>

องค์กรเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา, โครงการพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นและการจ้างงาน (LEED), แนวปฏิบัติที่ดีที่สุดในการพัฒนาท้องถิ่นและการสร้างงาน <http://www.oecd.org>

แหล่งข้อมูลทั่วไป

สิทธิมนุษยชนสำหรับคนงาน (เน้นเฉพาะจีน เวียดนาม และประเทศอื่น ๆ ในภูมิภาคเอเชีย) <http://www.senser.com/index.htm>

IGCNET (เครือข่ายสตรี), <http://www.igc.org>

สถาบันการศึกษาทางสังคม (แรงงานสัมพันธ์) <http://www.iss.nl/>

'การใช้สิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมในทางปฏิบัติ', Interights Bulletin, 13/2 (2005), http://www.interights.org

องค์กรแรงงานระหว่างประเทศ , รายงานประจำปีด้านสถิติแรงงาน (รายปี);

อนุสัญญาองค์กรแรงงานระหว่างประเทศ http://www.austlii.edu.au/au/other/dfat/treaties

เพิ่มเติมอนุสัญญาองค์กรแรงงานระหว่างประเทศ (ซึ่งมีเฉพาะข้อความของข้อตกลง) ดูได้ที่คำแนะนำ CEARC (คณะทำงานการประยุกต์ใช้ในต่างประเทศ): ดูที่ ILOLEX ผ่าน <http://www.ilo.org>

สหภาพรัฐสภา, บรรณานุกรมของโลกด้านสิทธิมนุษยชนของรัฐสภา, เลขาธิการสหภาพรัฐสภา, 2004

เครือข่ายแรงงาน, <http://www.labournet.net/>

สถาบันเพื่อการศึกษาการจ้างงาน (IES) http://www.employment-studies.co.uk/

สถาบันพัฒนาต่างประเทศ, งานวิจัยเกี่ยวกับการคุ้มครองทางสังคม <http://www.odi.org.uk>

Sachs, J., โลกาภิวัตน์และการจ้างงาน (Geneva: ILO, 1996), <http://www.ilo.org>

รายงานจากผู้บันทึกพิเศษของสหประชาชาติเรื่องสิทธิมนุษยชนของแรงงานข้ามชาติ, <http://www.ohchr.org>

องค์การสหประชาชาติ, ฝ่ายก้าวหน้าของสตรี, <http://www.un.org/womenwatch/daw/index.html>

กองทุนสหประชาชาติเพื่อการพัฒนาสตรี, <http://www.unifem.org>

เครือข่ายออนไลน์ของสหประชาชาติด้านการบริหารรัฐกิจและการเงิน (UNPAN), เอกสารประกอบระดับนานาชาติ ระดับภูมิภาค และระดับประเทศ และฐานข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายสาธารณะทางสังคมและเศรษฐกิจ <http://www.unpan.org>

Red Solidaria por los Derechos Humaos (REDH), <http://www.redh.org/>

รายงานจากผู้บันทึกรายงานพิเศษเรื่องสิทธิสตรีในแอฟริกา, คณะกรรมการด้านสิทธิมนุษยชนและสิทธิพลเมืองแอฟริกา;

รายงานของคณะทำงานด้านสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมในแอฟริกา, คณะกรรมการด้านสิทธิมนุษยชนและสิทธิพลเมืองแอฟริกา <http://www.achpr.org>

รายงานจากผู้บันทึกรายงานพิเศษเรื่องแรงงานข้ามชาติและครอบครัวของแรงงาน , คณะกรรมการระหว่างอเมริกันด้านสิทธิมนุษยชน <http://www.cidh.oas.org/Migrantes/defaultmigrants.htm>;

รายงานจากผู้เสนอบันทึกพิเศษเรื่องสิทธิสตรี, คณะกรรมการระหว่างอเมริกันด้านสิทธิมนุษยชน <http://www.cidh.oas.org/women/Default.eng.htm>

แหล่งข้อมูลทั่วไป	
ธนาคารโลก, เอกสารเกี่ยวกับแรงงานและรายได้ <http://www.worldbank.org> การเคลื่อนไหวระดับโลกเพื่อประชาธิปไตย, เอกสารและฐานข้อมูลขององค์กรส่งเสริมสิทธิแรงงาน <http://www.wmd.org/>	

เกี่ยวกับสหภาพการค้าแห่งชาติ:

เครือข่ายแรงงานระหว่างประเทศของแคนาดา (พร้อมทั้งเชื่อมโยงเครือข่ายเว็บไซต์กับต่างประเทศ), <http://labour.ciln.mcmaster.ca> สถาบันข้อมูลสุขภาพของแคนาดา (CIHI) <http://www.cihi.com/>

ศูนย์การปฏิรูปสถาบันและแรงงานนอกระบบ (IRIS), <http://www.iris.umd.edu/>

สำนักงานข่าวกรองแห่งสหรัฐอเมริกา (CIA) World Factbook (รายปี), <https://www.cia.gov/cia/publications/Factbook/index.html>

สมาพันธ์นานาชาติของสหภาพการค้าเสรี, <http://www.icftu.org/>; และแรงงานเสรีโลก, บรัซเซล (ข้อมูลชุด)

กองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF), แผนการบริหารหนี้สำหรับประเทศยากจนที่มีหนี้มาก (HIPCs):

เอกสารเกี่ยวกับกลยุทธ์การลดปัญหาความยากจน (PRSPs เป็นข้อบังคับสำหรับประเทศที่ต้องการบรรเทาหนี้กับ IMF), <http://www.imf.org/external/np/prsp/prsp.asp>

เครือข่ายแหล่งข้อมูลด้านการเมือง, สหภาพองค์กรแรงงานและการค้า เชื่อมโยงไปยังหน้าเว็บ <http://www.politicalresources.net>

สำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ, รายงานความยากจน ปี 2000 (โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ประวัติประเทศ และบทที่ 5 และ 6), 2000, <http://www.undp.org/povertyreport/>

ธนาคารโลก, กรอบการพัฒนาองค์รวม, 2000, <http://www.worldbank.org/cdf/>;

โครงการนโยบายทางเลือกเพื่อการลดความยากจน ในเขตเมือง: กรอบการดำเนินงานในระดับเทศบาล, เล่ม 1, 1996/09/01, เอกสาร อภิปรายโครงการบริหารเมือง 16030

แหล่งที่มาจาก ข้อมูลการพัฒนาโลกของธนาคารโลก

กลุ่มธนาคารโลก, เอกสารประกอบการทำงานวิจัยเชิงนโยบาย, <http://www.worldbank.org>;

ธนาคารโลก, หนังสือกลยุทธ์การลดปัญหาความยากจน, 2000, <http://www.worldbank.org/poverty/strategies / sourctoc.htm>;

ธนาคารโลก,ข้อมูลการพัฒนาโลก, <http://www-wds.worldbank.org> , สำหรับการปฏิบัติที่ดีในการลดปัญหาความยากจน เช่น แทนซาเนีย, โบลิเวีย, โมซัมบิก

มาตรฐานของแนวปฏิบัติที่ดี

มาตรฐานสากล	***มาตรฐานระดับภูมิภาค***
ประชุมสมัชชาสหประชาชาติ, กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม (ICESCR), 1966 บทความ 6, 7, 8, 9, 10, และ 11; อนุสัญญาว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ (CEDAW),1979, บทที่ 10, 11, และ 14; อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิของเด็ก, 1989, บทที่ 26, 27 และ 32; อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิของคนพิการ, 2006, บทความ 27;	สำนักงานคณะกรรมการของแอฟริกันด้านมนุษย์และสิทธิของประชาชน, ข้อยุติเกี่ยวกับสิทธิด้านเศรษฐกิจสังคม และวัฒนธรรมในแอฟริกา, 2004 เวทีเจรจาแอฟริกาเพื่อการดำเนินงาน, 1994, รับรองโดยที่ประชุมระดับภูมิภาคครั้งที่ 5 ด้านผู้หญิง, ดาการ์, เซเนกัล, พฤศจิกายน 1994 สหภาพแอฟริกา, ปฏิญญาเรื่องความเท่าเทียมกันทางเพศในแอฟริกา, 2004 สภายุโรป, หลักปฏิบัติยุโรปว่าด้วยการรักษาความมั่นคงทางสังคม (แก้ไข), 1990;

มาตรฐานของแนวปฏิบัติที่ดี

การสนับสนุนความเสมอภาคของแรงงานข้ามชาติทางโอกาสและการดูแล, 1990

อนุสัญญาองค์กรแรงงานระหว่างประเทศ ฉบับที่ 29 ว่าด้วยแรงงานบังคับ ค.ศ. 1930;

อนุสัญญาองค์กรแรงงานระหว่างประเทศ ฉบับที่ 105 ว่าด้วยการยกเลิกแรงงานบังคับ, 1959;

อนุสัญญาองค์กรแรงงานระหว่างประเทศ ฉบับที่ 100 ว่าด้วยค่าตอบแทนที่เท่าเทียมกัน, 1951;

อนุสัญญาองค์กรแรงงานระหว่างประเทศ ฉบับที่ 111 ว่าด้วยการเลือกปฏิบัติ (การจ้างงานและอาชีพ), 1960;

อนุสัญญา องค์กรแรงงานระหว่างประเทศ ฉบับที่ 118 ว่าด้วยความเท่าเทียมกันของการดูแล (ประกันสังคม) อนุสัญญา, 1962;

อนุสัญญา องค์กรแรงงานระหว่างประเทศ ฉบับที่ 121 ว่าด้วยการได้รับบาดเจ็บจากทำงาน อนุสัญญาสิทธิประโยชน์, 1964;

อนุสัญญาองค์กรแรงงานระหว่างประเทศ ฉบับที่ 122 ว่าด้วยนโยบายการจ้างงาน

อนุสัญญา, 1966;

อนุสัญญา องค์กรแรงงานระหว่างประเทศ ฉบับที่ 131 ว่าด้วยการกำหนดค่าจ้างขั้นต่ำด้วยการอ้างอิงพิเศษกับประเทศกำลังพัฒนา, 1972;

อนุสัญญา องค์กรแรงงานระหว่างประเทศ ฉบับที่ 156 ว่าด้วยการรับผิดชอบแรงงานที่มีครอบครัว, 1981;

อนุสัญญาองค์กรแรงงานระหว่างประเทศ ฉบับที่ 157 อนุสัญญาดูแลสิทธิความมั่นคงทางสังคม, 1982 และอนุสัญญาที่เกี่ยวข้องกับการจัดตั้งระบบระหว่างประเทศสำหรับการดูแลเรื่องสิทธิความมั่นคงทางสังคม, 1986;

อนุสัญญาองค์กรแรงงานระหว่างประเทศ ฉบับที่ 159 อนุสัญญาฟื้นฟูสมรรถภาพทางอาชีพและการจ้างงาน (คนพิการ), 1983;

อนุสัญญาองค์กรแรงงานระหว่างประเทศ ฉบับที่ 168 อนุสัญญาส่งเสริมการจ้างงานและการป้องกันการว่างงาน, 1988;

อนุสัญญายุโรปด้านสิทธิมนุษยชน, 1950, มาตรา 4 ข้อห้ามของแรงงานบังคับ;

อนุสัญญายุโรปด้านสถานะทางกฎหมายของแรงงานข้ามชาติ, 1977;

อนุสัญญายุโรปด้านประกันสังคม, 1972;

กฎบัตรสังคมยุโรปฉบับปรับปรุง, 1996 (ข้อความเต็ม, พิธีสารและข้อแก้ไข, แผนภูมิของการลงนามและให้สัตยาบัน) <http://conventions.coe.int/>

สหภาพยุโรป, บันทึกความเข้าใจสำหรับ SMEs ของยุโรป, เปิดความสำเร็จสู่การพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์, <http://europa.eu.int/ISPO/ecommerce/ MoU/>

องค์กรอเมริกัน, พิธีสารเพิ่มเติมจากการประชุมของอเมริกันด้านสิทธิมนุษยชนเกี่ยวกับสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม, พิธีสารของซานซัลวาดอ, OAS สนธิสัญญาชุด ฉบับที่ 69 (1988), บทความ 3, 6, 7, 8, และ 9;

ปฏิญญา Margarita, CIDI, การประชุมระดับสูง เรื่องปัญหาความยากจนและการเข้าถึงบริการทางสังคม, 2003

องค์กรเอกภาพแอฟริกา, รัฐธรรมนูญของสมาคมแอฟริกัน

องค์กรส่งเสริมการค้า, 1974;

องค์กรเอกภาพแอฟริกา, กฎบัตรแอฟริกันเกี่ยวกับสิทธิและสวัสดิการของเด็ก, 1990, หมวด 15, 20, และ 26;

กฎบัตรแอฟริกาเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน 1986, บทความ 15

สหภาพแอฟริกา, พิธีสารเพื่อกฎบัตรแอฟริกาเรื่องสิทธิมนุษยชนและสิทธิพลเมือง ที่เกี่ยวกับสิทธิสตรีในแอฟริกา, 2003, หมวด 2 และ 13

แนวทาง Maastricht เกี่ยวกับการละเมิดสิทธิทางเศรษฐกิจ

สังคม และวัฒนธรรม, Maastricht, 22-26 มกราคม 1997, <http://www1.umn.edu/humanrts/instree/ Maastrichtguidelines_.html>

มาตรฐานของแนวปฏิบัติที่ดี

อนุสัญญาองค์กรแรงงานระหว่างประเทศ ฉบับที่ 183 อนุสัญญาคุ้มครองมารดา, 2000;

ปฏิญญาว่าด้วยหลักการและสิทธิขั้นพื้นฐานในการทำงานและกฎย่อย, รับรองโดยที่ประชุมแรงงานระหว่างประเทศ ครั้งที่ 86 วันที่ 18 มิถุนายน 1998, <http://www.ilo.org/dyn/declaris/DECLAR ATIONWEB.INDEXPAGE>

สภาเศรษฐกิจและสังคมแห่งสหประชาชาติ, ร่างพิธีสารทางเลือกของกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรม, 1997

คณะกรรมการสหประชาชาติด้านสิทธิทางเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรม, ความเห็นทั่วไป 9. การประยุกต์ใช้ข้อตกลงภายในประเทศ, 1998;

ความเห็นทั่วไป 10. บทบาทของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในการป้องกันสิทธิทางเศรษฐกิจสังคม และวัฒนธรรม, 1998;

ความเห็นทั่วไป 16. สิทธิความเท่าเทียมกันของชายและหญิงเพื่อความผาสุกต่อสิทธิทางเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรม (มาตรา 3), 2005;

ความเห็นทั่วไป 18. สิทธิในการทำงาน (มาตรา 6), 2005

คณะกรรมการสหประชาชาติด้านการขจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรี, ข้อเสนอแนะ 13. ค่าตอบแทนที่เท่าเทียมกันสำหรับงานที่มีคุณค่าเท่าเทียมกัน, 1989;

ข้อเสนอแนะทั่วไป 16. แรงงานสตรีที่ไม่ได้ค่าจ้างทั้งในชนบทและในเมืองจากสถานประกอบการ, 1991

สหประชาชาติ, สิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม:คู่มือสำหรับสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ, โครงการบริหารจัดการพื้นที่ชุมชนเพื่อทรัพยากรท้องถิ่น(CAMPFIRE), 2005, <http://www.eldis.org>

สำนักงานสหประชาชาติข้าหลวงใหญ่สิทธิมนุษยชน, สิทธิมนุษยชนและข้อตกลงการค้าโลก: การใช้ข้อยกเว้นทั่วไปเพื่อปกป้องสิทธิมนุษยชน (นิวยอร์กและเจนีวา: องค์การสหประชาชาติ, 2005) <http://www.ohchr.org/english/issues/globalization/trade/index.htm>

ประชาคมเพื่อการพัฒนาแอฟริกาใต้ ,พิธีสารเกี่ยวกับวัฒนธรรม สารสนเทศและกีฬา, สิงหาคม 2000, บทความ 10

สถาบันส่งเสริมประชาธิปไตยแห่งชาติ, คณะกรรมการของรัฐสภาสิทธิมนุษยชน, 2004, <http://www.accessdemocracy.org/library/1905_gov_parlhrscommittees_080105.pdf>

มาตรฐานของแนวปฏิบัติที่ดี	
การประชุมระดับโลกครั้งที่สี่ เรื่องสตรี, เวทีเจรจาปักกิ่งเพื่อการดำเนินงาน, กันยายน 1995, วัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์และการดำเนินการด้านสิทธิมนุษยชนของสตรี สหภาพรัฐสภา, การสร้างความเข้มแข็งแก่รัฐสภาในฐานะผู้พิทักษ์สิทธิมนุษยชน: บทบาทของรัฐสภาต่อสิทธิมนุษยชน, สัมมนาสำหรับประธานและสมาชิกของรัฐสภาด้านสิทธิมนุษยชน, 2004, <http://www.ipu.org/splz-e/hr04.htm >; ฐานข้อมูล Parline: องค์กรพิเศษของรัฐสภา, 2005, <http://www.ipu.org/parline-e/Instanceadvanced.asp> สหภาพรัฐสภา และ องค์การสหประชาชาติ, กองความก้าวหน้าของสตรี, คู่มือสำหรับสมาชิกรัฐสภา: อนุสัญญาว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีทุกรูปแบบและพิธีสารทางเลือก, 2003, <http://www.ipu.org> โครงการงบประมาณระหว่างประเทศ, การใช้งบประมาณอย่างมีคุณค่า: คู่มือการวิเคราะห์งบประมาณเพื่อพัฒนาสิทธิมนุษยชน, โครงการงบประมาณระหว่างประเทศและโครงการฝึกงานด้านสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ, 2004	

คำถามการประเมิน	1.4.2 สิ่งจำเป็นขั้นพื้นฐานที่ได้รับการรับรองมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด อาทิ อาหาร ที่พักและน้ำสะอาดมีเพียงพอหรือไม่	
สิ่งที่ต้องค้นหา		
1) ด้านกฎหมาย: ตรวจสอบการให้สิทธิตามกฎหมาย อาทิ ประกันสังคม ที่พักอาศัย สุขาภิบาลและแหล่งน้ำสะอาด และตรวจสอบหน้าที่ในการจัดหาสาธารณูปโภค	*2) ด้านการปฏิบัติ:* ตรวจสอบความเพียงพอของขั้นตอนและทรัพยากรในการให้สิทธิข้างต้น	*3) ตัวชี้วัดเชิงลบ:* สืบค้นข้อมูลการขาดสารอาหาร การไร้ที่อยู่อาศัย การเสียชีวิต ฯลฯ โดยเฉพาะในกลุ่มผู้ด้อยโอกาส

แหล่งข้อมูลทั่วไป

แหล่งข้อมูลทั่วไป

หอสมุดแห่งชาติอังกฤษสำหรับการศึกษาการพัฒนา (BLDS) ฐานข้อมูลบรรณานุกรม, ค้นหาได้จากเว็บของ BLDS ห้องสมุดสหประชาชาติ, คณะกรรมการแปซิฟิกใต้และความตกลงทั่วไปว่าด้วยภาษีศุลกากรและการค้าแห่งสหประชาชาติ (GATT) <http://blds.ids.ac.uk/blds/>

โครงการวิจัยเชิงเปรียบเทียบด้านความยากจน (CROP) <http://www.crop.org/>

รายงานประเทศต่อคณะกรรมการสหประชาชาติเกี่ยวกับสิทธิทางเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรม, คณะกรรมการการขจัดการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติ, คณะกรรมการการขจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีและคณะกรรมการด้านสิทธิเด็ก, <http://www.ohchr.org>

ข้อมูลการพัฒนา Eldis Gateway, ระบบฐานข้อมูลความมั่นคงด้านอาหารและเป้าหมายการพัฒนาของสหัสวรรษ, <http://www.eldis.org/>

Hansen, S.A., พจนานุกรมเกี่ยวกับสิทธิทางเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรม: คำศัพท์เฉพาะและความรุนแรงแฝง (วอชิงตัน ดีซี : สมาคมอเมริกันเพื่อความก้าวหน้าของวิทยาศาสตร์, 2000)

HUD USER, สถานะของเมือง, 2000, <http://socds.huduser.org/>

สถาบันสำหรับเด็กและความยากจน, <http://www.homesforthehomeless.com/>

โครงการงบประมาณระหว่างประเทศ, รูปแบบงานวิจัยเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้การวิเคราะห์งบประมาณ สิทธิทางเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรม <http://www.internationalbudget.org>

ศูนย์นานาชาติเพื่อการวิจัยเกี่ยวกับสตรี, งานวิจัยเกี่ยวกับความมั่นคงด้านโภชนาการและอาหาร <http://www.icrw.org/>

กองทุนระหว่างประเทศเพื่อพัฒนาเกษตรกรรม (องค์ความรู้ด้านความยากจนในชนบท) <http://www.ifad.org/>

แหล่งข้อมูลระดับภูมิภาค

แอฟริกาใต้แห่งซาฮาร่า: ข้อมูลที่คัดเลือกแล้วจากอินเทอร์เน็ต- สิทธิมนุษยชน, <http://www-sul.stanford.edu/depts/ssrg/africa/hurights.html>

AfriMAP ฐานข้อมูลเกี่ยวกับการบริการสาธารณะ <http://www.afrimap.org>

พันธมิตรเพื่อการปฏิรูปและประชาธิปไตยในเอเชีย <http://www.asiademocracy.org/>

ประตูสู่การพัฒนาออสเตรเลีย, ข้อมูลด้านน้ำและการสุขาภิบาลนานาชาติ และเอเชียแปซิฟิก http://www.developmentgateway.com.au>

ศูนย์การศึกษาโลกและชนพื้นเมือง <http://www.cwis.org/>

ประชาคมเศรษฐกิจแห่งรัฐแอฟริกาตะวันตก, ตัวชี้วัดทางสังคมและเศรษฐกิจ <http://www.ecostat.org/>

กลุ่มงานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาประชาธิปไตยเศรษฐกิจและสังคมทวีปแอฟริกา (GERDDES) <http://www.gerddes.org/>

สถาบันเพื่อประชาธิปไตยในแอฟริกาใต้ (IDASA), เอกสาร, <http://www.idasa.org.za/>

Interamericano Instituto Indigenista, <http://www.indigenista.org>

ฐานข้อมูลการศึกษาด้านรายได้ลักเซมเบิร์ก <http://www.lisproject.org/>

ผู้อยู่อาศัยในกระท่อมสากลในแอฟริกา และผู้อยู่อาศัยในสลัมในประเทศแถบเอเชีย <http://www.sdinet.org> <http://www.utshani.org.za/>

ศูนย์วิจัยและเอกสารข้อมูลแห่งแอฟริกาใต้ <http://www.sardc.net/>

รายงานจากผู้เสนอบันทึกพิเศษเกี่ยวกับสิทธิสตรี, คณะกรรมาธิการระหว่างประเทศในทวีปอเมริกาด้านสิทธิมนุษยชน <http://www.cidh.oas.org/women/; Default.eng.htm>

แหล่งข้อมูลทั่วไป

สถาบันระหว่างประเทศเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน <http://www.iisd.org/>

Kane, T., Holmes, K.R. และ O'Grady, M. A., 2007 ดัชนีด้านเสรีภาพทางเศรษฐกิจ (วอชิงตัน ดี ซี: กองทุนมรดกโลก และ นิตยสารวอลสตรีท, 2006), <http://www.heritage.org>

โครงการ พหุสัญญา, <http://fletcher.tufts.edu/multilaterals.html>

สำนักงานวิจัยเศรษฐกิจแห่งชาติ, Penn World Tables <http://pwt.econ.upenn.edu/>

เอกสารนโยบาย Oxfam <http://www.oxfam.org/en/policy/>

Segal, R., คนดำพลัดถิ่น (ลอนดอน: กำจัด & ร้าง, 1995)

แพทย์เพื่อสิทธิมนุษยชน, <http://physiciansforhumanrights.org/>

สถาบันพัฒนาต่างประเทศ, งานวิจัยเกี่ยวกับทรัพยากรน้ำและประเด็นที่เกี่ยวข้อง <http://www.odi.org.uk>

องค์กรสหประชาชาติ, สถานการณ์ปัจจุบันด้านโภชนาการ (เจนีวา: สหประชาชาติ, หลายปี);

องค์การอาหารและการเกษตรแห่งสหประชาชาติ (FAO), <http://apps.fao.org>;

สำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ, <http://www.undp.org>;

องค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ, รายงานสถิติประจำปี; UN Habitat, <http://www.unhabitat.org>;

องค์การทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ, ความก้าวหน้าของประเทศ, 2000,

ตัวชี้วัดทางสังคม-เศรษฐกิจ, เรียงลำดับประเทศตามความอยู่ดีมีสุขของเด็ก <http://www.unicef.org>;

องค์การทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ-องค์การอนามัยโลก, รายงานการประเมินสุขาภิบาลและน้ำในโลก <http://www.who.int/water_saniotation_health/globalassessment/global/TOC.htm>;

คณะกรรมาธิการระหว่างประเทศในทวีปอเมริกาด้านสิทธิมนุษยชน, สถานการณ์สิทธิมนุษยชนของชนพื้นเมืองในอเมริกา, 2000,TOC.htm> <http://www.cidh.oas.org/Indigenas/

คณะกรรมาธิการสหประชาชาติด้านเศรษฐกิจและสังคมในเอเชียและแปซิฟิก (ESCAP), <http://www.unescap.org>

รายงานของคณะทำงานด้านสิทธิทางเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรมในแอฟริกา, คณะกรรมการแอฟริกันด้านสิทธิมนุษยชนและประชาชนของแอฟริกา ;

รายงานของคณะทำงานด้านประชากรพื้นเมือง / ชุมชนในแอฟริกา, คณะกรรมการด้านสิทธิมนุษยชนและประชาชนของแอฟริกา; <http://www.achpr.org>

ห้องสมุดเสมือนจริง W W W : สาธารณสุขยังเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาเอเชีย ห้องสมุดเสมือนจริง W W W, <http://www.ldb.org/vl/ index.htm> และ <http://coombs.anu.edu.au/ VL ดูรายละเอียด -AsianStudies.html>

แหล่งข้อมูลทั่วไป	
ส่วนงานสถิติของสหประชาชาติ <http://unstats.un.org/unsd/default.htm>	
เป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษสหประชาชาติ, <http://www.un.org/millenniumgoals/>	
ห้องสมุดสิทธิมนุษยชน มหาวิทยาลัยมินเนโซตา, <http://www1.umn.edu/humanrts/index.html>	
รายงานของผู้เสนอรายงานพิเศษของสหประชาชาติเกี่ยวกับความพอเพียงของที่อยู่อาศัย ซึ่งเป็นองค์ประกอบของสิทธิต่อการได้รับมาตรฐานการครองชีพที่เพียงพอ;	
รายงานพิเศษเรื่องสิทธิด้านอาหาร, <http://www.ohchr.org>	
องค์การเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศแห่งสหรัฐอเมริกา, ระบบการเตือนภัยความอดอยาก, <http://www.fews.net/>;	
องค์การเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศแห่งสหรัฐอเมริกา, สำนักงานช่วยเหลือภัยพิบัติต่างประเทศของสหรัฐฯ, รายงานดัชนี <http://www.usaid.gov/ our_work/ humanitarian_assistance/ disaster_assistance/>	
ธนาคารโลก, เอกสารเกี่ยวกับน้ำประปาและสุขาภิบาล;	
ธนาคารโลก, WDR 2007: การพัฒนาและรุ่นต่อไป (วอชิงตัน, ดี ซี: ธนาคารโลก, 2006), ตารางที่ 2, 3, A1-A8 เกี่ยวกับความยากจน, ความไม่เท่าเทียมกัน, การศึกษา และสุขภาพ <http://www.worldbank.org>;	
ธนาคารโลก – ข้อมูลการพัฒนาโลก, <http://www-wds.worldbank.org>;	
ธนาคารโลก, การศึกษาวิธีการวัดมาตรฐานการดำรงชีวิต, <http://www.worldbank.org/lsms/>	
องค์กรอนามัยโลก, สถิติสุขภาพโลก (รายปี)	
การเคลื่อนไหวเพื่อประชาธิปไตยในโลก, เอกสารและฐานข้อมูลขององค์กรด้านสิทธิมนุษยชน <http://www.wmd.org/>	

มาตรฐานของแนวปฏิบัติที่ดี

มาตรฐานสากล

ประชุมสมัชชาสหประชาชาติ, อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิของเด็กปี 1989 , บทความที่ 6, 24 และ 27, <http://www.unicef.org/crc/text.htm>;

ปฏิญญาว่าด้วยความก้าวหน้าทางสังคมและการพัฒนา 1969;

ปฏิญญาว่าด้วยสิทธิในการพัฒนา, 1986;

กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม, 1966, บทความที่ 11 และ 12; กลยุทธ์ทั่วโลกสำหรับที่อยู่อาศัย ปี 2000, A/RES/43/181 ธันวาคม 1988;

ปฏิญญาสากลว่าด้วยการขจัดความหิวโหยและการขาดแคลนอาหาร, วันที่ 16 พฤศจิกายน 1974 โดยที่ประชุมอาหารโลก

ตามมติที่ประชุมสมัชชา 3180 (XXVIII) วันที่ 17 ธันวาคม 1973 และรับรองโดยสภานิติบัญญัติความละเอียด 3348 (XXIX) วันที่ 17 ธันวาคม 1974

คณะกรรมการสหประชาชาติด้านสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม, ความคิดเห็นทั่วไป 4, สิทธิเพื่อที่อยู่อาศัยที่เพียงพอ (มาตรา 11 (1)), 1991; ความคิดเห็นทั่วไป 7, สิทธิเพื่อที่อยู่อาศัยที่เพียงพอ: การบังคับขับไล่ (มาตรา 11 (1)), 1997;

ความคิดเห็นทั่วไป 12. สิทธิด้านอาหารที่เพียงพอ, 1999;

ความเห็นทั่วไป 15. สิทธิเกี่ยวกับน้ำ (ศิลปะ 11 และ 12), 2005

สภาเศรษฐกิจและสังคมแห่งสหประชาชาติ, ร่างพิธีสารทางเลือกกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรม, 1997

องค์การอาหารและการเกษตรแห่งสหประชาชาติ, คู่มือแนวทางความสมัครใจ เพื่อสนับสนุนความเข้าใจต่อสิทธิอาหารที่เพียงพอ ในบริบทของความมั่นคงทางอาหารแห่งชาติ, ภาคผนวก I ของรายงานชุดที่ 30 ของคณะกรรมการอาหารโลก (WFS), โรม, วันที่ 20-23 กันยายน 2004

มาตรฐานระดับภูมิภาค

สภายุโรป, อนุสัญญายุโรปว่าด้วยการใช้สิทธิของเด็ก, 1996;

กฎบัตรสังคมยุโรปฉบับปรับปรุง, 1996 (ข้อความเต็ม,พิธีสาร และข้อแก้ไข, แผนภูมิของการลงนามและสัตยาบัน) <http://conventions.coe.int/>

องค์กรอเมริกัน, พิธีสารเพิ่มเติมในอนุสัญญาอเมริกันว่าด้วยสิทธิมนุษยชนด้านสิทธิทางเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรม, พิธีสารของ San Salvador, องค์กรอเมริกัน สนธิสัญญาฉบับที่ 69, 1988, บทความที่ 10 และ 12;

ปฏิญญา Margarita, CIDI, การประชุมระดับสูงเรื่องความยากจนและการเข้าถึงบริการทางสังคม, 2003;

ปฏิญญา Santa Cruz de la Sierra และแผนปฏิบัติการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของสหรัฐอเมริกา, 1996

องค์กรเอกภาพแอฟริกา, กฎบัตรแอฟริกันเกี่ยวกับสิทธิและสวัสดิการของเด็ก, 1990, มาตรา 14;

สหภาพแอฟริกา, พิธีสารเพื่อกฎบัตรแอฟริกาด้านสิทธิมนุษยชนและสิทธิพลเมืองว่าด้วยสิทธิสตรีในแอฟริกา, 2003, บทความที่ 15 และ 16;

รัฐธรรมนูญขององค์กรส่งเสริมการค้าของแอฟริกา, 1974

คู่มือแนวทาง Maastricht เรื่องการละเมิดสิทธิทางเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรม, Maastricht, 22-26 มกราคม 1997

มาตรฐานทั่วไป

ปฏิญญา Bangalore และแผนปฏิบัติการ, 2000

ความเห็นและข้อเสนอแนะทั่วไป รับรองคณะทำงานร่างสนธิสัญญาสิทธิมนุษยชน, เอกสารของสหประชาชาติ HRI\GEN\1\ Rev. 1 at 53, 1994

คณะกรรมการลูกขุนระหว่างประเทศเกี่ยวกับสิทธิทางเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรม, เอกสารที่จำเป็น, เจนีวา, ศาลโลก-ศูนย์ผู้พิพากษาและทนายความ (CIJL), 1997,<http://www.icj.org>

มาตรฐานของแนวปฏิบัติที่ดี	
สำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ, สำนักงานนโยบายการพัฒนา (การปฏิบัติที่ดี), <http://magnet.undp.org>, <http://www.undp.org/governance/> และ <http://www.undp.org/policy/> เป้าหมายการพัฒนาสหประชาชาติแห่งสหัสวรรษ, เป้าหมาย 1, <http://www.un.org/millenniumgoals/> นโยบายและกลยุทธ์เพื่อสร้างความมั่นใจในสิทธิด้านอาหาร ในช่วงเวลาแห่งโลกาภิวัตน์ของเศรษฐกิจและการเปิดเสรีทางการค้า, มติการประชุมรัฐสภาครั้งที่ 96 (ปักกิ่ง, 20 กันยายน 1996) สหประชาชาติ, สิทธิทางเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรม,คู่มือสำหรับสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ, โครงการบริหารจัดการพื้นที่เพื่อทรัพยากรพื้นเมือง (CAMPFIRE), 2005, <http://www.eldis.org>	

คำถามการประเมิน	1.4.3 การคุ้มครองสุขภาพประชาชนในทุกพื้นที่และทุกช่วงชีวิตมีมากน้อยเพียงใด	
สิ่งที่ต้องค้นหา		
1) ด้านกฎหมาย: ตรวจสอบการออกกฎหมายคุ้มครองสุขภาพและความปลอดภัยของประชาชนในฐานะที่เป็นผู้ใช้แรงงาน ผู้บริโภค ผู้พักอาศัยและผู้เดินทาง ขอบเขตของสิทธิด้านสุขภาพและการดูแลตนเองอื่นๆ รวมถึงหน้าที่ในการจัดเตรียมสาธารณูปโภคด้านสุขภาพ	*2) ด้านการปฏิบัติ:* ตรวจสอบความเพียงพอของขั้นตอนและบุคลากรในการบังคับใช้กฎระเบียบเกี่ยวกับสุขภาพและความปลอดภัย ประสิทธิภาพในการบริการด้านสุขภาพและการดูแลรักษาอื่นๆ รวมถึงความเท่าเทียมในการเข้าถึงการบริการ	*3) ตัวชี้วัดเชิงลบ:* สืบค้นสถิติการเสียชีวิตและการบาดเจ็บในเหตุการณ์ที่ต่างกัน อายุไขเฉลี่ยเปรียบเทียบกันระหว่างกลุ่มต่างๆ ในสังคม รวมถึงการเกิดโรคภัยและการทำให้เกิดทุพพลภาพในลักษณะที่แตกต่างกันไป

แหล่งข้อมูลทั่วไป

แหล่งข้อมูลสากล

องค์การนิรโทษกรรมสากล, บรรณานุกรมของเอกสารและมาตรฐานเกี่ยวกับสุขภาพและสิทธิมนุษยชน <http://web.amnesty.org/ pages/health-index-eng>

ศูนย์คาร์เตอร์, <http://www.cartercenter.org>

ศูนย์ควบคุมและป้องกันโรค, รายงานประเทศ <http://www.cdc.org>

ศูนย์สาธารณสุขและสิทธิมนุษยชน, สำนักสาธารณสุข Johns Hopkins Bloomberg <http://www.jhsph.edu/humanrights/index.html>

ศูนย์เพื่อสิทธิการเจริญพันธุ์ <http://www.reproductiverights.org/>

โครงการวิจัยเชิงเปรียบเทียบเกี่ยวกับความยากจน (เพาะปลูก) <http://www.crop.org>

นับถอยหลัง 2015. สุขภาพทางเพศและการสืบพันธุ์, การประชุมนานาชาติเกี่ยวกับประชาชนและการพัฒนา (IPCD) , ฐานข้อมูลตัวชี้วัดเกี่ยวกับสุขภาพทางเพศและการสืบพันธุ์ <http://www.countdown2015.org>

รายงานประเทศต่อคณะกรรมการสหประชาชาติเกี่ยวกับสิทธิทางเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรม, คณะกรรมการขจัดการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติ, คณะกรรมการการขจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีและคณะกรรมการด้านสิทธิเด็ก, <http://www.ohchr.org >

ข้อมูลการพัฒนา Eldis Gateway, ฐานข้อมูลเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ, สุขภาพ, ระบบสุขภาพและ HIV / AIDS <http://www.eldis.org/>

เครือข่ายการพัฒนาโลก <http://www.gdnet.org/>

Hansen, S. A., พจนานุกรมสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม: คำศัพท์เฉพาะทางและอันตรายแฝง (วอชิงตัน, ดี ซี: สมาคมอเมริกันเพื่อความก้าวหน้าของวิทยาศาสตร์, 2000)

สิทธิอนามัยและสิทธิมนุษยชน: วารสารนานาชาติ, ตีพิมพ์โดย Francois-Xavier Bagnoud ศูนย์สุขภาพและสิทธิมนุษยชน fxbcenter/journal.htm> <http://www.hsph.harvard.edu/

แหล่งข้อมูลระดับภูมิภาค

ธนาคารเพื่อการพัฒนาของแอฟริกา, เพศ, ตัวชี้วัดความยากจนและสิ่งแวดล้อมในประเทศแอฟริกา, ฉบับที่ 7 (Tunis: ธนาคารเพื่อการพัฒนาของแอฟริกา, กองงานสถิติ, กรมวิจัยเพื่อการพัฒนา 2006), <http://www.afdb.org>

AfriMAP ฐานข้อมูลเกี่ยวกับการบริการสาธารณะ <http://www.afrimap.org>

ประตูสู่การพัฒนาของออสเตรเลีย, ข้อมูลเกี่ยวกับสุขภาพ ระหว่างประเทศและเอเชียแปซิฟิก (HIV / เอดส์, สุรา, ยาสูบ,ยาเสพติด ,พิการ, การควบคุมโรคสุขภาพของมารดาและสุขภาพเด็ก, สุขภาพจิตอาหาร, การเจริญพันธุ์, ฯลฯ) <http://www.developmentgateway.com.au>

เครือข่ายวิจัยด้านเด็ก (โดยเฉพาะญี่ปุ่นและเอเชีย) พร้อมทั้ง CRN Navigator เพื่อเชื่อมโยงไปยังเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้องกับเด็ก <http://www.childresearch.net/>

Daniels, N. และคณะ, มาตรฐานความเป็นธรรมเพื่อการปฏิรูปการดูแลสุขภาพ: เครื่องมือนโยบายสำหรับประเทศกำลังพัฒนา., แถลงการณ์จากองค์การอนามัยโลก, 78/6 (2000), หน้า 740-50

ประชาคมเศรษฐกิจแห่งรัฐแอฟริกาตะวันตกตัวชี้วัดทางสังคมและเศรษฐกิจ <http://www.ecostat.org/>

กลุ่มงานวิจัย การพัฒนาประชาธิปไตย เศรษฐกิจและสังคมของแอฟริกา (GERDDES) <http://www.gerddes.org/>

Interamericano Instituto Indigenista, <http://www.indigenista.org>

เปิดสังคมสู่ความคิดริเริ่มด้านสุขภาพจิต <http://www.osmhi.org/>

องค์การอนามัยแพนอเมริกัน, <http://www.paho.org/>

รายงานของผู้เสนอบันทึกพิเศษเรื่องเรือนจำและ

แหล่งข้อมูลทั่วไป

'เอชไอวี / เอดส์ และสิทธิมนุษยชน', Interights Bulletin, 15/2 (2007), <http://www.interights.org>

IGCNET (รวมถึง PeaceNet, Econet และสตรีทั้งหมด) <http://www.igc.org>

สถาบันสำหรับเด็กและความยากจน, http://www.homesforthehomeless.com

ศูนย์การวิจัยระหว่างประเทศว่าด้วยเรื่องสตรี, งานวิจัยเกี่ยวกับ HIV/AIDS , สุขภาพวัยรุ่น , อนามัยเจริญพันธุ์ และประชากร, <http://www.icrw.org/>

สมาคมระหว่างประเทศเพื่อสุขภาพและสิทธิมนุษยชน, <http://www.ishhr.org/>

สมาคมระหว่างประเทศเพื่อปกป้องการล่วงละเมิดและการทอดทิ้งเด็ก , มหาวิทยาลัยคอร์แนล, <http://child.cornell.edu/ispcan/ispcan.html>

สหภาพรัฐสภา: สหภาพระหว่างรัฐสภา , สารสนเทศโลกแห่งรัฐสภาร่างสิทธิมนุษยชน, กองเลขาธิการสหภาพรัฐสภา, สภาเพื่อการพัฒนาในต่างประเทศ 2004, วิจัยเรื่อง HIV/AIDS, <http://www.odi.org.uk>

แพทย์เพื่อสิทธิมนุษยชน, <http://physiciansforhumanrights.org/>

การกระทำของประชากรระหว่างประเทศ , การขยายการเข้าถึงการทำแท้งอย่างปลอดภัย : ประเด็นนโยบายที่สำคัญ (วอร์ชิงตัน, ดี ซี: PAI, 1993)

การเข้าถึงการคุมกำเนิดโลก (วอร์ชิงตัน, ดี ซี: PAI, 1992), <http://www.populationaction.org/>

การวิจัยเกี่ยวกับสุขภาพและสิทธิมนุษยชน, <http://www.rhhr.net/>

Ryan, M., 'บรรณานุกรมสุขภาพและสิทธิมนุษยชน', 1997, <http://globetrotter.berkeley.edu/humanrights/bibliographies/healthbib.general.html>

องค์กรคุ้มครองเด็ก สหราชอาณาจักร , ข้อมูลเกี่ยวกับสิทธิเด็กเพื่อสุขภาพ, <http://www.savethechildren.org.uk>

รายงานของผู้เสนอบันทึกพิเศษเรื่องเรือนจำและสภาพกักกันในแอฟริกา, คณะกรรมการแอฟริกันด้านสิทธิมนุษยชนและสิทธิพลเมือง

รายงานของผู้เสนอรายงานพิเศษเรื่องสิทธิสตรีในแอฟริกา, คณะกรรมการแอฟริกันด้านสิทธิมนุษยชนและสิทธิพลเมือง

รายงานของคณะทำงานด้านสิทธิทางเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรมในแอฟริกา, คณะกรรมการแอฟริกันด้านสิทธิมนุษยชนและสิทธิพลเมือง <http://www.achpr.org>

รายงาน ของ ผู้เสนอรายงานพิเศษว่าด้วยสิทธิสตรี, คณะกรรมการระหว่างอเมริกันว่าด้วยสิทธิมนุษยชน, <http://www.cidh.oas.org/women/Default.eng.htm>;

สถานการณ์สิทธิมนุษยชนของคนพื้นเมืองในอเมริกา, 2000, <http://www.cidh.oas.org/Indigenas/TOC.htm>

สำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ: โครงการพัฒนาสหประชาชาติ, HIV และการพัฒนามนุษย์ในยุโรปกลางและตะวันออกและเครือจักรภพของรัฐอิสระ (ออกซ์ฟอร์ด: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยออกซ์ฟอร์ด, 2004);

สำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ, HIV/AIDS และการพัฒนาในเอเชียใต้ 2003 (ออกซ์ฟอร์ด สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยออกซ์ฟอร์ด, 2003), <http://hdr.undp.org>

องค์กรอนามัยแอฟริกาตะวันตก , ฐานข้อมูลของนโยบายสุขภาพ ตัวชี้วัด และบทความ, <http://www.waho.ecowas.int/>

ห้องสมุดเสมือนจริง WWW: สาธารณสุขยังเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาในห้องสมุดเสมือน WWW ทางเอเชียอีกด้วย, <http://www.ldb.org/vl/index.htm> and <http://coombs.anu.edu.au/WWWVL-AsianStudies.html>

แหล่งข้อมูลทั่วไป	
รายงานของผู้เสนอรายงานพิเศษเรื่องเกี่ยวกับสิทธิของทุกคนในการมีสุขภาพกายและใจที่ดีตามมาตรฐานสูงสุดที่เข้าถึงได้, <http://www.ohchr.org>	
สหประชาชาติ, ทันสถานการณ์โภชนาการ (เจเนวา: UN, จำนวนหลายปี) รายงานและข้อมูลล่าสุดต่อสถานการณ์การแพร่ระบาดแห่งองค์การเอดส์แห่งสหประชาชาติ, <http://www.unaids.org/epidemic_update>;	
กองทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ, ความก้าวหน้าของประเทศ, ตัวชี้วัดทางเศรษฐกิจและสังคม, 2000, ประเทศถูกจัดอันดับโดยสุขภาวะของเด็ก, <http://www.unicef.org>	
คณะกรรมาธิการเศรษฐกิจและสังคมแห่งสหประชาชาติสำหรับเอเชียและแปซิฟิก (ESCAP), <http://www.unescap.org>	
ส่วนสถิติแห่งสหประชาชาติ, <http://unstats.un.org/unsd/default.htm>;	
เป้าหมายการพัฒนาสหัสวรรษแห่งสหประชาชาติ, <http://www.un.org/millenniumgoals/>	
ธนาคารโลก, รายงานประจำปี 2007: การพัฒนาและรุ่นสมัยต่อไป (วอร์ชิงตัน, ดี ซี: ธนาคารโลก, 2006), ตาราง 2, 3, A1–A8 ความยากจน, ความไม่เสมอภาค, การศึกษาและสุขภาพ, <http://www.worldbank.org>;	
ธนาคารโลก, ข้อมูลการพัฒนาโลก, http://www-wds.worldbank.org>;	
การศึกษาการวัดระดับมาตรฐานการครองชีพของธนาคารโลก, <http://www.worldbank.org/lsms/>	
องค์การอนามัยโลก (WHO), สถิติสุขภาพโลก (ประจำปี), <http://www.who.int>	

มาตรฐานของแนวปฏิบัติที่ดี

มาตรฐานสากล

สหประชาชาติ, กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม, 1966, บทความที่ 12; อนุสัญญาว่าด้วยการปราบปรามการค้ามนุษย์และการแสวงหาผลประโยชน์จากการค้าประเวณี , 1951;

อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก, 1989, หมวดที่ 24, http://www.unicef.org>;

ปฏิญญาพันธสัญญาเกี่ยวกับ HIV/AIDS, 2001; หลักจรรยาบรรณทางการแพทย์ที่เกี่ยวข้องกับบทบาทของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข, แพทย์เฉพาะทาง, ในการคุ้มครองนักโทษและผู้ถูกกักบริเวณเพื่อต่อต้านการทรมานและการปฏิบัติหรือการลงโทษอื่นที่โหดร้ายไร้มนุษยธรรม หรือย่ำยีศักดิ์ศรี 1982;

ปฏิญญาพันธสัญญาเกี่ยวกับ HIV/AIDS, 2001; องค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ, ปฏิญญาสากลว่าด้วยชีวจริยธรรมและสิทธิมนุษยชน, 2005

การปฏิบัติเพื่อต่อต้าน HIV/AIDS ในมุมมองด้านผลการทำลายล้างต่อมนุษย์ เศรษฐกิจ และผลกระทบทางสังคม, มติเอกฉันท์รับรองโดยการประชุมระหว่างรัฐสภาครั้งที่ 99, Windhoek, 10 เมษายน 1998

คณะกรรมการสหประชาชาติว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม, ความเห็นทั่วไปที่ 14. สิทธิในการมีสุขภาพตามมาตรฐานสูงสุด (หมวดที่ 12), 2000

คณะกรรมการสหประชาชาติเพื่อขจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรี, คำแนะนำทั่วไป ที่ 15. ผู้หญิงและ AIDS, 1990;

คำแนะนำทั่วไปที่ 24. ผู้หญิงและสุขภาพ, 1999

คณะกรรมการสหประชาชาติเพื่อสิทธิเด็ก, ความเห็นทั่วไปที่ 3. HIV/AIDS และสิทธิเด็ก, 2003;

ความเห็นทั่วไปที่ 4. สุขภาพวัยรุ่น, 2003

องค์การสหประชาชาติ, สิทธิทางเศรษฐกิจ, สังคม และวัฒนธรรม : คู่มือสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ, โครงการการจัดการพื้นที่ชุมชน เพื่อทรัพยากรของชนพื้นเมือง (CAMPFIRE), 2005, <http://www.eldis.org>

มาตรฐานระดับภูมิภาค

สภายุโรป, อนุสัญญาว่าด้วยการกระทำผิดค้ามนุษย์, 2005;

อนุสัญญายุโรปการปฏิบัติตามสิทธิเด็ก, 1996;

กฎบัตรสังคมยุโรปฉบับปรับปรุง, 1996 (ข้อความเต็ม, พิธีสารและการแก้ไขปรับปรุง , แผนภูมิของลงนามและการให้สัตยาบัน), <http://conventions.coe.int/>;

กฎบัตรยุโรปว่าด้วยสิทธิเด็ก 1992;

อนุสัญญายุโรปเกี่ยวกับความช่วยเหลือทางสังคมและการแพทย์, 1953

องค์การเอกภาพแห่งแอฟริกา, กฎบัตรแอฟริกาในสิทธิและสวัสดิการของเด็ก, 1990, บทความที่ 14;

สหภาพแอฟริกา, พิธีสารกฎบัตรแอฟริกาในสิทธิมนุษยชนและสิทธิพลเมืองของสตรีในแอฟริกา, 2003, บทความที่ 14

องค์กรอเมริกัน, พิธีสารเพิ่มเติมอนุสัญญาอเมริกันว่าด้วยสิทธิมนุษยชนที่เกี่ยวกับสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม, 'พิธีสารของซาน ซาลาวาดอ', สนธิสัญญาองค์กรอเมริกัน ซีรีย์ 69, 1988, บทความที่ 10;

องค์กรอเมริกัน, ปฏิญญา Margarita, CIDI, การประชุมระดับสูงเกี่ยวกับผลสรุปความยากจนและการเข้าถึงบริการทางสังคม, 2003

สมาคมความร่วมมือแห่งภูมิภาคเอเชียใต้, กฎบัตรสังคม, 2004, บทความที่ 4

ประชาคมเพื่อการพัฒนาแอฟริกาใต้, พิธีสารสุขภาพ, สิงหาคม 1999

สถาบันส่งเสริมประชาธิปไตย, คณะกรรมการรัฐสภาด้านสิทธิมนุษยชน, 2004, <http://www.accessdemocracy.org/library/1905_gov_parlhrscommittees_080105.pdf>

ศูนย์ข้อมูลสุขภาพของหน่วยงานเพื่อการพัฒนาสากลของอังกฤษ, คู่มือระเบียบยาในประเทศกำลังพัฒนา, 2004, <http://www.dfidhealthrc.org/>

มาตรฐานของแนวปฏิบัติที่ดี

สำนักงานสหประชาชาติข้าหลวงใหญ่สิทธิมนุษยชน, ข้อตกลงสิทธิมนุษยชนและการค้าโลก: ใช้ข้อยกเว้นทั่วไปเพื่อป้องกันสิทธิมนุษยชน (นิวยอร์กและ เจนีวา: UN, 2005), <http://www.ohchr.org/english/issues/globalization/trade/index.htm>

เป้าหมายการพัฒนาสหัสวรรษแห่งสหประชาชาติ, เป้าหมายที่ 4, 5 และ 6, <http://www.un.org/millenniumgoals/>

การประชุมระดับโลกครั้งที่สี่ เรื่องสตรี, เวทีเจรจาปักกิ่งเพื่อการดำเนินงาน, กันยายน 1995, วัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์และการดำเนินการด้านสิทธิมนุษยชนของสตรี

องค์การอนามัยโลก, ปฏิญญาอัลมา อตา, รับรองในการประชุมนานาชาติเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพเบื้องต้น, กรุง Alma Ata, สหภาพโซเวียต, 1978

สหภาพรัฐสภา, คู่มือสำหรับสมาชิกรัฐสภาเพื่อขจัดแรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย : คู่มือปฏิบัติการตามอนุสัญญาองค์การแรงงานระหว่างประเทศหมายเลข 182, 2002;

คู่มือนิติบัญญัติที่เกี่ยวกับ HIV/AIDS, กฎหมายและสิทธิมนุษยชน, 1999, <http://www.ipu.org>;

เสริมสร้างความเข้มแข็งแห่งรัฐสภาในฐานะผู้พิทักษ์สิทธิมนุษยชน: บทบาทของสภาสิทธิมนุษยชน, สัมมนาสำหรับประธานและสมาชิกรัฐสภาในสิทธิมนุษยชน, 2004, <http://www.ipu.org/splz-e/hr04.htm>;

ฐานข้อมูลพาลีน: รัฐสภาพิเศษเฉพาะด้าน, 2005, <http://www.ipu.org/parline-e/Instanceadvanced.asp>

ผู้ทุพพลภาพ

สมัชชาสหประชาชาติ, อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ, 2006, บทความที่ 16 และ 25;

ปฏิญญาว่าด้วยสิทธิของคนพิการ, 1975;

ปฏิญญาว่าด้วยสิทธิของผู้พิการทางสมอง, 1971;

หลักการเพื่อการคุ้มครองของบุคคลที่มีอาการป่วยทางจิตและการปรับปรุงสุขภาพจิต, ธันวาคม 1991;

ผู้สูงอายุ

สมัชชาสหประชาชาติ, การดำเนินการตามแผนปฏิบัติการระหว่างประเทศในกิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุและกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง, A/RES/46/91, 1991;

คำปฏิญญาผู้สูงอายุ, A/RES/47/5, รับรองในปี 1992 ในวันครบรอบสิบปีของการยอมรับแผนปฏิบัติการระหว่างประเทศสำหรับผู้สูงอายุ;

กฎมาตรฐานความเท่าเทียมกันด้านโอกาสสำหรับคนพิการ, 1993 อนุสัญญาองค์การแรงงานระหว่างประเทศ ฉบับที่ 159. การประชุมเพื่อการฟื้นฟูสมรรถภาพทางอาชีพและการจ้างงาน (คนพิการ), 1983 องค์กรอเมริกัน, อนุสัญญาระหว่างอเมริกันว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติในทุกรูปแบบต่อคนพิการ, 1999 คณะกรรมการสหประชาชาติทางสิทธิเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม, ความเห็นทั่วไปที่ 5: คนพิการ, E/C.12/1994/13, 1994 คณะกรรมการสหประชาชาติเพื่อขจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรี, คำแนะนำทั่วไปที่ 18. ผู้หญิงพิการ,1991 คณะกรรมการสหประชาชาติเพื่อสิทธิเด็ก, ความเห็นทั่วไปที่ 9. สิทธิเด็กพิการ, 2006	บทบัญญัติสหประชาชาติสำหรับผู้สูงอายุ, 1991 อนุสัญญาองค์การแรงงานระหว่างประเทศ ฉบับที่ 102. ประกันสังคม(มาตรฐานขั้นต่ำ), 1955; อนุสัญญาองค์การแรงงานระหว่างประเทศ ฉบับที่ 128. ความไร้สมรรถภาพ การประชุมว่าด้วยผู้สูงอายุและสวัสดิการยังชีพ, 1969; อนุสัญญาองค์การแรงงานระหว่างประเทศ ฉบับที่ 162. คำแนะนำเกี่ยวกับแรงงานที่มีอายุมาก, 1980 คณะกรรมการสหประชาชาติทางสิทธิเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม,ความเห็นทั่วไปที่ 6. สิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมของผู้สูงอายุ, E/C.12/1995/16/Rev.1, 1995 สมัชชาโลกเกี่ยวกับผู้สูงอายุในกรุงเวียนนา, การดำเนินการตามแผนระหว่างประเทศเกี่ยวกับผู้สูงอายุ,1982, รับรองโดยสมัชชาสหประชาชาติ 1982

คำถามการประเมิน	1.4.4 สิทธิในการศึกษาซึ่งรวมถึงการศึกษาในด้านสิทธิและหน้าที่พลเมืองครอบคลุมและกว้างขวางมากน้อยเพียงใด	
สิ่งที่ต้องค้นหา		
1) ด้านกฎหมาย: ตรวจสอบการให้สิทธิในการศึกษา รวมถึงการจำกัดอายุและมาตรฐานการศึกษา ตรวจสอบหน้าที่ในการจัดเตรียมด้านการศึกษา การจัดให้มีการเรียนการสอนในรายวิชาพลเมืองศึกษา	*2) ด้านการปฏิบัติ:* ตรวจสอบว่าขั้นตอน ทรัพยากรสาธารณะและบุคลากรที่ผ่านการอบรมเพียงพอต่อการให้บริการด้านการศึกษา โดยไม่เลือกปฏิบัติหรือกีดกันทางเพศหรือสถานะอื่นๆ หรือไม่	*3) ตัวชี้วัดเชิงลบ:* ตรวจสอบอัตราการไม่รู้หนังสือ ความไม่เท่าเทียมกันในการมีส่วนร่วมหรือประสบการณ์ทางการศึกษาระหว่างกลุ่มต่างๆ ในสังคม รวมถึงค่าเล่าเรียนเปรียบเทียบกับรายได้โดยเฉลี่ย
แหล่งข้อมูลทั่วไป		
แหล่งข้อมูลสามารถดูได้จากข้อที่ 1.4.2 และ 2.1.2 และเว็บไซต์เพิ่มเติมดังนี้ ***แหล่งข้อมูลสากล*** พลเมืองศึกษา, <http://www.civiced.org/> CIVITAS: Civnet ข้อมูลระหว่างประเทศสำหรับพลเมืองศึกษาและประชาสังคม, <http://civitas.org.uk>	***แหล่งข้อมูลระดับภูมิภาค*** การศึกษาในแอฟริกา, <http://www.AfricaEducation.org> ธนาคารเพื่อการพัฒนาแอฟริกา, ตัวชี้วัดเกี่ยวกับเพศ, ความยากจน และสิ่งแวดล้อมบนประเทศแอฟริกา, ฉบับที่ 7, กองสถิติ, กรมพัฒนางานวิจัย, ธนาคารเพื่อการพัฒนาแอฟริกา, 2006, <http://www.afdb.org>	

แหล่งข้อมูลทั่วไป

เครือจักรภพแห่งการเรียนรู้, <http://www.col.org/>

รายงานประเทศต่อคณะกรรมการสหประชาชาติในสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม, คณะกรรมการในการขจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรี, และคณะกรรมการในสิทธิเด็ก, <http://www.ohchr.org>

การศึกษานานาชาติ, <http://www.ei-ie.org>

องค์กรเอลิส ประตูไปสู่ข้อมูลการพัฒนา,

ฐานข้อมูลของการศึกษาและเป้าหมายการพัฒนาสหัสวรรษ, <http://www.eldis.org/>

'การเพิ่มขีดความสามารถของคนรุ่นต่อไป: การรักษาสิทธิทางการศึกษา', แถลงการณ์ Interights , 15/4(2007), <http://www.interights.org>

การรณรงค์เพื่อการศึกษาโลก, <http://www.campaignforeducation.org/>

สมาคมสิทธิมนุษยชนศึกษา (HREA), <http://www.hrea.org/>

สถาบันการรู้หนังสือนานาชาติ, <http://www.literacyonline.org/ili.htm>

มูลนิธิเปิดการเรียนรู้, <http://www.olf.ac.uk/>

รายงานของผู้เสนอรายงานพิเศษเรื่องเกี่ยวกับสิทธิทางการศึกษา, <http://www.ohchr.org>

โครงการสิทธิทางการศึกษา, แหล่งข้อมูลจากเอกสารและเว็บไซต์เกี่ยวกับสิทธิทางการศึกษา, <http://www.right-to-education.org/>

องค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ, <http://www.unesco.org>; คลังข้อมูลเพื่อการศึกษา UNESCO ที่สำนักงานระหว่างประเทศทางการศึกษา, พร้อมข้อมูลพื้นฐานประเทศ, <http://www.ibe.unesco.org/countries/ countrydossiers.htm>; แหล่งที่มาอย่างเป็นทางการของประเทศ, <http://www.ibe.unesco.org/ countries/WDE/WorldDataE.htm>; รายละเอียดประเด็นของนวัตกรรมและพลเมืองศึกษา, <http://databases.unesco.org/IBE/IBEDOCS/>

AfriMAP:, ฐานข้อมูลการบริการสาธารณะ, <http://www.afrimap.org>

ห้องสมุดเพื่อการพัฒนาการเรียนรู้แห่งสหราชอาณาจักร

(BLDS) ฐานข้อมูลบรรณานุกรม, รุ่นค้นหาเว็บไซต์ของห้องสมุดรับฝาก BLDS ในสหประชาชาติ, คณะกรรมการแปซิฟิกใต้และ ข้อตกลงทั่วไปว่าด้วยภาษีศุลกากรและการค้า (GATT), <http://blds.ids.ac.uk/blds/>

ฐานข้อมูลการศึกษาทางไกล, <http://www-icdl.open.ac.uk>

ประชาคมเศรษฐกิจแห่งรัฐแอฟริกาตะวันตก, ตัวชี้วัดทางสังคมและเศรษฐกิจ, <http://www.ecostat.org/>

แผนงานเฝ้าติดตามและสนับสนุนแห่งสหภาพยุโรป (สถาบันสังคมเปิด), โปรแกรมการเข้าถึงการศึกษาสำหรับชาวโรมานี, <http://www.eumap.org/>

สถาบันเพื่อสิทธิมนุษยชนแห่งทวีปอเมริกา, คู่มือ de educación en derechos humanos, 1999, <http://www.iidh.ed.cr>

ข้อมูลแปซิฟิกเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้, <http://www.prel.org>

Instituto Indigenista Interamericano, <http://www.indigenista.org>

คณะกรรมาธิการระหว่างอเมริกันด้านสิทธิมนุษยชน, รายงานผู้เสนอรายงานพิเศษเกี่ยวกับสิทธิสตรี, <http://www.cidh.oas.org/women/Default.eng.htm>;

สถานการณ์สิทธิมนุษยชนของชนพื้นเมืองในอเมริกา, 2000, <http://www.cidh.oas.org/Indigenas/TOC.htm>

สำนักคุณวุฒิและหลักสูตร สหราชอาณาจักร,

การศึกษาเพื่อความเป็นพลเมือง และการสอนประชาธิปไตยในโรงเรียน, รายงานฉบับสุดท้ายของคณะที่ปรึกษาทางพลเมือง, 22 กันยายน 1998, <http://www.qca.org.uk>

แหล่งข้อมูลทั่วไป

เป้าหมายการพัฒนาสหัสวรรษแห่งสหประชาชาติ, <http://www.un.org/millenniumgoals/>

รายงานของผู้เสนอรายงานพิเศษเรื่องเกี่ยวกับสิทธิทางการศึกษา, <http://www.ohchr.org>

ห้องสมุดสิทธิมนุษยชนแห่งมหาวิทยาลัยมินเนโซตา, <http://www1.umn.edu/humanrts/index.html>

ธนาคารโลก, เอกสารทางการศึกษา, <http://www.worldbank.org>

สมาคมแห่งชาติสหรัฐเพื่อการศึกษาสองภาษา(NABE), <http://www.nabe.org>

สำนักรวบรวมข้อมูลแห่งชาติสหรัฐเพื่อการศึกษาสองภาษา, <http://www.ncbe.gwu.edu/>

คณะทำงานเกี่ยวกับสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมในแอฟริกา, คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนและสิทธิพลเมืองในแอฟริกา, รายงาน, <http://www.achpr.org>

มาตรฐานของแนวปฏิบัติที่ดี

มาตรฐานสากล

สมัชชาสหประชาชาติ, กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม, 1966, บทความที่ 13;

อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก, 1989, บทความที่ 28 และ 29;

ปฏิญญาว่าด้วยหลักการสังคมและกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองและสวัสดิการของเด็ก, โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนที่เกี่ยวกับการอุปการะและการรับเป็นบุตรบุญธรรมทั้งในประเทศและระหว่างประเทศ, 1986;

ปฏิญญาว่าด้วยการส่งเสริมอุดมการณ์แห่งสันติภาพ การเคารพซึ่งกันและกันและความเข้าใจกันระหว่างเพื่อนมนุษย์ในเยาวชน, 1965;

กฎสหประชาชาติเพื่อการคุ้มครองของเยาวชนที่ถูกลิดรอนเสรีภาพ, ธันวาคม 1990;

มติการศึกษาสำหรับทุกคน, 1997

องค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ, อนุสัญญาต่อต้านการเลือกปฏิบัติทางการศึกษา, พฤษภาคม 1962;

พิธีสารจัดตั้งการเจรจาต่อรองและคณะกรรมการที่รับผิดชอบสำหรับการแสวงหาการระงับข้อพิพาทใดๆ ซึ่งอาจเกิดขึ้นระหว่างรัฐภาคีเป็นอนุสัญญาต่อต้านการเลือกปฏิบัติในการศึกษา, ตุลาคม 1968;

ข้อแนะนำเกี่ยวกับการศึกษาเพื่อการทำความเข้าใจระดับนานาชาติ, ความร่วมมือ และสันติภาพและการศึกษาที่มีความสัมพันธ์สิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐาน, พฤศจิกายน 1974;

มาตรฐานระดับภูมิภาค

เวทีเจรจาเพื่อการปฏิบัติแอฟริกา, 1994, รับรองโดยการประชุมระดับภูมิภาคครั้งที่ห้าเกี่ยวกับผู้หญิง, ดาการ์, ประเทศเซเนกัล, พฤศจิกายน 1994

สหภาพแอฟริกัน, ส คำปฏิญาณ Solemn เกี่ยวกับความเสมอภาคทางเพศในแอฟริกา, 2004

สภายุโรป, อนุสัญญายุโรปว่าด้วยการปฏิบัติตามสิทธิเด็ก, 1996

ประชาคมเศรษฐกิจแห่งรัฐแอฟริกาตะวันตก, พิธีสาร A/SP1/12/01 ว่าด้วยประชาธิปไตยและธรรมาภิบาลส่วนเสริมต่อพิธีสารที่เกี่ยวข้องกับกลไกการป้องกันความขัดแย้ง, การบริหารจัดการ, การลงมติ,การรักษาสันติภาพและความมั่นคง, 2001, บทความที่ 29–30

องค์กรอเมริกัน, พิธีสารเพิ่มเติมอนุสัญญาอเมริกันว่าด้วยสิทธิมนุษยชนที่เกี่ยวกับสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม, 'พิธีสารของซาน ซาลวาดอ', สนธิสัญญาองค์กรอเมริกัน ซีรีย์ 69,1988,บทความที่ 13;

องค์กรอเมริกัน, ปฏิญญามาการิตาร์, CIDI, การประชุมระดับสูงเกี่ยวกับผลสรุปความยากจนและการเข้าถึงบริการทางสังคม,2003

สหภาพแอฟริกา, กฎบัตรแอฟริกันเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนและสิทธิพลเมือง, 1981, สิทธิมนุษยชนด้านการศึกษา, บทความที่ 25;

กฎบัตรแอฟริกันเกี่ยวกับสิทธิและสวัสดิการของเด็ก, 1990, article 11

มาตรฐานของแนวปฏิบัติที่ดี

อนุสัญญาองค์การแรงงานระหว่างประเทศ ฉบับที่ 90. อนุสัญญาว่าด้วยการทำงานในเวลากลางคืนของเด็ก (อุตสาหกรรม), อนุสัญญา(Rev.), 1948;

อนุสัญญาองค์การแรงงานระหว่างประเทศ ฉบับที่ 140. อนุสัญญาว่าด้วยค่าการศึกษา, 1974;

อนุสัญญาอายุขั้นต่ำ, 1973;

อนุสัญญาว่าด้วยความรับผิดชอบต่อแรงงานและครอบครัว,1981;

อนุสัญญาว่าด้วยรูปแบบแรงงานเด็กที่เลวร้าย, 2000

คณะกรรมการสหประชาชาติสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม, ความเห็นทั่วไปที่ 11. แผนเชิงปฏิบัติการในระดับ ประถมศึกษา, 1999; ความเห็นทั่วไปที่ 13. สิทธิทางการศึกษา (บทความที่ 13), 1999

ปฏิญญาทางการศึกษาโลกสำหรับทุกคน, รับรองในการประชุมโลกทางการศึกษาสำหรับทุกคน, จอมเทียน, ประเทศไทย, 1990

คณะกรรมการสหประชาชาติเกี่ยวกับการขจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรี, ข้อแนะนำทั่วไปที่ 3. โครงการการศึกษาและข้อมูลสาธารณะ, 1987

คณะกรรมการสหประชาชาติเกี่ยวกับสิทธิเด็ก, ความเห็นทั่วไปที่ 1. วัตถุประสงค์ทางการศึกษา, 2001

เป้าหมายการพัฒนาสหัสวรรษแห่งสหประชาชาติ, เป้าหมายที่ 2 และ 3, <http://www.un.org/millenniumgoals/>

ธรรมาภิบาลเชิงปฏิบัติเพื่อส่งเสริมสิทธิมนุษยชน, สัมมนาที่จัดโดย สำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ และสำนักงานข้าหลวงใหญ่เพื่อสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ, โซล, 15–16 กันยายน 2004, ชุด 2 ในการสร้างความเข้มแข็งของการกระจายบริการที่เอื้อต่อการมีสิทธิมนุษยชน, <http://www.ohchr.org/ english/issues/ development/governance/ compilation/ forside_02.html>

สหภาพรัฐสภาและ องค์การสหประชาชาติ, กองความก้าวหน้าของสตรี, คู่มือสำหรับสมาชิกรัฐสภา: อนุสัญญาว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติในทุกรูปแบบต่อสตรีและพิธีสารอื่นๆ, 2003, <http://www.ipu.org>

สหภาพแอฟริกัน, พิธีสารกฎบัตรแอฟริกาในสิทธิมนุษยชนและสิทธิพลเมืองของสตรีในแอฟริกา, 2003, บทที่ 12

สมาคมความร่วมมือแห่งภูมิภาคเอเชียใต้, กฎบัตรสังคม, 2004, บทความที่ 5

ประชาคมเพื่อการพัฒนาแอฟริกาใต้, พิธีสารเกี่ยวกับการศึกษาและการฝึกอบรม, กันยายน 1997

คำถามการประเมิน	1.4.5 สหภาพการค้าและสมาคมอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องมีเสรีภาพในการจัดตั้งและเป็นตัวแทนผลประโยชน์ของสมาชิกมากน้อยเพียงใด	
สิ่งที่ต้องค้นหา		
1) ด้านกฎหมาย: ตรวจสอบการคุ้มครองตามกฎหมายเกี่ยวกับสหภาพแรงงาน ความเป็นอิสระจากนายจ้างและรัฐบาล รวมถึงสิทธิในการจัดการ การร่วมกันเจรจาต่อรอง และการเป็นตัวแทนผลประโยชน์ของสมาชิก	*2) ด้านการปฏิบัติ:* ตรวจสอบว่ามีการคุ้มครองสิทธิอย่างมีประสิทธิภาพหรือไม่ในทางปฏิบัติ การได้รับการยอมรับและการเป็นสมาชิกของสหภาพแรงงาน ขอบเขตหน้าที่ด้านที่ปรึกษาในที่ทำงานและในวงกว้าง	*3) ตัวชี้วัดเชิงลบ:* สืบค้นข้อมูลการปฏิเสธการมีตัวตนของสหภาพ การข่มขู่ของเจ้าหน้าที่สหภาพแรงงานและสมาชิก การขึ้นบัญชีดำ ฯลฯ

แหล่งข้อมูลทั่วไป

เครือข่ายแรงงานระหว่างประเทศแคนาดา (ด้วยการเชื่อมโยงกับเครือข่ายระหว่างประเทศ), <http://labour.ciln.mcmaster.ca>

ศูนย์เพื่อการปฏิรูปสถาบันและภาคส่วนนอกระบบ(IRIS), มหาวิทยาลัยแมรี่แลนด์, <http://www.iris.umd.edu/>

รายงานประเทศต่อคณะกรรมการสหประชาชาติว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม, คณะกรรมการขจัดการเลือกปฏิบัติทางชาติพันธุ์, คณะกรรมการขจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรี, คณะกรรมการแรงงานข้ามชาติ, และคณะกรรมการสิทธิเด็ก, <http://www.ohchr.org>

การวิจัยและวิเคราะห์ตลาดการจ้างงาน (EMAR), <http://www.dti.gov.uk/employment/research-evaluation/index.html>

ENTERWeb: การพัฒนาเว็บไซต์องค์กร, <http://www.enterweb.org/>

บทสนทนาทางธุรกิจทั่วโลกในเชิงพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์,<http://www.gbde.org/>

สิทธิมนุษยชนสำหรับคนทำงาน (โดยเฉพาะประเทศจีน, เวียดนามและประเทศเอเชียอื่นๆ), <http://www.senser.com/index.htm>

IGCNET (รวมทั้งเครือข่ายสตรี), <http://www.igc.org> องค์การแรงงานระหว่างประเทศ, หนังสือสถิติแรงงานประจำปี (ประจำปี)

สมาพันธ์แรงงานเสรีระหว่างประเทศ, <http://www.icftu.org>; สมาพันธ์แรงงานเสรีระหว่างประเทศ, โลกแรงงานเสรี, บรัสเซลส์ (อนุกรม)

LabourNet, <http://www.labournet.net/>

รายงานของผู้เสนอบันทึกพิเศษเรื่องเกี่ยวกับแรงงานข้ามชาติและครอบครัว, คณะกรรมาธิการระหว่างอเมริกาด้านสิทธิมนุษยชน, <http://www.cidh.oas.org/Migrantes/defaultmigrants.htm>

รายงานของผู้เสนอรายงานพิเศษสหประชาชาติเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนในแรงงานข้ามชาติ, <http://www.ohchr.org>

รายงานคณะทำงานในสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมในแอฟริกา, คณะกรรมการแอฟริกาทางสิทธิมนุษยชนและสิทธิพลเมือง, <http://www.achpr.org>

กองทุนสหประชาชาติเพื่อการพัฒนาสตรี, <http://www.unifem.org/>

หน่วยสืบราชการลับกลางแห่งสหรัฐอเมริกา, ข้อมูลประเทศต่างๆ (ประจำปี)

มาตรฐานของแนวปฏิบัติที่ดี

เหมือนข้อ 1.4.4 ข้างต้น และที่สำคัญมีดังนี้

มาตรฐานสากล

กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ, 1966, บทความที่ 8;

อนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิของแรงงานข้ามชาติและครอบครัว, 1990

อนุสัญญาองค์การแรงงานระหว่างประเทศ ฉบับที่ 29. แรงงานบังคับ, 1930;

อนุสัญญาองค์การแรงงานระหว่างประเทศ ฉบับที่ 87. เสรีภาพในการสมาคมและการคุ้มครองสิทธิในการรวมตัว, 1948;

อนุสัญญาองค์การแรงงานระหว่างประเทศ ฉบับที่ 98. สิทธิในการรวมกลุ่มเพื่อการเจรจาต่อรอง, 1949;

อนุสัญญาองค์การแรงงานระหว่างประเทศ ฉบับที่ 105. การยกเลิกแรงงานบังคับ, 1957;

อนุสัญญาองค์การแรงงานระหว่างประเทศ ฉบับที่ 122. อนุสัญญาว่าด้วยนโยบายการจ้างงาน, 1964;

อนุสัญญาองค์การแรงงานระหว่างประเทศ ฉบับที่ 135. อนุสัญญาเกี่ยวด้วยการป้องกันและอำนวยความสะดวกเท่าที่จะทำได้ต่อตัวแทนแรงงานตามข้อสัญญา, 1973;

อนุสัญญาองค์การแรงงานระหว่างประเทศว่าด้วยแรงงานข้ามชาติในสภาวะที่ไม่เหมาะสม และการส่งเสริมความเท่าเทียมกันด้านโอกาสและการรักษา, มิถุนายน 1975;

อนุสัญญาองค์การแรงงานระหว่างประเทศ ฉบับที่ 141. องค์กรแรงงานชนบท, 1975;

อนุสัญญาองค์การแรงงานระหว่างประเทศ ฉบับที่ 151. อนุสัญญาเกี่ยวด้วยการปกป้องสิทธิในการรวมกลุ่มและกระบวนการกำหนดเงื่อนไขการจ้างในบริการสาธารณะ, 1981;

อนุสัญญาองค์การแรงงานระหว่างประเทศ ฉบับที่ 154. อนุสัญญาเกี่ยวด้วยการส่งเสริมการรวมกลุ่มเพื่อเจรจาต่อรอง, 1983

มาตรฐานระดับภูมิภาค

สภายุโรป, กฎบัตรสังคมยุโรปฉบับปรับปรุง, 1996, หมวดที่ 6, สิทธิสหภาพทางการค้า;

อนุสัญญายุโรปว่าด้วยสิทธิมนุษยชน, 1950, หมวดที่ 4, ข้อห้ามแรงงานบังคับ;

อนุสัญญายุโรปว่าด้วยสถานะทางกฎหมายของแรงงานข้ามชาติ, 1977

คำถามการประเมิน	1.4.6 ข้อบังคับในการกำกับดูแลกิจการเอกชนมีความเข้มงวดและโปร่งใสมากน้อยเพียงใด และบริษัทต่างๆ มีการวางกฎระเบียบโดยคำนึงถึงผลประโยชน์สาธารณะอย่างมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด	
สิ่งที่ต้องค้นหา		
1) ด้านกฎหมาย: ตรวจสอบกฎหมายที่ควบคุมการกำกับดูแลกิจการและการจัดหาเงินทุน รวมทั้งการเปิดเผยบัญชีกิจการสู่สาธารณะ กฎหมายคุ้มครองสุขภาพและความปลอดภัยในที่ทำงาน และกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคและสิ่งแวดล้อม	*2) ด้านการปฏิบัติ:* ตรวจสอบประสิทธิภาพของขั้นตอนกำกับดูแลกฎระเบียบ รวมถึงจำนวนและความสามารถของเจ้าหน้าที่ตรวจสอบ การคงอยู่และประสิทธิภาพของกลุ่มผู้ตรวจสอบอิสระ และขั้นตอนการแก้ไขปรับปรุง	*3) ตัวชี้วัดเชิงลบ:* ตรวจสอบการเกิดความล้มเหลวหรือการมีอคติต่อกฎระเบียบของรัฐด้านธุรกิจและการเงิน การเกิดอุบัติเหตุ การบาดเจ็บ ฯลฯ เนื่องจากความประมาทในกิจการ และการฟ้องร้องภายใต้กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

แหล่งข้อมูลทั่วไป
ศูนย์การศึกษาความร่วมมือทางเศรษฐกิจในเอเชียแปซิฟิกแห่งออสเตรเลีย, มหาวิทยาลัยโมนาช, แหล่งข้อมูลการตรากฎระเบียบทางการเงิน,<http://www.apec.org.au/>
ศูนย์ข้อมูลทางธุรกิจและสิทธิมนุษยชน, <http://www.business-humanrights.org>
Blagescu, M. และ Lloyd, R., รายงานการบัญชีทั่วโลก 2006 : คุมอำนาจทางบัญชี (ลอนดอน: One World Trust, 2006), <http://www.oneworldtrust.org>
บรรษัทภิบาล, ลิงค์เชื่อมโยงในทุกแง่มุมของการกำกับดูแลกิจการ, <http://www.corpgov.net/links/links.html>
บรรษัทภิบาล, ธนาคารโลก, <http://rru.worldbank.org/Themes/CorporateGovernance/>
ข้อมูลบริษัท, <http://www.corporateinformation.com/>
กลุ่มเฝ้าระวังบริษัท สหราชอาณาจักร, <http://www.corporatewatch.org>; และกลุ่มเฝ้าระวังบริษัท (US), ติดตามการปฏิบัติของบริษัทโดยเฉพาะ, <http://www.corpwatch.org/>
มุมมองที่สำคัญในบัญชี (วารสาร), <http://www.elsevier.com>
คณะกรรมการด้านการเงินและองค์กรต่างประเทศ (DAF) หน่วยงานในองค์กรเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา ซึ่งเหนือสิ่งอื่นใด รับผิดชอบต่อการริเริ่มระบบบรรษัทภิบาล, <http://www.oecd.org/daf/>
เวทีการวิจัยทางเศรษฐกิจ, ฐานข้อมูลจากแหล่งข้อมูลประเทศแอฟริกาตะวันออกกลางและเหนือ, <http://www.erf.org.eg/index.html>
ฐานข้อมูลเอ็ดการ์ของข้อมูลองค์กร, รายงานการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์สำหรับบริษัทสหรัฐ , <http://www.sec.gov/edgar.shtml>
วิถีเอลดิสสู่ข้อมูลการพัฒนา, ฐานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร, <http://www.eldis.org/>
สารานุกรมเกี่ยวกับการกำกับดูแลกิจการ, <http://www.encycogov.com/>
สถาบันการกำกับดูแลกิจการยุโรป, <http://www.ecgi.org/>
Findlaw, เครื่องมือการค้นหาพิเศษในการการหาข้อมูลการออกกฎหมายในแต่ละประเทศ, <http://www.findlaw.com>
การริเริ่มการรายงานทั่วโลก, <http://www.globalreporting.org>
Global Witness, ลิงค์เชื่อมโยงระหว่างทรัพยากรธรรมชาติ, ความขัดแย้งและการทุจริต, <http://www.globalwitness.org/>
รายงานของผู้เชี่ยวชาญอิสระเกี่ยวกับผลกระทบของการปฏิรูปนโยบายเศรษฐกิจและตราสารหนี้ระหว่างประเทศต่อสิทธิมนุษยชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางด้านสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม, <http://www.ohchr.org>
วารสารการเงินบรรษัท, <http://www.elsevier.com>
เวทีประชุมเพื่อการพัฒนาเมดิเตอร์เรเนียน, โครงการเกี่ยวกับการเสริมสร้างความรับผิดชอบที่เข้มแข็งองค์กรของพลเมืองในธุรกิจของภูมิภาค, <http://info.worldbank.org/etools/mdfdb/index.asp>
การตรวจสอบข้ามชาติ, <http://www.multinationalmonitor.org>
ศูนย์วิทยบริการข้ามชาติ, <http://resourcesfirst.org>

แหล่งข้อมูลทั่วไป

สถาบันทางการเมืองและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศโลก, กลุ่มวิจัยสำหรับเครือข่ายข้อมูลธรณีวิทยาระหว่างประเทศ (CIESIN), <http://www.ciesin.org/TG/PI/PI-home.html>

Publish What You Pay coalition, <http://www.publishwhatyoupay.org>

สถาบันเฝ้าระวังรายได้, <http://www.revenuewatch.org/>

สิทธิและความรับผิดชอบในการพัฒนา (R AID, Africa), <http://www.raid-uk.org/>

รายงานของผู้เสนอรายงานพิเศษของสำนักเลขาธิการว่าด้วยสิทธิมนุษยชน บรรษัทข้ามชาติ และผู้ประกอบการอื่นๆ, <http://www.ohchr.org>

ประชาคมเพื่อการพัฒนาแอฟริกาใต้, โครงการว่าด้วยการค้า อุตสาหกรรม การเงิน และการลงทุน, <http://www.sadc.int/english/tifi/index.php>

ศูนย์วิจัยนโยบายเศรษฐกิจแสตนฟอร์ด มหาวิทยาลัยแสตนฟอร์ด, บทความเกี่ยวกับบรรษัทภิบาล, <http://www-cepr.stanford.edu/>

เครือข่ายโลกที่สาม, <http://www.twnside.org.sg>

'การค้าและสิทธิมนุษยชน, แถลงการณ์ Interights , 13/4 (2005), <http://www.interights.org>

ศูนย์สหประชาชาติเพื่อบรรษัทข้ามชาติ, <http://unctc.unctad.org>;

การประชุมสหประชาชาติว่าด้วยการค้าและการพัฒนา (UNCTAD), <http://www.unctad.org>

ข้อตกลงโลกแห่งสหประชาชาติ , <http://www.unglobalcompact.org/>

เครือข่ายออนไลน์ของสหประชาชาติด้านการบริหารรัฐกิจและการเงิน (UNPAN), เอกสารระดับนานาชาติ ระดับภูมิภาค และระดับประเทศ และฐานข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายสาธารณะทางสังคมและเศรษฐกิจ จริยธรรม ความโปร่งใส สำนึกรับผิดชอบ การเงินและทรัพยากรสาธารณะ, <http://www.unpan.org>

สถาบันการเงินแอฟริกาตะวันตก, <http://www.wami-imao.org/>

ธนาคารโลก, โครงการวิจัยภาคการเงินและภาคเอกชน, และฐานข้อมูลการธนาคาร การเงินและการลงทุน, <http://www.worldbank.org>

การเคลื่อนไหวระดับโลกเพื่อประชาธิปไตย, เอกสารและฐานข้อมูลขององค์กรที่ทำงานด้านบรรษัทภิบาล, <http://www.wmd.org/>

สถาบันข้อมูลโลก, ที่เกี่ยวข้องกับความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม (และนโยบายที่เกี่ยวข้องในบรรษัทภิบาล), <http://www.wri.org/>

มาตรฐานของแนวปฏิบัติที่ดี

มาตรฐานสากล

ศูนย์สหประชาชาติเพื่อบรรษัทข้ามชาติ, คู่มือการลงทุน

ข้อตกลงโลกแห่งสหประชาชาติ, แนวทางสำหรับการรวมสิทธิมนุษยชนในการบริหารธุรกิจ, สำนักงานข้าหลวงใหญ่เพื่อสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ และกลุ่มผู้นำทางธุรกิจที่ริเริ่มด้านสิทธิมนุษยชน (BLIHR), 2006, <http://www.unglobalcompact.org/>

การเมืองมหภาคและความโปร่งใสของข้อมูล

กองทุนการเงินระหว่างประเทศ, มาตรฐานการปฏิบัติที่ดีในความโปร่งใสทางการคลัง, 2001 (ข้อมูลล่าสุด);, 1999;

มาตรฐานการเปิดเผยข้อมูลพิเศษ / มาตรฐานการเปิดเผยข้อมูลทั่วไป, <http://dsbb.imf.org/Applications/web/sddshome/>

มาตรฐานของแนวปฏิบัติที่ดี

คณะกรรมการย่อยสหประชาชาติว่าด้วยการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน, ค่านิยมความรับผิดชอบบรรษัทภิบาล และผู้ประกอบการอื่นที่เกี่ยวข้องกับสิทธิมนุษยชน, มติ 2003/16, เอกสารสหประชาชาติ E/CN.4/Sub.2/2003/L.11 at 52, 2003

พันธมิตรใหม่ในการพัฒนาแอฟริกา (NEPAD), ปฏิญญาว่าด้วยประชาธิปไตย การเมือง เศรษฐกิจและบรรษัทภิบาล, 2005

องค์กรเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา, อนุสัญญาว่าด้วยการต่อสู้การติดสินบนเจ้าหน้าที่ของรัฐต่างประเทศในธุรกรรมธุรกิจระหว่างประเทศ, 1997;

คู่มือสำหรับบรรษัทข้ามชาติ, 2000;

หลักการองค์กรเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนาว่าด้วยบรรษัทภิบาล, 2004

สมาคมในเครือจักรภพสำหรับบรรษัทภิบาล (CACG), CACG คู่มือ: หลักการบรรษัทภิบาลในเครือจักรภพ: ต่อการแข่งขันในตลาดโลกและความรับผิดทางเศรษฐกิจ, 1999

คณะกรรมการอิสระต่อต้านการทุจริต (ICAC), ฮ่องกง, มาตรฐานจริยธรรมของบริษัท, 1996

มาตรฐานจากเวทีประชุมความมั่นคงทางการเงิน, <http://www.fsforum.org>, ปรากฏในหนังสือรวบรวมมาตรฐาน (รวมทั้งสิ้นมากกว่า 65)

สำนักงานข้าหลวงใหญ่เพื่อสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ, ข้อตกลงสิทธิมนุษยชนและการค้าโลก: ใช้ข้อยกเว้นทั่วไปเพื่อป้องกันสิทธิมนุษยชน (นิวยอร์ก และ เจเนวา: UN, 2005), <http://www.ohchr.org/ english/issues/ globalization/trade/index.htm>

ธนาคารโลก, บทรวบรวมหลักการที่ดีที่สุดของบรรษัทภิบาล, <http://rru.worldbank.org/ PapersLinks/ Codes-Best-Practice/>

คณะกรรมการเพื่อความเท่าเทียมทางเพศแอฟริกาใต้, คู่มือที่ดีที่สุดสำหรับการสร้างวัฒนธรรมความเท่าเทียมทางเพศในองค์กร, 1998, <http://www.eldis.org>

กฎบัตรความโปร่งใสสำหรับสถาบันการเงินระหว่างประเทศ, 2006, <http://www.article19.org>

การประชุมสหประชาชาติว่าด้วยการค้าและการพัฒนา, คู่มือการปฏิบัติที่ดีในการเปิดเผยบรรษัทภิบาล, 2006, <http://www.eldis.org>

โครงสร้างพื้นฐานของสถาบันและตลาด

ธนาคารโลก, คู่มือการบริหารจัดการการล้มละลาย, เมษายน 2001

คณะกรรมการระบบการชำระหนี้และการจ่ายเงิน (CPSS), หลักการพื้นฐานสำหรับระบบการชำระหนี้ที่สำคัญต่อระบบโดยรวม, ธันวาคม 1999

คณะทำงานเฉพาะกิจเพื่อดำเนินมาตรการทางการเงิน (FATF), ข้อแนะนำ 40 ข้อของคณะทำงานเฉพาะกิจเพื่อดำเนินมาตรการทางการเงิน, 2003 (ข้อมูลล่าสุด) (เพื่อความมั่นคงของตลาด), <http://www.fatf-gafi.org>

คณะกรรมการมาตรฐานทางบัญชีระหว่างประเทศ (IASC), มาตรฐานทางบัญชีระหว่างประเทศ (IAS) (ข้อมูลเป็นช่วงเวลา)

สหพันธ์นักบัญชีระหว่างประเทศ (IFAC), มาตรฐานการสอบบัญชีระหว่างประเทศ (ISA) (ข้อมูลเป็นช่วงเวลา)

2. การเป็นรัฐบาลที่เป็นตัวแทนและมีสำนึกรับผิดชอบ

2.1 การเลือกตั้งที่เป็นอิสระและเป็นธรรม

คำถามในการประเมิน: ประชาชนสามารถควบคุมรัฐบาลและนโยบายผ่านทางการเลือกตั้งหรือไม่

คำถามการประเมิน	2.1.1 ประชาชนมีบทบาทในการแต่งตั้งสถาบันบริหารและนิติบัญญัติผ่านการเลือกตั้งที่มีการแข่งขันมากน้อยเพียงใด และการเลือกตั้งนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพรรคการเมืองหรือตัวบุคคลบ่อยครั้งเพียงใด	
สิ่งที่ต้องค้นหา		
1) ด้านกฎหมาย: ตรวจสอบกฎหมายที่ควบคุมการแต่งตั้งฝ่ายบริหารและนิติบัญญัติ ความสม่ำเสมอและเวลาที่เหมาะสมของการเลือกตั้ง	*2) ด้านการปฏิบัติ:* ตรวจสอบว่าขั้นตอน ทรัพยากรตรวจสอบขั้นตอนการใช้กฎหมายว่ามีความเป็นธรรมหรือไม่	*3) ตัวชี้วัดเชิงลบ:* สืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับตำแหน่งทางการเมืองที่สำคัญที่ไม่ได้มีการให้อำนาจเกี่ยวกับการเลือกตั้งและการโยกย้ายพรรค ระดับที่พรรคผูกขาดการควบคุมรัฐบาลและการอุปถัมภ์ (ก) ทั่วทุกพื้นที่ (ข) ทุกช่วงเวลา

แหล่งข้อมูลทั่วไป

แหล่งข้อมูลสากล

เครือข่ายข้อมูลความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้ง (ACE), <http://www.aceproject.org/>

ศูนย์ประชาธิปไตยและการใช้สิทธิเลือกตั้ง, <http://www.fairvote.org>

ข้อมูลการเลือกตั้งบนอินเตอร์เน็ต, <http://www.electionresources.org/>

การเลือกตั้งรอบโลก, <http://www.electionworld.org/>

Farrell, D., ระบบเลือกตั้งแบบต่างๆ: บทนำเชิงเปรียบเทียบ, (ลอนดอนและนิวยอร์ก: พาลเกรฟ, 2001);

Farrell, D., การเปรียบเทียบระบบเลือกตั้ง (ลอนดอนและนิวยอร์ก: Prentice Hall/Harvester Wheatsheaf, 1997)

Gallagher, M. และ Mitchell, P. (บรรณาธิการ), การเมืองของระบบเลือกตั้ง (อ๊อกซฟอร์ดและนิวยอร์ก: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนิวยอร์ก, 2005)

แหล่งข้อมูลระดับภูมิภาค

องค์กรแอฟริกา, <http://www.africaaction.org>

สมาคมกำกับ ดูแลการเลือกตั้งแอฟริกา, <http://www.ifes.org/afrassoc/index.htm>

สมาคมกำกับ ดูแลการเลือกตั้งเอเชีย, <http://www.ifes.org/Asia AssocSite/index.htm>

ศูนย์การศึกษาลาตินอเมริกา, มหาวิทยาลัยจอร์จทาวน์, ฐานข้อมูลทางการเมืองอเมริกา, <http://pdba.georgetown.edu/>

พรมแดนร่วม, การเลือกตั้งในลาตินอเมริกา, <http://www.commonborders.org/>

Eurasianet, <http://www.eurasianet.org/>

Midgett, D., การเลือกตั้งประเทศคาบสมุทรแคริบเบียนตะวันออก 1950 –1982, ชุดการพัฒนาลำดับที่ 13 (เมืองไอโอวา: ศูนย์การพัฒนาศึกษา, สถาบันวิจัยชุมชนเมืองและภูมิภาค, มหาวิทยาลัยไอโอวา, 1983)

แหล่งข้อมูลทั่วไป

ศูนย์การกำกับดูแลและทรัพยากรการพัฒนาสังคม, กรมพัฒนาธุรกิจระหว่างประเทศแห่งสหราชอาณาจักร, ฐานข้อมูลการเลือกตั้ง, <http://www.gsdrc.org>

IFES (กองทุนระหว่างประเทศเพื่อระบบการเลือกตั้ง), <http://www.ifes.org>

เว็บไซต์ระดับภูมิภาค IFES <http://www.ifes.org/regions.html>;

คู่มือการเลือกตั้งสากล, <http://www.electionguide.org/>

องค์กร IDEA, <http://www.idea.int>;

การออกแบบระบบเลือกตั้ง: คู่มือ IDEA ฉบับใหม่ (สตอกโฮล์ม: องค์กร IDEA, 2005), และฐานข้อมูลการออกแบบระบบเลือกตั้ง, <http://www.idea.int/esd/index.cfm>;

มาตรฐานการเลือกตั้งสากล: แนวทางสำหรับการทบทวนกรอบการทำงานด้านกฎหมายการเลือกตั้ง (สตอกโฮล์ม: องค์กร IDEA, 2002);

จำนวนผู้ใช้สิทธิเลือกตั้ง ตั้งแต่ปี 1945 ถึง1997: รายงานการมีส่วนร่วมทางการเมืองโลก (Varberg, 1997)

สหภาพรัฐสภา, ฐานข้อมูล 2 แห่ง, <http://www.ipu.org/parline-e/parlinesearch.asp> และ <http://www.ipu.org/parlit-e/parlitsearch.asp>; ปฏิทินการเลือกตั้งของรัฐสภา (รายปี); ปฏิทินการเลือกตั้งของรัฐสภาและการพัฒนา 1967-1997

การเลือกตั้งที่ประสบความสำเร็จของลิจพาร์ท, <http://dodgson.ucsd.edu/lij>

Mackie, T. และ Rose, R., ผลการเลือกตั้งรอบทศวรรษ: การปรับข้อมูลปฏิทินสากลให้ทันสมัย (กลาสโกว์: มหาวิทยาลัยแห่งสตาร์ทไคลด์, 1997);

Mackie, T. และ Rose, R., ปฏิทินประวัติศาสตร์การเลือกตั้ง (ลอนดอน: แมคมิลแลน, 1991)

สถาบันส่งเสริมประชาธิปไตยแห่งชาติเพื่อการค้าระหว่างประเทศ, โครงการศึกษากระบวนการทางการเมืองและการเลือกตั้ง: การปฏิรูปกฎหมายการเลือกตั้ง, <http://www.ndi.org>

Nohlen, D. (บรรณาธิการ), การเลือกตั้งในอเมริกา, ฉบับที่ 2 (อ๊อกซฟอร์ด: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยอ๊อกซฟอร์ด, 2005)

Nohlen, D., Catón, M. และ Stöver, P. (บรรณาธิการ), การเลือกตั้งในยุโรป, ฉบับที่ 3 (อ๊อกซฟอร์ด: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยอ๊อกซ์ฟอร์ด, 2008)

Nohlen, D., Grotz, F. และ Hartmann, C. (บรรณาธิการ), การเลือกตั้งในเอเชียและประเทศแถบแปซิฟิค, ฉบับที่ 2 (อ๊อกซฟอร์ด: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย อ๊อกซฟอร์ด, 2001)

Nohlen, D., Krennerich, M. และ Thibaut, B. (บรรณาธิการ), การเลือกตั้งในแอฟริกา (อ๊อกซฟอร์ด: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยอ๊อกซฟอร์ด, 1999)

สถาบันเอเชียนอร์ดิกศึกษา, <http://nias.ku.dk>

ฐานข้อมูลทางการเมืองอเมริกา, <http://pdba.georgetown.edu>

ห้องสมุดระบบตัวแทนแบบสัดส่วน, <http://www.mtholyoke.edu/acad/polit/damy/prlib.htm>

แหล่งข้อมูลทั่วไป	
Przeworski, A., Alvarez, M. E., Cheibub, J. A. และ Limongi, F., ประชาธิปไตยและการพัฒนา: สถาบันทางการเมืองและความเป็นอยู่ที่ดีในโลก, 1950-1990 (เคมบริดจ์: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเคมบริดจ์, 2000)	

มาตรฐานของแนวปฏิบัติที่ดี

มาตรฐานสากล	***มาตรฐานระดับภูมิภาค***
กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง, 1966, มาตรา 25, ปฏิญญาว่าด้วยหลักการของการสังเกตการณ์การเลือกตั้งสากล, 7 กรกฎาคม 2005	คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนและสิทธิของประชาชนแอฟริกา, มติว่าด้วยการบริหารกระบวนการเลือกตั้งและประชาพิจารณ์, 1996
คณะกรรมการสหประชาชาติว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง, ความเห็นทั่วไปที่ 25. สิทธิในการมีส่วนร่วมในประเด็นสาธารณะ, สิทธิในการใช้สิทธิเลือกตั้งและสิทธิการเข้าถึงบริการสาธารณะที่เท่าเทียม, 1996	สภายุโรป, คู่มือสำหรับผู้สังเกตการณ์การเลือกตั้ง, 1997
Goodwin-Gill, G. S., แนวปฏิบัติสำหรับการเลือกตั้ง (Geneva: IPU, 1998);	ประชาคมเศรษฐกิจแห่งรัฐแอฟริกาตะวันตก, พิธีสาร A/SP1/12/01 ว่าด้วยประชาธิปไตยและธรรมาภิบาลเพิ่มเติมในพิธีสารที่เกี่ยวข้องกับกลไกการป้องกันความขัดแย้ง การบริหาร การแก้ปัญหาการรักษาสันติภาพ และความมั่นคง, 2001, หัวข้อ 2-18
Goodwin-Gill, G. S., การเลือกตั้งที่เป็นอิสระและยุติธรรม, ฉบับขยาย (เจเนวา: สหภาพรัฐสภา, 2006) [แบบจำลองมาตรการครอบคลุมทุกกระบวนการเลือกตั้ง], หน้า 160- 6	เครือจักรภพ, การเลือกตั้งที่ดีของเครือจักรภพ: เอกสารการทำงาน, 1997; ปฏิญญาเครือจักรภพฮารา, 1991; แผนปฏิบัติการมิลบรู๊คภายใต้ปฏิญญาเครือจักรภพฮารา, 1995
องค์กร IDEA, แนวปฏิบัติสำหรับการจัดการการเลือกตั้งอย่างมืออาชีพและมีจริยธรรม, 1997;	ประชาคมเศรษฐกิจแห่งรัฐแอฟริกาตะวันตก, พิธีสาร A/SP1/12/01 ว่าด้วยประชาธิปไตยและธรรมาภิบาลเพิ่มเติมในพิธีสารที่เกี่ยวข้องกับกลไกการป้องกันความขัดแย้ง การบริหาร การแก้ปัญหาการรักษาสันติภาพ และความมั่นคง, 2001, หัวข้อ 2-18
แนวปฏิบัติสำหรับการสังเกตการณ์การเลือกตั้งอย่างมืออาชีพและมีจริยธรรม, 1997;	คณะกรรมการว่าด้วยประชาธิปไตยผ่านกฎหมายยุโรป (คณะกรรมการเวนิซ), คู่มือและรายงานอธิบายแนวทางปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับการเลือกตั้ง, โดยคณะกรรมการเวนิซในการประชุมครั้งที่ 51 และ 52, 2002
การออกแบบระบบบริหารการเลือกตั้ง: คู่มือ IDEA (สตอกโฮล์ม: IDEA, 2006);	หุ้นส่วนใหม่เพื่อการพัฒนาแอฟริกา, ปฏิญญาว่าด้วยประชาธิปไตย การบริหารทางการเมือง เศรษฐกิจและองค์กร, 2005
การออกแบบระบบการเลือกตั้ง: คู่มือฉบับใหม่สถาบันระหว่างประเทศเพื่อความช่วยเหลือด้านประชาธิปไตยและการเลือกตั้ง (สตอกโฮล์ม: องค์กร IDEA, 2005)	องค์กรเอกภาพแอฟริกา, กฎบัตรประชาธิปไตย, การเลือกตั้งและการบริหารภาครัฐ, 2007;
สหภาพรัฐสภา, ปฏิญญาว่าด้วยขั้นตอนการเลือกตั้งที่เป็นอิสระและยุติธรรม, 1994, โดยเฉพาะส่วนที่ 4, สิทธิและความรับผิดชอบของรัฐ	
Nelson, S., มาตรฐานการตัดสินการเลือกตั้ง.	

มาตรฐานของแนวปฏิบัติที่ดี

โครงการบริหารจัดการและต้นทุนในการเลือกตั้ง, 2003, <http://www.aceproject.org/ main/ english/ei/eig04b.htm>

Wisse, E., 'สนับสนุนประชาธิปไตย: การแสวงหานโยบายสากลและการนำไปใช้ได้จริง, กระทรวงมหาดไทย ประเทศเนเธอร์แลนด์, สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, 2006, <http://www.oecd.org>

ปฏิญญาว่าด้วยหลักการการบริหารการเลือกตั้งแบบประชาธิปไตยในแอฟริกา, 2002

องค์กรว่าด้วยความมั่นคงและความร่วมมือในยุโรป, สำนักงานเพื่อสถาบันอันเป็นประชาธิปไตยและสิทธิมนุษยชน, ความรับผิดชอบพื้นฐาน: พันธะสัญญาและนำไปใช้ 2006, รายงานเสนอต่อสภาองค์กรว่าด้วยความมั่นคงและความร่วมมือในยุโรปเพื่อสนองตอบต่อการตัดสินใจของสภาที่ 17/05 ว่าด้วยการเสริมสร้างประสิทธิภาพขององค์กร OSCE;

คู่มือการสังเกตการณ์การเลือกตั้ง, พิมพ์ครั้งที่ 5 (2005);

พันธสัญญาเพื่อการเลือกตั้งแบบประชาธิปไตยในรัฐที่เข้าร่วมองค์กรว่าด้วยความมั่นคงและความร่วมมือในยุโรป, 2003, <http://www.osce.org/ documents/odihr/2003/10/772_en.pdf>;

'มาตรฐานสากลและพันธสัญญาว่าด้วยสิทธิในการเลือกตั้งแบบประชาธิปไตย: แนวทางปฏิบัติสู่ระบบการเลือกตั้งที่เป็นเลิศ, องค์กรว่าด้วยความมั่นคงและความร่วมมือในยุโรป, ร่างรายงานสำนักงานเพื่อสถาบันอันเป็นประชาธิปไตยและสิทธิมนุษยชน, ODIHR GAL/44/02Rev.1, 20 พฤศจิกายน 2002;

การแก้ปัญหาการคัดค้านการเลือกตั้งในเขตพื้นที่ขององค์กรว่าด้วยความมั่นคงและความร่วมมือในยุโรป: ระบบตรวจสอบการคัดค้านการเลือกตั้ง, องค์กรว่าด้วยความมั่นคงและความร่วมมือในยุโรป, สำนักงานเพื่อสถาบันอันเป็นประชาธิปไตยและสิทธิมนุษยชน, 2000, <http://www.osce.org>

ประชาคมเพื่อการพัฒนาแอฟริกาใต้, หลักการและแนวทางการบริหารการเลือกตั้งแบบประชาธิปไตย, 2004, <http://www.iss.co. za/ AF/RegOrg/ unity_to_union/pdfs/sadc/ elecprinciples.pdf >

เวทีประชุมสภาประชาคมเพื่อการพัฒนาแอฟริกาใต้, ค่านิยมและมาตรฐานสำหรับการเลือกตั้งในภูมิภาคของประชาคมเพื่อการพัฒนาแอฟริกาใต้, 2001, <http://www.sadcpf.org/documents/ SADCPF_ElectionNormsStandards.pdf>;

มาตรฐานของแนวปฏิบัติที่ดี	
	หลักการและแนวทางการบริหารการเลือกตั้งแบบประชาธิปไตย, <http://www.sadc.int/english/documents/risdp/index.php>

คำถามการประเมิน	2.1.2 ขั้นตอนการลงทะเบียนและการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเข้าถึงได้ง่ายและครอบคลุมมากน้อยเพียงใด ขั้นตอนดังกล่าวเป็นอิสระจากการควบคุมของรัฐบาลและพรรคการเมืองมากน้อยเพียงใด และเป็นอิสระจากการข่มขู่และการใช้อำนาจในทางที่ผิดมากน้อยเพียงใด	
สิ่งที่ต้องค้นหา		
1) ด้านกฎหมาย: ตรวจสอบการออกกฎหมายเกี่ยวกับการลงทะเบียนเลือกตั้งและขั้นตอนการลงคะแนนเลือกตั้ง การไม่เลือกปฏิบัติทางเพศ เชื้อชาติ ฯลฯ กฎหมายเกี่ยวกับการเข้าถึงโดยสะดวก ความมั่นคง และความเป็นอิสระจากการควบคุมดูแล	*2) ด้านการปฏิบัติ:* ตรวจสอบขั้นตอน ทรัพยากรและบุคลากรว่าเหมาะสมและเพียงพอหรือไม่ต่อการรับรองสิทธิในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของประชาชน และตรวจสอบระดับของการควบคุมการเลือกตั้งจากพรรครัฐบาลหรือพรรคร่วมรัฐบาล	*3) ตัวชี้วัดเชิงลบ:* ตรวจสอบข้อมูลการกีดกันผู้มีสิทธิเลือกตั้งสัดส่วนผู้ลงทะเบียนเลือกตั้งกับผู้มีสิทธิเลือกตั้ง การคุกคามผู้มีสิทธิเลือกตั้งหรือผู้สมัครรับเลือกตั้งและการซื้อสิทธิ์ขายเสียง การประพฤติโดยมิชอบในการลงทะเบียน การนับคะแนนเลือกตั้ง รวมถึงหลักฐานที่แสดงให้เห็นถึงอคติในการดำเนินการหรือในตัวบุคคลของคณะกรรมการการเลือกตั้ง
แหล่งข้อมูลทั่วไป		
ต้องการแหล่งที่มาในประเทศ ***แหล่งข้อมูลทั่วไปบางส่วน*** Alianza Civica, <http://www.alianzacivica.org.mx/> การศึกษาเชิงเปรียบเทียบระบบการเลือกตั้ง, <http://www.umich.edu/~cses/> Goodwin-Gill, G. S., การเลือกตั้งที่ยุติธรรมและเป็นอิสระ, กฎหมายระหว่างประเทศและการปฏิบัติ (เจเนวา: สหภาพรัฐสภา, 1994) องค์กร IDEA, การออกแบบระบบการเลือกตั้ง: คู่มือ IDEA ฉบับใหม่ (สตอกโฮล์ม, องค์กร IDEA, 2005); การมีส่วนร่วมของเยาวชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง: การมีส่วนร่วมของเยาวชนในวันนี้เพื่อประชาธิปไตยในวันหน้า (สตอกโฮล์ม, องค์กร IDEA, 1999)	***แหล่งข้อมูลพลเมืองศึกษาบางส่วน*** APSANET: การสอนรัฐศาสตร์, <http://www.apsanet.org/section_168.cfm> พลเมืองศึกษา, <http://www.civiced.org/> CIVITAS: Civnet – ข้อมูลระหว่างประเทศสำหรับพลเมืองศึกษาและประชาสังคม, <http://civitas.org.uk> วิถีเอลดิสสู่ข้อมูลการพัฒนา, ข้อมูลด้านการมีส่วนร่วม, <http://www.eldis.org/participation/index.htm> ERIC ระบบการรับตรงของสังคมศึกษา/สังคมศาสตร์, <http://www.eric.ed.gov/ ERICWebPortal/Home.portal>	

แหล่งข้อมูลทั่วไป

กองทุนระหว่างประเทศสำหรับระบบเลือกตั้ง, <http://www.ifes.org>

เครือข่ายความรู้ทางการเมืองระหว่างประเทศของสตรี, <http://www.iknowpolitics.org/>

Kestlemann, P., 'จำนวนผู้แทน',

ประเด็นการใช้สิทธิเลือกตั้ง (วารสารสังคมปฏิรูปการเลือกตั้ง [สหราชอาณาจักร]), 10 มีนาคม 1999, <http://www.electoral-reform.org.uk>

เวทีการประชุมการพัฒนาแห่งเมดิเตอเรเนียน, โครงการศึกษามุมมองเรื่องเพศในการปฏิรูปเชิงสถาบัน, <http://info.worldbank.org/etools/mdfdb/index.asp>

สถาบันส่งเสริมประชาธิปไตยแห่งชาติเพื่อการค้าระหว่างประเทศ, โครงการศึกษากระบวนการเลือกตั้งและการเมือง: การตรวจสอบกลุ่มไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใด, <http://www.ndi.org>

Rule, W. and Zimmerman, J., ระบบการเลือกตั้งในมุมมองเชิงเปรียบเทียบ: ผลกระทบต่อสตรีและชนกลุ่มน้อย (เวสท์พอร์ท, สำนักพิมพ์คอนกรีนวูด, 1994)

กลุ่มริเริ่มความสำเร็จร่วมกับสตรี, <http://winwithwomen.ndi.org/>

ศูนย์ประสานงานเพื่อประชาธิปไตยโลก, เอกสารและฐานข้อมูลจากหน่วยงานทำงานด้านการเพิ่มการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรี, <http://www.wmd.org/>

กองการศึกษานานาชาติ, องค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ, <http://www.ibe.unesco.org/>; รวมทั้งข้อมูลพื้นฐานประเทศ, ประเด็นนวัตกรรม พลเมืองศึกษา, รายละเอียดที่ <http://databases.unesco.org/IBE/IBEDOCS/>; และแหล่งข้อมูลเป็นทางการจากประเทศ <http://www.ibe.unesco.org/countries/WDE/WorldDataE.htm>

เครือข่ายการทำงานของนโยบาย, <http://www.movingideas.org/>

สำนักคุณวุฒิและหลักสูตรแห่งสหราชอาณาจักร, การศึกษาสำหรับพลเมืองและการสอนประชาธิปไตยในโรงเรียน, รายงานฉบับสุดท้ายของกลุ่มผู้ให้คำปรึกษาด้านความเป็นพลเมือง, 22 กันยายน 1998, <http://www.qca.org.uk>

มาตรฐานของแนวปฏิบัติที่ดี

มาตรฐานสากล

ปฏิญญาว่าด้วยหลักการเพื่อการสังเกตการณ์การเลือกตั้งสากล และ แนวปฏิบัติสำหรับผู้สังเกตการณ์การเลือกตั้งสากล, 7 กรกฎาคม 2005

สำนักงานที่ปรึกษาพิเศษว่าด้วยประเด็นทางเพศและความก้าวหน้าของสตรี (OSAGI), กองการสังคมและเศรษฐกิจสหประชาชาติ, บทบาทสตรีในการเลือกตั้ง: แนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งของสตรี (นิวยอร์ก: UN, 2005), <http://www.un.org/womenwatch/osagi/>

มาตรฐานระดับภูมิภาค

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนและสิทธิของประชาชนแอฟริกา, มติว่าด้วยกระบวนการเลือกตั้งและการกำกับดูแลอย่างมีส่วนร่วม, 1996

สภายุโรป, คู่มือสำหรับผู้สังเกตการณ์การเลือกตั้ง, 1997

ประชาคมเศรษฐกิจแห่งรัฐแอฟริกาตะวันตก, พิธีสาร A/SP1/12/01 ว่าด้วยประชาธิปไตยและธรรมาภิบาลเพิ่มเติมในพิธีสารที่เกี่ยวข้องกับกลไกการป้องกันความขัดแย้ง การบริหาร การแก้ปัญหาการรักษาสันติภาพ และความมั่นคง, 2001, หัวข้อ 2–18

มาตรฐานของแนวปฏิบัติที่ดี

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนสหประชาชาติ, ความเห็นทั่วไปที่ 25. สิทธิในการมีส่วนร่วมในประเด็นสาธารณะ, สิทธิในการใช้สิทธิเลือกตั้งและสิทธิการเข้าถึงบริการสาธารณะที่เท่าเทียม, 1996

การประชุมสมัชชาโลกครั้งที่สี่ว่าด้วยเรื่องสตรี, เวทีเจรจาปักกิ่ง, กันยายน 1995, เป้าประสงค์ของกลยุทธ์และการปฏิบัติว่าด้วยการตัดสินใจและอำนาจของสตรี

Baxter, J. C., การวางแผนยุทธศาสตร์สำหรับองค์กรการเลือกตั้ง, แนวทางปฏิบัติสำหรับการบริหารการวางแผนยุทธศาสตร์ กองทุนระหว่างประเทศสำหรับระบบเลือกตั้ง (IFES), 1999

Butler, D., กรณีสำหรับคณะกรรมการการเลือกตั้ง (ลอนดอน: สมาคมฮันซาร์ด, 1998)

Estok, M., Neville, N. และ Cowan, G., การนับคะแนนเสียงอย่างรวดเร็วและการสังเกตการณ์การเลือกตั้ง: คู่มือสถาบันส่งเสริมประชาธิปไตยแห่งชาติเพื่อการค้าระหว่างประเทศสำหรับองค์กรประชาสังคมและพรรคการเมือง (วอร์ชิงตัน ดี ซี: NDI, 2002)

Goodwin-Gill, G. S., แนวปฏิบัติสำหรับการเลือกตั้ง (เจเนวา: สหภาพรัฐสภา, 1998);

Goodwin-Gill, G. S., การเลือกตั้งที่เป็นอิสระและยุติธรรม, ภาคขยาย (เจเนวา: สหภาพรัฐสภา, 2006) [แบบจำลองมาตรการครอบคลุมทุกมุมมองของกระบวนการเลือกตั้ง], หน้า 160– 6

องค์กร IDEA, แนวปฏิบัติสำหรับพรรคการเมือง: การหาเสียงการเลือกตั้งแบบประชาธิปไตย (สตอกโฮล์ม: องค์กร IDEA, 1999);

Brigham, T. อินเตอร์เน็ตกับกระบวนการการเลือกตั้ง, ชุดเอกสารทางเทคนิคสำหรับการจัดการการเลือกตั้ง (สตอกโฮล์ม: องค์กร IDEA, 1998)

สหภาพรัฐสภา, ปฏิญญาว่าด้วยขั้นตอนเพื่อการเลือกตั้งที่ยุติธรรมและเป็นอิสระ, 1994, ส่วนที่ 2, สิทธิในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งและการเลือกตั้ง

คณะกรรมการว่าด้วยประชาธิปไตยผ่านกฎหมายยุโรป (คณะกรรมการเวนิซ), คู่มือและรายงานอธิบายแนวทางปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับการเลือกตั้ง, โดยคณะกรรมการเวนิซในการประชุมครั้งที่ 51 และ 52, 2002

รายงานระเบียบการเลือกตั้งและการยืนยันการมีส่วนร่วมของชนกลุ่มน้อยในกระบวนการตัดสินใจในประเทศยุโรป, รับรองโดยสภาการเลือกตั้งแบบประชาธิปไตยจากการประชุมครั้งที่ 12 ที่เวนิซในวันที่ 10 มีนาคม 2005 และโดยคณะกรรมการเวนิซจากการประชุมรวมครั้งที่ 62 ที่เวนิซวันที่ 11-12 มีนาคม 2005

สหภาพแอฟริกา, พิธีสารต่อกฎบัตรแอฟริกาว่าด้วยสิทธิมนุษยชนและสิทธิของประชาชนด้านสิทธิสตรีในแอฟริกา, 2003, มาตรา 9

องค์กรว่าด้วยความมั่นคงและความร่วมมือในยุโรป, สำนักงานเพื่อสถาบันอันเป็นประชาธิปไตยและสิทธิมนุษยชน, แนวทางการช่วยสนับสนุนการมีส่วนร่วมของชนกลุ่มน้อยในกระบวนการเลือกตั้ง, 2001;

คู่มือตรวจสอบการมีส่วนร่วมของสตรีในการเลือกตั้ง, 2004, <http://www.osce.org>

ความร่วมมือเพื่อการวิจัยและการศึกษา (CORE), คู่มือการจัดการการเลือกตั้ง (โยฮันเนสเบิร์ก: CORE, 1995)

มาตรฐานระดับประเทศ

คณะกรรมการการเลือกตั้งแคนาดา, คู่มือการสอบสวน, 2004

คณะกรรมการการเลือกตั้งกานา, คู่มือการลงทะเบียนสำหรับผู้มีสิทธิเลือกตั้ง, 1995

กองทุนระหว่างประเทศสำหรับระบบเลือกตั้งอัลบาเนีย, คู่มือทั่วไปสำหรับการเป็นผู้สังเกตการณ์ระหว่างประเทศ, 1996

ศาลรัฐธรรมนูญอินโดนีเซีย, คู่มือการจัดการกรณีคัดค้านผลการเลือกตั้ง, 2004

แอฟริกาใต้, คณะกรรมการการเลือกตั้งอิสระ, แอฟริกาใต้: คู่มือสำหรับประธานและเจ้าหน้าที่ดูแลการเลือกตั้ง, 1994

มาตรฐานของแนวปฏิบัติที่ดี	
Klein, R. L. และ Merloe, P., สร้างความเชื่อมั่นในกระบวนการการลงทะเบียนผู้ลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง: แนวทางการตรวจตราของสถาบันส่งเสริมประชาธิปไตยแห่งชาติเพื่อการค้าระหว่างประเทศสำหรับพรรคการเมืองและองค์กรประชาสังคม (วอร์ชิงตัน ดี ซี: NDI, 2001) สถาบันส่งเสริมประชาธิปไตยแห่งชาติเพื่อการค้าระหว่างประเทศ, คู่มือ: วิธีการตรวจสอบการเลือกตั้งโดยองค์กรภายในประเทศ. ขั้นตอนตั้งแต่ต้นจนจบ (วอร์ชิงตัน ดี ซี: NDI, 1995) กลุ่มริเริ่มความสำเร็จร่วมกับสตรี, แผนปฏิบัติการระดับโลกว่าด้วยการสร้างความเข้มแข็งให้กับพรรคการเมือง, NDI, 2003	คณะกรรมการการเลือกตั้งออสเตรเลียตะวันตก, มาตรฐานจริยธรรม, 2002

คำถามการประเมิน	2.1.3 ขั้นตอนในการสมัครรับเลือกตั้งของผู้สมัครและพรรคการเมืองมีความยุติธรรมมากน้อยเพียงใด และพวกเขาเข้าถึงสื่อและกระบวนการอื่นๆ ในการสื่อสารกับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งได้อย่างเท่าเทียมกันมากน้อยเพียงใด	
สิ่งที่ต้องค้นหา		
1) ด้านกฎหมาย: ตรวจสอบการควบคุมทางกฎหมายในการลงทะเบียนของผู้สมัครรับเลือกตั้ง (โดยเฉพาะผู้สมัครที่เป็นผู้หญิงและชนกลุ่มน้อย) และพรรคการเมือง เสรีภาพในการหาเสียงเลือกตั้งและการสื่อสารกับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ตรวจสอบข้อบังคับที่ใช้ควบคุมการใช้จ่ายที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งโดยผู้สมัครและพรรคการเมือง รวมถึงข้อบังคับที่ใช้ควบคุมการรายงานข่าวเกี่ยวกับการเลือกตั้ง	*2) ด้านการปฏิบัติ:* ตรวจสอบการเข้าถึงกระบวนการสื่อสารกับผู้ลงคะแนนเสียงโดยผู้สมัครรับเลือกตั้งและพรรคในทางปฏิบัติว่ายุติธรรมหรือไม่ ตรวจสอบความเป็นกลางของสื่อในการรายงานข่าวเกี่ยวกับการเลือกตั้ง สื่อสาธารณะมีความเป็นอิสระจากการควบคุมของรัฐหรือพรรครัฐบาลเพียงใด การเข้าถึงผู้มีสิทธิเลือกตั้งของผู้สมัครอิสระ	*3) ตัวชี้วัดเชิงลบ:* สืบค้นข้อมูลการกีดกันในการลงทะเบียน การติดต่อเจ้าหน้าที่ และอุปสรรคอื่นๆ ที่ไม่เป็นทางการในกระบวนการหาเสียงเลือกตั้ง และความไม่เท่าเทียมในการเข้าถึงแหล่งทุนหาเสียง สื่อ และกระบวนการอื่นๆ ในการสื่อสารกับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

แหล่งข้อมูลทั่วไป

เหมือนข้างต้น และเพิ่มเติมดังนี้

Butler, D. และ Ranney, A., การหาเสียงเลือกตั้ง (อ๊อกซฟอร์ด: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยอ๊อกซฟอร์ด, 1992)

การศึกษาเชิงเปรียบเทียบระบบการเลือกตั้ง, <http://www.umich.edu/~cses/>

Lange, B.-P. และ Ward, D., สื่อและการเลือกตั้ง: คู่มือและการศึกษาเชิงเปรียบเทียบ (Mahwah, N.J.: สมาคมลอร์เรนซ์ เอลเบาม, 2004)

Lijphart, A., ระบบการเลือกตั้งและระบบพรรคการเมือง (อ๊อกซฟอร์ด: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยอ๊อกซฟอร์ด, 1995)

สถาบันส่งเสริมประชาธิปไตยแห่งชาติเพื่อการค้าระหว่างประเทศ, โครงการศึกษาการเลือกตั้งและกระบวนการทางการเมือง: การตรวจสอบกลุ่มผู้ไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใด, <http://www.ndi.org>

ห้องสมุดระบบตัวแทนแบบสัดส่วน, <http://www.mtholyoke.edu/acad/polit/damy/prlib.htm>

Reilly, B. และ Nordlund, P. (บรรณาธิการ), พรรคการเมืองในสังคมที่เสี่ยงต่อความขัดแย้ง: การตรากฎหมาย การพัฒนา การจัดการและประชาธิปไตย) (โตเกียว: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสหประชาชาติ, 2008)

สมุดแผนที่การประชุมโลก (ลอนดอนและนิวยอร์ก: Dorling Kindersley, พิมพ์หลายฉบับ, การประเมินการเซ็นเซอร์สื่อที่มาจากต่างประเทศ

ต้องการข้อมูลรายประเทศ

มาตรฐานของแนวปฏิบัติที่ดี

ปฏิญญาว่าด้วยหลักการของการสังเกตการณ์การเลือกตั้งสากลและแนวปฏิบัติสำหรับการสังเกตการณ์การเลือกตั้งสากล, 7 กรกฎาคม 2005

องค์กร IDEA, การออกแบบระบบเลือกตั้ง: คู่มือ IDEA ฉบับใหม่ (สตอกโฮล์ม: องค์กร IDEA, 2005);

มาตรฐานการเลือกตั้งสากล: แนวทางการทบทวนกรอบการทำงานทางกฎหมายของการเลือกตั้ง (สตอกโฮล์ม: องค์กร IDEA, 2002);

แนวปฏิบัติ: การรณรงค์หาเสียงของพรรคการเมืองในระบบการเลือกตั้งแบบประชาธิปไตย (สตอกโฮล์ม: องค์กร IDEA, 1999);

ร่างแนวปฏิบัติของสื่อต่อการเลือกตั้ง (ไม่ระบุวันที่)

สหภาพรัฐสภา, ปฏิญญาว่าด้วยขั้นตอนสำหรับการเลือกตั้งที่ยุติธรรมและเป็นอิสระ, 1994, ส่วนที่ 3, ผู้สมัครรับเลือกตั้ง, พรรคกับสิทธิและความรับผิดชอบต่อการหาเสียง

สหพันธ์นักข่าวนานาชาติ, คู่มือการรายงานผลการเลือกตั้ง: คู่มือสำหรับสื่อเพื่อประชาธิปไตย ([บรัสเซล]: ผู้พิมพ์, ไม่ระบุวันที่), <http://www.ifj.org/default.asp?index=1620&Language=EN>

องค์กรว่าด้วยความมั่นคงและความร่วมมือในยุโรป, สำนักงานเพื่อสถาบันอันเป็นประชาธิปไตยและสิทธิมนุษยชน (ODIHR), แนวทางการทบทวนกรอบการทำงานทางกฎหมายสำหรับการเลือกตั้ง, OSCE/ODIHR, 2001;

มาตรฐานและพันธสัญญาว่าด้วยสิทธิในการเลือกตั้งแบบประชาธิปไตยสากล: แนวทางปฏิบัติสู่การเลือกตั้งแบบประชาธิปไตยที่เป็นเลิศ, ร่างรายงานขององค์กรว่าด้วยความมั่นคงและความร่วมมือในยุโรป/สำนักงานเพื่อสถาบันอันเป็นประชาธิปไตยและสิทธิมนุษยชน, ODIHR GAL/44/02Rev.1, 20 พฤศจิกายน 2002, <http://www.osce.org>

มาตรฐานของแนวปฏิบัติที่ดี
คณะกรรมการการเลือกตั้งออสเตรเลีย, คู่มือสำหรับผู้ลงสมัครรับเลือกตั้ง: การเลือกตั้งปี '96, เครือจักรภพออสเตรเลีย, 1996;
คู่มือการให้ทุนสนับสนุนและการเปิดเผยข้อมูลสำหรับพรรคการเมือง, เครือจักรภพออสเตรเลีย, 2004
Estok, M., Neville, N. และ Cowan, G., การนับคะแนนเสียงอย่างรวดเร็วและการสังเกตการณ์การเลือกตั้ง: คู่มือสถาบันส่งเสริมประชาธิปไตยแห่งชาติเพื่อการค้าระหว่างประเทศสำหรับองค์กรเอกชนและพรรคการเมือง (วอชิงตัน ดี ซี: NDI, 2002)
สถาบันส่งเสริมประชาธิปไตยแห่งชาติเพื่อการค้าระหว่างประเทศ, คู่มือสถาบันส่งเสริมประชาธิปไตยแห่งชาติเพื่อการค้าระหว่างประเทศ คู่มือ: วิธีการตรวจสอบการเลือกตั้งโดยองค์กรภายในประเทศขั้นตอนตั้งแต่ต้นจนจบ (วอชิงตัน ดี ซี: NDI, 1995)
Howard, R., สื่อกับการเลือกตั้ง: คู่มือรายงานการเลือกตั้ง (สถาบันสำหรับการสื่อสารมวลชน, นโยบาย และประชาสังคม (IMPACS), 2004)
Norris, R. และ Merloe, P., การตรวจสอบโดยสื่อเพื่อส่งเสริมการเลือกตั้งแบบประชาธิปไตย: คู่มือสถาบันส่งเสริมประชาธิปไตยแห่งชาติเพื่อการค้าระหว่างประเทศสำหรับองค์กรพลเมือง (วอชิงตัน ดี ซี: NDI, 2002)

คำถามการประเมิน	2.1.4 ระบบการเลือกตั้งและพรรคการเมืองทำให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีทางเลือกกว้างขวางมากน้อยเพียงใด การนับคะแนนเสียงเลือกตั้งมีความเป็นธรรมมากน้อยเพียงใด องค์ประกอบของฝ่ายนิติบัญญัติและการคัดเลือกของฝ่ายบริหารใกล้เคียงกับสิ่งที่ประชาชนเลือกมากน้อยเพียงใด		
สิ่งที่ต้องค้นหา			
1) ด้านกฎหมาย: ตรวจสอบกฎหมายเกี่ยวกับรูปแบบของระบบการเลือกตั้ง เขตเลือกตั้ง ฯลฯ	*2) ด้านการปฏิบัติ:* ตรวจสอบว่าระบบการเลือกตั้งส่งผลต่อทางเลือกของผู้มีสิทธิเลือกตั้งอย่างไรในทางปฏิบัติ รวมถึงความเท่าเทียมกันระหว่างผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวนผู้มาใช้สิทธิลงคะแนน และองค์ประกอบทางการเมืองของฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหาร	*3) ตัวชี้วัดเชิงลบ:* สืบค้นข้อมูลความคลาดเคลื่อนจากสัดส่วนความสัมพันธ์แบบไม่มีกฎเกณฑ์ระหว่างการลงคะแนนเสียงและที่นั่งในสภา รวมถึงการจำกัดขอบเขตของพรรคการเมืองที่เป็นตัวแทนอยู่ในสภา	
แหล่งข้อมูลทั่วไป			
แหล่งข้อมูลทั่วไป		***แหล่งข้อมูลระดับภูมิภาค***	
Budge, I. และ Keman, H., พรรคและประชาธิปไตย (อ๊อกซฟอร์ด: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยอ๊อกซฟอร์ด, 1993)		Berglund, S. และ Dellenbrant, J. A. (บรรณาธิการ), ประชาธิปไตยใหม่ในประเทศยุโรปตะวันออก: ระบบพรรคการเมืองและความต่างทางการเมือง (Aldershot: Elgar, 1994)	

แหล่งข้อมูลทั่วไป

รายงานประเทศต่อคณะกรรมการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนสหประชาชาติ, <http://www.ohchr.org>

ความไม่เป็นสัดส่วนกันของการเลือกตั้ง ชุดข้อมูลสองชุดจาก Lijphart และ Zelaznik คำนวณโดยใช้ตัวชี้วัด Galagher:

Lijphart, A., ระบบเลือกตั้งและระบบพรรคการเมือง: การศึกษาประชาธิปไตย 27 , 1945–1990 (นิวยอร์ก: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยอ๊อกซฟอร์ด, 1994);

Zelaznik, J., ชุดข้อมูลความไม่เป็นสัดส่วนกันของการเลือกตั้ง (โคลเซสเตอร์: สาขาการศึกษารัฐบาล, มหาวิทยาลัยเอสเซ็ก, 1999)

Farrell, D. และ Scully, R., ตัวแทนพลเมืองยุโรป? สถาบันการเลือกตั้งและความล้มเหลวของการเป็นตัวแทนของรัฐสภา (อ๊อกซฟอร์ด: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยอ๊อกซฟอร์ด, 2007)

องค์กร IDEA, คู่มือผู้ใช้ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ โครงการ ACE , CD-ROM โครงการ, Beta Version 1, เมษายน 1999

กองทุนระหว่างประเทศสำหรับระบบเลือกตั้ง, การเลือกตั้งวันนี้ (ข้อมูลตามช่วงเวลา)

เครือข่ายความรู้ทางการเมืองระหว่างประเทศของสตรี, <http://www.iknowpolitics.org/>

Leonard, D. และ Natkiel, R., หนังสือแผนที่การเลือกตั้งโลก: รูปแบบการโหวตในประเทศประชาธิไตย 39 ประเทศ (ลอนดอน: Hodder & Stoughton, 1987)

Mackie, T. และ Rose, R., ผลการเลือกตั้งรอบทศวรรษ: การปรับข้อมูลปฏิทินสากลให้ทันสมัย (กลาสโกว์: มหาวิทยาลัยแห่งสตาร์ทไคลด์, 1997)

Mackie, T. และ Rose, R., ข้อมูลปฏิทินสากลเกี่ยวกับความเป็นมาของการเลือกตั้ง (ลอนดอน: Macmillan, 1991)

ศูนย์ลาตินอเมริกาศึกษา, มหาวิทยาลัยจอร์จทาวน์, ฐานข้อมูลทางการเมืองอเมริกา, <http://pdba.georgetown.edu/>

ลำดับประเด็นถกเถียงในปัจจุบันของลองแมน (พรรคการเมือง):

Coggins, J. และ Lewis, D. S, พรรคการเมืองของอเมริกาและประเทศแถบแคริบเบียน (ฮาโลและดีทรอย, Mich.: 1992);

East, R. และ Joseph, T., พรรคการเมืองของแอฟริกาและประเทศแถบตะวันออกกลาง (ฮาโลและดีทรอย, Mich.: 1993);

Lewis, D. S. และ Sagar, D. J., พรรคการเมืองของเอเชียและประเทศแถบแปซิฟิค (ฮาโลและดีทรอย, Mich.: 1992);

Szajkowski, B., พรรคการเมืองใหม่ของยุโรปตะวันออกและสหภาพโซเวียต (ฮาโลและดีทรอย, Mich.: 1991)

ห้องสมุดระบบตัวแทนแบบสัดส่วน, <http://www.mtholyoke.edu/acad/polit/damy/prlib.htm>

Williams, K., 'บทวิจารณ์ด้านกฎหมายถึงการแบ่งเขตเลือกตั้งในเยอรมัน, รัสเซียและสาธารณรัฐเชค, วารสารกฎหมายเลือกตั้ง, 4/3 (2005)

แหล่งข้อมูลทั่วไป

Morgenstern, S. และ Potthoff, R., ข้อมูลการเลือกตั้งระดับเขต 19 ประเทศ, ข้อมูลใช้ใน "องค์ประกอบของการเลือกตั้ง", การเลือกตั้งศึกษา (อยู่ระหว่างจัดทำ), <http://www.duke.edu/%7Esmorgens/componentsdata.html>

หนังสือประจำปีรัฐแมรี่ 1996/97

กองทุนสหประชาชาติเพื่อการพัฒนาสตรี, <http://www.unifem.org>

องค์การสหประชาชาติ, กองความก้าวหน้าของสตรี, <http://www.un.org/womenwatch/daw/index.html>

ศูนย์ประสานงานเพื่อประชาธิปไตยโลก, เอกสารและฐานข้อมูลจากองค์กรที่ทำงานด้านการเพิ่มการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรี, <http://www.wmd.org/>

มาตรฐานของแนวปฏิบัติที่ดี

องค์กร IDEA, การออกแบบระบบเลือกตั้ง: คู่มือ IDEA ฉบับใหม่ (สตอกโฮล์ม: องค์กร IDEA, 2005);

มาตรฐานการเลือกตั้งสากล: แนวทางสำหรับการทบทวนกรอบการทำงานด้านกฎหมายการเลือกตั้ง (สตอกโฮล์ม: องค์กร IDEA, 2002);

สภายุโรป, การเคารพในพันธกิจและพันธสัญญาของตุรกี, มติสมัชชารัฐสภา 1380, 2004, <http://assembly.coe.int>, ย่อหน้าที่ 6 (การเลือกตั้งทั่วประเทศสำหรับพรรคการเมืองเข้าสู่รัฐสภา)

คณะกรรมการยุโรปว่าด้วยประชาธิปไตยผ่านกฎหมาย (คณะกรรมการเวนิซ), รายงานระบบการเลือกตั้ง, ภาพรวมการแก้ปัญหาและเกณฑ์การคัดเลือก, จัดทำขึ้นวันที่ 12–13 กุมภาพันธ์ 2003, งานศึกษาที่ 250/2003, CDL-AD (2004) 003, สตราส์บวร์ก, 4 กุมภาพันธ์ 2004

ศาลสิทธิมนุษยชนยุโรป, Sadak v. Turkey (คำร้องที่ 10226/03), ตัดสินวันที่ 31 มกราคม 2007. การขาดเสถียรภาพทางการเมืองในตุรกีประกอบกับระบบผู้แทนแบบสัดส่วน ศาลจึงยอมรับให้เสียง ร้อยละ 10 จากทั่วประเทศเพียงพอต่อการตั้งพรรคการเมือง เพื่อเป็นมาตรการป้องกันการแบ่งสันปันส่วนของรัฐสภาที่มากเกินความจำเป็นและรัฐสภาที่อ่อนกำลังลง นั่นคือการเพิ่มความมั่นคงให้แก่รัฐบาล

องค์กรว่าด้วยความมั่นคงและความร่วมมือในยุโรป, สำนักงานเพื่อสถาบันอันเป็นประชาธิปไตยและสิทธิมนุษยชน, 'มาตรฐานสากลและพันธสัญญาว่าด้วยสิทธิในการเลือกตั้งแบบประชาธิปไตย: แนวทางปฏิบัติสู่การเลือกตั้งแบบประชาธิปไตยที่เป็นเลิศ, ร่างรายงานของ OSCE/ODIHR,

ODIHR GAL/44/02Rev.1, 20 พฤศจิกายน 2002, <http://www.osce.org>

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนและสิทธิของประชาชนแอฟริกา, โครงการสิทธิต่อรัฐธรรมนูญและเสรีภาพของพลเมือง

องค์กรกับประเทศไนจีเรีย, ความเห็นที่ 102/93, 1998, ย่อหน้าที่. 50 เพื่อการบันทึกเป็นผลของการเลือกตั้งที่ยุติธรรมและเป็นอิสระในการจะทำให้การโหวตมีความหมาย

คำถามการประเมิน	2.1.5 กระบวนการทางนิติบัญญัติสะท้อนให้เห็นองค์ประกอบทางสังคมของผู้มีสิทธิเลือกตั้งมากน้อยเพียงใด	
สิ่งที่ต้องค้นหา		
1) ด้านกฎหมาย: ตรวจสอบกฎหมายที่มาเยียวยาปัญหาสัดส่วนที่นั่งในสภาของกลุ่มสตรี ชนกลุ่มน้อย หรือกลุ่มชายขอบในกระบวนการนิติบัญญัติ	*2) ด้านการปฏิบัติ:* ตรวจสอบมาตรการทางกฎหมายและมาตรการอื่นๆ (โดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พรรคการเมือง และผู้ที่ได้รับการคัดสรร) ว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ เพื่อเยียวยาปัญหาสัดส่วนที่นั่งในสภาของกลุ่มสังคม รวมถึงชั่วโมงการทำงานและสถานะการทำงานในสภา	*3) ตัวชี้วัดเชิงลบ:* สืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับองค์ประกอบทางสังคมของสภา ซึ่งรวมถึงความหลากหลายของพรรคการเมืองและการเปลี่ยนแปลงในแต่ละช่วงเวลา
แหล่งข้อมูลทั่วไป		

แหล่งข้อมูลทั่วไป

สมาคมรัฐสภาในเครือจักรภพ, จำนวนสตรีในสภา, <http://www.cpahq.org/topics/women/>

คณะกรรมการยุโรปว่าด้วยประชาธิปไตยผ่านกฎหมาย (คณะกรรมการเวนิซ), รายงานกฎหมายเลือกตั้งและการยืนยันสิทธิสำหรับกระบวนการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของชนกลุ่มน้อยในประเทศยุโรป, 2005, <http://venice.coe.int/ docs/2005/CDL-AD(2005)009-e.asp>

Ghai, Y., การมีส่วนร่วมของสาธารณะชนและชนกลุ่มน้อย, กลุ่มสิทธิชนกลุ่มน้อยสากล, 2001, <http://www.minorityrights.org/admin/Download/Pdf/PubPartReport.pdf>

เครือข่ายความรู้ทางการเมืองระหว่างประเทศของสตรี, <http://www.iknowpolitics.org/>

Inglehart, R. และ Norris, P., 'ช่องว่างในประเด็นเพศต่อพฤติกรรมการโหวตในมุมมองระดับโลก, วารสารงานวิจัยทางด้านการเมืองนานาชาติ, กันยายน 2000

องค์กร IDEA, ข้อมูลโลกจำนวนโควต้าสตรี, <http://www.quotaproject.org>;

กลุ่มกดดัน (Pressure groups)

ศูนย์ผู้นำสตรีโลก, <http://www.cwgl.rutgers.edu/>

องค์กรส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในรัฐสภา (ค้นข้อมูลได้ที่ <http://www.idea.int/gender/>):

สมาคมสมาชิกรัฐสภายุโรปตะวันตกเพื่อแอฟริกา (AWEPA);

ศูนย์ส่งเสริมสตรีในการเมืองเอเชียแปซิฟิค (CAPWIP);

สำนักเลขาธิการเครือจักรภพ กองกิจการประเด็นเพศและเยาวชน;

สหภาพรัฐสภา;

องค์กรสมาชิกรัฐสภาสตรีในประเทศมุสลิม;

สมาชิกรัฐสภาเพื่อปฏิบัติการโลก (PGA); เครือข่ายเพื่อการเพิ่มพลังทางการเมืองแก่สตรีเอเชียใต้ (SANPEW)

องค์กร IDEA หน้าเชื่อมโยงไปสู่เว็บไซต์สตรี, <http://www.idea.int/gender/ inc>:

มูลนิธิกลุ่มสตรีนิยมออนไลน์ <http://www.feminist.org/>;

ทุนสนับสนุนสตรีโลก, <http://www.globalfundforwomen.org/cms/>;

แหล่งข้อมูลทั่วไป	
สตรีในรัฐสภา: เกินกว่าจำนวนตัวเลข. ฉบับปรับปรุง (สตอกโฮล์ม: องค์กร IDEA, 2005); การมีส่วนร่วมของเยาวชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง: การมีส่วนร่วมของเยาวชนวันนี้เพื่อประชาธิปไตยในวันหน้า (สตอกโฮล์ม, องค์กร IDEA, 1999) สหภาพรัฐสภา, ข้อมูลออนไลน์ของรัฐสภาทุกประเทศและสัดส่วนของสมาชิกสตรี, <http://www.ipu.org/wmn-e/classif.htm>; การเมือง: ความเข้าใจของสตรี, 2000, <http://www.ipu.org/PDF/publications/womeninsight_en.pdf> สหภาพรัฐสภา และสำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ, การสัมมนานานาชาติเรื่องกระบวนการจัดโครงสร้างรัฐธรรมนูญใหม่ในรวันดา, 2002, <http://www.ipu.org/pdf/publications/kigali_bi.pdf> เวทีเพื่อการพัฒนาประเทศในเมดิเตอเรเนียน, โครงการศึกษาการพิจารณาประเด็นทางเพศในการปฏิรูปสถาบัน, <http://info.worldbank.org/etools/mdfdb/index.asp> Morgenstern, S. และ Potthoff, R., 'ข้อมูลการเลือกตั้งระดับเขต 19 ประเทศ, ใช้ใน "องค์ประกอบของการเลือกตั้ง", การเลือกตั้งศึกษา (อยู่ระหว่างจัดทำ),<http://www.duke.edu/%7Esmorgens/componentsdata.html> สถาบันส่งเสริมประชาธิปไตยแห่งชาติเพื่อการค้าระหว่างประเทศ, โครงการพัฒนาสตรีผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งและผู้นำสตรีที่ได้รับการเลือกตั้ง, <http://www.ndi.org> Norris, P., การจัดโครงสร้างการเลือกตั้ง: กฎการลงคะแนนเสียงและพฤติกรรมทางการเมือง, 2004, <http://ksghome.harvard.edu/~pnorris/ACROBAT/Institutions/Chapter 9.pdf> Reynolds, A., 'สตรีในสภานิติบัญญัติและในคณะผู้บริหารของโลก, การเมืองโลก, 51/4 (กรกฎาคม 1999) Salih, M. (บรรณาธิการ), รัฐสภาแอฟริกา: รัฐบาลและการบริหารประเทศ (นิวยอร์ก: Palgrave Macmillan, 2005)	หน้าเว็บสตรีมุสลิม, <http://www.jannah.org/>; เครือข่ายสตรีตะวันออก-ตก <http://www.neww.org/>

แหล่งข้อมูลทั่วไป	
กองทุนสหประชาชาติเพื่อการพัฒนาสตรี, <http://www.unifem.org> องค์การสหประชาชาติ, กองความก้าวหน้าของสตรี, <http://www.un.org/womenwatch/daw/index.html> ศูนย์ประสานงานเพื่อประชาธิปไตยของโลก, เอกสารและฐานข้อมูลขององค์กรที่ทำงานสนับสนุนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรี, <http://www.wmd.org/>	
มาตรฐานของแนวปฏิบัติที่ดี	
มาตรฐานเกี่ยวกับสตรี	***มาตรฐานเกี่ยวกับชนกลุ่มน้อย***
สหภาพแอฟริกา, ปฏิญญาโซเล็มว่าด้วยความเท่าเทียมทางเพศในแอฟริกา, 2004 การประชุมสมัชชาโลกครั้งที่สี่ว่าด้วยเรื่องสตรี, เวทีเจรจาปักกิ่ง, กันยายน 1995, เป้าหมายเชิงกลยุทธ์และการปฏิบัติว่าด้วยการตัดสินใจและอำนาจของสตรี สหภาพรัฐสภา, การเพิ่มบทบาทสตรีในกระบวนการเลือกตั้งในประเทศที่ผ่านพ้นความขัดแย้ง: การสนับสนุนช่วงหลังการเลือกตั้ง, 2004, <http://www.un.org/ womenwatch/osagi/meetings/2004/ EGMelectoral/EP3-IPU.PDF> องค์กรอเมริกัน, ปฏิญญาลาปาซว่าด้วยการกระจายอำนาจและการเพิ่มความเข้มแข็งแก่การจัดการภูมิภาคและท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมของประชาสังคม , 2001; อนุสัญญาระหว่างประเทศในทวีปอเมริกาว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติในทุกรูปแบบต่อคนพิการ, 1999 สหภาพแอฟริกา, พิธีสารเพื่อกฎบัตรแอฟริกาว่าด้วยสิทธิมนุษยชนและสิทธิของประชาชน ที่เกี่ยวกับสิทธิสตรีในแอฟริกา, 2003, ข้อ 9 การดำเนินงานของรัฐสภาสำหรับการเข้าถึงและการมีส่วนร่วมในโครงสร้างการตัดสินใจของสตรี โดยมุ่งที่ความสำเร็จด้านความเท่าเทียมต่อสตรี, มติจากการประชุมรัฐสภากลครั้งที่ 93 ที่มาดริด, 1 เมษายน 1995	คณะกรรมการยุโรปว่าด้วยประชาธิปไตยผ่านกฎหมาย (คณะกรรมการเวนิซ), กฎหมายเลือกตั้งและชนกลุ่มน้อย, 2000, <http://www.venice.coe.int/docs/2000/CDL-INF(2000)004-e.asp> กองทุนความสัมพันธ์ระหว่างชาติพันธุ์, ข้อแนะนำ Lund เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมอย่างประสิทธิภาพของชนกลุ่มน้อยในชีวิตสาธารณะ พร้อมทั้งคำอธิบาย, 1999, <http://www.osce.org/documents/hcnm/1999/09/2698_en.pdf> องค์กรว่าด้วยความมั่นคงและความร่วมมือในยุโรป, สำนักงานเพื่อสถาบันอันเป็นประชาธิปไตยและสิทธิมนุษยชน, 'แนวทางเพื่อสนับสนุนการมีส่วนร่วมของชนกลุ่มน้อยในกระบวนการเลือกตั้ง', 2001, <http://www.osce.org/ item/13589.html?ch=129> เครือจักรภพ, สภาในเครือจักรภพว่าด้วยความตื่นตัวในประเด็นความเท่าเทียมทางเพศ, 2001, <http://www.cpahq.org/uploadstore/docs/gendersensitizingcwparliaments.pdf>

มาตรฐานของแนวปฏิบัติที่ดี	
ปฏิญญาว่าด้วยสิทธิทางการเมืองของผู้พิการ ซานจวน, 1998, <http://www.electionaccess.org> สำนักงานที่ปรึกษาพิเศษว่าด้วยประเด็นทางเพศและความก้าวหน้าของสตรี (OSAGI), กองกิจการเศรษฐกิจและสังคมสหประชาชาติ, บทบาทสตรีในการเลือกตั้ง: แนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมของสตรีในการเลือกตั้ง (นิวยอร์ก: องค์การสหประชาชาติ, 2005), <http:// www.un.org/womenwatch/osagi/>	

คำถามการประเมิน	2.1.6 สัดส่วนของการออกเสียงเลือกตั้งมีเท่าไร และผลการเลือกตั้งได้รับการยอมรับโดยพลังทางการเมืองทั้งในและนอกประเทศมากน้อยเพียงใด

สิ่งที่ต้องค้นหา

สืบค้นข้อมูลผู้ออกมาใช้สิทธิเลือกตั้งในแต่ละช่วงเวลา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การออกมาใช้สิทธิของกลุ่มสตรีและชนกลุ่มน้อย ข้อมูลเกี่ยวกับผลการบังคับใช้กฎหมายการออกเสียงลงคะแนน ข้อมูลการปฏิเสธกระบวนการเลือกตั้งหรือผลที่ตามมาเนื่องจากสภาพบังคับทางการเมือง รวมถึงข้อมูลความรุนแรงที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งและภายหลังการเลือกตั้ง

แหล่งข้อมูลทั่วไป

องค์กร IDEA, จำนวนผู้ใช้สิทธิเลือกตั้งตั้งแต่ปี 1945: รายงานระดับโลก (สตอกโฮล์ม: องค์กร IDEA, 2002);

เว็บไซต์จำนวนผู้ใช้สิทธิเลือกตั้ง, <http://www.idea.int/vt/index.cfm>

LeDuc, L., Niemi, R. G. และ Norris, P. (บรรณาธิการ), เปรียบเทียบประชาธิปไตย: การเลือกตั้งและการลงคะแนนเสียงในมุมมองระดับโลก (Thousand Oaks, Calif.: Sage, 1996)

Reynolds, A., ระบบเลือกตั้งและการพัฒนาความเป็นประชาธิปไตยในแอฟริกาใต้ (อ๊อกซฟอร์ด: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยอ๊อกซฟอร์ด, 1999)

Thompson, G. และ Conley, S., 'คู่มือเว็บไซต์การสำรวจความคิดเห็นประชาชน: ผลการสำรวจความคิดเห็นทั่วโลก, วิทยาลัย & ข่าวห้องสมุดการวิจัย, 67/9 (ตุลาคม 2006), <http://www.ala.org>

ประเด็นความรุนแรงก่อนและหลังการเลือกตั้ง ให้ดูในข้อที่ 1.1.3, 1.1.4 และ 1.3.1

มาตรฐานของแนวปฏิบัติที่ดี	
มาตรฐานสากล	***มาตรฐานระดับภูมิภาค***
Goodwin-Gill, G. S., แนวปฏิบัติการเลือกตั้ง (Geneva: IPU, 1998); Goodwin-Gill, G. S., การเลือกตั้งที่อิสระและยุติธรรม, ฉบับเพิ่มเติม (เจเนวา: สหภาพรัฐสภา, 2006) [ตัวอย่างมาตรการครอบคลุมทุกประเด็นในกระบวนการเลือกตั้ง], หน้า. 160– 6 องค์กร IDEA, แนวปฏิบัติสำหรับการจัดการการเลือกตั้งอย่างมืออาชีพและมีจริยธรรม, 1997; แนวปฏิบัติสำหรับการสังเกตการณ์การเลือกตั้งอย่างมืออาชีพและมีจริยธรรม, 1997; การออกแบบการบริหารการเลือกตั้ง: องค์กร IDEA (สตอกโฮล์ม: องค์กร IDEA, 2006); การออกแบบระบบเลือกตั้ง: คู่มือ IDEA ฉบับใหม่ (สตอกโฮล์ม: องค์กร IDEA, 2005)	คณะกรรมการว่าด้วยประชาธิปไตยผ่านกฎหมายยุโรป (คณะกรรมการเวนิซ), คู่มือและรายงานอธิบายแนวทางปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับการเลือกตั้ง, โดยคณะกรรมการเวนิซในการประชุมครั้งที่ 51 และ 52, 2002

2.2 บทบาทของพรรคการเมืองในด้านประชาธิปไตย *คำถามในการประเมิน: ระบบพรรคการเมืองเอื้อต่อการทำงานของประชาธิปไตยหรือไม่*

คำถามการประเมิน	2.2.1 พรรคการเมืองสามารถจัดตั้งและรับสมัครสมาชิก รวมถึงเข้าไปมีส่วนร่วมกับประชาชนและการหาเสียงเลือกตั้งอย่างเสรีมากน้อยเพียงใด	
สิ่งที่ต้องค้นหา		
1) ด้านกฎหมาย: ตรวจสอบข้อกำหนดทางกฎหมายเพื่อจัดตั้งและลงทะเบียนพรรคการเมือง และข้อบังคับในการดำเนินกิจกรรมและการจัดการพรรคการเมือง	*2) ตัวชี้วัดเชิงบวก:* สืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนพรรคการเมือง การกระจายตามเขตภูมิศาสตร์ของพรรคการเมือง การเป็นสมาชิก (รวมไปถึงสมาชิกภาพที่ไม่ใช่กลุ่มตามประเพณีนิยม อาทิ ผู้หญิง ชนกลุ่มน้อย เยาวชน ฯลฯ) และข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการพรรค	*3) ตัวชี้วัดเชิงลบ:* สืบค้นอุปสรรคต่อการก่อตั้งพรรคและกิจกรรมของพรรค รวมถึงหลักฐานเกี่ยวกับการล่วงละเมิดของสมาชิกพรรคและเจ้าหน้าที่ ดูเพิ่มเติมในข้อที่ 2.1.3

แหล่งข้อมูลทั่วไป

ประเด็นเชิงคุณภาพสำหรับทีมงานในประเทศ แหล่งข้อมูลข้างล่างนี้อาจเป็นประโยชน์:

Berglund, S. และ Dellenbrant, J. A. (บรรณาธิการ), ประเทศประชาธิปไตยใหม่ในยุโรปตะวันออก: ระบบพรรคและช่องว่างทางการเมือง (Aldershot: Elgar, 1994)

Budge, I. และ Keman, H., พรรคการเมืองและประชาธิปไตย (อ๊อกซ์ฟอร์ด: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยอ๊อกซ์ฟอร์ด, 1993) ศูนย์ศึกษาลาตินอเมริกา, มหาวิทยาลัยจอร์จทาวน์, ฐานข้อมูลทางการเมืองของทวีปอเมริกา, <http://pdba.georgetown.edu/>

ศูนย์ข้อมูลการพัฒนาสังคมและการบริหารจัดการ, กรมพัฒนาธุรกิจระหว่างประเทศแห่งสหราชอาณาจักร, ฐานข้อมูลพรรคการเมือง, <http://www.gsdrc.org>

Heard, A., 'พรรคการเมืองทั่วโลก, <http://polisci.nelson.com/introparty.html> การประชุมสถาบันระหว่างประเทศเพื่อความช่วยเหลือด้านประชาธิปไตยและการเลือกตั้ง, เรื่องการพัฒนาอย่างยั่งยืนในแอฟริกาใต้, บอทสวานา, 8–10 พฤษภาคม 2000;

สถาบันระหว่างประเทศเพื่อความช่วยเหลือด้านประชาธิปไตยและการเลือกตั้ง, ฐานข้อมูล พ.ร.บ. และระเบียบระดับประเทศเกี่ยวกับพรรคการเมือง, <http://www.political-parties.org>;

รายงานฐานข้อมูลพรรคการเมือง, <http://www.idea.int/parties/country_reports.cfm>; ฐานข้อมูลระเบียบและกฎหมายการเงินทางการเมือง, <http://www.idea.int/parties/finance/introduction.cfm>;

การออกกฎหมายที่เกี่ยวกับพรรคการเมืองในลาตินอเมริกา (ภาษาเสปน), IDEA and Universidad Nacional Autónoma de México, 2006; สำหรับฐานข้อมูลและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับพรรคการเมืองของสถาบันระหว่างประเทศเพื่อความช่วยเหลือด้านประชาธิปไตยและการเลือกตั้งดูได้ที่ <http://www.idea.int/parties/index.cfm>

INTUTE: ฐานข้อมูลสังคมศาสตร์, ข้อมูลพรรคการเมืองแต่ละประเทศ, ฐานข้อมูลและรายงาน, <http://www.intute.ac.uk/socialsciences/>

Janda, K., ฐานข้อมูลกฎหมายพรรคการเมือง, <http://www.ndi.org>

Longman's Current Affairs Series (พรรคการเมือง):

Coggins, J. และ Lewis, D. S., พรรคการเมืองในทวีปอเมริกาและประเทศแถบแคริบเบียน (Harlow และ Detroit, Mich.: 1992);

East, R. และ Joseph, T., พรรคการเมืองในแอฟริกาและประเทศในตะวันออกกลาง (Harlow และ Detroit, Mich.: 1993);

Lewis, D. S. และ Sagar, D. J., พรรคการเมืองในเอเชียและประเทศแถบแปซิฟิก (Harlow และ Detroit, Mich.: 1992);

Szajkowski, B., พรรคการเมืองใหม่ในตะวันออกกลางและสหภาพโซเวียต (Harlow และ Detroit, Mich.: 1991)

สถาบันส่งเสริมประชาธิปไตยแห่งชาติเพื่อการค้าระหว่างประเทศ, โครงการสนับสนุนสตรีและพรรคการเมืองและโครงการการพัฒนาพรรคการเมือง, <http://www.ndi.org>

Political Resources.net, จำนวนและชื่อพรรคการเมืองและลิงค์ไปสู่หน้าหลัก, <http://www.politicalresources.net>

Reilly, B. และ Nordlund, P., พรรคการเมืองในสังคมเสี่ยงต่อความขัดแย้ง: การพัฒนาระเบียบ การจัดโครงสร้าง และประชาธิปไตย (โตเกียว: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสหประชาชาติ, 2008)

แหล่งข้อมูลทั่วไป

หนังสือประจำปี Statesman's 1996/97

Webb, P., Farrell, D. และ Holliday, I. (บรรณาธิการ), พรรคการเมืองในประเทศอุตสาหกรรมชั้นสูงภายใต้ระบอบประชาธิปไตย(อ๊อกซ์ฟอร์ด: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยอ๊อกซ์ฟอร์ด, 2002)

กลุ่มริเริ่มความสำเร็จร่วมกับสตรี, <http://winwithwomen.ndi.org/>

มาตรฐานของแนวปฏิบัติที่ดี

มาตรฐานสากล

Austin, R. and Tjernstróm, M. (บรรณาธิการ), ทุนสนับสนุนของพรรคการเมืองและการหาเสียงเลือกตั้ง, ชุดคู่มือ (สต็อคโฮล์ม: องค์กร IDEA, 2003), <http://www.idea.int/ publications/ funding_parties/upload/full.pdf>

Breth, E. และ Quibell, J. (บรรณาธิการ), แนวปฏิบัติที่ดีที่สุดของพรรคที่มีประสิทธิภาพ: การฝึกอบรมสามชุดสำหรับพรรคการเมือง (วอร์ชิงตันดีซี: สถาบันส่งเสริมประชาธิปไตยแห่งชาติเพื่อการค้าระหว่างประเทศ, 2003)

Goodwin-Gill, G. S., มาตรฐานจริยธรรมการเลือกตั้ง (เจเนวา: IPU, 1998);

Goodwin-Gill, G. S., การเลือกตั้งที่เป็นอิสระและยุติธรรม, ภาคขยาย (เจนีวา: สหภาพรัฐสภา, 2006) [แบบจำลองจริยธรรมครอบคลุมทุกกระบวนการเลือกตั้ง], หน้า 160– 6

สถาบันระหว่างประเทศเพื่อความช่วยเหลือด้านประชาธิปไตยและการเลือกตั้ง, มาตรฐานจริยธรรม: การหาเสียงของพรรคการเมืองในการเลือกตั้งแบบประชาธิปไตย (สต็อคโฮล์ม: องค์กร IDEA, 1999);

มาตรฐานการเลือกตั้งสากล: แนวทางการทบทวนกรอบการทำงานด้านกฎหมายสำหรับการเลือกตั้ง (สต็อคโฮล์ม: องค์กร IDEA,, 2002);

Norris, P., 'การตั้งพรรคการเมือง: การปฏิรูปกฎหมายและระเบียบภายในประเทศ, รายงานสถาบันระหว่างประเทศเพื่อความช่วยเหลือด้านประชาธิปไตยและการเลือกตั้ง, 2004

การประชุมกรุงเฮกว่าด้วยพรรคการเมือง, 24–25 เมษายน 2001, <http://archive.idea.int/>

กลุ่มริเริ่มความสำเร็จร่วมกับสตรีโลก, แผนปฏิบัติการระดับโลกเพื่อเสริมความเข้มแข็งพรรคการเมือง, สถาบันส่งเสริมประชาธิปไตยแห่งชาติเพื่อการค้าระหว่างประเทศ, 2003

มาตรฐานระดับภูมิภาค

สหภาพแอฟริกา, กฎบัตรว่าด้วยประชาธิปไตย การเลือกตั้งและธรรมาภิบาล, 2007

คณะกรรมการยุโรปว่าด้วยประชาธิปไตยผ่านกฎหมาย (คณะกรรมการเวนิซ), คู่มือและรายงานอธิบายมาตรฐานแนวทางการปฏิบัติที่ดีที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง, กำหนดโดยคณะกรรมการเวนิซในการประชุมครั้งที่ 51 และ52, 2002

รัฐในเครือจักรภพ (Latimer House), หลักการว่าด้วยสามองค์กรหลักของรัฐบาล, 2002, <http://www.cpahq.org/ Commonwealth PrinciplesonThree Arms ofGovernment_pdf_media_public.aspx>

มาตรฐานระดับประเทศ

คณะกรรมการการเลือกตั้งออสเตรเลีย, คู่มือการให้ทุนสนับสนุนและการเปิดเผยข้อมูลสำหรับพรรคการเมือง, เครือจักรภพออสเตรเลีย, 2004

คำถามการประเมิน	2.2.2 ระบบพรรคการเมืองมีประสิทธิภาพในการจัดตั้งและทำให้รัฐบาลมีความมั่นคงมากน้อยเพียงใด
สิ่งที่ต้องค้นหา	
1) ตัวชี้วัดเชิงบวก: สืบค้นหลักฐานจากความสามารถที่ผ่านมาของรัฐบาลในการสร้างเสถียรภาพความร่วมมือระหว่างพรรคร่วมรัฐบาล	*2) ตัวชี้วัดเชิงลบ:* สืบค้นหลักฐานการเปลี่ยนแปลงของรัฐบาลที่เกิดขึ้นบ่อยครั้งระหว่างการเลือกตั้ง การอยู่ในตำแหน่งระยะสั้นๆ ของรัฐบาล หรือการที่พรรคเล็กเปลี่ยนการให้การสนับสนุนโดยปราศจากการยอมรับของสาธารณะ
แหล่งข้อมูลทั่วไป	
ฐานข้อมูลตามด้านบนและเพิ่มเติม นามานุกรมรัฐบาลระหว่างประเทศ, 1995 (ลอนดอน: สื่อสิ่งพิมพ์ Europa, 1995) หนังสือประจำปี Statesman's 1996/97	

คำถามการประเมิน	2.2.3 พรรคการเมืองมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใดในการจัดการระบบสมาชิก สมาชิกพรรคสามารถมีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายของพรรคและการคัดเลือกผู้สมัครได้มากน้อยเพียงใด	
สิ่งที่ต้องค้นหา		
1) ด้านกฎหมาย: ตรวจสอบข้อบังคับภายในเกี่ยวกับสิทธิการเป็นสมาชิกพรรคและบทบาทหน้าที่ของสมาชิก	*2) ตัวชี้วัดเชิงบวก:* สืบค้นหลักฐานเกี่ยวกับกิจกรรมของสมาชิกภายในพรรค จำนวนกิจกรรมการมีส่วนร่วมในการเลือกผู้สมัครและหัวหน้าพรรค ในการหาเสียงเลือกตั้ง และในการแก้ไขนโยบาย	*3) ตัวชี้วัดเชิงลบ:* ไม่มีข้อมูลในส่วนที่ 1 และ 2
แหล่งข้อมูลทั่วไป		
ฐานข้อมูลโครงการประชาธิปไตยของกองทุนสำหรับประชาธิปไตยเวสมินสเตอร์, และหน้าลิงค์ข้อมูลเครื่องมือทางอินเตอร์เน็ต, <http://www.ned.org/dbtw-wpd/textbase/projects-search.htm> เครือข่ายองค์ความรู้ระหว่างประเทศ (ด้านสตรีในทางการเมือง), <http://www.iknowpolitics.org/> ชุดประเด็นในสังคมปัจจุบัน Longman's (พรรคการเมือง) Coggins, J. และ Lewis, D. S., พรรคการเมืองในทวีปอเมริกาและประเทศแถบแคริบเบียน (Harlow and Detroit, Mich.: 1992); East, R. และ Joseph, T พรรคการเมืองในแอฟริกาและประเทศแถบตะวันออกกลาง (Harlow and Detroit, Mich.:1993);		

แหล่งข้อมูลทั่วไป
Lewis, D. S. และ Sagar, D. J., พรรคการเมืองในเอเชียและประเทศแถบแปซิฟิก (Harlow and Detroit, Mich.:1992);
Szajkowski, B., พรรคการเมืองใหม่ในตะวันออกกลางและสหภาพโซเวียต (Harlow and Detroit, Mich.: 1991)
Heard, A., 'พรรคการเมืองทั่วโลก, <http://polisci.nelson.com/introparty.html>
องค์กรส่งเสริมประชาธิปไตยแห่งชาติ: ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับพรรคการเมืองสามารถหาได้ที่ <http://www.ned.org/research/demresources/orgs-political.html>
Political Resources.net, รายการพรรคการเมืองในเว็บไซต์, <http://www.politicalresources.net/>
มาตรฐานของแนวปฏิบัติที่ดี
Breth, E. และ Quibell, J. (บรรณาธิการ), แนวปฏิบัติที่ดีที่สุดของพรรคที่มีประสิทธิภาพ: การฝึกอบรมสามชุดสำหรับพรรคการเมือง(วอชิงตัน ดีซี: สถาบันส่งเสริมประชาธิปไตยแห่งชาติเพื่อการค้าระหว่างประเทศ, 2003)
Norris, P., การตั้งพรรคการเมือง: การปฏิรูปกฎหมายและระเบียบภายในประเทศ, รายงานสถาบันระหว่างประเทศเพื่อความช่วยเหลือด้านประชาธิปไตยและการเลือกตั้ง, 2004
Scarrow, S., ประชาธิปไตยและพรรคการเมืองในเชิงทฤษฎีและเชิงปฏิบัติ: การใช้ระบบประชาธิปไตยภายในพรรค วอร์ชิงตัน ดีซี: สถาบันส่งเสริมประชาธิปไตยแห่งชาติเพื่อการค้าระหว่างประเทศ, 2005),

คำถามการประเมิน	2.2.4 ระบบการจัดหาเงินทุนของพรรคการเมืองป้องกันมิให้บุคคลหรือกลุ่มใต้สังกัดพรรคเข้าถึงผลประโยชน์พิเศษมากน้อยเพียงใด	
สิ่งที่ต้องค้นหา		
1) ด้านกฎหมาย: ตรวจสอบกฎหมายเกี่ยวกับเงินทุนพรรค รวมถึงการเปิดเผยให้สาธารณะตรวจสอบได้	*2) ด้านการปฏิบัติ:* ตรวจสอบระดับในการจัดการทางปฏิบัติเพื่อป้องกันกลุ่มหรือบุคคลภายในพรรคจากผลประโยชน์พิเศษ	*3) ตัวชี้วัดเชิงลบ:* สืบค้นหลักฐานเกี่ยวกับอคติของพรรคการเมืองหรือรัฐบาล ในนโยบายในการออกกฎหมาย หรือการอุปถัมภ์แหล่งทุนพรรค
แหล่งข้อมูลทั่วไป		
Ashlagbor, S., 'การปฏิรูปทางการเงินพรรคในแอฟริกา: บทเรียนจากสี่ประเทศ: กานา,เคนย่า,เซเนกัล และแอฟริกาใต้, สถาบันส่งเสริมประชาธิปไตยแห่งชาติเพื่อการค้าระหว่างประเทศ, 2006, <http://www.ndi.org>		
Austin, R. และ Tjernström, M. (บรรณาธิการ), ทุนสนับสนุนของพรรคการเมืองและการหาเสียงเลือกตั้ง, ชุดคู่มือ (สต็อคโฮล์ม: องค์กร IDEA, 2003), <http://www.idea.int/publications/funding_parties/ upload/full.pdf>		

แหล่งข้อมูลทั่วไป

Bryan, S. และ Baer, D. (บรรณาธิการ), ธนกิจการเมือง: งานศึกษาการเงินของพรรคในทางปฏิบัติใน 22 ประเทศ (วอชิงตัน, DC: สถาบันส่งเสริมประชาธิปไตยแห่งชาติเพื่อการค้าระหว่างประเทศ, 2005), <http://www.accessdemocracy.org/library/1848_polpart_moneyinpolitics_010105_full_text.pdf>

ศูนย์ศึกษาลาตินอเมริกา, มหาวิทยาลัยจอร์จทาวน์, ฐานข้อมูลทางการเมืองของทวีปอเมริกา, <http://pdba.georgetown.edu/>

ศูนย์ข้อมูลการพัฒนาสังคมและการบริหารรัฐกิจ, กรมพัฒนาธุรกิจระหว่างประเทศแห่งสหราชอาณาจักร, ฐานข้อมูลการเงินทางการเมือง, <http://www.gsdrc.org>

นามานุกรมรัฐบาลระหว่างประเทศ (ลอนดอน: สื่อสิ่งพิมพ์ Europa, 1995)

บทความวิจัยการประชุมสถาบันระหว่างประเทศเพื่อความช่วยเหลือด้านประชาธิปไตยและการเลือกตั้ง, <http://www.idea.int/idea_work/22_s_africa/index.htm>;

ฐานข้อมูลระเบียบและกฎหมายการเงินทางการเมือง, <http://www.idea.int/parties/finance/introduction.cfm>

Janda, K., ฐานข้อมูลกฎหมายว่าด้วยพรรคการเมือง, <http://www.ndi.org>

Johnston, M., ประชาธิปไตยและพรรคการเมืองในเชิงทฤษฎีและเชิงปฏิบัติ: นโยบายการเงินทางการเมือง พรรคการเมือง และการพัฒนาประชาธิปไตย, สถาบันส่งเสริมประชาธิปไตยแห่งชาติเพื่อการค้าระหว่างประเทศ, 2005, <http://www.accessdemocracy.org/library/1949_polpart_johnston_110105.pdf>

Katz, R. และ Mair, P., 'แบบจำลองการเปลี่ยนแปลงของกลุ่มองค์กรและกลุ่มประชาธิปไตย: การเกิดขึ้นของกลุ่มการร่วมมือกัน, กลุ่มพรรค, 1 (1995)

Moneyandpolitics.net, <http://www.moneyandpolitics.net/>

เครือข่ายออนไลน์ของสหประชาชาติด้านการบริหารรัฐกิจและการเงิน (UNPAN), เอกสารระดับนานาชาติ ระดับภูมิภาค และระดับประเทศ และฐานข้อมูลเกี่ยวกับการเงินสาธารณะและทรัพยากรสาธารณะ, <http://www.unpan.org>

การเคลื่อนไหวระดับโลกเพื่อประชาธิปไตย, เอกสารและฐานข้อมูลขององค์กรที่ทำงานเกี่ยวกับการเงินทางการเมือง, <http://www.wmd.org/>

ดูข้อที่ 2.6.3

มาตรฐานของแนวปฏิบัติที่ดี

ดูข้อที่ 2.6.3

มาตรฐานสากล

Austin, R. และ Tjernström, M. (บรรณาธิการ), ทุนสนับสนุนของพรรคการเมืองและการหาเสียงเลือกตั้ง, ชุดคู่มือ (สต็อคโฮล์ม: องค์กร IDEA, 2003), <http://www.idea.int/publications/funding_parties/upload/full.pdf>

มาตรฐานระดับภูมิภาค

รัฐบาลผสมเพื่อแอฟริกา, คณะกรรมการทางการเมือง, บทบาทและระบบการทำงานของรัฐสภาในแอฟริกา, บทความ, <http://www.gcacma.org/PoliticalCommittee.htm>, ส่วนของพรรคการเมืองและการเงินช่วงหาเสียงเลือกตั้ง

มาตรฐานของแนวปฏิบัติที่ดี	
Breth, E. และ Quibell, J. (บรรณาธิการ), แนวปฏิบัติที่ดีที่สุดของพรรคการเมืองที่มีประสิทธิภาพ: การฝึกอบรมสามชุดสำหรับพรรคการเมือง (วอชิงตัน ดีซี: สถาบันส่งเสริมประชาธิปไตยแห่งชาติเพื่อการค้าระหว่างประเทศ, 2003)	สถาบันริเริ่มนำความยุติธรรมสู่สังคมเปิด, การสอดส่องทางการเงินในการหาเสียงเลือกตั้ง: คู่มือสำหรับ NGOs, 2004, <http://www.justiceinitiative.org> ศูนย์เพื่อการบริหารหลังการเปลี่ยนผ่านและผ่านพ้นความขัดแย้ง, การฝึกอบรมด้านการตรวจค้นและการบังคับใช้กฎหมาย (TIDE), การบังคับใช้กฎหมายการเงินทางการเมือง: คู่มือการฝึกอบรมองค์การเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศแห่งสหรัฐอเมริกา, 2005, <http://www.moneyandpolitics.net> มาตรฐานระดับประเทศ คณะกรรมการการเลือกตั้งออสเตรเลีย, คู่มือการให้ทุนสนับสนุนและการเปิดเผยข้อมูลสำหรับพรรคการเมือง, เครือจักรภพออสเตรเลีย, 2004 คณะกรรมการโปรดเกล้าฯ แห่งแคนาดาว่าด้วยการปฏิรูปการเลือกตั้งและการเงินของพรรคการเมือง, ปฏิรูปการเลือกตั้งแบบประชาธิปไตย, รายงานสุดท้าย, คณะกรรมการโปรดเกล้าฯ แห่งแคนาดา, 1991 (รายงาน Lortie) สภาสามัญชน สหราชอาณาจักร, คณะกรรมการว่าด้วยมาตรฐานชีวิตสาธารณะ (คณะกรรมการ Neil), การให้ทุนสนับสนุนพรรคการเมืองในสหราชอาณาจักร, รายงานฉบับที่ห้า, Cm 4057 I & II (appendix 1 to Vol. I, การสำรวจระหว่างประเทศว่าด้วยแนวทางปฏิบัติที่ดีที่สุดเกี่ยวกับการให้ทุนสนับสนุนทางการเมือง: เยอรมัน, สวีเดน, แคนาดา, สหรัฐอเมริกา, (ลอนดอน: The Stationery Office, 1998) รัฐบาลแอฟริกาใต้, มาตรฐานจริยธรรมสำหรับสมาชิกที่ได้รับเลือกของ ANC, 1994 สภาสามัญชน สหราชอาณาจักร, คณะกรรมการกิจการภายใน, ทุนสนับสนุนของพรรคการเมือง: รายงานฉบับที่สอง, ส่วนที่ 1993/94 Cm 301 (ลอนดอน: HMSO, 1994)

คำถามการประเมิน	2.2.5 พรรคการเมืองก้าวข้ามความแตกต่างระหว่างเชื้อชาติ ศาสนาและภาษามากน้อยเพียงใด
สิ่งที่ต้องค้นหา	
ตัวชี้วัด: ตรวจสอบระดับและการกระจายการสนับสนุนสำหรับพรรคการเมืองที่แตกต่างกันในแต่ละกลุ่มทางสังคม	
แหล่งข้อมูลทั่วไป	
ตัวชี้วัดแอฟริกา, <http://www.afrobarometer.org/>; ตัวชี้วัดเอเชีย, <http://www.asianbarometer.org/>; ตัวชี้วัดเอเชียตะวันออก, <http://eacsurvey.law.ntu.edu.tw/>; ตัวชี้วัดยุโรป, <http://ec.europa.eu/public_opinion/index_en.htm>; ตัวชี้วัดลาตินอเมริกา, <http://www.latinobarometro.org/>	
มาตรฐานของแนวปฏิบัติที่ดี	
องค์กรเอกภาพแอฟริกา, การประชุมคณะรัฐมนตรีเพื่อทบทวนผลการประชุมในประเด็นความมั่นคง เสถียรภาพ ความร่วมมือเพื่อพัฒนาในแอฟริกา, บันทึกข้อตกลงความเข้าใจด้านความมั่นคง เสถียรภาพ ความร่วมมือเพื่อพัฒนาในแอฟริกา, หมวดที่ 1 (n) และ 3 (23), กรกฎาคม 2002	

2.3 ประสิทธิผลและการตอบสนองของรัฐบาล

คำถามในการประเมิน: รัฐบาลมีประสิทธิภาพในการจัดบริการสาธารณะและตอบสนองต่อความห่วงกังวลของประชาชนหรือไม่

คำถามการประเมิน	2.3.1 รัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้งสามารถกำหนดหรือควบคุมสิ่งที่สำคัญต่อการดำรงชีวิตของประชาชนได้มากน้อยเพียงใด และมีการแจ้งให้ทราบ มีการจัดระบบรวมถึงการจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด
สิ่งที่ต้องค้นหา	
1) ตัวชี้วัดเชิงบวก: ตรวจสอบประสิทธิภาพของรัฐในการดำเนินการตามนโยบายและตารางการเสนอร่างกฎหมาย	*2) ตัวชี้วัดเชิงลบ:* สืบค้นหลักฐานเกี่ยวกับขอบเขตนโยบายนอกการควบคุมของรัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้ง หลักฐานเกี่ยวกับการอยู่ภายใต้สถาบันภายนอก ในการกำหนดนโยบาย การออกกฎหมาย หรือการใช้จ่ายของรัฐบาล

แหล่งข้อมูลทั่วไป

ดูข้อที่ 4.2.2 และ

แหล่งข้อมูลสากล

Ali Salma Hasan, รายงานปี 1997 เวทีประชาธิปไตยขององค์กร IDEA: แนวคิดต่อประชาธิปไตย (สตอกโฮล์ม: องค์กร IDEA, 1997)

Banks, A. และ Muller, C. (บรรณาธิการ), คู่มือการเมืองการปกครองของโลก ปี 1998 (นิวยอร์ก: สำนักพิมพ์ซีเอสเอ, 1998)

ระเบียบวาระการพัฒนาโอฮา, ฐานข้อมูลการสร้างขีดความสามารถทางการค้า, <http://tcbdb.wto.org/>

วิถีเอลดิส, สู่ข้อมูลการพัฒนาฐานข้อมูลนโยบายทางการเงิน, <http://www.eldis.org/>

โครงการกองทุนสากล, การตั้งกองทุนแบบเปิด ปี 2006, <http://www.openbudgetindex.org/>

สหภาพรัฐสภา, สิทธิมนุษยชนของสมาชิกรัฐสภา (คณะกรรมการแห่งสหภาพรัฐสภา), <http://www.ipu.org/ iss-e/hr-law.htm>;

คณะกรรมการการศึกษา 2: ข้อสงสัยด้านรัฐสภา กฎหมายและสิทธิมนุษยชน (สหภาพรัฐสภา), <http://www.ipu.org/strct-e/comtees.htm#C2>

Lane, J., Mckay, D. และ Newton, K., คู่มือข้อมูลการเมือง, กลุ่มประเทศขององค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา, ปรับปรุงครั้งที่ 2 (อ๊อกซฟอร์ดและนิวยอร์ก: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยอ๊อกซฟอร์ด, 1996)

การเลือกตั้งรัฐสภาและประธานาธิบดีรอบโลก, <http://www.psr.keele.ac.uk/ election.htm>

Przeworski, A., Alvarez, M. E., Cheibub, J. A. และ Limongi, F., ประชาธิปไตยและการพัฒนา: สถาบันการเมืองและความเป็นอยู่ที่ดีในโลก, 1950 –1990 (เคมบริดจ์: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเคมบริดจ์, 2000)

เครือข่ายออนไลน์ขององค์การสหประชาชาติด้านการบริหารราชการและการเงิน (UNPAN), เอกสารและฐานข้อมูลระบบการปกครองและสถาบันชาติพันธุ์ ความโปร่งใสและสำนึกรับผิดชอบ ระดับสากล ระดับภูมิภาคและเฉพาะประเทศ, <http://www.unpan.org>

แหล่งข้อมูลระดับภูมิภาค

ธนาคารเพื่อการพัฒนาแห่งแอฟริกา, รายงานการพัฒนาแอฟริกา ปี 2005: แอฟริกาในระบบการซื้อขายทั่วโลก (อ๊อกซฟอร์ด: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยอ๊อกซฟอร์ด, 2004)

ดัชนีชี้วัดผลการสำรวจความคิดเห็นของประชาชน:

ดัชนีชี้วัดแอฟโร, <http://www.afrobarometer.org/>;

ดัชนีชี้วัดเอเชีย, <http://w w w.asianbarometer.org/;

ดัชนีชี้วัดเอเชียตะวันออก, <http://eacsurvey.law.ntu.edu.tw/>;

ดัชนีชี้วัดยุโรป, <http://ec.europa.eu/public_opinion/ index_en.htm>;

ดัชนีชี้วัดลาติน, <http://www.latinobarometro.org/>

ศูนย์ลาตินอเมริกาศึกษา , มหาวิทยาลัยจอร์จทาวน์, ฐานข้อมูลการเมืองอเมริกา, <http://pdba.georgetown.edu/>

ศูนย์บริการโครงสร้างพื้นฐานด้านสังคมศาสตร์ของเยอรมัน (GESIS), โครงการสำรวจสังคมระหว่างประเทศ (ISSP), ข้อมูลการสำรวจจำนวน 38 ประเทศ ตั้งแต่ปี 1983 เป็นต้นไป, <http://www.gesis.org/en/data_service/issp/ index.htm>

สังคมแฮนซาร์ดเพื่อรัฐบาลรัฐสภา,

'บัญญัติกฎหมาย: รายงานของคณะกรรมการแห่งสังคมแฮนซาร์ดในกระบวนการนิติบัญญัติ', 1993

สถาบันเพื่อประชาธิปไตยในแอฟริกาใต้, การสำรวจความคิดเห็นของประชาชน, <http://www.idasa.org.za>

การอภิปรายรัฐสภาเสมือนจริงแห่งอเมริกา, เวทีรัฐสภานานาชาติแห่งอเมริกา, <http://www.e-fipa.org/VP/ about_vp_en.htm>

ธนาคารโลก, โครงการสนับสนุนองค์กรเอกชนโดยธนาคารโลก: บทวิจารณ์,เล่ม 1, สิ่งตีพิมพ์ 19061, 1999;

แหล่งข้อมูลทั่วไป

van der Hulst, Marc, บัญญัติรัฐสภา, สหภาพรัฐสภา, 2000, <http://www.ipu.org/english/Books. htm#Mandate>. การศึกษาเปรียบเทียบระดับโลก บนพื้นฐานการวิเคราะห์ข้อมูลการประชุมรัฐสภามากกว่า 130 ครั้ง โดยเน้นลักษณะที่เป็นจริง ความต่อเนื่อง และการดำเนินการของบัญญัติรัฐสภา นำเสนอการวิเคราะห์เปรียบเทียบข้อปฏิบัติแบบเดียวกันทั่วโลก ที่อยู่ในประเด็นของกฎหมาย การเข้าถึงแหล่งที่มาของข้อเท็จจริงต่างๆ ของพระบรมวงศานุวงศ์ ในการกระทำหน้าที่ของตน

Vanhanen, T., แนวโน้มของประชาธิปไตย: ศึกษาจาก 172 ประเทศ (ลอนดอน: สำนักพิมพ์เราท์ เลดจ์, 1997)

ธนาคารโลก, โครงการวิจัยด้านการเงินและการวิจัยของภาคเอกชนและฐานข้อมูลธนาคาร การเงินและการลงทุน <http://www.worldbank.org>;

ธนาคารโลก, รายงาน การปฏิบัติตามบรรทัดฐานและประมวลกฎหมาย (ROSCs) ด้านความโปร่งใสและการคลัง, <http://www.worldbank.org/ ifa/rosc.html>

ศูนย์ประสานงานเพื่อประชาธิปไตยโลก, เอกสารและฐานข้อมูลขององค์กรที่ทำงานด้านความโปร่งใส ความรับผิดชอบ และการเข้าถึงข้อมูล, <http://www.wmd.org/>

การพัฒนาแบบมีส่วนร่วมและธนาคารโลก: ทิศทางที่มีประสิทธิภาพเพื่อการเปลี่ยนแปลง, เล่ม 1, เอกสารการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ธนาคารโลก WDP183, 1992

มาตรฐานของแนวปฏิบัติที่ดี

มาตรฐานสากล

กฎบัตรเพื่อการบริการสาธารณะในแอฟริกา, 2001, การประชุมรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการบริการสาธารณะแห่งแอฟริกา 3 ท่าน, วินฮูค, นามิเบีย, กุมภาพันธ์ 2001

เครือจักรภพ, เครือจักรภพ (สภาลาติเมอร์) หลักการสามสาขาแห่งรัฐบาล, 2002, <http://www.cpahq.org/CommonwealthPrinciplesonThreeArmsofGovernment_pdf_media_public.aspx>

การสร้างความมั่นใจในประชาธิปไตยแบบยั่งยืนด้วยสายสัมพันธ์ชิดใกล้ระหว่างรัฐสภาและประชาชน, มติที่ไม่มีการลงคะแนนจากการประชุมรัฐสภานานาชาติครั้งที่ 98, 15 กันยายน 1997

สถาบันการเงินและบัญชี – คณะกรรมการบัญชีมาตรฐานของรัฐบาล, <http://www.fasb.org>

โครงการกองทุนสากล, การประเมินอย่างสมศักดิ์ศรี: คู่มือการวิเคราะห์การใช้งบประมาณเพื่อความก้าวหน้าของสิทธิมนุษยชน, โครงการฝึกฝนเพื่อสิทธิมนุษยชนสากลและโครงการกองทุนสากล, 2004;

มาตรฐานของแนวปฏิบัติที่ดี
ติดตามเงิน: คู่มือการติดตามงบประมาณและรายได้จากน้ำมันและก๊าซธรรมชาติ, ศูนย์นโยบายศึกษาและโครงการกองทุนสากล, 2004 สหภาพรัฐสภา, รัฐสภาและประชาธิปไตยในศตวรรษที่ 21: คู่มือการปฏิบัติที่ดี, 2006; คู่มือ: รัฐสภา, งบประมาณและเพศภาวะ, 2004, <http://www.ipu.org> Wisse, E., 'การส่งเสริมประชาธิปไตย: การสำรวจนโยบายและการนำไปใช้สากล, กระทรวงมหาดไทยและความสัมพันธ์แห่งราชอาณาจักรเนเธอร์แลนด์, ส่วนงานรัฐธรรมนูญและการตรากฎหมาย, 2006, <http://www.oecd.org> ***มาตรฐานระดับประเทศ*** นายกรัฐมนตรีแห่งออสเตรเลีย, คู่มือองค์ประกอบสำคัญของความรับผิดชอบของนายกรัฐมนตรี (แคนเบอรา: สำนักนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรี, 1998)

คำถามการประเมิน	2.3.2 การควบคุมดูแลกรมการและหน่วยงานด้านการบริหารโดยผู้นำที่มาจากการเลือกตั้งและรัฐมนตรีมีประสิทธิภาพและเปิดกว้างให้มีการตรวจสอบมากน้อยเพียงใด	
สิ่งที่ต้องค้นหา		
1) ด้านกฎหมาย: ตรวจสอบกฎหมายที่ควบคุมดุลยพินิจหรืออิสรภาพของเจ้าหน้าที่ธุรการ การเข้าถึงข้อมูลโดยกระทรวง ข้อตกลงในการปฏิบัติงานระหว่างรัฐมนตรีกับหัวหน้ากรม ความเป็นอิสระและสำนึกรับผิดชอบของผู้บริหารและหน่วยงานที่แต่งตั้งโดยฝ่ายบริหาร	*2) ด้านการปฏิบัติ:* ตรวจสอบประสิทธิภาพในการควบคุมทางการเมืองในทางปฏิบัติโดยรัฐมนตรีตลอดจนเจ้าหน้าที่บริหารงาน	*3) ตัวชี้วัดเชิงลบ:* สืบค้นหลักฐานที่แสดงให้เห็นถึงอุปสรรคเกี่ยวกับระบบราชการ การขาดสำนึกรับผิดชอบ ฯลฯ
แหล่งข้อมูลทั่วไป		
แหล่งข้อมูลสากล		***แหล่งข้อมูลระดับภูมิภาค***
ศูนย์การกำกับดูแลและทรัพยากรการพัฒนาทางสังคม, กรมพัฒนาธุรกิจระหว่างประเทศแห่งสหราชอาณาจักร, ฐานข้อมูลการปฏิรูประบบราชการพลเรือน, <http://www.gsdrc.org> ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการภาครัฐ, สำนักสิ่งแวดล้อมและการพัฒนา, มหาวิทยาลัยแมนเชสเตอร์, รายงาน, <http://www.sed.manchester.ac.uk/idpm/> สมาคมการบริหารจัดการเมือง/เขตนานาชาติ, <http://www.icma.org/>		ความร่วมมือทั่วโลกเพื่อแอฟริกา, คณะกรรมการทางการเมือง, บทบาทและการทำงานของรัฐสภาในแอฟริกา, เอกสารเผยแพร่, <http://www.gcacma.org/ PoliticalCommittee.htm> โครงการวิจัยการใช้กฎหมายสาธารณะ, มหาวิทยาลัยแทสมาเนีย, <http://www.foi.law.utas.edu.au/active/intro.html>; ครอบคลุมเสรีภาพของข้อมูลรัฐสภาและการทบทวนการบริหารจัดการ และกฎหมายบริหารจัดการเชิงเปรียบเทียบผู้ตรวจการแผ่นดิน ส่วนใหญ่รวบรวมในรูปเอกสารทางวิชาการและการวิเคราะห์มากกว่าส่วนที่เป็นแหล่งที่มา

แหล่งข้อมูลทั่วไป	
สหภาพรัฐสภา, ความสัมพันธ์ระหว่างเสียงข้างมากและเสียงข้างน้อยในรัฐสภาแอฟริกา, สัมมนารัฐสภา, 1999 PublicNet สังคมสื่อสารไร้สายเพื่อผู้ที่สนใจด้านหน่วยงานรัฐและการบริหารจัดการต่างๆ ของภาครัฐ: <http://www.publicnet.co.uk/> เครือข่ายออนไลน์ขององค์การสหประชาชาติด้านการบริหารราชการและการเงิน (UNPAN), เอกสารและฐานข้อมูลระบบการปกครองและสถาบันชาติพันธุ์ ความโปร่งใสและสำนึกรับผิดชอบระดับสากล ระดับภูมิภาคและเฉพาะประเทศ, <http://www.unpan.org> ธนาคารโลก, การปฏิรูปราชการพลเรือนศึกษา, อาทิโรเบิร์ต คลิทการ์ด, 'การขจัดสิ่งที่ไม่ถูกต้อง และเสริมกำลังข้าราชการพลเรือน', ธนาคารโลก, วอชิงตัน ดีซี, 1996 (mimeo); เว็บไซต์ส่วนกลางของธนาคารโลก, <http://0-www1.worldbank.org.library. vu.edu.au/publicsector/> (สามารถนำมาใช้สำหรับข้อคำถามต่อไป) ศูนย์ประสานงานเพื่อประชาธิปไตยโลก, เอกสารและฐานข้อมูลขององค์กรที่ทำงานด้านความโปร่งใส ความรับผิดชอบ และการเข้าถึงข้อมูล, <http://www.wmd.org/>	ฐานข้อมูลกฎหมายสาธารณะจากมหาวิทยาลัยแทสมาเนีย, <http://www.foi.law.utas.edu.au/active/index.html> Subramaniam, V. (บรรณาธิการ), การบริหารราชการและประเทศโลกที่สาม: คู่มือนานาชาติ (เวสต์พอร์ท, คอนเน็กติกัต: สำนักพิมพ์กรีนวู้ด, 1990)

มาตรฐานของแนวปฏิบัติที่ดี

ดูข้อ 2.6.1 และ 2.6.2

คำถามการประเมิน	2.3.3 ขั้นตอนในการอภิปรายสาธารณะเกี่ยวกับนโยบายและการออกกฎหมายของรัฐบาลเปิดกว้างและเป็นระบบมากน้อยเพียงใด การเข้าถึงกระบวนการปกครองเพื่อผลประโยชน์ที่เกี่ยวข้องมีความเท่าเทียมมากน้อยเพียงใด	
สิ่งที่ต้องค้นหา		
1) ด้านกฎหมาย: ตรวจสอบข้อกำหนดทางกฎหมายที่เกี่ยวกับการปรึกษาหารือสาธารณะในพื้นที่ที่มีกิจกรรมของรัฐแตกต่างกันไป รวมถึงความต้องการให้มีการเปิดเผย	*2) ด้านการปฏิบัติ:* ตรวจสอบขั้นตอนในการปรึกษาหารือว่ามีความครอบคลุมและโปร่งใสหรือไม่ในทางปฏิบัติ	*3) ตัวชี้วัดเชิงลบ:* สืบสวนการขัดขวางกระบวนการปรึกษาหารือ อย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ อคติของรัฐบาลในการปรึกษาหารือหรือการดูแลผลประโยชน์ที่สอดคล้องกันและการประท้วงต่อต้านนโยบายของรัฐบาล *ดูข้อที่ 2.6.4*
แหล่งข้อมูลทั่วไป		
แหล่งข้อมูลสากล Blagescu, M. และ Lloyd, R., รายงานสำนึกรับผิดชอบทั่วโลก ปี 2006: ควบคุมอำนาจการบัญชี (ลอนดอน: สำนักพิมพ์วัน เวิลด์ ทรัส, 2006), <http://www.oneworldtrust.org> ศูนย์วิจัยและเอกสารด้านประชาธิปไตยทางตรง, <http://c2d.unige.ch> ศูนย์ประชาสังคมศึกษา, สถาบันมหาวิทยาลัยนโยบายศึกษา จอห์น ฮอพคินส์, โครงการไม่แสวงหากำไรเปรียบเทียบและโครงการคู่มือไม่แสวงหากำไรขององค์การสหประชาชาติ, <http://www.jhu.edu/~ccss/about.html> กองทุนตั้งต้นเพื่อตอบสนองต่อเพศภาวะ, <http://www.gender-budgets.org> โครงการกองทุนสากล, เว็บไซต์ที่เกี่ยวข้องตามหัวข้อ: เพศ, เยาวชนและการพัฒนา, 2006, <http://www.internationalbudget.org>; โครงการกองทุนสากล, การตั้งกองทุนแบบเปิด ปี 2006, <http://www.openbudgetindex.org/> Krafchik, W., ประชาสังคมสามารถเพิ่มมูลค่าในการตัดสินใจด้านเงินทุนได้หรือไม่ รายละเอียดงานงบประมาณประชาสังคม, โครงการงบประมาณระหว่างประเทศ (ไม่ระบุวันที่), <http://www.internationalbudget.org/resources/library/civilsociety.pdf>	***แหล่งข้อมูลระดับภูมิภาค*** การวิจัยเชิงปฏิบัติการบนเว็บไซต์, คณะวิทยาศาสตร์สุขภาพ, มหาวิทยาลัยแห่งซิดนีย์, <http://www2.f hs.usyd.edu.au/arow/> ศูนย์การเรียนรู้และส่งเสริมการมีส่วนร่วมและการปกครองระบอบประชาธิปไตยนานาชาติ (PRIA), <http://www.pria.org/> ศูนย์ข้อมูลข่าวสารองค์กรพัฒนาเอกชน, <http://www.ngo.or.jp/> สำนักงานบริหารสาธารณะ, <http://www.opm.co.uk> Salih, M. (บรรณาธิการ), รัฐสภาแอฟริกา: ระหว่างการกำกับดูแลและรัฐบาล (นิวยอร์ก: สำนักพิมพ์พาวเกรฟ แม็กมิลลัน, 2005) รัฐบาลท้องถิ่นและประชาธิปไตยในสหราชอาณาจักร, <http://www.icele.org> และ <http://www.communities.gov.uk>	

แหล่งข้อมูลทั่วไป	
กลุ่มอำนาจการมีส่วนร่วมและกลุ่มการเปลี่ยนแปลงสังคม สถาบันพัฒนาศึกษา, มหาวิทยาลัยซัสเซ็ก, <http://www.ids.ac.uk/ids/particip/index.html> การริเริ่มอย่างมีส่วนร่วม, มหาวิทยาลัยเกล์ฟ, <http://www.oac.uoguelph.ca> องค์การสหประชาชาติ กองความก้าวหน้าของสตรี, <http://www.un.org/womenwatch/daw/index.html> สำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ และองค์กรประชาสังคม, <http://www.undp.org/partners/cso/> กองทุนสหประชาชาติเพื่อการพัฒนาสตรี, <http://www.unifem.org> สหภาพแห่งสมาคมนานาชาติ, เว็บไซต์องค์การพัฒนาเอกชน ที่สามารถค้นหาได้ (ได้มาจากหนังสือประจำปีของสมาคมนานาชาติ), <http://www.uia.org/extlinks/pub.php> ธนาคารโลก, โครงการสนับสนุนองค์กรเอกชนโดยธนาคารโลก: การทบทวนพิจารณา (เล่ม 1), สิ่งตีพิมพ์ 19061, 1999; รายงาน การปฏิบัติตามมาตรฐานและมาตรการต่างๆ (ROSCs) ด้านความโปร่งใสทางการเงิน, <http://www.worldbank.org/ifa/rosc.html>	
มาตรฐานของแนวปฏิบัติที่ดี	
มาตรฐานสากล	***มาตรฐานระดับภูมิภาค***
สำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ, การเพิ่มขีดความสามารถของประชาชน: คู่มือการมีส่วนร่วม, 1998; โครงการองค์กรประชาสังคมและการมีส่วนร่วม ธนาคารโลก, หนังสือรวบรวมต้นแบบงานวิจัยการมีส่วนร่วมของธนาคารโลก 1996, <http://www.worldbank.org/wbi/sourcebook/sbhome.htm>; การพัฒนาอย่างมีส่วนร่วมและธนาคารโลก: ทิศทางที่มีศักยภาพเพื่อการเปลี่ยนแปลง เล่ม 1, รายงานการประชุมธนาคารโลก WDP183, 1992	สภายุโรป, ข้อเสนอแนะสภายุโรป ที่ R(80) 2 การใช้อำนาจบริหารตามอำเภอใจ, 11 มีนาคม 1980; มติของสภายุโรป (77)/31 การปกป้องบุคคลที่เกี่ยวข้องกับพระราชบัญญัติว่าด้วยอำนาจบริหาร, 28 กันยายน 1977 องค์กรอเมริกัน, ปฏิญญาลาปาสว่าด้วยการกระจายอำนาจ การเสริมสร้างความเข้มแข็งในภูมิภาค การบริหารปกครองด้วยตนเองและการมีส่วนร่วมของประชาสังคม, 2001 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกฎหมายเครือจักรภพและผู้พิพากษาอาวุโสระดับภูมิภาค, แถลงการณ์ลูซากาว่าด้วยรัฐบาลภายใต้กฎหมาย, 1993

มาตรฐานของแนวปฏิบัติที่ดี	
โครงการประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน, การเริ่มต้นพลเมือง, มุ่งเน้นเรื่องประชาธิปไตยทางตรง, 2004, <http://focus.at.org/ direct-democracy/citizen-initiatives> Zimmerman, J., การเริ่มต้นพลเมือง, โครงการประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน, 2001, <http://www.aceproject.org/main/english/es/esc01b.htm>	ธนาคารเพื่อการพัฒนาระหว่างชาติอเมริกา, หนังสือแหล่งที่มาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม, 1996, <http://www.iadb.org/exr/english/POLICIES/participate/index.htm> ***มาตรฐานระดับประเทศ*** บทรัฐธรรมนูญ, กลุ่มจับตารัฐธรรมนูญเพื่อประชาธิปไตย, รายงานสรุป, มีนาคม 1997 รัฐบาลแอฟริกาใต้, สิทธิตามรัฐธรรมนูญที่เท่าเทียม, การจัดซื้อจัดจ้างสาธารณะแบบเปิดและมีการแข่งขัน, 1994 สำนักงานคณะรัฐมนตรีแห่งสหราชอาณาจักร/สำนักงานการบริหารจัดการและบุคลากร, The Judge Over Your Shoulder : การทบทวนการพิจารณาคดีคำพิพากษา (ลอนดอน:HMSO, 1987); รายงานของสำนักงานคณะกรรมการการดำเนินงานตามประชามติ (ประธาน: แพททริค เนริน) (ลอนดอน: สังคมปฏิรูปการเลือกตั้งและบทรัฐธรรมนูญ, 1996) ดูข้อที่ 1.2.2, 2.6.1 และ 2.6.2

คำถามการประเมิน	2.3.4 การบริการสาธารณะเข้าถึงได้ง่ายและเชื่อถือได้มากน้อยเพียงใด และการปรึกษาหารือกับผู้ใช้บริการในเรื่องการให้บริการเป็นระบบมากน้อยเพียงใด	
สิ่งที่ต้องค้นหา		
1) ด้านกฎหมาย: ตรวจสอบความต้องการผู้บริการสาธารณะเพื่อตั้งมาตรฐานที่เปิดเผยหรือเป้าหมายในการให้บริการหรือให้คำปรึกษากับผู้มาติดต่อ ด้านการกำหนดแผนและการปฏิบัติตามแผน รวมถึงขั้นตอนการร้องเรียนและการชดเชย	*2) ด้านการปฏิบัติ:* ตรวจสอบประสิทธิภาพของขั้นตอนในทางปฏิบัติ เพื่อรับรองว่าผู้ให้บริการสาธารณะมีการตอบสนอง	*3) ตัวชี้วัดเชิงลบ:* สืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับระดับของการร้องเรียนหรือความไม่พอใจต่อการบริการ
แหล่งข้อมูลทั่วไป		
โครงการสนับสนุน กำกับดูแล และตรวจสอบแห่งแอฟริกา (AfriMAP), เอกสารและข้อมูลเกี่ยวกับการบริการสาธารณะ, <http://www.afrimap.org>		

แหล่งข้อมูลทั่วไป

สมาคมการวิเคราะห์นโยบายสาธารณะและการจัดการ (APPAM), <http://www.appam.org>

เครือจักรภพ, หน่วยการปกครอง, <http://www.thecommonwealth.org>

ศูนย์การกำกับดูแลและทรัพยากรการพัฒนาทางสังคม, กรมพัฒนาธุรกิจระหว่างประเทศแห่งสหราชอาณาจักร (UK DFID), ฐานข้อมูลการส่งมอบบริการ, <http://www.gsdrc.org>

กลุ่มประเทศอุตสาหกรรม (G8), บริการออนไลน์ด้านประชาธิปไตยและรัฐบาล: การสนับสนุนการจัดการบริหารรัฐกิจทั่วโลก, สหรัฐอเมริกา, 1999, <http://siyaset.bilkent.edu.tr/gol-democracy/>

วิทยาลัยเศรษฐศาสตร์แห่งลอนดอน (LSE) กลุ่มนโยบายสาธารณะ, <http://www.lse.ac.uk/collections/LSEPublicPolicy/>

องค์กรเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา, เว็บไซต์การคลังสาธารณะและการบริหารจัดการและปฏิรูปกฎระเบียบ, <http://www.oecd.org>

เครือข่ายการบริการสาธารณะ, <http://www.ncvo-vol.org.uk/Networks/index.asp> สนับสนุนการปรับปรุงการกำกับดูแลและการบริหารจัดการประเทศในทวีปยุโรปตอนกลางและยุโรปตะวันออก (SIGMA), องค์กรเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (OECD), <http://www.oecd.org>

ข้อมูลเกี่ยวกับรัฐบาลท้องถิ่นและประชาธิปไตยในอังกฤษ ณ ศูนย์นานาชาติแห่งความเป็นเลิศเพื่อประชาธิปไตยท้องถิ่น (ICELE) ใน <http://www.icele.org> และข้อมูลเกี่ยวกับชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ใน <http://www.communities.gov.uk>

เครือข่ายออนไลน์ขององค์การสหประชาชาติด้านการบริหารราชการและการเงิน (UNPAN), เอกสารและฐานข้อมูลการเงินสาธารณะและทรัพยากรสาธารณะระดับสากล ระดับภูมิภาคและเฉพาะประเทศ <http://www.unpan.org>

ดูข้อที่ 1.4

มาตรฐานของแนวปฏิบัติที่ดี

กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง, 1966, มาตรา 25

กฎบัตรเพื่อการบริการสาธารณะในแอฟริกา, 2001, การประชุมรวมทวีปแอฟริกาครั้งที่สามของคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการบริการสาธารณะ, วินด์ฮุก, กุมภาพันธ์ 2001

เครือจักรภพ, การบริการในท้องถิ่นที่ดีขึ้น: การปรับปรุงการดำเนินงานของรัฐบาลในท้องถิ่นด้วยนวัตกรรมและความร่วมมือ, รายงานของภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก การประชุมสัมมนาจัดขึ้นที่เมืองกัวลาลัมเปอร์, กรกฎาคม 2005, <http://www.thecommonwealth.org>

Holzer, M., Renning-Raines, A. และ Yu, W., ทรัพยากรการวิจัยและข้อมูลเพื่อการบริหารรัฐกิจ, 2005, <http://spaa.newark.rutgers.edu/>

สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาในต่างประเทศ (ODI), วัตถุประสงค์, การออกเสียงและการเลือก: ทางเลือกสำหรับปรับปรุงการบริการสาธารณะ, การประชุมช่วงพักกลางวัน, ฤดูใบไม้ร่วง 2004, <http://www.odi.org.uk>

รัฐบาลแอฟริกาใต้, รายงานขั้นต้นในแนวทางของรัฐบาล การเปลี่ยนแปลงการให้บริการสาธารณะ, 1996, <http://www.info.gov.za/greenpapers/1996/transformingpublic.htm>

รัฐบาลสหราชอาณาจักร, เดอะ ชาเทอร์ มาร์ค เกณฑ์ในการประเมินและการส่งมอบบริการให้กับผู้ใช้, <http://www.cabinetoffice.gov.uk/chartermark/criteria/>

คณะกรรมาธิการเศรษฐกิจแอฟริกาแห่งสหประชาชาติ (UNECA), การดำเนินการอย่างมีส่วนร่วมเพื่อการบริการสาธารณะที่เป็นเลิศ, 2004, <http://www.uneca.org>

คำถามการประเมิน	2.3.5 สิทธิในการเข้าถึงข้อมูลของรัฐบาลภายใต้รัฐธรรมนูญหรือกฎหมายอื่นๆ ครอบคลุมและมีประสิทธิภาพเพียงใด	
สิ่งที่ต้องค้นหา		
1) ด้านกฎหมาย: ตรวจสอบกฎหมายที่คุ้มครองสิทธิสาธารณะในการเข้าถึงข้อมูลของรัฐ รวมไปถึงข้อจำกัด การกีดกัน ฯลฯ กฎหมายเกี่ยวกับความลับทางราชการ และการพ้นจากการสืบสวนหรือการวิจารณ์	*2) ด้านการปฏิบัติ:* ตรวจสอบผลบังคับแห่งกฎหมายในทางปฏิบัติ และความสามารถในการเข้าถึงข้อมูลรัฐบาลโดยประชาชน	*3) ตัวชี้วัดเชิงลบ:* ตรวจสอบการใช้กฎหมายที่เกี่ยวกับการห้ามเปิดเผยความลับเพื่อปกป้องการใช้อำนาจโดยมิชอบในเชิงบริหาร รวมถึงความล้มเหลวในการเปิดเผยข้อมูลอย่างมีนัยสำคัญ
แหล่งข้อมูลทั่วไป		
เสรีภาพทางข้อมูลข่าวสาร ***แหล่งข้อมูลสากล*** Article19, สหราชอาณาจักร, <http://www.article19.org> บริการประชาธิปไตยและรัฐบาลผ่านอินเตอร์เน็ต, การสนับสนุนจากการบริหารรัฐกิจทั่วโลก, <http://siyaset.bilkent.edu.tr/gol-democracy/> Freedominfo.org, <http://www.freedominfo.org/> ตัวบ่งชี้ของอำนาจตรวจสอบ (ลอนดอน, รายเดือน), <http://www.indexonline.org/> สถาบันเพื่อการรายงานข่าวสงครามและสันติภาพ, ลอนดอน, <http://www.iwpr.net> องค์กรนักข่าวไร้พรมแดน (RSF), ฝรั่งเศส, <http://www.rsf.org> มูลนิธิรอยเตอร์, สหราชอาณาจักร, <http://www.foundation.reuters.com> มูลนิธิทอมสัน, สหราชอาณาจักร, <http://www.thomsonfoundation.org.uk/> เครือข่ายออนไลน์สหประชาชาติในการบริหารราชการและการเงิน (UNPAN), เอกสารและฐานข้อมูลระบบการปกครองและสถาบัน ชาติพันธุ์ ความโปร่งใสและสำนึกรับผิดชอบ ระดับสากล ระดับภูมิภาคและเฉพาะประเทศ, <http://www.unpan.org>	***แหล่งข้อมูลระดับภูมิภาค*** ผู้สื่อข่าวแคนาดาเพื่อการแสดงออกอย่างเสรีแห่งแคนาดา (CJFE), แคนาดา, <http://www.cjfe.org> เครือข่ายสิทธินักเขียนการ์ตูน (CRN), สหรัฐอเมริกา, <http://www.cagle.com/crn/> คณะกรรมการเพื่อการคุ้มครองผู้สื่อข่าว (CPJ), สหรัฐอเมริกา, <http://www.cpj.org> สมาคมผู้จัดพิมพ์หนังสือพิมพ์ชาวยุโรป, เบลเยียม, <http://www.enpa.be> บอร์ดเสรีภาพ, สหรัฐอเมริกา, <http://www.freedomforum.org> โครงการเสรีภาพในการแสดงออก (CEE), โรมาเนีย โครงการรัฐบาลแห่งสังคมออนไลน์กลุ่มเจ็ดประเทศอุตสาหกรรม (G7), รายงานที่ตรวจสอบการริเริ่ม 17 โครงการ ของรัฐบาลที่เป็นสมาชิกกลุ่ม G7 เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลของรัฐบาลอย่างเป็นทางการผ่านทางอินเตอร์เน็ต ซึ่งดำเนินงานในปี 1996: <http://www.open.gov.uk/govoline/front.htm> สมาคมสื่อมวลชนของทวีปอเมริกา (IAPA), สหรัฐอเมริกา, <http://www.sipiapa.org> เครือข่ายเสรีภาพของการแสดงความคิดทางสากล, แคนาดา, <http://www.ifex.org>	

แหล่งข้อมูลทั่วไป	
ศูนย์ประสานงานเพื่อประชาธิปไตยโลก, เอกสารและฐานข้อมูลขององค์กรที่ทำงานด้านความโปร่งใส สำนึกรับผิดชอบและการเข้าถึงข้อมูล, <http://www.wmd.org/>	เครือข่ายการหนังสือพิมพ์สากล, <http://www.ijnet.org> สถาบันสื่อมวลชนของแอฟริกาใต้ (MISA), Namibia, <http://www.misanet.org> กลุ่มต่อต้านการสื่อ, เบลเยียม, <http://www.mediaresistance.org> เครือข่ายพิทักษ์สื่ออิสระในแอฟริกา (NDIMA), เคนยา, <http://www.freemediafoundation.org/> การริเริ่มความยุติธรรมสู่สังคมเปิด, โครงการเรื่องเสรีภาพของข้อมูลและการแสดงออก, <http://www.justiceinitiative.org> สมาคมข่าวเกาะแปซิฟิก (PINA), เกาะฟิจิ, <http://www.pinanius.com/> องค์กรสื่อแฟซิฟิก, <http://www.pmw.c2o.org/>
มาตรฐานของแนวปฏิบัติที่ดี	
ดูข้อที่ 1.2.2, 2.6.1 และ 2.6.2 ***มาตรฐานสากล*** Article19, ต้นแบบเสรีภาพของกฎหมายข้อมูลเอกสาร, 2001, <http://www.article19.org/pdfs/standards/modelfoilaw.pdf>; หลักการความมั่นคงแห่งชาติโจฮันเนสเบิร์ก, เสรีภาพในการแสดงออกและการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร, 1995; สิทธิรับรู้ของสาธารณะ: หลักการเสรีภาพของกฎหมายข้อมูลข่าวสาร, 1999 Mendel, T., รัฐสภาและการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร: การทำงานเพื่อการปกครองที่โปร่งใส, 2005, <http://siteresources.worldbank.org/WBI/Resources/Parliament_and_ Access_to_Information_with_cover.pdf> สถาบันส่งเสริมประชาธิปไตยแห่งชาติเพื่อการค้าระหว่างประเทศ, รัฐบาลโปร่งใส: การพัฒนาการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของภาครัฐ, 2005, <http://www.accessdemocracy.org>	***มาตรฐานระดับภูมิภาค*** ศาลสิทธิมนุษยชนของทวีปอเมริกา, Marcel Claude Reyes and Others v. Chile, 2007 – ยืนยันการมีสิทธิเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร เครือจักรภพ, ต้นแบบเสรีภาพของพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสาร, 2003, <http://www.thecommonwealth.org/shared_asp_files/uploadedfiles/{AC090445-A8AB-490B-8D4B-F110BD2F3AB1}_Freedom of Information.pdf> สมาคมรัฐสภาเครือจักรภพ, ข้อเสนอแนะเพื่อประชาธิปไตยที่ได้รับการบอกกล่าว, 2003, <http://www.cpahq.org/ uploadstore/docs/Perth.pdf> องค์กรอเมริกัน, AG/RES. 1932 (X X XIII-O/03), การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารภาครัฐ: การเสริมสร้างประชาธิปไตย, 2003, <http://www.oas.org/ juridico/english/ga03/agres_1932.htm> การริเริ่มต้นความยุติธรรมสู่สังคมเปิด, หลักการสำคัญของสิทธิที่ควรรู้สิบประการ, 2005, <http://www.justiceinitiative.org/ Principles/index>

มาตรฐานของแนวปฏิบัติที่ดี	
	ประชาคมเพื่อการพัฒนาแอฟริกาใต้, พิธีสารว่าด้วยวัฒนธรรม, ข้อมูลข่าวสารและกีฬา, 2000, ข้อ 17–23

มาตรฐานระดับประเทศ

รัฐบาลเบลีซ, พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสาร, 1994

รัฐบาลไอร์แลนด์, พระราชบัญญัติกระบวนการการบริหารและเสรีภาพทางข้อมูลข่าวสาร กฎหมายเพื่อแสดงความโปร่งใสในการทำงานของภาครัฐ (Sunshine Act), 1998; เสรีภาพทางข้อมูลข่าวสาร ดูเอกสารอ้างอิงได้ที่ <http://www.irlgov.ie>

รัฐบาลนิวเซาธ์เวลส์, กฎหมายคุ้มครองผู้ให้ข้อมูล, 1994

รัฐบาลควีนส์แลนด์, ร่างพระราชบัญญัติเสรีภาพทางข้อมูลข่าวสาร, 1991

รัฐบาลสวีเดน, พระราชบัญญัติเสรีภาพของสื่อมวลชน, 1766

รัฐบาลยูกันดา, คัดลอกมาจากรัฐธรรมนูญประเทศยูกันดา ปี 1995

รัฐบาลสหรัฐอเมริกา, พระราชบัญญัติการปฏิบัติงานและผลลัพธ์, P.L. 103-62, สิงหาคม 1993

สหรัฐอเมริกา, พระราชบัญญัติคณะกรรมการที่ปรึกษาแห่งชาติ, 1974

คำถามการประเมิน	2.3.6 ประชาชนมีความเชื่อมั่นในความสามารถของรัฐบาลในการแก้ไขปัญหาหลักของสังคม และเชื่อมั่นในความสามารถของตนเองในการกดดันรัฐบาลมากน้อยเพียงใด

สิ่งที่ต้องค้นหา

1) ตัวชี้วัดเชิงลบและเชิงบวก: สืบค้นข้อมูลการสำรวจความพึงพอใจและความไม่พึงพอใจของประชาชนต่อระบบของรัฐบาล และข้อมูลการสำรวจระดับความเชื่อมั่นของประชาชนต่อตนเองในการโน้มน้าวรัฐบาลและชีวิตสาธารณะโดยทั่วไป

แหล่งข้อมูลทั่วไป

ดัชนีชี้วัดแอฟโร, <http://www.afrobarometer.org/>

ดัชนีชี้วัดเอเชีย, <http://www.asianbarometer.org/>

ดัชนีชี้วัดเอเชียตะวันออก, <http://eacsurvey.law.ntu.edu.tw/>

ดัชนีชี้วัดยุโรป, <http://ec.europa.eu/public_opinion/index_en.htm>

ดัชนีชี้วัดลาติน, <http://www.latinobarometro.org/>

ศูนย์การศึกษานโยบายสาธารณะ, มหาวิทยาลัยอเบอร์ดีน, 'การสำรวจดัชนีชี้วัด' – การสำรวจความคิดเห็นของประชาชนต่อสังคมยุคหลังคอมมิวนิสต์ (และเกาหลี), <http://www.abdn.ac.uk/cspp/>;

สื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ ของตัวชี้วัดการสนับสนุนระบอบการปกครองและความเชื่อมั่นต่อสังคมยุคหลังคอมมิวนิสต์, บัญชีรายชื่อธุรกิจการพิมพ์ฉบับสมบูรณ์และฐานข้อมูล การสืบค้นข้อมูลแนวคิดยุโรปผ่านอิเล็กทรอนิกส์ (SEEC), <http://www.abdn.ac.uk/cspp/>

สมาคมรัฐสภาเครือจักรภพ, รัฐสภาและประชาชน: สภาพความเป็นจริงและการตระหนักรู้ของสาธารณชน, <http://www.cpahq.org>

Kaase, M., ความเชื่อมั่นในรัฐบาล (อ๊อกซฟอร์ด: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยอ๊อกซฟอร์ดและมูลนิธิวิทยาศาสตร์ยุโรป, 1998)

2.4 ประสิทธิผลด้านการเป็นประชาธิปไตยของรัฐสภา

คำถามในการประเมิน: รัฐสภาหรือการออกกฎหมายได้ช่วยทำให้กระบวนการประชาธิปไตยเป็นไปอย่างมีประสิทธิผลหรือไม่

คำถามการประเมิน	2.4.1 รัฐสภาหรือการออกกฎหมายโดยฝ่ายบริหารมีความเป็นอิสระมากน้อยเพียงใด และสมาชิกสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระมากน้อยเพียงใด	
สิ่งที่ต้องค้นหา		
1) ด้านกฎหมาย: ตรวจสอบกฎหมายพื้นฐานเพื่อให้รัฐสภาหรือการบัญญัติกฎหมายมีความเป็นอิสระจากฝ่ายบริหาร รวมถึงการควบคุมการว่าจ้างพนักงาน งบประมาณ ตารางเวลา คำแนะนำทางด้านกฎหมาย สิทธิการถอดถอน ฯลฯ ตรวจสอบการคุ้มครองทางกฎหมายให้แก่สมาชิกรัฐสภาในการปฏิบัติหน้าที่ การแสดงความคิดเห็นและการดำเนินงานอย่างเสรี	*2) ด้านการปฏิบัติ:* ตรวจสอบสิทธิทางกฎหมายว่าได้รับการคุ้มครองอย่างมีประสิทธิภาพหรือไม่ในทางปฏิบัติ	*3) ตัวชี้วัดเชิงลบ:* สืบค้นหลักฐานเกี่ยวกับความเชื่อมั่นในฝ่ายบริหารที่ส่งผลต่อการทำงานของรัฐสภาหรือฝ่ายนิติบัญญัติ ข้อจำกัดสำคัญใดๆ ที่เกี่ยวกับเสรีภาพของสมาชิกรัฐสภาไม่ว่าจะมาจากรัฐบาล รัฐสภา หรือพรรคการเมือง ที่ขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่เพื่อตอบสนองต่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง
แหล่งข้อมูลทั่วไป		
ศูนย์การกำกับดูแลและทรัพยากรการพัฒนาทางสังคม, กรมพัฒนาธุรกิจระหว่างประเทศแห่งสหราชอาณาจักร, ฐานข้อมูลของสภานิติบัญญัติที่มีประสิทธิภาพ, <http://www.gsdrc.org> สหภาพรัฐสภา, ฐานข้อมูลพาร์ไลน์, <http://www.ipu.org/parline-e/parlinesearch.asp> Norris, P., สร้างพรรคการเมือง: การปฏิรูปกฎระเบียบทางกฎหมายและกฎระเบียบภายใน, จัดทำรายงานโดยองค์กร IDEA, 2004 Salih, M. (บรรณาธิการ), รัฐสภาแอฟริกา: ระหว่างการกำกับดูแลและรัฐบาล (นิวยอร์ก: สำนักพิมพ์พาวเกรฟ แมกมิเลียน, 2005) Scarrow, S., พรรคการเมืองและประชาธิปไตยในมุมมองเชิงทฤษฎีและปฏิบัติ: การดำเนินการด้านประชาธิปไตยภายในพรรคการเมือง (วอชิงตัน ดีซี: สถาบันส่งเสริมประชาธิปไตยแห่งชาติเพื่อการค้าระหว่างประเทศ, 2005), <http://www.accessdemocracy.org/library/1951_polpart_scarrow _110105.pdf>		
มาตรฐานของแนวปฏิบัติที่ดี		
สมาคมรัฐสภาเครือจักรภพ, แนวทางปฏิบัติสำหรับเครือจักรภพแห่งสภาลาดิเมอร์, 1998, <http://www.cpahq.org> Beetham, D., รัฐสภาและประชาธิปไตยในศตวรรษที่ 21: แนวทางสู่วิธีปฏิบัติที่ดี (เจนีวา: สหภาพรัฐสภา, 2006)		

มาตรฐานของแนวปฏิบัติที่ดี
รัฐบาลอินเดีย, บทบัญญัติว่าด้วยการถูกตัดสิทธิจากการไม่ปฏิบัติตาม (การตรากฎหมายข้ามชั้น), กำหนดการที่ 10 เพื่อรัฐธรรมนูญแห่งอินเดีย เพิ่มเติมจากการแก้ไขพระราชบัญญัติที่ 52 , 1985, และพระราชบัญญัติที่ 91, 2003
สถาบันส่งเสริมประชาธิปไตยแห่งชาติเพื่อการค้าระหว่างประเทศ, เสริมสร้างความสามารถด้านนิติบัญญัติเรื่องความสัมพันธ์ของฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหาร, 2000, <http://www.accessdemocracy.org>
องค์การเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศแห่งสหรัฐอเมริกา, คู่มือการเสริมสร้างประสิทธิภาพด้านนิติบัญญัติ, 2000, <http://www.usaid.gov>

คำถามการประเมิน	2.4.2 อำนาจของรัฐสภาหรือฝ่ายนิติบัญญัติในการริเริ่ม พิจารณา และแก้ไขตัวบทกฎหมาย ครอบคลุมและมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด	
สิ่งที่ต้องค้นหา		
1) ด้านกฎหมาย: ตรวจสอบหลักเกณฑ์ที่ควบคุมการออกกฎหมาย (การปรึกษาหารือ การริเริ่ม การตรวจสอบอย่างละเอียด การแก้ไขเพิ่มเติม) ระยะเวลาที่จัดสรรให้กระบวนการนิติบัญญัติ และหลักเกณฑ์ของบทบัญญัติที่อาศัยอำนาจกฎหมายอื่น	*2) ด้านการปฏิบัติ:* ตรวจสอบประสิทธิภาพของขั้นตอนการพิจารณากฎหมายในทางปฏิบัติ	*3) ตัวชี้วัดเชิงลบ:* ตรวจสอบข้อมูลเกี่ยวกับการออกกฎหมายเร่งด่วนที่ขาดความรอบคอบ การปรึกษาหารือไม่เพียงพอ หรือถูกละเลย การใช้เครื่องประหารชีวิต รวมถึงการวิพากษ์วิจารณ์แบบเสียดสี

แหล่งข้อมูลทั่วไป	
แหล่งข้อมูลสากล	***แหล่งข้อมูลระดับภูมิภาค***
Banks, A. และ Muller, C. (บรรณาธิการ), คู่มือการเมืองโลก ปี 1998 (นิวยอร์ก: สำนักพิมพ์ซีเอสเอ, 1998)	Ali Salma Hasan, รายงานปี 1997 เวทีประชาธิปไตยองค์กร IDEA: แนวคิดต่อประชาธิปไตย (สตอล์กโฮม: องค์กร IDEA, 1997)
ทำเนียบรัฐบาลทั่วโลก (ลอนดอน: สำนักพิมพ์ยูโรปา, 1995)	Bergougnous, Georges (หัวหน้าฝ่ายกฎหมายของสภารัฐธรรมนูญฝรั่งเศส), ประธานกลุ่มรัฐสภาแห่งชาติ, 2000 (ครอบคลุมการตอบรับของสภา 150 ครั้ง), <http://www.ipu.org/ english/ Books.htm#Mandate>
สหภาพรัฐสภา, ข้อมูลเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญและรัฐสภา (ทุก 2 ปี);	ศูนย์ลาตินอเมริกาศึกษา, มหาวิทยาลัยจอร์จทาวน์, ฐานข้อมูลการเมืองอเมริกา, <http:/pdba.georgetown.edu/>
สิทธิมนุษยชนของสมาชิกรัฐสภา (คณะกรรมการแห่งสหภาพรัฐสภา), <http://www.ipu.org/iss-e/hr-law.htm>;	
รัฐสภาในโลก: สรุปการอ้างอิงเปรียบเทียบ (อัลเดอร์ช็อต: โกเวอร์, 1986);	

แหล่งข้อมูลทั่วไป

ฐานข้อมูลพาร์ไลน์, <http://www.ipu.org/parline-e/parlinesearch.asp>;

ฐานข้อมูลพาร์ลิท, ฐานข้อมูลออนไลน์ของข่าวสารรัฐสภา จาก <http://www.ipu.org/parlit-e/parlitsearch.asp>;

คณะกรรมการการศึกษา 2: ข้อสงสัยเกี่ยวกับ รัฐสภา กฎหมายและสิทธิมนุษยชน, <http://www.ipu.org/strct-e/comtees.htm#C2>

Lane, J., Mckay, D. และ Newton, K., คู่มือข้อมูลการเมือง, ประเทศสมาชิกองค์กรเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนาประเทศ, ปรับปรุงครั้งที่ 2 (อ๊อกซฟอร์ด: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยอ๊อกซฟอร์ด, 1996)

Laundy, P., รัฐสภาในโลกสมัยใหม่ (อาวเดอชอร์ท: สำนักพิมพ์ดาร์ดเมาธ์, เพื่อสหภาพรัฐสภา, 1989)

Przeworski, A., Alvarez, M. E., Cheibub,

J. A. และ Limongi, F., ประชาธิปไตยและการพัฒนา: สถาบันการเมืองและความเจริญรุ่งเรืองในโลก, 1950–1990 (เคมบริดจ์: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยเคมบริดจ์, 2000)

เครือข่ายออนไลน์ขององค์การสหประชาชาติในการบริหารราชการและการเงิน (UNPAN), ระหว่างประเทศ, เอกสารเฉพาะประเทศและภูมิภาค, ฐานข้อมูลตามระบบปกครองและสถาบัน, เชื้อชาติ, ความโปร่งใสและภาระรับผิดชอบ, <http://www.unpan.org>

สังคมแฮนซาร์ดเพื่อการปกครองระบบรัฐสภา,

'บัญญัติกฎหมาย: รายงานของคณะกรรมการแห่งสังคมแฮนซาร์ด ในกระบวนการนิติบัญญัติ, 1993

สถาบันเพื่อประชาธิปไตยในแอฟริกาใต้, การสำรวจความคิดเห็นสาธารณะ, <http://www.idasa.org.za>

Neher, C. และ Marlay, R., ประชาธิปไตยและการพัฒนาในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (โบลเดอร์, โคโลราโด. สำนักพิมพ์เวสท์วิว, 1996)

Salih, M. (บรรณาธิการ), รัฐสภาแอฟริกา: ระหว่างการปกครองและรัฐบาล (นิวยอร์ก: สำนักพิมพ์พาวเกรฟ แมกมิเลียน, 2005)

Vanhanen, T., แนวโน้มของประชาธิปไตย: ศึกษาจาก 172 ประเทศ (ลอนดอน: สำนักพิมพ์เราท์เลดจ์, 1997)

เวทีรัฐสภาเสมือนจริงของอเมริกา, เวทีรัฐสภาแห่งอเมริกา, <http://www.e-fipa.org/VP/about_vp_en.htm>

มาตรฐานของแนวปฏิบัติที่ดี

มาตรฐานสากล

สร้างความมั่นใจในประชาธิปไตยแบบยั่งยืนด้วยการประสานรัฐสภาและประชาชนเข้าด้วยกันอย่างใกล้ชิด, มติที่ไม่มีการลงคะแนนจากการประชุมรัฐสภานานาชาติครั้งที่ 98, ไคโร, 15 กันยายน 1997

สหภาพรัฐสภาและสำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ, สิบปีแห่งการเสริมสร้างประสิทธิภาพของรัฐสภาในแอฟริกา, 1991–2000: การถอดบทเรียนและหนทางข้างหน้า, 2003, <http://www.ipu.org/pdf/publications/africa2000_en.pdf>

มาตรฐานระดับภูมิภาค

ความร่วมมือทั่วโลกเพื่อแอฟริกา, คณะกรรมการทางการเมือง, บทบาทและการทำงานของรัฐสภาในแอฟริกา, เอกสารเผยแพร่ <http://www.gcacma.org/PoliticalCommittee.htm>

Harris, I., มุ่งสู่ความก้าวหน้าของการบริหารรัฐสภาในแอฟริกาตะวันตกอย่างมีประสิทธิภาพ, สมาคมเลขาธิการรัฐสภา, 2005, <http://www.asgp.info/documents/ Geneva_2005/1st_conference_Nigerian.pdf>

มาตรฐานของแนวปฏิบัติที่ดี	
สำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ, บันทึกการพัฒนารัฐสภา, 2003, <http://www.undp.org/ governance/docs/ ParlPN_ENGLISH.pdf>	รายงานการสัมมนา หัวข้อการบริหารรัฐสภาและความร่วมมือนิติบัญญัติ, จัดโดยศูนย์ยุโรปเพื่อการวิจัยรัฐสภาและเอกสารอ้างอิง (ECPRD) และผู้แทนหอการค้าอิตาลี, 2003, <http://de.camera.it/ files/pdf/dossier.pdf>
องค์การเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศแห่งสหรัฐอเมริกา, คู่มือเสริมสร้างประสิทธิภาพของสภานิติบัญญัติ, 2000, <http://www.usaid.gov/ our_work/democracy_and_governance/ publications/pdfs/pnacf632.pdf>	***มาตรฐานระดับประเทศ***
Beetham, D., รัฐสภาและระบอบประชาธิปไตยในศตวรรษที่ 21: คู่มือการปฏิบัติที่ดี (เจนีวา: สหภาพรัฐสภา, 2006)	สังคมแฮนซาร์ดเพื่อการปกครองระบบรัฐสภา, บัญญัติกฎหมาย: รายงานของคณะกรรมการแห่งสังคมแฮนซาร์ด ในกระบวนการนิติบัญญัติ, 1993
สถาบันส่งเสริมประชาธิปไตยแห่งชาติเพื่อการค้าระหว่างประเทศ, คณะกรรมการสภานิติบัญญัติ: กรมแรงงาน, 1996, <http://w w w. accesdemocracy.org/library/ 030_ww_committees.pdf>	Munyenyembe, R. T. C. (ประธานกิตติมศักดิ์สมัชชาแห่งชาติแห่งมาลาวี), 'รัฐสภา: สิ่งที่ทำให้ประชาธิปไตยบรรลุผล', รายงานนำเสนอในการประชุมภายหลังการเลือกตั้งระดับ ภูมิภาคในแอฟริกาใต้, มหาวิทยาลัยนามิเบีย, 1995
Wisse, E., 'การส่งเสริมประชาธิปไตย: การสำรวจนโยบายและการนำไปใช้นานาชาติว่าด้วยการดำเนินตามนโยบายและการดำเนินงาน', กระทรวงมหาดไทยและความสัมพันธ์แห่งราชอาณาจักรเนเธอร์แลนด์, ส่วนงานรัฐธรรมนูญและการตรากฎหมาย, 2006, <http://www.oecd.org>	รัฐสภานามิเบีย, 'รัฐสภาประชาธิปไตยหนึ่งเดียวในนามิเบีย', 1995 ซิมบับเว, รัฐสภาแห่ง 'การเสริมสร้างประชาธิปไตยในระบบรัฐสภาซิมบับเว', รายงานการก่อตั้ง, คณะกรรมการปฏิรูปรัฐสภา, พฤษภาคม 1998

คำถามการประเมิน	2.4.3 อำนาจของรัฐสภาหรือฝ่ายนิติบัญญัติในการตรวจสอบฝ่ายบริหารและการพิจารณา ครอบคลุมและมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด	
สิ่งที่ต้องค้นหา		
1) ด้านกฎหมาย: ตรวจสอบกฎหมายที่ควบคุมการพิจารณากฎหมายของฝ่ายบริหาร เจ้าพนักงาน นโยบายและการดำเนินการ รวมถึงอำนาจของการเปิดเผยข้อมูลและการลงโทษ	*2) ด้านการปฏิบัติ:* ตรวจสอบประสิทธิภาพของขั้นตอนการพิจารณาในทางปฏิบัติ ความมีอิสระของข้อมูลภาครัฐและการให้บริการด้านสถิติ ผู้บัญญัติกฎหมายเข้าถึงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่ไม่ใช่ภาครัฐ บทบาทและประสิทธิภาพของคณะกรรมาธิการกิจการรัฐสภา รวมถึงการที่สื่อเข้าถึงกิจกรรมที่เกี่ยวกับกฎหมาย	*3) ตัวชี้วัดเชิงลบ:* การกีดกันคนบางกลุ่มออกจากกระบวนการพิจารณา การไม่มีอำนาจพอที่จะสอบสวนหรือลงโทษ การบันทึกความล้มเหลวที่มีนัยสำคัญ

แหล่งข้อมูลทั่วไป

Banks, A. และ Muller, C. (บรรณาธิการ), คู่มือการเมืองโลก ปี 1998 (นิวยอร์ก: สำนักพิมพ์ซีเอสเอ,1998)

ศูนย์ข้อมูลและเทคโนโลยีการสื่อสารในรัฐสภาสากล, <http://www.ictparliament.org/>

ธนาคารเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศในทวีปอเมริกา, 'พรรคการเมือง สภานิติบัญญัติ และประธานาธิบดี', ใน ความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจและสังคมในลาตินอเมริกา , รายงาน ปี 2006, 2006 (บทที่ 3), <http://www.iadb.org/res/ipes/2006/chapter3.cfm>

สหภาพรัฐสภา, ข้อมูลเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญและรัฐสภา (ทุก 2 ปี);

ญัตติรัฐสภา (เจนีวา: สหภาพรัฐสภา, 2000);

ฐานข้อมูลพาร์ไลน์, <http://www.ipu.org/parline-e/parlinesearch.asp>

ฐานข้อมูลกฎหมายมหาชน มหาวิทยาลัยทาสมาเนีย <http://www.foi.law.utas.edu.au/active/index.html>

Salih, M. (บรรณาธิการ), รัฐสภาแอฟริกา: ระหว่างการกำกับดูแลและรัฐบาล (นิวยอร์ก: สำนักพิมพ์พาวเกรฟแมกมิเลียน, 2005)

เครือข่ายออนไลน์ขององค์การสหประชาชาติในการบริหารราชการและการเงิน (UNPAN), เอกสารและฐานข้อมูลระหว่างประเทศ ระดับภูมิภาค และเฉพาะประเทศ เรื่องระบบการปกครองและสถาบัน, ชาติพันธุ์, ความโปร่งใสและภาระรับผิดชอบ, <http://www.unpan.org>

มหาวิทยาลัยลอนดอนคอลเลจ, สำนักวิทยาศาสตร์การเมือง, หน่วยรัฐธรรมนูญ, 'กลุ่มจับตารัฐธรรมนูญ', รายงานสรุป, มีนาคม 1997

การขับเคลื่อนโลกเพื่อประชาธิปไตย, เอกสารและฐานข้อมูลขององค์กรที่ทำงานโปร่งใส มีความรับผิดชอบและการเข้าถึงข้อมูล, <http://www.wmd.org/>

มาตรฐานของแนวปฏิบัติที่ดี

ดูข้อ 2.4.2 และ

มาตรฐานสากล

สำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ, บันทึกการพัฒนารัฐสภา, 2003, <http://www.undp.org/ governance/docs/ ParlPN_ENGLISH.pdf>

ธนาคารโลก, สถาบันการตรวจสอบคุณสมบัติและหน้าที่ศาลฎีกา, 2001, <http://www1.worldbank.org/prem/ PREMNotes/premnote59.pdf>

สหภาพรัฐสภา, เกณฑ์การวัดฐานข้อมูลพาร์ไลน์เกี่ยวกับการกำกับดูแลของรัฐสภา, 2006, <http://www.ipu.org/ parline-e/ parlinesearch.asp>

สหภาพรัฐสภาและสำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ, สิบปีแห่งการเสริมสร้างประสิทธิภาพของรัฐสภาในแอฟริกา, 1991–2000: การถอดบทเรียนและหนทางข้างหน้า,

มาตรฐานระดับภูมิภาค

องค์กรเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา, 'ความสัมพันธ์ระหว่างสถาบันตรวจสอบศาลฎีกาและคณะกรรมการรัฐสภา', 2002, <http://appli1.oecd.org/olis/2002doc.nsf/ linkto/ccnm-gov-sigma(2002)1>

สมาคมรัฐสภาเครือจักรภพ, การบริหารและการจัดหาเงินของรัฐสภา: รายงานกลุ่มศึกษา, 2005, <http://www.cpahq.org/Administration andFinancingofParliamentStudyGroup Report_pdf_media_public.aspx>;

กลุ่มศึกษาเรื่องการบริหารและการจัดหาเงินของรัฐสภา: ข้อเสนอแนะสำคัญ, 2005, <http://www.cpahq.org/ Theadministrationandfinancingof Parliaments_pdf_media_public.aspx>

มาตรฐานของแนวปฏิบัติที่ดี

สถาบันส่งเสริมประชาธิปไตยแห่งชาติเพื่อการค้าระหว่างประเทศ, บทบาทและประสิทธิผลของสถาบันผู้ตรวจการแผ่นดิน, 2005;

การเพิ่มขีดความสามารถทางนิติบัญญัติในด้านความสัมพันธ์ระหว่างนิติบัญญัติและบริหาร, 2000;

คณะกรรมการสภานิติบัญญัติ: กรมแรงงาน, 1996, <http://www.accessdemocracy.org>

Pelizzo, R., Stapenhurst, R. และ Olson, D. (บรรณาธิการ), แนวทางการตรวจสอบของรัฐสภา (วอชิงตัน ดีซี: สถาบันธนาคารโลก, 2004), <http://siteresources.worldbank.org/ WBI/ Resources/TrendsinParliamentary Oversight-FINAL.pdf>

Pelizzo, R. และ Stapenhurst, R. (บรรณาธิการ), สภานิติบัญญัติและการตรวจสอบ (วอชิงตัน ดีซี: สถาบันธนาคารโลก, 2004), <http://siteresources.worldbank.org/ EXTPARLIAMENTARIANS/Resources/ Legislatures_and_Oversight.pdf>

องค์การเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศแห่งสหรัฐอเมริกา, คู่มือการเสริมสร้างประสิทธิภาพฝ่ายนิติบัญญัติ, 2000, <http://www.usaid.gov/ our_work/democracy_and_governance/ publications/pdfs/pnacf632.pdf>

Gay, O. และ Winetrobe, B., การตรวจสอบรัฐสภา: คณะกรรมการตรวจสอบในบริบทเชิงเปรียบเทียบ รายงานต่อคณะกรรมการตรวจสอบแห่งรัฐสภาสกอตแลนด์, 2003 <http://www.scottish.parliament.uk/business/ committees/historic/audit/ reports-03/ aur03-legacy-02.htm>

ความร่วมมือทั่วโลกเพื่อแอฟริกา, คณะกรรมการทางการเมือง, บทบาทและการทำงานของรัฐสภาในแอฟริกา, เอกสารเผยแพร่ <http:// www.gcacma.org/ PoliticalCommittee.htm>

Harris, I., มุ่งสู่วิวัฒนาการของการบริหารรัฐสภาในแอฟริกาตะวันตกอย่างมีประสิทธิภาพ, สมาคมเลขาธิการรัฐสภา, 2005,<http:// www.asgp.info/documents/Geneva_2005/ 1st_conference_Nigerian.pdf>

รายงานการสัมมนา หัวข้อการบริหารรัฐสภาและความร่วมมือนิติบัญญัติ, จัดโดยศูนย์ยุโรปเพื่อการวิจัยรัฐสภาและเอกสารอ้างอิง (ECPRD) และผู้แทนหอการค้าอิตาลี, 2003, <http://de.camera.it/files/pdf/dossier.pdf>

มาตรฐานระดับประเทศ

Munyenyembe, R. T. C. (ประธานกิติมศักดิ์สมัชชาแห่งชาติแห่งมาลาวี), ‘รัฐสภา: สิ่งที่ทำให้ประชาธิปไตยบรรลุผล’, รายงานนำเสนอในการประชุมภายหลังการเลือกตั้งระดับภูมิภาคในแอฟริกาใต้, มหาวิทยาลัยนามิเบีย, 1995

คณะกรรมการปฏิรูปรัฐสภา,‘การเสริมสร้างประชาธิปไตยในระบบรัฐสภาซิมบับเว’, รายงานการก่อตั้ง, รัฐสภาแห่งซิมบับเว, มีนาคม 1998

สภาสหราชอาณาจักร, คณะกรรมการประสานงาน, เปลี่ยนสมดุล: คณะกรรมการและฝ่ายบริหารได้รับการคัดเลือก, รายงานฉบับแรกของคณะกรรมการประสานงาน, สมัยประชุม 1999/2000, HC 300 (ลอนดอน: The Stationary Office, 2000)

สภาสหราชอาณาจักร, คณะกรรมการดำเนินงาน, การทำงานของคณะกรรมการที่ถูกคัดเลือก, สมัยประชุม 1989/90, HC 19 (ลอนดอน: HMSO, 1990)

สภาสหราชอาณาจักร, คณะกรรมการบริการสาธารณะ, สำนึกรับผิดชอบและความรับผิดชอบของคณะรัฐมนตรี, สมัยประชุม 1995/96, HC 313 (ลอนดอน: HMSO, 1996)

มาตรฐานของแนวปฏิบัติที่ดี	
	รายงานการตรวจสอบและความรับผิดชอบของรัฐสภา, จัดเตรียมโดย Hugh Corder, Saras Jagwanth และ Fred Soltau, คณะนิติศาสตร์, มหาวิทยาลัยแห่งเคปทาวน์, กรกฎาคม 1999, <http://www.pmg.org.za/bills/oversight&account.htm>, สนับสนุนโดย กลุ่มตรวจสอบของรัฐสภา, แอฟริกาใต้ (เข้าถึงเมื่อ 5 กรกฎาคม 2000)

คำถามการประเมิน	2.4.4 ขั้นตอนการอนุมัติ และการควบคุมดูแลการเก็บภาษีอากรและการใช้จ่ายสาธารณะ เข้มงวดมากน้อยเพียงใด	
สิ่งที่ต้องค้นหา		
1) ด้านกฎหมาย: ตรวจสอบกฎหมายที่ควบคุมการจัดเก็บภาษีและการใช้จ่ายสาธารณะ รวมถึงขอบเขตการใช้ดุลยพินิจของผู้บริหาร มาตรการป้องกันการหลีกเลี่ยงภาษี	*2) ด้านการปฏิบัติ:* ตรวจสอบประสิทธิภาพของขั้นตอนการพิจารณาด้านการคลังสาธารณะ รวมถึงความเป็นอิสระขององค์กรตรวจสอบและหน่วยงานด้านการบัญชี และประสิทธิภาพของระบบการจัดเก็บภาษี	*3) ตัวชี้วัดเชิงลบ:* สืบสวนการฉ้อฉล การประพฤติโดยมิชอบ การขาดความโปร่งใสในการใช้จ่ายสาธารณะ การหลีกเลี่ยงภาษีและตลาดมืด
แหล่งข้อมูลทั่วไป		
แหล่งข้อมูลสากล		***แหล่งข้อมูลระดับภูมิภาค***
หน่วยข่าวกรองเศรษฐศาสตร์, รายงานประเทศ, <http://www.eiu.com/> วิถีเอลดิสสู่ข้อมูลการพัฒนา, ฐานข้อมูลนโยบายทางการเงิน, <http://www.eldis.org/> กองทุนการเงินระหว่างประเทศ, เอกสารการดำเนินงาน, <http://www.imf.org>; ฐานข้อมูลเศรษฐกิจโลกในอนาคต, กองทุนการเงินระหว่างประเทศ, กันยายน 2006 โครงการกองทุนสากล, งานวิจัยด้านนิติบัญญัติและการตรวจสอบงบประมาณ, <http://www.internationalbudget.org>; โครงการกองทุนสากล, ริเริ่มกองทุนเปิดในปี 2006, <http://www.openbudgetindex.org/>		ธนาคารเพื่อการพัฒนาเอเชีย (ADB), <http://www.adb.org> การประชุมเชิงปฏิบัติการด้านงานวิจัยเชิงทฤษฎี (Atelier de Recherches Théoriques) François Perroux, <http://www.univ-mlv.fr/artfperroux/> ศูนย์ลาตินอเมริกาศึกษา, มหาวิทยาลัยจอร์จทาวน์, ฐานข้อมูลการเมืองอเมริกา, <http://pdba.georgetown.edu/> ความร่วมมือทั่วโลกเพื่อแอฟริกา, คณะกรรมการเศรษฐกิจ, การยกระดับสภาพแวดล้อมเพื่อการลงทุนในแอฟริกา, <http://www.gcacma.org>

แหล่งข้อมูลทั่วไป

เครือข่ายเศรษฐกิจการเมืองระหว่างประเทศ, <http://www.isanet.org/sections/ipe/>

สหภาพรัฐสภา, ข้อมูลรัฐธรรมนูญและรัฐสภา (ทุก 2 ปี)

ข่าวการติดตามและประเมินผล (MandE), รายการครอบคลุมเทคนิคการประเมินและสิ่งพิมพ์, <http://www.mande.co.uk>

เครือข่ายออนไลน์ของ สหประชาชาติในการบริหารราชการและการเงิน (UNPAN), เอกสารและฐานข้อมูลระหว่างประเทศ ระดับภูมิภาค เฉพาะประเทศ และเฉพาะประเทศ ด้านการเงินสาธารณะและทรัพยากรสาธารณะ, <http://www.unpan.org>

ชุดรายงานวิจัยเศรษฐศาสตร์วอร์วิค, <http://www2.warwick.ac.uk/fac/soc/economics/research/papers/>

ธนาคารโลก, ตัวชี้วัดการพัฒนาโลก ปี 2006,

ธนาคารโลก, 2006, <http://www.worldbank.org/data>; ธนาคารโลก, รายงานการปฏิบัติตามมาตรฐานและมาตรการ (ROSCs) ด้านความโปร่งใสทางการเงิน, <http://www.worldbank.org/ifa/rosc.html>

ศูนย์ประสานงานเพื่อประชาธิปไตยโลก, เอกสารและฐานข้อมูลขององค์กรที่ทำงานด้านความโปร่งใส ความสำนึกรับผิดชอบ และการเข้าถึงข้อมูล, <http://www.wmd.org/>

สำนักวิจัยเศรษฐกิจแห่งชาติ สหรัฐอเมริกา (NBER) โครงการวิกฤตการณ์อัตราแลกเปลี่ยนในประเทศตลาดเกิดใหม่, <http://www.nber.org/crisis/> องค์กรเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา,

เว็บไซต์การคลัง การบริหารจัดการและปฏิรูป, <http://www.oecd.org>

วารสารการเงินคาบมหาสมุทรแปซิฟิก, เวทีแสดงความคิดเห็นต่องานวิจัยเชิงวิชาการ หัวข้อตลาดทุนในประเทศต่างๆ ของเอเชียแปซิฟิก, <http://www.elsevier.com>

Salih, M. (บรรณาธิการ), รัฐสภาแอฟริกา: ระหว่างการกำกับดูแลและรัฐบาล (นิวยอร์ก: สำนักพิมพ์พาวเกรฟ แมกมิเลียน, 2005)

เว็บไซต์การประเมินแห่งสหราชอาณาจักร, <http://www.evaluation.org.uk/>. (สมาชิกที่เป็นตัวแทนของการสอบถาม ครอบคลุมทั้งด้านการบริการสังคม การพัฒนาเศรษฐกิจ การศึกษา วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การจัดการบริการสุขภาพ และนโยบาย)

มาตรฐานของแนวปฏิบัติที่ดี

มาตรฐานหลัก 12 ประการจากเวทีเสถียรภาพทางการเงิน (<http://www.fsforum.org>), ในบทสรุปของมาตรฐาน (กว่า 65 มาตรฐาน),

กฎระเบียบและการกำกับดูแลทางการเงิน

คณะกรรมการกำกับดูแลการธนาคารบาเซิล (BCBS), หลักการสำหรับการกำกับดูแลธนาคารอย่างมีประสิทธิภาพ, 2006

มูลนิธิการเงินการบัญชี-รัฐบาล คณะกรรมการมาตรฐานการบัญชี, <http://www.fasb.org>

นโยบายมหภาคและความโปร่งใสของข้อมูล

กองทุนการเงินระหว่างประเทศ, มาตรการของแนวปฏิบัติที่ดีเพื่อความโปร่งใสทางการเงิน, 2001;

มาตรการของแนวปฏิบัติที่ดีเพื่อความโปร่งใสทางนโยบายการเงินและเงินตรา, 1999;

มาตรฐานการเผยแพร่ข้อมูลพิเศษ/มาตรฐานการเผยแพร่ข้อมูลทั่วไป, <http://dsbb.imf.org/Applications/web/dsbbhome/>

มาตรฐานของแนวปฏิบัติที่ดี

สมาคมระหว่างประเทศแห่งผู้ให้บริการประกันภัย (IAIS), หลักการกำกับดูแลประกันภัย (ด้านกำกับดูแลการประกันภัย), <http://www.iaisweb.org>

องค์การระหว่างประเทศของคณะกรรมการหลักทรัพย์ (IOSCO), วัตถุประสงค์และหลักการของระเบียบหลักทรัพย์, <http://www.iosco.org>

สมาคมเลขาธิการรัฐสภา, 'งบประมาณรัฐสภา', ใน รัฐธรรมนูญและข่าวสารรัฐสภา, ลำดับที่ 161, 1991, <http://www.asgp.info/Publications/CPI-English/1991_162_01-e.pdf>;

'สมัชชารัฐสภาเพื่อการบริหารและความอิสระทางการเงิน', ใน รัฐธรรมนูญและข่าวสารรัฐสภา, ลำดับที่ 177, 1999, <http://www.asgp.info/Publications/CPI-English/1999_177_02-e.pdf>

สถาบันส่งเสริมประชาธิปไตยแห่งชาติเพื่อการค้าระหว่างประเทศ, 'สภานิติบัญญัติและกระบวนการงบประมาณ: การสำรวจนานาชาติ', ชุดวิจัยนิติบัญญัติ, 2003, <http://www.accessdemocracy.org>

Pelizzo, R., Sahgal, V., Stapenhurst, R. และ Woodley, W., 'การตรวจสอบค่าใช้จ่ายสาธารณะ: การประเมินการปฏิบัติงานของคณะกรรมการบัญชีสาธารณะ', ธนาคารโลก, 2005

Krafchik, W. และ Wehner, J., สภานิติบัญญัติและการตรวจสอบงบประมาณ: แนวปฏิบัติที่ดีที่สุด, 2004, <http://www.revenuewatch.org/reports/kazakhstan_parliament_budget_forum.pdf>

สมาคมรัฐสภาเครือจักรภพ, การตรวจสอบโดยรัฐสภาด้านการคลังและกระบวนการงบประมาณ: รายงานการประชุมเชิงปฏิบัติการแห่งสมาคมรัฐสภาเครือจักรภพ, ไนโรบี, เคนยา, 10–14 ธันวาคม, 2001, <http://www.cpahq.org/uploadstore/docs/parliamentaryoversightoffinance.pdf>

สถาบันส่งเสริมประชาธิปไตยแห่งชาติเพื่อการค้าระหว่างประเทศ, สภานิติบัญญัติ และกระบวนการงบประมาณ: การสำรวจระหว่างประเทศ, 2003, <http://www.accessdemocracy.org/library/1651_gov_budget_093103.pdf>

โครงสร้างพื้นฐานของสถาบันและตลาด

ธนาคารโลก, แนวปฏิบัติเกี่ยวกับกฎเกณฑ์ล้มละลาย, 2001

คณะกรรมการว่าด้วยการจ่ายเงินและการชำระหนี้ (CPSS), หลักการสำคัญสำหรับระบบการรับชำระเงินจำนวนมาก, 2001

การบังคับดำเนินการทางการเงิน (FATF), ข้อเสนอแนะ 40 ข้อ สำหรับการบังคับดำเนินการทางการเงิน, 2003 (ด้านความซื่อตรงทางธุรกิจ), <http://www.fatf-gafi.org>

คณะกรรมการมาตรฐานการบัญชีนานาชาติ (IASC), มาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศ (IAS) และมาตรฐานการรายงานทางการเงินระหว่างประเทศ (IFRS), <http://www.iasb.org>

สหพันธ์นักบัญชีนานาชาติ (IFAC),

มาตรฐานสากลการสอบบัญชี (ISA), <http://www.ifac.org/Guidance/>

มาตรฐานของแนวปฏิบัติที่ดี	
Santiso, C., สถาบันงบประมาณและความรับผิดชอบทางการคลัง: รัฐสภาและ เศรษฐกิจการเมืองของกระบวนการงบประมาณในลาตินอเมริกา, สถาบันธนาคารโลก, 2005, <http://siteresources.worldbank.org/WBI/Resources/Budget_Institutions_and_fiscal_responsibility_FINAL.pdf> Wehner, J., กลับจากสนาม? การจำกัดความใหม่ของการบริจาคในนามสภานิติบัญญัติและรอบงบประมาณ (วอชิงตัน ดีซี: สถาบันธนาคารโลก, 2004), <http://siteresources.worldbank.org/EXTPALIAMENTARIANS/Resources/Back_from_the_Sidelines_Joachim_Wehner.pdf>	

คำถามการประเมิน	2.4.5 พรรคการเมืองทุกพรรคและกลุ่มทุกกลุ่มสามารถจัดตั้งภายใต้องค์กรรัฐสภาหรือนิติบัญญัติ และดำเนินกิจกรรมของตนเองการอย่างมีอิสระมากน้อยเพียงใด	
สิ่งที่ต้องค้นหา		
1) ด้านกฎหมาย: ตรวจสอบหลักการพื้นฐานทางกฎหมายหรือรัฐธรรมนูญสำหรับพรรคการเมืองและกลุ่มอื่นๆ ในการจัดระเบียบภายใต้นิติบัญญัติและมีส่วนช่วยในการทำงาน การใส่ใจบทบาทของพรรคเล็กพรรคน้อย/พรรคฝ่ายค้านและกลุ่มที่ตั้งขึ้นเอง อาทิ กลุ่มสตรี ฯลฯ	*2) ด้านการปฏิบัติ:* ตรวจสอบการให้โอกาสพรรคเล็กพรรคน้อยหรือพรรคฝ่ายค้านในการเปิดอภิปราย แนะนำกฎหมาย ช่วยในการทำงานของคณะกรรมาธิการและอื่นๆ พรรคการเมืองและกลุ่มดังกล่าวมีบทบาทสำคัญหรือไม่ และพรรคการเมืองและกลุ่มเหล่านี้สามารถผลักดันระเบียบวาระและทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์หรือไม่	*3) ตัวชี้วัดเชิงลบ:* ตรวจสอบหลักฐานการขัดขวางและการคุกคามของเจ้าหน้าที่ การปฏิเสธการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ฯลฯ
แหล่งข้อมูลทั่วไป		
สำนักข่าว de la Francophonie และ ข้อมูลธนาคารแห่งฝรั่งเศส, <http://www.francophonie.org/> Foweraker, J. และ Landman, T., สิทธิพลเมืองและขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคม (อ๊อกซฟอร์ด: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยอ๊อกซฟอร์ด, 1997) เครือข่ายองค์ความรู้ระหว่างประเทศ (ของสตรีทางการเมือง), <http://www.iknowpolitics.org/> สารบบรัฐบาลนานาชาติ (ลอนดอน: สำนักพิมพ์ยูโรปา, 1995) Salih, M. และ Nordlund, P., พรรคการเมืองในแอฟริกา: ความท้าทายสำหรับระบอบประชาธิปไตยแบบยั่งยืน (สตอกโฮล์ม: องค์กร IDEA, 2007);		

แหล่งข้อมูลทั่วไป

Stojarová, Vera, Sedo, Jakub, Kopecek, Lubomír และ Chytilek, โรมัน, พรรคการเมืองในยุโรปตอนกลางและยุโรปตะวันออก: การรวมเข้าเป็นหนึ่งเดียว (สตอกโฮล์ม: องค์กร IDEA, 2007);

Suri, K. C. et al., พรรคการเมืองในเอเชียใต้: ความท้าทายของการเปลี่ยนแปลง (สตอกโฮล์ม: องค์กร IDEA, 2007)

สหภาพรัฐสภา, งานสัมนารัฐสภา, ความสัมพันธ์ระหว่างเสียงข้างมากและเสียงข้างน้อยในรัฐสภาแอฟริกา, รายงานของงานสัมมนาซึ่งจัดขึ้น ณ ลิบรีวิลล์ (กาบอน) ระหว่างวันที่ 17–19 พฤษภาคม 1999, <http://www.ipu.org>;

บัญญัติรัฐสภา, 2000;

การประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง รัฐบาลที่มาจากหลายพรรคการเมือง, ซูวา, ฟิจิ, 26 –28 พฤษภาคม 1998, ใน การทำงานของคณะรัฐมนตรีหลายพรรคการเมือง, <http://www.ipu.org>

ดูข้อที่ 2.1.5

มาตรฐานของแนวปฏิบัติที่ดี

การประชุมสตรีระดับโลก ครั้งที่สี่, คำแถลงการณ์ปักกิ่ง, กันยายน 1995, วัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์และการดำเนินการของสตรีเกี่ยวกับอำนาจและการตัดสินใจ

สหภาพรัฐสภา, แนวปฏิบัติเกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ของฝ่ายค้านในรัฐสภา, 1999, <http://www.ipu.org/splz-e/gabon.htm>

เครือจักรภพ, เครือจักรภพ (สภาลาติเมอร์) หลักการสามสาขาของรัฐบาล, 2002, <http://www.cpahq.org/CommonwealthPrinciplesonThreeArmsofGovernment_pdf_media_public.aspx>;

บทบาทของฝ่ายค้าน, รายงานการประชุมเชิงปฏิบัติการเรื่องสิทธิและความรับผิดชอบของฝ่ายค้าน, <http://www.thecommonwealth.org>

Refah Partisi (พรรคสวัสดิการ) และอื่นๆ v. ตุรกี, 13 กุมภาพันธ์ 2003, คำพิพากษา, ศาลสิทธิมนุษยชนยุโรป, บทบาทของพรรคการเมืองฝ่ายค้านเพื่อส่งเสริมเสรีภาพในการแสดงออกและส่งเสริมพหุนิยมด้วยการไม่ใช้ความรุนแรง

Dias, M., 'ผู้พิทักษ์ประชาธิปไตยหรือเป็นเพียงแค่ในนาม: บทบาทของพรรคฝ่ายค้าน', เอกสารที่นำเสนอในการประชุมระดับภูมิภาคภายหลังการเลือกตั้งของแอฟริกาใต้, มหาวิทยาลัยนามิเบีย, 1995

ดูข้อที่ 2.1.5

คำถามการประเมิน	2.4.6 ขั้นตอนในการขอความคิดเห็นจากประชาชนและพิจารณาผลประโยชน์ที่เกี่ยวข้องของรัฐสภาหรือฝ่ายนิติบัญญัติครอบคลุมมากน้อยเพียงใด
สิ่งที่ต้องค้นหา	
1) ด้านกฎหมาย: ตรวจสอบกฎหมายพื้นฐานในส่วนภาระหน้าที่ของรัฐสภาหรือฝ่ายนิติบัญญัติในการขอความคิดเห็นจากประชาชน ทั้งเป็นรายบุคคลและผ่านทางองค์กรตัวแทน ในการออกกฎหมาย คณะกรรมการไต่สวน การสอบสวนของคณะกรรมการ ฯลฯ	*2) ด้านการปฏิบัติ:* ตรวจสอบว่ากระบวนการปรึกษาหารือเป็นระบบ โปร่งใสและครอบคลุมมากน้อยเพียงใดในทางปฏิบัติ มีการแจ้งให้สาธารณะทราบล่วงหน้าอย่างเพียงพอหรือไม่ ขั้นตอนการเสนอให้พิจารณามีความสะดวกและง่ายหรือไม่
แหล่งข้อมูลทั่วไป	
C2C, ศูนย์วิจัยประชาธิปไตยทางตรง, <http://c2d.unige.ch/> การศึกษาผ่านอินเตอร์เน็ต, ฐานข้อมูลการออกกฎหมายและกิจกรรมของรัฐสภายุโรป, <http://www.europarl.europa.eu/activities/expert/eStudies.do> โครงการกองทุนสากล, หัวข้อการวิจัยด้านความโปร่งใสและการมีส่วนร่วมในกระบวนการงบประมาณ, <http://www.internationalbudget.org> สหภาพรัฐสภา, งานสัมมนาระดับภูมิภาคสำหรับรัฐสภาแอฟริกาที่ใช้ภาษาอังกฤษ, 22–24 พฤษภาคม 2000, ไนรูบิ (เคนยา), 2000, <http://www.ipu.org/pdf/publications/nairobi_en.pdf>; งานสัมมนาระดับภูมิภาคสำหรับรัฐสภาอาเซียน+3, 23 - 25 กรกฎาคม 2002, มะนิลา (ฟิลิปินส์), 2002, <http://www.ipu.org/PDF/publications/manila02_en.pdf>; งานสัมมนาระดับภูมิภาคสำหรับรัฐสภาแห่งเอเชียตะวันตกเฉียงใต้, 26 - 28 พฤษภาคม 2003, โคลอมโบ (ศรีลังกา), 2004, <http://www.ipu.org/PDF/publications/colombo_en.pdf> Kurtz, K., 'สภานิติบัญญัติและพลเมือง: การสื่อสารระหว่างผู้แทนและผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งในเขตเลือกตั้งของตน', จัดทำขึ้นสำหรับ องค์การเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศแห่งสหรัฐอเมริกา ในการประชุมระดับชาติของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และมูลนิธิวิจัยของมหาวิทยาลัยแห่งรัฐนิวยอร์ก, อัลบานี, นิวยอร์ก, 1997 Olson, D., สถาบันนิติบัญญัติประชาธิปไตย: มุมมองเปรียบเทียบ (อาร์มองค์, นิวยอร์ก: บรรษัทเอ็ม. อี. ชาร์พ, 1994) Salih, M. (บรรณาธิการ), รัฐสภาแอฟริกา: ระหว่างการกำกับดูแลและรัฐบาล (นิวยอร์ก: สำนักพิมพ์พาวเกรฟ แม็กมิลลัน, 2005)	
มาตรฐานของแนวปฏิบัติที่ดี	
Beetham, D., รัฐสภาและระบอบประชาธิปไตยในศตวรรษที่ยี่สิบเอ็ด: คู่มือการปฏิบัติที่ดี (เจนีวา: สหภาพรัฐสภา, 2006) สำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ, ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกสภานิติบัญญัติและผู้มีสิทธิ์เลือกตั้ง (ไม่ระบุวันที่), <http://www.undp.org/governance/docs/Parl-Pub-constrelat.htm>	

มาตรฐานของแนวปฏิบัติที่ดี

สำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ และ สถาบันส่งเสริมประชาธิปไตยแห่งชาติเพื่อการค้าระหว่างประเทศ, การเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของรัฐสภาในกระบวนการยุทธศาสตร์ลดปัญหาความยากจนและเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ: ความร่วมมือระหว่างรัฐสภาและพลเมืองเพื่อตรวจสอบการดำเนินการลดปัญหาความยากจน, ชุดคู่มือรัฐสภาและความยากจน ชุดที่ 2, 2004;

สำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ และ สถาบันส่งเสริมประชาธิปไตยแห่งชาติเพื่อการค้าระหว่างประเทศ, การเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของรัฐสภาในกระบวนการยุทธศาสตร์ลดปัญหาความยากจนและเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ: การแผ่ขยายนิติบัญญัติสาธารณะในประเด็นความยากจน, ชุดคู่มือรัฐสภาและความยากจน ชุดที่ 3, 2004;

สำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ และ สถาบันส่งเสริมประชาธิปไตยแห่งชาติเพื่อการค้าระหว่างประเทศ, คู่มือแนะนำการเสริมสร้างความสามารถในการเป็นตัวแทนของฝ่ายนิติบัญญัติ, 2001, <http://www.accessdemocracy.org>

สหภาพรัฐสภา, สำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ, สถาบันธนาคารโลก และกองทุนสหประชาชาติเพื่อการพัฒนาสตรี, คู่มือ: รัฐสภา งบประมาณ และเพศภาวะ, 2004, <http://www.ipu.org/PDF/publications/budget_en.pdf>

ธนาคารโลก, หนังสือรวบรวมต้นแบบงานวิจัยการมีส่วนร่วมของธนาคารโลก, 1996, <http://www.worldbank.org/wbi/sourcebook/sbhome.htm>;

ธนาคารโลก, การพัฒนาแบบมีส่วนร่วมและธนาคารโลก: ทิศทางที่มีศักยภาพเพื่อการเปลี่ยนแปลง, เล่ม 1, เอกสารการอภิปรายของธนาคารโลก WDP183, 1992

สังคมแฮนซาร์ดสำหรับรัฐบาลรัฐสภา, 'บัญญัติกฎหมาย: รายงานของคณะกรรมการแห่งสังคมแฮนซาร์ดในกระบวนการนิติบัญญัติ, 1993

Krafchik, W., ประชาสังคมสามารถเพิ่มมูลค่าในการตัดสินใจลงทุนได้หรือไม่ รายละเอียดงานงบประมาณประชาสังคม (ไม่ระบุวันที่), โครงการกองทุนสากล, <http://www.internationalbudget.org/ resources/library/civilsociety.pdf>

สถาบันส่งเสริมประชาธิปไตยแห่งชาติเพื่อการค้าระหว่างประเทศ และรัฐสภานามิเบีย, การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการตรากฎหมาย, 2001, <http://www.accessdemocracy.org/library/1408_na_publicpart_093101.pdf>;

สถาบันส่งเสริมประชาธิปไตยแห่งชาติเพื่อการค้าระหว่างประเทศ, คู่มือสำหรับผู้แทนที่ได้รับการเลือกตั้งในนามิเบีย, 2002, <http://www.accessdemocracy.org/library/1376_na_constituencyhdbk.pdf>

ผู้บริหารชาวสก็อตแลนด์, การมีส่วนร่วมของประชาสังคมในการทำงานของรัฐสภา, สำนักงานสก็อตแลนด์, 2000

Chiwandamira, L., Overland, L. และ Gilbert, S., อำนาจเป็นของประชาชน: การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการรัฐสภาเลโซโธ, รัฐสภาเลโซโธและสถาบันเพื่อประชาธิปไตยในแอฟริกาใต้, 2006;

Overland, L., Chiwandamira, L. และ Gilbert, S., อำนาจเป็นของประชาชน: มีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการรัฐสภาซอมเบีย, รัฐสภาซอมเบียและสถาบันเพื่อประชาธิปไตยในแอฟริกาใต้, 2006, <http://www.eldis.org>

ดูข้อที่ 2.3.3

คำถามการประเมิน	2.4.7 ตัวแทนที่มาจากการเลือกตั้งสามารถเข้าถึงเขตเลือกตั้งของพวกเขาได้มากน้อยเพียงใด	
สิ่งที่ต้องค้นหา		
1) ด้านกฎหมาย: ตรวจสอบข้อกำหนดที่เอื้อให้ผู้แทนที่มาจากการเลือกตั้งทำหน้าที่ในเขตเลือกตั้งของตนเองได้ และจำนวนของสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ที่จัดเตรียมไว้ให้ใช้เพื่อทำหน้าที่นั้นๆ	*2) ด้านการปฏิบัติ:* ตรวจสอบการเข้าถึงเขตเลือกตั้งในทางปฏิบัติของผู้แทนที่มาจากการเลือกตั้ง	*3) ตัวชี้วัดเชิงลบ:* สืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับระดับความไม่พึงพอใจที่มีต่อผู้แทน
แหล่งข้อมูลทั่วไป		
C2C, ศูนย์วิจัยประชาธิปไตยทางตรง, <http://c2d.unige.ch/> แหล่งที่มาเฉพาะประเทศที่ถูกศึกษา. แหล่งที่มาทั่วไปที่สามารถใช้ได้: สหภาพรัฐสภา, <http://www.ipu.org> Kurtz, K., 'สภานิติบัญญัติและพลเมือง: การสื่อสารระหว่างผู้แทนและผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งของตน', จัดทำขึ้นสำหรับ องค์การเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศแห่งสหรัฐอเมริกา ในการประชุมระดับชาติของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และมูลนิธิวิจัยของมหาวิทยาลัยแห่งรัฐนิวยอร์ก, แอลบานี, นิวยอร์ก, 1997 สถาบันส่งเสริมประชาธิปไตยแห่งชาติเพื่อการค้าระหว่างประเทศ, <http://www.ndi.org/> Olson, D., สถาบันนิติบัญญัติประชาธิปไตย: มุมมองเปรียบเทียบ (อาร์มมองค์, นิวยอร์ก: บรรษัทเอ็ม. อี. ชาร์พ, 1994)		
มาตรฐานของแนวปฏิบัติที่ดี		
Beetham, D., รัฐสภาและประชาธิปไตยในศตวรรษที่ 21: แนวทางสำหรับวิธีปฏิบัติที่ดี (เจนีวา: สหภาพรัฐสภา, 2006) Searing, D., 'บทบาทที่ดีของสมาชิกในเขตเลือกตั้งและวิธีปฏิบัติสำหรับผู้แทนเลือกตั้ง ครอบคลุมทั้งอังกฤษ สกอตแลนด์ และเวลส์', วารสารการเมือง, 1985, หน้า 348–81 สำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ, 'เอกสารแนวคิดเรื่องสภานิติบัญญัติและธรรมาภิบาล', จากเอกสารที่จัดเตรียมโดย J. K. Johnson และ R. T. Nakamura เพื่อสำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ, 1999; 'สภานิติบัญญัติและความสัมพันธ์ของเขตเลือกตั้ง', <http://www.undp.org> สำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ และ สถาบันส่งเสริมประชาธิปไตยแห่งชาติเพื่อการค้าระหว่างประเทศ, คู่มือแนะนำการเสริมสร้างความสามารถด้านการเป็นตัวแทนของฝ่ายนิติบัญญัติ, 2001, <http://www.accessdemocracy.org>		

คำถามการประเมิน	2.4.8 รัฐสภาหรือฝ่ายนิติบัญญัติจัดเวทีประชาเสวนาและการโต้วาทีในประเด็นสาธารณะได้เป็นที่น่าพอใจมากน้อยเพียงใด

สิ่งที่ต้องค้นหา

ตรวจสอบประสิทธิภาพของรัฐสภาหรือฝ่ายนิติบัญญัติในการเสวนาหาทางออกประเด็นสาธารณะสำคัญ ไตร่ตรองประเด็นต่างๆ เช่น ความเหมาะสมของเวลาในการอภิปราย การให้ความสนใจกับทัศนคติ มุมมอง และข้อโต้แย้งต่างๆ การเข้าร่วมประชุม ฯลฯ

แหล่งข้อมูลทั่วไป

ศูนย์ลาตินอเมริกาศึกษา, มหาวิทยาลัยจอร์จทาวน์, ฐานข้อมูลการเมืองอเมริกา, <http://pdba.georgetown.edu/>

ศูนย์การกำกับดูแลและทรัพยากรการพัฒนาทางสังคม, กรมพัฒนาธุรกิจระหว่างประเทศแห่งสหราชอาณาจักร, ฐานข้อมูลเรื่องสมาชิกสภานิติบัญญัติที่มีประสิทธิภาพ, <http://www.gsdrc.org>

สหภาพรัฐสภา, ข้อมูลรัฐสภาและรัฐธรรมนูญ (ราย 2 ปี);

สิทธิมนุษยชนของสมาชิกรัฐสภา (คณะกรรมการแห่งสหภาพรัฐสภา), <http://www.ipu.org/iss-e/hr-law.htm>;

รัฐสภาของโลก: บทคัดย่อการอ้างอิงเปรียบเทียบ (Aldershot: Gower, 1986);

ฐานข้อมูลพาร์ไลน์, <http://www.ipu.org/parline-e/parlinesearch.asp>;

ฐานข้อมูลพาร์ลิท, ฐานข้อมูลออนไลน์ของข้อมูลรัฐสภา, <http://www.ipu.org/parlit-e/parlitsearch.asp>

มาตรฐานของแนวปฏิบัติที่ดี

สมาคมรัฐสภาเครือจักรภพ, แนวทางปฏิบัติสำหรับเครือจักรภพแห่งสภาลาติเมอร์, 1998, <http://www.cpahq.org>

ความร่วมมือทั่วโลกเพื่อแอฟริกา, คณะกรรมการทางการเมือง, บทบาทและการทำงานของรัฐสภาในแอฟริกา, เอกสารเผยแพร่, <http://www.gcacma.org/PoliticalCommittee.htm>

สหภาพรัฐสภาและสำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ, สิบปีแห่งการเสริมสร้างประสิทธิภาพของรัฐสภาในแอฟริกา, 1991–2000: การถอดบทเรียนและหนทางข้างหน้า, 2003, <http://www.ipu.org/pdf/publications/africa2000_en.pdf>

Beetham, D., รัฐสภาและประชาธิปไตยในศตวรรษที่ยี่สิบเอ็ด: แนวปฏิบัติที่ดี (เจนีวา: สหภาพรัฐสภา, 2006)

2.5 การควบคุมตำรวจและทหารโดยพลเรือน

คำถามในการประเมิน: ตำรวจและทหารอยู่ภายใต้การควบคุมของพลเรือนหรือไม่

คำถามการประเมิน	2.5.1 การควบคุมกองทัพโดยพลเรือนมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด และการดำเนินการทางการเมืองมีอิสระจากการเข้ามาเกี่ยวข้องของทหารมากน้อยเพียงใด	
สิ่งที่ต้องค้นหา		
1) ด้านกฎหมาย: ตรวจสอบกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมกองทัพโดยพลเรือน และสำนึกรับผิดชอบของกองทัพ รวมถึงการทำหน้าที่ด้านการรักษาความมั่นคง	*2) ด้านการปฏิบัติ:* ตรวจสอบประสิทธิภาพของขั้นตอนในการควบคุมโดยพลเรือนและสำนึกรับผิดชอบในทางปฏิบัติ	*3) ตัวชี้วัดเชิงลบ:* สืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับการทำรัฐประหาร ระบอบเผด็จการทหาร เจ้าหน้าที่ฝ่ายทหาร และการดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่สำคัญ (อดีตหรือปัจจุบัน) รวมถึงการตัดสินใจทางการเมืองที่ขึ้นอยู่กับการควบคุมของทหาร และความขัดแย้งระหว่างรัฐบาลพลเมืองกับกองทัพ
แหล่งข้อมูลทั่วไป		
แหล่งข้อมูลสากล องค์การนิรโทษกรรมสากล, ข้อคัดค้านต่อการรับราชการทหารโดยอ้างมโนธรรม (ลอนดอน: องค์การนิรโทษกรรมสากล, มกราคม 1991) Andrade, J., ตำรวจและกำลังรบกึ่งทหารของโลก (นิวยอร์ก: สำนักพิมพ์สต็อคตัน, 1985) Carnovale, Marco, 'พันธมิตรนาโต้และแนวร่วม: ความสัมพันธ์ระหว่างพลเรือน-กองทัพและการควบคุมประชาธิปไตยโดยกองทัพ', 1997, <http://www.nato.int/docu/review/1997/9702-9.htm> ศูนย์ความสัมพันธ์ระหว่างพลเรือน-กองทัพ, เบลเกรด, <http://www.ccmr-bg.org> ศูนย์ศึกษาเปรียบเทียบและศึกษาระหว่างประเทศ (สวิตเซอร์แลนด์), <http://www.cis.ethz.ch> ศูนย์ศึกษาด้านความมั่นคงและวิจัยด้านความขัดแย้ง, สถาบันเทคโนโลยีสวิส ซูริค, <http://www.fsk.ethz.ch>	***แอฟริกาและตะวันออกกลาง*** ศูนย์แก้ไขปัญหาความขัดแย้งแห่งแอฟริกา, <http://www.accord.org.za> ศูนย์ยุทธศาสตร์ศึกษาแห่งแอฟริกา, <http://www.africacenter.org/> ศูนย์ศึกษาและวิจัยยุทธศาสตร์แห่งเอมิเรตส์, <http://www.ecssr.ac.ae> ***อเมริกา*** มูลนิธิแคนาเดียนเพื่อทวีปอเมริกา, <http://www.focal.ca> สถาบันแคนาเดียนเพื่อวิเทศสัมพันธ์, <http://www.ciia.org> สถาบันแคนาเดียนเพื่อยุทธศาสตร์ศึกษา, <http://www.ciss.ca> ศูนย์ยุทธศาสตร์ศึกษา (เลขาธิการกิจการยุทธศาสตร์), บราซิล	

แหล่งข้อมูลทั่วไป

ช่องทางสู่ข้อมูลด้านการพัฒนา, ฐานข้อมูลด้านความขัดแย้งและความมั่นคง, <http://www.eldis.org/>

ศูนย์ควบคุมประชาธิปไตยโดยกองทัพแห่งเจนีวา, <http://www.dcaf.ch/ index.htm>

เครือข่ายอำนวยความสะดวกสากลด้านการปฏิรูปภาคความมั่นคง, <http://www.ssrnetwork.net>

สถาบันเพื่อความมั่นคงศึกษา, <http://www.iss.co.za>

สถาบันเพื่อการรายงานเรื่องสงครามและสันติภาพ, <http://www.iwpr.net>

สถาบันนานาชาติเพื่อยุทธศาสตร์ศึกษา, <http://www.iiss.org>

สถาบันนานาชาติเพื่อวิจัยสันติภาพ, ออสโล, <http://www.prio.no>

สังคมนานาชาติเพื่อกฎหมายทหารและกฎหมายสงคราม, โดยยึดข้อมูลจากศาลยุติธรรมแห่งบรัสเซลส์, <http://www.soc-mil-law.org/>

การสัมมนาของมหาวิทยาลัยนานาชาติในประเด็นการทหารและสังคม, <http://www.iusafs.org/>

สถาบันส่งเสริมประชาธิปไตย, โครงการวิจัยเรื่องการควบคุมทหารและตำรวจโดยพลเรือน, <http://www.ndi.org>

สถาบันวิชาการและองค์การมหาวิทยาลัย (Institut des Hautes Etudes de Défense Nationale), <http://www.ihedn.fr>

ความร่วมมือทางการปกครองแบบประชาธิปไตยและความมั่นคงทางประชาธิปไตย, <http://www.pdgs.org.ar>

จดหมายข่าวกองทัพโซเวียต, <http://www.psan.org/>

สถาบันวิจัยสันติภาพนานาชาติสต็อกโฮม, <http://www.sipri.org>

มูลนิธิข้ามชาติเพื่อสันติภาพและการวิจัยอนาคต, <http://www.transnational.org>

ศูนย์วิจัยสันติภาพ (Fundación Hogar del Empleado), <http://www.fuhem.es/portal/areas/paz/>

Fundación Foro del Sur, อาร์เจนติน่า, <http://www.forosur.com.ar>

Núcleo de Estudos Estratégicos (NEE), Universidade Estadual de Campinhas, บราซิล, <http://www.unicamp.br/nee>

Seguridad Estratégica Regional en el 2000 (Ser en el 2000), อาร์เจนติน่า, <http://www.ser2000.org.ar>

เอเชีย

สถาบันสันติภาพและความขัดแย้งศึกษา, อินเดีย, <http://www.ipcs.org>

สถาบันยุทธศาสตร์และนานาชาติศึกษา, มาเลเซีย, <http://www.isis.org.my>

ยุโรป

ศูนย์วิจัยความขัดแย้งเบิร์กฮอฟ, เยอรมนี, <http://www.berghof-center.org>

ศูนย์นานาชาติบอนนเพื่อการเปลี่ยนแปลง, <http://www.bicc.de>

สภาความมั่นคงปลอดภัยของข้อมูลบริติช-อเมริกัน, <http://www.basicint.org>

สถาบันสันติภาพ ประชาธิปไตยและการพัฒนาแห่งคอเคเซียน, จอร์เจีย, <http://www.cipdd.org>

ศูนย์สันติภาพ การเปลี่ยนแปลง และนโยบายต่างประเทศของยูเครน, <http://cpcfpu.org.ua/en/>

ศูนย์สันติภาพ, สันติวิธีและสิทธิมนุษยชน, โครเอเทีย, <http://www.centar-za-mir.hr/engonama.php>

ความสัมพันธ์ระหว่างพลเรือน-กองทัพในยุโรปกลางและยุโรปตะวันออก, ศูนย์ทรัพยากรอินเตอร์, <http://www.bris.ac.uk/Depts/GRC/CMR/Default.htm>

Groupe de Recherché et d'information sur la paix et la sécurité, เบลเยียม, <http://www.grip.org>

สถาบันความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ 'ปราก', สาธารณรัฐเช็ก, <http://www.iir.cz/>

แหล่งข้อมูลทั่วไป	
	สถาบันความสัมพันธ์ระหว่างประเทศฝรั่งเศส, <http://www.ifri.org> สถาบันความสัมพันธ์ระหว่างประเทศเนเธอร์แลนด์ 'Clingendael', <http://www.clingendael.nl> องค์กรว่าด้วยความมั่นคงและความร่วมมือในยุโรป, คู่มือ OSCE, พิมพ์ครั้งที่ 3, 2000, <http://www.osce.org> การวิจัยสันติภาพและการศึกษาเกี่ยวกับความมั่นคงในทวีปยุโรป, เยอรมนี, <http://www.afes-press.de>

มาตรฐานของแนวปฏิบัติที่ดี

มาตรฐานระดับภูมิภาค

ประชาคมเศรษฐกิจแห่งรัฐแอฟริกาตะวันตก, พิธีสารว่าด้วยกลไกการป้องกันความขัดแย้ง การจัดการความขัดแย้ง การแก้ปัญหาความขัดแย้ง การรักษาสันติภาพและความมั่นคง, 1999;

พิธีสาร A/SP1/12/01 เรื่องประชาธิปไตยและธรรมาภิบาลที่เสริมต่อพิธีสารว่าด้วยกลไกการป้องกันความขัดแย้ง การจัดการความขัดแย้ง การแก้ปัญหาความขัดแย้ง การรักษาสันติภาพและความมั่นคง, 2001, มาตรา 19–24

องค์กรเอกภาพแอฟริกา (OAU), ปฏิญญาว่าด้วยกรอบของ OAU ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในรัฐบาลที่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ, AHG ลำดับที่ 5 (X X XVI), 2000

การประชุมเรื่องความมั่นคงและความร่วมมือในยุโรป (CSCE), สนธิสัญญาจำกัดกำลังทหารและอาวุธในยุโรป, พฤศจิกายน 1990;

อนุสัญญาว่าด้วยการปรับสนธิสัญญาจำกัดกำลังทหารและอาวุธในยุโรป, พฤศจิกายน 1990;

ข้อสรุปกฎหมายว่าด้วยการเจรจาต่อรองการจำกัดกำลังทหารและอาวุธในยุโรป, เฮลซิงกิ, 1992;

กฎหมายฉบับสุดท้ายของการประชุมของสมัชชารัฐภาคีต่อสนธิสัญญาจำกัดกำลังทหารและอาวุธในยุโรป, พฤศจิกายน 1990;

รายงานการประชุมองค์การว่าด้วยความมั่นคงและความร่วมมือในยุโรปของผู้เชี่ยวชาญในเรื่องการระงับข้อพิพาทโดยสันติวิธี, วาเล็ตต้า 1991; สนธิสัญญาเปิดน่านฟ้า

Born, H. และ Leigh, I., คู่มือสำนึกรับผิดชอบกับหน่วยสืบราชการลับ (เจเนวา: ศูนย์ควบคุมประชาธิปไตยโดยกองทัพเจเนวา, 2005);

Born, H. และ Leigh, I., คู่มือสิทธิมนุษยชนและอิสรภาพพื้นฐานของกองทัพ (เจเนวา: ศูนย์ควบคุมประชาธิปไตยโดยกองทัพเจเนวา, 2007)

คำถามการประเมิน	2.5.2 ตำรวจและงานด้านความมั่นคงมีสำนึกรับผิดชอบต่อประชาชนมากน้อยเพียงใด	
สิ่งที่ต้องค้นหา		
1) ด้านกฎหมาย: ตรวจสอบกฎหมายที่ใช้ควบคุมการดำเนินการและสำนึกรับผิดชอบของตำรวจและงานด้านความมั่นคง รวมถึงกฎระเบียบเกี่ยวกับการใช้กำลัง การปฏิบัติต่อผู้ต้องสงสัย การรุกล้ำสิทธิส่วนบุคคล ขั้นตอนการร้องเรียน ฯลฯ	*2) ด้านการปฏิบัติ:* ตรวจสอบประสิทธิภาพของขั้นตอนเพื่อให้มั่นใจในสำนึกรับผิดชอบสาธารณะของตำรวจและงานด้านความมั่นคง และเพื่อให้มั่นใจว่าพวกเขาจะไม่ใช้อำนาจทางกฎหมายเกินขอบเขต	*3) ตัวชี้วัดเชิงลบ:* สืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับผู้เสียชีวิตหรือบาดเจ็บให้กับผู้ต้องสงสัยหรือผู้ที่ใช้สิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมืองตามกฎหมาย ข้อมูลเกี่ยวกับอคติในการปฏิบัติต่อพลเมือง ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้อำนาจโดยมิชอบ และดูข้อที่ 1.2.4 และ 1.3.1
แหล่งข้อมูลทั่วไป		

แหล่งข้อมูลสากล

Alderson, J., นโยบายที่มีหลักการ (วินเชสเตอร์: สำนักพิมพ์วอเตอร์ไซด์, 1998)

สมาคมตำรวจผิวสีและตำรวจเอเชีย, <http://www.bapagmp.co.uk/>

ศูนย์เพื่อศึกษาด้านอาชญากรรมและความยุติธรรม, ลิงค์เกี่ยวกับความยุติธรรม, <http://www.kcl.ac.uk/depsta/rel/ccjs/justicelink/index.html>

ศูนย์กัวเตมาลาศึกษา

Crawshaw, R., Cullen, S. and Williamson, T., สิทธิมนุษยชนและนโยบาย, พิมพ์ครั้งที่ 2 (เลเดน: สำนักพิมพ์ Martinus Nijhoff, 2006);

Crawshaw, R. และ Holmström, L., กรณีจำเป็นเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนสำหรับตำรวจ (เลเดน: สำนักพิมพ์ Martinus Nijhoff, 2006);

Crawshaw, R. และ Holmström, L., ข้อความสำคัญเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนสำหรับตำรวจ (เลเดน: สำนักพิมพ์ Martinus Nijhoff, 2001)

Goldsmith, A. และ Lewis, C. (บรรณาธิการ), การตรวจสอบนโยบายโดยพลเรือน (พอร์ตแลนด์ โอเรกอน: ศูนย์บริการหนังสือเฉพาะทางสากล, 2000)

ศูนย์ทรัพยากรการพัฒนาสังคมและการปกครอง, UK DFID, ฐานข้อมูลอาชญากรรมและนโยบาย, <http://www.gsdrc.org>

สถาบันนานาชาติศึกษา, มหาวิทยาลัยชิลี, <http://mordor.seci.uchile.cl/facultades/estinter/>

ศูนย์นานาชาติเพื่อวิเคราะห์ความมั่นคง, <http://www.kcl.ac.uk/orgs/icsa/>

สมาคมตำรวจสากล, รายการอีเมล์ของกลุ่มประจำชาติ, <http://www.ipa-iac.org>

ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศและเครือข่ายความมั่นคง, <http://www.isn.ethz.ch/>

สมาคมสหภาพตำรวจสากล, <http://www.iupa.org>

องค์การตำรวจอาชญากรรมระหว่างประเทศ, <http://www.interpol.int>

แหล่งข้อมูลทั่วไป

Kulmala, Marko, 'คู่มือสงครามข้อมูลสารสนเทศ', <http://www.futurewar.net>

Kurian, G. T., สารานุกรมโลกเกี่ยวกับกองกำลังตำรวจและระบบลงโทษ (นิวยอร์ก: Facts on File, 1989)

การบังคับใช้กฎหมายเกย์และเลสเบี้ยนสากล (กฎหมายสากล), <http://members.aol.com/legalint/>

สถาบันส่งเสริมประชาธิปไตยแห่งชาติเพื่อการค้าระหว่างประเทศ, โครงการวิจัยเรื่องการควบคุมดูแลทหารและตำรวจโดยพลเรือน, <http://www.ndi.org>

การริเริ่มนำความยุติธรรมสู่สังคมเปิด, โครงการกระบวนการยุติธรรมทางอาญาและความมั่นคงสาธารณะ, <http://www.justiceinitiative.org>

ความร่วมมือทางการปกครองแบบประชาธิปไตยและความมั่นคงทางประชาธิปไตย, <http://www.pdgs.org/>

สำนึกรับผิดชอบของตำรวจ, การส่งเสริมการควบคุมดูแลโดยพลเรือนในแอฟริกาใต้, <http://www.policeaccountability.co.za>

Rauch, J. และ van der Spuy, E., การปฏิรูปตำรวจภายหลังสงครามแอฟริกา: บทวิจารณ์ (พริทอเรีย: สถาบันเพื่อประชาธิปไตยในภาคใต้ของแอฟริกา, 2006)

สถาบันเพื่อการยุติธรรมวีร่า, <http://www.vera.org/>

มาตรฐานของแนวปฏิบัติที่ดี

การประชุมสมัชชาสหประชาชาติ, นโยบายชุมชน, มติ 34/169, 12 ธันวาคม 1979

หลักปฏิบัติสำหรับเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมาย, 1985

ประชาคมเศรษฐกิจแห่งรัฐของแอฟริกาตะวันตก, พิธีสารว่าด้วยกลไกการป้องกันความขัดแย้ง การจัดการความขัดแย้ง การแก้ปัญหาความขัดแย้ง การรักษาสันติภาพและความมั่นคง, 1999;

พิธีสาร A/SP1/12/01 เรื่องประชาธิปไตยและธรรมาภิบาลที่เสริมต่อพิธีสารว่าด้วยกลไกการป้องกันความขัดแย้ง การจัดการความขัดแย้ง การแก้ปัญหาความขัดแย้ง การรักษาสันติภาพและความมั่นคง, 2001, มาตรา 19–24

การเสริมสร้างโครงสร้างของชาติ, สถาบันและองค์กรของสังคมที่ทำหน้าที่ส่งเสริมและปกป้องสิทธิมนุษยชน, มติจากการประชุมรัฐสภานานาชาติครั้งที่ 92, โคเปนเฮเกน, 17 กันยายน 1994

องค์การตำรวจอาชญากรรมระหว่างประเทศ, หลักปฏิบัติและประมวลจรรยาบรรณสำหรับเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมาย, <http://www.interpol.int>

สถาบันส่งเสริมประชาธิปไตย, การกำกับดูแลประชาธิปไตยของตำรวจ: กลไกสำหรับความมีสำนึกรับผิดชอบและนโยบายชุมชน, 2005, <http://www.accessdemocracy.org>

คำถามการประเมิน	2.5.3 องค์ประกอบของทหาร ตำรวจ และงานด้านความมั่นคงสะท้อนให้เห็นองค์ประกอบของสังคมโดยกว้างมากน้อยเพียงใด	
สิ่งที่ต้องค้นหา		
1) ด้านกฎหมาย: ตรวจสอบกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบทางสังคมของทหาร ตำรวจ และงานด้านความมั่นคง รวมถึงข้อกำหนดสำหรับการยกเว้น และดูข้อที่ 3.2.3 และ 3.2.4	*2) ด้านการปฏิบัติ:* ตรวจสอบขั้นตอนการสรรหาบุคลากรและการเลื่อนตำแหน่งในที่ทำงานในทางปฏิบัติว่ามีผลกระทบต่อองค์ประกอบทางสังคมของงานที่เกี่ยวข้องอย่างไร รวมถึงการดำเนินการร้องเรียนภายใน	*3) ตัวชี้วัดเชิงลบ:* สืบค้นหลักฐานของการมีตัวแทนกลุ่มทางสังคมในส่วนงานที่เกี่ยวข้องน้อยเกินไปอย่างมีนัยสำคัญ รวมทั้งในระดับที่สูงขึ้น และหลักฐานการมีอคติ การเลือกปฏิบัติหรือการกระทำทารุณของกลุ่มทางสังคมกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งภายในสายบังคับบัญชาของตนเอง
แหล่งข้อมูลทั่วไป		
สมาคมตำรวจผิวสีและตำรวจเอเชีย, <http://www.bapagmp.co.uk>		
สมาคมตำรวจสากล, รายการอีเมล์ของกลุ่มประจำชาติ, <http://www.ipa-iac.org>		
สมาคมสหภาพตำรวจสากล, <http://www.iupa.org/>		
การบังคับใช้กฎหมายเกย์และเลสเบี้ยนสากล (กฎหมายสากล), <http://members.aol.com/legalint/>		
มาตรฐานของแนวปฏิบัติที่ดี		
อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิของเด็ก : พิธีสารเลือกรับด้านการมีส่วนเกี่ยวข้องของเด็กในความขัดแย้งที่ใช้อาวุธ, 2000		
คณะกรรมการอิสระว่าด้วยนโยบายเพื่อไอร์แลนด์เหนือ (the Patten Commission), การเริ่มต้นใหม่ : นโยบายในไอร์แลนด์เหนือ (นอร์วิช, 1999)		

คำถามการประเมิน	2.5.4 ประเทศเป็นอิสระจากปฏิบัติการของกองกำลังติดอาวุธ ทหารรับจ้าง และผู้มีอิทธิพลมากน้อยเพียงใด
สิ่งที่ต้องค้นหา	
1) ตัวชี้วัดเชิงลบ: สืบค้นหลักฐานเกี่ยวกับแนวปฏิบัติหรือชีวิตทางสังคมภายใต้การดำเนินการของกลุ่มที่ใช้ความรุนแรงนอกเหนือกฎหมาย การเสียชีวิต การได้รับบาดเจ็บหรือการคุกคาม ดูข้อที่ 1.2.1	
แหล่งข้อมูลทั่วไป	
Andrade, J., ตำรวจโลกและทหารพราน (นิวยอร์ก: สำนักพิมพ์สต็อคตัน, 1985)	
บริการด้านข้อมูลความปลอดภัยของแคนาดา, กิจกรรมที่เกี่ยวกับอาชญากรรมข้ามชาติ, Backgrounder 10, <http://www.csis-scrs.gc.ca/en/newsroom/backgrounders/backgrounder10.asp>	
ศูนย์ป้องกันอาชญากรรมสากล, <http://www.unodc.org/unodc/crime_cicp.html>	

แหล่งข้อมูลทั่วไป

ช่องทางสู่ข้อมูลด้านการพัฒนา, ฐานข้อมูลด้านความขัดแย้งและความมั่นคง, <http://www.eldis.org/>

สถาบันเพื่อป้องกันและควบคุมอาชญากรรมยุโรปในเครือสหประชาชาติ, <http://www.heuni.fi/>

โครงการองค์กรอาชญากรรมสากล, <http://www.csis.org/goc/>

รายงานของประเทศเรื่องกลุ่มวิกฤตนานาชาติ, <http://www.icg.org>

ห้องสมุดมหาวิทยาลัยมิชิแกนสเตต, ทรัพยากรทางด้านกระบวนการยุติธรรมทางอาญา: องค์กรอาชญากรรม, <http://www.lib.msu.edu/harris23/crimjust/orgcrime.htm>

ศูนย์วิจัยการก่อการร้าย, <http://www.terrorism.com>

เครือข่ายข้อมูลทางด้านอาชญากรรมและความยุติธรรมแห่งสหประชาชาติ, <http://www.uncjin.org/>

สำนักงานสอบสวนกลางแห่งสหรัฐอเมริกา, องค์กรอาชญากรรม, <http://www.f bi.gov/hq/cid/orgcrime/ocshome.htm>

มาตรฐานของแนวปฏิบัติที่ดี

มาตรฐานสากล

การประชุมสมัชชาสหประชาชาติ, อนุสัญญาเพื่อต่อต้านองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ, 2000, พิธีสารเพื่อต่อต้านการลักลอบขนย้ายถิ่นโดยทางบก ทะเล และอากาศ และพิธีสารเพื่อป้องกันและปราบปรามและลงโทษการค้ามนุษย์โดยเฉพาะผู้หญิงและเด็ก, 2000 และพิธีสารเพื่อต่อต้านการผลิตและลักลอบค้าอาวุธ ชิ้นส่วนและอุปกรณ์ และเครื่องกระสุนโดยผิดกฎหมาย, 2001;

อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิของเด็ก : พิธีสารเลือกรับด้านการมีส่วนเกี่ยวข้องของเด็กในความขัดแย้งที่ใช้อาวุธ, 2000

การประชุมระดับโลกในประเด็นผู้หญิง ครั้งที่ 4, แผนปฏิบัติการปักกิ่ง, กันยายน 1995, เป้าประสงค์และการปฏิบัติเกี่ยวกับผู้หญิงและการขัดกันด้วยอาวุธ

องค์กร IDEA, ประชาธิปไตยและความขัดแย้งที่ที่มีรากฝังลึก: ทางเลือกสำหรับนักเจรจาไกล่เกลี่ย (สต็อคโฮม: องค์กร IDEA, 1998)

มาตรฐานระดับภูมิภาค

สมาคมอาเซียน, ปฏิญญามะนิลาว่าด้วยการป้องกันและควบคุมอาชญากรรมข้ามชาติ, 1998

สภายุโรป, อนุสัญญาว่าด้วยการฟอกเงิน การตรวจค้น การยึด และการริบสิ่งที่ได้มาจากการกระทำความผิด และว่าด้วยการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย, 2005;

อนุสัญญาว่าด้วยการป้องกันการก่อการร้าย, 2005

ประชาคมเศรษฐกิจแห่งรัฐแอฟริกาตะวันตก, ปฏิญญาว่าด้วยการเลื่อนการนำเข้า การส่งออก และการผลิตอาวุธเบาในแอฟริกาตะวันตก, 1998

องค์กรอเมริกัน, พันธสัญญาแห่งมาร์เดลพลาตา, การประชุมระหว่างอเมริกาครั้งที่ 2 เรื่องการก่อการร้าย,1998;

ปฏิญญาลิมาเพื่อป้องกัน ต่อต้าน และขจัดการก่อการร้าย, 1996;

ปฏิญญาซาน ซัลวาดอร์ว่าด้วยการเสริมสร้างความร่วมมือเพื่อต่อต้านการก่อการร้าย, 2003

องค์กรเอกภาพแอฟริกา, ปฏิญญาบามาโกว่าด้วยสถานภาพทั่วไปของแอฟริกาเกี่ยวกับการแพร่ขยาย การจำหน่าย และการลักลอบค้าอาวุธขนาดเล็กและอาวุธเบา โดยผิดกฎหมาย, 2000;

อนุสัญญาเพื่อกำจัดทหารรับจ้างในแอฟริกา, 1977;

มาตรฐานของแนวปฏิบัติที่ดี	
	อนุสัญญาองค์กรเอกภาพแอฟริกาว่าด้วยการป้องกันและต่อต้านการก่อการร้าย, 1999; สหภาพแอฟริกา, อนุสัญญาว่าด้วยการไม่รุกรานและการป้องกันทั่วไป, 2005; พิธีสารของกฎบัตรแอฟริกาว่าด้วยสิทธิมนุษยชนและสิทธิของประชาชนที่เกี่ยวกับสิทธิของผู้หญิงในแอฟริกา, 2003, มาตรา 11 ประชาคมเพื่อการพัฒนาแอฟริกาใต้, พิธีสารว่าด้วยการควบคุมอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน และวัตถุอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง, กรกฎาคม 2002

2.6 ความมั่นคงในชีวิตความเป็นอยู่ของสาธารณชน

คำถามในการประเมิน: ความมั่นคงในชีวิตความเป็นอยู่ของสาธารณชนมีหลักประกันหรือไม่

คำถามการประเมิน	2.6.1 การแยกตำแหน่งทางการเมืองออกจากธุรกิจส่วนตัวและผลประโยชน์ของครอบครัวของผู้ดำรงตำแหน่ง มีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด	
สิ่งที่ต้องค้นหา		
1) ด้านกฎหมาย: ตรวจสอบข้อบังคับเกี่ยวกับการแยกตำแหน่งทางการเมืองออกจากผลประโยชน์ส่วนตัวและความสัมพันธ์ของผู้ดำรงตำแหน่ง รวมถึงการเปิดเผยผลประโยชน์ เรื่องผลประโยชน์ทับซ้อน ฯลฯ	*2) ด้านการปฏิบัติ:* ตรวจสอบประสิทธิภาพและความเป็นอิสระของขั้นตอนของข้อบังคับข้างต้น	*3) ตัวชี้วัดเชิงลบ:* สืบค้นหลักฐานเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างผู้ดำรงตำแหน่งกับผลประโยชน์ส่วนตัวที่เกี่ยวข้องกับรัฐบาล ความชอบส่วนตัวหรือความลำเอียง ข้อผิดพลาดในการเปิดเผยผลประโยชน์หรือผลประโยชน์ทับซ้อน และการแสวงหาประโยชน์ของอดีตเจ้าพนักงานของรัฐ (revolving door)
แหล่งข้อมูลทั่วไป		
แหล่งข้อมูลสากล		***แอฟริกาและตะวันออกกลาง***
ศูนย์ความรู้ด้านการต่อต้านคอร์รัปชั่น, ธนาคารโลก, บรรณนิทัศน์, <http://www.worldbank.org/wbi/governance/bib.html>		ธนาคารเพื่อการพัฒนาแห่งแอฟริกา, รายงานการพัฒนาแอฟริกา 2001: การสนับสนุนธรรมาภิบาลในแอฟริกา (อ๊อกซฟอร์ด: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยอ๊อกซฟอร์ด, 2001)

แหล่งข้อมูลทั่วไป

ศูนย์ทรัพยากรด้านการต่อต้านคอร์รัปชั่น, ฐานข้อมูลรายงานและงานเขียน, องค์กร, ชุดเครื่องมือ, เว็บไซต์ ฯลฯ, <http://www.u4.no/ index.cfm>

สมาคมผู้ตรวจสอบการทุจริต, <http://www.acfe.com>

ศูนย์เอกภาพมวลชน, <http://www.publicintegrity.org>
พันธมิตรความยุติธรรมนานาชาติ

วิจัยออนไลน์และระบบสารสนเทศเกี่ยวกับคอร์รัปชั่น, องค์กรเพื่อความโปร่งใสสากล, <http://www.corisweb.org/>

ศูนย์ทรัพยากรการพัฒนาสังคมและธรรมาภิบาล, UK DFID, ฐานข้อมูลด้านการจัดการและสำนึกรับผิดชอบทางการเงินสาธารณะ, <http://www.gsdrc.org>

Heidenheimer, A. J. et al. (บรรณาธิการ), คอร์รัปชั่นทางการเมือง: คู่มือ, พิมพ์ครั้งที่ 4 (นิวบรันสวิก, N.J.: ทรานแซคชั่น, 1997)

สหภาพรัฐสภา, <http://www.ipu.org>

เครือข่ายการจัดการและธรรมาภิบาล, สำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ, <http://magnet.undp.org/>

สถาบันส่งเสริมประชาธิปไตยแห่งชาติเพื่อการค้าระหว่างประเทศ, โครงการเอกภาพมวลชน, <http://www.ndi.org>

สถาบันการพัฒนาระหว่างประเทศ, วิจัยด้านธรรมาภิบาลและคอร์รัปชั่น, <http://www.odi.org.uk>

Respondanet, ฐานข้อมูลด้านการต่อต้านคอร์รัปชั่น (ภาษาอังกฤษและภาษาสเปน), <http://www.respondanet.com>

คณะกรรมาธิการว่าด้วยการปฏิบัติตามกฎหมายสากล, 'รายงาน: ผลสำรวจของกฎหมายเกี่ยวกับการติดสินบนของข้าราชการ', 1996 (mimeo);

คณะกรรมาธิการว่าด้วยการปฏิบัติตามกฎหมายสากล, มติของสภาว่าด้วยสมาคมเนติบัณฑิตสากล, 1996 (mimeo)

เครือข่ายสมาชิกรัฐสภาแอฟริกาต่อต้านคอร์รัปชั่น, <http://www.apnacafrica.org>

Doig, A. et al., 'การวัด "ความสำเร็จ" ในคณะกรรมการต่อต้านคอร์รัปชั่นแห่งแอฟริกา 5 ชุด: กรณีของประเทศการ์นา, มาลาวี, แทนซาเนีย, ยูกันดา และแซมเบีย', U4, ศูนย์ทรัพยากรด้านการต่อต้านคอร์รัปชั่น, 2005, <http://www.u4.no>

การริเริ่มนำความยุติธรรมสู่สังคมเปิด, โครงการต่อต้านคอร์รัปชั่น, <http://www.justiceinitiative.org>

ทางเข้าสู่ข้อมูลด้านการคอร์รัปชั่นของแอฟริกาใต้, <http://www.ipocafrica.org/>

อเมริกา

มหาวิทยาลัยอินเดียน่า, บันทึกการประชุมระบบราชการพลเรือนในมุมมองเชิงเปรียบเทียบ, มหาวิทยาลัยอินเดียน่า, บลูมมิงตัน, อินเดียน่า, 5–8 เมษายน 1997, <http://www.indiana.edu/~csrc/csrc.html>

ศูนย์นาธานสันเพื่อศึกษาองค์กรอาชญากรรมและคอร์รัปชั่น, เว็บลิงค์ขององค์กรอาชญากรรม, <http://www.yorku.ca/nathanson/Links/links.htm#Corruption>

ฐานข้อมูลการต่อต้านคอร์รัปชั่นขององค์กรอเมริกัน (ภาษาสเปนเท่านั้น), <http://www.oas.org/juridico/ spanish/redesinteramericanas/institu/instituciones.htm>

เอเชีย

ความริเริ่มด้านการต่อต้านคอร์รัปชั่นของ ADB/OECD สำหรับภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก, ฐานข้อมูลทรัพยากรด้านการต่อต้านคอร์รัปชั่น, <http://www1.oecd.org/daf/ asiacom/index.htm>

กลุ่มความร่วมมือต่อต้านการฟอกเงินเอเชียแปซิฟิก, <http://www.apgml.org/>

ศูนย์ศึกษาเกี่ยวกับความร่วมมือทางเศรษฐกิจเอเชีย-แปซิฟิก (เอเปก) ของออสเตรเลีย, มหาวิทยาลัยโมนาช, ทรัพยากรด้านระเบียบทางการเงิน, <http://www.apec.org.au/>

แหล่งข้อมูลทั่วไป

องค์กรเพื่อความโปร่งใสสากล, ดัชนีภาพลักษณ์คอร์รัปชั่น, <http://www.transparency.org>

สำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ, คอร์รัปชั่นและธรรมาภิบาล, รายงานการอภิปราย 3 (นิวยอร์ก: กองการจัดการ การพัฒนา และการปกครอง, สำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ, 1997)

เครือข่ายออนไลน์ด้านการบริหารรัฐกิจและการเงินแห่งสหประชาชาติ, เอกสารและฐานข้อมูลระดับสากล ระดับภูมิภาคและระดับประเทศ เรื่องจริยธรรม ความโปร่งใส และสำนึกรับผิดชอบ, <http://www.unpan.org>

ธนาคารโลก, โครงการวิจัยการเงินและวิจัยภาคเอกชน, <http://www.worldbank.org>

ศูนย์ประสานงานเพื่อประชาธิปไตย, เอกสารและฐานข้อมูลขององค์กรทางด้านความโปร่งใส สำนึกรับผิดชอบและการเข้าถึงข้อมูล, <http://www.wmd.org/>

ช่องทางการพัฒนาของออสเตรเลีย, ทรัพยากรระหว่างประเทศและเอเชียแปซิฟิกด้านการต่อต้านคอร์รัปชั่น, <http://www.developmentgateway.com.au>

การริเริ่มนำความยุติธรรมสู่สังคมเปิด, โครงการความมีอิสระในการต่อต้านคอร์รัปชั่น, <http://www.justiceinitiative.org>

Sherman, T., 'ต่อต้านการฟอกเงินในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก', สถาบันวิจัยเพื่อเอเชียและแปซิฟิก, ข้อสรุปทางธุรกิจ, 27 กันยายน 1995

โครงการต่อต้านการทุจริตตามข้อตกลงด้านเสถียรภาพ, <http://spai-rslo.org/new.asp>

ยุโรป

เครือข่ายต่อต้านคอร์รัปชั่นเพื่อการปฏิรูปเศรษฐกิจให้เป็นไปตามกลไกตลาด, <http://www.anticorruptionnet.org/indextxt.html>

เครือข่ายต่อต้านคอร์รัปชั่นเพื่อยุโรปตะวันออกและเอเชียกลาง, <http://www.oecd.org>

พันธมิตร 2000, ระบบติดตามและตรวจสอบการทุจริต, โซเฟีย, <http://www.online.bg/coalition2000/eng/monitor.htm>

สภายุโรปและสหภาพยุโรป, โปรแกรม OCTOPUS, <http://www.coe.int>;

สภายุโรป, กลุ่มประเทศที่ต่อต้านการทุจริต, <http://www.coe.int/t/dg1/Greco/ Default_en.asp>

แผนงานเฝ้าติดตามและสนับสนุนแห่งสหภาพยุโรป, โครงการเรื่องคอร์รัปชั่นและนโยบายต่อต้านคอร์รัปชั่น, <http://www.eumap.org/>

องค์กรเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา, 'จริยธรรมในบริการสาธารณะ: ประเด็นและการปฏิบัติในปัจจุบัน', รายงานเฉพาะโอกาสการบริหารสาธารณะครั้งที่ 14, 1996;

การทุจริตในภาคเอกชน : ผลสำรวจการวัดระดับการป้องกันนานาชาติ, องค์กรเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา, 1999, <http://www.oecd.org>;

หน้าเว็บการเงินสาธารณะ และการจัดการและปฏิรูปกฎระเบียบ, <http://www.oecd.org>

มาตรฐานของแนวปฏิบัติที่ดี

มาตรฐานสากล

การประชุมสมัชชาสหประชาชาติ, อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต, 2003;

หลักปฏิบัติสากลสำหรับข้าราชการ, A/RES/51/59, 12 ธันวาคม 1996

สำนักงานป้องกันยาเสพติดและปราบปรามอาชญากรรมแห่งสหประชาชาติ, โครงการต่อต้านคอร์รัปชั่นสากล : ชุดเครื่องมือต่อต้านคอร์รัปชั่นสหประชาชาติ, พิมพ์ครั้งที่ 3, เวียนนา, 2004, <http://www.unodc.org>

การปฏิบัติตามธรรมาภิบาลซึ่งส่งเสริมสิทธิมนุษยชน, การสัมมนาจัดโดยสำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติและสำนักงานสหประชาชาติข้าหลวงใหญ่สิทธิมนุษยชน, โซล, 15–16 กันยายน 2004, กลุ่ม 4 หัวข้อ การต่อต้านคอร์รัปชั่นในภาครัฐและเอกชน, <http://www.ohchr.org/english/issues/ development/ governance/compilation/ forside_02.html>

กองทุนการเงินระหว่างประเทศ, แนวปฏิบัติที่ดีด้านความโปร่งใสทางการคลัง, 2001 (ฉบับปรับปรุง); แนวปฏิบัติที่ดีด้านความโปร่งใสในนโยบายทางการเงิน, 1999

องค์การตำรวจอาชญากรรมระหว่างประเทศ, มาตรฐานโลกในการต่อต้านคอร์รัปชั่นในกองกำลังตำรวจ, <http://www.interpol.int>

มาตรฐานระดับภูมิภาค

ความริเริ่มด้านการต่อต้านคอร์รัปชั่นของ ADB/OECD สำหรับภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก, แผนปฏิบัติการต่อต้านคอร์รัปชั่น, <http://www1.oecd.org/daf/asiacom/index.htm>

กฎบัตรเพื่อบริการสาธารณะในแอฟริกา, 2001, การสัมมนา Third Pan แอฟริกาของรัฐมนตรีด้านการบริการสาธารณะ, วินด์โฮก, นามิเบีย, กุมภาพันธ์ 2001

สหภาพแอฟริกา, อนุสัญญาว่าด้วยการป้องกันและต่อต้านคอร์รัปชั่น, 2003

ธนาคารเพื่อการพัฒนาแห่งภูมิภาคเอเชีย, นโยบายการต่อต้านคอร์รัปชั่นในเอเชียและแปซิฟิก, 2004;

นโยบายและกลไกการต่อต้านคอร์รัปชั่น, 1998, <http://www.adb.org>

สภายุโรป, อนุสัญญากฎหมายอาชญากรรมว่าด้วยการทุจริต, 1999 และ อนุสัญญากฎหมายแพ่งว่าด้วยการทุจริต, 1999;

การต่อต้านคอร์รัปชั่น : แนวปฏิบัติที่ดีในยุโรป, OCTOPUS, 2004

องค์กรเอกภาพแอฟริกา, อนุสัญญาทั่วไปว่าด้วยอภิสิทธิ์และสภาวะที่มีการคุ้มกันขององค์กรเอกภาพแอฟริกา, 1965;

พิธีสารเพิ่มเติมของอนุสัญญาทั่วไปว่าด้วยอภิสิทธิ์และสภาวะที่มีการคุ้มกันขององค์กรเอกภาพแอฟริกา, 1980

องค์กรเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา, แนวปฏิบัติที่ดีที่สุดเพื่อความโปร่งใสของงบประมาณ, 2001

ประชาคมเพื่อการพัฒนาแอฟริกาใต้, พิธีสารเพื่อต่อต้านคอร์รัปชั่น, สิงหาคม 2001

Kostyo, K., คู่มือ : ระงับคอร์รัปชั่นในการจัดหาสาธารณะ (เบอร์ลิน: องค์กรเพื่อความโปร่งใสสากล, 2006), <http://www.transparency.org>

มาตรฐานระดับประเทศ

รัฐบาลเบลีซ, การป้องกันคอร์รัปชั่นในพระราชบัญญัติว่าด้วยชีวิตสาธารณะ (ลำดับที่ 24 ปี 1994)

รัฐบาลแคนาดา, การขัดกันแห่งผลประโยชน์และหลักปฏิบัติในการทำงานหลังจากเกษียณสำหรับเจ้าหน้าที่รัฐ, 1985

รัฐบาลเอสโตเนีย, การริเริ่ม 'รัฐแห่งความซื่อตรง', 2004

รัฐบาลแกมเบีย, การประเมินสินทรัพย์และทรัพย์สมบัติ และการคุ้มครองของพระราชบัญญัติว่าด้วยการปฏิบัติโดยมิชอบ (ลำดับที่ 17 ปี 1982)

รัฐบาลปากีสถาน, กลไกต่อต้านคอร์รัปชั่นแห่งชาติ, 2002

รัฐบาลแอฟริกาใต้, หลักปฏิบัติแอสมอล, 1994;

หลักปฏิบัติสำหรับสมาชิกของพรรคสมัชชาแห่งชาติแอฟริกาที่มาจากการเลือกตั้ง, 1994

สำนักนายกรัฐมนตรีและคณะรัฐมนตรีแห่งออสเตรเลียใต้, 'หลักปฏิบัติสำหรับรัฐมนตรี' (คัดลอกมาจากคู่มือรัฐมนตรี, 1994)

รัฐบาลตรินิแดดและโตเบโก, เอกภาพในพระราชบัญญัติว่าด้วยชีวิตสาธารณะ (ลำดับที่ 8 ปี 1987)

คณะกรรมการเอกภาพตรินิแดดและโตเบโก, คัดลอกมาจากรัฐธรรมนูญของตรินิแดดและโตเบโก,1980

สภาสามัญแห่งสหราชอาณาจักร, คณะกรรมการมาตรฐานในชีวิตสาธารณะ (คณะกรรมการนีล), การระดมทุนของพรรคการเมืองในสหราชอาณาจักร, รายงานครั้งที่ 5, Cm 4057 I & II (ลอนดอน: สำนักพิมพ์ Stationery Office, 1998)

รัฐบาลอังกฤษ, การเพิ่มมาตรฐานและดำรงไว้ซึ่งเอกภาพ: การป้องกันคอร์รัปชั่น (ลอนดอน: สำนักพิมพ์ Stationery Office, 2000), <http://www.official-documents.gov.uk/>

คำถามการประเมิน	2.6.2 การจัดการเพื่อป้องกันมิให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเข้าไปพัวพันกับเรื่องการติดสินบนมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด	
สิ่งที่ต้องค้นหา		
1) ด้านกฎหมาย: ตรวจสอบกฎหมายต่อต้านคอร์รัปชั่นในรัฐบาลและการบริการสาธารณะในจุดที่มาตรการที่เหมาะสมขัดแย้งกับข้อตกลงสากลและระดับภูมิภาคที่เกี่ยวข้อง	*2) ด้านการปฏิบัติ:* ตรวจสอบประสิทธิภาพและความเป็นอิสระของขั้นตอนและการลงโทษในการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการต่อต้านคอร์รัปชั่นในพื้นที่ที่แตกต่างกันของชีวิตสาธารณะ รัฐบาล โดยเฉพาะอย่างยิ่งนโยบายการจัดซื้อจัดจ้าง ตุลาการ หน่วยงานบังคับใช้กฎหมาย กรมศุลกากรและกรมสรรพสามิต และการบริการสาธารณะอื่นๆ ตรวจสอบความเข้มงวดในขั้นตอนการทำบัญชีและการตรวจสอบบัญชี และตรวจสอบหลักฐานที่แสดงถึงการเข้าไปเกี่ยวข้องของประชาสังคมในงานด้านการต่อต้านคอร์รัปชั่นและการเผยแพร่เรื่องการต่อต้านคอร์รัปชั่น	*3) ตัวชี้วัดเชิงลบ:* สืบสวนการติดสินบนที่มีการจ่ายเงินสดหรือสิ่งของ การรับรู้ของชนชั้นนำและประชาชนเกี่ยวกับการคอร์รัปชั่นและประสบการณ์การเกิดการคอร์รัปชั่น รวมถึงตัวชี้วัดด้านการคอร์รัปชั่นอื่นๆ

แหล่งข้อมูลทั่วไป

แหล่งข้อมูลสากล

วิจัยออนไลน์และระบบสารสนเทศเกี่ยวกับคอร์รัปชั่น, องค์กรเพื่อความโปร่งใสสากล, <http://www.corisweb.org/>

องค์การสมาชิกรัฐสภานานาชาติเพื่อการต่อต้านการทุจริต, <http://www.gopacnetwork.org/>

โครงการกองทุนระหว่างประเทศ, วิจัยในประเด็นความโปร่งใสและการมีส่วนร่วมในกระบวนการงบประมาณ, <http://www.internationalbudget.org>;

โครงการกองทุนระหว่างประเทศ, การริเริ่มกองทุนเปิด 2006, <http://www.openbudgetindex.org/>

วารสารคอร์รัปชั่นและการปฏิรูป

วารสารสังคมศาสตร์นานาชาติ, ประเด็นการทุจริตในประชาธิปไตยตะวันตก, 149 (กันยายน 1997)

เครือข่ายการจัดการและธรรมาภิบาล, สำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ, <http://magnet.undp.org/>

คณะกรรมาธิการว่าด้วยการปฏิบัติตามกฎหมายสากล, 'รายงาน: ผลสำรวจของกฎหมายเกี่ยวกับการติดสินบนของข้าราชการ', 1996 (mimeo);

คณะกรรมาธิการว่าด้วยการปฏิบัติตามกฎหมายสากล, มติของสภาว่าด้วยสมาคมเนติบัณฑิตสากล, 1996 (mimeo)

องค์กรเพื่อความโปร่งใสสากล, ดัชนีภาพลักษณ์คอร์รัปชั่น, ดัชนีการติดสินบน, ฯลฯ, <http://www.transparency.org>

ธนาคารโลก, รายงานการสังเกตมาตรฐานและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับความโปร่งใสทางการคลัง, <http://www.worldbank.org/ ifa/rosc.html>

ศูนย์ประสานงานเพื่อประชาธิปไตย, เอกสารและฐานข้อมูลขององค์กรทางด้านความโปร่งใส สำนึกรับผิดชอบและการเข้าถึงข้อมูล, <http://www.wmd.org/>

แหล่งข้อมูลระดับภูมิภาค

ความริเริ่มด้านการต่อต้านคอร์รัปชั่นของ ADB/ OECD สำหรับภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก, ฐานข้อมูลทรัพยากรด้านการต่อต้านคอร์รัปชั่น, <http://www1.oecd.org/daf/ asiacom/index.htm>

เครือข่ายสมาชิกรัฐสภาแอฟริกาต่อต้านคอร์รัปชั่น, <http://www.parlcent.ca/ africa/APNAC/ index_e.php>

เครือข่ายต่อต้านคอร์รัปชั่นเพื่อยุโรปและยูเรเซีย, <http://www.nobribes.org>

Bertsk, J., ความเชื่อมั่นในรัฐบาล :การวัดจริยธรรมในกลุ่มประเทศสมาชิกองค์กรเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (ปารีส: องค์กรเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา, 2000)

พันธมิตร 2000, ระบบติดตามและตรวจสอบการทุจริต, โซเฟีย, <http://www.online.bg/ coalition2000/eng/monitor.htm>

สภายุโรป, กลุ่มประเทศที่ต่อต้านการทุจริต, <http://www.coe.int/t/dg1/Greco/ Default_en.asp>

สภายุโรปและสหภาพยุโรป, โปรแกรม OCTOPUS, <http://www.coe.int>

แผนงานเฝ้าติดตามและสนับสนุนแห่งสหภาพยุโรป, โครงการเรื่องคอร์รัปชั่นและนโยบายต่อต้านคอร์รัปชั่น, <http://www.eumap.org/>

ศูนย์นาธานสันเพื่อศึกษาองค์กรอาชญากรรมและคอร์รัปชั่น, เว็บลิงค์ขององค์กรอาชญากรรม, <http://www.yorku.ca/nathanson/Links/ links.htm#Corruption>

Pieth, M., Low, L. และ Cullen, P. J., อนุสัญญาองค์กรเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนาว่าด้วยการติดสินบน: บทวิจารณ์ (เคมบริดจ์: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเคมบริดจ์, 2007)

องค์กรเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา, หน้าเว็บการเงินสาธารณะ และการจัดการและปฏิรูปกฎระเบียบ, <http://www.oecd.org>

ตัวแทนความโปร่งใสและหน่วยงาน, <http://www.traceinternational.org/>

แหล่งข้อมูลทั่วไป	
	องค์การสหประชาชาติ กองกิจการเศรษฐกิจและสังคม, จริยธรรมของการบริการสาธารณะในแอฟริกา, ST/ ESA/PAD/SER.E/23, สำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติประจำแอฟริกา, 2001, <http://www.unpan.org/ EthicsWebSite/inc/reportpg.htm> หน่วยงานสารสนเทศของสหรัฐอเมริกา, การติดสินบนและคอร์รัปชั่น, <http://usinfo.state.gov/ei/ economic_issues/bribery_and_corruption.html>; 'คอร์รัปชั่น: อุปสรรคต่อการพัฒนา', มุมมองทางเศรษฐกิจ, วารสารอิเล็กทรอนิกส์ของหน่วยงานสารสนเทศของสหรัฐอเมริกา, 3/5 (พฤศจิกายน 1999), <http://usinfo.state.gov/ journals/ites/1198/ijee/ejtoc.htm>
มาตรฐานของแนวปฏิบัติที่ดี	
มาตรฐานสากล	***มาตรฐานระดับภูมิภาค***
การประชุมสมัชชาสหประชาชาติ, หลักปฏิบัติสากลสำหรับข้าราชการ, A/RES/51/59, 12 ธันวาคม 1996 การทำงานของรัฐสภาเพื่อต่อต้านคอร์รัปชั่นและความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องนี้, มติจากการประชุมรัฐสภาระหว่างประเทศครั้งที่ 94, บูชาเรสต์, 13 ตุลาคม 1995 องค์การสมาชิกรัฐสภานานาชาติเพื่อการต่อต้านการทุจริต, ควบคุมการทุจริต: คู่มือของสมาชิกรัฐสภา, 2005, <http://www.gopacnetwork.org/Docs/ CCH FINAL Aug 05 ENG.pdf> การปฏิบัติตามธรรมาภิบาลซึ่งส่งเสริมสิทธิมนุษยชน, การสัมมนาจัดโดยสำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติและสำนักงานสหประชาชาติข้าหลวงใหญ่สิทธิมนุษยชน, โซล, 15–16 กันยายน 2004, กลุ่ม 4 หัวข้อ การต่อต้านคอร์รัปชั่นในภาครัฐและเอกชน, <http:// www.ohchr.org/english/issues/ development/ governance/compilation/ forside_02.html> สหภาพรัฐสภา, บทบาทของรัฐสภาในการต่อต้านคอร์รัปชั่น, 2001, <http://www.ipu.org/ splz-e/hague01-bkgr.htm>	ความริเริ่มด้านการต่อต้านคอร์รัปชั่นของ ADB/ OECD สำหรับภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก, แผนปฏิบัติการต่อต้านคอร์รัปชั่น, <http://www1.oecd.org/ daf/asiacom/index.htm> สหภาพแอฟริกา, อนุสัญญาว่าด้วยการป้องกันและต่อต้านคอร์รัปชั่น, 2003 กฎบัตรเพื่อบริการสาธารณะในแอฟริกา, การสัมมนา Third Pan แอฟริกาของรัฐมนตรีด้านการบริการสาธารณะ, วินด์โฮก, กุมภาพันธ์ 2001 สภายุโรป, อนุสัญญากฎหมายอาชญากรรมว่าด้วยการทุจริต, 1999 และ อนุสัญญากฎหมายแพ่งว่าด้วยการทุจริต, 1999; แนวปฏิบัติสำหรับข้าราชการ, 2000; หลักการชี้นำ 20 ประการสำหรับการต่อต้านคอร์รัปชั่น, Res (97) 24, 6 พฤศจิกายน 1997; การต่อต้านคอร์รัปชั่น: แนวปฏิบัติที่ดีในยุโรป, OCTOPUS, 2004 องค์กรอเมริกัน, อนุสัญญาเพื่อต่อต้านคอร์รัปชั่นระหว่างอเมริกา, 1996

มาตรฐานของแนวปฏิบัติที่ดี	
	สหภาพแอฟริกา, กฎบัตรว่าด้วยประชาธิปไตย การเลือกตั้ง และการปกครอง, 2007 องค์กรเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา, อนุสัญญากฎหมายอาชญากรรมว่าด้วยการทุจริต, 1999; บทวิจารณ์เกี่ยวกับอนุสัญญาว่าด้วยการติดสินบนของเจ้าหน้าที่ในรายการค้าระหว่างประเทศ, 1997; การทุจริตในภาครัฐ: ผลสำรวจการวัดระดับการป้องกันนานาชาติ, 1999; ข้อเสนอปรับปรุงใหม่ของสภาต่อต้านการติดสินบนในรายการค้าระหว่างประเทศ, 1997 กลุ่มประเทศที่ต่อต้านการทุจริต, สภายุโรป, กลไกการประเมินร่วมกัน, <http://www.coe.int/t/dg1/ greco/evaluations/intro_en.asp> แอฟริกาตะวันออกและแอฟริกาใต้, แถลงการณ์แห่งแม่น้ำ Usa, 1995 สหภาพยุโรป, คณะกรรมการเพื่อบริหารทั่วไปสำหรับงานวิจัย, มาตรการป้องกันการทุจริตในประเทศสมาชิกของสหภาพยุโรป, ชุดกิจการทางกฎหมาย JURI 101 EN, 1996 คณะกรรมการอิสระต่อต้านการทุจริตในตำแหน่งหน้าที่ (เขตปกครองพิเศษฮ่องกง), ฮ่องกง, หน่วยป้องกันการทุจริต, ชุดแนวปฏิบัติที่ดีที่สุด, <http://www.icac.org.hk/eng/prev/prev_dept_7.html> การประชุมเชิงปฏิบัติการอรุชา เรื่อง ความซื่อตรงแห่งชาติ, สัญญาความซื่อตรงอรุชา, 1995

คำถามการประเมิน	2.6.3 ข้อบังคับและขั้นตอนการจัดหาเงินทุนสำหรับการเลือกตั้ง ผู้สมัครรับเลือกตั้งและตัวแทนที่ได้รับเลือกตั้ง มีการป้องกันมิให้ผู้อยู่ภายใต้ระบบหรือการบังคับบัญชาของบุคคลดังกล่าวเข้าถึงผลประโยชน์แต่ละส่วนได้มากน้อยเพียงใด	
สิ่งที่ต้องค้นหา		
1) ด้านกฎหมาย: ตรวจสอบกฎหมายการเงินที่เกี่ยวกับการเลือกตั้ง การใช้จ่ายของผู้สมัครรับเลือกตั้งและผู้ได้รับเลือกตั้ง รวมถึงข้อจำกัด การเปิดเผยข้อมูล การสนับสนุน/การลงโทษ ฯลฯ ดูข้อที่ 2.1.3 และ 2.2.4	*2) ด้านการปฏิบัติ:* ตรวจสอบการประยุกต์ใช้กฎหมายว่ามีความยุติธรรมและมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใดในทางปฏิบัติ	*3) ตัวชี้วัดเชิงลบ:* สืบค้นข้อมูลที่แสดงถึงความไม่เป็นอิสระอย่างมีนัยสำคัญในเรื่องผลประโยชน์พิเศษของบุคคลที่มาจากการเลือกตั้ง รวมถึงนโยบายและประวัติในการพิจารณาร่างกฎหมายของพวกเขา

แหล่งข้อมูลทั่วไป

เครือข่ายความรู้ด้านการเลือกตั้ง ACE, <http://www.aceproject.org/>

การประชุมต่อต้านคอร์รัปชั่นสากล, องค์กรเพื่อความโปร่งใสสากล, <http://ww1.transparency.org/iacc/index.html>

สหภาพรัฐสภา, ข้อมูลด้านรัฐธรรมนูญและรัฐสภา (สองครั้งต่อปี);

ฐานข้อมูล Parline, <http://www.ipu.org/parline-e/parlinesearch.asp>

เครือข่ายการจัดการและธรรมาภิบาล, สำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ, <http://magnet.undp.org/>

องค์กรเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา, หน้าเว็บการเงินสาธารณะ และการจัดการและปฏิรูปกฎระเบียบ, <http://www.oecd.org>

Respondanet: โครงการสำนึกรับผิดชอบและต่อต้านคอร์รัปชั่นของอเมริกา (ใช้ลาตินอเมริกาเป็นฐาน, ภาษาสเปน), <http://www.respondanet.com/english/index.htm>

Sulemanji, S. และ Qureshi, H., 'หน้าที่ขององค์กรสากลในการต่อต้านคอร์รัปชั่น', เอกสารนำเสนอในการประชุมนานาชาติครั้งที่ 13 เรื่องสังคมระหว่างประเทศในการป้องกันทางสังคม, เลกเซ, อิตาลี, 28–30 พฤศจิกายน 1996

องค์กรเพื่อความโปร่งใสสากล, <http://www.transparency.org>

ธนาคารโลก, ปฏิรูปราชการพลเรือนศึกษา, อาทิ Klitgaard, R., 'ปฏิรูปและเสริมสร้างพลังราชการพลเรือน',

ธนาคารโลก, วอชิงตัน ดี ซี, 1996 (mimeo); (ad hoc) รายงานกลยุทธ์การช่วยเหลือประเทศ

ศูนย์ประสานงานเพื่อประชาธิปไตย, เอกสารและฐานข้อมูลขององค์กรทางด้านความโปร่งใส สำนึกรับผิดชอบและการเข้าถึงข้อมูล, <http://www.wmd.org/>

มาตรฐานของแนวปฏิบัติที่ดี

การประชุมสมัชชาสหประชาชาติ, แนวปฏิบัติสำหรับข้าราชการสากล, A/RES/51/59, 12 ธันวาคม 1996

สภายุโรป, คณะกรรมการของรัฐมนตรี, ข้อแนะนำลำดับที่ R (2003) 4 เกี่ยวกับกฎสามัญต่อต้านการทุจริตในการระดมทุนของพรรคการเมืองและการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง

ศาลตรวจสอบแห่งประชาคมยุโรป, 'รายงานพิเศษ 8/98 เรื่อง การให้ความช่วยเหลือโดยคณะกรรมการ (จากการตอบ) เกี่ยวกับการต่อต้านการฉ้อฉล', วารสารทางการโดยประชาคมยุโรป, C230, 22 กรกฎาคม 1998

องค์กรเอกภาพแอฟริกา, อนุสัญญาทั่วไปว่าด้วยอภิสิทธิ์และสภาวะที่มีการคุ้มกันขององค์กรเอกภาพแอฟริกา, 1965;

พิธีสารเพิ่มเติมของอนุสัญญาทั่วไปว่าด้วยอภิสิทธิ์และสภาวะที่มีการคุ้มกันขององค์กรเอกภาพแอฟริกา, 1980

องค์กรเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา, การทุจริตในภาครัฐ: ผลสำรวจการวัดระดับการป้องกันนานาชาติ, องค์กรเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา, 1999, <http://www.oecd.org>

การริเริ่มนำความยุติธรรมสู่สังคมเปิด, ตรวจสอบการเงินในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง: คู่มือสำหรับองค์กรพัฒนาเอกชน (NGOs), 2004, <http://www.justiceinitiative.org>

มาตรฐานของแนวปฏิบัติที่ดี
ศูนย์เพื่อธรรมาภิบาลระหว่างประเทศและภายหลังความขัดแย้ง, การอบรมเรื่องการสืบค้นและการบังคับใช้ (TIDE), การบังคับใช้กฎหมายการเงินทางการเมือง: คู่มือการอบรม, องค์การเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศแห่งสหรัฐอเมริกา, 2005, <http://www.moneyandpolitics.net>
รัฐสภาแห่งสหราชอาณาจักร, คณะกรรมการมาตรฐานในชีวิตสาธารณะ (คณะกรรมการนีล), การระดมทุนของพรรคการเมืองในสหราชอาณาจักร, รายงานครั้งที่ 5, Cm 4057 I & II 1998 (ลอนดอน : สำนักพิมพ์ Stationery Office, 1998)

คำถามการประเมิน	2.6.4 อิทธิพลของบริษัทขนาดใหญ่และผลประโยชน์ทางธุรกิจที่มีต่อนโยบายสาธารณะอยู่ภายใต้การควบคุมมากน้อยเพียงใด และพวกเขาปลอดจากการพัวพันกับการคอร์รัปชั่น ซึ่งรวมถึงในต่างประเทศ มากน้อยเพียงใด	
สิ่งที่ต้องค้นหา		
1) ด้านกฎหมาย: ตรวจสอบกฎหมายที่ควบคุมความโปร่งใสของความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรเอกชนกับรัฐบาล ขั้นตอนการแต่งตั้งผู้บริหารและคณะที่ปรึกษา ฯลฯ	*2) ด้านการปฏิบัติ:* ตรวจสอบประสิทธิภาพของขั้นตอนและการนำไปใช้ที่ช่วยให้นโยบายของรัฐบาลมีความเป็นอิสระจากการครอบงำโดยผลประโยชน์ขององค์กรเอกชน	*3) ตัวชี้วัดเชิงลบ:* สืบสวนหลักฐาน "การยึดครอง" กระทรวง กรม หน่วยงานของรัฐหรือนโยบายโดยผลประโยชน์ทางธุรกิจ ความผิดพลาดหรือความลำเอียงอย่างมีนัยสำคัญในกฎหมายทางธุรกิจและการเงินของรัฐบาล

แหล่งข้อมูลทั่วไป
เหมือนข้างต้น และ
ธนาคารเพื่อการพัฒนาแห่งแอฟริกา, รายงานการพัฒนาแอฟริกา 2001: การสนับสนุนธรรมาภิบาลในแอฟริกา (อ๊อกซฟอร์ด: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยอ๊อกซฟอร์ด, 2001)
ศูนย์ศึกษาเกี่ยวกับความร่วมมือทางเศรษฐกิจเอเชีย-แปซิฟิก (เอเปก) ของออสเตรเลีย, มหาวิทยาลัยโมนาช, ทรัพยากรด้านระเบียบทางการเงิน, <http://www.apec.org.au/>
Bamrud, J., 'หน้าธุรกิจในลาตินอเมริกา', การค้าของลาติน, กันยายน 1996, หน้า 34–41
ศูนย์ทรัพยากรธุรกิจและสิทธิมนุษยชน, <http://www.business-humanrights.org>
ข้อมูลและเครื่องมือทางธุรกิจเพื่อต่อต้านคอร์รัปชั่น, http://www.business-anti-orruption.dk
CorporateWatch, สหราชอาณาจักร, เว็บไซต์ด้านสืบสวนสอบสวน, <http://www.corporatewatch.org.uk>
Davies, R., 'การทุจริตทางการเมือง: ลิงค์การเมืองและการทุจริตทางการเมืองที่เกี่ยวข้องกับกรณีอื้อฉาวทางการเงิน', <http://www.ex.ac.uk/~RDavies/arian/scandals/political.html>
แผนงานเฝ้าติดตามและสนับสนุนแห่งสหภาพยุโรป, โครงการเรื่องคอร์รัปชั่นและนโยบายต่อต้านคอร์รัปชั่น, <http://www.eumap.org/>
Glynn, P. et al., 'โลกาภิวัตน์ของคอร์รัปชั่น', ใน K. A. Elliot (บรรณาธิการ), คอร์รัปชั่นและเศรษฐกิจโลก (วอชิงตัน ดี ซี: สถาบันเพื่อเศรษฐกิจระหว่างประเทศ, 1997)

แหล่งข้อมูลทั่วไป

องค์กรสิทธิมนุษยชนสากล, สมาคมและสิทธิมนุษยชน (นิวยอร์ก: องค์กรสิทธิมนุษยชนสากล, 1998), หน้า 456 – 60

โครงการกองทุนระหว่างประเทศ, วิจัยในประเด็นความโปร่งใสและการมีส่วนร่วมในกระบวนการงบประมาณ, <http://www.internationalbudget.org>

สำนักประกันการลงทุนพหุภาคี, ธนาคารโลก, <http://www.miga.org/>

สภาองค์กรอเมริกัน, คณะกรรมการพิเศษว่าด้วยองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ, <http://www.oas.org>

Sciulli, N., 'การเสนอและการทำสัญญาที่มีการแข่งขันในภาครัฐ : แนวคิดและประเด็นเกี่ยวกับมูลค่า', การประชุมประจำปีของสมาคมการบัญชีแห่งสหภาพยุโรป ครั้งที่ 21, มหาวิทยาลัยแอนต์เวิร์ป, 6–8 เมษายน 1998

ศูนย์เพื่อบริษัทข้ามชาติแห่งสหประชาชาติ, <http://unctc.unctad.org>

โครงการสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ, <http://www.unep.org>

อนุสัญญานานาชาติแห่งสหประชาชาติ, <http://www.unglobalcompact.org>

องค์การพัฒนาอุตสาหกรรมแห่งสหประชาชาติ, <http://www.unido.org>

เครือข่ายออนไลน์ด้านการบริหารรัฐกิจและการเงินแห่งสหประชาชาติ, เอกสารและฐานข้อมูลระดับสากล ระดับภูมิภาคและระดับประเทศ เรื่องจริยธรรม ความโปร่งใสและสำนึกรับผิดชอบ และการเงินสาธารณะและทรัพยากรสาธารณะ, <http://www.unpan.org>

ธนาคารโลก, โครงการวิจัยเรื่องการเงินและวิจัยภาคเอกชน, <http://www.worldbank.org>

ศูนย์ประสานงานเพื่อประชาธิปไตย, เอกสารและฐานข้อมูลขององค์กรทางด้านความโปร่งใส สำนึกรับผิดชอบและการเข้าถึงข้อมูล, <http://www.wmd.org/>

มาตรฐานของแนวปฏิบัติที่ดี

มาตรฐานสากล

การประชุมสมัชชาสหประชาชาติ, อนุสัญญาว่าด้วยการต่อต้านคอร์รัปชั่นแห่งสหประชาชาติ, 2003

สภาหอการค้านานาชาติ, คำแนะนำด้านการลงทุน, <http://www.iccwbo.org/policy/trade/>

บรรษัทเงินทุนระหว่างประเทศ, กองสิ่งแวดล้อม, พัฒนาธุรกิจผ่านการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและการเปิดเผยสาธารณะ: คู่มือแนวปฏิบัติที่ดี (วอชิงตัน ดี ซี: IFC, 1998)

ธนาคารโลก, ปฏิรูปราชการพลเรือนศึกษา, อาทิ Klitgaard, R., 'ปฏิรูปและเสริมสร้างพลังราชการพลเรือน', ธนาคารโลก, วอชิงตัน ดี ซี, 1996 (mimeo)

มาตรฐานระดับภูมิภาค

ความริเริ่มด้านการต่อต้านคอร์รัปชั่นของ ADB/OECD สำหรับภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก, แผนปฏิบัติการต่อต้านคอร์รัปชั่น, <http://www1.oecd.org/daf/asiacom/index.htm>

สภายุโรป, อนุสัญญากฎหมายอาชญากรรมว่าด้วยการทุจริต, 1999 และ อนุสัญญากฎหมายแพ่งว่าด้วยการทุจริต, 1999

แผนแม่บทในการพัฒนาของแอฟริกา, ปฏิญญาว่าด้วยประชาธิปไตย การจัดการทางการเมือง เศรษฐกิจและบรรษัทภิบาล, 2005

องค์กรอเมริกัน, อนุสัญญาคาราคัส, 1996;

อนุสัญญาเพื่อต่อต้านคอร์รัปชั่นระหว่างอเมริกา, 1996

มาตรฐานของแนวปฏิบัติที่ดี

การปฏิบัติตามธรรมาภิบาลซึ่งส่งเสริมสิทธิมนุษยชน, การสัมมนาจัดโดยสำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติและสำนักงานสหประชาชาติข้าหลวงใหญ่สิทธิมนุษยชน, โซล, 15–16 กันยายน 2004, กลุ่ม 4 หัวข้อ การต่อต้านคอร์รัปชั่นในภาครัฐและเอกชน, <http://www.ohchr.org/english/issues/ development/governance/compilation/ forside_02.html>

ธนาคารโลก, ชุดหลักการของแนวปฏิบัติที่ดีที่สุดด้านธรรมาภิบาลองค์กร, <http://rru.worldbank.org/PapersLinks/ Codes-Best-Practice/>

กฎบัตรเพื่อความโปร่งใสของสถาบันการเงินระหว่างประเทศ, 2006, <http://www.article19.org>

องค์กรเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา, บทวิจารณ์เกี่ยวกับอนุสัญญาว่าด้วยการติดสินบนของเจ้าหน้าที่ในรายการค้าระหว่างประเทศ, 1997;

อนุสัญญาว่าด้วยการติดสินบนของเจ้าหน้าที่ต่างประเทศในรายการค้าระหว่างประเทศ, 1997;

อนุสัญญากฎหมายอาชญากรรมว่าด้วยการทุจริต, 1999;

หลักการองค์กรเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนาว่าด้วยบรรษัทภิบาล, 2004

สหภาพยุโรป, กรอบแนวคิดการจัดหาสาธารณะ, 1998, <http://ec.europa.eu/ internal_market/publicprocurement/ legislation_en.htm>

องค์กรเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา, ข้อแนะนำเกี่ยวกับการติดสินบนในรายการค้าระหว่างประเทศ, 1994

St. George's House, Windsor, มูลนิธิอัล แอเบทและเวทีความคิดอาหรับในอัมมาน, อนุสัญญาว่าด้วยการแลกเปลี่ยนระหว่างกลุ่มต่างศาสนา : หลักปฏิบัติทางจริยธรรมในธุรกิจระหว่างประเทศสำหรับชาวคริสต์ มุสลิม และยิว, 1993

คณะกรรมการอิสระต่อต้านการทุจริตในตำแหน่งหน้าที่ (เขตปกครองพิเศษฮ่องกง), ฮ่องกง, หน่วยป้องกันการทุจริต, ชุดแนวปฏิบัติที่ดีที่สุด, <http://www.icac.org.hk/eng/prev/prev_dept_7.html>

คำถามการประเมิน	2.6.5 ประชาชนเชื่อมั่นในเจ้าหน้าที่รัฐและการบริการสาธารณะว่าปลอดจากการคอร์รัปชั่นมากน้อยเพียงใด

สิ่งที่ต้องค้นหา

1) ตัวชี้วัดเชิงบวกและเชิงลบ: ประเมินผลการสำรวจความคิดเห็นและตัวชี้วัดอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อมั่นของประชาชนที่มีต่อเจ้าหน้าที่รัฐและการบริการสาธารณะในด้านการมีคุณธรรม

แหล่งข้อมูลทั่วไป

ดัชนีชี้วัดแอฟโร, <http://www.afrobarometer.org/>

ดัชนีชี้วัดเอเชีย, <http://www.asianbarometer.org/>

ดัชนีชี้วัดเอเชียตะวันออก, <http://eacsurvey.law.ntu.edu.tw/>

ดัชนีชี้วัดยุโรป, <http://ec.europa.eu/public_opinion/index_en.htm>;

ดัชนีชี้วัดลาติน, <http://www.latinobarometro.org/>

Bratton, M., Chu, Y.-H., Lagos, M. และ Rose, R., 'เสียงของประชาชน: ความเชื่อมั่นในสถาบันทางการเมือง', ใน องค์กร IDEA, 10 ปีของการสนับสนุนประชาธิปไตยทั่วโลก (สตอกโฮล์ม: องค์กร IDEA, 2005), <http://www.idea.int/publications/anniversary/upload/ Inlay_senttoprint_30May05.pdf>

ศูนย์เพื่อศึกษานโยบายสาธารณะ, มหาวิทยาลัยอเบอร์ดีน, <http://www.abdn.ac.uk/cspp/>

สถาบันพัฒนาและวิเคราะห์ระยะยาว, การสำรวจครัวเรือนเกี่ยวกับประชาธิปไตยและสิทธิมนุษยชน, <http://www.dial.prd.fr/>

องค์กรเพื่อความโปร่งใสสากล, ดัชนีภาพลักษณ์คอร์รัปชัน, ดัชนีชี้วัดคอร์รัปชั่นระดับโลก, ผลสำรวจและดัชนีระดับภูมิภาคและระดับชาติ, <http://www.transparency.org/>

ธนาคารโลก, ข้อมูลตัวชี้วัดวิจัยการปกครองทั่วโลก, <http://www.worldbank.org>

3. ประชาสังคมและการมีส่วนร่วมของประชาชน

3.1 สื่อในสังคมประชาธิปไตย

คำถามในการประเมิน: สื่อดำเนินการในวิถีทางที่คงไว้ซึ่งค่านิยมประชาธิปไตยหรือไม่

คำถามการประเมิน	3.1.1 สื่อเป็นอิสระจากรัฐบาลมากน้อยเพียงใด จำนวนเจ้าของกิจการสื่อมีมากน้อยเพียงใด และสื่อเป็นอิสระจากการอยู่ภายใต้รัฐบาลต่างประเทศหรือบริษัทข้ามชาติมากน้อยเพียงใด	
สิ่งที่ต้องค้นหา		
1) ด้านกฎหมาย: ตรวจสอบกฎหมายเกี่ยวกับความเป็นเจ้าของสื่อและการดำเนินการรวมถึงการเป็นเจ้าของร่วม ความเป็นอิสระของบรรณาธิการ กฎหมายเกี่ยวกับการหมิ่นประมาท เสรีภาพของข้อมูลข่าวสารและเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น และกฎระเบียบเกี่ยวกับการกระจายเสียง ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐหรือเอกชนก็ตาม	*2) ด้านการปฏิบัติ:* ตรวจสอบประสิทธิภาพของกฎหมายที่ถูกบังคับใช้ การเตรียมการประชาสัมพันธ์ของรัฐ และการยอมรับฟังคำวิพากษ์วิจารณ์ของสื่อ ประชาชนเข้าถึงอินเตอร์เน็ตและการติดต่อสื่อสารในรูปแบบที่ทันสมัย ฯลฯ	*3) ตัวชี้วัดเชิงลบ:* สืบค้นข้อมูลการให้ความสนใจในการเป็นเจ้าของสื่อ สื่อที่มีเจ้าของเป็นชาวต่างชาติ รัฐบาลหรือพรรคการเมือง การควบคุมหรือการจัดการสื่อ ตรวจสอบหาความจริงเกี่ยวกับการคุกคามหรืออุปสรรคที่เกิดจากสื่อหรือผู้ปฏิบัติงานด้านสื่อ
แหล่งข้อมูลทั่วไป		
ดูข้อที่ 2.3.5 ***แหล่งข้อมูลสากล*** Article 19, <http://www.article19.org> การรณรงค์เพื่อสิทธิการสื่อสารในสังคมข่าวสาร (CRIS), <http://www.crisinfo.org/> สหภาพสิ่งพิมพ์แห่งสหราชอาณาจักร, <http://www.cpu.org.uk/> Christians, C. G. et al., จริยธรรมสื่อ: กรณีศึกษาและเหตุผลเชิงจริยธรรม, พิมพ์ครั้งที่ 7 (นิวยอร์ก: Allyn & Bacon, 2005), <http://campus.arbor.edu/media_ethics7/index.html> แผนที่อ้างอิงของโลก (ลอนดอนและนิวยอร์ก: สำนักพิมพ์ดอล์ลิ่ง คินเดอร์สลี่ย์, เรียบเรียงหลายท่าน), ตัวชี้วัดการตรวจสอบสื่อ, เจ้าของสื่อในประเทศที่มีการรายงาน	***แอฟริกาและตะวันออกกลาง*** แอฟริกาใต้ของทะเลทรายซาฮาร่า, 'สื่อและการสื่อสารมวลชน' (เชื่อมต่อเว็บไซต์), ห้องสมุดมหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ด, <http://www-sul.stanford.edu/africa/media.html> สถาบันเพื่อความก้าวหน้าของนักหนังสือพิมพ์, แอฟริกาใต้, <http://www.iaj.co.za/> วารสารศาสตร์เพื่อผู้สื่อข่าวแอฟริกาใต้, <http://www.journalism.co.za/> พันธมิตรสื่อในแอฟริกา, <http://www.gret.org/mediapartner/>	

แหล่งข้อมูลทั่วไป

นโยบายต่างประเทศ, รายชื่อ: สื่อที่มีอิทธิพล, ตุลาคม 2006, <http://www.foreignpolicy.com>

Herman, E. และ McChesney, R., สื่อทั่วโลก (ลอนดอน: แคสเซล, 1997)

การเฝ้าระวังสิทธิมนุษยชน กับสำนักงานคณะกรรมการรักษาความปลอดภัยและความร่วมมือในยุโรปแห่งสหรัฐอเมริกา,

'ภัยคุกคามต่อเสรีภาพสื่อสิ่งพิมพ์: รายงานการสัมมนาสื่ออิสระ', 1998

สมาคมระหว่างประเทศเพื่อสตรีในงานวิทยุและโทรทัศน์, <http://www.iawrt.org/>

ศูนย์ผู้สื่อข่าวนานาชาติ, กฎหมายสื่อสารมวลชนจากหลากหลายประเทศ <http://www.icfj.org/>

สมาพันธ์ผู้สื่อข่าวนานาชาติ, <http://www.ifj.org/>

สถาบันสื่อสิ่งพิมพ์ระหว่างประเทศ (IPI), <http://www.freemedia.at/cms/ipi/>;

มุมมองด้านเสรีภาพในโลกสื่อสิ่งพิมพ์ (ประจำปี), <http://www.freemedia.at/cms/ipi/freedom.html> (ภาพรวมระดับภูมิภาคและรายงานจาก 165 ประเทศ)

มูลนิธิสื่อสตรีนานาชาติสากล, <http://www.iwmf.org/>

Mediachannel.org, เชื่อมต่อไปยังเว็บไซต์ของสื่อมวลชนและการกระจายเสียงในเอเชียใต้ เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เอเชียกลาง เอเชียแปซิฟิก ตะวันออกกลาง แอฟริกา อเมริกากลาง อเมริกาใต้ และยุโรป, <http://www.mediachannel.org/links/links-frameset.html>

สถาบันสื่อหลากหลาย, <http://www.media-diversity.org>

องค์กรป้องกันและปราบปรามการทุจริตของสื่อ (ONO), <http://www.newsombudsmen.org>

การให้ความช่วยเหลือจากความเสี่ยงทางการเมือง (PRS), หนังสือรายปีความเสี่ยงทางการเมือง (นิวยอร์ก: PRS, 1995), หมวดสื่อ/สถานะของสื่อสิ่งพิมพ์

อเมริกา

ศูนย์ลาตินอเมริกาศึกษา, มหาวิทยาลัยจอร์จทาวน์, ฐานข้อมูลการเมืองอเมริกา, <http://pdba.georgetown.edu/>

Chenoweth, N., เมอร์ดอชเสมือน: สงครามแท้จริงบนถนนแห่งข่าวสาร (ลอนดอน: Secker & Warburg, 2001)

Hoffmann-Riem, W., สื่อควบคุม: การอนุญาตและการกำกับดูแลการกระจายเสียงทางวิทยุและโทรทัศน์ในหกประเทศ (นิวยอร์ก: Guilford, 1996)

สมาคมสื่อสิ่งพิมพ์ลาตินอเมริกา, <http://www.sipiapa.org/default.cfm>

บริษัทข่าว, รายงานประจำปี, <http://www.newscorp.com/investor/Annual_Reports.html>

Page, B., หมู่เมอร์ดอช (นิวยอร์ก: สำนักพิมพ์ไซมอนแอนด์ชูสเตอร์, 2003)

เอเชีย

ศูนย์การสื่อสารและข่าวสารสื่อเอเชีย, <http://www.amic.org.sg/>

สมาคมผู้สื่อข่าวนานาชาติ, เอเชียแปซิฟิก, <http://www.ifj-asia.org/>

สมาคมผู้สื่อข่าวเอเชียใต้ (SAJA), <http://www.saja.org>

ยุโรป

Bertrand, C., จริยธรรมสื่อ, ปรับปรุงครั้งที่ 2 (ปารีส: PUF Que Sais-Je, 1999)

แผนงานเฝ้าติดตามและสนับสนุนแห่งสหภาพยุโรป (สถาบันสังคมเปิด), แผนงานด้านนโยบายสื่อ, <http://www.eumap.org/>

ศูนย์ผู้สื่อข่าวยุโรป (EJC), การสร้างความรับผิดชอบของสื่อ (Maastricht: EJC, 1997);

ภูมิทัศน์สื่อยุโรป, <http://www.ejc.nl/>

สมาคมผู้จัดพิมพ์หนังสือพิมพ์ยุโรป, <http://www.enpa.be/>

แหล่งข้อมูลทั่วไป

พอยน์เตอร์ออนไลน์, บรรณานุกรมด้านความน่าเชื่อถือของสื่อ จริยธรรมสื่อ สื่อสิ่งพิมพ์โลก ฯลฯ, <http://www.poynter.org>

Staple, G. C. (บรรณาธิการ), โทรเลข ปี 1993: สถิติการเข้าชมโทรคมนาคมทั่วโลกและข้อคิดเห็นต่างๆ (วอชิงตัน, ดีซี: TeleGeography Inc., 1993)

Steven, P., แนวทางไม่-ไร้สาระสำหรับสื่อทั่วโลก (นิวยอร์ก: Verso, forthcoming)

สำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ, รายงานการพัฒนามนุษย์ (นิวยอร์ก: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยออกซ์ฟอร์ด, 1999), ตารางที่ 19, หน้า. 226: ตัวเลข (ต่อ 1,000) จากหนังสือพิมพ์รายวัน วิทยุ โทรทัศน์ โทรศัพท์สายหลัก โทรศัพท์มือถือ คอมพิวเตอร์ส่วนบุคคล และ (ต่อ 10,000) ผู้ให้บริการอินเตอร์เน็ต

องค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ, หนังสือสถิติแห่งปี (รายปี)

หนังสือพิมพ์แห่งสมาคมโลก (ex-FIEJ), <http://www.wan-press.org>

สภาสื่อสิ่งพิมพ์แห่งสมาคมโลก (WAPC), <http://www.wanewscouncil.org/World.htm>

การเคลื่อนไหวระดับโลกเพื่อประชาธิปไตย, เอกสารและฐานข้อมูลขององค์กรที่ทำงานด้านสื่อและการเข้าถึงข้อมูล, <http://www.wmd.org/>

รายงานขององค์กรว่าด้วยความมั่นคงและความร่วมมือในยุโรป, ตัวแทนเสรีภาพของสื่อ, <http://www.osce.org/fom/>

มาตรฐานของแนวปฏิบัติที่ดี

สหภาพแอฟริกา, กฎบัตรประชาธิปไตย, การเลือกตั้งและการปกครอง, 2007, บทความที่ 17 และ 27

แถลงการณ์ร่วม โดย องค์การสหประชาชาติ, องค์กรอเมริกัน และ องค์กรว่าด้วยความมั่นคงและความร่วมมือในยุโรป, อาณัติหัวข้อเสรีภาพในการแสดงออก, 2005, <http://www.article19.org>

หมวดที่ 19, รูปแบบกฎหมาย การให้บริการทางวิทยุและโทรทัศน์สาธารณะ, 2005; การเข้าถึงคลื่นออกอากาศของการกระจายเสียงวิทยุและโทรทัศน์: หลักแห่งเสรีภาพการแสดงออกและระเบียบการออกอากาศ, 2002; แนวทางปฏิบัติสำหรับการออกอากาศและแพร่ภาพการเลือกตั้ง, 2005 การเลือกตั้งในอิรัก; นโยบายการกระจายเสียงแพร่ภาพและวิธีปฏิบัติในแอฟริกา, 2003; เสรีภาพและความรับผิดชอบ: ปกป้องการแสดงออกอย่างเสรีผ่านการควบคุมตนเองของสื่อ, 2005; มาตรฐานสากลสำหรับสื่อ: หมายเหตุการณ์บรรยายสรุปเกี่ยวกับหลักการพื้นฐานของการสื่อสารมวลชน, 2005, ทั้งหมด <http://www.article19.org>

ประมวลกฎหมายจริยธรรมของผู้สื่อข่าวเอเชีย, <http://www.medialaw.com.sg/ethics/jcode.htm> (สำหรับ 7 ประเทศ)

มาตรฐานของแนวปฏิบัติที่ดี
EthicNet, คลังข้อมูลสำหรับประมวลกฎหมายจริยธรรมยุโรป (สำหรับ 37 ประเทศ), <http://www.uta.fi/laitokset/tiedotus/ethicnet/index.html>
Gaber, I., Barbar, B. และ Ledger, F., ชีวิตจากแอฟริกา: คู่มือสำหรับผู้สื่อข่าววิทยุแอฟริกา (ลอนดอน: สถาบันเพื่อการรายงานสงครามและสันติภาพ (IWPR), 2006), <http://www.eldis.org>
ศูนย์ผู้สื่อข่าวสากล, ประมวลกฎหมายจริยธรรมจากองค์กรระหว่างประเทศและองค์กรภายในประเทศ, <http://www.icfj.org/>
Sonnenberg, U. (บรรณาธิการ), การสร้างความรับผิดชอบของสื่อ: ประสบการณ์ในยุโรป (Maastricht: ศูนย์การสื่อสารมวลชนยุโรป, 1997), <http://www.ejc.nl>
สมาคมผู้สื่อข่าวแห่งสหราชอาณาจักร, ประมวลจริยธรรม, <http://www.gn.apc.org/media/nujcode.html>
องค์การเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศแห่งสหรัฐอเมริกา, 'บทบาทของสื่อในระบอบประชาธิปไตย: แนวทางเชิงกลยุทธ์', องค์การเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศแห่งสหรัฐอเมริกา, 1999, <http://www.usaid.gov>
von Dewall, G., จริยธรรมสื่อ: กฎระเบียบและแนวทางบรรณาธิกรณ์ (Düsseldorf: สถาบันยุโรปสำหรับสื่อ, 1997)

คำถามการประเมิน	3.1.2 สื่อเป็นตัวแทนของความคิดเห็นที่แตกต่างกันมากน้อยเพียงใด และสื่อเข้าถึงหลายภาคส่วนต่างๆ ของสังคมได้ยากง่ายเพียงใด	
สิ่งที่ต้องค้นหา		
1) ด้านกฎหมาย: ตรวจสอบกฎหมายและขั้นตอนที่ควบคุมการกระจายเสียงภาคบริการสาธารณะ มาตรฐานของสื่อและการร้องเรียนสื่อ	*2) ด้านการปฏิบัติ:* สืบค้นข้อมูลการกระจายตัวของประชากรในการเข้าถึงสื่อต่างๆ รวมถึงอินเตอร์เน็ต ข้อมูลเกี่ยวกับขอบเขตและประเภทของรายการ สิ่งตีพิมพ์ ฯลฯ โดยเฉพาะสื่อที่เกี่ยวกับกิจการสาธารณะ	*3) ตัวชี้วัดเชิงลบ:* ตรวจสอบการเซ็นเซอร์ในสื่อ (เป็นทางการและไม่เป็นทางการ) ความมีอคติหรือการบิดเบือนข่าวและในการนำเสนอเหตุการณ์ปัจจุบัน รวมถึงการเป็นตัวแทนของกลุ่มสังคมในหมู่ผู้เชี่ยวชาญด้านสื่ออย่างไม่เป็นสัดส่วน ดูข้อที่ 1.3.2 และ 2.1.3 ด้วย
แหล่งข้อมูลทั่วไป		
บรรณาธิการหนังสือพิมพ์แห่งสังคมอเมริกัน, การสำรวจมโนประชากรการว่าจ้างงานด้านข่าว, 2004,<http://www.iwmf.org> ศูนย์เสรีภาพสื่อในตะวันออกกลางและอเมริกาเหนือ, สิทธิสตรีและสื่ออาหรับ, 2000, <http://www.iwmf.org>	***สื่อใหม่*** เครือข่ายที่ปรึกษาสำหรับกลยุทธ์สื่อแอฟริกา (ANAIS) ศูนย์วิจัยการพัฒนาระหว่างประเทศ แคนาดา, <http://www.panasia.org>	

แหล่งข้อมูลทั่วไป

คณะกรรมาธิการยุโรป, ภาพพจน์ของสตรีในสื่อต่างๆ: รายงานการวิจัยที่มีอยู่ในสหภาพยุโรป, 1997, <http://www.iwmf.org>

ศูนย์วารสารศาสตร์ยุโรป, ภูมิทัศน์สื่อยุโรป, <http://www.ejc.nl/>

สภาสื่อสตรีแอฟริกัน, รูปแบบการจ้างงานในองค์กรสื่อสารในแอฟริกาใต้, ประชาคมเพื่อการพัฒนาแอฟริกาใต้, 1998, <http://www.iwmf.org>

สื่อสากลไอซิส, สถานะของสตรีและสื่อในเอเชีย: สรุป, 1999, <http://www.iwmf.org>

การศึกษาด้านสื่อและการสื่อสาร, สหราชอาณาจักร, มหาวิทยาลัยอเบอรีสวาร์ธ, <http://www.aber.ac.uk>

สถาบันสื่อหลากหลาย, <http://www.media-diversity.org>

สื่อบันเทิงและพันธมิตรศิลปะ, การสำรวจหัวข้อสตรีในสื่อต่างๆ (สถานะของสตรีในสื่อออสเตรเลีย), 1996, <http://www.iwmf.org>

สถาบันสื่อในแอฟริกาใต้และความเชื่อมโยงทางเพศ, เพศภาวะและพื้นฐานสื่อศึกษา, 2003, <http://www.iwmf.org>

ศูนย์การจัดการสื่อแห่งมหาวิทยาลัยนอร์ธเวสเทิร์น, สตรีในหน้าหนังสือพิมพ์ ปี 2002: ยังคงต่อสู้ในสมรภูมิที่ยากลำบาก, 2002, <http://www.iwmf.org>

สื่อภาษาเมอเคเตอร์สำหรับคนกลุ่มน้อยในสหภาพยุโรป, มหาวิทยาลัยอเบอรีสวาร์ธ, <http://www.aber.ac.uk/mercator/>

สมาคมผู้อำนวยการข่าววิทยุและโทรทัศน์, การสำรวจสตรีและคนกลุ่มน้อยในวงการวิทยุและโทรทัศน์ข่าว, 2003, <http://www.iwmf.org>

องค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ, หนังสือสถิติประจำปี (รายปี), <http://www.unesco.org>;

องค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ, สตรีรังสรรค์โครงการข่าวสาร, 2001, <http://www.iwmf.org>

สถาบันระหว่างประเทศเพื่อการพัฒนาการสื่อสาร, โครงการด้านการเข้าถึงเว็บไซต์ของชาวแอฟริกัน ณ มหาวิทยาลัยซิตี้, ลอนดอน, สหราชอาณาจักร, <http://www.iicd.org/>

'โนวเน็ท วีฟเวอร์', <http://www.knownetweaver.org>

McChesney, R. W., 'สื่อใหม่ของโลก: โลกใบเล็กของบริษัทขนาดใหญ่', เดอะเนชั่น, 29 พฤศจิกายน 1999, <http://www.thenation.com>

Nath, V., 'สารสนเทศและการสื่อสารสามารถสร้างสังคมแห่งความรู้ได้', 2000, <http://www.vikasnath.org/>

มูลนิธิเครือข่ายและการพัฒนา(FUNREDES), สาธารณรัฐโดมินิกัน, เครือข่ายเพื่ออเมริกากลางและทะเลแคริบเบียน, <http://www.funredes.org/ mistica>

Palmer, M. และ Tunstall, J., สื่อผู้มีอิทธิพล (ลอนดอน: Routledge, 1991)

พอยน์เตอร์ออนไลน์, บรรณานุกรมด้านความน่าเชื่อถือของสื่อ จริยธรรมสื่อ สื่อสิ่งพิมพ์โลก ฯลฯ, <http://www.poynter.org>

Shah, A., เครือธุรกิจสื่อมวลชน, การรวมตัวกัน, การให้ความสนใจในสิทธิครอบครอง, 2006, <http://www.globalissues.org>

Shedden, D., 'บรรณานุกรมสื่อใหม่', 2006, <http://poynteronline.org>

โครงการนวัตกรรมและแหล่งข้อมูลที่มีศักยภาพ จาก <http://www.stockholmchallenge.se/> ตัวอย่างเช่น ดริค แหล่งข้อมูลการถ่ายภาพ และคลังรูปภาพ, <http://www.drik.net>;

ดรัมเน็ต (เคนยา) เครือข่ายเชิงพาณิชย์, <http://www.drumnet.org>;

เครือข่ายการวิจัยและพัฒนาชาวเฮติ (REHRED) ส่งเสริมสารสนเทศเพื่อการสื่อสารแก่ผู้ยากไร้, การให้ข้อมูลข่าวสารและส่งเสริมประชาธิปไตย;

ศูนย์สารสนเทศและการสื่อสาร Kgautswane, 'ใหม่' สื่อสร้างวิถีชีวิตในถิ่นทุรกันดาร, <http://www.pgw.org/telisa/>;

แหล่งข้อมูลทั่วไป	
หน่วยวิจัยโครงการประเมินผลและการสื่อสารแห่งสหประชาชาติ, คู่มือสื่อของโลก ปี 1992-94 (นิวยอร์ก: แผนกข้อมูลข่าวสารสาธารณะขององค์การสหประชาชาติ, 1994) สมาคมโลกเพื่อการติดต่อสื่อสารของชาวคริสเตียน, ใครสร้างข่าว? โครงการตรวจสอบสื่อทั่วโลก ปี 2000, 2000, <http://www.iwmf.org>	หน่วยสารสนเทศของพื้นที่ใกล้เคียง (NIU), Santafe de Bogota, โคลอมเบีย, <http://www.colnodo.apc.org>; การสนับสนุนส่งเสริมสถานะของสตรีในกระบวนการตัดสินใจ, เซเนกัล, ส่งเสริมให้มีตัวแทนของสตรีมากขึ้นทางการเมือง และการบริหารจัดการ, <http://www.famafrique.org>; บริษัทบริการอินเตอร์เน็ตสุพีเรีย (SISCOM), คอสตาริกา, เทคโนโลโยสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อชุมชนและเทศบาล; เว็บไซต์เพื่อการพัฒนาข่าวสารสารสนเทศ (WIDE), บราซิล

มาตรฐานของแนวปฏิบัติที่ดี

สมัชชาแห่งสหประชาชาติ, อนุสัญญาการแก้ไขสิทธิระหว่างประเทศว่าด้วยการลงฑัณฑ์, สิงหาคม 1962

การประชุมสตรีระดับโลก ครั้งที่สี่, คำแถลงการณ์ปักกิ่งเพื่อดำเนินการ, กันยายน 1995, วัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์และการดำเนินการของสตรีเกี่ยวกับสื่อ

กฎบัตรการกระจายเสียงแอฟริกา, 2001

ประกาศวินด์ฮุกในการส่งเสริมการพึ่งพาตนเองและสื่อเสรีของแอฟริกา, 1991, สรุปประเด็นจากการสัมมนาหัวข้อ การส่งเสริมการพึ่งพาตนเองและสื่อเสรีของแอฟริกา, นามิเบีย, 1991

หมวดที่ 19, การเข้าถึงคลื่นออกอากาศของการกระจายเสียงวิทยุและโทรทัศน์: หลักแห่งเสรีภาพการแสดงออกและระเบียบการออกอากาศ, 2002;

พหุนิยมการกระจายเสียงออกอากาศและความหลากหลาย, 2006;

มาตรฐานสากลสำหรับสื่อ: หมายเหตุการบรรยายสรุปเกี่ยวกับหลักการพื้นฐานของการสื่อสารมวลชน, 2005, ดูทั้งสองเรื่องที่ <http://www.article19.org>

Bromley, M. และ Sonnenberg, U. (บรรณาธิการ), รายงานชนกลุ่มน้อยและความขัดแย้งทางชาติพันธุ์: นอกเหนือจากความดีหรือความไม่ดี (แมสทริทช์: ศูนย์วารสารศาสตร์ยุโรป, 1998), <http://www.ejc.nl>

Devilette, S. (บรรณาธิการ), คู่มือสำหรับผู้ใช้บล็อกและความขัดแย้งในโลกไซเบอร์, ผู้สื่อข่าวไร้พรมแดน, 2005, <http://www.eldis.org>

สมาคมผู้สื่อข่าวสากล, ความเสมอภาคและคุณภาพ: กำหนดมาตรฐานสำหรับสตรีในวงการหนังสือพิมพ์ , 2001, <http://www.iwmf.org>

ศูนย์นานาชาติสำหรับผู้สื่อข่าว, กฎเกณฑ์จริยธรรมในองค์กรนานาชาติและองค์กรระดับชาติ, <http://www.icfj.org/>

สถาบันสื่อที่หลากหลาย, คู่มือรายงานเฉพาะประเทศ คู่มือรายงานเกี่ยวกับเชื้อเอชไอวี/โรคเอดส์ การค้าผู้หญิง และประเด็นอื่นๆ;

คู่มือการตรวจสอบสื่อ, 2002, <http://www.media-diversity.org>

เว็บไซต์ One World.Net, คู่มือเสริมสร้างศักยภาพ, <http://uk.oneworld.net/guides/capacitybuilding>

มาตรฐานของแนวปฏิบัติที่ดี
สนธิสัญญาแทนซาเนีย, แนวทางสื่อ: วิธีที่จะทำให้ประชาสังคมมีส่วนร่วมกับสื่อ, กลุ่มผู้เชี่ยวชาญสนับสนุน, 2006, <http://www.eldis.org> Partal, V., King, C. และ Belot, A., ความสัมพันธ์พลเมือง: วิธีปฏิบัติแบบปรับปรุงใหม่, เล่ม 1 และ 2 (แมสทริทช์: ศูนย์วารสารศาสตร์ยุโรป, 2005), <http://www.ejc.nl> Williams, T., เพศภาวะสำหรับนักข่าว: เครื่องมือ , สิ่งตีพิมพ์สหภาพเครือจักรภพ/สถาบันเพื่อการติดต่อสื่อสารและการพัฒนานานาชาติ, 2006, <http://www.eldis.org> เอกสารอ้างอิงแนวปฏิบัติที่ดี ดังข้อที่ 3.1.1 ข้างต้น

คำถามการประเมิน	3.1.3 สื่อและหน่วยงานอิสระมีประสิทธิภาพในการตรวจสอบรัฐบาลและบริษัทขนาดใหญ่มากน้อยเพียงใด
สิ่งที่ต้องค้นหา	
1) ตัวชี้วัดเชิงบวก: สืบค้นรายงานที่เปิดเผยการประพฤติโดยมิชอบหรือที่ทำให้เจ้าหน้าที่รัฐหรือบริษัททรงอิทธิพลเกิดความละอาย	*2) ตัวชี้วัดเชิงลบ:* ตรวจสอบว่าสื่ออาศัยช่องทางของรัฐบาลหรือบริษัท/องค์กรมากน้อยเพียงใด
แหล่งข้อมูลทั่วไป	
ดูข้อที่ 1.4.6 มูลนิธิสื่อแอดบัสเตอร์ส, <http://www.adbusters.org> Article 19, ความกดดัน, การเมืองและสื่อ: สถานการณ์ของเสรีภาพสื่อในเบลารุส โมลโดวา และยูเครน, 2003, เอกสารและแหล่งที่มาอื่นๆ, <http://www.article19.org> การรณรงค์เพื่อสิทธิการติดต่อสื่อสารในสังคมข้อมูลข่าวสาร (CRIS), <http://www.crisinfo.org/> การเฝ้าระวังองค์กร, สหราชอาณาจักร <http://www.corpwatch.org.uk> แผนงานเฝ้าติดตามและสนับสนุนแห่งสหภาพยุโรป (สถาบันสังคมเปิด), แผนงานนโยบายสื่อ, <http://www.eumap.org/> อนาคตของการทำงานโดยอิสระ: การสำรวจด้านสถานะสังคมและสถานะเศรษฐกิจของนักข่าวอิสระทั่วโลก, รายงานฉบับสุดท้าย, องค์การแรงงานระหว่างประเทศ, ธันวาคม 1999, <http://www.ifj.org> Iggers, J., ข่าวดี ข่าวร้าย: ศีลธรรมการสื่อสารมวลชนและความสนใจสาธารณะ (นิวยอร์ก: โรงพิมพ์เวิลด์วิว, 1998) ดัชนีการตรวจพิจารณาสิ่งพิมพ์, ลอนดอน (รายเดือน), <http://www.indexonline.org> สถาบันสิ่งพิมพ์นานาชาติ, การทบทวนเสรีภาพสิ่งตีพิมพ์โลก, <http://www.freemedia.at/cms/ipi/freedom.html> (รายงานภาพรวมระดับภูมิภาคและระดับประเทศ) Jensen, C., 20 ปีแห่งการตรวจสอบข่าว (นิวยอร์ก: โรงพิมพ์เซเว่น สตอรี่ส์, 1997) การตรวจสอบข้ามชาติ, <http://multinationalmonitor.org> พอยน์เตอร์ออนไลน์, บรรณานุกรมเกี่ยวกับความน่าเชื่อถือของสื่อ จริยธรรมสื่อ สื่อยุคใหม่ โรงพิมพ์โลก ฯลฯ, <http://www.poynter.org> Seib, P., การรณรงค์และจิตสำนึก: จริยธรรมนักข่าวการเมือง (เวสต์พอร์ท, Ct: Praeger, 1994) สังคมฝรั่งเศสแห่งวิทยาศาสตร์สารสนเทศและการติดต่อสื่อสาร (SFSIC), <http://www.sfsic.org>	

มาตรฐานของแนวปฏิบัติที่ดี
กฎบัตรวินด์ฮุคด้านการกระจายเสียงในแอฟริกา, 2001
ประกาศวินด์ฮุกในการส่งเสริมการพึ่งพาตนเองและสื่อเสรี, การสัมมนา เรื่อง การส่งเสริมการพึ่งพาตนเองและโรงพิมพ์แอฟริกาหลากหลาย, 1991
Article 19, รูปแบบกฎหมาย การให้บริการทางวิทยุและโทรทัศน์สาธารณะ, 2005;
นโยบายการกระจายเสียงและวิธีปฏิบัติในแอฟริกา, 2003;
พหุนิยมการกระจายเสียงออกอากาศและความหลากหลาย, 2006;
มาตรฐานสากลสำหรับสื่อ: หมายเหตุการบรรยายสรุปเกี่ยวกับหลักการพื้นฐานของการสื่อสารมวลชน, 2005, ทั้งหมดจาก <http://www.article19.org>
Bouchet, N. และ Kariithi, N. K., รัฐสภาและสื่อ: สร้างสังคมรอบรู้ (วอชิงตัน ดีซี: สถาบันธนาคารโลก, สมาคมรัฐสภาเครือจักรภพ, 2003), <http://siteresources.worldbank.org/WBI/Resources/wbi37228BouchetKariithiWEB.pdf>
สมาคมรัฐสภาเครือจักรภพ, รัฐสภาและสื่อ, 2005, <http://www.cpahq.org/topics/parliamentmedia/>
ธนาคารโลก, สร้างความเข้มแข็งสื่อเสมือนเป็นยามรักษาการณ์, 2004
และเอกสารอื่นๆ เหมือนข้างต้น ดูข้อที่ 1.3.2, 1.4.6 และ 2.3.5 ด้วย

คำถามการประเมิน	3.1.4 ผู้สื่อข่าวเป็นอิสระจากกฎหมายที่จำกัดเสรีภาพ จากการล่วงละเมิดและการคุกคามมากน้อยเพียงใด
สิ่งที่ต้องค้นหา	
11) ด้านกฎหมาย: ตรวจสอบกฎหมายที่จำกัดเสรีภาพของการเขียนข่าวอย่างมีนัยสำคัญ	*2) ตัวชี้วัดเชิงลบ:* สืบสวนการล่วงละเมิด การคุกคาม หรือการขัดขวางผู้สื่อข่าว รวมถึงการเสียชีวิตและบาดเจ็บ ดูข้อที่ 1.3.1 และ 1.3.2 ด้วย
แหล่งข้อมูลทั่วไป	
เหมือนข้างต้น และ	
องค์การนิรโทษกรรมสากล, <http://www.amnesty.org>	
Article 19, ความกดดัน, การเมืองและฝูงชน: สถานการณ์ของเสรีภาพสื่อในเบลารุส โมลโดวา และยูเครน, 2003, เอกสารและแหล่งที่มาอื่นๆ, <http://www.article19.org>	
Bratton, M., Chu, Y.-H., Lagos, M. และ Rose, R., 'เสียงของประชาชน: ความไว้วางใจในสถาบันการเมือง',	
สถาบันระหว่างประเทศเพื่อความช่วยเหลือด้านประชาธิปไตยและการเลือกตั้ง, สิบปีแห่งการสนับสนุนประชาธิปไตยทั่วโลก (สตอกโฮล์ม: องค์กร IDEA, 2005), <http://www.idea.int/publications/anniversary/upload/Inlay_senttoprint_30May05.pdf>	
การรณรงค์เพื่อสิทธิการสื่อสารในสังคมข่าวสาร (CRIS), <http://www.crisinfo.org/>	

แหล่งข้อมูลทั่วไป

ศูนย์เพื่อการศึกษานโยบายสาธารณะ, มหาวิทยาลัยอะเบอดีน, <http://www.abdn.ac.uk/cspp/>

กฎบัตร 88, <http://www.charter88.org.uk>

คณะกรรมการคุ้มครองสื่อมวลชน (CPJ), สิ่งตีพิมพ์อิสระออนไลน์, <http://www.cpj.org>;

การจู่โจมสิ่งตีพิมพ์ ปี 1999, <http://www.cpj.org/attacks99/pages_att99/bookorder99.html>

สหภาพสิ่งตีพิมพ์เครือจักรภพ, <http://www.cpu.org.uk/>

Cookson, R. et al., ผู้สื่อข่าวลี้ภัยในยุโรป (Bristol: Mediawise, 2006)

เครือข่ายเสรีภาพดิจิตอล, <http://www.dfn.org/>

การประชุมอิสระ, <http://www.freedomforum.org/>

ดัชนีการตรวจพิจารณาสิ่งพิมพ์, ลอนดอน (รายเดือน), <http://www.indexonline.org>

ศูนย์ผู้สื่อข่าวนานาชาติ, กฎหมายสื่อมวลชนจากประเทศต่างๆ , <http://www.icfj.org/>

สถาบันสื่อสิ่งพิมพ์นานาชาติ เชื่อมต่อจาก, <http://www.freemedia.at>

ปากกาสากล, นักเขียนในคณะกรรมการเรือนจำ: รายชื่อคดี (ลอนดอน: ปากกาสากล, รายปี)

พอยน์เตอร์ออนไลน์, บรรณานุกรมด้านความน่าเชื่อถือของสื่อ จริยธรรมสื่อ สื่อสิ่งพิมพ์โลก ฯลฯ, <http://www.poynter.org>

วิทยุเอเชียอิสระ, <http://www.rfa.org/english/>

องค์กรนักข่าวไร้พรมแดน, <http://www.rsf.org/>

มาตรฐานของแนวปฏิบัติที่ดี

สหภาพนักข่าวสากล (IFJ), การประกาศหลักการดำเนินงานของผู้สื่อข่าว, ถูกลงมติยอมรับในการประชุมรัฐสภาโลกแห่งสหภาพนักข่าวสากล ปี 1954, แก้ไขเพิ่มเติมโดยการประชุมรัฐสภาโลกปี 1986

Article 19, รูปแบบกฎหมาย การให้บริการทางวิทยุและโทรทัศน์สาธารณะ, 2005; การเข้าถึงสื่อการออกอากาศของการกระจายเสียงวิทยุและโทรทัศน์: หลักแห่งเสรีภาพการแสดงออกและระเบียบการออกอากาศ, 2002;

นโยบายการออกอากาศและวิธีปฏิบัติในแอฟริกา, 2003;

การศึกษาเปรียบเทียบกฎหมายและระเบียบการจำกัดการตีพิมพ์การสำรวจการคิดเห็นเกี่ยวกับการเลือกตั้ง, 2003;

เสรีภาพและความน่าเชื่อถือ: การปกป้องการแสดงออกอย่างเสรีผ่านการควบคุมตนเองของสื่อ, 2005;

การออกอากาศอย่างเสรีและหลากหลาย, 2006,

ข้อมูลทั้งหมดจาก <http://www.article19.org>

เช่นเดียวกับข้างต้น

คำถามการประเมิน	3.1.5 ประชาชนทั่วไปเป็นอิสระจากการก้าวก่ายและการก่อกวนโดยสื่อมากน้อยเพียงใด	
สิ่งที่ต้องค้นหา		
1) ด้านกฎหมาย: ตรวจสอบกฎหมายคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลและหลักเกณฑ์การปฏิบัติการของสื่อ	*2) ด้านการปฏิบัติ:* ตรวจสอบประสิทธิภาพของกฎหมายดังกล่าวในทางปฏิบัติ ขั้นตอนการชดเชยในกรณีที่มีการร้องเรียน	*3) ตัวชี้วัดเชิงลบ:* เรื่องร้องเรียน
แหล่งข้อมูลทั่วไป		

เช่นเดียวกับข้างต้น

บทวิจารณ์วารสารศาสตร์อเมริกัน, <http://www.ajr.org>

Bernier, Marc-François, จริยธรรมสื่อสารมวลชนและการปฏิบัติ (Quebec: Presses de l'université Laval, 1994)

Christians, C. และ Traber, M. (เรียบเรียง), จริยธรรมการสื่อสารและคุณค่าสากล (ลอนดอน: Sage, 1997)

Cooper, T. W., โทรทัศน์และจริยธรรม: บรรณานุกรม (บอสตัน, Mass.: G.K. Hall, 1988)

Cornu, D., จริยธรรมข้อมูลข่าวสาร (ปารีส: PUF Que Sais-Je, 1997)

François-Xavier, Alix, จริยธรรมข้อมูลข่าวสาร (ปารีส: L'Harmattan, 1997)

Gordon, A. D. และ Kittross, J. M., ข้อถกเถียงเกี่ยวกับจริยธรรมสื่อ, ปรับปรุงครั้งที่ 2 (นิวยอร์ก: Addison Wesley, 1999)

ศูนย์ผู้สื่อข่าวนานาชาติ, กฎหมายสื่อสารมวลชนจากหลากหลายประเทศ, <http://www.icfj.org/>

MacDonald, B. และ Petheram, M., คู่มือแนะนำแหล่งที่มาของข้อมูลเพื่อจริยธรรมสื่อ (ลอนดอน: Mansell, 1998)

มีเดียไวส์, ฐานข้อมูลต่างประเทศและจรรยาบรรณในประเทศสำหรับสื่อ <http://www.presswise.org.uk/>

Nordenstreng, K. (บรรณาธิการ), รายงานจริยธรรมสื่อในยุโรป (แทมเพอรี: มหาวิทยาลัยแทมเพอรี, 1995)

องค์กรป้องกันและปราบปรามการทุจริตของสื่อ (ONO), <http://www.newsombudsmen.org>

Riboreau, G., จริยธรรมของสื่อสารมวลชนด้านวิทยุ (ปารีส: RFI, 1997)

SPG-SDX, คณะกรรมการจริยธรรมแห่งชาติ, รายงานจริยธรรมสื่อสารมวลชน (ชิคาโก: สังคมของผู้สื่อข่าวมืออาชีพ, รายปี)

สภาสมาคมสิ่งพิมพ์โลก (WAPC), <http://www.wanewscouncil.org/World.htm>

มาตรฐานของแนวปฏิบัติที่ดี
สมัชชาสหประชาชาติ, อนุสัญญาว่าด้วยการแก้ไขสิทธิระหว่างประเทศ, สิงหาคม 1962
สมาพันธ์ผู้สื่อข่าวนานาชาติ (IFJ), การประกาศหลักจรรยาบรรณของนักข่าว, ถูกลงมติยอมรับในการประชุมสากลแห่งสหภาพนักข่าวสากล ปี 1954, แก้ไขเพิ่มเติมโดยการประชุมสากลปี 1986
Article 19, รูปแบบกฎหมาย การให้บริการทางวิทยุและโทรทัศน์สาธารณะ, 2005; เสรีภาพและความน่าเชื่อถือ: การปกป้องการแสดงออกอย่างเสรีผ่านการควบคุมตนเองของสื่อ, 2005;
มาตรฐานสากลสำหรับสื่อ: หมายเหตุการบรรยายสรุปเกี่ยวกับหลักการพื้นฐานของการสื่อสารมวลชน, 2005, ทั้งหมดจาก <http://www.article19.org>
ศูนย์ผู้สื่อข่าวสากล, กฎเกณฑ์จริยธรรมในองค์กรนานาชาติและองค์กรระดับชาติ, <http://www.icfj.org/>
Juusela, P., ระเบียบจริยธรรมนักข่าวในองค์กรว่าด้วยความมั่นคงและความร่วมมือของประเทศในยุโรป (แทมเพอรี: มหาวิทยาลัยแทมเพอรี, 1991)
สมาคมผู้สื่อข่าวยูกันดา, จรรยาบรรณวิชาชีพ

3.2 การมีส่วนร่วมทางการเมือง

คำถามในการประเมิน: มีการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างสมบูรณ์ในการดำเนินชีวิตสาธารณะหรือไม่

คำถามการประเมิน	3.2.1 กลุ่มอาสาสมัคร กลุ่มพลเมือง การเคลื่อนไหวทางสังคม ฯลฯ มีความครอบคลุมและกว้างขวางมากน้อยเพียงใด กลุ่มต่างๆ ดังกล่าวมีความเป็นอิสระจากรัฐบาลมากน้อยเพียงใด	
สิ่งที่ต้องค้นหา		
1) ด้านกฎหมาย: ตรวจสอบกฎระเบียบที่ควบคุมการลงทะเบียน การบริหารจัดการ การเงินและการเป็นสมาชิกกลุ่มอาสาสมัคร NGOs และองค์กรที่บริหารจัดการตนเอง	*2) ด้านการปฏิบัติ:* สืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับขอบเขตและการขยายตัวของกลุ่มอาสาสมัคร ขอบเขตกิจกรรม ผลกระทบสาธารณะ ฯลฯ	*3) ตัวชี้วัดเชิงลบ:* ตรวจสอบการอยู่ภายใต้อาณัติของรัฐบาลหรือพรรครัฐบาล ภายใต้หน่วยงานต่างประเทศหรือภายใต้ผลประโยชน์ สัดส่วนรายรับที่ไม่ได้มาจากการขยายตัวของสมาชิก ดูข้อที่ 1.3.2, 2.2.3, 2.3.5 และ 2.4.6 ด้วย
แหล่งข้อมูลทั่วไป		
แหล่งข้อมูลสากล	***แหล่งข้อมูลระดับภูมิภาค***	
สมาคมเพื่อการวิจัยขององค์กรที่ไม่แสวงหาผลกำไรและกิจกรรมอาสาสมัคร (ARNOVA), วารสารออนไลน์และเอกสารออกเป็นครั้งคราว, <http://www.arnova.org>	ทวีปแอฟริกา ทางใต้ของทะเลทรายซาฮารา: แหล่งข้อมูลทางอินเตอร์เน็ตที่เลือกสรรแล้ว, <http://www-sul.stanford.edu/ depts/ssrg/ africa/guide.html>	

แหล่งข้อมูลทั่วไป

Blagescu, M. และ Lloyd, R., รายงานความรับผิดชอบทั่วโลก ปี 2006: การมีอำนาจเพื่อรับผิดชอบ (ลอนดอน: ความเชื่อถือของโลก, 2006), <http://www.oneworldtrust.org>

มูลนิธิสงเคราะห์การกุศล, <http://www.charitynet.org>

องค์กรเอลดิสเพื่อข้อมูลการพัฒนา, ฐานข้อมูลการมีส่วนร่วม, <http://www.eldis.org/>

คำแนะนำทั่วโลกขององค์การเพื่อชุมชนที่ไม่แสวงหาผลกำไร, <http://www.idealist.org/>

แหล่งข้อมูลทางการพัฒนาสังคมและธรรมาภิบาล, UK DFID, ฐานข้อมูลการมีส่วนร่วม, <http://www.gsdrc.org>

สถาบันส่งเสริมประชาธิปไตยแห่งชาติเพื่อการค้าระหว่างประเทศ, โครงการการมีส่วนร่วมของประชาชน, <http://www.ndi.org>

สำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ, เอกสารกำกับธรรมาภิบาลการกระจายอำนาจ: ประสบการณ์ตัวอย่างทั่วโลก, แผนกการบริหารพัฒนาและการกำกับดูแล, สำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ, 1999, <http://magnet.undp.org>;

การมีส่วนร่วมในธรรมาภิบาลปกครองท้องถิ่น: วิถีของชีวิตและประสบการณ์ ปี 1992–1997, MDGD ที่ปรึกษาทางเทคนิค รายงานที่ 1, สิ่งเอื้ออำนวยการริเริ่มในท้องถิ่น เพื่อการพัฒนาในเมือง, แผนกการบริหารพัฒนาและการกำกับดูแล, สำนักงานโครงการพัฒนาแห่ง สหประชาชาติ, 1997;

คู่มือองค์กรประชาสังคมเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตย, 2005, <http://www.undp.org/partners/cso/>

เครือข่ายออนไลน์องค์การสหประชาชาติในการบริหารราชการและการเงิน (UNPAN), เอกสารระหว่างประเทศทั้งในระดับนานาชาติ, ภูมิภาคและเฉพาะประเทศ และฐานข้อมูลบนระบบธรรมาภิบาลและสถาบัน, <http://www.unpan.org>

AfriMAP, ฐานข้อมูลการมีส่วนร่วมทางการเมือง, <http://www.afrimap.org>

สภาอเมริกันเพื่อกิจกรรมอาสาสมัครนานาชาติ, <http://interaction.org>

วิถีทางเพื่อการพัฒนาชาวออสเตรเลีย, แหล่งข้อมูลของเอเชียแฟซิฟิกและนานาชาติขององค์กรเพื่อสังคม, <http://www.developmentgateway.com.au>

หอสมุดแห่งชาติอังกฤษเพื่อการศึกษาพัฒนา

(BLDS) ฐานข้อมูลบรรณานุกรม, ชุดการค้นหาทางเว็บไซต์ของ BLDS ห้องสมุดรับฝากขององค์การสหประชาชาติ, คณะกรรมการแปซิฟิกใต้และความตกลงทั่วไปว่าด้วยภาษีศุลกากรและการค้าแห่งสหประชาชาติ, <http://blds.ids.ac.uk/blds/>

ประชาธิปไตยทางตรง (C2D), <http://c2d.unige.ch/>

ศูนย์ลาตินอเมริกาศึกษา มหาวิทยาลัยจอร์จทาวน์, ฐานข้อมูลการเมืองอเมริกา, <http://pdba.georgetown.edu/>

สมาคมแฮนด์ซาร์ดเพื่อรัฐบาลระบอบรัฐสภา,

“การบัญญัติกฎหมาย: รายงานจากคณะกรรมการสมาคมแฮนด์ซาร์ด สำนักงานคณะกรรมการกระบวนการนิติบัญญัติ”, ลอนดอน, 1993

การติดตามและการประเมินผล (MandE), เอกสารสำคัญอย่างดีเยี่ยมของการมีส่วนร่วม, การประเมินผล และการให้บริการขององค์กรนอกภาครัฐ, <http://www.mande.co.uk>

ศูนย์กลางข้อมูลองค์กรนอกภาครัฐ, <http://www.ngo.or.jp/>

สำนักงานบริหารสาธารณะ, <http://www.opm.co.uk>

ธนาคารเพื่อการพัฒนาเอเชีย, ฝ่ายประเมินผลการดำเนินงาน, “การประเมินผลการศึกษาพิเศษการมีส่วนร่วมขององค์กรประชาสังคม ในการดำเนินงานของธนาคารเพื่อการพัฒนาเอเชีย”, 2006, <http://www.eldis.org>

แหล่งข้อมูลทั่วไป	
ธนาคารโลก, เอกสารเกี่ยวกับธรรมภิบาล, ภาคประชาสังคมและการมีส่วนร่วม, <http://www.worldbank.org>	สมาคมหมู่เกาะแปซิฟิกขององค์กรนอกภาครัฐ (PIANGO), <http://www.piango.org/> มูลนิธิส่งเสริมการพัฒนาทวีปอเมริกา เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและประชาสังคม, <http://www.padf.org>

มาตรฐานของแนวปฏิบัติที่ดี

สมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติ, กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม, 1966, ข้อ 8

สภายุโรป, เอกสารแนะนำของสภายุโรป เลขที่ R(80) 2 ซึ่งเกี่ยวข้องกับการใช้สิทธิอำนาจด้วยความรอบคอบของเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง, 11 มีนาคม 1980; การลงมติของสภายุโรปที่ (77) 31 เกี่ยวกับการคุ้มครองความสัมพันธ์ส่วนบุคคลกับพระราชบัญญัติการใช้อำนาจทางของปกครองของเจ้าหน้าที่, 28 กันยายน 1977

คณะกรรมาธิการสหประชาชาติ เกี่ยวกับสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง, ความเห็นทั่วไปหมายเลข 25. สิทธิในการมีส่วนร่วมในกิจการสาธารณะ, สิทธิในการออกเสียง และสิทธิที่จะเข้าถึงอย่างเท่าเทียมกันในบริการสาธารณะ, 1996

สำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ, สำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ และองค์กรประชาสังคม: เครื่องมือสำหรับความร่วมมือที่เข้มแข็ง, 2006; สำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ และองค์กรประชาสังคม: พันธมิตรในการพัฒนา, 2003, <http://www.undp.org/partners/cso>

ระเบียบของคณะทำงานเฉพาะกิจเรื่องกฎระเบียบที่ดีกว่า, สหราชอาณาจักร, ข้อกำหนดที่ดีกว่าสำหรับประชาสังคม: ทำให้ชีวิตของผู้ที่ช่วยเหลือผู้อื่นง่ายขึ้น, พฤศจิกายน 2005, <http://www.brc.gov.uk>

เครื่องมือสำหรับการรณรงค์ CIVICUS และ MDGs สำหรับองค์กรประชาสังคม การมีส่วนร่วมในเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ, <http://www.civicus.org>

ศาล, J., Mendizabal, E., Osborne, D. และ Young, J., นโยบายที่มีความเกี่ยวข้อง: ประชาสังคมสามารถมีประสิทธิภาพมากขึ้นได้อย่างไร (ลอนดอน: การพัฒนาการวิจัยและนโยบาย (R APID), สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาเกี่ยวกับต่างประเทศ (ODI), 2006);

D. และ Hovland, I., เครื่องมือสำหรับผลกระทบของนโยบาย: คู่มือสำหรับนักวิจัย (ลอนดอน: R APID, ODI, 2004), <http://www.odi.org.uk>

ความเกี่ยวข้อง, ประชาชนและการมีส่วนร่วม: ทำอย่างไรจึงจะสามารถตัดสินใจโดยคำนึงถึงประชาชน, 2005, <http://www.eldis.org>

ชาวไอร์แลนด์, L. E., Kushen, R. และ Simon, K. W., แนวนโยบายของกฎหมายที่มีผลต่อประชาสังคม, พิมพ์ครั้งที่ 2 (นิวยอร์ก: OSI, 2004), <http://www.soros.org/resources/articles_publications/publications/lawguide_20040215>

Ramalingam, B., เครื่องมือสำหรับความรู้และการเรียนรู้: คู่มือสำหรับองค์กรเพื่อการพัฒนาและเพื่อมนุษยธรรม (ลอนดอน, การพัฒนาการวิจัยและนโยบาย (R APID), สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาเกี่ยวกับต่างประเทศ, 2006), <http://www.eldis.org>

Thomas, L., การเสริมสร้างศักยภาพเพื่อองค์กรนอกภาครัฐส่วนท้องถิ่น: คู่มือแนะแนวการปฏิบัติที่ดี, การก้าวหน้า, 2005, <http://www.eldis.org>

มาตรฐานของแนวปฏิบัติที่ดี
One World.Net, คู่มือการเสริมสร้างศักยภาพ, <http://uk.oneworld.net/guides/capacitybuilding>
Wisse, E., "การส่งเสริมประชาธิปไตย: การสำรวจระหว่างประเทศของการดำเนินนโยบายและการนำไปปฏิบัติ", กระทรวงมหาดไทยและความสัมพันธ์ระหว่างอาณาจักร ประเทศเนเธอร์แลนด์, กรมกฎหมายรัฐธรรมนูญและการบัญญัติกฎหมาย, 2006, <http://www.oecd.org>

คำถามการประเมิน	3.2.2 การมีส่วนร่วมของประชาชนในกลุ่มอาสาสมัคร องค์กรที่บริหารจัดการตนเอง และกิจกรรมอื่นๆ ที่สมัครใจเข้าร่วม ครอบคลุมและกว้างขวางมากน้อยเพียงใด
สิ่งที่ต้องค้นหา	
1) ตัวชี้วัดเชิงบวกและเชิงลบ: สืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับการเป็นสมาชิกกลุ่มอาสาสมัคร องค์กรที่บริหารจัดการตนเอง ฯลฯ และข้อมูลการมีส่วนร่วมของพลเมืองในรูปแบบของกิจกรรมอาสาสมัครอื่นๆ	
แหล่งข้อมูลทั่วไป	

แหล่งข้อมูลสากล	***แหล่งข้อมูลระดับภูมิภาค***
สมาคมเพื่อการวิจัยขององค์กรที่ไม่แสวงหาผลกำไรและกิจกรรมอาสาสมัคร(ARNOVA), วารสารออนไลน์และเอกสารออกเป็นครั้งคราว, <http://www.arnova.org>	สภาอเมริกันเพื่อกิจกรรมอาสาสมัครนานาชาติ, <http://interaction.org>
Blagescu, M. และ Lloyd, R., รายงานความรับผิดชอบทั่วโลก ปี 2006: การมีอำนาจเพื่อรับผิดชอบ (ลอนดอน: ความเชื่อถือของโลก, 2006), <http://www.oneworldtrust.org>	ประชาธิปไตยทางตรง (c2d), <http://c2d.unige.ch/>
องค์กรเอลดิสเพื่อข้อมูลการพัฒนา, ข้อมูลที่ดีเยี่ยมเพื่อการเข้าร่วม, รวมทั้ง "การปฏิบัติที่ดี" คู่มือจากองค์กรระหว่างประเทศที่สำคัญ, <http://www.eldis.org/>	ศูนย์ลาตินอเมริกันศึกษา มหาวิทยาลัยจอร์จทาวน์, ฐานข้อมูลการเมืองอเมริกา, <http://pdba.georgetown.edu/>
Idealist.org: การดำเนินการอย่างไร้พรมแดน, สารบบทั่วโลกขององค์การเพื่อชุมชนที่ไม่แสวงหาผลกำไร, <http://www.idealist.org/>	ธนาคารกรามีน, การมีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจด้วยเงินกู้ระดับรากหญ้า, <http://www.grameen.com>
องค์การสหประชาชาติ ฝ่ายข้อมูลเพื่อสาธารณะ, องค์กรนอกภาครัฐ (DPI.NGO), <http://www.un.org/dpi/ngosection/index.asp>	การติดตามและการประเมินผล (MandE); การประเมินผลที่สามารถรวบรวมได้บางช่วง <http://www.mande.co.uk>
สำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ, เอกสารกำกับการกระจายอำนาจ: ประสบการณ์ตัวอย่างทั่วโลก, แผนกการบริหารพัฒนาและการกำกับดูแล, สำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ, 1999, <http://magnet.undp.org>;	ภารกิจการสังเกตการณ์ถาวรในการประชุมขององค์กรชาวอิสลามที่องค์การสหประชาชาติ, <http://www.oicun.org/>
	สถาบันชาวรัสเซียและยุโรปตะวันออก, มหาวิทยาลัยอินเดียน่า, องค์กรไม่แสวงหาผลกำไร/ องค์กรนอกภาครัฐ, <http://www.iub.edu/~reeiweb/placement/jobnonprof.shtml>
	ยูเนี่ยนเว็บ, <http://www.unionweb.co.uk>; (องค์กรย่อยแห่งชาติ, โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศสหรัฐอเมริกา, เช่น demsouth@all4democracy.org;

แหล่งข้อมูลทั่วไป

คู่มือองค์กรประชาสังคมเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตย, 2005, <http://www.undp.org/partners/cso/>

สหภาพสมาคมระหว่างประเทศ, เว็บไซต์ขององค์การนอกภาครัฐ (นำมาจากรายงานประจำปีของสมาคมนานาชาติ), <http://www.uia.org/extlinks/pub.php>

ขบวนการเคลื่อนไหวเพื่อประชาธิปไตยโลก, เอกสารและฐานข้อมูลขององค์กรที่ทำงาน เพื่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองและสังคมของเยาวชน, <http://www.wmd.org/>

projectsouth@igc. apc.org; horizon@horizoninstitute.org;

<http://www.vote.smart.org/>; mengle@publicampaign.org;

ประชาธิปไตยเพื่อชาวแคนาดา, dfac@angelfire.com;

นอกเหนือจากสหรัฐอเมริกา, เช่น Accion Zapatista, Colombia Support Network, Contact Centre และอื่นๆ;

สหราชอาณาจักร, เช่น ชุมชนแบบบูรณาการและโครงการฟื้นฟูอย่างยั่งยืน, <http://www.goldsmiths.ac.uk/cucr/html/res3.html>

มาตรฐานของแนวปฏิบัติที่ดี

องค์กรเอกภาพแอฟริกา, กฎบัตรการมีส่วนร่วมของประชาชน, 1990

คณะกรรมาธิการองค์การสหประชาชาติ เกี่ยวกับสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง, ความเห็นทั่วไป 25. สิทธิในการมีส่วนร่วมในกิจการสาธารณะ, สิทธิในการออกเสียง และสิทธิที่จะเข้าถึงอย่างเท่าเทียมกันในบริการสาธารณะ, 1996

เครื่องมือสำหรับการรณรงค์ CIVICUS และ MDGs สำหรับองค์กรประชาสังคม การมีส่วนร่วมในเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ, <http://www.civicus.org>

ศาล, J., Mendizabal, E., Osborne, D. และ Young, J., นโยบายที่มีความเกี่ยวข้อง: ประชาสังคมสามารถมีประสิทธิภาพมากขึ้นได้อย่างไรในเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ (ลอนดอน: R APID, ODI, 2006);

เริ่มต้น, D. และ Hovland, I., เครื่องมือสำหรับผลกระทบของนโยบาย: คู่มือสำหรับนักวิจัย (ลอนดอน: R APID, ODI, 2004), <http://www.odi.org.uk>

เกี่ยวข้องกับ, ประชาชนและการมีส่วนร่วม: ทำอย่างไรจึงจะสามารถตัดสินใจโดยคำนึงถึงประชาชน, 2005, <http://www.eldis.org>

One World.Net, คู่มือการเสริมสร้างศักยภาพ, <http://uk.oneworld.net/guides/capacitybuilding>

Pact Tanzania, “คู่มือสื่อมวลชน: วิธีการสำหรับประชาสังคมที่จะมีส่วนร่วมกับสื่อมวลชน”, ชุดการสนับสนุนจากผู้เชี่ยวชาญ, 2006, <http://www.eldis.org>

Ramalingam, B., เครื่องมือเพื่อความรู้และการเรียนรู้: คู่มือสำหรับองค์กรเพื่อการพัฒนาและเพื่อมนุษยธรรม (ลอนดอน: R APID, ODI, 2006), <http://www.eldis.org>

Thomas, L., การเสริมสร้างศักยภาพเพื่อองค์กรนอกภาครัฐส่วนท้องถิ่น: คู่มือแนะแนวการปฏิบัติที่ดี, ความก้าวหน้า, 2005, <http://www.eldis.org>

ธนาคารโลก, การประเมินผลการมีส่วนร่วม: เครื่องมือสำหรับการจัดการการเปลี่ยนแปลงของน้ำและสุขอนามัย (เล่มที่ 1), เอกสารวิชาการของธนาคารโลก WTP207, 1994

คำถามการประเมิน	3.2.3 ผู้หญิงเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองและตำแหน่งทางการเมืองทุกระดับได้มากน้อยเพียงใด	
สิ่งที่ต้องค้นหา		
1) ด้านกฎหมาย: ตรวจสอบกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกปฏิบัติทางเพศ หากรัฐบาลเข้าร่วมอนุสัญญาว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ กฎหมายสอดคล้องกับมาตรฐานของอนุสัญญามากน้อยเพียงใด	*2) ด้านการปฏิบัติ:* ตรวจสอบประสิทธิภาพของขั้นตอนการใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้อง รวมถึงนโยบายที่เกี่ยวกับการกระทำเพื่อยืนยันสิทธิ	*3) ตัวชี้วัดเชิงบวกและเชิงลบ:* สืบค้นข้อมูลด้านสตรีกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองและตำแหน่งทางการเมืองทุกระดับ รวมไปถึงในพรรคการเมือง กลุ่มอาสาสมัครและความสามารถในการบริหาร ดูข้อที่ 1.1.2, 2.1.5 และ 2.5.3

แหล่งข้อมูลทั่วไป

แหล่งข้อมูลหลักด้านสถิติ

Ahooja-Patel, K., 'ความแตกต่างทางเพศระหว่างประเทศ', เศรษฐกิจและการเมืองประจำสัปดาห์, กุมภาพันธ์ 1993

สมาคมรัฐสภาเครือจักรภพ, จำนวนของสตรีในรัฐสภา, <http://www.cpahq.org/>

Cook, R. J. (บรรณาธิการ), สิทธิมนุษยชนของสตรี (ฟิลาเดลเฟีย, Pa: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเพนซิลเวเนีย, 1994)

องค์กรเอลดิสเพื่อข้อมูลการพัฒนา, ฐานข้อมูลการมีส่วนร่วม, <http://www.eldis.org/>

ผู้พิทักษ์สิทธิมนุษยชน, รายงานโลกเรื่องสิทธิมนุษยชนเรื่องสิทธิมนุษยชนของสตรี, 1998

Inglehart, R. และ Norris, P., 'ช่องว่างทางเพศเรื่องพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งในมุมมองสากล', วารสารนานาชาติเรื่องการวิจัยทางการเมือง, กันยายน 2000

สถาบันนานาชาติเพื่อการสนับสนุนประชาธิปไตยและการเลือกตั้ง, ฐานข้อมูลทั่วโลกในสัดส่วนของสตรี, <http://www.quotaproject.org>;

สตรีในรัฐสภา: ที่เหนือกว่าตัวเลข. ฉบับปรับปรุง (สตอกโฮล์ม: องค์กร IDEA, 2005)

กลุ่มกดดัน

ศูนย์กลางความเป็นผู้นำของผู้หญิงทั่วโลก, <http://www.cwgl.rutgers.edu/>

สถาบันนานาชาติเพื่อการสนับสนุนประชาธิปไตยและการเลือกตั้ง เชื่อมโยงไปยังเว็บไซต์ของสตรี, <http://www.idea.int/gender/ inc>:

มูลนิธิซึ่งสนับสนุนสิทธิสตรีออนไลน์, <http://www.feminist.org/>;

กองทุนโลกเพื่อสตรี, <http://www.globalfundforwomen.org/cms/>; เว็บไซต์สตรีสากล, <http://research.umbc.edu/~korenman/wmst/links_intl.html>;

เว็บเพจสตรีมุสลิม, <http://www.jannah.org/>;

สถาบันส่งเสริมประชาธิปไตยแห่งชาติเพื่อการค้าระหว่างประเทศ, <http://www.ndi.org/globalp/women/women.asp>;

เครือข่ายสตรีตะวันออกถึงตะวันตก, <http://www.neww.org/>;

คณะกรรมาธิการสหประชาชาติเพื่อสถานภาพของสตรี, <http://www.un.org/womenwatch/daw/csw/>

องค์กรส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้หญิงในรัฐสภา (ที่อยู่จาก <http://www.idea.int/gender/>)

แหล่งข้อมูลทั่วไป

เครือข่ายองค์ความรู้ระหว่างประเทศ (ด้านสตรีในทางการเมือง), <http://www.iknowpolitics.org/>

สหภาพรัฐสภา, ฐานข้อมูลออนไลน์รัฐสภาของชาติและสัดส่วนของสมาชิกสตรี, <http://www.ipu.org>;

สตรีในรัฐสภา: 1945–1995, ชุดรายงานและเอกสาร, หมายเลข 23, 1995;

สตรีในการเมือง: บรรณานุกรมโลก, สหภาพรัฐสภา, หลากหลาย

สถาบันส่งเสริมประชาธิปไตยแห่งชาติเพื่อการค้าระหว่างประเทศ, โปรแกรมการมีส่วนร่วมของสตรี, <http://www.ndi.org>

ธนาคารโลก, เอกสารด้านธรรมาภิบาลการปกครอง, ภาคประชาสังคมและการมีส่วนร่วม, <http://www.worldbank.org>

สมาคมสมาชิกรัฐสภายุโรปตะวันตกเพื่อแอฟริกา (AWEPA);

ศูนย์กลางการรณงค์ทางการเมืองเพื่อสตรีในเอเชียแฟซิฟิก (CAPWIP);

กองกิจการเรื่องเพศและเยาวชน, สำนักเลขาธิการเครือจักรภพ;

สหภาพรัฐสภา;

สถาบันส่งเสริมประชาธิปไตยแห่งชาติเพื่อการค้าระหว่างประเทศ;

องค์กรเพื่อสมาชิกรัฐสภาสตรีจากประเทศมุสลิม;

สมาชิกรัฐสภาเพื่อการเคลื่อนไหวทั่วโลก (PGA);

ประชาคมเพื่อการพัฒนาแอฟริกาใต้;

เครือข่ายเอเชียใต้เพื่อเพิ่มขีดความสามารถทางการเมืองของสตรี (SANPEW)

มาตรฐานของแนวปฏิบัติที่ดี

มาตรฐานสากล

คณะกรรมาธิการสหประชาชาติ เรื่องขจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรี, ข้อแนะนำทั่วไป 23. สตรีในชีวิตทางการเมืองและชีวิตต่อสาธารณะ, 1997

อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการขจัด การเลือกปฏิบัติต่อสตรีทุกรูปแบบ (CEDAW), 1979

อนุสัญญาองค์กรแรงงานระหว่างประเทศ ข้อ 100. ว่าด้วยค่าตอบแทนที่เท่าเทียมกัน, 1951;

อนุสัญญาองค์กรแรงงานระหว่างประเทศ ข้อ 111. ว่าด้วยการเลือกปฏิบัติ (การจ้างงานและอาชีพ), 1958;

อนุสัญญาองค์กรแรงงานระหว่างประเทศ ว่าด้วยสิทธิทางการเมืองของสตรี, 1952

การเคลื่อนไหวของรัฐสภาสำหรับการเข้าถึงของสตรีและการมีส่วนร่วมในโครงสร้างการตัดสินใจมุ่งเป้าไปที่การบรรลุความเท่าเทียมกันอย่างแท้จริงสำหรับสตรี, มติจากการประชุมรัฐสภาครั้งที่ 93, มาดริด, 1 เมษายน 1995

สำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ, ผู้หญิงและการมีส่วนร่วมทางการเมืองและธรรมาภิบาล: ความท้าทายในศตวรรษที่ 21, สำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ, 2004

มาตรฐานระดับภูมิภาค

สหภาพแอฟริกัน, ปฏิญญาว่าด้วยเรื่องความเท่าเทียมทางเพศในแอฟริกา, 2004

พิธีสารเพื่อกฎบัตรแอฟริกาเรื่องมนุษยชนและสิทธิของประชาชน ในเรื่องสิทธิของสตรีในแอฟริกา, 2003

องค์กรว่าด้วยความมั่นคงและความร่วมมือในยุโรป, สำนักงานเพื่อสถาบันอันเป็นประชาธิปไตยและสิทธิมนุษยชน, คู่มือสำหรับการมีส่วนร่วมของผู้หญิงในการตรวจสอบการเลือกตั้ง, องค์กรว่าด้วยความมั่นคงและความร่วมมือในยุโรป/ สำนักงานเพื่อสถาบันอันเป็นประชาธิปไตยและสิทธิมนุษยชน, 2004, <http://www.osce.org>

Pact Tanzania, ‘การให้คำปรึกษาเรื่องเพศ: คู่มือสำหรับการสร้างความเท่าเทียมอย่างเข้มแข็งในชุมชน’, ชุดการสนับสนุนจากผู้เชี่ยวชาญ, 2006, <http://www.eldis.org>

มาตรฐานของแนวปฏิบัติที่ดี	
Wassenaar, N., ความหลากหลายของเพศในองค์กรเอกชน: คู่มือหลักการใช้งานเกี่ยวกับเรื่องเพศภายในองค์กร, เครือข่ายการเรียนรู้, 2006, <http://www.eldis.org> One World.Net, คู่มือการเสริมสร้างศักยภาพ, <http://uk.oneworld.net/guides/capacitybuilding>	

คำถามการประเมิน	3.2.4 กลุ่มทางสังคมทุกกลุ่มสามารถเข้าไปดำรงตำแหน่งทางการเมืองอย่างเท่าเทียมมากน้อยเพียงใด และเป็นตัวแทนอย่างอย่างแท้จริงมากน้อยเพียงใด	
สิ่งที่ต้องค้นหา		
1) ด้านกฎหมาย: ตรวจสอบกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกปฏิบัติต่อกลุ่มทางสังคมอื่นๆ ตามข้อตกลงขององค์การสหประชาชาติหรือภูมิภาคที่รัฐบาลเข้าร่วม	*2) ด้านการปฏิบัติ:* ตรวจสอบประสิทธิภาพของขั้นตอนการใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้อง รวมถึงนโยบายที่เกี่ยวกับการกระทำเพื่อยืนยันสิทธิ	*3) ตัวชี้วัดเชิงบวกและเชิงลบ:* สืบค้นข้อมูลการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มทางสังคมที่เกี่ยวข้องในหน่วยงานทางการเมืองและหน่วยงานภาครัฐทุกระดับ ดูข้อที่ 2.5.3 ด้วย
แหล่งข้อมูลทั่วไป		
ข้อมูลเกี่ยวกับสตรีสามารถดูได้จากแหล่งข้อมูลข้างต้น และ มหาวิทยาลัยอินเดียน่า, การประชุมวิชาการเกี่ยวกับระบบข้าราชการพลเรือนในมุมมองเปรียบเทียบ, มหาวิทยาลัยอินเดียน่า, บลูมมิงตัน, Ind., 5–8 เมษายน 1997, <http://www.indiana.edu/~csrc/ csrc.html> สหภาพรัฐสภา, ข้อมูลรัฐธรรมนูญและรัฐสภา (ทุก 2 ปี) การติดตามและการประเมินผล (MandE), เอกสารสำคัญอย่างดีเยี่ยมของการมีส่วนร่วม, การประเมินผลและการให้บริการขององค์กรนอกภาครัฐ, <http://www.mande.co.uk> องค์การสหประชาชาติเครือข่ายออนไลน์ในการบริหารราชการและการเงิน (UNPAN), เอกสารในระดับนานาชาติ, ภูมิภาคและเฉพาะประเทศ และฐานข้อมูลของระบบการปกครองและสถาบัน, <http://www.unpan.org> W W W Virtual Library: การสาธารณสุขเป็นส่วนหนึ่งของเอเชียศึกษา W W W Virtual Library, <http://www.ldb.org/vl/index.htm> and <http://coombs.anu.edu.au/WWWVL-AsianStudies.html>		
มาตรฐานของแนวปฏิบัติที่ดี		
อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีทุกรูปแบบ (CEDAW), 1979 อนุสัญญาว่าด้วยการขจัดการเหยียดผิวทุกรูปแบบ, 1965;		

มาตรฐานของแนวปฏิบัติที่ดี
อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิทางการเมืองของสตรี, 1952
กฎบัตรการบริการสาธารณะในแอฟริกา, 2001, การประชุมสามฝ่ายทวีปแอฟริกาของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการบริการสาธารณะ, วินด์ฮุก, นามิเบีย, กุมภาพันธ์ 2001
สหภาพแอฟริกา, พิธีสารเพื่อกฎบัตรแอฟริกาเรื่องมนุษยชนและสิทธิของประชาชน ในเรื่องสิทธิของสตรีในแอฟริกา, 2003
คณะกรรมาธิการสหประชาชาติ เรื่องสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง, ความเห็นทั่วไป 25. สิทธิในการมีส่วนร่วมในกิจการสาธารณะ, สิทธิในการออกเสียง และสิทธิในการเข้าถึงอย่างเท่าเทียมกันในบริการสาธารณะ, 1996

3.3 การกระจายอำนาจ

คำถามในการประเมิน: การตัดสินใจในระดับรัฐบาลเหมาะสมที่สุดสำหรับประชาชนผู้ได้รับผลกระทบหรือไม่

คำถามการประเมิน	3.3.1 การปกครองส่วนท้องถิ่นและการปกครองส่วนภูมิภาคเป็นอิสระจากส่วนกลางมากน้อยเพียงใด หน่วยงานเหล่านั้นมีอำนาจและทรัพยากรสนับสนุนการดำเนินงานมากน้อยเพียงใด	
สิ่งที่ต้องค้นหา		
1) ด้านกฎหมาย: ตรวจสอบสถานะตามกฎหมาย ภาระหน้าที่และอำนาจของการปกครองส่วนท้องถิ่นและการปกครองส่วนภูมิภาค รวมถึงข้อกำหนดทางการเงินและการตัดสินใจทางการเงิน	*2) ด้านการปฏิบัติ:* ตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของการปกครองส่วนท้องถิ่นและการปกครองส่วนภูมิภาคว่าเป็นอิสระจากส่วนกลางมากน้อยเพียงใดในทางปฏิบัติ	*3) ตัวชี้วัดเชิงลบ:* สืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับการตัดสินใจในส่วนท้องถิ่นที่ถูกควบคุมโดยส่วนกลาง
แหล่งข้อมูลทั่วไป		
แหล่งข้อมูลสากล		***แหล่งข้อมูลระดับภูมิภาค***
ศูนย์เครือข่ายนานาชาติวิทยาศาสตร์สารสนเทศของโลก, มหาวิทยาลัยโคลัมเบีย, แหล่งข้อมูลออนไลน์ของการประจายอำนาจและการพัฒนาท้องถิ่น, <http://www.ciesin.org/decentralization/SB_entry.html> ศูนย์วิทยบริการของการพัฒนาสังคมและธรรมาภิบาล, ฐานข้อมูลการกระจายอำนาจ, <http://www.gsdrc.org>		หอสมุดแห่งชาติอังกฤษเพื่อศึกษาการพัฒนา(BLDS) ฐานข้อมูลบรรณานุกรม, รุ่นค้นหาเว็บไซต์ของ BLDS ห้องสมุดรับฝากขององค์การสหประชาชาติ, คณะกรรมการแปซิฟิกใต้และความตกลงทั่วไปว่าด้วยภาษีศุลกากรและการค้าแห่งสหประชาชาติ, <http://blds.ids.ac.uk/blds/> ศูนย์ลาตินอเมริกาศึกษา, มหาวิทยาลัยจอร์จทาวน์, ฐานข้อมูลการเมืองอเมริกา, <http://pdba.georgetown.edu/>

แหล่งข้อมูลทั่วไป

มหาวิทยาลัยอินเดียน่า, การประชุมวิชาการเกี่ยวกับระบบราชการพลเรือนในมุมมองเปรียบเทียบ, มหาวิทยาลัยอินเดียน่า, บลูมมิงตัน, Ind., 5–8 April 1997, <http://www.indiana.edu/~csrc/csrc.html> สหภาพนานาชาติของท้องถิ่น (IULA)

สถาบันส่งเสริมประชาธิปไตยแห่งชาติเพื่อการค้าระหว่างประเทศ, โปรแกรมของการปกครองท้องถิ่น, <http://www.ndi.org>

สำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ, เอกสารกำกับการกระจายอำนาจ: ตัวอย่างของประสบการณ์ทั่วโลก, กองการพัฒนาการบริหารจัดการและการกำกับดูแล, 1999, <http://magnet.undp.org>

ที่อยู่อาศัยขององค์การสหประชาชาติ, การณรงค์ทั่วโลกสำหรับการปกครองในเขตเมือง, <http://www.unhabitat.org>

องค์การสหประชาชาติเครือข่ายออนไลน์ในการบริหารราชการและการเงิน (UNPAN), เอกสารในระดับนานาชาติ, ภูมิภาคและเฉพาะประเทศ และฐานข้อมูลของระบบการปกครองและสถาบัน, <http://www.unpan.org>

ขบวนการเคลื่อนไหวประชาธิปไตยในโลก, เอกสารและฐานข้อมูลขององค์กรที่ทำงานเสริมสร้างความเข้มแข็งของการปกครองท้องถิ่น, <http://www.wmd.org/>

ดูแหล่งข้อมูลทั่วไปเพิ่มเติมในข้อที่ 3.3.2 และ 3.3.3

ข้าราชการการปกครองส่วนท้องถิ่นยุโรป, ฐานข้อมูลของหอประชุมเทศบาลเมืองยุโรป, <http://www.elgo.co.uk>

การประชุมเพื่อการพัฒนาภูมิภาคเมดิเตอร์เรเนียน, โปรแกรมเกี่ยวกับใจความสำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่นและการสร้างพลังชุมชน, <http://info.worldbank.org/etools/mdfdb/index.asp>

องค์กรเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา, บัญชีประชาชาติ 1960 –1994, บทที่ 1: มวลรวมและบัญชีประชาชาติ

1960 –1994, บทที่ 2: ตารางแสดงรายละเอียด (ปารีส: องค์กรเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา, 1996)

จดหมายข่าวการจัดการภาครัฐ, จาก SIGMA/ องค์กรเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (การสนับสนุนสำหรับการปรับปรุงในรัฐบาลและการบริหารจัดการในภาคกลางและประเทศในยุโรปตะวันออก, มุ่งมั่นร่วมกับ OECD/ ศูนย์การร่วมมือทางเศรษฐกิจในการแลกเปลี่ยน (CCET) และโปรแกรม PHARE ขององค์การสหประชาชาติ)

Schaeffer, M., งบประมาณของเทศบาล (วอชิงตัน ดีซี: ธนาคารโลก, 2000)

Subramaniam, V. (บรรณาธิการ), การบริหารราชการและประเทศโลกที่สาม: คู่มือนานาชาติ (เวสต์พอร์ต, Conn.: สำนักพิมพ์กรีนวู้ด, 1990)

ดินแดนของสหพันธรัฐรัสเซีย (ลอนดอน: สิ่งตีพิมพ์ยูโรป้า, 2000), ส่วนที่เกี่ยวกับองค์กรของรัฐ

สภาวิจัยเศรษฐกิจและสังคมแห่งสหราชอาณาจักร, โครงการการมีส่วนร่วมของฐานข้อมูล REGARD, <http://www.regard.ac.uk>

มาตรฐานของแนวปฏิบัติที่ดี

สหภาพแอฟริกัน, กฎบัตรการมีส่วนร่วมของประชาชน, 1990

สภายุโรป, กฎบัตรยุโรปของการปกครองตนเองของท้องถิ่น, สตราสบูร์ก, 15.X.1985, ส่วนที่ I, มาตรา 1–11, <http://conventions.coe.int/>

องค์กรอเมริกัน, ปฏิญญาลาปาซ ว่าด้วยการกระจายอำนาจและการเสริมสร้างความเข้มแข็งของการปกครองส่วนภูมิภาคและเทศบาล และการมีส่วนร่วมของประชาสังคม, 2001

มาตรฐานของแนวปฏิบัติที่ดี

สถาบันนานาชาติเพื่อการสนับสนุนประชาธิปไตยและการเลือกตั้ง, ประชาธิปไตยในระดับท้องถิ่น: คู่มือสถาบันนานาชาติเพื่อการสนับสนุนประชาธิปไตยและการเลือกตั้งเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม, การเป็นผู้แทน, การจัดการความขัดแย้งและธรรมาภิบาล, คู่มือสถาบันนานาชาติเพื่อการสนับสนุนประชาธิปไตยและการเลือกตั้ง ชุดที่ 4 (สตอกโฮล์ม: สถาบันนานาชาติเพื่อการสนับสนุนประชาธิปไตยและการเลือกตั้ง, 2001), <http://www.idea.int>

Geyer, Y., องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทำงานอย่างไร, ชุดคู่มือสำหรับองค์กรโดยชุมชน (พริทอเรีย: สถาบันเพื่อประชาธิปไตยในแอฟริกาใต้, องค์การเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศแห่งสหรัฐอเมริกาและสนธิสัญญา, 2007), <http://www.idasa.org.za>

รัฐสภาแห่งชาติอินเดีย, การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญครั้งที่ 73 และ 74, 1992

สภาผู้แทนราษฎรสามัญแห่งสหราชอาณาจักร, การจัดการของผู้มีอำนาจหน้าที่ในท้องถิ่น: รายงานการไต่สวนในการดำเนินการของผู้มีอำนาจหน้าที่ในท้องถิ่น (the Widdicombe Inquiry), Cm 9797 (ลอนดอน: HMSO, 1986)

คำถามการประเมิน	3.3.2 การปกครองส่วนท้องถิ่นและการปกครองส่วนภูมิภาคอยู่ภายใต้ระบบการเลือกตั้งอย่างเสรีและเป็นธรรมมากน้อยเพียงใด รวมถึงมีมาตรฐานในการทำงานที่เปิดเผยและมีสำนึกรับผิดชอบมากน้อยเพียงใด	
สิ่งที่ต้องค้นหา		
1) ด้านกฎหมาย: ตรวจสอบกฎหมายเกี่ยวกับการให้อำนาจด้านการเลือกตั้งของการปกครองส่วนท้องถิ่นและการปกครองส่วนภูมิภาค รวมถึงการเปิดเผยและสำนึกรับผิดชอบในการดำเนินการนั้น	*2) ด้านการปฏิบัติ:* ตรวจสอบการจัดการเลือกตั้งว่ามีเสรีภาพและเป็นธรรมหรือไม่ รัฐบาลมีความตรงไปตรงมาและมีสำนึกรับผิดชอบมากน้อยเพียงใดในทางปฏิบัติ	*3) ตัวชี้วัดเชิงลบ:* สืบค้นหลักฐานความชอบธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยที่เปราะบาง ผู้มาลงคะแนนเสียงมีจำนวนน้อย รัฐบาลปกปิดบางเรื่อง และการขาดสำนึกรับผิดชอบสาธารณะ
แหล่งข้อมูลทั่วไป		
แหล่งข้อมูลสากล		***แหล่งข้อมูลระดับภูมิภาค***
Ali Salma Hasan, รายงานปี 1997 เรื่องเวทีประชาธิปไตย: ความคิดเห็นเพื่อประชาธิปไตยของสถาบันนานาชาติเพื่อการสนับสนุนประชาธิปไตยและการเลือกตั้ง (สตอกโฮล์ม: องค์กร IDEA, 1997) Burki, S. J., Perry, G. และ Dillinger, W., ไกลออกไปจากศูนย์กลาง: การกระจายอำนาจรัฐ (วอชิงตัน ดีซี: ธนาคารโลก, 1999)		Bahl, R., การเปลี่ยนแปลงโอนย้ายของรัฐบาลในการพัฒนาและการเปลี่ยนแปลงประเทศ: หลักการและการปฏิบัติ (วอชิงตัน ดีซี: ธนาคารโลก, 2000) ศูนย์ลาตินอเมริกันศึกษา, มหาวิทยาลัยจอร์จทาวน์, ฐานข้อมูลทางการเมืองของอเมริกา, <http://pdba.georgetown.edu/> สมาคมรัฐสภาเครือจักรภพ, 'รัฐสภาและประชาชน: ความเป็นจริงและการรับรู้ของสาธารณะ', <http://www.cpahq.org>

แหล่งข้อมูลทั่วไป

องค์กรเอลดิสเพื่อข้อมูลการพัฒนา, ข้อมูลที่ดีเยี่ยมเพื่อการเข้าร่วม, รวมทั้ง "การปฏิบัติที่ดี" คู่มือจากองค์กรระหว่างประเทศที่สำคัญ <http://www.eldis.org/>

มหาวิทยาลัยอินเดียน่า, การประชุมวิชาการเกี่ยวกับระบบข้าราชการพลเรือนในมุมมองเปรียบเทียบ, มหาวิทยาลัยอินเดียน่า, บลูมมิงตัน, Ind., 5–8 เมษายน 1997, <http://www.indiana.edu/~csrc/csrc.html>

Kaase, M., ความเชื่อมั่นในรัฐบาล (อ๊อกซฟอร์ด: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยอ๊อกซฟอร์ดและมูลนิธิวิทยาศาสตร์ยุโรป, 1998)

Rosenbaum, A. และ Svensson, A., รายงานการประชุมนานาชาติเกี่ยวกับการปฏิรูปนโยบายและวิธีปฏิบัติในการกำกับดูแลการปกครองส่วนท้องถิ่น, โกเธนเบิร์ก, สวีเดน, 1996, 1996

ฝ่ายข้อมูลสาธารณะ องค์การสหประชาชาติ, องค์การนอกภาครัฐ (DPI.NGO), <http://www.un.org/dpi/ngosection/index.asp>

ธนาคารโลก, เปรู: การทบทวนค่าใช้จ่ายสาธารณะ, รายงานของธนาคารโลก 13190-PE (วอชิงตัน ดีซี: ธนาคารโลก, 1994), โดยเฉพาะบทที่ 4

ขบวนการเคลื่อนไหวประชาธิปไตยในโลก, เอกสารและฐานข้อมูลขององค์กรที่ทำงานเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของการปกครองส่วนท้องถิ่น, <http://www.wmd.org/>

ข้าราชการการปกครองส่วนท้องถิ่นยุโรป, ฐานข้อมูลของหอประชุมเทศบาลเมืองยุโรป, <http://www.elgo.co.uk>

การประชุมเพื่อการพัฒนาภูมิภาคเมดิเตอร์เรเนียน, โปรแกรมเกี่ยวกับใจความสำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่นและการสร้างพลังชุมชน, <http://info.worldbank.org/etools/mdfdb/index.asp>

โครงการวิจัยกฎหมายมหาชนกำลังบังคับใช้, มหาวิทยาลัยแทสมาเนีย, <http://www.foi.law.utas.edu.au/active/intro.html>

มาตรฐานของแนวปฏิบัติที่ดี

มาตรฐานระดับภูมิภาค

สภายุโรป, เอกสารแนะนำของสภายุโรป เลขที่ R(80) 2 เกี่ยวกับการใช้อำนาจดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง, 11 มีนาคม 1980;

การมติของสภายุโรปที่ (77) 31 เกี่ยวกับการคุ้มครองความสัมพันธ์ส่วนบุคคลกับพระราชบัญญัติการใช้อำนาจทางของปกครองของเจ้าหน้าที่, 28 กันยายน, 1977;

กฎบัตรยุโรปของการปกครองตนเองส่วนท้องถิ่น, สตราสบูร์ก, 15.X.1985, ส่วนที่ I, มาตรา 1–11, <http://conventions.coe.int/>

มาตรฐานระดับประเทศ

รัฐบาลจอร์แดน, ร่างพระราชบัญญัติการได้มาซึ่งอำนาจปกครองสูงสุด, 1994

รัฐบาลนิวเซาท์เวลส์, กฎหมายคุ้มครองผู้ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการบริหารจัดการภาครัฐ, 1994

รัฐบาลแอฟริกาใต้, สิทธิตามรัฐธรรมนูญที่เป็นธรรม, การจัดซื้อจัดจ้างของรัฐที่เปิดเผยและแข่งขันอย่างเสรี, 1994;

พระราชบัญญัติพนักงานอัยการ, 1994

มาตรฐานของแนวปฏิบัติที่ดี	
องค์กรอเมริกัน, ปฏิญญาลาปาซ ว่าด้วยการกระจายอำนาจและการเสริมสร้างความเข้มแข็งของการปกครองส่วนภูมิภาคและเทศบาล และการมีส่วนร่วมของประชาสังคม, 2001 คณะรัฐมนตรีด้านกฎหมายของเครือจักรภพ, คำแถลงการณ์ลูซากา ของรัฐบาลภายใต้กฎหมาย, 1993; แอฟริกาตะวันออกและแอฟริกาใต้, คำแถลงการณ์สายน้ำแห่งอเมริกา, 1995 Scott, T., การกระจายอำนาจและการพัฒนามนุษย์: การค้นพบและคำแนะนำจากรายงานการตรวจสอบการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์แห่งชาติ, สำนักงานรายงานการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์, สำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ, 2006, <http://www.eldis.org>	รัฐบาลยูกันดา, 'สิทธิที่จะปกครองอย่างเป็นธรรมในยูกันดา', นำมาจากรัฐธรรมนูญแห่งยูกันดา ปี1995 คณะกรรมการอิสระต่อต้านการทุจริตในตำแหน่งหน้าที่ (เขตปกครองพิเศษฮ่องกง), ฮ่องกง, ฝ่ายการป้องกันและปราบปรามการทุจริต, ชุดแนวปฏิบัติที่ดี, <http://www.icac.org.hk/eng/prev/prev_dept_7.html> สภาผู้แทนราษฎรแห่งสหราชอาณาจักร, การจัดการของผู้มีอำนาจหน้าที่ในท้องถิ่น: รายงานการไต่สวนในการดำเนินการของผู้มีอำนาจหน้าที่ในท้องถิ่น (the Widdicombe Inquiry), Cm 9797 (ลอนดอน: HMSO, 1986); รัฐบาลสหราชอาณาจักร, ข้าราชการพลเรือน: การไปสู่ความก้าวหน้า, ความต่อเนื่องและการเปลี่ยนแปลง, Cm 2748 (ลอนดอน: HMSO, 1995)

คำถามการประเมิน	3.3.3 รัฐบาลให้ความร่วมมือกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในระดับท้องถิ่น กลุ่มหรือสมาคมในระดับท้องถิ่น และชุมชน อย่างครอบคลุมมากน้อยเพียงใดในการกำหนดนโยบายและการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ รวมถึงการจัดบริการ	
สิ่งที่ต้องค้นหา		
1) ด้านกฎหมาย: ตรวจสอบความต้องการให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและการปกครองส่วนภูมิภาคปรึกษาหารือกับผู้ที่เกี่ยวข้อง ชุมชน ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง กลุ่มผู้ใช้บริการ ในเรื่องการกำหนดนโยบายและการบริการ รวมถึงการกำหนดมาตรฐานหรือเป้าหมายในการบริการ	*2) ด้านการปฏิบัติ:* ตรวจสอบขอบเขตของกลไกที่ใช้ในการปรึกษาหารือ กลไกดังกล่าวครอบคลุมและมีประสิทธิภาพหรือไม่ในทางปฏิบัติ	*3) ตัวชี้วัดเชิงลบ:* ตรวจสอบว่ามีการแสดงออกถึงความไม่พอใจในการบริการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและการปกครองส่วนภูมิภาคหรือไม่ รวมถึงการบริการที่ไร้มาตรฐานหรือขาดเป้าหมายที่ชัดเจนในการบริการ และไม่สามารถทำตามมาตรฐานที่ตั้งไว้ได้

แหล่งข้อมูลทั่วไป

แหล่งข้อมูลสากล

องค์การแอ็คชั่นเอด, <http://www.actionaid.org>

องค์กรเอลดิสเพื่อข้อมูลการพัฒนา, แหล่งข้อมูลที่ดีเยี่ยมเพื่อการเข้าร่วม, รวมทั้ง "การปฏิบัติที่ดี" คู่มือจากองค์กรระหว่างประเทศที่สำคัญ, <http://www.eldis.org/>

องค์การอาหารและการเกษตรแห่งสหประชาชาติ, ฝ่ายการพัฒนาที่ยั่งยืน, ภาคประชาชน, <http://www.fao.org/ waicent/faoinfo/ sustdev/pedef_en.htm>

โครงการโกลด์ (การมีส่วนร่วมในระดับรากหญ้า), สื่อสิ่งพิมพ์, <http://www.goldproject.ac.uk/ public/documents/otherpublications/>

Kornai, J., พลเมืองและรัฐ: การปรับปรุงรัฐสวัสดิการ, การอภิปราย เอกสารหน้า 32 (วอชิงตัน ดีซี: ธนาคารโลก, สิงหาคม 1996)

Morduch, J. J. และ Klibanoff, P., การกระจายอำนาจ, ปัจจัยภายนอกและประสิทธิภาพ, เอกสารทำงาน # 85 (วอชิงตัน ดีซี: สถาบันเพื่อการปฏิรูปนโยบาย, กุมภาพันธ์ 1994)

พลังการมีส่วนร่วมและกลุ่มการเปลี่ยนแปลงสังคมของสถาบันศึกษาการพัฒนา, มหาวิทยาลัยซัสเซ็กซ์, <http://www.ids.ac.uk/ids/particip/ index.html>

การริเริ่มการมีส่วนร่วม, มหาวิทยาลัยเกวลฟ์, <http://www.oac.uoguelph.ca>

สำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ และองค์กรประชาสังคม, <http://www.undp.org/ partners/cso/>

สมาคมสหภาพนานาชาติ, เว็บไซต์ขององค์กรนอกภาครัฐจากเว็บไซต์สืบค้นข้อมูล (มาจากรายการประจำปีของสมาคมนานาชาติ), <http://www.uia.org/extlinks/pub.php>

การเคลื่อนไหวของโลกเพื่อประชาธิปไตย, เอกสารและฐานข้อมูลขององค์กรที่ทำงานเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของการปกครองส่วนท้องถิ่น, <http://www.wmd.org/>

แหล่งข้อมูลระดับภูมิภาค

การวิจัยเชิงปฏิบัติการบนเว็บไซต์, คณะวิทยาศาสตร์สุขภาพ, มหาวิทยาลัยซิดนีย์, <http://www2.f hs.usyd.edu.au/arow/>

อโชก้า: นักนวัตกรรมเพื่อสาธารณะ (แหล่งข้อมูลเพื่อผู้ประกอบการในสังคม), <http://www.ashoka.org>

Bergdall, T. D., วิธีการเข้าไปมีส่วนร่วม: ประสบการณ์ในการพัฒนาชนบทจากแอฟริกาตะวันออกและแอฟริกากลาง (อ๊อกซ์ฟอร์ด: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยอ๊อกซ์ฟอร์ด, 1994)

Holt Ruffin, M., McCarter, J. และ Upjohn, R., คู่มือโซเวียตยุคหลัง: คำแนะนำองค์กรระดับรากหญ้า และทรัพยากรอินเตอร์เน็ตในรัฐอิสระยุคใหม่ (วอชิงตัน ดีซี: ศูนย์ประชาสังคมนานาชาติ, 1996)

การปฏิสัมพันธ์: สภาอเมริกันเพื่อกิจกรรมอาสาสมัครนานาชาติ, <http://www.interaction.org>

องค์กรอเมริกันเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน, สถานการณ์สิทธิมนุษยชนของชนชาวพื้นเมืองในอเมริกา, 2000, <http://www.cidh.oas.org/Indigenas/ TOC.htm>

ศูนย์นานาชาติเพื่อการเรียนรู้และส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการปกครองระบอบประชาธิปไตย (PRIA), <http://www.pria.org/>

สถาบันนานาชาติเพื่อการฟื้นฟูชนบท (IIRR), ฟิลิปปินส์, <http://www.iirr.org/>

การประชุมเพื่อการพัฒนาภูมิภาคเมดิเตอร์เรเนียน, โปรแกรมเกี่ยวกับใจความสำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่นและการสร้างพลังชุมชน, <http:// info.worldbank.org/etools/mdfdb/index.asp>

ศูนย์ข้อมูลข่าวสารองค์กรนอกภาครัฐ, <http://ngo.or.jp/>

องค์กรช่วยเหลือผู้ยากไร้ที่อาศัยในสลัม Shack Dwellers International (SDI) ในแอฟริกาและเอเชีย, <http://www.sdinet.org> and <http://www.utshani.org.za/>

แหล่งข้อมูลทั่วไป	
	สมาคมเพื่อการวิจัยและความริเริ่มสำหรับเทคโนโลยีที่ยั่งยืนและสถาบัน (SRISTI), <http://www.sristi.org> รายงานของคณะทำงานด้านชุมชนพื้นเมือง / ชุมชนในแอฟริกา, คณะกรรมการมนุษยธรรมและสิทธิของประชาชนชาวแอฟริกัน, <http://www.achpr.org>
มาตรฐานของแนวปฏิบัติที่ดี	
มาตรฐานสากล	***มาตรฐานระดับภูมิภาค***
สำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ, เพิ่มความสามารถของของประชาชน: คู่มือการมีส่วนร่วม, สำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ โปรแกรมสำหรับองค์กรประชาสังคมและการมีส่วนร่วม, 1998 สหภาพนานาชาติของท้องถิ่น (IULA)/ UTO เอกภาพของสภาคองเกรส, ปฏิญญาว่าด้วยวาระชุมชน, ริโอ เดอ จาเนโร, 2001 ธนาคารโลก, ข้อเขียนต้นแบบการมีส่วนร่วมของธนาคารโลก, 1996, <http://www.worldbank.org/wbi/sourcebook/sbhome.htm> Rietbergen-McCracken, J. และ Narayan, D., การมีส่วนร่วมและการประเมินผลทางสังคม: เทคนิคและเครื่องมือ (วอชิงตัน ดีซี: ธนาคารโลก, 1998) Simon, Karla W., หลักการข้อบังคับของส่วนไม่แสวงหาผลกำไร, องค์การนานาชาติสำหรับกฎหมายการไม่แสวงหาผลกำไร, 1998, <http://www.icnl.org>	สมาคมเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งชาวแคริบเบียน, ปฏิญญาซานฮวน ว่าด้วยสิทธิทางการเมืองของคนพิการ, 1998, <http://www.electionaccess.org> สภายุโรป, กฎบัตรของการปกครองส่วนท้องถิ่น, <http://conventions.coe.int/> องค์กรอเมริกัน, ปฏิญญาลาปาซ ว่าด้วยการกระจายอำนาจและการเสริมสร้างความเข้มแข็งของการปกครองส่วนภูมิภาคและเทศบาล และการมีส่วนร่วมของประชาสังคม, 2001; การประชุมทวีปอเมริกา ว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติทุกรูปแบบต่อคนพิการ, 1999 ธนาคารเพื่อการพัฒนาทวีปอเมริกา, ข้อเขียนต้นแบบการมีส่วนร่วม, 1996, <http://www.iadb.org/exr/english/ POLICIES/participate/index.htm>

4. ประชาธิปไตยที่ไปไกลกว่าคำว่า "รัฐ"

4.1 อิทธิพลจากภายนอกต่อประชาธิปไตยของประเทศ

คำถามในการประเมิน: ผลกระทบจากอิทธิพลภายนอกมีส่วนช่วยสนับสนุนประชาธิปไตยของประเทศหรือไม่

คำถามการประเมิน	4.1.1 ประเทศมีความเป็นอิสระจากอิทธิพลภายนอกที่บ่อนทำลายกระบวนการประชาธิปไตยหรือผลประโยชน์ของชาติมากน้อยเพียงใด
สิ่งที่ต้องค้นหา	
1) ด้านกฎหมาย: ตรวจสอบว่าประเทศสามารถทำให้การวางแผนระดับชาติและกลยุทธ์การพัฒนาลุล่วงได้หรือไม่โดยที่ไม่มีการแทรกแซงหรือเงื่อนไขกับเจ้าหนี้ต่างชาติหรือนักธุรกิจต่างชาติ ตามข้อที่ 1 กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง	*2) ตัวชี้วัดเชิงลบ:* สืบค้นหลักฐานการแทรกแซงภายนอกและการพึ่งพาภายนอกด้านเศรษฐกิจ ด้านการทหาร ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านวัฒนธรรม ที่มีผลกระทบต่อผลประโยชน์หรือกระบวนการประชาธิปไตยของประเทศ ขอบเขตของการพึ่งพาด้านความช่วยเหลือ และการเป็นหนี้บุญคุณระหว่างประเทศ ผลกระทบในทางลบจากบริษัทต่างชาติที่เข้ามาลงทุนในประเทศ ระดับการควบคุมโดยต่างชาติที่มีต่อสื่อและผลผลิตทางวัฒนธรรมรูปแบบอื่นๆ ดูข้อที่ 2.3.1 และ 3.1.1
แหล่งข้อมูลทั่วไป	
แหล่งข้อมูลสากล	***แหล่งข้อมูลระดับภูมิภาค***
Bodansky, D., Brunnee, J. และ Hey, E. (บรรณาธิการ), คู่มือกฎหมายสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศของอ๊อกซฟอร์ด (อ๊อกซฟอร์ด: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยอ๊อกซฟอร์ด, 2007) หลักสูตร BRIDGE, สถาบันเพื่อการศึกษาการพัฒนา, มหาวิทยาลัยซัสเซ็กส์, แหล่งที่มา เพศและการค้า, <http://www.bridge.ids.ac.uk> Brown, E., ปรับโครงสร้าง: ทฤษฎี การปฏิบัติ และผลกระทบ (ลอนดอน: เลาจ์เลจ, 2000) Coudouel, A., Dani, A. และ Paternostro, S. (บรรณาธิการ), ความยากจนและการวิเคราะห์ผลกระทบทางสังคมของการปฏิรูป: บทเรียนและตัวอย่างจากการนำไปปฏิบัติ (วอชิงตัน ดีซี: ธนาคารโลก, 2003)	สถิติหนี้ จากธนาคารเพื่อการชำระหนี้ระหว่างประเทศ และ องค์กรเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา คณะกรรมการสนับสนุนการพัฒนา (DAC) ธนาคารเพื่อการพัฒนาแอฟริกา, รายงานการพัฒนาแอฟริกา ปี 2004: แอฟริกาในระบบการค้าโลก (อ๊อกซฟอร์ด: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยอ๊อกซฟอร์ด, 2004) สมาคมแห่งประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (อาเซียน), สถิติ, <http://www.aseansec.org/> ประชาคมเศรษฐกิจแห่งรัฐแอฟริกาตะวันตก, ตัวชี้วัดการค้าภายนอก, <http://www.ecostat.org/> เวทีการวิจัยเศรษฐกิจ, ฐานข้อมูลจากแหล่งข้อมูลในประเทศตะวันออกกลางและประเทศในแอฟริกาเหนือ, <http://www.erf.org.eg/ index.html>

แหล่งข้อมูลทั่วไป	
ดิพโพลออนไลน์, เครื่องมือทางการทูตและฐานข้อมูลบนเว็บไซต์สถานทูต, <http://www.diplomacy.edu>	สภาองค์กรอเมริกันยั่งยืน, คณะกรรมการพิเศษอาชญากรรมข้ามชาติ, <http://www.oas.org>
วิถีเอลดิสสู่ข้อมูลการพัฒนา, ฐานข้อมูลด้านความช่วยเหลือและหนี้สิน นโยบายการค้า ธนาคารโลกและกองทุนการเงินระหว่างประเทศ, <http://www.eldis.org/>	องค์กรเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา, การพัฒนาความร่วมมือ (รายปี)
เวทีนโยบายโลก, <http://www.globalpolicy.org/>	ประชาคมเพื่อการพัฒนาแอฟริกาใต้, แผนงานด้านการค้า อุตสาหกรรม การเงิน และการลงทุน, <http://www.sadc.int/english/tifi/index.php>
ศูนย์การกำกับดูแลและทรัพยากรการพัฒนาทางสังคม, กรมพัฒนาธุรกิจระหว่างประเทศแห่งสหราชอาณาจักร, ฐานข้อมูลด้านวิธีการช่วยเหลือและประสิทธิภาพ, <http://www.gsdrc.org>	คณะกรรมาธิการเศรษฐกิจแห่งสหประชาชาติเพื่อลาตินอเมริกาและแคริบเบียน (ECLAC), <http://www.eclac.cl/>
Gwartney, J. และ Lawson, R. ร่วมกับ Easterly, W., เสรีภาพทางเศรษฐกิจของโลก: 2006	
รายงานประจำปี, สถาบันฟราเซอร์, 2006, <http://www.freetheworld.com>	
ศูนย์เฮนรี แอล สมิทสัน (เพื่อสันติภาพ การควบคุมอาวุธ นโยบายต่างประเทศ), <http://www.stimson.org>	
องค์กรสิทธิมนุษยชน, รายงานความร่วมมือระหว่างประเทศ (MNCs) และประเทศเจ้าบ้าน	
สถาบันยุทธศาสตร์ศึกษาระหว่างประเทศ(IISS), <http://www.iiss.org/>; สำหรับข้อมูลที่ครอบคลุมด้านค่าใช้จ่ายทางการทหาร ดูเพิ่มเติมได้ที่ สถาบันวิจัยสันติภาพระหว่างประเทศสตอกโฮล์ม (SIPRI), <http://first.sipri.org/index.php>	
สถาบันเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนระหว่างประเทศ (IISD), สิ่งแวดล้อมและการค้า: คู่มือ, ปรับปรุงครั้งที่ 2, โครงการสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติและสถาบันเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนระหว่างประเทศ, 2005 <http://www.iisd.org>	
กองทุนการเงินระหว่างประเทศ, คู่มือการใช้จ่ายอย่างสมดุล, ปรับปรุงครั้งที่ 5 (วอชิงตัน ดี ซี: กองทุนการเงินระหว่างประเทศ, 1993);	
รายงานประจำปีสถิติด้านการเงินของรัฐบาล, อนุพันธ์ของระบบของมาตรฐานการจัดหมวดหมู่สหประชาชาติ;	

แหล่งข้อมูลทั่วไป	
สถิติการเงินระหว่างประเทศ (รายปี); รายงานการทำงานกองทุนการเงินระหว่างประเทศ, <http://www.imf.org>	
ศูนย์ผู้ตรวจการแผ่นดินนานาชาติเพื่อสิ่งแวดล้อมและการพัฒนา (OMCED), <http://www.omced.org/>	
การประชุมรัฐสภาแห่งอเมริกา, รัฐสภาเสมือนจริง, <http://www.e-fipa.org>	
ฐานข้อมูลทางการทหารของ เจน, <http://www2.janes.com>	
Kane, T., Holmes, K. R. และ O'Grady, M. A., 2007 ดัชนีเศรษฐกิจเสรี (วอชิงตัน ดีซี: มูลนิธิมรดกและวารสารวอลล์สตรีท, 2006), <http://www.heritage.org>	
เน็ตเวิร์ด วิซาร์ด, เมนโล พาร์ค, แคลิฟอร์เนีย, (สืบค้นจากการเข้าถึงข้อมูลผ่านอินเตอร์เน็ต)	
สถาบันพัฒนาต่างประเทศ, งานวิจัยด้านการค้าและการเงิน, <http://www.odi.org.uk>	
รายงานของเลขาธิการสหประชาชาติต่อสภาความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ;	
มติของสภาความมั่นคงแห่งสหประชาชาติเกี่ยวกับประเทศที่ได้รับคัดเลือก, <http://www.un.org/Docs/sc/>	
Sivard, R. L., การทหารโลกและค่าใช้จ่ายทางสังคม (วอชิงตัน ดีซี: World Priorities, หลายปี)	
รายงาน ของผู้แทนพิเศษของเลขาธิการด้านสิทธิมนุษยชน บรรษัทข้ามชาติ และองค์กรธุรกิจอื่นๆ;	
รายงาน ของผู้เชี่ยวชาญอิสระด้านผลกระทบของนโยบายการปฏิรูปเศรษฐกิจ หนี้ต่างประเทศบนสิทธิมนุษยชนเต็มรูปแบบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม, <http://www.ohchr.org>	
องค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ, แบบสอบถามสมาคมโทรคมนาคมระหว่างประเทศ	
ศูนย์คอมพิวเตอร์นานาชาติแห่งสหประชาชาติ, http://www.unicc.org	

แหล่งข้อมูลทั่วไป	
เครือข่ายออนไลน์ของ สหประชาชาติในการบริหารราชการและการเงิน (UNPAN), เอกสารและฐานข้อมูลระหว่างประเทศ ระดับภูมิภาคและเฉพาะประเทศ ด้านการเงินสาธารณะ ทรัพยากร สารสนเทศ ประชาสังคมและนโยบายเศรษฐกิจ, <http://www.unpan.org> องค์การเพื่อการควบคุมและปลดอาวุธ (สหรัฐอเมริกา), ค่าใช้จ่ายทางการทหารโลกและการขนส่งอาวุธ (รายปี); ศึกษาจากนานาประเทศ ธนาคารโลก, การเงินเพื่อการพัฒนาทั่วโลก ปี 1998 (วอชิงตัน ดีซี: ธนาคารโลก, 1998); ตารางหนี้โลก (รายปี); รายงานการพัฒนาโลก (WDR), คิดอัตราส่วนค่าใช้จ่ายทางการทหารต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ, คิดอัตราส่วนการสนับสนุนอย่างเป็นทางการเพื่อการพัฒนาในสหรัฐอเมริการายคนต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ; รายงาน เกี่ยวกับการปฏิบัติตามมาตรฐานและมาตรการ ด้านการชำระเงินและการชำระหนี้, <http://www.worldbank.org/ifa/rosc.html>; ธนาคารโลก, กองการค้าระหว่างประเทศ, <http://www.worldbank.org/research/trade/> องค์การการค้าโลก (WTO), <http://www.wto.org>	

มาตรฐานของแนวปฏิบัติที่ดี

องค์การสหประชาชาติ กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง, 1966, ข้อ 1;

กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม, 1966, ข้อ 1;

ปฏิญญาว่าด้วยสิทธิในการพัฒนา, 1986, ข้อ 1 และ 5

องค์กรเอกภาพแอฟริกา, กฎบัตรว่าด้วยสิทธิมนุษยชนและสิทธิของประชาชนแอฟริกา, 1981, ข้อ 20, 21 และ 23

องค์กรเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา, อนุสัญญากฎหมายอาญาว่าด้วยการทุจริต, 1999

สำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ และ สถาบันส่งเสริมประชาธิปไตยแห่งชาติเพื่อการค้าระหว่างประเทศ, การเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของรัฐสภา ในกระบวนการยุทธศาสตร์ลดปัญหาความยากจนและเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ, 2004, <http://www.undp.org/governance/docs/parl_other/Parl%20-%20Guides%20-%20parlthandbooks.htm>

โครงการสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ อุตสาหกรรมและสิ่งแวดล้อม (โครงการสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ), รายงานทางเทคนิค ที่ 29, ปารีส, 1995 (อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว/การท่องเที่ยว และ 'แนวปฏิบัติ' ชุมชนเจ้าบ้าน)

มาตรฐานของแนวปฏิบัติที่ดี

คำร้องเรียนสมาชิกรัฐสภานานาชาติ (IPP) เพื่อตรวจสอบประชาธิปไตยของ กองทุนการเงินระหว่างประเทศและธนาคารโลก, <http://www.ippinfo.org/>

กองทุนการเงินระหว่างประเทศ, ธรรมาภิบาล: บทบาทของกองทุนการเงินระหว่างประเทศ, 1997, <http://www.imf.org/external/pubs/ft/exrp/govern/govern.pdf>

สหภาพรัฐสภา, การมีส่วนร่วมของรัฐสภาในกิจการระหว่างประเทศ, 2005, <http://www.ipu.org/splz-e/sp- conf05/involvement-rpt.pdf>

Chutikul, K., 'ทางเลือกสำหรับขอบเขตของรัฐสภาแห่งองค์การการค้าโลก', เอกสารการอภิปรายที่นำเสนอในการประชุมรัฐสภาเกี่ยวกับองค์การการค้าโลก, สหภาพรัฐสภา, 2003, <http://www.ipu.org/splz-e/ trade03/2c.pdf>

Hubli, S. และ Mandaville, A., รัฐสภาและกระบวนการการลดปัญหาความยากจน (วอชิงตัน ดีซี: สถาบันธนาคารโลก, 2004), <http://siteresources.worldbank.org/WBI/Resources/wbi37231HubliMandavilleweb.pdf>

Weir, S., 'ไม่ได้อยู่ในนามของเรา: การสร้างนโยบายต่างประเทศให้เป็นประชาธิปไตย', การตรวจสอบประชาธิปไตย ความเชื่อมั่นในสหพันธรัฐ และ ความเชื่อมั่นของโลก, 2007, <http://www.oneworldtrust.org>

Wren, C. และ Hammer, M., สถาบันการเงินระหว่างประเทศในการกำกับดูแลของรัฐสภา (IFIs): ประสบการณ์ของสหราชอาณาจักรและธนาคารโลก (ลอนดอน: One World Trust, 2007), <http://www.oneworldtrust.org>

คำถามการประเมิน	4.1.2 ระดับอำนาจของรัฐบาลที่ใช้กับองค์กรทวิภาคี องค์กรระดับภูมิภาคและองค์กรระดับสากลซึ่งรัฐบาลต้องปฏิบัติตามการตัดสินใจขององค์กรเหล่านี้มีความเป็นธรรมมากน้อยเพียงใด
สิ่งที่ต้องค้นหา	
1) ด้านกฎหมาย: ระบุองค์กรที่สำคัญระดับภูมิภาคและระดับสากลที่ประเทศเข้าร่วมเป็นสมาชิก ตรวจสอบกฎระเบียบที่ควบคุมการเป็นตัวแทนและการตัดสินใจในองค์กรเหล่านี้ และการเป็นตัวแทนที่เกี่ยวข้องกับขนาดของประเทศในเงื่อนไขระดับโลก	*2) ตัวชี้วัดเชิงบวกและเชิงลบ:* (ก) ทวิภาคี ตรวจสอบความสัมพันธ์ทวิภาคีทางเศรษฐกิจ การเมือง ความมั่นคงและด้านอื่นๆ ที่อาจอยู่ภายใต้ความกดดัน การมีเงื่อนไขฝ่ายเดียวหรือการฝ่าฝืนหลักเกณฑ์สากลของแนวปฏิบัติที่ดี (ข) ระดับภูมิภาค ตรวจสอบกฎระเบียบและการดำเนินการขององค์กรระดับภูมิภาคที่เกี่ยวข้อง ผู้ร่วมมืออื่นๆ ว่าปฏิบัติต่อประเทศอย่างเสมอภาคและเป็นธรรมหรือไม่ในกระบวนเจรจาและตัดสินใจ และทำเช่นเดียวกันใน (ค) องค์กรระดับสากลที่ประเทศเข้าร่วมเป็นสมาชิก

แหล่งข้อมูลทั่วไป

แหล่งข้อมูลสากล

Chutikul, K., 'ทางเลือกสำหรับขอบเขตของรัฐสภาแห่งองค์การการค้าโลก', เอกสารการอภิปรายที่นำเสนอในการประชุมรัฐสภาองค์การการค้าโลก, สหภาพรัฐสภา, 2003, <http://www.ipu.org/splz-e/trade03/2c.pdf>

วิถีเอลดิสสู่ข้อมูลการพัฒนา, ฐานข้อมูลนโยบายการค้า ธนาคารโลก และ กองทุนการเงินระหว่างประเทศ, <http://www.eldis.org/>

Gallagher, P., Low, P. และ Stoler, A., การจัดการความท้าทายด้านการมีส่วนร่วมขององค์การการค้าโลก: กรณีศึกษา 45 กรณี (เจนีวา: องค์การการค้าโลก, 2005)

การแลกเปลี่ยนทั่วโลก, การเชื่อมต่อจาก ธนาคารโลก และ กองทุนการเงินระหว่างประเทศ, <http://www.globalexchange.org/ campaigns/wbimf/links.html>

เวทีนโยบายโลก, <http://www.globalpolicy.org/>

Gwartney, J. และ Lawson, R. กับ Easterly, W., เสรีภาพทางเศรษฐกิจของโลก: 2006

รายงานประจำปี, สถาบันฟราเซอร์, 2006, <http://www.freetheworld.com>

Hubli, S. และ Mandaville, A., รัฐสภาและกระบวนการการลดความยากจน (วอชิงตัน ดีซี: สถาบันธนาคารโลก, 2004), <http://siteresources.worldbank.org/WBI/Resources/wbi37231HubliMandavilleweb.pdf>

สถาบันเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนระหว่างประเทศ (IISD), สิ่งแวดล้อมและการค้า: คู่มือ, ปรับปรุงครั้งที่ 2 (โครงการสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ และ สถาบันเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนระหว่างประเทศ, 2005), <http://www.iisd.org>

รายงานการทำงาน กองทุนการเงินระหว่างประเทศ, <http://www.imf.org>

แนวทางคลีเลสำหรับวิเทศสัมพันธ์และประเด็นข้ามชาติ อินเตอร์เน็ต, <http://www.keele.ac.uk/depts/por/irbase.htm>

แหล่งข้อมูลระดับภูมิภาค

AccountAbility: สถาบันสังคมและสำนึกรับผิดชอบทางจริยธรรม, <http://www.accountability21.net/>

ธนาคารเพื่อการพัฒนาแอฟริกา, รายงานการพัฒนาแอฟริกา ปี 2000: การรวมภูมิภาคในแอฟริกา (อ๊อกซฟอร์ด: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยอ๊อกซฟอร์ด, 2000)

ศูนย์การศึกษาความร่วมมือด้านเศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก ประเทศออสเตรเลีย, มหาวิทยาลัยโมนาร์ช, แหล่งที่มาด้านการค้า สิ่งแวดล้อม และกฎระเบียบทางการเงิน, <http://www.apec.org.au/>

C2D ประชาธิปไตยทางตรง, <http://c2d.unige.ch/>

การเสวนาเพื่อพัฒนาประชาธิปไตย: การเริ่มต้นใหม่ของความเป็นพันธมิตรระหว่าง ACP และ EU ในศตวรรษที่ 21, จัดการสัมมนาโดยองค์กร IDEA ในความร่วมมือของคณะกรรมการประชาคมยุโรป และเลขาธิการแห่งการพัฒนาประชาธิปไตยในประเทศแถบแอฟริกา ทะเลแคริบเบียน และกลุ่มประเทศมหาสุมทรแปซิฟิก,

23-25 พฤศจิกายน, 1998, สตอกโฮล์ม, <http://archive.idea.int/lome/sitemap.html>

การฟื้นฟูเศรษฐกิจและการพัฒนาในยุโรปตะวันออกเฉียงใต้, <http://www.seerecon.org/>

สารบบยูโรปาขององค์กรนานาชาติ (ลอนดอน: สำนักพิมพ์ยูโรปา, พฤษภาคม 2000), <http://www.europapublications.co.uk>

ความร่วมมือทั่วโลกเพื่อแอฟริกา, <http://www.gcacma.org/>

การติดตามตรวจสอบการปฏิรูปนานาชาติ: นโยบายสังคม นโยบายตลาดแรงงาน ความสัมพันธ์ด้านอุตสาหกรรม (องค์กรเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา-พื้นฐาน), <http://www.reformmonitor.org>

เวทีรัฐสภาแห่งอเมริกา, รัฐสภาเสมือนจริง, <http://www.e-fipa.org>

แหล่งข้อมูลทั่วไป

Maren, M., เส้นทางสู่นรก: ผลร้ายของความช่วยเหลือจากต่างประเทศและการกุศลนานาชาติ (นิวยอร์ก: Free Press, 1997)

Kane, T., Holmes, K. R. และ O'Grady,

M. A., ดัชนีเศรษฐกิจเสรี 2007 (วอชิงตัน ดีซี: มูลนิธิมรดกและวารสารวอลล์สตรีท, 2006), <http://www.heritage.org>

นิตยสาร สากลใหม่, <http://www.newint.org/>

เอกสารนโยบายอ๊อกซแฟม, <http://www.oxfam.org/en/policy/>

Relief Web, ฐานข้อมูลบริการการติดตามทางการเงินสำหรับภาวะฉุกเฉินที่ซับซ้อน (FTS), <http://www.reliefweb.int/arfts/index.html>, รวมถึง ECHO 14-point อนุสัญญาว่าด้วยการบริจาค และขั้นตอนการให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม

คณะกรรมการสหประชาชาติด้านการกำกับดูแลกิจการทั่วโลก กองทุนสหประชาชาติเพื่อการพัฒนาสตรี, <http://www.unifem.org/>

ธนาคารโลก, การเงินเพื่อการพัฒนาทั่วโลก 1998 (วอชิงตัน ดีซี: ธนาคารโลก, 1998)

องค์กรผสมผสานลาตินอเมริกา (ALADI), <http://www.aladi.org/>

เวทีการพัฒนาแห่งเมดิเตอร์เรเนียน, <http://info.worldbank.org/etools/mdfdb/index.asp>

องค์กรเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา, ความร่วมมือเพื่อการพัฒนา (รายปี)

ศูนย์ใต้: องค์กรระหว่างรัฐบาลของประเทศที่กำลังพัฒนา, <http://www.southcentre.org/>

ศูนย์วิจัยและเอกสารอ้างอิงแห่งแอฟริกาใต้, <http://www.sardc.net>

คณะกรรมาธิการเศรษฐกิจแห่งสหประชาชาติเพื่อลาตินอเมริกาและแคริบเบียน (ECLAC), <http://www.eclac.cl/>

เศรษฐศาสตร์มหภาค

ยูโรไกด์, <http://www.euroguide.org/>

การแลกเปลี่ยนสากล, เชื่อมต่อไปยังธนาคารโลกและกองทุนการเงินระหว่างประเทศ, <http://www.globalexchange.org/campaigns/wbimf/links.html>

Hansen, S. A., อรรถาภิธานด้านสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม: ศัพท์เฉพาะและการฝ่าฝืนที่อาจเกิดขึ้นได้ (วอชิงตัน ดี ซี: สมาคมอเมริกันเพื่อความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์, 2000)

สถาบันเพื่อประชาธิปไตยในแอฟริกาใต้, เอกสาร, <http://www.idasa.org.za/>

โครงการพหุภาคี, <http://fletcher.tufts.edu/multilaterals.html> (ตำราของอนุสัญญาพหุภาคีระหว่างประเทศและตราสารอื่นๆ)

คณะกรรมาธิการเศรษฐกิจและสังคมแห่งเอเชียและแปซิฟิกสหประชาชาติ (ESCAP), <http://www.unescap.org>

แหล่งข้อมูลธนาคารโลก, <http://www-wds.worldbank.org>

มาตรฐานของแนวปฏิบัติที่ดี

มาตรฐานระดับภูมิภาค

การประชุมสมัชชาสหประชาชาติ, ปฏิญญาว่าด้วยสิทธิในการพัฒนา, 1986;

ปฏิญญาว่าด้วยความก้าวหน้าและการพัฒนาทางสังคม, 1969

อนุสัญญาองค์กรแรงงานระหว่างประเทศ ข้อที่ 29, 87, 98, 100, 105, 111,113, 182

เครือข่ายข้อตกลงโลกแห่งสหประชาชาติ, <http://www.unglobalcompact.org>

เป้าหมายการพัฒนาระหว่างประเทศแห่งสหประชาชาติ, เป็นการร้องขอจากเลขาธิการในการประชุมสมัชชา มติ 53/192, 1999, ย่อหน้า 60

ข้อแนะนำของ ขอบข่ายการช่วยเหลือเพื่อพัฒนาทั่วโลกแห่งสหประชาชาติ, รายละเอียดเพิ่มเติมทั้งหมดดูที่โครงการของประเทศ เช่น โมซัมบิก, <http://www.unsystemmoz.org>

ธนาคารโลก, 'ข้อเสนอเพื่อกรอบการพัฒนาที่ครอบคลุม (ร่างการอภิปราย)', 1999, <http://www.worldbank.org>

สหภาพรัฐสภา, การมีส่วนร่วมของรัฐสภาในกิจการระหว่างประเทศ, 2005, <http://www.ipu.org/splz-e/ sp-conf05/involvement-rpt.pdf>

สำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ และสถาบันส่งเสริมประชาธิปไตยแห่งชาติเพื่อการค้าระหว่างประเทศ, การเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของรัฐสภา ในกระบวนการยุทธศาสตร์ลดปัญหาความยากจนและเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ, 2004, <http://www.undp.org/governance/docs/ parl_other/Parl%20-%20Guides%20-%20 parlthandbooks.htm>

วาระที่ 21, ปฏิญญาริโอว่าด้วยสิ่งแวดล้อมและการพัฒนา, 1992

องค์กร IDEA, แนวปฏิบัติ: จริยธรรมและการสังเกตการณ์การเลือกตั้งแบบมืออาชีพ, 1997

คำร้องเรียนสมาชิกรัฐสภานานาชาติ (IPP) เพื่อการตรวจสอบประชาธิปไตยของกองทุนการเงินระหว่างประเทศและ ธนาคารโลก, <http://www.ippinfo.org/>

มาตรฐานระดับประเทศ

เครือจักรภพ, ปฏิญญาฮาราเร, 1991

Travers, D., คณะกรรมการกิจการยุโรป: อิทธิพลของรัฐสภาแห่งชาติในนโยบายยุโรป, ศูนย์ยุโรปเพื่อการวิจัยและเอกสารทางรัฐสภา, 2002, <http://www.ecprd.org/Doc/publica/OTH/ European Affairs Committees.pdf>

องค์กรเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา, คณะกรรมการความช่วยเหลือเพื่อการพัฒนา, จัดรูปแบบศตวรรษที่ 21: การสนับสนุนความร่วมมือเพื่อการพัฒนา, พฤษภาคม 1996, <http://www.oecd.org/dac>

เวทีรัฐสภาแห่งประชาคมเพื่อการพัฒนาแอฟริกาใต้, 'บทบาทของรัฐสภาในการรวมตัวกันระดับภูมิภาค', คู่มือการประชุม, ครั้งที่ 2 ปี 2001 จากการประชุมปีละสองครั้ง, วิกตอเรียฟอส์, ซิมบับเว, พฤศจิกายน 2001

Wren, C. และ Hammer, M., สถาบันการเงินระหว่างประเทศ ในการกำกับดูแลของรัฐสภา(IFIs): ประสบการณ์ของสหราชอาณาจักรและธนาคารโลก (ลอนดอน: One World Trust, 2007), <http://www.oneworldtrust.org>

มาตรฐานของแนวปฏิบัติที่ดี	
Weir, S., 'ไม่ได้อยู่ในนามของเรา: การสร้างนโยบายต่างประเทศให้เป็นประชาธิปไตย', การตรวจสอบประชาธิปไตย ความเชื่อมั่นในสหพันธรัฐ และความเชื่อมั่นของโลก, 2007, <http://www.oneworldtrust.org>	

คำถามการประเมิน	4.1.3 สถานะการเป็นผู้เจรจาของรัฐบาลและข้อตกลงที่ตามมาซึ่งเกิดขึ้นภายในองค์กรเหล่านี้อยู่ภายใต้การตรวจสอบในทางกฎหมายและการอภิปรายในทางสาธารณะมากน้อยเพียงใด
สิ่งที่ต้องค้นหา	
1) ด้านกฎหมาย: วิเคราะห์กฎหมายพื้นฐานสำหรับการตรวจสอบการทำงานของรัฐบาลที่สัมพันธ์กับองค์กรทวิภาคี องค์กรระดับภูมิภาคและองค์กรระดับสากล รวมถึงบทบาทในการให้ความเห็นชอบสนธิสัญญาภายหลังและข้อตกลงอื่นๆ	*2) ด้านการปฏิบัติ:* ตรวจสอบรัฐสภาหรือฝ่ายนิติบัญญัติว่ามีการจัดระบบในทางปฏิบัติอย่างไรในภารกิจเหล่านี้ เช่น ผ่านคณะกรรมาธิการเฉพาะกิจ โดยไม่คำนึงถึงเวลา ข้อมูลข่าวสารและความชำนาญในการโน้มน้าวให้รัฐบาลเจรจาต่อรอง รัฐบาลเปิดให้ NGOs และกลุ่มมวลชนอื่นๆ ร่วมกำหนดแนวทางในการเจรจาต่อรองตำแหน่งมากน้อยเพียงใด
แหล่งข้อมูลทั่วไป	
Chutikul, K., 'ทางเลือกสำหรับขอบเขตของรัฐสภาแห่งองค์การการค้าโลก', เอกสารการอภิปรายที่นำเสนอในการประชุมรัฐสภาองค์การการค้าโลก, สหภาพรัฐสภา, 2003, <http://www.ipu.org/splz-e/ trade03/2c.pdf>	
วิถีเอลดิสสู่ข้อมูลการพัฒนา, ฐานข้อมูลนโยบายการค้า, <http://www.eldis.org/>	
ศูนย์กลางการควบคุมประชาธิปไตยด้วยกองทัพแห่งเจนีวา, <http://www.dcaf.ch/index.cfm>	
Hubli, S. และ Mandaville, A., รัฐสภาและกระบวนการการลดปัญหาความยากจน (วอชิงตัน ดี ซี: สถาบันธนาคารโลก, 2004), <http://siteresources.worldbank.org/WBI/Resources/wbi37231HubliMandavilleweb.pdf>	
เครือข่ายออนไลน์ของ สหประชาชาติในการบริหารราชการและการเงิน (UNPAN), เอกสารและฐานข้อมูลระหว่างประเทศ ระดับภูมิภาคและเฉพาะประเทศ ด้านระบบการปกครองและสถาบันการปกครอง, <http://www.unpan.org>	

มาตรฐานของแนวปฏิบัติที่ดี
องค์การสหประชาชาติ, อนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการต่อต้านการสรรหา, การทำงาน, การจัดหาเงินทุน และการฝึกอบรมทหารรับจ้าง, 1989
การให้สัตยาบันและการสนับสนุนต่อศาลอาญาระหว่างประเทศ, <http://www.hrw.org/campaigns/icc/implementation.htm>
สำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ และ สถาบันส่งเสริมประชาธิปไตยแห่งชาติเพื่อการค้าระหว่างประเทศ, การเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของรัฐสภา ในกระบวนการยุทธศาสตร์ลดปัญหาความยากจนและเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ, 2004, <http://www.undp.org/governance/docs/parl_other/Parl%20-%20Guides%20-%20parlthandbooks.htm>
สหภาพรัฐสภา, การมีส่วนร่วมของรัฐสภาในกิจการระหว่างประเทศ, 2005, <http://www.ipu.org/splz-e/sp-conf05/involvement-rpt.pdf>
คำร้องเรียนสมาชิกรัฐสภานานาชาติ (IPP) เพื่อตรวจสอบทางประชาธิปไตย ของ กองทุนการเงินระหว่างประเทศและธนาคารโลก, <http://www.ippinfo.org/>
สภาขุนนางแห่งสหราชอาณาจักร, คณะกรรมการที่ได้รับคัดเลือกในรัฐธรรมนูญ, การขับเคี่ยวสงคราม: บทบาทของรัฐสภาและความรับผิดชอบ, รายงานฉบับที่ 15, สมัยประชุม 2005/06, HL 236-I, II (ลอนดอน: The Stationery Office, 2006), <http://www.publications.parliament.uk>
Born, H., Fluri, P. และ Johnson, A. (บรรณาธิการ), คู่มือการตรวจสอบของรัฐสภาด้านความปลอดภัย (เจนีวา: ศูนย์กลางการควบคุมประชาธิปไตยด้วยกองทัพแห่งเจนีวา, 2003)
Weir, S., 'ไม่ได้อยู่ในนามของเรา: การสร้างนโยบายต่างประเทศให้เป็นประชาธิปไตย', การตรวจสอบประชาธิปไตย ความเชื่อมั่นในสหพันธรัฐ และ ความเชื่อมั่นของโลก, 2007, <http:/www.oneworldtrust.org>

4.2 ผลกระทบทางประชาธิปไตยของประเทศต่อนานาประเทศ *คำถามในการประเมิน: นโยบายระหว่างประเทศช่วยเสริมสร้างประชาธิปไตยในระดับสากลหรือไม่*

คำถามการประเมิน	4.2.1 รัฐบาลให้การสนับสนุนและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและประชาธิปไตยในต่างแดนอย่างต่อเนื่องมากน้อยเพียงใด
สิ่งที่ต้องค้นหา	
ตัวชี้วัดเชิงบวกและเชิงลบ: ตรวจสอบผลกระทบด้านบวกและด้านลบของนโยบายของรัฐบาลในด้านความก้าวหน้าของประชาธิปไตยและการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน (เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม พลเมืองและการเมือง) ในประเทศอื่นๆ ที่มีความสัมพันธ์หรือได้รับผลกระทบจากนโยบาย	

แหล่งข้อมูลทั่วไป

แหล่งข้อมูลสากล

สังคมกฎหมายระหว่างต่างประเทศแห่งอเมริกา (ASIL), แนะนำทรัพยากรอิเล็กทรอนิกส์สำหรับกฎหมายระหว่างประเทศ, <http://www.asil.org/ resource/Home.htm>

C2D ประชาธิปไตยทางตรง, <http://c2d.unige.ch/>

โครงการความร่วมมือของคณะกรรมการกำกับดูแลประชาธิปไตยทั่วโลก, บัตรรายงานสภาสิทธิมนุษยชน: ตำแหน่งของรัฐบาลเกี่ยวกับประเด็นสำคัญ, <http://www.demcoalition.org/2005_html/undem_offic.html>; บัตรลงคะแนนที่คล้ายกันซึ่งใช้ได้สำหรับการลงคะแนนเสียงในการประชุมสมัชชาสหประชาชาติ

สารบบยูโรปาแห่งองค์กรนานาชาติ (ลอนดอน: สำนักพิมพ์ยูโรปา, พฤษภาคม 2000), <http://www.europapublications.co.uk>

เวทีนโยบายโลก, <http://www.globalpolicy.org/>

ศูนย์เฮนรี แอล สติมสัน (เพื่อสันติภาพ การควบคุมอาวุธ นโยบายต่างประเทศ), <http://www.stimson.org>

สหภาพรัฐสภา, ประชาธิปไตย: หลักการและผลสำเร็จ (เจนีวา: สหภาพรัฐสภา, 1998);

คู่มือสำหรับสมาชิกรัฐสภา: การเคารพต่อกฎหมายระหว่างประเทศ (เจนีวา: สหภาพรัฐสภา, 1999)

สถาบันการศึกษาสันติภาพนานาชาติ, <http://www.ipacademy.org/>

รายงาน เลขาธิการสหประชาชาติต่อสภาพความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ;

มติโดยสภาความมั่นคงแห่งสหประชาชาติเรื่องประเทศที่ได้รับคัดเลือก, <http://www.un.org/Docs/sc/>

ฐานข้อมูลสนธิสัญญาแห่งสหประชาชาติ, <http://untreaty.un.org/>

ศูนย์ประสานงานเพื่อประชาธิปไตยโลก, เอกสารและฐานข้อมูลขององค์กรที่ให้ความช่วยเหลือข้ามพรมแดนเพื่อผู้นิยมระบอบประชาธิปไตยในสังคมปิดและประเทศที่มีการเปลี่ยนผ่าน, <http://www.wmd.org/>

แหล่งข้อมูลระดับภูมิภาค

ศูนย์นโยบายระหว่างประเทศ, การปลดกองกำลังทหารเพื่อประชาธิปไตย, <http://www.ciponline.org/>

องค์กรผสมผสานลาตินอเมริกา (ALADI), <http://www.aladi.org>

Maren, M., เส้นทางสู่นรก: ผลร้ายของความช่วยเหลือจากต่างประเทศและการกุศลนานาชาติ (นิวยอร์ก: Free Press, 1997)

การริเริ่มความยุติธรรมสู่สังคมเปิด, โครงการด้านความยุติธรรมระหว่างประเทศ, <http://www.justiceinitiative.org>

รายงาน ของผู้บันทึกพิเศษเรื่องสิทธิสตรี, คณะกรรมการด้านสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศในทวีปอเมริกา, <http://www.cidh.oas.org/women/Default.eng.htm>

มาตรฐานของแนวปฏิบัติที่ดี

มาตรฐานสากล

องค์การสหประชาชาติ, อนุสัญญาว่าด้วยข้อห้ามหรือข้อจำกัดของการใช้อาวุธธรรมดา ที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายมากเกินกว่าจะยอมรับได้ หรือมีผลกระทบซึ่งไม่อาจคาดการณ์ได้ (อนุสัญญาว่าด้วยอาวุธสามัญ), 1980 และ พิธีสาร 4 ฉบับ (กิจกรรมอาสาสมัคร);

อนุสัญญาว่าด้วยการยับยั้งการพัฒนา ผลิต และสะสมชีวภาพแบคทีเรีย (ชีวภาพ) อาวุธสารพิษ และการสิ่งที่สร้างการทำลายดังกล่าว (อนุสัญญาว่าด้วยอาวุธชีวภาพ), 1972;

อนุสัญญาว่าด้วยการยับยั้งการพัฒนา ผลิต และสะสมอาวุธเคมี และสิ่งที่สร้างการทำลายดังกล่าว , (อนุสัญญาว่าด้วยอาวุธเคมี),

1993, สังเกตการณ์: องค์กรเพื่อการยับยั้งอาวุธเคมี (OPCW);

อนุสัญญาว่าด้วยการห้ามใช้ สะสม ผลิต และขนย้ายทุ่นระเบิดสังหารบุคคล และสิ่งที่สร้างการทำลายดังกล่าว (ทุ่นระเบิดสังหารบุคคล), 1997, รวมถึงการตรวจสอบระเบิด เครือข่ายการรายงานระดับโลก;

ปฏิญญาว่าด้วย หลักการของกฎหมายระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ฉันมิตรและความร่วมมือระหว่างประเทศตามกฎบัตรแห่งสหประชาชาติ, 1970;

อนุสัญญาเจนีวา, 1949;

อนุสัญญาว่าด้วยการฆ่าล้างเผาพันธุ์, 1948;

อนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการปราบปรามการกระทำของการก่อการร้ายนิวเคลียร์, 2005;

อนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการปราบปรามการจัดหาเงินทุนของการก่อการร้าย, 1999;

การลงทะเบียนสหประชาชาติด้านการชุมนุมติดอาวุธ, 1992

อนุสัญญาแห่งรัฐสภาเพื่อรับรองการให้ความเคารพและสนับสนุนกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศ ในโอกาสครบรอบ 50 ปีของอนุสัญญาเจนีวา, มติในการประชุมรัฐสภาครั้งที่ 102, เบอร์ลิน, 15 ตุลาคม 1999

มาตรฐานระดับภูมิภาค

คณะกรรมการด้านสิทธิมนุษยชนและสิทธิของประชาชนแอฟริกา, การลงมติเรื่องการเคารพในกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศ และสิทธิของประชาชน, 1993

องค์กรรัฐอเมริกา, อนุสัญญาเพื่อต่อต้าน การผลิตที่ผิดกฎหมาย การค้ามนุษย์ หรือสิ่งเสพติด อาวุธปืน กระสุน ระเบิด และวัสดุอื่นที่เกี่ยวข้องระหว่างประเทศในทวีปอเมริกา;

ระเบียบแบบจำลองสำหรับควบคุมขบวนการอาวุธปืนระหว่างประเทศ ทั้งชิ้นส่วนปืน ส่วนประกอบ และกระสุน,1997

องค์การเอกภาพแอฟริกัน, อนุสัญญาว่าด้วยการป้องกันและการต่อสู้กับการก่อการร้าย, 1999

สหภาพยุโรป, โครงการสหภาพยุโรปเพื่อป้องกันและต่อต้านการค้ามนุษย์หรือสิ่งเสพติดผิดกฎหมายในการชุมนุมติดอาวุธ, ลงมติยอมรับโดยคณะทำงาน COARM ของสภาสหภาพยุโรป, 1997

สันนิบาตอาหรับ, อนุสัญญาว่าด้วยการปราบปรามการก่อการร้ายอาหรับ, 1998

ดูข้อที่ 1.3, 1.4, 2.5.4, และ 4.2.2

มาตรฐานของแนวปฏิบัติที่ดี	
ความจำเป็นในการแก้ไขรูปแบบการเงินและเศรษฐกิจของโลกในปัจจุบัน, มติในการประชุมรัฐสภาครั้งที่ 102, เบอร์ลิน, 15 ตุลาคม 1999 สำนักงานสหประชาชาติข้าหลวงใหญ่สิทธิมนุษยชน, สิทธิมนุษยชนและข้อตกลงการค้าโลก: การใช้ข้อตกลงตามมาตรฐานที่คาดหวังเพื่อพิทักษ์สิทธิมนุษยชน (นิวยอร์กและเจนีวา: องค์การสหประชาชาติ, 2005), <http://www.ohchr.org/english/issues/globalization/trade/index.htm> สหภาพรัฐสภา และองค์การสหประชาชาติ, กองความก้าวหน้าของสตรี, อนุสัญญาว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีทุกรูปแบบ และพิธีสารซึ่งเป็นทางเลือก: คู่มือสำหรับสมาชิกรัฐสภา, 2003, <http://www.ipu.org/PDF/publications/cedaw_en.pdf> สหภาพรัฐสภา และองค์การสหประชาชาติ, กองความก้าวหน้าของสตรี, สิทธิมนุษยชน: คู่มือสำหรับสมาชิกรัฐสภา, 2005, <http://www.ipu.org/PDF/publications/hr_guide_en.pdf> ข้อตกลงวาเนสซ่า เพื่อควบคุมการส่งออกอาวุธสามัญเทคโนโลยีและวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ได้สองทาง, 1996	

คำถามการประเมิน	4.2.2 รัฐบาลให้การสนับสนุนองค์การสหประชาชาติและตัวแทนความร่วมมือระหว่างประเทศ และเคารพในหลักนิติธรรมระหว่างประเทศมากน้อยเพียงใด
สิ่งที่ต้องค้นหา	
1) ด้านกฎหมาย: ตรวจสอบการให้สัตยาบันของประเทศในสนธิสัญญาขององค์การสหประชาชาติและสนธิสัญญาสิทธิมนุษยชนระดับภูมิภาค รวมถึงการเป็นสมาชิกของหน่วยงานต่างๆ ขององค์การสหประชาชาติ	*2) ตัวชี้วัดเชิงบวกและเชิงลบ:* สืบค้นหลักฐานเกี่ยวกับการสนับสนุนองค์การสหประชาชาติของประเทศ หน่วยงานภายใต้การกำกับดูแลขององค์การสหประชาชาติและกิจกรรมรักษาความสงบเรียบร้อย ประเมินระดับการให้คำมั่นในความร่วมมือระดับสากลและระดับภูมิภาค ระบุสนธิสัญญาหลักและข้อตกลงหลักที่ประเทศไม่ให้สัตยาบัน และการฝ่าฝืนกฎหมายระหว่างประเทศ

แหล่งข้อมูลทั่วไป

องค์การนิรโทษกรรมสากล, รายงานประจำปี, ภาคผนวก 6 และ 7: การให้สัตยาบัน, การลงนามสู่สากล (6) และภูมิภาค (7) สนธิสัญญาหลักสิทธิมนุษยชน; ด้วยการวัดประสิทธิภาพแยกรายประเทศ ใน รายงานประจำปี เรื่องอัตราการฝ่าฝืน

สมาคมเครือข่ายวิทยาศาสตร์สารสนเทศนานาชาติ (CIESIN), สถาบันทางการเมืองและการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมโลก, <http://www.ciesin.org/TG/PI/PI-home.html>

Cook, R. J. (บรรณาธิการ), สิทธิมนุษยชนของสตรี (ฟิลาเดลเฟีย, Pa: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยฟิลาเดลเฟีย, 1994), ภาคผนวก A เรื่องการให้สัตยาบันข้อสัญญาและสนธิสัญญาที่มีผลต่อสตรี

วิถีเอลดิสสู่ข้อมูลการพัฒนา, ฐานข้อมูลนโยบายการค้า, ธนาคารโลกและกองทุนการเงินระหว่างประเทศ, ความขัดแย้งและความมั่นคง และเป้าหมายการพัฒนาสหัสวรรษ, <http://www.eldis.org/>

สำนักงานสืบสวนด้านสิ่งแวดล้อม, <http://www.eia-international.org/>

'รอยเท้า' การจัดอันดับผลกระทบทางสิ่งแวดล้อม, เครือข่ายการพัฒนาทั่วโลก, <http://www.gdnet.org/>

Heine, G., Prabhu, M. และ Alvazzi del Frate, A. (บรรณาธิการ), การพิทักษ์สิ่งแวดล้อมระดับชาติและระดับสากล: ศักยภาพและข้อจำกัดของความยุติธรรมทางอาญา, (สถาบันวิจัยอาชญากรรมระหว่างภูมิภาคและความยุติธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNICRI) สิ่งตีพิมพ์ ลำดับที่ 56 (โรม: สถาบันเพื่อกฎหมายอาญาต่างประเทศและนานาชาติมักซ์พลังค์ (co-publ.), 1997), <http://www.unicri.it>

สถาบันเพื่อสิทธิมนุษยชนแห่งทวีปอเมริกา, <http://www.iidh.ed.cr>

ศูนย์ผู้ตรวจการแผ่นดินเพื่อสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาระหว่างประเทศ, <http://www.omced.org/>

การริเริ่มความยุติธรรมสู่สังคมเปิด, โครงการด้านความยุติธรรมระหว่างประเทศ, <http://www.justiceinitiative.org>

รายงาน ของเลขาธิการสหประชาชาติถึงคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ; มติของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติว่าด้วยประเทศที่ได้รับคัดเลือก, <http://www.un.org/Docs/sc/>

Stokke, H., Suhrke, A. และ Tostensen, A. (บรรณาธิการ), รายงานประจำปี สิทธิมนุษยชนในประเทศที่กำลังพัฒนา 1997 (กรุงเฮกและออสโล: กฎหมายกลูเวอร์ระหว่างประเทศและสิทธิมนุษยชนของชาวยุโรป, 1998)

มูลนิธิข้ามชาติเพื่อการวิจัยสันติภาพและอนาคต, <http://www.transnational.org>

คณะกรรมการว่าด้วยการพัฒนาที่ยั่งยืนแห่งสหประชาชาติ, <http://www.un.org/esa/sustdev/>

กองกิจการเศรษฐกิจและสังคมแห่งสหประชาชาติ, ส่วนงานเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน, การดำเนินการแห่งชาติตามพันธสัญญาริโอ (สถิติความสมดุลทางสังคมและนิเวศวิทยา), <http://www.un.org/esa/sustdev/natlinfo/natlinfo.htm>

โครงการสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ-ศูนย์แนะนำแหล่งสารสนเทศสิ่งแวดล้อมนานาชาติ: เครือข่ายแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารสิ่งแวดล้อมทั่วโลก, <http://www.unep.org/infoterra/>

เวทีทรัพยากรน้ำขององค์การสหประชาชาติ ครั้งที่ 2 และการประชุมระดับรัฐมนตรี, กรุงเฮก, มีนาคม 2000, <http://www.worldwatercommission.org/> and <http://www.waternunc.com/gb/secwwf12.htm>

ฐานข้อมูลสนธิสัญญาขององค์การสหประชาชาติ, <http://untreaty.un.org/> และ <http://www.bayefsky.com/>; รวมถึงข้อมูลเกี่ยวกับสนธิสัญญาหลักในระดับภูมิภาคและอนุภูมิภาค

กระทรวงการต่างประเทศ สหรัฐอเมริกา, รายงานของประเทศ, <http://www.state.gov>

แหล่งข้อมูลทั่วไป

Weiskel, T. C., สารบบหัวข้อบรรณานุกรมด้านจริยธรรมสิ่งแวดล้อม, 1998, <http://ecoethics.net/bib/>

ศูนย์ประสานงานเพื่อประชาธิปไตยโลก, เอกสารและฐานข้อมูลขององค์กรที่ทำงานด้านการแก้ปัญหาความขัดแย้งและประชาธิปไตย, <http://www.wmd.org/>

มาตรฐานของแนวปฏิบัติที่ดี

สถาบันทรัพยากรโลก, ทรัพยากรโลก ปี 2005. ความมั่งคั่งของคนยากจน: การจัดการระบบนิเวศเพื่อต่อสู้กับปัญหาความยากจน, สำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ, โครงการสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ, ธนาคารโลกและสถาบันทรัพยากรโลก, 2005, <http://www.wri.org>

มาตรฐานของแนวปฏิบัติที่ดี

มาตรฐานสากล

องค์การสหประชาชาติ, อนุสัญญาว่าด้วยการต่อต้านการทรมานและการกระทำอื่นที่โหดร้าย, ไร้มนุษยธรรม หรือการปฏิบัติอย่างเสื่อมทราม หรือการลงโทษ, 1984;

อนุสัญญาว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีทุกรูปแบบ, 1979;

ปฏิญญาว่าด้วยความก้าวหน้าและการพัฒนาทางสังคม, 1969;

ปฏิญญาว่าด้วยการคุ้มครองผู้หญิงและเด็กในกรณีฉุกเฉินและเมื่อเกิดความขัดแย้งที่ใช้อาวุธ, 1974;

ปฏิญญาว่าด้วยสิทธิในการพัฒนา, 1986;

อนุสัญญาเจนีวา, 1951;

ปฏิญญาว่าด้วยการใช้งานความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในสำหรับสันติภาพและเพื่อประโยชน์ของมนุษยชาติ, พฤศจิกายน 1975;

กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง, 1966;

กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม, 1966;

การอพยพในเงื่อนไขที่ไม่เหมาะสม; พิธีสารการเลือกรับกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง, 1966;

มาตรฐานระดับภูมิภาค

สภายุโรป, อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กยุโรป, 1996;

อนุสัญญา ว่าด้วยการต่อต้านการทรมานและการกระทำอื่นที่โหดร้าย, ไร้มนุษยธรรม หรือการปฏิบัติอย่างเสื่อมทราม หรือการลงโทษยุโรป, 1987;

อนุสัญญา ว่าด้วยการพิทักษ์สิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐานยุโรป, 1950, มาตรา 25, ตระหนักถึงความสามารถของคณะกรรมาธิการยุโรปที่จะพิจารณาการฝ่าฝืน; และมาตรา 46, ตระหนักถึงเขตอำนาจของศาลในยุโรปต่อเรื่องสิทธิมนุษยชน;

พิธีสาร ข้อ 6, 1983 เกี่ยวกับการยกเลิกโทษประหารชีวิต

องค์กรอเมริกัน, อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิมนุษยชนอเมริกา, 1969;

อนุสัญญาว่าด้วยการต่อต้านการทุจริตระหว่างประเทศในทวีปอเมริกา, 1996;

อนุสัญญาว่าด้วยการใช้กำลังบังคับบุคคลให้สาบสูญระหว่างประเทศในทวีปอเมริกา, 1994;

อนุสัญญา ว่าด้วยการป้องกันและการลงทัณฑ์ทรมานระหว่างประเทศในทวีปอเมริกา, 1985

องค์กรเอกภาพแอฟริกา, กฎบัตรว่าด้วยสิทธิมนุษยชนและสิทธิของประชาชนแอฟริกา, 1981;

กฎบัตรแอฟริกาว่าด้วยสิทธิและสวัสดิการของเด็ก, 1990;

มาตรฐานของแนวปฏิบัติที่ดี	
พิธีสารที่สอง การเลือกรับกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง , 1989, มุ่งไปที่การยกเลิกโทษประหารชีวิต การกระทำจริงจังของรัฐสภาแห่งชาติ ในวาระครบรอบ 50 ปี ของปฏิญญาว่าด้วยสิทธิมนุษยชน เพื่อให้มั่นใจในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในศตวรรษที่ 21, มติในการประชุมร่วมรัฐสภาครั้งที่ 100, มอสโคว, 11 กันยายน 1998 คณะกรรมาธิการสหประชาชาติด้านสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง, ความเห็นทั่วไป ลำดับที่ 24 ข้อสงวนในสนธิสัญญา หรือพิธีสารเลือกรับ หรือปฏิญญาที่อยู่ในบังคับมาตรา 41 ของสนธิสัญญา, 1994; ความเห็นทั่วไป 29 มาตรา 4 (ความเลวร้ายระหว่างการเกิดเหตุฉุกเฉิน), 2001; ความเห็นทั่วไป 31 ธรรมชาติของภาระผูกพันทางกฎหมายทั่วไปที่กำหนดไว้ในรัฐภาคี, 2004 คณะกรรมาธิการสหประชาชาติ เรื่องขจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรี, ข้อแนะนำทั่วไป 20, ข้อสงวน, 1992 สหภาพรัฐสภา และองค์การสหประชาชาติ, กองความก้าวหน้าของสตรี, อนุสัญญาว่าด้วย การขจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีทุกรูปแบบและพิธีสารเลือกรับ: คู่มือสำหรับสมาชิกรัฐสภา, 2003, <http://www.ipu.org/PDF/publications/cedaw_en.pdf> สหภาพรัฐสภา และข้าหลวงใหญ่เพื่อสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ, สิทธิมนุษยชน: คู่มือสำหรับสมาชิกรัฐสภา, 2005, <http://www.ipu.org/PDF/publications/hr_guide_en.pdf> คณะกรรมการเพื่อประชาธิปไตยสหประชาชาติ, <http://www.uno-komitee.de/>	ข้อตกลงเพื่อการจัดตั้งสถาบันฟื้นฟูแอฟริกา, 1985; ธรรมนูญแห่งองค์กรสมาคมส่งเสริมการค้าแอฟริกา, 1974; กฎบัตรวัฒนธรรมเพื่อแอฟริกา, 1976; อนุสัญญาว่าด้วยจัดตั้งโครงการความร่วมมือทางเทคนิคของแอฟริกา, 1975 สหภาพแอฟริกา, พิธีสารเพื่อกฎบัตรแอฟริกาต่อสิทธิมนุษยธรรม และสิทธิประชาชนด้านสิทธิสตรีในแอฟริกา, 2003 องค์กรเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา, อนุสัญญากฎหมายอาญา ว่าด้วยการทุจริต, 1999
สิ่งแวดล้อม	***การทหาร***
วาระที่ 21 (โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนที่สอง) องค์การว่าด้วยความมั่นคงและความร่วมมือในยุโรป, การประชุมเกี่ยวกับการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม, โซเฟีย, พฤศจิกายน 1989	ผลงานของรัฐสภา เพื่อให้มั่นใจในการเคารพและการส่งเสริมกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศ เนื่องในโอกาสครบรอบ 50 ปี ของอนุสัญญากรุงเจนีวา, มติจากที่ประชุมร่วมรัฐสภาครั้งที่ 102, เบอร์ลิน, 15 ตุลาคม 1999

มาตรฐานของแนวปฏิบัติที่ดี

อนุสัญญาว่าด้วยการค้าสัตว์ป่าและพันธุ์พืชที่ใกล้สูญพันธุ์ระหว่างประเทศ (CITES), 1973, <http://www.cites.org>

สภายุโรป, อนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมผ่านกฎหมายอาญา, 1998

โครงร่างอนุสัญญาว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงทางสภาพภูมิอากาศ, องค์การสหประชาชาติ, และหลังจากนั้น (1997) พิธีสารโตเกียว

สนธิสัญญามาสทริชท์ของสหภาพยุโรป, 1992 ให้ประชาชนในสหภาพยุโรปมีพื้นฐานสำหรับการฟ้องร้องรัฐบาลในประเทศสมาชิก สำหรับการละเมิดกฎหมายสิ่งแวดล้อมของสหภาพยุโรป

พิธีสารมอนทรีออลต่อสารที่ทำลายบรรยากาศชั้นโอโซน, 1987

แผนปฏิบัติการเมอเดลพลาตา จากการประชุมทรัพยากรน้ำแห่งสหประชาชาติ, 1977

องค์กรอเมริกัน, ปฏิญญาซานตาครูส เดอ ลาเซียร่า และแผนปฏิบัติการของการพัฒนาที่ยั่งยืนของอเมริกา, 1996

องค์กรเอกภาพแอฟริกา, สนธิสัญญาแอฟริกาเขตปลอดอาวุธนิวเคลียร์ (สนธิสัญญาพิลินดาบา), 1995;

อนุสัญญาบามาโก ว่าด้วยการห้ามนำเข้าสินค้าสู่แอฟริกา การควบคุมการอพยพข้ามเขตแดน และการจัดการของเสียอันตรายในแอฟริกา, 1991;

อนุสัญญาว่าด้วยการอนุรักษ์ธรรมชาติและทรัพยากรธรรมชาติ, 1968; (ฉบับปรับปรุง), 2003;

สหภาพแอฟริกา, ปฏิญญาซีระเตะห์ ว่าด้วยความท้าทายของการดำเนินการพัฒนาอย่างบูรณาการและยั่งยืนด้านการเกษตรและทรัพยากรน้ำในทวีปแอฟริกา, การรวมกลุ่มของสหภาพ, ประชุมวิสามัญครั้งที่ 2, ซีระเตะห์, ลิเบีย, 27–28 กุมภาพันธ์ 2004

การประชุมองค์การสหประชาชาติ เรื่องสิ่งแวดล้อมและการพัฒนา, 'คำแถลงซึ่งไม่มีอำนาจผูกพันทางกฎหมายต่อหลักการฉันทามติโลกเกี่ยวกับการจัดการ การอนุรักษ์และการพัฒนาที่ยั่งยืนของป่าทุกประเภท' ('หลักการของป่า'), 1992;

สหภาพยุโรป, โครงการของสหภาพยุโรปเพื่อป้องกันและต่อต้านอาวุธสามัญที่ผิดกฎหมาย, มีมติยอมรับโดย COARM, คณะทำงานของสภาแห่งสหภาพยุโรป, 1997

ความต้องการปรับแก้รูปแบบทางการเงินและเศรษฐกิจของโลกในปัจจุบัน, มติในการประชุมร่วมรัฐสภา ครั้งที่ 102, เบอร์ลิน, 15 ตุลาคม 1999

องค์การสหประชาชาติ, อนุสัญญาว่าด้วยข้อห้ามหรือข้อจำกัด ในการใช้อาวุธสามัญ ซึ่งอาจจะเป็นอันตรายอย่างมากเกินกว่าจะยอมรับได้ หรือมีผลกระทบซึ่งไม่อาจคาดการณ์ได้ (อนุสัญญาว่าด้วยอาวุธสามัญ), 1980 และพิธีสาร 4 ฉบับ (กิจกรรมอาสาสมัคร);

อนุสัญญาว่าด้วยการห้ามการพัฒนา, การผลิตและการสะสมอาวุธชีวภาพ และอาวุธสารพิษ และว่าด้วยการทำลายอาวุธดังกล่าว (อนุสัญญาว่าด้วยอาวุธชีวภาพ), 1972;

อนุสัญญาว่าด้วยการห้ามพัฒนา ผลิต สะสมและใช้อาวุธเคมี และว่าด้วยการทำลายอาวุธดังกล่าว (อนุสัญญาว่าด้วยอาวุธเคมี), 1993, ผู้ตรวจสอบ: องค์การเพื่อการห้ามอาวุธเคมี (OPCW);

อนุสัญญาว่าด้วยการห้ามการใช้ สะสม ผลิตและขนย้ายทุ่นระเบิดสังหารบุคคล และสิ่งที่สร้างการทำลายดังกล่าว (ทุ่นระเบิดสังหารบุคคล), 1997, ผู้ตรวจสอบระเบิด, เครือข่ายการรายงานจากทั่วโลก;

อนุสัญญาเจนีวา, 1949;

อนุสัญญาการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์, 1948;

ทะเบียนอาวุธสามัญขององค์การสหประชาชาติ, 1992

ข้อตกลงวัสเซนาเพื่อควบคุมการการส่งออกอาวุธสามัญ เทคโนโลยีและวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ได้สองทาง, 1996

การทหารระดับภูมิภาค

คณะกรรมการว่าด้วยสิทธิมนุษยชนและสิทธิของประชาชนแอฟริกา, การลงมติให้ความเคารพต่อกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศ และสิทธิมนุษยชนและสิทธิของประชาชน, 1993

มาตรฐานของแนวปฏิบัติที่ดี	
ปฏิญญาริโอว่าด้วยสิ่งแวดล้อมและการพัฒนา, 1992 อนุสัญญาองค์การสหประชาชาติ ว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ, 1992 อนุสัญญาองค์การสหประชาชาติ ว่าด้วยการต่อต้านการแปรสภาพเป็นทะเลทราย, 1994 โครงการสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ, อนุสัญญาบาเซลว่าด้วยการควบคุมการเคลื่อนย้ายข้ามแดนของของเสียอันตรายและการกำจัดของเสียอันตราย, 1989; รายงานทางเทคนิค ครั้งที่ 29, ปารีส, 1995 (อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและแนวปฏิบัติสำหรับชุมชนเจ้าบ้าน); อนุสัญญาเวียนนาว่าด้วยการปกป้องชั้นบรรยากาศโอโซน, 1985, เอกสารที่ IG.53/5; UKTS 1, 1990	สหภาพยุโรป, แนวปฏิบัติของสหภาพยุโรปต่อการจัดการการขนย้ายอาวุธ, 1998 องค์กรอเมริกัน, การรวมระบอบการปกครองที่อยู่ในสนธิสัญญาเพื่อการห้ามอาวุธนิวเคลียร์ในลาตินอเมริกาและคาริบเบียน (สนธิสัญญาทแล็ทเทอโลลโค), สมัชชา Res, AG/RES 1798 (X X XI-O/01), 2001; อนุสัญญาว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบผลิตและลักลอบค้าอาวุธปืน ยุทธภัณฑ์ วัตถุระเบิด และวัสดุอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องของประเทศในทวีปอเมริกา; ข้อบังคับที่เป็นแบบอย่างเพื่อควบคุมการเคลื่อนย้ายอาวุธปืน ชิ้นส่วน ส่วนประกอบ และกระสุนปืนระหว่างประเทศ, 1997 องค์กรอเมริกัน, อนุสัญญาว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบผลิตและลักลอบค้าอาวุธปืน ยุทธภัณฑ์ วัตถุระเบิดและวัสดุอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ขององค์การรัฐอเมริกัน, 1997; กลไกสำหรับการป้องกันความขัดแย้ง, การจัดการและการแก้ปัญหา, มิถุนายน 1993 องค์กรว่าด้วยความมั่นคงและความร่วมมือในยุโรป, ปฏิญญาการประชุมสุดยอดอิสตันบูล, กฎบัตรเพื่อความมั่นคงของยุโรป, 1999 (องค์กรพัฒนาเอกชน-ริเริ่ม) เครือข่ายควบคุมกิจการค้าอาวุธเบาสากล (IANSA)

คำถามการประเมิน	4.2.3 รัฐบาลมีส่วนร่วมในการพัฒนาระหว่างประเทศอย่างครอบคลุมและต่อเนื่องมากน้อยเพียงใด	
สิ่งที่ต้องค้นหา		
1) ด้านกฎหมาย: ตรวจสอบว่าประเทศได้ลงนามในข้อตกลงแห่งสหประชาชาติว่าด้วยสิทธิการพัฒนา รวมถึงกฎหมายและระเบียบการที่เกี่ยวข้องหรือไม่ ตรวจสอบรัฐบาลที่เป็นผู้ให้กู้และรัฐบาลที่เป็นผู้กู้ว่าเป็นสมาชิกขององค์กรเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา ธนาคารโลก หรือระเบียบเศรษฐกิจแห่งองค์การสหประชาชาติของแนวปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับการโอนเงินหรือไม่	*2) การนำไปปฏิบัติ:* ในกรณีประเทศพัฒนาแล้วในเชิงเศรษฐกิจ ตรวจสอบงบประมาณช่วยเหลือที่สัมพันธ์กับเป้าหมายขององค์การสหประชาชาติ (ร้อยละ 0.7 ของผลิตภัณฑ์ประชาชาติเบื้องต้น หรือ GNP) ระดับความช่วยเหลือที่อยู่ภายใต้เงื่อนไขฝ่ายเดียวหรือผูกติดกับผู้จัดหาภายในประเทศ ขอบเขตการประสานงานระหว่างโครงการความช่วยเหลือกับนโยบายของรัฐที่เกี่ยวข้อง รวมไปถึงนโยบายการย้ายถิ่นแบบไม่เลือกปฏิบัติ ในกรณีประเทศที่ยังต้องพึ่งพาอาศัยผู้บริจาค ตรวจสอบความเปิดกว้างของกระบวนการให้มีการอภิปรายในทางสาธารณะและมีสำนึกรับผิดชอบมากน้อยเพียงใด สำหรับทุกประเทศ ตรวจสอบว่ารัฐบาลให้การสนับสนุนในความพยายามที่จะบรรลุเป้าหมายในการพัฒนาประชาธิปไตยมากน้อยเพียงใด เช่น เป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ	*3) ตัวชี้วัดเชิงบวกและเชิงลบ:* ตรวจสอบพันธสัญญาของรัฐบาลเรื่องการพัฒนาระหว่างประเทศ ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ รวมถึงประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานขององค์กร เช่น ประสานงานกับเครือข่ายหรือหุ้นส่วน เป็นต้น สืบหาหลักฐานการตั้งเงื่อนไขในการจัดเก็บภาษีฝ่ายเดียว หรือการระดมทุนของโครงการที่ไม่เหมาะสม รวมถึงผลกระทบด้านการพัฒนาระหว่างประเทศของนโยบายอื่นๆ ของรัฐบาล อาทิ ด้านการเกษตร การค้า การเงิน ฯลฯ
แหล่งข้อมูลทั่วไป		
มาตรฐานสากล		***มาตรฐานระดับภูมิภาค***
โครงการเบรตตันวู้ดส์, <http://www.brettonwoodsproject.org> Chutikul, K., 'ทางเลือกสำหรับขอบเขตของรัฐสภาองค์การการค้าโลก', เอกสารการอภิปรายที่นำเสนอต่อที่ประชุมรัฐสภาขององค์การการค้าโลก, สหภาพรัฐสภา, 2003, <http://www.ipu.org/splz-e/trade03/2c.pdf>		ความร่วมมือเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศและความเป็นปึกแผ่น (CIDSE), ยุโรป: พันธมิตรระดับโลกอย่างแท้จริงเพื่อการพัฒนา?, รายงานคู่ขนานของ CIDSE เรื่องความก้าวหน้าของยุโรปสู่การพัฒนาแห่งสหัสวรรษ เป้าหมายที่ 8, พฤษภาคม 2005, <http://www.cidse.org>

แหล่งข้อมูลทั่วไป

คอร์เนอร์เฮาส์, <http://www.thecornerhouse.org.uk/>

คณะกรรมาธิการภัยภิบัติฉุกเฉิน, <http://www.dec.org.uk/>

วิถีเอลดิสสู่ข้อมูลการพัฒนา, ฐานข้อมูลนโยบายการค้า ธนาคารโลก กองทุนการเงินระหว่างประเทศ ความช่วยเหลือและหนี้สิน การเปลี่ยนแปลงของสภาพอากาศ โลกาภิวัฒน์, และอื่นๆ, <http://www.eldis.org/>

Gupta, S., Pattillo, C. และ Wagh, S., 'ประเทศผู้บริจาคให้ความช่วยเหลือมากหรือน้อย', รายงานการทำงานของกองทุนการเงินระหว่างประเทศ, แผนกแอฟริกา, 2006, <http://www.blackwell-synergy.com>

สภาพที่แท้จริงของความช่วยเหลือ, <http://www.realityofaid.org/>

รายงาน ของคณะทำงานระดับสูงในการใช้สิทธิให้เกิดผลต่อการพัฒนา;

ผู้เชี่ยวชาญอิสระด้านผลกระทบของนโยบายการปฏิรูปเศรษฐกิจและหนี้ต่างประเทศบนสิทธิมนุษยชน, โดยเฉพาะอย่างยิ่งสิทธิทางเศรษฐกิจ, สังคมและวัฒนธรรม;

คณะทำงานด้านสิทธิเพื่อการพัฒนา, <http://www.ohchr.org>

Hubli, S. และ Mandaville, A., รัฐสภาและกระบวนการ PRSP (วอชิงตัน, ดี ซี: สถาบันธนาคารโลก, 2004), <http://siteresources.worldbank.org/WBI/Resources/wbi37231HubliMandavilleweb.pdf>

โครงการกองทุนสากล, <http://www.internationalbudget.org>

กองทุนการเงินระหว่างประเทศ, โครงการความร่วมมือระหว่างธนาคารเพื่อการชำระหนี้ระหว่างประเทศ-กองทุนการเงินระหว่างประเทศ-องค์กรเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา-ธนาคารโลก ในสถิติของหนี้ภายนอก, <http://www.imf.org>

ที่ปรึกษาการพัฒนาแห่งโคเปนเฮเกน, 'รายงานยุทธศาสตร์การประเมินการประสานงานและองค์ประกอบของประเทศด้วยบุริมภาพการพัฒนาแห่งชาติ', ฝ่ายการพัฒนาระหว่างประเทศ (DFID) สหราชอาณาจักร, 2006, <http://www.eldis.org>

รายงาน ขององค์กรเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา คณะทำงานด้านประสิทธิภาพการช่วยเหลือและการบริจาค, <http://www.aidharmonization.org>

หน่วยงานความร่วมมือสหภาพยุโรป, รายงานประจำปี 2006 ของนโยบายการพัฒนาของประชาคมยุโรปและการดำเนินงานของความช่วยเหลือจากภายนอก ปี 2006, <http://ec.europa.eu/europeaid/index_en.htm>

คณะกรรมาธิการยุโรป, การพัฒนาและความสัมพันธ์กับแอฟริกา, แคริบเบียน และประเทศแถบแปซิฟิก, <http://ec.europa.eu/ development/index_en.htm>

เวทีของยุโรปในความร่วมมือระหว่างประเทศ (EUFORIC), <http://www.euforic.org/>

องค์กรเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา, สถิติความช่วยเหลือ, รวมทั้งผู้บริจาคและประเทศผู้รับ (152) แผนภูมิความช่วยเหลือ, การแบ่งสรรความช่วยเหลือสู่ภาคส่วนและภูมิภาคเฉพาะ, <http://www.oecd.org/dac/stats>;

องค์กรเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา, สถิติการพัฒนาระหว่างประเทศ (IDS) ออนไลน์, <http://www.oecd.org/dac/stats/idsonline>

แหล่งข้อมูลทั่วไป	
การรณรงค์แห่งสหัสวรรษ, พันธสัญญาของการช่วยเหลือจากประเทศที่ร่ำรวย: ความดี, ความชั่วและความอัปลักษณ์, <http://www.millenniumcampaign.org> ตัวชี้วัดเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ, <http://mdgs.un.org/unsd/mdg/Default.aspx> One World.net, คู่มือความช่วยเหลือ, <http://uk.oneworld.net/guides/aid> สภาพที่แท้จริงของความช่วยเหลือ, รายงานสภาพที่แท้จริงของความช่วยเหลือ ปี 2006: ความช่วยเหลือ, ความมั่นคงและการให้ความช่วยเหลือพัฒนา, สภาพที่แท้จริงของความช่วยเหลือ, 2006, <http://www.eldis.org> สำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ, รายงานการพัฒนามนุษย์แห่งเอเชียแปซิฟิก ปี 2006: การค้าในข้อกำหนดของมนุษย์ (อ๊อกซฟอร์ดและนิวยอร์ก: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยอ๊อกซฟอร์ด, 2006); รายงานการพัฒนามนุษย์ ปี 2005: ความร่วมมือระหว่างประเทศ ณ ชุมทาง ความช่วยเหลือ การค้า และความปลอดภัยในโลกที่ไม่เท่าเทียมกัน (อ๊อกซฟอร์ดและนิวยอร์ก: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยอ๊อกซฟอร์ด, 2005); โลกาภิวัตน์และการพัฒนามนุษย์แห่งเอเชียใต้ (อ๊อกซฟอร์ดและนิวยอร์ก: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยอ๊อกซฟอร์ด, 2001), <http://hdr.undp.org> การประชุมสหประชาชาติว่าด้วยการค้าและการพัฒนา, การพัฒนาและโลกาภิวัตน์: ข้อเท็จจริงและสถิติ, UNCTAD/GDS/ CSIR/2004/1, 2004; คู่มือสถิติของการประชุมสหประชาชาติว่าด้วยการค้าและการพัฒนา, TD/STAT.30, 2005; ฐานข้อมูลการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศและข้อมูลออนไลน์การลงทุนในต่างประเทศ, <http://www.unctad.org/> ธนาคารโลก, ระบบสารสนเทศเพื่อการตรวจสอบข้อมูลทั่วโลก, การพัฒนาแห่งสหัสวรรษ เป้าหมายที่ 8, <http://worldbank.org> เวทีสังคมโลก, <http://www.forumsocialmundial.org.br/ index.php>	

มาตรฐานของแนวปฏิบัติที่ดี

มาตรฐานสากล

องค์การสหประชาชาติ, มาตรา 15; อนุสัญญาว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต, 2003; กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม 1966,

ปฏิญญาว่าด้วยความก้าวหน้าทางสังคมและการพัฒนา, 1969;

ปฏิญญาว่าด้วยการใช้ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อสันติภาพและประโยชน์ของมวลมนุษยชาติ, 1975;

ปฏิญญาว่าด้วยสิทธิในการพัฒนา, 1986

ปฏิญญาเวียนนาและแผนปฏิบัติการ, 1993

คณะกรรมาธิการว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมสหประชาชาติ. ความคิดเห็นทั่วไป 8 ความสัมพันธ์ระหว่างการลงโทษทางเศรษฐกิจและการเคารพในสิทธิทางเศรษฐกิจ, สังคมและวัฒนธรรม, 1997

สำนักงานข้าหลวงใหญ่สิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ, คำถามที่พบบ่อยเรื่องวิธีการทางสิทธิมนุษยชนเพื่อความร่วมมือในการพัฒนา (นิวยอร์กและเจนีวา: องค์การสหประชาชาติ, 2006), <http://www.ohchr.org/english/about/publications/docs/FAQ_en.pdf>

สำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ และสถาบันส่งเสริมประชาธิปไตยแห่งชาติเพื่อการค้าระหว่างประเทศ, การเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของรัฐสภา ในกระบวนการยุทธศาสตร์ลดปัญหาความยากจนและเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ, 2004, <http://www.undp.org/governance/docs/ parl_other/Parl%20-%20Guides%20-%20 parlthandbooks.htm>

การประชุมเรื่องมาตรการต่อต้านการทุจริต

ธรรมาภิบาล และสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ, วอร์ซอ, 8–9 พฤศจิกายน 2006, <http://www.ohchr.org/english/ issues/development/governance/ Warsawconference.htm>

กองทุนการเงินระหว่างประเทศ, คู่มือระบบการคลังโปร่งใส, 2001;

มาตรฐานระดับภูมิภาค

การจัดการเพื่อผลลัพธ์ของการพัฒนา, หลักปฏิบัติ: หนังสือแหล่งที่มาการปฏิบัติที่ดี, มีนาคม 2006, <http://www.mfdr.org>

Nash, R., Hudson, A. และ Luttrell, C., การทำแผนที่บริบททางการเมือง: ชุดเครื่องมือสำหรับองค์กรประชาสังคม (ลอนดอน: RAPID, ODI, 2006);

Court, J., Mendizabal, E., Osborne, D. และ Young, J., ข้อผูกพันทางนโยบาย: ประชาสังคมจะมีประสิทธิภาพมากขึ้นได้อย่างไร (ลอนดอน: R APID, ODI, 2006);

Start, D. และ Hovland, I., เครื่องมือสำหรับผลกระทบจากนโยบาย: คู่มือสำหรับนักวิจัย (ลอนดอน: R APID, ODI, 2004), <http://www.odi.org.uk>

หน่วยงานความร่วมมือสหภาพยุโรป, แนวทางและรายการตรวจสอบประเมินผล, (อาทิประชาคมยุโรปเปิดรับความช่วยเหลือจากภายนอก), <http://ec.europa.eu/ europeaid/evaluation/index.htm>

Michel, L. ฉันทามติเกี่ยวกับการพัฒนายุโรป, คณะกรรมาธิการยุโรป, มิถุนายน 2006, <http://ec.europa.eu>

โครงการพิเศษของการให้ความช่วยเหลือเพื่อแอฟริกา (SPA), หลักการในการปฏิรูประบบราชการ, 1995

Wren, C. and Hammer, M., สถาบันการเงินระหว่างประเทศในการกำกับดูแลของรัฐสภา(IFIs): ประสบการณ์การทำงานของสหราชอาณาจักรและธนาคารโลก (ลอนดอน: One World Trust, 2007), <http://www.oneworldtrust.org>

มาตรฐานของแนวปฏิบัติที่ดี

สถิติหนี้ต่างประเทศ: คู่มือสำหรับผู้รวบรวมและผู้ใช้, 2003;

รายงานประเทศเรื่องการปฏิบัติตามมาตรฐานและหลักเกณฑ์ (ROSCs) (การปฏิบัติที่ดีด้านความโปร่งใส การกำกับดูแลกิจการ ระบบการชำระเงิน และอื่นๆ)

สหภาพรัฐสภา, การมีส่วนร่วมของรัฐสภาในกิจการระหว่างประเทศ, 2005, <http://www.ipu.org/splz-e/ sp-conf05/involvement-rpt.pdf>

การร้องเรียนของสมาชิกรัฐสภานานาชาติ (IPP) ต่อการตรวจสอบประชาธิปไตยของกองทุนการเงินระหว่างประเทศและธนาคารโลก, <http://www.ippinfo.org/>

ดัชนีฉันทามติเพื่อการพัฒนา ปี 2006, จัดทำโดยศูนย์เพื่อการพัฒนาทั่วโลก, <http://www.cgdev.org/ section/initiatives/ _active/cdi>

โครงการสหัสวรรษขององค์การสหประชาชาติ, การลงทุนในการพัฒนา: แผนปฏิบัติการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ (ลอนดอนและสเตอลิง, Va.: Earthscan, 2005);

โครงการสหัสวรรษขององค์การสหประชาชาติ, คณะทำงานเฉพาะกิจเรื่องการค้า, การค้าเพื่อการพัฒนา: การบรรลุเป้าหมายการพัฒนาสหัสวรรษ (ลอนดอนและสเตอลิง, Va.: Earthscan, 2005), <http://www.unmillenniumproject.org>

เวทีระดับสูงปารีส, ปฏิญญาว่าด้วยประสิทธิภาพของการช่วยเหลือแห่งปารีส, 2005, <http://www.aidharmonization.org>

เวทีระดับสูงโรม, ปฏิญญาว่าด้วยการกลมกลืนแห่งโรม, 2003, <http://www.aidharmonization.org>

คำถามการประเมิน	4.2.4 นโยบายระหว่างประเทศของรัฐบาลอยู่ภายใต้การตรวจสอบในทางกฎหมายและอิทธิพลของสาธารณะมากน้อยเพียงใด
สิ่งที่ต้องค้นหา	
1) ด้านกฎหมาย: วิเคราะห์กฎหมายพื้นฐานสำหรับรัฐสภาในการตรวจสอบและยับยั้งนโยบายระหว่างประเทศ รวมถึงนโยบายทางทหารและการเคลื่อนกองกำลังในต่างประเทศ	*2) ด้านการปฏิบัติ:* รัฐสภาหรือฝ่ายนิติบัญญัติมีข้อมูลเพียงพอและเหมาะสมกับเวลาหรือไม่ และมีความชำนาญในการตรวจสอบอย่างมีประสิทธิภาพในภารกิจนี้หรือไม่ รัฐบาลเปิดให้ NGOs และกลุ่มมวลชนอื่นๆ ร่วมกำหนดนโยบายหรือไม่

แหล่งข้อมูลทั่วไป

โครงการรัฐธรรมนูญ, การตัดสินใจใช้กำลังทหารในต่างประเทศ: พลังสงครามในระบบตรวจสอบและถ่วงดุล, 2005, <http://www.constitutionproject.org>

ศูนย์ควบคุมประชาธิปไตยในการใช้กำลังทางทหารแห่งเจนีวา, <http://www.dcaf.ch/index.cfm>

วิถีเอลลิสสู่การพัฒนาข้อมูลข่าวสาร, ฐานข้อมูลนโยบายการค้า, <http://www.eldis.org/>

Hubli, S. และ Mandaville, A., รัฐสภาและกระบวนการแผนกลยุทธ์การลดปัญหาความยากจน (PRSP) (วอชิงตัน ดีซี:: สถาบันธนาคารโลก, 2004), <http://siteresources.worldbank.org/WBI/Resources/wbi37231HubliMandavilleweb.pdf>

เครือข่ายองค์การสหประชาชาติออนไลน์ในการบริหารรัฐกิจและการเงินสาธารณะ (UNPAN), เอกสารและฐานข้อมูลระดับสากล ระดับภูมิภาคและเฉพาะประเทศ เรื่องระบบการปกครองและสถาบัน, <http://www.unpan.org>

มาตรฐานของแนวปฏิบัติที่ดี

Born, H., Fluri, P. และ Johnson, A. (บรรณาธิการ), คู่มือการกำกับดูแลของรัฐสภาต่อภาคการรักษาความปลอดภัย (เจนีวา: ศูนย์ควบคุมประชาธิปไตยในการใช้กำลังทางทหารแห่งเจนีวา, 2003)

สหภาพรัฐสภา, การมีส่วนร่วมของรัฐสภาในกิจการระหว่างประเทศ, 2005, <http://www.ipu.org/splz-e/sp-conf05/involvement-rpt.pdf>

สภาขุนนางแห่งสหราชอาณาจักร, คณะกรรมการรัฐธรรมนูญที่ผ่านการคัดสรร, การขับเคี่ยวของสงคราม: บทบาทและความรับผิดชอบของรัฐสภา, รายงานเล่มที่ 15 ช่วง 2005/06, HL 236-I, II (ลอนดอน: The Stationery Office, 2006), <http://www.publications.parliament.uk>

Weir, S., 'ไม่ได้อยู่ในนามของเรา: การสร้างนโยบายต่างประเทศให้เป็นประชาธิปไตย', การตรวจสอบประชาธิปไตย, ความเชื่อมั่นในสหพันธรัฐ และ ความเชื่อมั่นของโลก, 2007, <http://www.oneworldtrust.org>

ส่วนที่ 3

ประสบการณ์การประเมิน

ประสบการณ์การประเมิน

[117] ในส่วนที่ 3 เราได้ส่งผ่านประสบการณ์ของทีมงานและบุคคลที่เป็นผู้จัดการประเมินในประเทศต่างๆ 20 ประเทศที่มีความแตกต่างกัน และเพื่อถ่ายทอดความกระตือรือร้นและการรับรู้ในจุดประสงค์ที่พวกเขารับเข้ามาเป็นภารกิจที่ยากและซับซ้อนเกินกว่าที่จะหลีกเลี่ยงได้ จากสิ่งที่ส่วนที่ 1 และ 2 ได้แสดงให้เห็น วิธีการประเมินประชาธิปไตยของ IDEA ได้กำหนดมาตรฐานระเบียบวิธีการประเมินสำหรับผู้ประเมิน อย่างไรก็ตาม รายงานของผู้ประเมินเผยให้เห็นรูปแบบที่หลากหลายอย่างน่าสนใจของสถานการณ์ความเป็นประชาธิปไตยในแต่ละประเทศ แนวทางการดำเนินงานและวิธีการด้านเทคนิค การประเมินทั้งหมดที่เกิดขึ้นจะดำเนินการตามระเบียบแบบแผนและหลักการประเมินของเจ้าของงานในประเทศเหล่านั้น ซึ่งจะเป็นการรวมเอาการวิจัย การวิเคราะห์ กระบวนการให้คำปรึกษา และการระบุลำดับความสำคัญสำหรับการปฏิรูปในอนาคต แต่ตามที่ คริชน่า แฮชเฮทู สมาชิกชาวเนปาลของทีมการประเมินในภูมิภาคเอเชียใต้ กล่าวว่า “ประชาธิปไตยมีหลากหลายเรื่องราว”

[118] อย่างไรก็ตาม ในขณะที่เราวางมาตรฐานให้กับกระบวนการประเมิน เราไม่ได้ทั้งวางมาตรฐานของประชาธิปไตยในตัวของมันเอง และไม่ได้ค้นหาวิธีการที่เป็นมาตรฐานซึ่งทีมประเมินเป็นผู้นำเสนอภารกิจในการประเมินคุณภาพประชาธิปไตยในประเทศหรือภูมิภาคของตน กรอบแนวคิดได้ถูกออกแบบให้มีความยืดหยุ่น โดยปล่อยให้ทีมเพิ่มเติมคำถามหรือปรับใช้วิธีการให้คำปรึกษา การสื่อสารและการวิเคราะห์ที่แตกต่างกัน ดังนั้น ถึงแม้ว่า ในทางปฏิบัติทีมประเมินจะปฏิบัติตามกรอบแนวคิดการประเมินทั้งหมด แต่ก็อาจปรับใช้กระบวนการที่หลากหลายในเรื่องวิธีการทำงาน นวัตกรรม การริเริ่มและจัดผังเวลาในการหาทุนสนับสนุน ตลอดจนการสร้างสัมพันธภาพ

กับรัฐบาล ประชาสังคมและผู้ให้ทุน และยังได้เรียนรู้ประสบการณ์ที่แตกต่างกันด้วย

[119] ระเบียบวิธีการประเมินได้พัฒนาและนำมาประยุกต์ใช้โดย หน่วยงานตรวจสอบความเป็นประชาธิปไตยในสหราชอาณาจักร ได้มีการพัฒนาระเบียบวิธีเพื่อให้ใช้ได้กับทุกที่ภายใต้ความช่วยเหลือขององค์กร IDEA และมีการประเมินนำร่องกว่า 6 เดือน ใน 8 ประเทศ คือ บังคลาเทศ เอลซัลวาดอร์ อิตาลี เคนยา มาลาวี เปรู นิวซีแลนด์ และเกาหลีใต้ การประเมินนำร่องเหล่านี้จะครอบคลุมภูมิภาคต่างๆ ของโลกและมีองค์ประกอบทั้งประเทศที่พัฒนาแล้วและกำลังพัฒนา เพื่อที่จะทำให้เราสามารถทดสอบกระบวนการได้อย่างเต็มที่ การประเมินภายในประเทศจะมีการทำโดย "การประเมินที่โต๊ะทำงาน" (desk assessment) ดำเนินการโดยนักวิจัยที่มหาวิทยาลัยลีดส์ และการประเมินเกือบทั้งหมดเกี่ยวข้องกับการประชุมร่วมกันของผู้ชำนาญการภายนอกและกลุ่มที่สนใจในเรื่องนี้ การทำประเมินที่โต๊ะทำงาน เริ่มแรกโดยการค้นหาข้อมูลจากอินเตอร์เน็ต และเอกสารวิชาการทั่วไป แต่โดยส่วนใหญ่จะจำกัดเฉพาะแหล่งข้อมูลที่เป็นภาษาอังกฤษ วิธีการดังกล่าวได้ผลสำเร็จดีเพียงพอที่เราจะสามารถแนะนำการทำงานที่คล้ายคลึงกันก่อนที่จะทำการประเมินภายในประเทศโดยตรง ตั้งแต่ ค.ศ. 2000 ได้มีการนำกรอบการประเมินไปใช้อย่างกว้างขวางทั่วทุกภูมิภาคในโลกและในประเทศที่มีความเป็นประชาธิปไตยแตกต่างกันหลายระดับ การประเมินนำร่องจะตามมาด้วยการดำเนินการประเมินใน ออสเตรเลีย บอสเนียและเฮอร์เซโกวินา ประชาคมยุโรป ไอร์แลนด์ ลัตเวีย มองโกเลีย เนเธอร์แลนด์ ไอร์แลนด์เหนือ (จังหวัดหนึ่งของสหราชอาณาจักร) ฟิลิปปินส์ ภูมิภาคเอเชียใต้ (ประกอบด้วย บังคลาเทศ อินเดีย เนปาล ปากีสถาน และศรีลังกา) และสหราชอาณาจักร (ได้รับการตรวจสอบล่าสุด) การประเมินในรุ่นที่ 2 นี้ ส่วนใหญ่เป็นการดำเนินการอย่างเป็นอิสระของ องค์กร IDEA เอง และในหลายกรณี ได้ผลจากวิธีการเลือกแบบเฉพาะเจาะจงในฐานะวิธีการที่เหมาะสมที่สุดจากบรรดาวิธีการประเมินที่ใช้กันอยู่ในนานาชาติ กรอบแนวคิดของการประเมินเคยนำไปใช้เป็นปัจจัยนำเข้า ให้แก่โครงการประเมินความเป็นประชาธิปไตยและธรรมาภิบาลอื่นๆ ตัวอย่างเช่นโครงการที่ริเริ่มโดย คณะกรรมการเศรษฐกิจเพื่อแอฟริกาแห่งสหประชาชาติ (UNECA) AfriMAP สมาคมเพื่อความร่วมมือนานาชาติแห่งเดนิช (MS)

สถาบันการพัฒนาและการวิเคราะห์ในระยะยาว (DIAL) และสถาบันมนุษยศาสตร์อิตาลี (SUM)

กรอบแนวคิดการประเมินได้รับการออกแบบให้มีความยืดหยุ่น ควรปล่อยให้ทีมเพิ่มเติมคำถามหรือปรับแนวที่แตกต่างกันของการให้คำปรึกษา การสื่อสารและการวิเคราะห์ ถึงแม้ว่าในทางปฏิบัติทีมการประเมินจะปฏิบัติตามกรอบการประเมินทั้งหมด แต่ก็ปรับเรื่องวิธีการประเมินที่แตกต่างและโดดเด่นในเรื่องนวัตกรรม การริเริ่ม การหาทุนสนับสนุนและแผนผังของระยะเวลา เช่นกันกับการมีสัมพันธภาพกับรัฐบาล ประชาสังคมและผู้ให้ทุน และได้รับการเรียนรู้ประสบการณ์ที่แตกต่างกัน

เรื่องราวหลากหลายของประชาธิปไตย

[120] คำกล่าวของ คริชน่า แฮชเฮทู ที่ว่า “ประชาธิปไตยมีหลากหลายเรื่องราว” ปลุกอารมณ์ร่วมในการประชุมใหญ่ของ องค์กร IDEA ในเดือนมีนาคม ค.ศ. 2007 ที่จะรวบรวมและสะท้อนประสบการณ์จากการประเมิน 17 โครงการที่ได้ดำเนินการ คำกล่าวข้างต้นในส่วนนี้ (แม้ว่าจะมีการแสดงไว้ในส่วนอื่น) นำมาจากบันทึกของการประชุมและประชุมเชิงปฏิบัติการ แฮชเฮทู เสนอว่า หลักการพื้นฐานในเรื่องการควบคุมโดยประชาชนและความเท่าเทียมกันทางการเมือง จะต้องเป็นตัวขับเคลื่อนกระบวนการประเมิน แต่ผู้ประเมินควรรับรู้ถึงความแตกต่างกันของมุมมองที่มีต่อประชาธิปไตยและสิ่งที่มีความสำคัญเป็นอันดับแรกระหว่างประชาชนทั่วโลกและประเทศใดประเทศหนึ่งซึ่งมีลักษณะดังนี้ :

> ภายในใจของประชาชนแถบเอเชียใต้ การควบคุมโดยประชาชนและความเท่าเทียมกันทางการเมือง อาจจะเป็นตัวขับเคลื่อนกระบวนการที่สำคัญมาก ในขณะที่ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาธิปไตยของคนเอเชียใต้ในอนาคต จะอยู่บนพื้นฐานของการดำรงชีวิตของพวกเขา อิสรภาพ และความยุติธรรมทางสังคม ดังนั้นแนวทางที่เป็นแนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับประชาธิปไตยในรายงานการประเมินของเอเชียใต้คือทำอย่างไรที่จะทำให้สิ่งเหล่านี้มีความสมดุลกันในขณะที่เรากำลังพัฒนา วิถีประชาธิปไตยในสังคมตะวันตกและในประชาธิปไตยที่มีเสถียรภาพกับในประเทศกำลังพัฒนามีความแตกต่างกันอย่างมากและทำให้เกิดข้อแตกต่างกันอย่างมาก

> ในการทำความเข้าใจ หากเราละเลยส่วนนี้ไป ถ้าประชาชนในภูมิภาคเอเชียใต้อ่านรายงานที่ไม่สะท้อนประสบการณ์ของพวกเขา หรือชีวิตประจำวันของพวกเขา ควรนำไปสู่การทำเอกสารวิชาการเพิ่มเติม ประชาชนทุกคนและผู้อ่านทุกคนควรรู้สึกว่ามีสิ่งสะท้อนที่เป็นประสบการณ์และความเข้าใจของพวกเขาด้วย

[121] ประเด็นเรื่องความแตกต่างกันของเส้นทางประชาธิปไตย และประสบการณ์ของแต่ละประเทศดังกล่าว ถูกสะท้อนออกมาอย่างเด่นชัด ในการประเมินของประเทศมองโกเลียเช่นกัน ระหว่างสิ่งที่ผู้ประเมินเรียกว่า ตัวชี้วัด “หลัก” และ ตัวชี้วัด “รอง” ตามที่ได้อธิบายไว้ในรายงาน ดังนี้

> ตัวชี้วัดหลักหมายถึงค่านิยมร่วมของการบริหารจัดการแบบประชาธิปไตย และตัวชี้วัดรอง ส่วนใหญ่แสดงถึง ลักษณะประจำชาติ ของการบริหารจัดการแบบประชาธิปไตยในประเทศมองโกเลีย การพัฒนาตัวชี้วัด “รอง” สะท้อนถึงหลักการ ดังนี้
>
> - ลักษณะประจำชาติของการบริหารจัดการแบบประชาธิปไตย
> - ตัวชี้วัดเหล่านี้ต้องอยู่ในบริบทเฉพาะและอยู่บนพื้นฐานเดียวกัน
> - ส่งเสริมความเป็นเจ้าของท้องถิ่น ระหว่างผู้มีส่วนได้เสียหลัก
> - เสริมสร้างให้เกิดการร้องขอเพื่อนำกรอบการทำงานไปประยุกต์ใช้ในประเทศอื่นๆ
> - เป็นสะพานเชื่อมระหว่างความเป็นสากลกับความเฉพาะเจาะจงของแต่ละพื้นที่
>
> *(จากคู่มือตัวชี้วัดการบริหารปกครองในระบอบประชาธิปไตย 2006 : 10)*

วิถีความเป็นประชาธิปไตย และประสบการณ์จะมีความแตกต่างกันในแต่ละประเทศ ความเข้าใจเรื่องประชาธิปไตยของประชาชนในเอเชียใต้ต้องดำเนินการบนพื้นฐานของการดำรงชีวิตของพวกเขา ความมีอิสรภาพและความยุติธรรมทางสังคม วิถีประชาธิปไตยในสังคมตะวันตกและในประชาธิปไตยที่มีเสถียรภาพกับในประเทศกำลังพัฒนามีความแตกต่างกันอย่างมากและทำให้เกิดข้อแตกต่างกันอย่างมากในการทำความเข้าใจ

[122] การค้นหาความหมายของประชาธิปไตยจากประชาชน เอเชียใต้ในการศึกษา 5 ประเทศ ทำให้เห็นเด่นชัดในเรื่องการพัฒนาที่สำคัญของกรอบแนวคิดการประเมินแบบเดิมซึ่งเกิดจากการดำเนินการประเมินหลายๆ ครั้ง นั่นคือ การสำรวจความคิดเห็น และ "การเสวนา" กับผู้เชี่ยวชาญในการระบุความสำคัญอันดับแรกและประเด็นสำหรับการวิจัย รายงานการประเมินของเอเชียใต้เรื่อง สถานะของประชาธิปไตยในเอเชียใต้ (Lokniti 2008) อธิบายว่าคณะผู้ประเมินใช้ "แนวทาง 4 ประการ" เพื่อประเมินคุณภาพของประชาธิปไตยใน 5 ประเทศและเพื่อวัดความสอดคล้องกับชีวิตประจำวันของประชากรในประเทศนั้นๆ โดย:

- การประเมินเชิงคุณภาพ ปรับจากกรอบแนวคิดของ IDEA และดำเนินการโดยผู้เชี่ยวชาญภายในประเทศ
- การสำรวจอย่างละเอียดรอบคอบทั่วประเทศ ซึ่งถามความเห็นถึงความหมายของประชาธิปไตย ความเชื่อมั่นในสถาบันการปกครอง สถานภาพของกลุ่มคนที่มีเสียงส่วนน้อยและอื่นๆ
- "การเสวนา" กับนักการเมืองและนักกิจกรรมทางสังคมเพื่อทำให้ความคิดเห็นของสาธารณะมีความสมดุล และ
- กรณีศึกษาของประเด็นที่เป็นปัญหา ซึ่งมีความขัดแย้งกับความรู้ด้านประชาธิปไตย ในการที่จะขจัด "ความคลุมเครือของประชาธิปไตย" ออกไป

การพัฒนาที่สำคัญของกรอบแนวคิดการประเมินแบบเดิมซึ่งเกิดจากการดำเนินการประเมินหลายๆ ครั้ง นั่นคือ การสำรวจความคิดเห็น และ "การเสวนา" กับผู้เชี่ยวชาญในการระบุความสำคัญอันดับแรกและประเด็นสำหรับการวิจัย ผลการประเมินพบความแตกต่างอย่างมากในความเข้าใจระหว่างคนที่มีความตระหนักรู้ทางการเมืองกับพลเมืองทั่วไป

[123] ผู้ประเมินเอเชียใต้พบความไม่ลงรอยกันระหว่างความคิดเห็นของคนที่ตระหนักรู้ทางการเมืองกับความเห็นของพลเมืองทั่วไป ดังคำพูดของศาสตราจารย์ปีเตอร์ เดล โซลซา ระหว่างสามัญสำนึกของชนชั้นนำและสามัญสำนึกของประชาชน การประเมินในเอเชียใต้ได้ใช้วิธีการที่แตกต่างกัน เพื่อที่จะรวบรวมและสะท้อนความเห็นและเรื่องราวอันหลากหลาย "เมื่อพวกเราจัดการเสวนากับนักกิจกรรม" หรือเมื่อพวกเราเสวนากับผู้ที่มีภูมิปัญญา ความไว้วางใจต่อพรรคการเมือง

และรัฐสภาจะต่ำมาก แต่เมื่อไปถามประชาชนทั่วไปด้วยคำถามเดียวกัน ความไว้วางใจต่อพรรคการเมืองและรัฐสภากลับเกินกว่าร้อยละ 50 โดยเฉลี่ย คณะผู้ประเมินควรจะต้องคำนึงถึงความไม่ลงรอยเหล่านี้ในรายงานของเขาด้วย ในทำนองเดียวกัน การประเมินของมองโกเลียมีการทำสำรวจแบบกระจกสะท้อน โดยการถามคำถามเดียวกันกับกลุ่มตัวอย่างทั่วไปและกับกลุ่มชนชั้นนำ พวกเขาพบความแตกต่างอย่างมากในมุมมองระหว่างสมาชิกรัฐสภาและชนชั้นนำทางการเมือง และระหว่างชนชั้นนำทางธุรกิจและสาธารณะ การค้นพบดังกล่าวมีค่าเพียงพอที่จะขจัดความไม่ลงรอยซึ่งมีอยู่เป็นปกติในประชาธิปไตยทุกรูปแบบ

กล่องข้อมูล 3.1
เก็บตกจากการศึกษาสถานะของประชาธิปไตยในเอเชียใต้

กองทัพและพรรคการเมือง

"นายกรัฐมนตรีกำกับดูแลกระทรวงกลาโหม ยิ่งไปกว่านั้น นายพลที่เกษียนราชการแล้วยังเข้าร่วมกับพรรคการเมืองและยังมีสายสัมพันธ์กับกองทัพ ในการเลือกตั้งครั้งล่าสุด นายพล 8 นายได้ถูกเสนอชื่อจากพรรคการเมือง ซึ่งถ้าบางคนถูกปฏิเสธจากพรรคหนึ่ง พวกเขาก็ยังได้รับการโอบอุ้มจากพรรคการเมืองอื่นอยู่ ซึ่งถือว่าเป็นแนวโน้มที่อันตรายมากของประชาธิปไตยในประเทศของเรา"

ศาสตราจารย์ อเมนา โมห์ซิน
(ประธานสำนักงานด้านการติดต่อกับต่างประเทศ มหาวิทยาลัยดักกา บังคลาเทศ)
สานเสวนาเรื่องประชาธิปไตยในบังคลาเทศ, ดักกา 27-28 มีนาคม 2004

การกีดกันทางเพศ

"จากการอ้างอิงถึงประสบการณ์ในการเลือกตั้ง เธอกล่าวว่าระหว่างการรณรงค์หาเสียง เธอพบกับผู้หญิงมากมายที่ร้องไห้และพูดเกี่ยวกับความชื่นชอบในตัวผู้สมัครรับเลือกตั้งผู้หญิงมากกว่า แต่ในการลงคะแนนเลือกตั้ง ลูกชายและสามีจะเป็นผู้ไปลงคะแนนแทน เมื่อพูดถึงพรรคการเมือง เธอกล่าวว่าพวกพรรคการเมืองเหล่านี้ทำลายไม่เฉพาะประชาธิปไตยแต่ทำลายครอบครัวเราด้วย เมื่อพูดถึงเรื่องประเพณีทางสังคมดั้งเดิมของสังคมนากา (Naga) แทนที่จะอ้างอย่างเต็มใจ เหมือนกับที่เราไม่กีดกันผู้หญิง พวกเขากลับไม่อนุญาตให้ผู้หญิงเป็นส่วนหนึ่งของกรรมการหมู่บ้าน ไม่ใช่ว่าเขาไม่ยอมรับผู้นำที่เป็นผู้หญิง เขาอาจพูดคำว่า "คุณนาย คุณนาย" กับนางโซเนีย คานธี หรือเจ้าหน้าที่ผู้หญิง แต่เขาจะขอให้ผู้หญิงเหล่านั้นไม่ต้องแสดงความคิดเห็น นี่มันเป็นเรื่องสองมาตรฐาน"

นางสาววัลลี โรส
(นักเคลื่อนไหวและนักการเมือง มนิปูร์ อินเดีย)
สานเสวนาเรื่องประชาธิปไตยและอนาคตของประชาชน,
มานิเพอร์, อิมพาว, 26-27 กุมภาพันธ์ 2004

ผู้ให้ทุนและสถาบันภาครัฐ

"ผู้ให้ทุนเป็นผู้มีบทบาทอย่างสูงในการทำให้สถาบันภาครัฐพิกลพิการ ยกตัวอย่างเช่น เขาไม่ช่วยส่งเสริมการทำงานเรื่องการวิจัยของบางสำนักในมหาวิทยาลัย แต่ยินดีที่จะจ่ายเงินจำนวนมากให้แก่ศาสตราจารย์ ถ้าเขาทำวิจัยโดยผ่านหน่วยงานองค์กรพัฒนาเอกชน ฉันคิดว่า สิ่งที่กำลังเกิดขึ้นคือ แต่ละคนกำลังทำงาน ผู้ให้ก็กำลังทำงาน แต่ค่าใช้จ่ายทั้งหมดเป็นของสถาบันรัฐ กระบวนการดังกล่าวถูกทำให้แย่ลงไปอีกด้วยนโยบายและเงินของผู้ให้ทุน"

คริชน่า คานาล
(นักรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยทริบูลวัน เนปาล)
สานเสวนาเรื่องประชาธิปไตยในเนปาล, ดูลิเกล, 22-23 พฤศจิกายน 2003

การเมือง เกมของชนชั้นผู้มีอำนาจ

มีชนชั้นขุนนาง นักอุตสาหกรรม ชนชั้นข้าราชการ และนักการเมืองซึ่งเป็นครอบครัวเดียวกัน พวกเขาสร้างเครือข่ายที่ขัดกับสิทธิของประชาชน สิ่งนี้เป็นเรื่องที่รบกวนจิตใจอย่างมาก ประชาชนไม่ได้สนใจเรื่องการเมืองซึ่งพวกเขาถือว่าเป็นเรื่องของชนชั้นนำอีกต่อไป พวกเขากังวลในเรื่องของอาหารการกิน การดูแลสุขภาพ การมีงานทำมากกว่า ประชาชนจะคิดถึงประชาธิปไตยได้อย่างไรในเมื่อสัดส่วนความยากจนอยู่ที่ร้อยละ 40-45

กูล เรห์แมน
(สหพันธ์แรงงานมุตตะฮิดะห์, เพชาวอร์, จังหวัดชายแดนตะวันตกเฉียงเหนือ, ปากีสถาน)
สานเสวนาเรื่องประชาธิปไตยในปากีสถาน, ล่าฮอร์, 7-8 กุมภาพันธ์ 2004

อิสรภาพจากความต้องการ

ประมาณหนึ่งในสามของประชากรในเมืองหลวงอาศัยอยู่ในสลัม และพวกเขาถูกปฏิเสธเรื่องอิสรภาพที่เขาต้องการและความต้องการพื้นฐานอื่นๆ ตลอดจนสิทธิต่างๆ ในฐานะมนุษย์ คนที่อาศัยอยู่ในสลัมส่วนใหญ่เป็นกลุ่มคนที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม เป็นชุมชนคนกลุ่มน้อย และอาศัยอยู่ท่ามกลางการถูกคุกคามจากการที่ที่อยู่อาศัยของพวกเขาถูกทำลาย พวกเขาถูกปฏิเสธแม้กระทั่งการจะได้รับสิ่งจำเป็นพื้นฐานเช่น น้ำ สิ่งอำนวยความสะดวกเรื่องสุขอนามัย และโรงเรียนสำหรับเด็กๆ พวกเขาไม่มีทั้งอิสรภาพจากความกลัวและอิสรภาพจากสิ่งที่เขาต้องการ ในประเทศประชาธิปไตยที่ดูเหมือนจะช่วยพวกเขาให้บรรลุการมีอิสรภาพเหล่านี้ ก็กำลังทำงานอย่างขะมักเขม้นในทิศทางที่ปฏิเสธพวกเขาจากการมีอิสรภาพ

ศาสตราจารย์ ฮัสสัน แมนเซอร์
(ประธานสหภาพเพื่อเสรีภาพพลเมือง (PUCL) คาร์นาตากา, อินเดีย)
เสวนาเรื่องประชาธิปไตยและความมั่นคงของมนุษย์, ไฮเดอราบัด, 18-19 กันยายน 2004

ชนกลุ่มน้อยและความเท่าเทียมกัน

พระภิกษุราหุละ อธิบายถึงปัญหาสองประการในการให้สิทธิพิเศษกับคนกลุ่มน้อย ดังนี้ ประการที่หนึ่ง สถานภาพในการเป็นพลเมืองชั้นสองของพวกเขามีอยู่อย่างถาวร ประการที่สอง ชนกลุ่มใหญ่ก็จะใช้ประโยชน์จากชนกลุ่มน้อย สาธุคุณ วาทกรรมเรื่อง ชนกลุ่มใหญ่-ชนกลุ่มน้อย ต้องถูกทำให้ดีขึ้น เขาต้องการให้พลเมืองทุกคน ได้รับการศึกษาบนพื้นฐานของค่านิยมที่เท่าเทียมกัน เขายังยืนยันอีกว่า ความแตกต่างระหว่างชนกลุ่มใหญ่ และชนกลุ่มน้อยไม่สามารถขจัดไปได้ด้วยวิธีทางกฎหมาย จึงต้องมีการเอาชนะโดยการโต้แย้งในเรื่องค่านิยมความเท่าเทียม

(พระภิกษุอายุน้อยที่สอนที่มหาวิทยาลัย เปราเดนนิยา, ศรีลังกา)
เสวนาเรื่องชนกลุ่มใหญ่และชนกลุ่มน้อยในศรีลังกา เมืองแกนดี 20 ก.ย. 2004
(Lokniti 2008 : 72)

การทำให้พรรคการเมืองเป็นประชาธิปไตย

"ตามความเห็นของผม ประชาธิปไตยในเอเชียใต้ ยังไม่เติบโตและมันจะไม่เป็นอย่างนั้นจนกว่าเราจะทำให้พรรคการเมืองของเราเป็นประชาธิปไตย พรรคการเมืองของเรามีส่วนคล้ายกับบริษัทเอกชนและการอุปถัมภ์แบบครอบครัวอยู่ไม่มากก็น้อย อย่างเช่น พรรค PPP ก่อตั้งโดย นายซัลฟิการ์ รับช่วงต่อโดยเบนาซีร์ ซึ่งอาจเป็นไปได้ที่จะสืบทอดโดย นายซานัม ซัลฟิการ์ เช่นเดียวกับที่เกิดขึ้นกับพรรค ANP และที่กำลังเกิดขึ้นกับพรรคคองเกรสในอินเดีย เราต้องการทำตามกระบวนการประชาธิปไตยเหมือนในอเมริกาและอังกฤษ ที่ซึ่งพรรคการเมืองเลือกตั้งหัวหน้าพรรคเพื่อดำรงตำแหน่งตามวาระ มันจึงไม่เหมือนกับครอบครัวที่ ลูกชายเจริญรอยตามพ่อ ถึงแม้จะมีความพยายามที่จะสร้างพรรคการเมืองให้มีความเป็นประชาธิปไตย และถึงแม้ว่าพวกเขาแสดงบทบาทของเขาอย่างถูกต้องเหมาะสม ประชาธิปไตยก็ยังไม่สัมฤทธิ์ผล

ศาสตราจารย์ อาห์เมด เซป
(ดีรา อิสเมล คาน, จังหวัดชายแดนตะวันตกเฉียงเหนือ, ปากีสถาน)
เสวนาเรื่องประชาธิปไตยในปากีสถาน, ละฮอร์,7-8 กุมภาพันธ์ 2004
(Lokniti 2008 : 38)

เกี่ยวกับรัฐธรรมนูญ

'บางครั้ง เราบอกว่าเรามีรัฐธรรมนูญที่ดี แต่จะใช้รัฐธรรมนูญนี้อย่างไร ถ้ามันไม่ช่วยปกป้องเราและทำให้อาชญากรรมลดน้อยลง เช่นพวกอาชญากรลักพาเราไปตอนกลางคืนและฆ่าเราทิ้งในตอนเช้า และรัฐธรรมนูญนี้ไม่ทำให้เราเกิดความเชื่อมั่นในความยุติธรรม สิ่งหนึ่งที่ชัดเจนคือ เรามีทั้งรัฐธรรมนูญที่ดีที่สามารถปกป้องเราและปกป้องเสรีภาพในการพูดของเรา แต่บางครั้งเราไม่มีรัฐธรรมนูญที่เหมาะสม'

อับดุล อวาล มินทู
(ประธานสหพันธ์หอการค้าและอุตสาหกรรมบังคลาเทศ, บังคลาเทศ)
เสวนาเรื่องประชาธิปไตยในบังคลาเทศ. ดักกา, 27-28 มีนาคม 2004. (Lokniti 2008 : 38)

ที่มา: คำอ้างอิงยกเว้นสามเรื่องสุดท้ายนำมาจากการถอดความจากสานเสวนาที่เป็นส่วนหนึ่งของโครงการสถานะประชาธิปไตยในเอเชียใต้

[124] มีสิ่งที่ควรระวังในที่นี้ คือ การปรึกษาและพูดคุยกับผู้รู้นั้นไม่เพียงพอ ซึ่งศาสตราจารย์ ซูแฮส พาลชิการ์ ผู้นำคนหนึ่งของโครงการศึกษาสถานการณ์ประชาธิปไตยในเอเชียใต้ กล่าวว่า 'การเสวนาที่ได้จัดขึ้นในโครงการนี้แสดงให้เห็นว่า นักกิจกรรมเป็นพวกหัวรุนแรงและต่อต้านการประเมินโดยผู้รู้ว่ามันเป็นการประเมินที่บิดเบือนจากความรู้สึกของสาธารณชนทั่วไป สิ่งนี้ไปบิดเบือนธรรมชาติของอภิปรายสาธารณะที่ออกมาจากการประเมิน'

กล่องข้อมูล 3.2
ความคิดเห็นของประชาชนทั่วไปต่อความหมายของประชาธิปไตย มองโกเลีย

TS สำหรับฉัน ประชาธิปไตยคือความโปร่งใส พวกเรามีอิสระมากมายเราได้พูดในสิ่งที่ต้องการจะพูด ประชาธิปไตยในประเทศของเราลอกเลียนมาจากต่างประเทศ เกือบทั้งหมด ฉันกลัวว่าจะเสียเงินมากมายไปกับสัญญาและโครงการที่ผิดพลาดบกพร่อง ฉันกลัวว่า เราจะเสียประเทศให้กับต่างประเทศผ่านกระบวนการประชาธิปไตย เรามีสิ่งที่ดีและไม่ดีเกี่ยวกับประชาธิปไตย สิ่งที่ทำให้ประชาธิปไตยหยุดชะงัก คือ ความล่าช้าของระบบราชการ การทุจริตคอร์รัปชั่นและอื่นๆ ฉันเชื่อว่าเมื่อประเทศได้ประชาธิปไตย ชีวิตของฉันจะพัฒนาขึ้น แต่เมื่อฉันว่างงาน ชีวิตฉันก็ตกต่ำลง

SH. ความเป็นประชาธิปไตยขึ้นอยู่กับสิ่งที่บุคคลนั้นๆ คิดว่าคืออะไร เมื่อฉันคิดถึงประชาธิปไตย มันคือสิทธิมนุษยชนและความยุติธรรม ประชาธิปไตยกำลังพัฒนาในมองโกเลีย แต่การฝ่าฝืนสิทธิมนุษยชนและการกดดันต่อประชาชนยังคงมีอยู่ ประชาธิปไตยยังอยู่ในขั้นเริ่มต้น ในอนาคต สถานการณ์น่าจะดีขึ้น

Kh. ฉันเข้าใจว่าประชาธิปไตยเป็นเรื่องของเสรีภาพ และในระดับท้องถิ่นประชาธิปไตยอยู่ในขั้นกำลังพัฒนา สิ่งเล็กๆ น้อยๆ ก็เกี่ยวข้องกับประชาธิปไตยด้วย เช่นพวกเราตอนนี้ก็มีโทรศัพท์มือถือกันหมดแล้ว

Al. ฉันไม่รู้อะไรนักเกี่ยวกับเรื่องนี้ ประชาธิปไตยคือความเป็นจริงอย่างที่ฉันกำลังขุดดินอยู่ที่นี่

ที่มา: ตัวอย่างการสนทนากลุ่ม: คู่มือเรื่องตัวชี้วัดธรรมาภิบาลประชาธิปไตย (DGIS): กระบวนการและการถอดบทเรียนในประเทศมองโกเลีย (อูลานบาตาร์: UNDP มองโกเลีย และการติดตามผลการประชุมนานาชาติเรื่องประชาธิปไตยใหม่และประชาธิปไตยที่ได้รับการฟื้นฟู, 2006), หน้า 138.

[125] คณะวิจัยการเคลื่อนไหวเพื่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม (TASC) ซึ่งดำเนินการประเมินผลประชาธิปไตยใน “ไอร์แลนด์ทั้งสอง” ซึ่งใช้การสำรวจของความคิดเห็นของประชาชนเพื่อจัดทำชุดของประเด็นประชาธิปไตย ที่ได้ตีพิมพ์เผยแพร่และประสบความสำเร็จอย่างกว้างขวาง เพื่อได้รับการเผยแพร่สำหรับการนำเสนอโครงงานวิจัยและเพื่อกำหนดกรอบแนวคิดของความคิดเห็นของประชาชนสำหรับการประเมิน ผู้ประเมินในลัตเวียจึงจัดให้มีการสำรวจความคิดเห็นในการประเมินเรื่อง “พลวัตของกระบวนการประชาธิปไตยในสังคม” ซึ่งครอบคลุมในประเด็นการปกป้องสิทธิของเสียงข้างน้อย ความเชื่อมั่นในสถาบันสาธารณะ ความสามารถของประชาชนในการที่จะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจขององค์กรสาธารณะและการเคลื่อนไหวทางการเมืองและสังคม ตัวอย่างของผลสำรวจ โปรดดูที่ ตาราง 3.1

ตาราง 3.1 ความเชื่อมั่นในสถาบันสาธารณะ ประเทศลัตเวีย (คิดเป็นร้อยละ)

โทรทัศน์	66.7
หนังสือพิมพ์	59.9
ประธานาธิบดี	59.4
โบสถ์	59.0
กองทัพ	54.9
รัฐบาลท้องถิ่น	48.1
ตำรวจ	42.5
ระบบการดูแลสุขภาพ	37.6
สมาคมทางการค้า	36.4
ศาล	35.6
รัฐบาล	25.0
รัฐสภา	22.0
พรรคการเมือง	10.4

ที่มา: รวบรวมจาก สถาบันวิจัยสังคมและการเมืองก้าวหน้า (ASPR) หัวข้อ ความเป็นประชาธิปไตยในลัตเวีย การตรวจสอบประชาธิปไตย

[126] ทีมประเมินที่ไม่สามารถทำการสำรวจความคิดเห็นด้วยตนเอง ดูเหมือนจะใช้การสำรวจที่ดำเนินการสำหรับวัตถุประสงค์อื่น ถึงแม้ว่าเขาไม่มีบทบาทในการกำหนดกรอบคำถาม อย่างไรก็ตาม ความได้เปรียบประการหนึ่ง คือ สามารถติดตามภาวะการเปลี่ยนแปลงได้ตลอด มีตัวอย่างของการประเมินในเนเธอร์แลนด์ซึ่งแนะนำว่าความเชื่อมั่นของประชาชนในประชาธิปไตยสามารถลดลงและเพิ่มขึ้นได้ (ดูตาราง 3.2)

ตาราง 3.2 ความคิดเห็นเรื่องความเชื่อมั่นทางสังคมและการเมือง ประเทศเนเธอร์แลนด์ (ร้อยละของจำนวนผู้ตอบ)

เห็นด้วยกับข้อความต่อไปนี้	1992	1996	2000	2002	2004
อะไรก็ตามที่รัฐบาลกระทำ นำมาใช้กับชีวิตประจำวันได้น้อย	23	21	-	-	36
ประชาชนอย่างฉันไม่มีอิทธิพลต่อสิ่งที่รัฐบาลทำ	46	46	52	49	54
ฉันไม่คิดว่าส.ส.และรมต.จะสนใจในสิ่งที่ฉันคิด	46	42	48	46	51
เมื่อฉันพิจารณาการกระทำของนักการเมือง ฉันคิดว่าพวกเขาหยิ่งยโส	-	-	-	48	55
สมาชิกผู้แทนราษฎรให้ความสำคัญของคนกลุ่มน้อยที่ร่ำรวยแทนความสนใจของคนทั่วไป	57	54	58	60	64
สิ่งที่เราต้องการคือกฎหมายและสถาบันที่น้อยลงและผู้นำที่มีความกล้าหาญและอุทิศตัวมากขึ้น	38	30	33	-	61
โดยทั่วไปแล้ว ผู้คนส่วนใหญ่ไว้ใจได้	-	56	47	52	53

ที่มา: กระทรวงมหาดไทยและความสัมพันธ์ของราชอาณาจักรเนเธอร์แลนด์ สถานะประชาธิปไตยของเรา 2006

(แปลเป็นทางการ) (กรุงเฮก: กระทรวงมหาดไทยและความสัมพันธ์ของราชอาณาจักรเนเธอร์แลนด์ 2006) หน้า 139

[127] การตรวจสอบความเป็นประชาธิปไตยในสหราชอาณาจักรร่วมมือกับบริษัทใหญ่ในการสำรวจความคิดเห็นเรื่องประเด็นประชาธิปไตยในระยะยาวกว่า 15 ปี องค์กรได้มีส่วนในการกำหนดคำถามที่จะใช้

ถามและใช้ผลในการประเมินขององค์กรและในรายงานที่เกิดขึ้น ซึ่งเมื่อการปฏิรูปการเลือกตั้งเป็นประเด็นขึ้นมา ก็ชักจูงให้องค์กรการเงินสนับสนุนการทำสำรวจความคิดเห็นอย่างกว้างขวางเพื่อที่จะคำนวณผลที่เกิดขึ้นหรือสำรวจซ้ำ การเลือกตั้งทั่วไปในปี 1992 และ 1997 มีการพิจารณาภายใต้ระบบการเลือกตั้งทางเลือก ด้วยการขอให้ผู้ตอบลองเลือกตามแบบเลือกตั้งที่จำลองขึ้นมา ซึ่งวิธีการนี้ได้นำเสนอองค์ประกอบที่วัดได้เข้าสู่การอภิปรายสาธารณะ ซึ่งมิฉะนั้นอาจถูกครอบงำโดยการยืนยันที่พิสูจน์ไม่ได้ ในการประเมินในออสเตรเลียสามารถที่จะมีคำถามโดยตรงที่เกี่ยวข้องกับประชาธิปไตยเพิ่มเข้าไปในการศึกษาการเลือกตั้งของออสเตรเลีย (AES) ซึ่งกระทำในขณะที่มีการเลือกตั้งแต่ละรัฐ เช่นเดียวกับประเทศอื่นๆ AES พบว่าผู้เลือกตั้งมีมุมมองที่ค่อนข้างไม่เคร่งเครียดนักกว่าชนชั้นนำทางการเมืองในเรื่องการยอมรับการใช้จ่ายเงินของสาธารณะ

[128] การสำรวจความคิดเห็นช่วยให้ทีมประเมินระบุสิ่งที่ประชาชนเห็นว่าสำคัญในเรื่องประชาธิปไตยและทดสอบความฝังลึกของวัฒนธรรมประชาธิปไตยที่ดำเนินอยู่ในประเทศต่างๆ โครงการของเอเชียใต้ได้ให้ตัวอย่างที่ทำได้จริงของกระบวนการนี้ ซึ่งได้พบว่าพลเมืองทั่วไปในเอเชียใต้ได้ปรับตำราซึ่งเป็นตัวแบบประชาธิปไตย “ตะวันตก” มาสู่การให้ความสำคัญกับ “ความคิดในเรื่องการปกครองของประชาชน” เสรีภาพทางการเมือง ความเท่าเทียมกันของผลและสิทธิชุมชน รายงานดังกล่าวแสดงข้อค้นพบจาก 5 ประเทศตามแผนภาพต่อไปนี้ (ดูภาพที่ 3.1)

แผนภาพ 3.1 ความหมายของประชาธิปไตยที่หลากหลายในเอเชียใต้
ภาพนี้เป็นร้อยละของคำตอบ

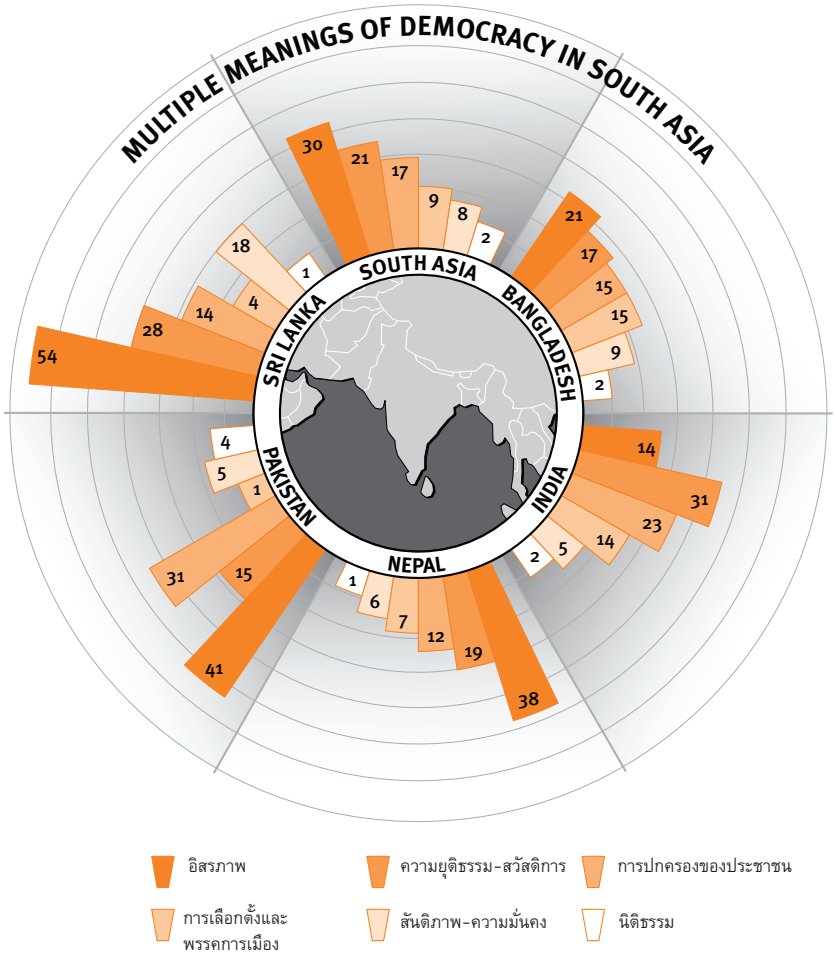

ที่มา: Lokniti : โครงการประชาธิปไตยเชิงเปรียบเทียบ, สถานะประชาธิปไตยในเอเชียใต้ (นิวเดลี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยออกซฟอร์ด, 2008) หน้า 26, ได้รับอนุญาตให้ผลิตซ้ำ

ข้อค้นพบเหล่านี้ทำให้เกิดการเปรียบเทียบที่น่าสนใจกับผลลัพธ์ของการสำรวจที่ดำเนินการประเมินในสาธารณรัฐไอร์แลนด์ (ดูตาราง3.3)

ตาราง 3.3 ความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะที่สำคัญที่สุดของประชาธิปไตยในประเทศไอร์แลนด์

สังคมที่มีความเท่าเทียมกัน	รัฐบาลที่แข็งแกร่งและมีเสถียรภาพ	หลักนิติธรรม	การลงคะแนนเพื่อเลือกรัฐบาลในการเลือกตั้ง	เศรษฐกิจเสรี	ไม่มีความเห็น
38	29	16	10	5	2

ที่มา : แคลนซี, พอลล่า, ฮิวส์, เอียน และ แบรนนิค, มุมมองสาธารณะเกี่ยวกับประชาธิปไตยในไอร์แลนด์ (ดับลิน : โครงการตรวจสอบประชาธิปไตยไอร์แลนด์, TASC, 2005) หน้า 2

การประเมินความเป็นประชาธิปไตย : ต้นกำเนิด ทุนสนับสนุนและรูปแบบ

[129] ต้นกำเนิด เงินทุนสนับสนุน และรูปแบบการประเมินจะแตกต่างกันอย่างมากในแต่ละแห่ง การประเมินนำร่องที่ได้รับทุนจากองค์กร IDEA ทั้งหมดเป็นการดำเนินการโดยมหาวิทยาลัย และการประเมินที่การสนับสนุนจากหน่วยงานที่ไม่ใช่ IDEA เช่น การประเมินในประเทศต่างๆ 9 ประเทศ และการประเมินของประเทศในแถบเอเชียตอนใต้นั้น แม้จะเกิดจากมหาวิทยาลัย แต่มีความกว้างขวางหลากหลายในเรื่องทุนสนับสนุนและกระบวนการ มหาวิทยาลัยแห่งชาติออสเตรเลียได้รับทุนก้อนใหญ่จากสภาวิจัยแห่งชาติออสเตรเลีย ในปี ค.ศ. 2001 และ ปี ค.ศ. 2004 สำหรับการประเมินอย่างต่อเนื่องของคณะผู้ประเมิน ส่วน ASPRI ของมหาวิทยาลัยลัตเวีย ได้รับทุนของรัฐจากคณะกรรมการวิเคราะห์กลยุทธ์ ในการตรวจประเมินประชาธิปไตยเต็มรูปแบบ ในอีกด้านหนึ่ง การประเมินซึ่งดำเนินการโดย จอห์น เฮนเดอร์สัน จากมหาวิทยาลัยแคนเทอร์เบอรี่ ในคริสต์เชิร์ช ประเทศนิวซีแลนด์ มีทรัพยากรไม่เพียงพอ และจำกัดการประเมินของตัวเองว่าเป็นเพียง “แบบฝึกหัดทางวิชาการ” ที่มีรายงานสรุปจากการสัมมนาหนุนหลังเท่านั้น และบริษัทเอ็ดน่า เอ็ดเตฟาเนีย ซึ่งเป็นผู้นำในกระบวนการประเมินของวิทยาลัยแห่งชาติด้านรัฐประศาสนศาสตร์และธรรมาภิบาลที่มหาวิทยาลัยแห่งฟิลิปปินส์ ได้จัดดำเนินการประเมินเฉพาะกิจทีละหน่วย ซึ่งดูแลโดยท้องถิ่นในเบื้องต้น และเปลี่ยนแปลงตามวาระขององค์กรที่ให้ทุนสนับสนุน ข้อมูลจากบริษัทเอ็ดน่า ว่า

ผู้ให้ทุนมักจะมีข้อแม้ที่เปลี่ยนแปลงบ่อย ทำให้เกิดปัญหาสำหรับการประเมินเต็มรูปแบบ เนื่องจากบางส่วนของกรอบความคิดมีความอ่อนไหวทางการเมือง ยกตัวอย่างเช่น การควบคุมทหารโดยพลเรือนจะมีความอ่อนไหวมากและเป็นส่วนที่ว่าด้วยประชาธิปไตยที่ไกลกว่ารัฐ เนื่องจาก USAID ซึ่งเป็นผู้สนับสนุนทุนรายใหญ่ มักจะระมัดระวังในประเด็นนี้ การประเมินของสามประเทศ ได้แก่ บอสเนีย เฮอร์เซโกวินา ไอร์แลนด์ และอังกฤษ ซึ่งริเริ่มจากภาคประชาสังคมนั้น สองประเทศแรกได้รับเงินทุนสนับสนุนจากองค์กรผู้ให้ทุนระดับนานาชาติ ส่วนประเทศอังกฤษนั้นได้รับการสนับสนุนทุนโดยมูลนิธิการกุศลสองราย

[130] การประเมินในเนเธอร์แลนด์และมองโกเลียเริ่มต้นจากรัฐ แม้ว่าเนเธอร์แลนด์จะได้รับทุนสนับสนุนทั้งหมดจากรัฐบาล ในขณะที่ศูนย์การกำกับดูแลแห่งออสโล ของ UNDP ได้ให้ความช่วยเหลือด้านเทคนิคและผู้ให้ทุนจากแหล่งทุนหลายแห่งให้ทุนเพื่อการดำเนินงานในมองโกเลีย แต่เดิมนั้น มีความรู้สึกว่าการประเมินโดยใช้ทุนของรัฐบาลจะง่ายต่อการเกิดอคติจากผู้บริหารและขัดแย้งกับหลักการสำคัญที่เชื่อว่าการประเมินทุกอย่างต้องกระทำโดยประชาชน แต่การประเมินในมองโกเลีย เนเธอร์แลนด์และลัตเวีย (ซึ่งถือว่าเป็นการสนับสนุนโดยรัฐ) ดูเหมือนจะดำเนินการไปโดยปราศจากการแทรกแซงที่ไม่เหมาะสม กล่าวคือ ดังที่ ทอดด์ แลนด์แมน ซึ่งมีส่วนร่วมในการประเมินที่มองโกเลีย รายงานว่า ประสบการณ์จากการทำประเมินที่มองโกเลีย คือการเปิดหูเปิดตาเพราะรัฐบาลเปิดรับข้อมูลอย่างกว้างขวางทุกประเภท ทั้งที่เป็นการวิเคราะห์ การวิจารณ์และเสียงสะท้อนจากภาคประชาสังคม หน่วยงานด้านสิทธิมนุษยชนและผู้ให้ทุนต่างชาติ ประสบการณ์นี้ยังได้ผูกมัดให้รัฐบาลเข้าสู่กระบวนการปฏิรูป ทีมประเมินในลัตเวียได้รับความชอบธรรมในการทำงานเพราะการประเมินสามารถนำไปกล่าวอ้างกับต่างประเทศได้ว่า "คุณเห็นไหมว่าประเทศนี้เป็นประชาธิปไตยเพราะมีรายงานการวิเคราะห์ตัวเองด้วย" (ในทำนองเดียวกัน บริษัทเอ็ดน่า สามารถใช้กรอบการประเมินในประเทศที่มีความอ่อนไหวทางการเมือง เพราะเป็นวิธีการที่ได้รับการยอมรับในนานาชาติ) ในเนเธอร์แลนด์ มาร์เท็น พรินเซ็น ไม่ได้รับความกดดันใดๆ ในการประเมิน ดังที่เขากล่าวว่า "ฉันเป็นข้าราชการมามากกว่า 21 ปี ฉันถึงรู้วิธีการทำงานกับรัฐบาล" และรัฐมนตรีกับหน่วยงานของเขาได้มีส่วนในการสร้างจุด

สนใจให้กับมุมมองต่างๆ ในรายงานและเผยแพร่ผลการวิจัยออกไปอย่างกว้างขวาง

[131] การประเมินที่ทำออกมาโดยอิสระขององค์กร IDEA ดูเหมือนจะทำเก็บรวบรวมเอาไว้เพื่อสนองความต้องการภายในประเทศ และใช้ในยามวิกฤต เรื่องที่น่าตื่นเต้นที่สุดน่าจะเป็นการประเมินประชาธิปไตยโดยรัฐบาลประเทศเนเธอร์แลนด์ ซึ่งได้รับการปลุกเร้าจากเหตุการณ์ฆาตกรรมทางการเมืองสองรายคือเธโอ แวน โกะ ผู้สร้างภาพยนตร์ และ พิม ฟอร์ทูล นักการเมือง โดยกลุ่มหัวรุนแรงที่คอยคุกคามผู้นำและนักการเมืองที่มีความเห็นแตกต่างจากพวกตน พยายามเปลี่ยนแปลงการเลือกตั้งจากระบบพรรคการเมืองใหญ่ไปสู่ระบบพรรคการเมืองเล็ก และการปฏิเสธธรรมนูญของประชาคมเศรษฐกิจยุโรป ในการลงประชามติเมื่อปี ค.ศ.2005 มาร์เท็น พรินเซ็น ข้าราชการอาวุโสผู้ริเริ่มการประเมิน อธิบายว่า ‘มีความแตกต่างอย่างมากระหว่างแนวคิดของนักการเมืองและแนวคิดของประชาชน สิ่งต่างๆ เหล่านี้เป็นพื้นฐานของการตัดสินใจในการมองภาพรวมว่ามีอะไรกำลังเกิดขึ้นกับประชาธิปไตยในเนเธอร์แลนด์’

[132] กระบวนการประเมินภายในระยะเวลา 1 ปี ในประเทศบอสเนียและเฮอร์เซโกวินา เป็นการประเมินที่คลาสสิคในเรื่อง “การประเมินแบบสะสม” เป็นการออกแบบประเมินที่เคยประสบความสำเร็จจากโครงการการสร้างความเป็นประชาธิปไตยซึ่งได้รับทุนจากแหล่งต่างๆ ภายในระยะเวลา 10 ปีภายหลังสงครามโลก การประเมินที่ได้รับทุนจากเวทีสังคมเปิด มีวัตถุประสงค์หลัก 3 ประการคือ เพื่อระบุจุดแข็งและจุดอ่อนของประชาธิปไตยในประเทศ เพื่อระบุสิ่งสำคัญที่ต้องปฏิบัติเบื้องต้นในการปฏิรูป และเพื่อปลุกเร้าให้เกิดการถกเถียงในเวทีสาธารณะถึงประสิทธิผลของประชาธิปไตยที่ผ่านมาในบอสเนีย การประเมินประชาธิปไตยของออสเตรเลียออกมาในวาระครบรอบ 100 ปี ในการก่อตั้งสหพันธรัฐ มาเรียน เซเวอร์ หัวหน้าผู้ประเมินกล่าวว่า

> มีการฉลองความเป็นประชาธิปไตยกันขนานใหญ่ทั่วประเทศ ความเป็นจริงที่ว่าเราเป็นประเทศประชาธิปไตยเก่าแก่ที่สุดในโลกประเทศหนึ่ง เป็นประเทศที่มีการลงคะแนนเสียงเพื่อรับรองสถานะของตัวเอง เป็นประเทศแรกที่ผู้หญิงสามารถมีสิทธิเลือกตั้งและเป็นตัวแทนในรัฐสภา แต่ก็เป็นที่แน่ชัดว่าถึงเวลาแล้วที่เราจะสำรวจตัวเอง เราจำเป็นต้องรวบรวมปัญหา

> การดำเนินการทางการเมืองที่ห่างไกลจากหลักการประชาธิปไตย ตามหลักการเบื้องต้น เราจำเป็นต้องลดทอนการเฉลิมฉลอง ที่เกิดขึ้น และชักชวนประชาชนให้มาพูดคุยกันอย่างจริงจังว่าอะไรที่เป็นข้อบกพร่องในประชาธิปไตยของเรา

[133] ในกรณีศึกษาของประเทศไอร์แลนด์ มูลนิธิแอนแลนติก ผู้สนับสนุนทุนรายใหญ่ของ TASC ได้ริเริ่มโครงการขนาดใหญ่เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน ซึ่งมีจุดมุ่งหมายในการเปลี่ยน แปลงทางสังคมอย่างเป็นรูปธรรมและยั่งยืนในไอร์แลนด์ (ทั้งสาธารณรัฐไอร์แลนด์และไอร์แลนด์เหนือ) ภายในกรอบเวลาค่อนข้างสั้นประมาณ 15 ปี TASC เล็งเห็นว่าการประเมินถือเป็นโอกาสที่จะสร้างเกณฑ์มาตรฐานสำหรับใช้วัดความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของโครงการดังกล่าว สำหรับตัว TASC เอง ความท้าทายคือวิธีการอธิบายและยืนยันสิ่งที่เผยแพร่ออกไปที่ว่าองค์กรพัฒนาเอกชนก็สามารถดำเนินการได้ในระบบการเมืองร่วมกับองค์กรที่มีความเป็นอิสระอื่นจำนวนไม่มาก

[134] องค์กรตรวจสอบความเป็นประชาธิปไตยในอังกฤษได้รับแรงบันดาลใจจากความเสียหายอันเกิดจากนโยบายควบคุมและกีดกันสิทธิเสรีภาพของรัฐบาลนายกรัฐมนตรีแธตเชอร์ ซึ่งทำให้เชื่อว่าเป็นการกระทำต่อเสรีภาพทางการเมือง และเกิดความกังวลต่อความไม่มีประสิทธิผลในการตรวจสอบและถ่วงดุลอำนาจของรัฐบาล ท่านลอร์ดเทรเวอร์ สมิธ (ดยุคแห่งพรรคเสรีประชาธิปไตย) ผู้ก่อตั้งองค์กรตรวจสอบ กล่าวว่า ความไว้วางใจที่มอบให้แก่รัฐบาล ทำให้เกิดมุมมองที่ว่า “รัฐบาลแบบตลาดเสรี กำลังดำเนินการตรวจสอบทุกอย่างในทางปฏิบัติ แต่พวกเราคิดว่าเราต้องตรวจสอบประชาธิปไตยของเราเองด้วย”

การประสานงานเรื่องการประเมิน

[135] วิธีการจัดการเกี่ยวกับการดำเนินการประเมินมีความแตกต่างกันจำนวนมากพอๆ กับจำนวนโครงการ อย่างไรก็ตาม ความกว้างขวางของการสำรวจที่จำเป็นสำหรับการประเมินเต็มรูปแบบจะต้องบังคับให้โครงการไปเกี่ยวพันกับผู้คนที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วน รูปแบบที่น่าจะเป็นคือ โครงการโดยทั่วไปจะมีบุคคลจำนวนไม่มากที่เป็นหลักเป็นผู้ประสานการวิจัยและยกร่างรายงานร่วมกับกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่หลากหลาย ซึ่งได้รับการคัดเลือกจากภายนอกสถาบันให้มาทำงาน

ประเมินและผู้เชี่ยวชาญเหล่านี้จะทำงานเป็นอิสระจากกันในแต่ละกลุ่ม ยกตัวอย่างเช่น องค์กรตรวจสอบความเป็นประชาธิปไตยในออสเตรเลียมีคณะทำงานหลัก 7 คน แต่จะเน้นหนักไปที่ผู้แทนจากสถาบันการศึกษาของออสเตรเลียเนื่องจากมีเอกสารวิชาการและรายงานการตรวจสอบเฉพาะด้านจำนวนมาก รูปแบบซึ่งเทียบเคียงกันได้คือการเสริมความแข็งแกร่งด้วยความช่วยเหลือของผู้เชี่ยวชาญในประเทศแคนาดา นิวซีแลนด์ และสหรัฐอเมริกา ในเรื่องข้อบังคับเกี่ยวกับการใช้จ่ายเงินในทางการเมือง และจากศาสตราจารย์ โอลอฟ ปีเตอร์สสัน ในสวีเดนเกี่ยวกับข้อบังคับเรื่องการลงประชามติ

ความกว้างขวางของการสำรวจที่จำเป็นสำหรับการประเมินเต็มรูปแบบจะต้องบังคับให้โครงการไปเกี่ยวพันกับผู้คนที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วน โครงการโดยทั่วไปจะมีบุคคลจำนวนไม่มากที่เป็นหลักเป็นผู้ประสานการวิจัยและยกร่างรายงานร่วมกับกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่หลากหลายซึ่งได้รับการคัดเลือกจากภายนอกสถาบันให้มาทำงานประเมินและผู้เชี่ยวชาญเหล่านี้จะทำงานเป็นอิสระจากกันในแต่ละกลุ่ม

[136] สำหรับการประเมินความเป็นประชาธิปไตยเมื่อเร็วๆ นี้ในสหราชอาณาจักร ใน ค.ศ. 2001 ผู้ตรวจสอบความเป็นประชาธิปไตยมีทีมย่อยหลัก ที่ประกอบด้วยบรรณาธิการ 2 คนและนักวิจัย 2 คน โดยได้รวมเอาผู้ร่วมงานที่เป็นอาสาสมัครจากนักวิชาการ สถาบันการศึกษา นักหนังสือพิมพ์ นักกฎหมาย และผู้เชี่ยวชาญเรื่องกลุ่มผลประโยชน์จำนวน 26 คน (ซึ่งบางคนเป็นผู้อาสาสมัครเข้ามา) โครงการของลัตเวียดำเนินการผ่านผู้ประสานงานคนเดียว มีทีมประเมินหน่วยละ 2 คน ที่ร่วมกันตรวจสอบตามกรอบการประเมินต้นแบบทั้ง 14 ส่วน ในจำนวนบุคลากรทั้ง 25 คนในการประเมินดังกล่าว มาจากสถาบันต่างๆ 12 แห่ง ซึ่งรวมทั้งรัฐสภาแห่งสหภาพยุโรป การประเมินประชาธิปไตยของมองโกเลียกระทำโดยนักวิจัยทางสังคมศาสตร์ 8 คน โดยสถาบันด้านปรัชญา สังคมวิทยาและกฎหมายแห่งสถาบันวิทยาศาสตร์แห่งมองโกเลีย ซึ่งถือว่าเป็นผู้ชำนาญการในวิชาการสาขานี้ นักวิจัยแต่ละคนได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบการวิเคราะห์เอกสารการวิจัยทั้งในระดับนานาชาติและระดับชาติ รวมทั้งรายงานที่เป็นทางการและข้อมูลที่เป็นสิ่งตีพิมพ์โดยองค์กรต่างๆ ซึ่งถือเป็นส่วนหนึ่งของความรับผิดชอบของคณะวิจัย การประเมิน

เป็นเวลา 1 ปีในบอสเนีย ประกอบด้วยนักวิจัย 16 คน และทีมจำนวน 8 คน เขาตัดสินใจว่าจะดำเนินการประเมินแบบ “ทีละขั้นตอน” มากกว่าการทำการประเมินให้เสร็จทั้ง 14 ส่วนในคราวเดียว ทีมตรวจสอบของไอร์แลนด์มีทีมประเมินที่ประกอบด้วยนักเขียนหรือบรรณาธิการและนักวิจัย 3 คน และอาสาสมัคร 15 คน และดึงเอาหุ้นส่วนทางวิชาการและภาคประชาสังคมมาร่วมด้วย ตัวอย่างเช่น สภาสตรีแห่งชาติไอร์แลนด์ ซึ่งจะตรวจสอบด้านความแตกต่างเรื่องเพศ และองค์การนิรโทษกรรมสากลด้านสิทธิมนุษยชน TASC ยังได้จัดการประชุมโต๊ะกลมผู้เชี่ยวชาญหลายครั้งอย่างต่อเนื่อง เพื่อประเมินร่างผลการศึกษาในแต่ละส่วน กิจกรรมทั้งหมดที่กล่าวมา ดำเนินการโดยคณะกรรมการระดับสูงและเป็นอิสระของไอร์แลนด์ที่จะจัดการรับฟังความคิดเห็นทั่วประเทศก่อนและรับข้อเสนอแนะอย่างกว้างขวางในไอร์แลนด์และไอร์แลนด์เหนือ หลังจากได้รายงานและให้ข้อเสนอแนะในปี ค.ศ. 2005 สมาชิกของคณะกรรมการชุดนี้ ทำหน้าที่เป็นกรรมการที่ปรึกษาของการตรวจสอบ ดิโม ดิปา ผู้อำนวยการด้านวิจัยของบริษัท Prism ซึ่งเป็นบริษัทวิจัยที่จ้างโดย OSF เพื่อทำการสำรวจในประเทศบอสเนีย พบกรอบแนวคิดซึ่งเป็นการนำเสนอ “ประเด็นท้าทายต่อความสามารถในการประเมิน ในความหมายของความต้องการผู้ชำนาญการที่มีความรู้กว้างขวาง ความสามารถของนักวิจัยที่จะเข้าใจและปฏิบัติตามระเบียบวิธีการประเมิน ความแตกต่างหลากหลายที่ผันแปรไปตามความความเข้มข้นของความรับผิดชอบต่อสิ่งที่ได้รับมอบหมาย และการวิเคราะห์ ลีลาการเขียน และทักษะในการประสานงาน ความกังวลของ OSF ที่พยายามสื่อสารออกมาคือประสิทธิภาพทั้งภายในและภายนอกสำหรับโครงการที่มีความต้องการมากเช่นนั้นจะต้องประเมินด้วยความระมัดระวังมากกว่าความศรัทธา แต่เขาก็ยังกล่าวว่าเจ้าหน้าที่ระดับสูงที่หลากหลายพบว่าการประเมินเป็น ‘พื้นฐาน’ สำหรับการประเมินในอนาคตซึ่ง ‘ล้ำค่าและให้ความรู้’ และมีคุณค่าสำหรับการอบรม (ถึงแม้ว่าเมื่อเราอ่านมันแล้วจะทำให้เหนื่อยมากก็ตาม)

กรอบความคิดในบางกรณีได้นำเสนอสิ่งที่เรียกว่า "ประเด็นท้าทายต่อความสามารถในการประเมิน ในความหมายของความต้องการผู้ชำนาญการที่มีความรู้กว้างขวาง ความสามารถของนักวิจัยที่จะเข้าใจและปฏิบัติตามระเบียบวิธีการประเมิน และทักษะในการประสานงาน ประสิทธิภาพทั้งภายในและภายนอกสำหรับโครงการที่มีความต้องการมากเช่นนั้น จะต้องประเมินด้วยความระมัดระวัง

[137] มาร์เท็น พรินเซ็น อธิบายลักษณะทางกายภาพในการประเมินของประเทศเนเธอร์แลนด์ว่ามีวิธีการ ดังนี้:

ที่กระทรวง เราทำการประเมินของเราเอง เราตั้งทีมเล็กประกอบด้วยเด็กฝึกหัด นักศึกษาและข้าราชการที่ไม่มีงานทำและสมัครเข้ามาร่วม เราใช้องค์กรพัฒนาเอกชนโดยเฉพาะสถาบันทางวิทยาศาสตร์ที่รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการเมืองและพรรคการเมืองในเนเธอร์แลนด์ และหน่วยงานรัฐบาลบางหน่วยที่สอดคล้องกับหัวข้อบางเรื่อง ท้ายที่สุดแล้ว ข้าราชการจำนวนมากให้ข้อมูลสถานะของงานด้านนิติบัญญัติและการนำไปสู่การปฏิบัติ ตัวอย่างเช่นฉันได้รับข้อวิจารณ์ 35 หัวข้อจากฝ่ายข่าวกรองของเรา แน่นอนว่าทั้งหมดคือเรื่องของสิทธิมนุษยชน ต่อมาเราได้ทำรายงานสรุป ซึ่งเราไม่มีร่างของการประชุมเชิงปฏิบัติการเพราะมันใหญ่โตเกินไป เนื่องจากการประเมินครอบคลุมอย่างกว้างขวาง มีหัวข้อประเด็นมาก และเราไม่มีเวลาถกเถียงกัน เราเลยสรุปรายงานหลังจากอภิปรายกันภายในระหว่างผู้ร่วมงานกลุ่มเล็กและเสนอให้กับรัฐมนตรี 2 ท่านในเวลานั้น คือ รัฐมนตรีกระทรวงมหาดไทยและรัฐมนตรีพิเศษด้านการปฏิรูปรัฐบาล ซึ่งได้มีการเน้นประเด็นเฉพาะ 8 ประเด็น ดังในตาราง ที่ 3.3

กล่องข้อมูล 3.3
รายงานประกาศสถานะความเป็นประชาธิปไตยในเนเธอร์แลนด์

นายแอซโค นิโคไล และนายโจฮัน เรมเกส ได้ดำเนินการจัดเวทีสาธารณะขึ้นทั่วประเทศเกี่ยวกับคุณภาพของประชาธิปไตยในเนเธอร์แลนด์ เวทีสาธารณะนี้มีพื้นฐานมาจากรายงาน "รายงานสถานะความเป็นประชาธิปไตยในปี 2006" รายงานนี้แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนในภาพรวมว่าค่านิยมประชาธิปไตยในประเทศเนเธอร์แลนด์ยังคงมีอยู่อย่างดี ซึ่งถ้าดูตามมาตรฐานของประชาธิปไตยในระดับนานาชาติยังคงแข็งแกร่ง อย่างไรก็ตาม รัฐมนตรีนิโคไล และ เรมเกส ชี้ให้เห็นจุดอ่อน 8 ประการอันเป็นวาระสำคัญเชิงนโยบาย ที่เขาเห็นว่าเป็นปัญหาที่ยังไม่ถูกจัดการ ดังนี้

- การรวมกลุ่มและการบูรณาการทางสังคมของ "ดัชท์ใหม่"
- การแสดงความคิดเห็น(ทางการเมือง)อย่างเสรีเป็นสิ่งอันตราย
- บทบาทที่ไม่แน่นอนของพรรคการเมือง
- การอยู่ผิดที่ผิดทางของอาณาเขตทางการเมือง : หน่วยงานทางปกครองที่มีความเป็นอิสระ Quangos, หน่วยงานของรัฐ และความเชื่อมโยงที่ไม่เป็นทางการซึ่งยากแก่การควบคุมโดยระบอบประชาธิปไตย
- การเมืองและการบริหารที่ซับซ้อน
- "ประชาธิปไตยจอมปลอม" และการเพิ่มพูนของนโยบาย
- การทำให้การตัดสินใจแบบยุโรปเข้ากันได้กับประชาธิปไตยของดัชท์
- ความเชื่อมั่นที่ลดน้อยลงของนักการเมือง

ด้วยความกังวลในประเด็นเหล่านี้ รัฐมนตรีมีความต้องการที่จะโน้มน้าวและ/หรือจัดให้มีเวทีสาธารณะในสังคมชาวเนเธอร์แลนด์ เพื่อให้บรรลุผลในเรื่องนี้ รัฐมนตรีกำหนดคำถามว่าสถานะของประชาธิปไตยในเนเธอร์แลนด์ได้ถูกอธิบายไว้เพียงพอแล้วหรือไม่ในรายงานปี 2006 และ สิ่งที่เป็นเรื่องน่ากังวลตามประเด็นที่กล่าวไว้ข้างต้นสมควรต้องมีการพัฒนานโยบายใหม่หรือไม่'

ที่มา กระทรวงมหาดไทยของประเทศเนเธอร์แลนด์, ข่าวแจก, 11 ธันวาคม 2006

[138] การเลือกผู้เปรียบเทียบขึ้นอยู่กับการอุทิศตัวให้กับภาระงาน ซึ่งบางครั้งหลีกเลี่ยงไม่ได้ เช่นเดียวกับกรณีศึกษาในออสเตรเลีย จากการที่ออสเตรเลียมีการปกครองแบบสหพันธรัฐ หน่วยงานตรวจสอบความเป็นประชาธิปไตยของออสเตรเลียมีพันธสัญญาที่จะทำการประเมินแบบเปรียบเทียบระหว่าง หน่วยงานภายในด้านยุติธรรม 9 แห่ง เพื่อค้นหาการปฏิบัติที่ดีที่สุด (และแย่ที่สุด) ในทุกด้านจากความเป็นอิสระของรัฐสภาเรื่องข้อมูล และมาตรฐานของการจัดการเลือกตั้ง และมีการติดตามกระบวนการซึ่ง มาเรีย เซเวอร์ชี้ว่า การตัดสินใจสาธารณะได้เคลื่อนย้ายจากรัฐสภาและเวที

สาธารณะไปสู่เวทีภายในของรัฐบาล ที่ซึ่งเป็นที่ตัดสินใจ อย่างลับๆ ผู้ตรวจสอบของออสเตรเลียมองว่า แคนาดา นิวซีแลนด์ อังกฤษ ว่าเป็น "ประชาธิปไตยเปรียบเทียบ" อันเป็นการได้เปรียบต่อผู้ตรวจสอบในฐานะที่เคยตรวจสอบประเทศเหล่านี้และถูกประเมินว่ามีการดำเนินการที่ดี ผู้ตรวจสอบในไอร์แลนด์ออกแบบให้การวัดความเป็นประชาธิปไตยและสิทธิมนุษยชนระหว่างขณะที่ยังมีการแบ่งแยกประเทศไอร์แลนด์อยู่ ทั้งในสาธารณะและในไอร์แลนด์เหนือ ความคิดในเรื่องนี้คือการประเมินแบบคู่ขนานอาจจะช่วยทำให้เกิดการสร้างสายสัมพันธ์ทางการปกครองและประชาธิปไตยที่ดีต่อประเทศไอร์แลนด์ในอันที่จะระบุ "บทเรียนร่วมกัน" และสร้างโครงการเกี่ยวกับประชาธิปไตยที่เป็นไปได้ขึ้น เจตนารมณ์เบื้องแรกคือการบูรณาการการประเมินของสองประเทศไว้ในรายงานขั้นสุดท้าย แต่มีอุปสรรคเรื่องเวลาและทรัพยากรทำให้ความตั้งใจดังกล่าวไม่สามารถเป็นไปได้ อย่างไรก็ตาม การประเมินกระทำโดยใช้วิธีแหล่งข้อมูลที่เดียวกันและวิธีการเข้าถึงแบบเดียวกัน ซึ่งทำให้รายงานมีข้อมูลดิบจำนวนมากที่เทียบเคียงกันได้ โครงการในเอเชียใต้ก็เช่นเดียวกัน มีการสร้างกรอบการศึกษาไว้ภายในที่เปรียบเทียบกันได้ ทั้งในส่วนที่เป็นที่สนใจอย่างมากและความเห็นของชนชั้นนำ และกระบวนการประเมินตนเอง ซึ่งเป็นสิ่งที่ทำให้ผู้ที่เข้าถึงระบุลักษณะที่มีความเหมือนร่วมกันในแต่ละประเทศและความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

กล่องข้อมูล 3.4
ระบบพรรคการเมืองและความหลากหลายทางสังคมในเอเชียใต้

ระบบการเลือกตั้งในเอเชียใต้ไม่ได้ถูกออกแบบมาเพื่ออธิบายประเด็นเรื่องความหลากหลาย เพราะแต่ละประเทศในภูมิภาค พิจารณาตามประวัติศาสตร์ร่วมกันส่วนหนึ่งคืออยู่ภายใต้การปกครองของราชอาณาจักรมาก่อน ซึ่งได้รับเอารูปแบบของรัฐสภาซึ่งประกอบด้วยระบบการเลือกตั้ง simple plurality (First past the post) ถึงแม้ว่าศรีลังกาจะเปลี่ยนเป็นระบบประธานาธิบดีโดยใช้ระบบการเลือกตั้งแบบสัดส่วน เป็นระบบซึ่งถือกันว่าเหมาะสมกว่าในแง่ของความหลากหลาย สิ่งที่เป็นนัยสำคัญคือ ไม่ใช่ทั้ง FPTP หรือระบบงานประชาสัมพันธ์ที่เป็นผู้ผลิตผลลัพธ์ที่ออกมาตามที่มุ่งหวัง เป็นทั้งระบบ 2 พรรคก่อนหน้าหรือระบบหลายพรรคในแบบหลัง การเลือกตั้งที่มีเป็นลักษณะแบบผสม เกิดขึ้นแทนพรรคการเมืองที่ได้รับเสียงส่วนใหญ่ ต้องการการสนับสนุนจากจำนวนเสียงของพรรคการเมืองเล็ก ระบบพรรคการเมืองในภูมิภาคได้พบหนทางที่จะจัดการกับปัญหาความหลากหลายทางภูมิภาคและทางสังคม...
ด้วยภูมิภาค วรรณะ และความเป็นชาติพันธุ์ก่อให้เกิดปัจจัยที่ครอบงำซึ่งทำให้เกิดการนิยามฐานทางสังคม เอเชียใต้ไม่เพียงแต่ก้าวเข้าสู่ขั้นตอนการมีนโยบายต่อกลุ่มชาติพันธุ์ ซึ่งแต่ละพรรคยืนยันว่าเป็นผู้สนับสนุนกลุ่มต่างๆ และยังสนับสนุนให้เกิดการเมืองแบบลูกผสม ในขณะที่การเกิดขึ้นของพรรคการเมืองที่เน้นความเป็นชาติพันธุ์ทำให้มีการนิยามอุดมการณ์และรวบรวมประเด็นต่างๆ จาก พื้นที่ขอบเขตทางทางการเมือง เป็นเรื่องที่หมดข้อกังขาที่จะนำพรรคการเมืองไปสู่แรงบันดาลใจของคนส่วนใหญ่และเป็นการง่ายต่อพลเมืองที่จะพิจารณาว่าเข้ากับพรรคการเมืองใด เช่นเดียวกัน ในขณะที่การเมืองแบบพรรคผสมขาดเสถียรภาพ แต่ก็ทำให้เกิดกลไกการปรองดองในการแข่งขันของพรรคการเมือง ซึ่งแสดงให้เห็นถึงเขตการเลือกตั้งที่มีความแตกต่างทางสังคม

ที่มา : Lokniti : โครงการเพื่อประชาธิปไตยเชิงเปรียบเทียบ (2008) สถานะของประชาธิปไตยในเอเชียใต้ (นิวเดลี) หน้า 82-3

[139] การตรวจสอบในอังกฤษใช้ตัวเลขและข้อมูลจากสมาชิกของประเทศในประชาคมยุโรปและจากองค์กรความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (OECD) มาเป็นข้อเปรียบเทียบ ส่วนใหญ่เกี่ยวกับเรื่องเงื่อนไขทางเศรษฐกิจและสังคม (สำหรับรายงานพิเศษเรื่องสิทธิทางเศรษฐกิจและสังคม) และเป็นตัวอย่างให้กับวาระแห่งอิสรภาพของข้อมูลและการออกมาตรการต่อต้านลัทธิก่อการร้าย การทำงานที่เปรียบเทียบกันทำให้เกิดความตึงเครียดต่อผู้ให้ข้อมูลต่อคณะผู้ประเมินซึ่งไม่สามารถให้ได้ในรูปแบบที่เหมาะสมจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ ต้องมีความระมัดระวังในการใช้ตัวเลขสากลที่เป็นเชิงประจักษ์ในการที่นำมาเป็นต้นแบบเพราะเหตุที่มีการรวบรวมสมมุติฐานเชิงคุณภาพและการปฏิบัติโดยเฉพาะต่อประเทศที่ยากจนที่เป็นไปในด้านลบ ตัวอย่างเช่น ดัชนีชี้วัดการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

ให้ค่าน้ำหนักของการเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างไม่เหมาะสมต่อประเทศเหล่านั้น และดัชนีชี้วัดด้านคอร์รัปชั่นขององค์กรความโปร่งใสสากลให้น้ำหนักมากเกินไปต่อการรับรู้ของกลุ่มตัวอย่างจำนวนน้อยซึ่งเป็นผู้บริหารธุรกิจชาวตะวันตก

การทำให้ประเด็นประชาธิปไตยเป็นที่เข้าใจ

[140] มีความหลากหลายที่ต้องพิจารณาตามความสมดุลของผลลัพธ์ที่ออกมาระหว่างการประเมินเต็มรูปแบบ รายงานพิเศษ การตรวจสอบบางส่วนและการติดตามเฝ้าดูและรายงานความก้าวหน้า และในทางซึ่งเป็นการตรวจสอบทางการตีพิมพ์และเผยแพร่ โครงการเกือบทั้งหมดตีพิมพ์รายงานทั้งชิ้นซึ่งเป็นเรื่องของการประเมินเต็มรูปแบบ ซึ่งทีมประเมินของเอเชียใต้จะตีพิมพ์รายงานแยกประเทศและพิจารณาว่าจะวางแผนตีพิมพ์กรณีศึกษาให้แยกออกจากการจัดสานเสวนา การตีพิมพ์การประเมินเต็มรูปแบบเป็นเล่มนั้นก่อให้เกิดปัญหา อย่างที่ ดิโน ดิปา และคนอื่นๆ พูดไว้ว่า มีสิ่งที่เรียกว่า “ความท้าทายความรับรู้” เพราะมันเป็นเอกสารที่ “ซับซ้อนและมีความครอบคลุม” ที่ไม่ควรให้เผยแพร่ออกสู่สายตาสาธารณะในวงกว้างอย่างแท้จริง” ในประเทศบอสเนีย เป็นที่รับรู้ว่าความเป็นประชาธิปไตยเป็นสิ่งที่รับมาซึ่งเป็นเรื่องนามธรรมมากเกินไป ไกลเกินไปจากความสนใจของสาธารณะ ซึ่งเป็นข้อที่ มาร์เท็น พรินเซ็นเห็นด้วย รายงานของเนเธอร์แลนด์ถูกเผยแพร่ทางอินเตอร์เน็ตและเป็นหนังสือ และเผยแพร่ทางข่าวแจก แต่เขารู้สึกว่ามันเกี่ยวข้องกับแง่มุมต่างๆ ของประชาธิปไตยที่มีอยู่มากมาย และมากเกินกว่านักหนังสือพิมพ์จะจับประเด็น หรือแม้แต่การมุ่งเน้นไปที่ประเด็น 8 ข้อก็ยังมากเกินไป สจ๊วต เวียร์ จากประเทศอังกฤษ บอกว่าเป็นเรื่องยากที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ที่นักวิจารณ์และสื่อสามารถดึงผลลัพธ์ของการประเมินที่เป็นประเด็นที่กว้างขวางและเกี่ยวข้องซึ่งกันและกันและเกี่ยวกับคุณภาพของประชาธิปไตยของเขาเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งความคิดเรื่องประชาธิปไตยที่ท้าทายโดยทั่วไป การประเมินเต็มรูปมีแนวโน้มที่จะเป็นหนังสือเล่มยาว อย่างไรก็ตาม เขารู้สึกว่าเป็นเรื่องที่สำคัญที่จะพยายามทำการประเมินทุกสี่หรือห้าปี เพราะมุมมองที่เป็นลักษณะต่อเนื่อง ทำให้เกิดคำถามหลักและกระแสที่มองเห็นได้มากกว่าและทำให้เกิดการตระหนักอย่างมากที่จะต้องปฏิรูปการประเมินประชาธิปไตยทำให้เกิดการประเมินสามประการหลักๆ อย่างแรกคือความเป็นอิสระทางการเมืองและสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการ

เมือง อย่างที่สองคือ อำนาจทางการเมืองและการควบคุมความเป็นประชาธิปไตย อย่างที่สามคือการประเมิน 14 ส่วน และแผนในการ "การติดตามการตรวจสอบ" (หกปีหลังการประเมินครั้งหลังสุด) ในการประเมินความก้าวหน้าเรื่องของคำถามหลัก เช่น อำนาจทางการเมืองที่เปลี่ยนแปลงในอังกฤษ ทั้ง OSF ในบอสเนียและทีมในลัตเวียขณะนี้กำลังทำการประเมินติดตามในสองถึงสี่ปี และในลัตเวียกำลังเตรียมรายงานติดตามเพราะ "สถานการณ์ในลัตเวียกำลังมีทิศทางที่น่าสนใจ" เหมือนกับที่ จูริส โรเซ็นวอลด์ พูดว่า "รายงานควรมีหัวข้อสำหรับเน้นย้ำ" ที่จะแสดงว่าตรงไหนที่ประชาธิปไตยกำลังขยับขึ้น และตรงไหนที่ขยับลง และอื่นๆ ซึ่งสามารถเข้าถึงได้โดยทางสาธารณะอย่างกว้างขวาง

[141] มีการใช้วิธีการหลายแบบที่จะทำให้ผลของการประเมินโดยรวมประมวลได้ง่ายขึ้น สำหรับผู้ศึกษาที่ไม่ชอบอ่านหนังสือเล่มใหญ่ ในการประเมินของมองโกเลีย ผู้ชำนาญการประเมินระดับประเทศ 5 ราย เลือกที่จะ "ให้คะแนน" ผลลัพธ์ของการประเมินใน 5 ระดับ จากระดับ 5 (เป็นประชาธิปไตยมาก) ไปจนถึง 1 (เป็นประชาธิปไตยน้อยที่สุด) ผลลัพธ์ได้รับการตีพิมพ์พร้อมกับตามตาราง (โปรดดูตาราง 3.4)

ตาราง 3.4 การให้คะแนนความเป็นพลเมือง กฎหมาย และสิทธิ ของมองโกเลียโดยผู้เชี่ยวชาญ

ตัวชี้วัดหลัก	การให้คะแนนโดยเฉลี่ย โดยผู้เชี่ยวชาญชาวมองโกเลีย
ความเป็นชาติและความเป็นพลเมือง มีข้อตกลงร่วมกันหรือไม่เรื่องความเป็นพลเมืองโดยปราศจากการกีดกันแบ่งแยก	4.0
ข้อบังคับทางกฎหมายและการเข้าถึงความยุติธรรม รัฐและสังคมปฏิบัติตามกฎหมายอย่างคงเส้นคงวาหรือไม่	3.0
ความเป็นพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ได้รับการประกันอย่างเท่าเทียมกันหรือไม่	2.2
สิทธิทางเศรษฐกิจและสังคมได้รับการประกันอย่างเท่าเทียมกันหรือไม่	2.6
คะแนนเฉลี่ยโดยรวมสำหรับตัวชี้วัดหลัก	2.95
ตัวชี้วัดรอง	
สิทธิความเสมอภาคของพลเมืองในทางเศรษฐกิจสังคมต่อผู้อพยพได้รับการประกันขนาดไหน	2.6
ผลกระทบของธรรมเนียมทางสังคมและผลประโยชน์ส่วนตัวสนับสนุนกระบวนการรับรองสิทธิของความเสมอภาคมากน้อยขนาดไหน	2.4
คะแนนเฉลี่ยสำหรับตัวชี้วัดหลักและตัวชี้วัดรอง	2.8

ที่มา : คู่มือตัวชี้วัดความเป็นธรรมาธิปไตย (DGIs) : วิธีการ, กระบวนการ และการถอดบทเรียน ในประเทศมองโกเลีย (อูลานบาตอร์ : UNDP มองโกเลียและการติดตามผลการประชุมนานาชาติเรื่องประชาธิปไตยใหม่และประชาธิปไตยที่ได้รับการฟื้นฟู, 2006) หน้า 62

[142] ตารางที่มีลักษณะเหมือนกันจะถูกสร้างในแต่ละคำถามในบริเวณตอนท้ายของแต่ละส่วนใน 14 ส่วน ของการประเมินในลัตเวีย การให้คะแนนผลลัพธ์ในสเกลเริ่มจาก “ดีที่สุด” ถึง “ดี” “พอใจ” “แย่” และ “แย่ที่สุด” จากนั้นเป็นการอธิบายความเป็น “คุณลักษณะที่ดีที่สุด” โดยย่อสำหรับส่วนนั้นๆ จากนั้นหัวข้อ “สิ่งที่เป็นปัญหาที่สุด” และสุดท้ายคือ “แนะนำให้ปรับปรุง” จะนำมาไว้ด้วยกัน ซึ่งแสดงให้เห็นเงื่อนไขถึงความเป็นประชาธิปไตยในประเทศในระยะเวลาอันสั้น ส่วนการตรวจสอบในประเทศอังกฤษล่าสุด ผลลัพท์ของแต่ละส่วน

จะถูกสรุปย่อไว้รวมกันในส่วนสุดท้ายของหนังสือในแบบใส่ไว้เป็นหัวข้อ ซึ่งส่วนนี้จะถูกตรวจทานสำหรับส่งพิมพ์โดยแยกเป็นแผ่นปลิวต่างหาก สิ่งที่น่าสนใจในผ่นปลิวนี้คือการทำกราฟที่มีลักษณะเป้าสำหรับยิงลูกดอกที่จะแสดงให้เห็นอย่างรวดเร็วถึงการเปรียบเทียบความก้าวหน้าของความเป็นประชาธิปไตยในแต่ละส่วนแต่ละช่วงเวลาระหว่างการประเมินที่ได้รับความสำเร็จ (โปรดดูแผนภาพ 3.2)

แผนภาพ 3.2 เป้าหมายการประเมินประชาธิปไตยของสหราชอาณาจักร

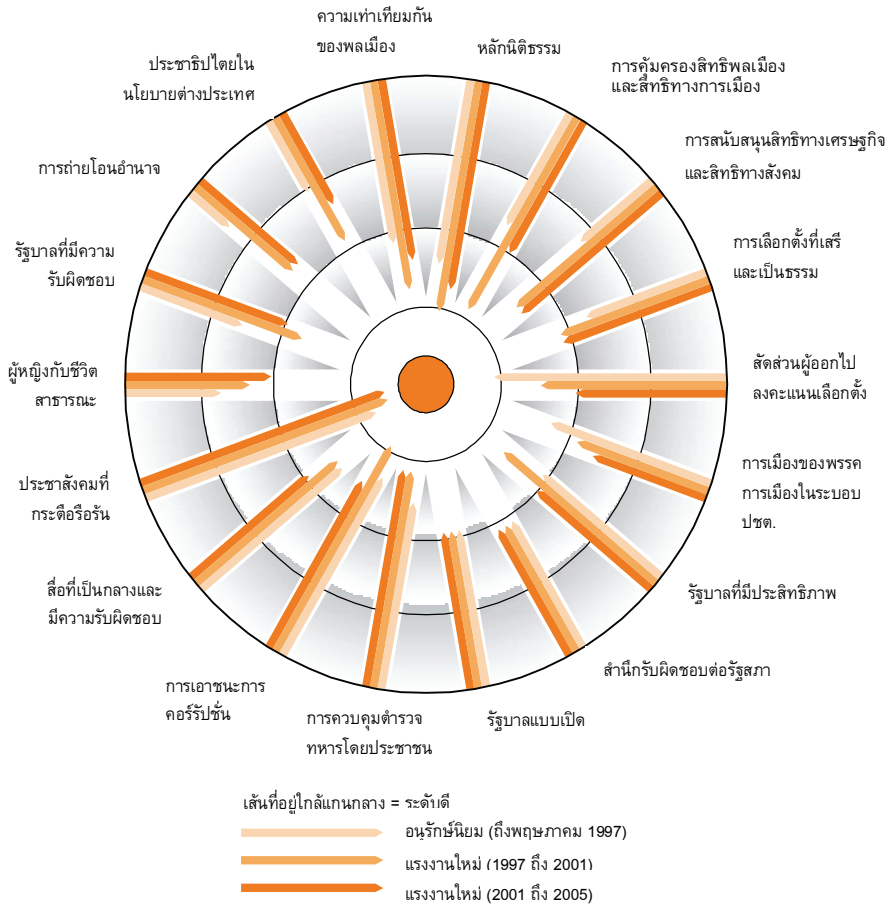

[143] ยุทธศาสตร์อีกประการหนึ่งคือการผลิตรายงานของผู้เชี่ยวชาญในฐานะที่เป็นอีกก้าวหนึ่งที่จะนำไปสู่การประเมินที่มีความสมบูรณ์แบบ มาเรียน เซเวอร์ จากประเทศออสเตรเลีย กล่าวว่ารายงานเฉพาะด้านมีผลกระทบมากกว่าการตรวจสอบเต็มรูปแบบ "เพราะเป็นเรื่องง่ายสำหรับคนทั่วไปที่จะทำความเข้าใจในเรื่องตรวจสอบเฉพาะด้าน" มาเรียน รายงานว่าอิทธิพลของรายงานการประเมินจะมุ่งที่การจัดการการเลือกตั้ง กองทุนการเมือง และความเท่าเทียมของผู้หญิง

กล่องข้อมูล 3.5
ประชาธิปไตยในออสเตรเลียให้ความสำคัญกับผู้หญิงดีเพียงใด

จุดมุ่งหมายของการตรวจสอบเฉพาะด้านได้ทำการพิจารณาว่าประชาธิปไตยในออสเตรเลียส่งเสริมความเสมอภาคของหญิงและชาย หรือหรือความเท่าเทียมกันทางเพศสำหรับระยะสั้น ความเท่าเทียมกันทางเพศในที่นี้หมายถึงเป้าหมายที่มีความซับซ้อนที่ต้องการให้รัฐบาลเน้นทั้งความเท่าเทียมกันทางโอกาสและความแตกต่างกันบนพื้นฐานเรื่องเพศ ความหลากหลายของชีวิตความเป็นอยู่ของผู้หญิงชาวออสเตรเลียยังเพิ่มความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น ทำให้มีความจำเป็นที่ประชาธิปไตยว่าด้วยเรื่องความเท่าเทียมกันทางเพศต้องไม่เลือกปฏิบัติต่อผู้หญิง...

ในการที่นำเสนอประเด็นนี้หลักการเหล่านี้ รายงานพิจารณาประเด็นสำคัญจำนวนมากในการบัญญัติเรื่องความเท่าเทียมกันทางเพศ โดยเฉพาะประเด็นดังต่อไปนี้

- กรอบในทางนิติบัญญัติที่มีเจตนารมณ์ในการเลือกปฏิบัติต่อผู้หญิง
- ประวัติศาสตร์และการทำหน้าที่ของเครื่องมือเชิงนโยบายปัจจุบันที่ได้รับการพัฒนาเพื่อที่จะเฝ้าติดตามผลกระทบต่อนโยบายสาธารณะเรื่องผู้หญิง
- ระดับของความเป็นผู้แทนของเพศหญิงในรัฐสภาออสเตรเลีย หรือการเป็นกรรมการในองค์กรภาครัฐ ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและในหน่วยงานยุติธรรม และ
- ระดับความสำคัญในการที่องค์กรพัฒนาเอกชนด้านผู้หญิงจะได้รับคำปรึกษา สามารถเข้าถึง และได้รับการสนับสนุนให้มีความสัมพันธ์กับรัฐบาล...

โดยรวม ภาพที่เกิดขึ้นจากการประเมินนี้ไม่เป็นไปในเชิงบวก ถึงแม้ว่าออสเตรเลียจะเคยเป็นผู้นำของโลกเรื่องการต่อสู้เพื่อความเท่าเทียมกันทางเพศ แต่รายงานนำเสนออย่างชัดเจนว่าในหลายปีที่ผ่านมาออสเตรเลียไม่ค่อยได้รักษาคำมั่นสัญญาดังกล่าว และความสำเร็จในอดีตจำนวนมากก็ไม่ได้กระทำในปัจจุบัน เหล่านี้เป็นความจริงที่เห็นได้ชัดซึ่งเกี่ยวกับการถอดรื้อกลไกเชิงนโยบายเกี่ยวกับผู้หญิงออกไป และการไม่มีปากไม่มีเสียงขององค์กรพัฒนาเอกชนด้านผู้หญิง ในขณะที่องค์ประกอบขององค์กรนิติบัญญัติถูกออกแบบให้ปกป้องผู้หญิงจากการเลือกปฏิบัติยังคงเหมือนเดิมอย่างมีแก่นสาร แต่มีหลักฐานชัดเจนว่ากรอบในทางนิติบัญญัติโดยตัวของมันเองยังไม่เพียงพอที่จะรับประกันความเท่าเทียมกันทางทางการเมือง ระหว่างผู้หญิงและผู้ชายที่ได้มีการวัดตามตัวชี้วัดที่แสดงข้างต้น

ที่มา: แมดดิสัน, ซาร่า และ พาทริดจ์, เอ็มม่า, ประชาธิปไตยในออสเตรเลียให้ความสำคัญกับผู้หญิงดีเพียงใด (แคนเบอร่า: มหาวิทยาลัยแห่งชาติออสเตรเลีย, หน่วยงานตรวจสอบประชาธิปไตยของออสเตรเลีย, 2007), หน้า 13- 14

[144] การตรวจสอบความเป็นประชาธิปไตยในอังกฤษ ก็ได้ตีพิมพ์ "รายงานเฉพาะเจาะจง" ซึ่งเน้นประเด็นสำคัญบางเรื่อง อย่างเช่น การรับผิดชอบขององค์กรกึ่งรัฐบาล การปฏิรูปการเลือกตั้ง การดำเนินนโยบายและพรรคการเมืองขวาจัด ซึ่งเป็นการสร้างความตระหนักเกี่ยวกับประเด็นเหล่านี้และการทำงานตรวจสอบโดยทั่วไป ส่วนหนึ่งในฐานะที่เป็นการทำวิจัยซึ่งนำไปสู่การตรวจสอบที่เต็มรูปแบบ สจ๊วต เวียร์ กล่าวว่ารายงานเกี่ยวกับองค์กรกึ่งรัฐบาลมีจำนวนมากและมีอิทธิพลมากในประเทศอังกฤษ และมีผู้บริหารหลักและมีหน้าที่ในการให้บริการแก่สาธารณะซึ่งมีอิทธิพลต่อสื่อและสาธารณะ และนำไปสู่การถดถอยของรัฐบาลอย่างมีนัยสำคัญด้านบทบาทและสำนึกรับผิดชอบ อันที่จริงทั้งรัฐบาลและกรรมาธิการของรัฐสภาได้ใช้วิธีการในการประเมินสำนึกความรับผิดชอบและการเปิดกว้างของหน่วยงานที่ไม่ใช่หน่วยงานการเมืองรายงานฉบับอื่นก็มีอิทธิพลอย่างแท้จริงเช่นกัน เช่นรายงานเมื่อเร็วๆ นี้ที่มีการประเมินการออกกฎหมายการต่อต้านการก่อการร้ายของอังกฤษซึ่งมีจุดยืนเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนและอิทธิพลพลต่อชุมชน (ดูตาราง 3.6)

กล่องข้อมูล 3.6
การก่อการร้าย สิทธิชุมชนและสิทธิมนุษยชน

เรามุ่งเน้นไปที่กฎหมายของรัฐบาลและวิธีปฏิบัติที่ลดหรือขจัดการปกป้องเสรีภาพของบุคคลและการมีสิทธิที่ได้รับการปฏิบัติที่เป็นธรรม แต่การจำกัดอิสรภาพในการพูดและการรวมตัวกันสามารถที่จะทำให้เกิดปรากฏการณ์ " เย็นชา" ขึ้นได้ในแต่ละบุคคล เนื่องจากพวกเขาระมัดระวังคำพูดหรือเปลี่ยนแปลงแสดงพฤติกรรมเพื่อที่จะหลีกเลี่ยงการเป็นที่สงสัย และมีผลในสังคมในภาพกว้างเนื่องจาก เป็นการลดพื้นที่การอภิปรายความเป็นประชาธิปไตยในประเด็นต่างๆ ที่พวกเขาแก้ปัญหาร่วมกันได้อย่างดี สิ่งที่เกิดขึ้นก็คือการอภิปรายในชุมชนของชาวมุสลิมซึ่งต้องการให้เกิดขึ้นก็จะถูกจำกัด ดังเช่นสตรีชาวบังคลาเทศซึ่งเป็นหนึ่งในผู้ร่วมสนทนากลุ่มกับเราได้อธิบายว่า ขณะที่ความเป็นอันตรายมีมากขึ้น "ผู้ที่พูดให้เห็นถึงความเกลียดชัง" ได้ถอนตัวกลับไปและแนวคิดของพวกเขาก็กลายเป็นเรื่องยากที่จะได้รับการแก้ไข ในขณะเดียวกัน การมีส่วนร่วมที่จำเป็นระหว่างชุมชนกลุ่มน้อยและชุมชนกลุ่มใหญ่ก็จะถูกจำกัด เช่นเดียวกัน และกระบวนการทำงานร่วมกันโดยปกติของการทำงานร่วมกันก็มีความล่าช้าและเกิดขึ้นยาก...
ดังที่เราได้โต้แย้งมาตลอดในรายงานฉบับนี้ การมีพันธสัญญาอย่างต่อเนื่องเกี่ยวกับหลักนิติธรรมและการเคารพสิทธิมนุษยชนเป็นสิ่งจำเป็นต่อกลยุทธ์ในการต่อต้านการก่อการร้ายที่ประสบความสำเร็จ เราเพียงสามารถปกป้องวิถีชีวิตที่เปิดกว้างและเป็นประชาธิปไตยได้ ถ้าเราแสดงให้เห็นถึงการมีพันธสัญญาอย่างต่อเนื่องในเรื่องค่านิยมเหล่านั้น และการปฏิบัติในวิถีทางที่เราต่อสู้กับการก่อการร้ายอย่างจริงจัง

ที่มา: บลิค, แอนดรูว์, ชูว์ดิวรีย์ ทูฟเยิล และเวียร์, สจ๊วต, กฎกติกา: การก่อการร้าย สิทธิชุมชนและสิทธิมนุษยชน (ยอร์ค : Joseph Rowntree Reform Trust, 2006), หน้า 66-7

[145] โครงการของประเทศฟิลิปปินส์ได้ปรับกรอบความคิดให้เป็น "เครื่องมือในการติดตามอย่างถาวร" แต่จากเหตุผลในการอธิบายข้อความข้างต้น บริษัทเอ็ดน่า โค ซึ่งเป็นผู้ได้รับมอบหมายให้ดำเนินการประเมินในส่วนต่างๆ ของกรอบการทำงาน แทนการประเมินทุกส่วน ยิ่งไปกว่านั้น เธอและผู้ร่วมงานยังได้ทำรายงานเรื่องการเลือกตั้งอย่างเสรีและเป็นธรรมและบทบาทความเป็นประชาธิปไตยของพรรคการเมือง ได้รับทุนสนับสนุนและตีพิมพ์เผยแพร่โดยมูลนิธิของเยอรมัน คือมูลนิธิฟรีดิช เอแบรทท์ รายงานเรื่องสิทธิทางเศรษฐกิจและสังคมได้รับการสนับสนุนทุนจาก Christian Aid และรายงานเรื่องการคอรัปชั่น รายงานเหล่านี้มีความทันสมัยและเหมาะสมกับสถานการณ์ทางการเมืองและความเป็นประชาธิปไตยในประเทศฟิลิปปินส์และต้องชื่นชม การยืนหยัดของบริษัทเอ็กน่าที่ทำให้ได้รับผลสำเร็จอย่างมาก

กล่องข้อมูล 3.7
ความท้าทายของคอร์รัปชั่นในประเทศฟิลิปปินส์

ปฏิบัติการจำนวนมากในเรื่องการใช้ดุลยพินิจและการใช้อำนาจอย่างมีประสิทธิผลทำให้รัฐถูกครอบงำด้วยผลประโยชน์ที่คับแคบ ดังที่เกิดขึ้นในยุคเผด็จการของรัฐบาลมาร์กอส และในยุคต่อมาซึ่งมีการรับสินบนและการฉ้อราษฎร์บังหลวงอย่างกว้างขวาง การบังคับใช้กฎระเบียบมีความลำเอียง ไร้เหตุผล และเน้นไปที่เรื่องเฉพาะบุคคล วัฒนธรรมการจัดการปัญหาโดยการแก้ไขกฎระเบียบ การเจรจาต่อรอง และการหลบเลี่ยงถูกพัฒนาขึ้น วิธีการจัดการปัญหาแบบรวบรัดเช่นนี้ทำให้พลเมืองมีความยากลำบากในการเข้าไปเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับกระบวนการแบบราชการ...

ความพยายามที่จะควบคุมการคอร์รัปชั่นปรากฏอยู่ในกฎหมาย คำสั่ง และหน่วยงานต่อต้านคอร์รัปชั่นซึ่งมีอยู่เป็นจำนวนมากในประเทศฟิลิปปินส์ อย่างไรก็ตาม การบังคับใช้กลไกเหล่านี้อย่างจริงจังยังเป็นปัญหาท้าท้ายที่มีมาโดยตลอด ความห่วงกังวลที่ร้ายแรงอีกประการหนึ่งก็คือระดับที่พลเมืองและเจ้าหน้าที่รัฐมีความยึดมั่นกติกาเชิงสถาบันดังกล่าวซึ่งจะมีส่วนทำให้กฎระเบียบต่างๆ กลายเป็นบรรทัดฐานทางสังคม นอกจากนี้ชาวฟิลิปปินส์ยังมองหาผู้นำที่จะเป็นตัวอย่างที่ดีในเรื่องความซื่อสัตย์ แต่ก็เป็นเรื่องที่ยากเหลือเกินที่จะหาบุคคลเช่นนั้นได้ การปลูกฝังกฎระเบียบให้เป็นบรรทัดฐานและสถาบันทางสังคม และการทำให้ผู้นำเป็นแบบอย่างเป็นความท้าท้ายเชิงยุทธศาสตร์ที่สังคมต้องดำเนินการแม้ว่าจะไม่ได้รับการสนับสนุนใดๆ จากแหล่งทุนภายนอกเลยก็ตาม ผู้สนับสนุนทางการเงิน เช่น ธนาคารเพื่อการพัฒนาต่างๆ ทุ่มเทความช่วยเหลือไปที่การออกแบบยุทธศาสตร์และเครื่องมือในการต่อสู้กับการคอร์รัปชั่น อย่างไรก็ตาม ชาวฟิลิปปินส์จะเป็นเจ้าของโครงการต่อต้านการคอร์รัปชั่นและวัฒนธรรมการต่อต้านคอร์รัปชั่นก็มีการพัฒนาขึ้น แต่มีความหวังเพียงเล็กน้อยในการทำให้ยุทธศาสตร์เพื่อการแก้ไขปัญหาเหล่านี้มีความยั่งยืน

ที่มา: Lim, Millard, Jayme-Lao, Maria, Juan, Lilibeth และ Co, Edna, การประเมินประชาธิปไตยฟิลิปปินส์: ลดคอร์รัปชั่น (มะนิลา: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยอเทนีโอ, 2007), หน้า 175–6

การเผยแพร่

[146] การดำเนินงานในรูปแบบที่โดดเด่นในเรื่องของการเผยแพร่น่าจะเป็นที่ประเทศเนเธอร์แลนด์ ซึ่งรัฐบาลเป็นผู้ให้การสนับสนุนการประเมินทั้งในแง่เจตจำนงทางการเมืองและทรัพยากรต่างๆ หลังจากได้มีการทบทวนภายใน ได้มีการยื่นรายงานต่อรัฐมนตรี 2 ท่าน คือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย และรัฐมนตรีพิเศษด้านการปฏิรูปรัฐบาล ซึ่งจะเป็นผู้เน้นหัวข้อ 8 ประการ และร่างจดหมายแนบไปกับรายงาน หลังจากนั้นรายงานก็จะได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ด้วยการทำข่าวแจก

ทำเป็นรูปเล่มหนังสือ และในรูปแบบอินเตอร์เน็ตและเผยแพร่ในหนังสือพิมพ์รายใหญ่ ไม่เพียงแต่แจกจ่ายสำเนาไปยังสื่อต่างๆ แต่แจกไปยังองค์กรพัฒนาเอกชนต่างๆ ด้วย (ทั้งสิ้น 250 องค์กร) และแจกจ่ายแก่องค์กรภาครัฐตลอดจนพรรคการเมืองที่สนใจ พระราชินีของเนเธอร์แลนด์เลือกหนึ่งในแปดหัวข้อ ที่เกี่ยวกับเรื่องความรุนแรงและการคุกคามต่อนักการเมืองและผู้นำความคิด มาแถลงต่อสาธารณชนชาวเนเธอร์แลนด์ทางโทรทัศน์ในช่วงคริสต์มาส การแทรกแซงเรื่องนี้ของพระองค์ทำให้เกิดการถกเถียงกันอย่างกว้างขวางในหัวข้อที่ว่านี้ รัฐบาลได้จัดการโต้วาทีเป็นกิจกรรมอย่างต่อเนื่องเกี่ยวกับรายงาน ในเรื่องของเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น โครงสร้างของรัฐบาล สื่อกับการเมือง ความเป็นพลเมืองและความไว้วางใจให้กับสมาชิกซึ่งคือประชาชนทั่วไป และไม่มีผู้เชี่ยวชาญเข้าร่วม ซึ่งเวทีถกเถียงเรื่องความเป็นพลเมืองและการบูรณาการได้รับความสนใจมากที่สุด มาร์เท็น พรินเซ็น กล่าวว่า ไม่มีรัฐมนตรีท่านใดมาร่วมงาน แต่ฉันอยู่ที่นั่นกับผู้ร่วมงานบางส่วน ซึ่งมีผู้มาร่วมงานมากกว่า 200 คน และในจำนวนนั้นมีนักบริหารรวมอยู่ด้วย และในที่สุดรัฐบาลก็จัดงานประชุมใหญ่โดยมีผู้เข้าร่วม 550 คน โดยมีรัฐมนตรีสองท่านเข้าร่วม หลังจากนั้นได้มีการพิมพ์หนังสือเล่มเล็กออกมาเกี่ยวกับอนาคตประชาธิปไตยของเนเธอร์แลนด์

[147] คณะการประเมินอื่นๆ อาจดำเนินการโดยมีแหล่งข้อมูลที่ไม่มาก แต่ตามแบบแผนที่ต้องทำคืออย่างน้อยที่สุดจะต้องตีพิมพ์รายงานเผยแพร่ออกมาในรูปหนังสือ และในรูปเอกสารอิเล็กทรอนิคส์บนเว็บไซต์เพื่อเผยแพร่ผลการศึกษาทางหนังสือพิมพ์และจัดเวทีสาธารณะหรือเวทีอภิปราย ในบางครั้งที่ประเทศไอร์แลนด์และประเทศอังกฤษจะเชิญรัฐมนตรีฯ ที่มีชื่อเสียง นักการเมือง ข้าราชการและผู้เชี่ยวชาญที่จะมีส่วนร่วมและดึงดูดกลุ่มผู้ฟังในวงกว้าง ทีมประเมินประชาธิปไตยจากอังกฤษได้เผยแพร่ใบปลิวที่เด่นสะดุดตา ซึ่งเป็นการย่อความประเด็นหลักของข้อค้นพบ ซึ่งก็ได้โพสต์ไว้ในเว็บไซต์ของผู้ตรวจประเมินและส่งไปให้นักการเมืองและผู้นำความคิดทางอีเมล

[148] มีหลายเรื่องที่เป็นบทเรียนของความสำเร็จ ในลัตเวีย มีการตีพิมพ์รายงาน 500 ฉบับและขายหมดเกลี้ยง ถือว่าเป็นผลสำเร็จอย่างยิ่งของประเทศเล็กๆ ทีมประเมินของลัตเวียวางแผนที่จะตีพิมพ์รายงานเป็นภาษาอังกฤษและได้เผยแพร่ทางอินเตอร์เน็ต และเพื่อเป็นการ

เน้นย้ำถึงความสำคัญของประชาธิปไตยต่อลัตเวีย "จะมีการส่งหนังสือดังกล่าวอย่างน้อย 1 เล่มไปให้สถานฑูตลัตเวียทุกแห่งนอกประเทศ คณะตรวจสอบจะต้องมีส่วนในเวทีอภิปรายซึ่งมีในเกือบทุกกลุ่มย่อยในรัฐสภาและกับชนชั้นนำทางวิชาการและการเมือง ดังที่มาเรียน เซเวอร์ กล่าวไว้ว่า รายงานเฉพาะประเด็นจะได้รับความสนใจอย่างมากจากสาธารณะ ตัวอย่างเช่น ทีมประเมินออสเตรเลียตีพิมพ์รายงานเรื่องประชาธิปไตยออสเตรเลียให้ความสำคัญกับเพศหญิงได้ดีเพียงใด ผู้คนมากกว่า 300 คนได้เข้าไปร่วมการแนะนำหนังสือในเมืองแคนเบอร์รา ซึ่งถือว่าเป็นจำนวนมากสำหรับเมืองอย่างแคนเบอร์รา และยังประสบความสำเร็จในการรายงานของสื่อและเป็นที่สนใจอย่างกว้างขวาง ส่วนในมองโกเลีย มีการตีพิมพ์รายงาน 500 ฉบับและสำเนาภาษาอังกฤษได้รับการตีพิมพ์ จำนวน 1,000 เล่ม (ในรูปแบบคำแปลขนาดสั้น) ซึ่งรวมถึงแผ่นพับอีก 3,000 ชุด และสิ่งตีพิมพ์อื่นๆ ที่แจกจ่ายให้กับผู้มีส่วนได้เสียทั่วมองโกเลีย การเผยแพร่ดังกล่าวดำเนินการควบคู่ไปกับการประชุมนานาชาติเพื่อติดตามผล ซึ่งมีผู้แทนจำนวน 12 ประเทศและหน่วยงานระหว่างประเทศ 23 องค์กรเข้าร่วม และการจัดกิจกรรมทั่วประเทศในการเผยแพร่ผลการประเมิน

[149] มีหลายคณะที่สามารถดูแลให้เว็บไซต์แสดงผลของรายงานได้อย่างต่อเนื่องยาวนาน ซึ่งเว็บไซต์ของผู้ประเมินออสเตรเลียได้รับการดูแลอย่างดีโดยการเก็บรวบรวมรายงานทุกชิ้นและเอกสารประกอบการอภิปราย รวมทั้งข่าวและรายงานของกิจกรรมด้านประชาธิปไตยในประเทศอื่นๆ รายงานทุกชิ้นและเอกสารต่างๆ สามารถดาวน์โหลดได้ และมีการพิมพ์ออกมาเป็นเอกสารด้วย การประเมินได้ดึงดูดความสนใจต่อรายงานและเอกสารใหม่ๆ และพัฒนาการประชาธิปไตยผ่านทางเครือข่ายอีเมลที่ประกอบไปด้วยผู้สื่อข่าวและนักการเมืองจำนวนมาก ในประเทศบอสเนีย OSF ได้สร้างเว็บไซต์ "ชีพจรประชาธิปไตย" ที่ให้โอกาสกับประชาชนจำนวนมาก (ไม่ใช่แค่นักวิจัยเท่านั้น) ในการพูดคุยเรื่องประชาธิปไตย ดิโน ดิปา กล่าวว่า "โดยหลักแล้ว ได้มีการนำเอาหัวข้อที่มีความแตกต่างกัน 5 ประการที่มีการพูดถึงในการประเมินและเชิญให้บุคคลจากหลากหลายวงการมาเขียนบทความขนาดสั้นเกี่ยวกับเรื่องนั้นๆ พวกเขาต้องการใช้เว็บไซต์เพื่อทำให้เกิดการถกเถียงอย่างกว้างขวาง" เช่นเดียวกันทีมประเมินประชาธิปไตยกำลังจะเป็นหุ้นส่วนกับเว็บไซต์ Open

Democracy ซึ่งเผยแพร่ประเด็นความเป็นประชาธิปไตยและสิทธิมนุษยชนทั่วโลก โดยจะจัดทำบล็อก ที่เน้นเกี่ยวกับสหราชอาณาจักร ซึ่งทีมประเมินจะตีพิมพ์ผลการประเมินที่กำลังจะเสร็จเป็นตอนๆ เพื่อประชาชนจะได้วิพากษ์วิจารณ์ก่อนที่รายงานจะเสร็จสมบูรณ์

คณะผู้ประเมินจำนวนมากสามารถดูแลให้เว็บไซต์แสดงผลของรายงานได้อย่างต่อเนื่องยาวนาน

ความเกี่ยวข้องกับสาธารณะ

[150] ความพยายามเหล่านี้ในการที่จะเผยแพร่ผลการประเมินแน่นอนว่าคือการออกแบบที่จะสร้างการมีส่วนร่วมกับสาธารณชนทั่วไปและชนชั้นทางการเมืองของประเทศในเวทีอภิปรายว่าจะปรับปรุงประชาธิปไตยของประเทศให้ดีขึ้นได้อย่างไร ดูเหมือนว่าการประเมินที่นำโดยรัฐในเนเธอร์แลนด์เรียกได้ว่าใกล้เคียงกับการบรรลุผลความก้าวหน้าครั้งสำคัญในเรื่องนี้ การฆาตกรรมทางการเมืองต่อบุคคลที่มีชื่อเสียงอย่างมาก 2 คน และการปฏิเสธธรรมนูญของประชาคมยุโรปของประชาชน โดยการทำประชามติก่อให้เกิดจิตสำนึกในหมู่ประชาชน และขณะเดียวกันก็เป็นแรงบันดาลใจในการประเมินและทำให้มีการเสนอข่าวและเวทีสาธารณะมากขึ้น ทีมการประเมินส่วนใหญ่ไม่มีทั้งทรัพยากรและจุดยืนสาธารณะของรัฐบาลเนเธอร์แลนด์ หรือ “ผลประโยชน์” ของสถานการณ์เฉพาะที่จะทำให้การประเมินมีความเด่นชัดและสอดคล้องกัน

[151] ทีมประเมินอื่นๆ ได้ให้ความสำคัญต่อคำถามต่างๆ ในการที่จะทำให้การประเมินสอดคล้องกับชีวิตประจำวันของประชาชนและการที่จะได้รับผลสำเร็จจากเวทีอภิปรายที่กว้างขวาง ทีมในเอเชียใต้และบอสเนียเฮอร์เซโกวินา พยายามที่จะปิดช่องว่างระหว่างการประเมินของผู้ชำนาญการกับประสบการณ์ของประชาชนทั่วไป ดิโน ดิปา จากบอสเนียและเฮอร์เซโกวินา อธิบายถึงอุปสรรคร่วมของการประเมินที่ OSF เผชิญการประเมินของบอสเนียมีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ ประเมินจุดแข็งและจุดอ่อนของประชาธิปไตย พยายามที่จะระบุสิ่งสำคัญอันดับแรกเพื่อการปฏิรูป ประเมินเพื่อกระตุ้นให้เกิดเวทีอภิปรายถึงวิธีการเกี่ยวกับประสิทธิผลของประชาธิปไตยในแง่การปฏิบัติ การประเมินได้รับการยกย่องจากผู้ชำนาญการของชุมชนใน

เรื่องคุณภาพของการประเมิน แต่ดิโน ดิปา กล่าวถึงวัตถุประสงค์ข้อที่ สาม ว่าประสบผลสำเร็จเพียงบางส่วน กล่าวคือ :

“ การประเมินที่มีความซับซ้อนและกว้างๆ ไม่ก่อให้เกิดความดึงดูดต่อสาธารณะเท่าไหร่นัก เป็นที่รับรู้ว่าความรู้เรื่องประชาธิปไตยเป็นสิ่งที่ได้รับมอบมา และเป็นนามธรรมมากเกินไป และสิ่งที่คนส่วนใหญ่ในวงกว้างห่วงกังวลเฉพาะหน้า มักจะไม่สอดคล้องกับประชาธิปไตย ประชาชนจะคำนึงถึงเรื่องเศรษฐกิจของตัวเอง การว่างงาน เงินเดือนที่ต่ำ ซึ่งสิ่งที่ท้าทายสำคัญคือทำให้เขารู้ว่าปัญหาที่เขากังวลเชื่อมโยงกับประชาธิปไตยอย่างไร หรือเกี่ยวกับการขาดวัฒนธรรมการเมืองหรือจารีตของประชาธิปไตยในประเทศ”

“ในความเห็นของเขา กระบวนการประเมินควรจะเอาใจใส่อย่างลึกซึ้งกับความกังวลใจและประสบการณ์ของประชาชนธรรมดาถ้าต้องมีการพัฒนาที่แท้จริงในการถกเถียงกันเกี่ยวกับคุณภาพประชาธิปไตยของประเทศ ซึ่งในการประเมินทุกขั้นตอน OSF ได้ให้ผู้ชำนาญการการประเมินในบอสเนีย เฮอร์เซโกวินา เข้ามาเกี่ยวข้อง ซึ่งทำให้ประเด็นซับซ้อนมากขึ้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ แต่สำหรับ ดิโน ดิปา สิ่งนี้ทำให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับหลักการของ “ความเป็นเจ้าของพื้นที่”

“ความเชื่อเกี่ยวกับความเป็นเจ้าของพื้นที่ถูกมองว่ามีความสัมพันธ์กับความเป็นพลเมืองได้อย่างไร เรามีความเป็นพลเมืองอย่างแท้จริงในระดับใด ในบริบทของการประเมินนี้ มันมีความหมายแตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง พลเมืองธรรมดาให้ความร่วมมือกับการประเมินทั้งหมดในระดับใด เราเรียนรู้อะไรจากประชาชน ประชาชนมองว่าประชาธิปไตยทำหน้าที่ในบอสเนีย เฮอร์เซโกวินาได้อย่างไร เพราะว่าการวิเคราะห์ส่วนใหญ่ของการประเมินนี้มีพื้นฐานมาจากการทำงานของผู้เชี่ยวชาญในหลากหลายด้าน ยกตัวอย่างเช่น มีการเน้นย้ำถึงประเด็นเรื่องการทบทวนผลลัพธ์ที่แตกต่างของการสำรวจความคิดเห็น ซึ่งจัดทำโดยหลากหลายองค์กรและหลากหลายประเด็น แต่ก็ยังไม่มีความพยายามที่จะทำงานอย่างเป็นระบบกับพลเมือง เพื่อเรียนรู้ประสบการณ์และการมองปัญหาจากพวกเขา” สื่อไม่ได้ช่วยในการเติมเต็มช่องว่าง สื่อหลงใหลในตัวเลขและไม่ได้สนใจในการวิเคราะห์ “พวกเขาส่วนใหญ่สนใจในผลการสำรวจของผู้เชี่ยวชาญที่จัดทำโดยแบบสอบถามและแผนภูมิสีสันสวยๆ ที่ใช้ในการเสนอผลการวิจัย”

[152] ในประเทศไอร์แลนด์, TASC ค้นพบว่า รายงานที่มีความหนา 650 หน้า หนาเกินไปและยากแก่การกระตุ้นให้ประชาชนเอาใจใส่กับข้อค้นพบเท่าที่ควร มีการส่งสำเนาไปให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใหม่จำนวน 166 คนในเดือนมิถุนายน ค.ศ. 2007 และส่งให้ข้าราชการและที่อื่นๆ ด้วย แต่ก็กลัวเช่นกันว่ารายงานจะอยู่บนหิ้งตลอดไป อย่างไรก็ตาม TASC เรียนรู้ว่าคนส่วนใหญ่ที่ให้ความสำคัญกับเอกสารดังกล่าวจะมองว่ามันเปรียบเสมือนรางวัลที่มีคุณค่าและมีการส่งเสริมให้รายงานเป็นเสมือนหนังสืออ้างอิงสำหรับนักการเมือง ข้าราชการ นักหนังสือพิมพ์ และภาคประชาสังคม ได้มีการทำแผ่นพับสั้นๆ สำหรับผู้ที่ตื่นตัว ในประเด็นนโยบายสาธารณะ ซึ่งอาจไม่ได้สนใจประชาธิปไตยเท่าใดนัก แต่อาจเป็นผู้ได้รับประโยชน์จากข้อมูล การวิเคราะห์ และความคิดเห็นในรายงานในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับพวกเขา สมาชิกรัฐสภา 166 คน จะมีโอกาสที่ได้รับประโยชน์จากรายงานการประเมินขนาดสั้นอีกทางหนึ่ง

ทีมประเมินได้ให้ความสำคัญต่อคำถามที่ว่าจะทำให้การประเมินสอดคล้องกับชีวิตประจำวันของประชาชนได้อย่างไร และการที่จะได้รับผลสำเร็จจากเวทีสาธารณะ และปิดช่องว่างระหว่างการประเมินของผู้เชี่ยวชาญกับประสบการณ์ของประชาชนส่วนใหญ่

การทำความเข้าใจกับสาธารณชน

[153] การได้รับส่วนแบ่งทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างเท่าเทียมกันเป็นสิ่งสำคัญที่ประชาชนคาดหวังว่าจะได้รับจากประชาธิปไตย แต่สิ่งที่การประเมินของเราให้ความสนใจ คือการประเมินในระดับการวิเคราะห์และภาพรวมมากกว่าการทดลองและระดับปัจเจกบุคคล ปีเตอร์ เดอ โซลซา แนะนำว่าการประเมินประชาธิปไตยสามารถวัด “ค่าเสียโอกาส” ของประสบการณ์ที่พลเมืองได้รับผลประโยชน์จากบริการของรัฐอย่างเต็มที่ ดังที่เขาได้ย้ำในการประชุมเชิงปฏิบัติการว่า

> รัฐประชาธิปไตย เป็นรัฐที่มีพันธสัญญาในการรับรองความเท่าเทียมกันของพลเมืองทุกคน ซึ่งหมายความว่าการดำเนินการทุกอย่างที่จะจัดตั้งสถาบันและนโยบายต้องสอดคล้องกับความต้องการของพลเมืองอย่างเท่าเทียมกัน จะต้องไม่แบ่งแยกหรือให้ประโยชน์แก่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งแต่ต้องตอบสนองความต้องการซึ่งเป็นข้อเรียกร้องที่ถูกทำนองคลองธรรม

> ถึงอย่างไรก็ตาม เรารู้ว่าในทางปฏิบัติ ภาพดังกล่าว เป็นเพียงอุดมคติของรัฐประชาธิปไตย ซึ่งรัฐที่แท้จริงที่เราเผชิญและพบเห็นทุกวันมีความไม่สมดุล บิดเบือนและเบี่ยงเบนไปจากภาพที่ว่านี้ พลเมืองต้องเตรียมค่าใช้จ่ายสำหรับเป็นค่าดำเนินการของรัฐ ในรัฐประชาธิปไตยค่าใช้จ่ายเหล่านั้นควรจะต่ำกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในรัฐที่ไม่เป็นประชาธิปไตย

ถ้าค่าใช้จ่ายเหล่านี้จะต้องถูกวัดพร้อมกันกับแง่มุมอื่นของการดำเนินบทบาทด้านประชาธิปไตย ดังนั้นแล้วการประเมินจะผูกพันกับเรื่องที่มีนัยสำคัญอย่างแท้จริงกับประชาชนโดยทั่วไป และการทำเช่นนั้นจะทำให้ความสำคัญของประชาธิปไตยต่อวิถีชีวิตประจำวันของประชาชนเห็นได้อย่างชัดเจนและมีความเป็นจริงมากขึ้น นอกจากการค้นหาเพื่อที่จะให้ประชาชนมีส่วนร่วมกับการประเมินคุณภาพของประชาธิปไตยของเขาเองแล้ว ผู้ประเมินควรที่จะเข้ามีส่วนร่วมอย่างเต็มที่กับประชาชนถ้าพวกเขาได้รายงานประสบการณ์ของประชาชนว่าประชาธิปไตยได้ให้หรือไม่ให้อะไรกับประชาชนบ้าง ในวิธีการนี้การประเมินประชาธิปไตยต้องรวมและพยายามที่จะนำเอาประสบการณ์ต่างๆ ของประชาชนในระบอบประชาธิปไตยในระดับชีวิตประจำวัน และโดยภาพรวมของการปฏิบัติงาน

[154] ปีเตอร์ เดอ โซลซา จำแนกช่องทางที่พลเมืองต้องเข้าไปเกี่ยวข้องกับรัฐอย่างน้อย 5 ประเภท ดังนี้

(ก) การปกป้องชีวิตและเสรีภาพของพลเมือง ที่ซึ่งประชาชนต้องเข้าไปติดต่อกับหน่วยงานต่างๆ เช่น ตำรวจและกองทัพ

(ข) การแก้ไขการกระทำที่ผิดพลาด ที่ซึ่งประชาชนมักเข้าไปเกี่ยวข้องกับระบบราชการและศาล

(ค) ข้อกำหนดเกี่ยวกับการออกเอกสาร เช่น บัตรประจำตัวผู้มีสิทธิเลือกตั้ง บัตรปันส่วน และอื่นๆ ซึ่งเป็นหลักในการรับรองความเป็นพลเมืองอันจะนำมาซึ่งสิทธิต่างๆ

(ง) ระเบียบข้อบังคับ ซึ่งหน้าที่ของรัฐคือการอนุญาตหรือการห้ามการกระทำของบุคคลหรือกลุ่มบุคคล เช่นการเปลี่ยนแปลงสถานที่อยู่อาศัย การกำหนดเขตพื้นที่ และอื่นๆ เพื่อสาธารณประโยชน์ และ

(จ) ข้อกำหนดเรื่องสวัสดิการและการพัฒนา รวมถึงการให้บริการในเรื่องของสุขภาพ การศึกษา การประปาและไฟฟ้า ที่เป็นสิ่งสำคัญต่อความเป็นอยู่ของประชาชน

เราสามารถที่จะเพิ่มเติมหรือลดบางข้อออกจากรายการนี้ แน่นอนที่ว่าคำถามในการประเมินควรจะนำผู้ประเมินไปสู่การวิเคราะห์เรื่องต่างๆ ทั้งหมดที่เป็นความรับผิดชอบด้านประชาธิปไตยของรัฐ แต่ประเด็นได้ขยายไปไกลกว่านั้นและเป็นการวัด "ค่าใช้จ่าย" สำหรับพลเมืองในประเด็นที่เข้าไปสู่การจัดการกับรัฐในสิ่งที่รัฐสัญญาหรือมีหน้าที่ผูกพันในการที่จะจัดหาให้ แต่จะเกิดอะไรขึ้นเมื่อประชาชนเรียกร้องสิทธิจากรัฐ (เช่น การเรียกร้องเงินชดเชยหรือค่ารักษาพยาบาลในโรงพยาบาลของรัฐ หรือฟ้องร้องตำรวจ) หรือเมื่อรัฐเกี่ยวข้องกับประชาชน (เช่น การสืบสวนหรือจับกุมประชาชนในการก่ออาชญากรรมหรือการก่อการร้าย หรือการเกณฑ์ทหาร ประชาชนควรจะออกค่าใช้จ่ายเอง แทนที่จะเรียกร้องจากรัฐหรือไม่ ยังมีความคับข้องใจอะไรบ้างที่ติดค้างอยู่ ข้าราชการจะเรียกร้องสินบนหรือการบริการสาธารณะจะต้องใช้เวลาอีกยาวนานในการสร้างความชอบธรรมหรือไม่ แม้แต่ในประเทศที่ประชาธิปไตยพัฒนาแล้ว ความคิดในเรื่องการวัดค่าใช้จ่ายในการดำเนินการก็ยังมีความสำคัญอยู่

[155] ปีเตอร์ เดอ โซลซา จึงแนะนำว่าประชาธิปไตยสามารถถูกประเมินให้ลึกซึ้งมากขึ้นโดยการวัดค่าใช้จ่ายของการดำเนินการของพลเมือง ค่าใช้จ่ายของการดำเนินการประเภทต่างๆ ควรรวมกันได้; ดัชนีของค่าใช้จ่ายเหล่านั้นบางครั้งรวมเข้าโดยใช้การรับรู้ของประชาชนในการเรียกร้องความชอบธรรมที่พึงได้ไม่ว่าจะง่ายหรือยาก แนวคิดดังกล่าวควรนำความคับข้องใจที่พลเมืองมีต่อรัฐมาพิจารณาหรือควรถูกพัฒนาให้สามารถนำไปเปรียบเทียบระหว่างรัฐได้ วรรณกรรมเกี่ยวข้องกับ "ค่าใช้จ่ายของการดำเนินการ" ในสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ บางทีทางเลือกสาธารณะควรถูกนำเข้ามาสู่การถกเถียงของเราในเรื่องการวัดประชาธิปไตย ในความเห็นของ ปีเตอร์ เดอ โซลซา ค่าใช้จ่ายของการดำเนินการเป็นการวัดประชาธิปไตยที่ดีกว่าการวัดที่เน้นเรื่องสถาบัน เช่น สิ่งที่ดำเนินการโดย Economist intelligence Unit (EIU) และ Freedom House ทั้งนี้ ปีเตอร์ เดอ โซลซา กล่าวว่า 'การประเมินแบบนี้ไม่มีพื้นที่สำหรับประสบการณ์ของพลเมืองเนื่องจากเป็นเรื่องที่ส่วนใหญ่มาจากการตัดสินของผู้รู้ซึ่งบริสุทธิ์หรือบางครั้งก็สูงส่งเกินไป'

[156] การประยุกต์ใช้นวัตกรรมตามวิธีการประเมินขององค์กร IDEA ในประเทศมองโกเลีย เอเชียใต้และออสเตรเลีย ระหว่างประเทศอื่นๆ ได้เคลื่อนไปในทิศทางที่เป็นการวัดประสบการณ์ประชาธิปไตยเพื่อเพิ่มบทบาทของสถาบันที่เป็นทางการ การตรวจสอบเฉพาะเรื่องเกี่ยวกับประสบการณ์ของผู้อพยพในประเทศออสเตรเลียและกรณีศึกษาเรื่อง “ความจริงที่ยุ่งยาก” เช่น การรักษาค่านิยมเกี่ยวกับชนชั้นวรรณะผ่านการศึกษาขั้นปฐมวัยในอินเดีย (ดำเนินการโดยเป็นส่วนหนึ่งของการประเมินเอเชียใต้) คือตัวอย่างที่น่าสนใจในเรื่องนี้ การดำเนินการดังกล่าวมีผลในการเพิ่มขึ้นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องและความเป็นเจ้าของในการดำเนินการประเมิน และยังทำให้เกิดความสนใจระดับชาติและระดับท้องถิ่นต่อผลการศึกษาและพิสูจน์ว่ามีประโยชน์ในการ ทำให้การถกเถียงเกี่ยวกับการปฏิรูปเกิดขึ้นได้อย่างรวดเร็ว เป็นเรื่องที่หวังว่าวิธีการประเมินจะดำเนินต่อไปเพื่อขยายการมีส่วนร่วมในกระบวนการประชาธิปไตย

บทเรียนที่ชัดเจน

[157] การพิจารณาประสบการณ์การประเมินประชาธิปไตยที่แตกต่างหลากหลายในบทนี้ แสดงให้เห็นบทเรียนที่มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันซึ่งควรจะมีความสำคัญต่อการประเมินประชาธิปไตยในอนาคตทั่วโลก

- ประการแรก เป็นเรื่องสำคัญที่จะต้องตระหนักถึงความหลากหลายของเรื่องราวความเป็นประชาธิปไตยที่เกิดขึ้นจากการประเมินเฉพาะแต่ละพื้นที่ ในขณะที่ยังคงดำเนินการภายใต้กรอบการประเมินประชาธิปไตย
- ประการที่สอง ทีมประเมินจะต้องทำงานอย่างสร้างสรรค์ด้วยทุนที่เพียงพอและมีประสิทธิภาพอยู่บนพื้นฐานของวิธีการที่จะทำให้การประเมินประชาธิปไตยเคลื่อนไปข้างหน้า
- ประการที่สาม ทีมประเมินควรจะต้องพัฒนาระบบสำหรับการประสานการประเมินระดับชาติถึงแม้ว่าความรับผิดชอบที่แตกต่างกันอาจดำเนินการโดยกลุ่มที่หลากหลายของผู้มีส่วนได้เสีย
- ประการที่สี่ การประสานงานไม่ได้หยุดด้วยตัวเองแต่ต้องแปลเป็นภาษาของเจ้าของประเทศ และนำเสนอโดยวิธีการที่ทำให้ความหมายของประชาธิปไตยเข้าถึงผู้ฟังที่มีศักยภาพทุกระดับ

- ประการที่ห้า ข้อความสามารถนำไปออกอากาศผ่านรูปแบบที่หลากหลายในการเผยแพร่ ดังที่ประสบการณ์ในบทนี้ได้แสดงไว้

  เหนือสิ่งอื่นใด ประชาธิปไตยเป็นเรื่องที่ประชาชนเป็นผู้ควบคุม ผู้มีอำนาจตัดสินใจและการตัดสินใจที่มีผลกระทบต่อชีวิตของเขา ด้วยเหตุนี้ การประเมินประชาธิปไตยต้องดึงสาธารณชนเข้ามามีส่วนร่วมและต้องเข้าไปมีส่วนร่วมกับสาธารณะ ในหนทางที่ดึงเอาจินตนาการเพื่อชีวิตที่ดีกว่าและความปรารถนาสำหรับสิ่งที่ประชาธิปไตยที่มีคุณภาพสูงสามารถจัดให้ได้

ส่วนที่ 4

จากการประเมินสู่การปฏิรูป : อิทธิพลต่อกระบวนการทางประชาธิปไตย

จากการประเมินสู่การปฏิรูป : อิทธิพลต่อกระบวนการทางประชาธิปไตย

[158] **ส่วนที่ 1** ของคู่มือนี้ได้นำเสนอวัตถุประสงค์หลักและโครงสร้างของกรอบแนวคิดการประเมินประชาธิปไตย **ส่วนที่ 2** นำเสนอกรอบแนวคิดการประเมินที่สมบูรณ์ พร้อมด้วยคำถามที่ต้องค้นหา สิ่งที่คาดหวัง แหล่งข้อมูลโดยทั่วไป และมาตรฐานวิธีปฏิบัติที่ดีในระดับประเทศ ภูมิภาค และระหว่างประเทศ **ส่วนที่ 3** นำเสนอประสบการณ์อันหลากหลายจากการนำกรอบแนวคิดนี้ไปประยุกต์ใช้ในนานาประเทศที่มีบริบทต่างกัน ซึ่งมีทั้งที่เป็นรัฐขนาดใหญ่และรัฐขนาดเล็ก ทั้งที่เป็นสหพันธรัฐ และรัฐเดี่ยว ทั้งที่มีประชาธิปไตยที่มั่นคงและที่เป็นประชาธิปไตยใหม่ และทั้งที่เป็นสังคมอุตสาหกรรมก้าวหน้าและสังคมด้อยพัฒนา ประสบการณ์ที่แตกต่างเหล่านี้ได้แสดงให้เห็นว่ากรอบแนวคิดนี้สามารถนำไปใช้ได้จริง มีความยืดหยุ่น และนำไปปรับใช้ได้ตามลักษณะเฉพาะภายใต้บริบทของประเทศต่างๆ นอกจากนี้ยังได้ก่อให้เกิดเวทีสาธารณะและการตื่นรู้ของประชาชน โดยได้เปิดโอกาสให้มีการแสดงออกทางความคิดของเสียงส่วนใหญ่และชนชั้นนำ และในหลายกรณีได้มีการระบุลำดับความสำคัญของการปฏิรูปตลอดจนแนวทางในการติดตามความก้าวหน้าของประชาธิปไตย นอกจากนี้ การประเมินยังแสดงให้เห็นด้วยว่า แม้หลายประเทศจะใช้กรอบแนวคิดการประเมินกรอบเดียวกัน แต่ประชาธิปไตยในแต่ละประเทศก็มีประสบการณ์ที่แตกต่างกัน ไม่ว่าจะเป็นในด้านรากฐานและการพัฒนา หรือในด้านการตอบสนองต่อความท้าทายที่ไม่จบสิ้น ประสิทธิผลของกรอบแนวคิดการประเมินตามที่นำเสนอไปในส่วนที่ 3 ถือเป็นบททดสอบที่สำคัญต่อคุณค่าของกรอบแนวคิดการประเมิน

[159] เนื้อหาในส่วนสุดท้ายนี้เป็นส่วนที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อมโยงของกระบวนการประเมิน ผลผลิตจากการประเมิน และการพัฒนาวาระการปฏิรูปประชาธิปไตย การประเมินประชาธิปไตยในประเทศหนึ่งๆ

โดยผู้ประเมินที่เป็นพลเมืองของประเทศมักมีวัตถุประสงค์สำคัญคือการนำมาซึ่งกระบวนการประชาธิปไตย ประสบการณ์เชิงเปรียบเทียบจากการนำกรอบแนวคิดนี้ไปประยุกต์ใช้ แสดงให้เห็นว่ามีความแตกต่างหลากหลายของผู้มีส่วนร่วมในการประเมินประชาธิปไตย และการประเมินมีผลกระทบทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ซึ่งผลกระทบแต่ละระยะมีความเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ที่พัฒนาขึ้นเพื่อการปฏิรูปประชาธิปไตย

[160] หลายปีที่ผ่านมา ผู้มีส่วนร่วมที่หลากหลายในการประเมินประชาธิปไตยนั้น ประกอบด้วยพลเมืองและผู้มีส่วนได้เสียในประเทศทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน รวมถึงผู้มีส่วนได้เสียชาวต่างชาติจากองค์การระหว่างประเทศและองค์กรพัฒนาเอกชน ซึ่งไม่เฉพาะเจาะจงกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ผู้มีส่วนได้เสียจำนวนมากเหล่านี้ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินอย่างจริงจัง ขณะที่ผู้มีส่วนได้เสียอีกส่วนหนึ่งเพียงแต่รับทราบผลการประเมินผ่านทางกิจกรรมสาธารณะ การปราศรัยแถลงผลการให้สัมภาษณ์สื่อมวลชน เอกสารเผยแพร่ต่างๆ และผ่านกระบวนการปรึกษาหารือที่ดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง ผลกระทบในระยะยาวและระยะสั้นนั้นรวมถึงความสำเร็จในขั้นตอนต่างๆ ที่นำไปสู่การจัดเวทีสาธารณะเพื่ออภิปรายหรือโต้เถียงในประเด็นเกี่ยวกับประชาธิปไตย การส่งเสริมการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองทั้งในและนอกหลักสูตรการศึกษา การพัฒนาฉันทามติต่อวาระการปฏิรูปประชาธิปไตย และการส่งอิทธิพลต่อการปฏิรูปและ/หรือตัวแทนการปฏิรูป รวมถึงการประเมินประสิทธิผลของการปฏิรูปต่างๆ

[161] ประเทศต่างๆ ได้บรรลุความสำเร็จอย่างหลากหลายในประเด็นข้างต้นแตกต่างกันไป ซึ่งหนึ่งในตัวอย่างที่ดีที่สุดที่สะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อมโยงระหว่างการประเมินประชาธิปไตยกับการปฏิรูปประชาธิปไตยคือกรณีของประเทศมองโกเลีย รัฐบาลมองโกเลียได้นำเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษข้อที่ 9 ซึ่งกำหนดเป้าหมายที่สนับสนุนสิทธิมนุษยชนทั้งหมดที่ระบุใน “ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน” เพื่อสนับสนุนและยึดมั่นในหลักการและคุณค่าของประชาธิปไตยและเพื่อต่อสู้กับการทุจริตคอร์รัปชั่นมาบังคับใช้ในประเทศมองโกเลียนั้นผู้มีส่วนได้เสียหลักทั้งหมดได้มีส่วนร่วมในการประเมินในหลากหลายมิติ ขณะที่องค์ประกอบสำคัญตามแผนปฏิบัติการแห่งชาติ (National Plan of Action) ได้เริ่มต้นอย่างเป็นรูปธรรมโดยการสนับสนุนจากประชาคมนานาชาติ บริบทการประเมิน

ประชาธิปไตยในมองโกเลียยังแตกต่างจากบริบทในประเทศอื่นๆ ตรงที่การประเมินประชาธิปไตยในประเทศอื่นๆ เป็นเพียงความคิดเห็นหนึ่งท่ามกลางความคิดเห็นที่หลากหลายในเวทีสาธารณะระดับชาติ แต่ในประเทศมองโกเลียนั้นการประเมินประชาธิปไตยเป็นความคิดเห็นเดียวในเวทีสาธารณะระดับชาติ และมีการเปิดโอกาสให้มีการวิพากษ์วิจารณ์อย่างเต็มที่ในทุกรูปแบบเกี่ยวกับลักษณะและคุณภาพของประชาธิปไตยของประเทศมองโกเลีย ซึ่งได้รับความสนใจอย่างกว้างขวางทั้งในและต่างประเทศ

ผู้มีส่วนร่วมที่หลากหลายในการประเมินประชาธิปไตยนั้นประกอบด้วยพลเมืองและผู้มีส่วนได้เสียในประเทศทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน รวมถึงผู้มีส่วนได้เสียชาวต่างชาติจากองค์การระหว่างประเทศและองค์กรพัฒนาเอกชน ซึ่งไม่เฉพาะเจาะจงกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ผู้มีส่วนได้เสียจำนวนมากเหล่านี้ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินอย่างจริงจัง ขณะที่ผู้มีส่วนได้เสียอีกส่วนหนึ่งเพียงแต่รับทราบผลการประเมินผ่านทางกิจกรรมสาธารณะ การปราศรัยแถลงผล การให้สัมภาษณ์สื่อมวลชน เอกสารเผยแพร่ต่าง ๆ และผ่านกระบวนการปรึกษาหารือที่ดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง ผลกระทบในระยะยาวและระยะสั้นนั้นรวมถึงความสำเร็จในขั้นตอนต่าง ๆ ที่นำไปสู่การจัดเวทีสาธารณะเพื่ออภิปรายหรือโต้เถียงในประเด็นเกี่ยวกับประชาธิปไตย การส่งเสริมการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองทั้งในและนอกหลักสูตรการศึกษา การพัฒนาฉันทามติต่อวาระการปฏิรูปประชาธิปไตย และการส่งอิทธิพลต่อการปฏิรูปและ/หรือตัวแทนการปฏิรูป รวมถึงการประเมินประสิทธิผลของการปฏิรูปต่าง ๆ

[162] เช่นเดียวกับประเทศมองโกเลีย การประเมินในประเทศเนเธอร์แลนด์ก็เป็นการริเริ่มโดยรัฐบาลเช่นกัน รายงานผลการประเมินได้รับการเผยแพร่โดยใช้กลยุทธ์ที่หลากหลาย เพื่อให้สามารถเข้าถึงประชาชนได้อย่างกว้างขวางเท่าที่จะเป็นไปได้ รายงานดังกล่าวถูกส่งไปยังองค์กรพัฒนาเอกชน 250 แห่ง หน่วยงานของรัฐ สื่อมวลชน และสมเด็จพระราชินี ซึ่งในพระราชดำรัสวันคริสต์มาส พระองค์ทรงมีพระราชดำรัสถึงหัวข้อหนึ่งในแปดหัวข้อของรายงานฉบับนี้ นอกจากนี้ ยังมีเวทีสาธารณะที่ถกเถียงกันในประเด็นทั้งแปดหัวข้อ รวมถึงประเด็นเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น โครงสร้างการปกครอง สื่อ และความเป็นพลเมือง การสัมมนาใหญ่ครั้งสุดท้ายเป็นการนำเสนอโครงร่างแผนและขั้นตอนการพัฒนาประเทศโดยรัฐมนตรีหลายท่าน

รัฐบาลใหม่ของเนเธอร์แลนด์ (ในปี ค.ศ. 2007) เริ่มการปฏิรูปใน 3 เรื่องใหญ่ ๆ ตามผลการประเมิน เนื้อหาการปฏิรูปได้แก่ ‘ ธรรมนูญสำหรับความเป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบ’ การแก้ไขรัฐธรรมนูญบางมาตรา และการสัญญาว่าจะลดความซับซ้อนของกระบวนการในการปกครองลง

[163] จากตัวอย่างเหล่านี้ ส่วนที่ 4 ของคู่มือเล่มนี้จึงได้เสนอการพิจารณาการประเมินประชาธิปไตยในฐานะเครื่องมือที่ทรงประสิทธิภาพในการสื่อสารประสบการณ์เกี่ยวกับประชาธิปไตยที่หล่อหลอมขึ้นจากกระบวนการฉันทามติของประเทศ เรื่องราวนี้ควรได้รับการสื่อสารไปสู่ผู้รับสาร (หรือประชาชน) ที่หลากหลายและกว้างขวางให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ และควรนำไปสู่การจัดทำโครงร่างแผนการปฏิรูปประชาธิปไตยบนพื้นฐานของผลการประเมินประชาธิปไตยและวาระการปฏิรูปที่ประชาชนเป็นเจ้าของ ประสบการณ์การนำกรอบแนวคิดการประเมินประชาธิปไตยไปประยุกต์ใช้แสดงให้เห็นว่าคณะผู้ประเมินไม่เพียงแต่ประเมินตามคำถามที่ต้องค้นหา แต่ยังใช้เครื่องมือนี้เป็นประโยชน์ในการฉายภาพสะท้อนประชาธิปไตยในประเทศของตนด้วย ขณะที่ผู้ประเมินและผู้มีส่วนได้เสียในประเทศให้ข้อมูลเชิงประจักษ์ในการตอบคำถามก็ได้สะท้อนผลสำเร็จและจุดบกพร่องของกระบวนการประชาธิปไตยในช่วงเวลานั้นๆ รวมถึงได้ระบุอุปสรรคของการปฏิรูปประชาธิปไตยที่อาจมีอยู่ด้วย การประเมินประชาธิปไตยจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการสะท้อนผลสำเร็จของกระบวนการประชาธิปไตย ตลอดจนการเผยให้เห็นช่องว่างที่สำคัญของประสบการณ์ประชาธิปไตยและอุปสรรคที่จำเป็นต้องให้ความสนใจผ่านเค้าโครงแผนการปฏิรูปที่จะขับเคลื่อนวาระประชาธิปไตยไปข้างหน้า

คณะผู้ประเมินไม่เพียงแต่ประเมินตามคำถามที่ต้องค้นหา แต่ยังได้ใช้เครื่องมือนี้เป็นประโยชน์ในการฉายภาพสะท้อนประชาธิปไตยในประเทศของตนด้วย ขณะที่ผู้ประเมินและผู้มีส่วนได้เสียในประเทศให้ข้อมูลเชิงประจักษ์ในการตอบคำถามก็ได้สะท้อนผลสำเร็จและจุดบกพร่องของกระบวนการประชาธิปไตยในช่วงเวลานั้น ๆ รวมถึงได้ระบุอุปสรรคของการปฏิรูปประชาธิปไตยที่อาจมีอยู่ด้วย การประเมินประชาธิปไตยจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการสะท้อนผลสำเร็จของกระบวนการประชาธิปไตย ตลอดจนการเผยให้เห็นช่องว่างที่สำคัญในประสบการณ์ประชาธิปไตยและอุปสรรคที่จำเป็นต้องให้ความสนใจผ่านเค้าโครงแผนการปฏิรูปที่จะขับเคลื่อนวาระประชาธิปไตยไปข้างหน้า

ผลสำเร็จและความท้าทาย

[164] ชุดการศึกษานำร่อง ชุดแรกในประเทศบังคลาเทศ เอลซัลวาดอร์ อิตาลี เคนย่า มาลาวี นิวซีแลนด์ เปรู และเกาหลีใต้ ได้ให้บทเรียนสำคัญของการนำกรอบแนวคิดการประเมินไปประยุกต์ใช้กับประเทศต่าง ๆ ทั้งประเทศที่มีประชาธิปไตยมั่นคง ประชาธิปไตยใหม่และประชาธิปไตยที่ได้รับการฟื้นฟู รวมทั้งการหาข้อสรุปร่วมจากการเปรียบเทียบประสบการณ์การประเมินของประเทศต่าง ๆ การศึกษาชุดแรกนี้แสดงให้เห็นว่ามีผลสำเร็จของกระบวนการประชาธิปไตยที่น่าสนใจจำนวนหนึ่งสามารถบรรลุผลได้ตั้งแต่ช่วงเวลาการเปลี่ยนผ่านและการรวมประเทศเป็นหนึ่งเดียว และผลสำเร็จเช่นเดียวกันนี้ก็ปรากฏชัดเจนในการประเมินประชาธิปไตยในประเทศต่าง ๆ ดังรายละเอียดที่นำเสนอในส่วนที่ 3 การประเมินในประเทศต่าง ๆ เหล่านี้ได้แสดงให้เห็นว่า เป็นสิ่งที่ค่อนข้างง่ายที่จะ :

- มีรัฐธรรมนูญที่มีบทบัญญัติว่าด้วยสิทธิขั้นพื้นฐานของพลเมืองซึ่งผ่านการเห็นพ้องต้องกันอย่างกว้างขวาง
- ก่อตั้งสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน และ/หรือสำนักงานอัยการ
- จัดให้มีการเลือกตั้งเสรี และการเลือกตั้งทั่วไป
- สนับสนุนการฟื้นฟูการปกครองส่วนท้องถิ่น
- รับรองการคุ้มครองเสรีภาพขั้นพื้นฐาน เช่น การจัดตั้งสมาคม สำนักพิมพ์ การแสดงความคิดเห็น และการรวมกลุ่ม

แต่มีความยุ่งยากมากกว่าที่จะทำให้เกิด :

- การมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงของผู้หญิงและคนกลุ่มน้อย

- การเข้าถึงความยุติธรรมอย่างเท่าเทียมและการคุ้มครองสิทธิขั้นพื้นฐาน
- การมีประชาธิปไตยภายในพรรคอย่างแท้จริง
- การควบคุมการใช้อำนาจของฝ่ายบริหาร
- การลดลงของอิทธิพลและการแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตนในพื้นที่สาธารณะ
- บทบาทที่สำคัญของพรรคฝ่ายค้าน

ซึ่งประเด็นต่างๆ เหล่านี้ยังคงอยู่ในสถานะที่มีความเสี่ยง

[165] ประเด็นต่างๆ ข้างต้นนี้ยังไม่ใช่อุปสรรคทั้งหมดที่ประเทศต่างๆ ได้เผชิญ (โปรดดูรายละเอียดในตาราง 4.1) ช่องว่างสำคัญระหว่างความสำเร็จในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับรัฐธรรมนูญและที่เกี่ยวข้องกับสถาบัน กับปัญหาเรื้อรังที่กัดกร่อนคุณภาพประชาธิปไตยนั้นสอดรับกับเสียงวิจารณ์ของประชาชนและการวิเคราะห์ความไม่ประสบความสำเร็จของประชาธิปไตยของประเทศต่างๆ ที่ได้ทำการประเมินประชาธิปไตยตามกรอบแนวคิดของคู่มือนี้ (ดูตัวอย่างใน Diamond 1999, Zakaria 2003, O'Donnell et al. 2004; Carothers 2007a)

[166] เสียงวิจารณ์ของประชาชนดังกล่าววิพากษ์ประเด็นสำคัญสองประเด็น (ก) การให้ความสำคัญกับการเลือกตั้งมากเกินไป (ความเข้าใจที่ผิดเกี่ยวกับการเลือกตั้ง) โดยไม่ได้พิจารณามิติที่สำคัญด้านอื่นๆ ของประชาธิปไตย และ (ข) ตรรกะที่ผิดเกี่ยวกับลำดับกระบวนการประชาธิปไตย (ดู Rustow 1970; Carothers 2007a) ขณะที่การเลือกตั้งมีความสำคัญและได้บรรจุอยู่ในกรอบแนวคิดการประเมินประชาธิปไตยนั้น มิติด้านอื่นๆ ในกรอบแนวคิดได้แสดงให้เห็นว่าการเลือกตั้งเป็นเพียงองค์ประกอบหนึ่งของประสบการณ์ของการเป็นประชาธิปไตย โดยประเด็นเกี่ยวกับสิทธิตามกฎหมาย ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน สื่อ และพรรคการเมืองต้องดำรงอยู่คู่ขนานไปกับการจัดให้มีการเลือกตั้งอย่างสม่ำเสมอ แนวคิดลำดับกระบวนการประชาธิปไตยมองการพัฒนาประชาธิปไตยเป็นชุดขั้นตอนที่จำเป็น ซึ่งในขั้นตอนดังกล่าว รัฐและหลักนิติธรรมต้องมีความมั่นคงเสียก่อนจึงจะสามารถรับเอาประชาธิปไตยมาใช้ได้อย่างสมบูรณ์ บทวิจารณ์ต่อแนวคิดลำดับกระบวนการประชาธิปไตยนี้ (Carothers 2007a, 2007b ; และ Fukuyama 2007, Mansfield and Snyder 2007, Berman 2007) โต้แย้งว่านักประชาธิปไตยที่อยู่ในประเทศของตน

เป็นกลุ่มบุคคลที่เหมาะสมที่สุดในการนำมาซึ่งการปฏิรูปประชาธิปไตย และความพยายามของพวกเขาในการนำมาซึ่งการปฏิรูปประชาธิปไตยมักจะตามมาด้วยการแทรกแซงจากประชาคมนานาชาติ ซึ่งอำนาจการแทรกแซงจากภายนอกในการส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยไม่ควรถูกตีค่าสูงเกินจริง

[167] มุมมองนี้สอดคล้องกับบทเรียนที่ได้รับจากการประยุกต์ใช้กรอบแนวคิดการประเมินนี้ในประเทศต่างๆ ทั่วโลก ทั้งประเทศที่มีประชาธิปไตยมั่นคง ประเทศประชาธิปไตยใหม่และประชาธิปไตยที่ได้รับการฟื้นฟู นักประชาธิปไตยรุ่นใหม่ของประเทศมองโกเลียได้ผลักดันระบบการเลือกตั้งที่มีการแข่งขันสูงซึ่งในระบบดังกล่าวการหมุนเวียนของอำนาจจะเกิดขึ้นอย่างแท้จริง และผู้มีส่วนได้เสียหลักๆ ทั้งหมดได้เข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิรูปรัฐและสร้างความเข้มแข็งให้แก่หลักนิติธรรม ในประเทศเนเธอร์แลนด์ การปฏิเสธของมวลชนต่อธรรมนูญยุโรปและการลอบสังหารทางการเมืองสองครั้งซึ่งนำมาสู่การประเมินนั้นได้แสดงให้เห็นถึงความจำเป็นในการทบทวนประเด็นเรื่องความเป็นพลเมืองของชาวเนเธอร์แลนด์และความสลับซับซ้อนของรัฐบาลในการเป็นตัวแทนสะท้อนความต้องการประชาธิปไตยของประชาชน ส่วนในภูมิภาคเอเชียใต้ โครงการศึกษาสถานะประชาธิปไตย พยายามค้นหาความเป็นประชาธิปไตยภายใต้บริบทของภูมิภาคดังกล่าวเพื่อที่จะศึกษาว่าชาวเอเชียใต้คิดอย่างไรกับประชาธิปไตยและพวกเขาได้นำแก่นแท้ของประชาธิปไตยมาปรับใช้ให้เหมาะสมอย่างไร โครงการนี้แสดงให้เห็นว่า การวางเงื่อนไขที่เป็นประชาธิปไตย (Karl 1990) ไม่มีความจำเป็นสำหรับการสถาปนาประชาธิปไตยในภูมิภาคนี้ และประชาธิปไตยยังไม่สามารถตอบคำถามเรื่องความยากจนได้

[168] ตัวอย่างเหล่านี้ชี้ให้เห็นว่ากรอบแนวคิดการประเมินนี้ นอกจากจะสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริงกับบริบทที่หลากหลายของประเทศต่างๆ แล้ว ยังมีประโยชน์ในการจัดทำโครงร่างแผนการที่เป็นรูปธรรมในการปฏิรูปประชาธิปไตย โดยที่ความสำเร็จของการปฏิรูปนั้นขึ้นอยู่กับกลุ่มบุคคลที่เป็นตัวแทนการประเมินและความสามารถของพวกเขาในการทำให้ผู้มีส่วนได้เสียหลักที่สามารถช่วยผลักดันกระบวนการปฏิรูปมีความรู้สึกเป็นเจ้าของการประเมิน ตามกรอบแนวคิดการประเมินนี้และทิศทางการพัฒนาขององค์กร IDEA ที่มองว่าประชาธิปไตยเป็นกระบวนการที่พัฒนาช้าๆ อย่างต่อเนื่อง

ประชาธิปไตยจึงไม่ใช่สิ่งที่เป็นขาวหรือดำ (all or nothing affair) โดยที่คุณลักษณะบางด้านอาจได้รับการพัฒนาให้ดีขึ้นกว่าคุณลักษณะด้านอื่นๆ และการประเมินคุณภาพประชาธิปไตยนั้นต้องการแนวคิดหลากหลายมิติ (multidimensional approach) ที่สามารถตอบสนองต่อประเด็นเล็กประเด็นน้อยและประเด็นเฉพาะเจาะจงต่างๆ ได้ นอกจากนั้น กรอบแนวคิดการประเมินนี้ยังสามารถช่วยอธิบายถึงช่องว่างระหว่างความสำเร็จกับความท้าทายที่มีอยู่ได้ดี ซึ่งสามารถนำไปสู่การกำหนดวาระการปฏิรูปประชาธิปไตยต่อไป

กรอบแนวคิดการประเมินประชาธิปไตยนี้ นอกจากจะสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริงกับบริบทที่หลากหลายของประเทศต่าง ๆ แล้ว ยังมีประโยชน์ในการจัดทำโครงร่างแผนการที่เป็นรูปธรรมในการปฏิรูปประชาธิปไตย กรอบแนวคิดการประเมินนี้ยังสามารถช่วยอธิบายถึงช่องว่างระหว่างความสำเร็จกับความท้าทายที่มีอยู่ได้ดี ซึ่งสามารถนำไปสู่การกำหนดวาระการปฏิรูปประชาธิปไตยต่อไป

บริบท อิทธิพล ผู้มีส่วนร่วม และผลผลิต

[169] อย่างไรก็ดี ความเป็นไปได้ในการริเริ่ม การดำเนินการจนสำเร็จ และการทำให้การปฏิรูปประชาธิปไตยมีความยั่งยืน นับเป็นส่วนหนึ่งของหลักการที่สำคัญกว่าอีก 4 ประการ ซึ่งจำเป็นต้องนำมาพิจารณาด้วย ได้แก่

- บริบทในการประเมิน
- รูปแบบของอิทธิพลที่สามารถเกิดขึ้นได้จากการประเมิน
- ผู้มีส่วนร่วมที่เป็นกลุ่มเป้าหมายของการประเมิน
- รูปแบบของผลการประเมิน

ไม่ว่าปัจจัยใดปัจจัยหนึ่งหรือหลายปัจจัยรวมกันก็สามารถส่งผลกระทบต่อการปฏิรูปประชาธิปไตยได้ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว

บริบทในการประเมิน

[170] จากประสบการณ์การประเมินในประเทศต่างๆ บริบทในการประเมินมีความแตกต่างหลากหลายไปตามหน่วยงานหลักของการประเมิน (รัฐบาล ภาคประชาสังคม หรือสถาบันการศึกษา) ความเปิดกว้างของกระบวนการทางการเมืองในการปฏิรูป และความคิดเห็นที่การประเมินมีต่อสาธารณะและวาทกรรมทางการเมืองของประชาชน

ความแตกต่างในลักษณะเฉพาะด้านเนื้อหาของการประเมินแต่ละครั้งนั้นจะส่งผลกระทบ (และได้มีผลกระทบแล้ว) ต่อระดับความเป็นไปได้ในการปฏิรูปประชาธิปไตยและต่อลักษณะของการประเมินโดยตัวมันเอง การสนับสนุนการประเมินของรัฐบาลเพิ่มความชอบธรรมอย่างเป็นทางการให้แก่การดำเนินการ แต่อาจส่งผลกระทบต่อความเป็นอิสระและความเที่ยงตรงของผลการประเมิน ความเปิดกว้างในการปฏิรูปหมายความว่าแผนการหรือข้อเสนอในการจัดการประเมินจะได้รับการตอบรับดีกว่าและกระบวนการปฏิรูปสามารถเริ่มต้น ดำเนินการ และดำรงอยู่ต่อไปได้ง่ายขึ้น ในทำนองเดียวกัน หากการประเมินประชาธิปไตยได้รับความสนใจอย่างดียิ่งในการอภิปรายสาธารณะเกี่ยวกับสถานะประชาธิปไตยและความต้องการการปฏิรูปแล้ว ก็จะนำไปสู่วาระการปฏิรูปได้ทันทีขึ้นอยู่กับผลลัพธ์ของการประเมิน

หน่วยงานหลักของการประเมิน

[171] ตัวแบบแรกของการประเมินประชาธิปไตยมีพื้นฐานจากประสบการณ์ขององค์กรตรวจสอบความเป็นประชาธิปไตย ในสหราชอาณาจักร ผลการวิจัยได้รับการตีพิมพ์เป็นหนังสือจำนวนสามชุด ซึ่งดำเนินการโดยศูนย์สิทธิมนุษยชนแห่งมหาวิทยาลัยเอสเซ็กส์ โดยมีผลผลิตเพิ่มเติมที่สำคัญจากนักวิชาการจากมหาวิทยาลัยอื่นๆ ในสหราชอาณาจักร อาทิ มหาวิทยาลัยคอลเลจลอนดอน มหาวิทยาลัยออกซฟอร์ด และวิทยาลัยเศรษฐศาสตร์และรัฐศาสตร์แห่งลอนดอน ตัวแบบนี้ถูกใช้ในการศึกษานำร่องใน 8 ประเทศแรก ซึ่งดำเนินการโดยความร่วมมือของ องค์กร IDEA กับสถาบันวิชาการหนึ่งแห่งในแต่ละประเทศ โดยมีนักวิชาการจากมหาวิทยาลัยลีดส์ เป็นผู้จัดทำการศึกษาเบื้องต้น องค์กรตรวจสอบความเป็นประชาธิปไตยในประเทศออสเตรเลีย และองค์กรประเมินประชาธิปไตยในประเทศฟิลิปปินส์ ซึ่งตั้งอยู่ที่มหาวิทยาลัยแห่งชาติออสเตรเลีย และวิทยาลัยการบริหารรัฐกิจและการเมืองการปกครองแห่งชาติ แห่งมหาวิทยาลัยฟิลิปปินส์ ตามลำดับ ก็ใช้ต้นแบบนี้เช่นกัน กรณีตัวอย่างจากสหราชอาณาจักร ออสเตรเลีย และฟิลิปปินส์นั้นเป็นกิจกรรมที่ดำเนินไปอย่างต่อเนื่องและได้ก่อให้เกิดผลผลิตที่แตกต่างหลากหลาย (ดูด้านล่าง) ในขณะที่ตัวอย่างจากประเทศอื่นๆ ที่ระบุในส่วนที่ 3 จัดทำในรูปแบบโครงการเฉพาะที่มีการติดตามผลกิจกรรม และ/หรือ การริเริ่มการปฏิรูปอย่างเป็นรูปธรรมในระดับที่แตกต่างกันไป

[172] ตามที่ส่วนที่ 3 ได้อธิบายถึงความแตกต่างกันอย่างชัดเจนของผลที่ตามมาภายหลังจากการประเมิน ระหว่างการประเมินที่นำโดยรัฐบาลกับที่นำโดยภาคประชาสังคม ในประเทศมองโกเลียและประเทศเนเธอร์แลนด์ รัฐบาลเป็นตัวแทนหลักในการจัดการประเมิน ในกรณีประเทศมองโกเลีย ภาคประชาสังคม สื่อมวลชน และนักวิชาการมีบทบาทสำคัญกว่าในประเทศเนเธอร์แลนด์ ในมองโกเลีย กลุ่มนักวิชาการเป็นผู้จัดทำการวิจัยเชิงประจักษ์ในการพัฒนาตัวชี้วัดการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย (โดยมีมหาวิทยาลัยเอสเซ็กส์เป็นผู้จัดทำการศึกษาเบื้องต้น) และภาคประชาสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำตัวชี้วัดประชาสังคม (โดยความช่วยเหลือจาก Civicus) การสัมมนาระหว่างประเทศครั้งสำคัญสองครั้งที่จัดในกรุงอูลานบาตอร์มีผู้แทนจากรัฐบาล รัฐสภา และภาคประชาสังคม (ซึ่งรวมถึงผู้แทนจากสื่อมวลชน) ในขณะที่ในประเทศเนเธอร์แลนด์กระทรวงมหาดไทยเป็นผู้รับผิดชอบในการจัดการประเมิน ผลการประเมินได้รับการเผยแพร่และมีการรับฟังความคิดเห็นต่อรายงานผลการประเมินฉบับสมบูรณ์ และมีการรายงานข่าวโดยสื่อมวลชนและมีการแสดงความคิดเห็นจากองค์กรพัฒนาเอกชนและองค์กรประชาสังคม ในทั้งสองกรณี การมีรัฐบาลเป็นหน่วยงานหลักในการจัดการประเมินนั้น นำไปสู่การจัดทำโครงร่างแผนการปฏิรูป แต่วาระการปฏิรูปในกรณีประเทศมองโกเลียเป็นที่ยอมรับมากกว่า แม้ว่ามองโกเลียต้องเผชิญกับความท้าทายมากมายภายหลังจากที่ประเทศปกครองโดยระบอบคอมมิวนิสต์มาเป็นเวลายาวนานก็ตาม

[173] การประเมินประชาธิปไตยในประเทศลัตเวียดำเนินการโดยคณะกรรมการวิเคราะห์ยุทธศาสตร์แห่งประเทศลัตเวีย และมหาวิทยาลัยลัตเวีย คณะกรรมการดังกล่าวจัดตั้งขึ้นในเดือนเมษายน ค.ศ. 2004 ภายใต้การอุปถัมภ์ของประธานาธิบดีและประกอบด้วยนักวิชาการที่มีชื่อเสียงในประเทศลัตเวีย ดังนั้นการประเมินของประเทศลัตเวียจึงเป็นส่วนผสมระหว่างตัวอย่างการประเมินที่นำโดยรัฐบาลของประเทศมองโกเลียและประเทศเนเธอร์แลนด์ข้างต้น ซึ่งการสนับสนุนจากรัฐบาลได้เพิ่มความชอบธรรมให้แก่การประเมินมากยิ่งขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับการประเมินที่ดำเนินการโดยองค์กรภาคประชาสังคม สถาบันวิจัย และสถาบันทางวิชาการต่างๆ

[174] การประเมินในไอร์แลนด์เหนือ ประเทศไอร์แลนด์ เอเชียใต้ และประเทศบอสเนีย เป็นการริเริ่มโดยองค์กรพัฒนาเอกชน การตรวจสอบ

ประชาธิปไตยของประเทศไอร์แลนด์ดำเนินการโดยคณะวิจัยเพื่อการปฏิบัติการด้านการเปลี่ยนแปลงทางสังคม (ไอร์แลนด์) (หรือ TASC) ส่วนโครงการในเอเชียใต้ได้รับการประสานงานโดยศูนย์ศึกษาสังคมที่กำลังพัฒนา (CSDS) ซึ่งเป็นสถาบันวิจัยอิสระด้านสังคมศาสตร์ที่ตั้งอยู่ในกรุงนิวเดลี ขณะที่การประเมินของประเทศบอสเนียได้รับการสนับสนุนโดยที่ประชุมสังคมเปิด (OSF) และดำเนินการโดยคณะนักวิจัยอิสระ ในประเทศเหล่านี้ รายงานผลการประเมินได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ซึ่งต่อมาได้รับความสนใจจากสื่อมวลชนในการนำไปรายงานข่าวและได้รับการตอบสนองจากสาธารณชนในระดับที่แตกต่างกันไป ในประเทศบอสเนีย การประเมินได้นำไปสู่การจัดตั้งเว็บไซต์ที่มีชื่อว่า 'ชีพจรประชาธิปไตย' เพื่อใช้เป็นช่องทางในการเผยแพร่ผลการประเมินและเพิ่มความตระหนักรู้ของสาธารณชนต่อความท้าทายในเรื่องความเป็นประชาธิปไตยที่ยังดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง

[175] นอกจากการระบุหน่วยงานหลักในการประเมินแล้ว ยังมีประเด็นเพิ่มเติมที่เกี่ยวกับ อุดมการณ์หรือความเกี่ยวข้องทางการเมืองของหน่วยงานในการประเมินที่ควรคำนึงถึงโดยเฉพาะอย่างยิ่งในสังคมที่มีความแตกแยกสูง ประเด็นดังกล่าวได้แก่ องค์ประกอบและความเป็นตัวแทนของคณะผู้ประเมิน แน่นอนว่าคณะผู้ประเมินควรเป็นตัวแทนของผู้มีส่วนได้เสียหลักๆ และกลุ่มผลประโยชน์ทั้งหมดอย่างหลากหลายและครอบคลุม ดังที่กล่าวแล้วในส่วนที่ 1 คณะผู้ประเมินที่ประกอบด้วยกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียที่ไม่ครอบคลุม หรือไม่มีความสมดุลหรือมีอคติไปในทางใดทางหนึ่ง สามารถส่งผลกระทบต่อความชอบธรรมของการประเมินและโอกาสในการปฏิรูป การทำให้การปฏิรูปเป็นรูปธรรมนั้นเป็นกระบวนการที่อาศัยเวลา และต้องการความเห็นพ้องอย่างกว้างขวางจากผู้ดำเนินกิจกรรมทางการเมือง รวมทั้งต้องมีการสร้างวัฒนธรรมประชาธิปไตยซึ่งจำเป็นต่อการพัฒนาประชาธิปไตยให้มีความยั่งยืนในประเทศประชาธิปไตยใหม่หรือประชาธิปไตยที่ได้รับการฟื้นฟู และต่อการทำให้ประชาธิปไตยหยั่งรากลึกในประเทศที่มีประชาธิปไตยมั่นคง ตามที่ Juris Rozenvalds เข้าไปสังเกตการณ์หลังการประเมินในลัตเวียดำเนินการเสร็จสิ้น เขาสรุปว่า 'ไม่มีประชาธิปไตยที่ปราศจากนักประชาธิปไตย' แม้ว่านักสังเกตการณ์หลายคนจะตั้งข้อสังเกตไปในทางเดียวกัน แต่ความเห็นดังกล่าวก็ยึดตามความเห็นของ Rustow (1970) ในเรื่อง 'การสร้างนิสัยประชาธิปไตย' ซึ่งอาจต้องใช้เวลาหนึ่งถึงสองชั่วคนในการฝังรากลงไปในวัฒนธรรมทางการเมืองของระบอบประชาธิปไตยใหม่

ความเปิดกว้างของกระบวนการทางการเมือง

[176] ปัจจัยเชิงบริบทลำดับที่สองที่จะส่งผลกระทบต่อระดับที่การประเมินสามารถนำไปสู่การปฏิรูปอย่างเป็นรูปธรรมคือความเปิดกว้างของกระบวนการทางการเมือง จากการประเมิน สาเหตุและช่วงเวลาที่มีความแตกต่างกันมากระหว่างการพัฒนาและวิวัฒนาการทางการเมืองของแต่ละประเทศที่ทำการประเมิน พบว่า สำหรับประเทศที่มีประชาธิปไตยมั่นคงมากกว่า แรงผลักดันในการจัดทำการประเมินนั้นมักจะเกี่ยวข้องกับความไร้ประสิทธิภาพด้านการปกครองในทางใดทางหนึ่ง ความไม่พอใจของประชาชนหรือความกังวลต่อสถานการณ์ทางการเมืองที่เป็นอยู่ หรือเหตุการณ์ที่เป็นชนวน เช่น การเปลี่ยนแปลงสำคัญๆ ในรัฐบาล การเลือกตั้งใหญ่ หรือความวุ่นวายอื่นๆ เหตุการณ์เหล่านี้เป็นโอกาสในการนำมาซึ่งวาระการปฏิรูปประชาธิปไตย และการประเมินหรือ ‘การประมวลสถานการณ์’ ประชาธิปไตยจะเป็นเครื่องมือที่เป็นประโยชน์ต่อการริเริ่มกระบวนการปฏิรูป

[177] ตามที่ส่วนที่ 3 ได้กล่าวแล้ว ในประเทศที่มีประชาธิปไตยมั่นคง 3 ประเทศ เช่น สหราชอาณาจักร ไอร์แลนด์เหนือ ประเทศไอร์แลนด์ และเนเธอร์แลนด์ เหตุการณ์สำคัญต่างๆ ได้นำไปสู่ความต้องการในการประเมินและวิจารณ์คุณภาพประชาธิปไตย ในสหราชอาณาจักร กรอบแนวทางการตรวจสอบประชาธิปไตยได้ร่างขึ้นในช่วงปีหลังๆ ของยุคนายกรัฐมนตรีแทตเชอร์ – ดูรายละเอียดเพิ่มเติมในพลังทางการเมืองและการควบคุมทางประชาธิปไตยในสหราชอาณาจักร (Weir และ Beetham 1998) และ สามเสาหลักแห่งเสรีภาพ (Klug, Starmer และ Weir 1996) – และชัยชนะของพรรคแรงงานในการเลือกตั้งและการปกครอง – ดูรายละเอียดเพิ่มเติมใน ประชาธิปไตยภายใต้การปกครองของโทนี่ แบลร์ (Beetham, Byrne, Ngan และ Weir 2002) – การประเมินประชาธิปไตยของประเทศเนเธอร์แลนด์เป็นการตอบสนองต่อคำถามที่เพิ่มขึ้นเกี่ยวกับวัฒนธรรมของชาติตามร่างธรรมนูญยุโรป และเกี่ยวกับประเด็นความเป็นพลเมืองภายหลังคดีฆาตกรรมผู้มีชื่อเสียงสองราย ส่วนในประเทศออสเตรเลีย การตรวจสอบประชาธิปไตยได้ใช้โอกาสการเฉลิมฉลองครบ 100 ปีของประเทศ ในการเริ่มต้นกระบวนการตรวจสอบประชาธิปไตยในออสเตรเลียอย่างต่อเนื่อง สำหรับไอร์แลนด์เหนือและประเทศไอร์แลนด์ กระบวนการสร้างสันติภาพและการเจรจาที่สตอร์มอนท์

ที่ดำเนินมาอย่างต่อเนื่องและทำหน้าที่ในฐานะตัวกระตุ้น (และอุปสรรค) ต่อการประเมินประชาธิปไตยที่ขนานกันไปและเสร็จสิ้นลงในปี ค.ศ. 2007 - ดูรายละเอียดเพิ่มเติมใน พลังเพื่อประชาชนจริง หรือ (Hughes, Clancy, Harris และ Beetham 2007 ; และ Wilford, Wilson และ Claussen 2007)

[178] สำหรับประเทศประชาธิปไตยใหม่ ช่วงเวลาในการเปลี่ยนผ่านจากการปกครองแบบเผด็จการนับเป็นเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ที่สำคัญ และการประเมินหลายครั้งถูกจัดขึ้นเมื่อช่วงเวลาในการเปลี่ยนผ่านนั้นผ่านพ้นไปแล้ว ชาวมองโกเลียได้ใช้ประสบการณ์กระบวนการประชาธิปไตยของพวกเขาตั้งแต่การเปลี่ยนผ่านในต้นทศวรรษ 1990 ควบคู่กับบทบาทประธานการประชุมระหว่างประเทศครั้งที่ 5 ในหมู่ประเทศประชาธิปไตยใหม่และประชาธิปไตยที่ได้รับการฟื้นฟู ชาวฟิลิปปินส์ได้พัฒนากรอบแนวคิดการประเมินของพวกเขาต่อไปเมื่อได้รับทุนสนับสนุน แต่แรงกระตุ้นให้เกิดการประเมินนั้นได้มาจากยุคประธานาธิบดีมาร์กอสและความสับสนวุ่นวายทางการเมืองที่ตามมา สำหรับประเทศลัตเวีย การต่อรองเพื่อเข้าถึงสหภาพยุโรปนำมาซึ่งการปฏิรูปที่หลากหลายที่ควบคุมโดยมาตรการโคเปนเฮเกน และได้สร้างโอกาสในการประเมินประชาธิปไตย สำหรับประเทศบอสเนีย ความสนใจของผู้สนับสนุนทุนระหว่างประเทศในการประเมินความสำเร็จของกระบวนการประชาธิปไตยที่กินเวลาสิบปีภายหลังสงครามเป็นแรงกระตุ้นให้เกิดการประเมินซึ่งมีวัตถุประสงค์หลัก 3 ข้อ (ก) การระบุจุดแข็งและจุดอ่อนของการดำเนินการทางประชาธิปไตยในปัจจุบัน (ข) การลำดับความสำคัญในการปฏิรูป และ (ค) การกระตุ้นให้เกิดเวทีสาธารณะเพื่ออภิปรายเกี่ยวกับประสิทธิภาพการดำเนินการทางประชาธิปไตย การประเมินในเอเชียใต้ผสมผสานประสบการณ์อันยาวนานของประชาธิปไตยในอินเดียเข้ากับประสบการณ์ที่ใหม่กว่าในภูมิภาคเอเชียใต้ ซึ่งที่โดดเด่นที่สุดคือการปฏิเสธการปกครองโดยกษัตริย์และการเรียกร้องประชาธิปไตยของประชาชนในประเทศเนปาล

ความเปิดกว้างในการปฏิรูปหมายความว่าแผนการหรือข้อเสนอในการจัดการประเมินจะได้รับการตอบรับดีกว่าและกระบวนการปฏิรูปสามารถเริ่มต้น ดำเนินการ และดำรงอยู่ต่อไปได้ง่ายขึ้น

พื้นที่สาธารณะ

[179] ปัจจัยเชิงบริบทลำดับถัดมาที่ส่งผลกระทบต่อความเป็นไปได้ที่การประเมินจะนำไปสู่การปฏิรูป มีความเกี่ยวข้องกับการทำให้ผลจากการประเมินประชาธิปไตยปรากฏแก่สาธารณะ ในประเทศอุตสาหกรรมก้าวหน้ามีพื้นที่สาธารณะหลายรูปแบบ – กลุ่มทางสังคมจำนวนหนึ่งผู้มีส่วนได้เสียที่หลากหลาย ฐานการสนับสนุนทางการเมือง และองค์กรภาคประชาสังคม รวมถึงหนังสือพิมพ์ สถานีโทรทัศน์และสถานีวิทยุ การแผ่ขยายอิทธิพลของอินเตอร์เน็ต ข้อคิดเห็นของนักวิชาการ และกิจกรรมและสื่อที่โน้มน้าวทัศนคติในรูปแบบต่างๆ ในทางตรงกันข้ามประเทศประชาธิปไตยใหม่ในระบบเศรษฐกิจที่อยู่ระหว่างการเปลี่ยนผ่านหรือประเทศด้อยพัฒนามีแนวโน้มที่จะมีสื่อน้อยหรือมีการผูกขาดทางสื่อ มีนักวิชาการผู้เชี่ยวชาญน้อยกว่า มีองค์กรภาคประชาสังคมที่ตื่นตัวหรือพัฒนาน้อยกว่า และในหลายกรณีมีพื้นที่ของอำนาจทางการเมืองน้อย และมีเครือข่ายระบบอุปถัมภ์จำนวนมาก ซึ่งไม่ว่ารูปแบบใดรูปแบบหนึ่งหรือทั้งหมดนี้รวมกันก็สามารถลดระดับความเป็นไปได้ที่การประเมินประชาธิปไตยจะนำไปสู่การปฏิรูป ดังนั้น การสะท้อนผลที่ได้จากการประเมินอาจจะเป็นบทบาทร่วมกันของหน่วยการประเมินหลักและพื้นที่สาธารณะซึ่งมีการประเมินอยู่

[180] ดังนั้น การรวมองค์ประกอบดังกล่าว ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนสำหรับประเทศใดๆ ก็ตามที่กำลังพิจารณาเรื่องการประเมินประชาธิปไตย ในทางหนึ่งการประเมินที่ริเริ่มโดยรัฐบาลอาจจะสะท้อนความเห็นที่เป็นทางการมากกว่า แต่รัฐบาลต้องระมัดระวังเพื่อให้แน่ใจว่าการประเมินนั้นดำเนินการโดยมีองค์ประกอบของความเป็นตัวแทน ความสมเหตุสมผล และมีความชอบธรรมโดยมีความเป็นตัวแทนของผู้มีส่วนได้เสียหลักอย่างครอบคลุม ในอีกทางหนึ่งการประเมินที่ริเริ่มโดยสังคมหรือนักวิชาการได้บรรลุถึงการปกครองตัวเองที่ชัดเจน ความเป็นอิสระ และความเที่ยงตรง แต่อาจต้องมีการแข่งขันเพื่อควบคุมพื้นที่สาธารณะในการสื่อสารกิจกรรมของพวกเขา และจะต้องได้รับความเห็นพ้องจากรัฐบาลในการนำมาซึ่งกระบวนการปฏิรูปด้วย ในประเทศมองโกเลีย การประเมินที่ริเริ่มโดยรัฐบาลครอบคลุมพื้นที่สาธารณะแทบทั้งหมด และเป็นความคิดเห็นหลักในการปฏิรูปประชาธิปไตย ในขณะที่ในประเทศเนเธอร์แลนด์ กระทรวงมหาดไทยจำเป็นต้องขับเคลื่อนผ่านสื่อแห่งชาติ และจัดให้มีเวทีสาธารณะให้

เป็นพื้นที่ในการแสดงความคิดเห็นต่อข้อค้นพบจากการประเมิน การประเมินในประเทศที่อยู่ระหว่างการเปลี่ยนผ่านหรือประเทศด้อยพัฒนา อาจจำเป็นต้องขอความเห็นจากต่างชาติเพื่อให้ได้รับความคิดเห็นที่ถูกต้องจากภายนอก สำหรับการปฏิรูปประชาธิปไตย ซึ่งจะนำไปสู่คำถามเกี่ยวกับประเภทของผู้เกี่ยวข้องสำหรับการประเมินที่จะดำเนินการได้กว้างขวางยิ่งขึ้น

ประเภทของผู้เกี่ยวข้อง ผลผลิต และผลกระทบ

[181] ตามที่การอภิปรายนี้ได้ระบุไว้ มีผู้เกี่ยวข้องที่มีศักยภาพสำหรับในการประเมินประชาธิปไตยจำนวนมาก ซึ่งจำเป็นต้องมีความแตกต่างกันไปตามวัตถุประสงค์ของการประเมิน เงื่อนไขในการจัดทำการประเมิน ตัวแทนการประเมินที่จัดให้มีการประเมิน และลักษณะของเงื่อนไขทางการเมืองที่มีอยู่ในช่วงเวลาที่การประเมินเสร็จสิ้น ผู้เกี่ยวข้องเหล่านี้รวมถึงผู้มีส่วนได้เสียในประเทศที่อยู่ในคณะรัฐบาลและแวดวงการเมือง ภาคประชาสังคม และภาคเศรษฐกิจ อย่างไรก็ดี อาจรวมถึงผู้เกี่ยวข้องที่อยู่ภายนอกประเทศ ซึ่งรวมถึงประเทศอื่นๆ ที่ประสงค์จะจัดให้มีการประเมินและองค์กรผู้สนับสนุนทุนระหว่างประเทศที่กำลังให้ความสำคัญเพิ่มขึ้นกับความเชื่อมโยงระหว่างคุณภาพของการปกครอง การเติบโตทางเศรษฐกิจ และการลดความยากจน ส่วนที่ 3 ได้แสดงให้เห็นถึงประสบการณ์การประเมินในประเทศต่างๆ มีผลผลิตสำคัญที่หลากหลาย ได้แก่ รายงานฉบับเต็ม การประชุมและการอภิปรายระดับชาติ กิจกรรมของสื่อ รายงานฉบับย่อว่าด้วยกรอบแนวคิดหรือประเด็นเฉพาะเจาะจงต่างๆ การวิเคราะห์นโยบาย ชุดข้อมูลชุดใหม่พร้อมตัวชี้วัดระดับย่อยและตัวชี้วัดระดับภาพรวม เอกสารในการขับเคลื่อน และข้อเสนอรวมถึงการออกกฎหมายใหม่ เช่น ธรรมนูญสำหรับความเป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบ ในประเทศเนเธอร์แลนด์ และการประกาศเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษข้อที่ 9 ในประเทศมองโกเลีย

ผู้เกี่ยวข้องในการประเมินประชาธิปไตยอาจรวมถึง ผู้มีส่วนได้เสียในประเทศที่อยู่ในคณะรัฐบาล และแวดวงการเมือง ภาคประชาสังคม และภาคเศรษฐกิจ และผู้เกี่ยวข้องที่อยู่ภายนอกประเทศ ซึ่งรวมถึงประเทศอื่น ๆ ที่ประสงค์จะจัดให้มีการประเมิน และองค์กรผู้สนับสนุนทุนระหว่างประเทศ

[182] ผลรวมของวัตถุประสงค์การประเมิน ตัวแทนการประเมิน บริบทการประเมิน ผู้เกี่ยวข้องในการประเมิน และผลผลิตของการประเมินมีความเชื่อมโยงกับผลกระทบที่จะตามมา การประเมินสามารถมีอิทธิพลโดยตรงต่อผู้กำหนดนโยบายและชนชั้นนำทางการเมือง ยกตัวอย่างเช่น ในกรณีประเทศเนเธอร์แลนด์ มองโกเลีย และลัตเวีย และระดับผลกระทบที่น้อยกว่า เช่น ในไอร์แลนด์และสหราชอาณาจักร การประเมินยังสามารถสร้างความเข้มแข็งให้แก่ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง องค์กรพัฒนาเอกชน และองค์กรภาคประชาสังคมให้สามารถเคลื่อนไหวและเพิ่มกระแสกดดันต่อการปฏิรูปประชาธิปไตย การประเมินในหลายประเทศมีผลกระทบทางวัฒนธรรมในระยะยาว ผ่านการสร้างความตระหนักรู้และผ่านระบบการศึกษาในหลักสูตรในระดับมัธยมศึกษาและในระบบมหาวิทยาลัย

การประเมินยังสามารถสร้างความเข้มแข็งให้แก่ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง องค์กรพัฒนาเอกชน และองค์กรภาคประชาสังคมให้สามารถเคลื่อนไหว และเพิ่มกระแสกดดันต่อการปฏิรูปประชาธิปไตย

ประเด็นสำหรับการปฏิรูป

[183] มิติที่แตกต่างในกระบวนการประเมินเหล่านี้ (ตัวแทนการประเมิน บริบทการประเมิน ความเปิดกว้างของกระบวนการทางการเมือง ผู้เกี่ยวข้องในการประเมิน ผลการประเมิน และผลกระทบ) ทำให้เกิดโอกาสที่แตกต่างกันและประเด็นสำหรับการปฏิรูปประชาธิปไตยในด้านต่างๆ เราแบ่งประเด็นเหล่านี้ออกเป็น 3 ประเภท: (ก) การปฏิรูปเชิงสถาบัน (ข) การปฏิรูปบนพื้นฐานทรัพยากร และ (ค) การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมในระยะยาว เป็นเรื่องที่สำคัญที่ว่าประเด็นเหล่านี้ไม่ได้ถูกมองว่าแยกจากกัน แต่กลับเสริมกัน และเป็นการบูรณาการเป็นองค์รวมเพื่อปรับปรุงคุณภาพของประชาธิปไตยในระยะกลางถึงระยะยาวได้ การปฏิรูปที่แนะนำในที่นี้ไม่ใช่ยาครอบจักรวาลที่สามารถเยียวยาความบกพร่องของประชาธิปไตยได้ในทุกบริบททางการเมือง แต่การปฏิรูปเหล่านี้ได้ถูกเชื่อมโยงเข้ากับกรอบแนวคิดการประเมินเพื่อช่วยให้ประเทศต่างๆ ได้มีความตระหนักอย่างสมบูรณ์ในหลักการสองข้อที่เป็นหัวใจของกรอบแนวคิดการประเมินนี้

การปฏิรูปเชิงสถาบัน

[184] เป็นที่ชัดเจนจากการประเมินซึ่งได้มีการดำเนินการไปแล้วว่า การปฏิรูปเชิงสถาบันมีความสำคัญ ในการปรับปรุงคุณภาพประชาธิปไตย การปฏิรูปเหล่านี้อยู่บนพื้นฐานของการเสริมสร้างกลไกด้านความสำนึกรับผิดชอบทั้งในแนวดิ่งและแนวราบเพื่อไม่ให้เกิดการรวมศูนย์อำนาจหรือป้องกันอำนาจและการตัดสินใจที่ดำเนินการโดยปราศจากการตรวจสอบ ท่ามกลางการจัดการเชิงสถาบันที่แตกต่างกัน (เช่น ระบบรัฐเดี่ยวและระบบสหพันธรัฐ ระบบประธานาธิบดีและระบบรัฐสภา และระบบที่อิงสัดส่วนและระบบที่อิงเสียงข้างมาก) ประสบการณ์จากการประเมินได้แสดงให้เห็นว่าเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องดำรงไว้เพื่อรักษาความเป็นอิสระของการเป็นตัวแทนและสำนึกรับผิดชอบ (การประเมินในประเทศเนเธอร์แลนด์ได้นำไปสู่การเรียกร้องให้มีการก่อตั้งคณะกรรมการด้านการปกครองและประชาธิปไตย) การตรวจสอบสถาบันต่างๆ ต้องมีอำนาจอย่างแท้จริงซึ่งสนับสนุนด้วยหน่วยงานทางกฎหมายและรัฐธรรมนูญเพื่อตรวจสอบและควบคุมดูแลการกระทำของรัฐบาลที่ก่อให้เกิดผลกระทบด้านลบต่อสิทธิมนุษยชน ซึ่งรวมถึงสิทธิความเป็นพลเมือง สิทธิทางการเมือง สิทธิทางเศรษฐกิจ สิทธิทางสังคมและวัฒนธรรมด้วย ตัวอย่างเช่น การแก้ปัญหาเชิงสถาบันที่เป็นที่นิยมกัน ประกอบด้วยการก่อตั้งสถาบันสิทธิมนุษยชนระดับชาติ คณะกรรมการการเลือกตั้ง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ และผู้ตรวจการแผ่นดิน รวมถึงอำนาจการตรวจสอบถ่วงดุลของฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายตุลาการที่มีมาอย่างยาวนานในประเทศประชาธิปไตยมั่นคง สำหรับประเทศที่อยู่ระหว่างการเปลี่ยนผ่าน มีความจำเป็นเพิ่มเติมในการปฏิรูปเชิงสถาบันที่จะช่วยต่อสู้กับอำนาจเผด็จการที่สืบทอดมา (ในระดับที่เป็นทางการและทางกฎหมาย และในระดับวัฒนธรรมและการปฏิบัติจริง) ที่เรียกว่า ‘อำนาจที่สงวนไว้’ สำหรับทหาร (เช่น ในประเทศบังคลาเทศ และปากีสถาน) และการใช้อำนาจในภาวะฉุกเฉินที่อยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญ นอกจากนี้ยังควรมีการแก้ปัญหาเชิงสถาบันเพื่อเสริมสร้างการมีส่วนร่วมและการผนวกรวมทุกภาคส่วน ซึ่งรวมถึงชนกลุ่มน้อยและสตรี

การแก้ปัญหาเชิงสถาบันที่เป็นที่นิยมกัน ประกอบด้วย การก่อตั้งสถาบันสิทธิมนุษยชนระดับชาติ คณะกรรมการการเลือกตั้ง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ และผู้ตรวจการแผ่นดิน รวมถึงอำนาจการตรวจสอบถ่วงดุลของฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายตุลาการที่มีมาอย่างยาวนานในประเทศประชาธิปไตยมั่นคง สำหรับประเทศที่อยู่ระหว่างการเปลี่ยนผ่าน มีความจำเป็นเพิ่มเติมในการปฏิรูปเชิงสถาบันที่จะช่วยต่อสู้กับอำนาจเผด็จการที่สืบทอดมา ที่เรียกว่า 'อำนาจที่สงวนไว้' สำหรับทหารและการใช้อำนาจในภาวะฉุกเฉินที่อยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญ นอกจากนี้ยังควรมีการแก้ปัญหาเชิงสถาบันเพื่อเสริมสร้างการมีส่วนร่วมและการผนวกรวมทุกภาคส่วน ซึ่งรวมถึงชนกลุ่มน้อยและสตรี

การปฏิรูปบนฐานทรัพยากร

[185] กรอบแนวคิดนี้รวมการพิจารณาในเรื่องสิทธิทางเศรษฐกิจและทางสังคมควบคู่ไปกับสิทธิความเป็นพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ประสบการณ์จากการประเมินได้แสดงให้เห็นว่าความเท่าเทียมกันทางการเมืองและกฎหมายจะสมบูรณ์ก็ต่อเมื่อมีวิธีการทำให้เกิดความเท่าเทียมกันทางสังคมได้อย่างแท้จริง ความไม่เสมอภาคทางสังคมและเศรษฐกิจได้ทำให้ผู้คนจำนวนมากไม่สามารถเข้าถึงการมีส่วนร่วมในประเด็นสาธารณะของประเทศ การส่งเสริมสิทธิทางเศรษฐกิจและสังคมมักถูกวิจารณ์ว่าเป็นตัวถ่วงที่จะฉุดความสามารถทางการเงินของรัฐ แต่โครงการที่ส่งเสริมการปกป้องสิทธิความเป็นพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ก็ยังคงมีอุปสรรคเหล่านี้อยู่ สิทธิต่างๆ ทั้งหมดนั้นขึ้นอยู่กับรายได้จากภาษีอากรและรายจ่ายของรัฐบาลไม่มากก็น้อย เป็นที่น่าสนใจว่า หนึ่งในผลการวิจัยที่น่าผิดหวังในเอเชียใต้พบว่า มีความคิดเห็นอย่างกว้างขวางในหมู่ประชาชนว่าประชาธิปไตยยังไม่สามารถช่วยลดความยากจนได้ รายงานระบุว่า 'เอเชียใต้จำเป็นต้องมีวิวัฒนาการแนวทางที่เป็นทางเลือกสำหรับคิดเกี่ยวกับการปฏิรูปประชาธิปไตย แนวทางนี้จะตอบสนองต่อคำปฏิญญาของประชาธิปไตยว่า...เอเชียใต้จำเป็นต้องจัดลำดับสิ่งท้าทายของการดูแลเรื่องผลประโยชน์และความปรารถนาของชนกลุ่มน้อย ... ทำให้การเมืองกลับมีชีวิตชีวาอีกครั้งหนึ่ง...[โดยผ่าน] การเปลี่ยนแปลงขนานใหญ่ของสถาบันทางการเมืองและรัฐ (Lokniti 2008: 152-3)

ความเท่าเทียมกันทางการเมืองและกฎหมายจะสมบูรณ์
ก็ต่อเมื่อมีวิธีการทำให้เกิดความเท่าเทียมกันทางสังคมได้อย่างแท้จริง
ความไม่เสมอภาคทางสังคมและเศรษฐกิจได้ทำให้ผู้คนจำนวนมาก
ไม่สามารถเข้าถึงการมีส่วนร่วมในประเด็นสาธารณะของประเทศ

การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมในระยะยาว

[186] จากที่กล่าวข้างต้น ในการที่ประชาธิปไตยจะกลายเป็นวิธีการเดียวของการแข่งขันทางการเมือง (Linz และ Stepan 1996: 5) มีความจำเป็นที่จะต้องมีการปฏิรูปในระยะยาวเพื่อส่งเสริมและสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองที่สนับสนุนความเป็นประชาธิปไตย ประสบการณ์การประเมินของประเทศบอสเนียและลัตเวียสะท้อนแนวคิดนี้ได้อย่างชัดเจน และได้แสดงให้เห็นว่าประเทศประชาธิปไตยใหม่และประชาธิปไตยที่ได้รับการฟื้นฟูกำลังเผชิญกับอุปสรรคที่ยากลำบากกว่าในการพัฒนาตามแนวคิดนี้ เว็บไซต์ชีพจรประชาธิปไตย (The Pulse of Democracy) ก่อตั้งโดยกองทุนสังคมเปิด (OSF) ในประเทศบอสเนีย เพื่อใช้เป็นเครื่องมือร่วมกับการประเมินประชาธิปไตยในการสร้างความตระหนักรู้ต่อการพัฒนาประชาธิปไตยในประเทศ สำหรับประเทศลัตเวีย Juris Rozenvalds มั่นใจว่าการประเมินประชาธิปไตยจะก่อให้เกิดผลกระทบทางวัฒนธรรม และกล่าวว่า ‘ประเทศนี้เป็นประชาธิปไตยเพราะพวกเขามีรายงานที่เป็นการวิพากษ์วิจารณ์ตนเอง...’

[187] ในประเทศบังคลาเทศ หนึ่งในการศึกษานำร่องต้นแบบและการศึกษาวิจัยในเอเชียใต้บางส่วนต้องทำงานต่อสู้กับบริบทการแทรกแซงอย่างต่อเนื่องของทหารในพื้นที่ทางการเมืองโดยได้รับการสนับสนุนจากประชาชน ซึ่งนำความอ่อนแอมาสู่ประชาธิปไตยและหลักการประชาธิปไตย การประเมินในเอเชียใต้ระบุว่า ‘การยืนยันว่าเป็นประชาธิปไตยไม่ได้นำไปสู่การล้มล้างเผด็จการ ดังนั้นการสนับสนุนประชาธิปไตยในเอเชียใต้จึงมีน้อยมาก’ (Lokniti 2008: 12-13)

[188] ในประเทศเนเธอร์แลนด์ รัฐบาลได้พยายามวางกรอบของชุดการประเมินที่มีความเชื่อมโยงกันเพื่อรับรอง สนับสนุน และฟื้นฟูความเป็นประชาธิปไตยหากมีความจำเป็น ร่วมกับผลการอภิปรายในเวทีพลเมือง (Burgerforum) และการประชุมแห่งชาติ (Nationale Coventie) ในวันที่ 5 ตุลาคม ค.ศ. 2006 การประชุมแห่งชาติได้ร่วมกันยกร่างข้อเสนอแนวทางการสร้างระบบการเมืองแห่งชาติที่จะ

สามารถช่วยฟื้นฟูความเชื่อมั่นระหว่างพลเมืองกับระบบการเมืองได้ และยังสามารถใช้เป็นรัฐธรรมนูญแห่งศตวรรษที่ 21 ด้วย ในประเทศออสเตรเลีย ผลการตรวจสอบประชาธิปไตยได้ถูกนำไปใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา Marian Sawer สังเกตเห็นว่า 'นักศึกษาได้รับประสบการณ์ที่ดีจากการประเมินการปฏิบัติงานทางการเมืองในออสเตรเลีย เมื่อเรียนรู้เกี่ยวกับการเมืองของออสเตรเลีย'

มีความจำเป็นที่จะต้องมีการปฏิรูปในระยะยาวเพื่อส่งเสริมและสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองที่สนับสนุนความเป็นประชาธิปไตย การจัดตั้งสถาบันเพื่อการปฏิรูปเป็นกระบวนการระยะยาว ที่มีทั้งการหาข้อตกลงร่วมกันระหว่างผู้เล่นทางการเมือง และการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นประเทศประชาธิปไตยใหม่และประชาธิปไตยที่ได้รับการฟื้นฟูกำลังเผชิญกับอุปสรรคที่ยากลำบากกว่าในการพัฒนาตามแนวคิดนี้

[189] โดยรวมแล้วเป็นที่ประจักษ์ว่า การปฏิรูปเชิงสถาบัน การปฏิรูปบนพื้นฐานทรัพยากร และการปฏิรูปทางวัฒนธรรม ต้องอาศัยการให้ความสำคัญและระยะเวลาที่ต่างกัน และต้องอาศัยผู้ดำเนินกิจกรรมทางการเมืองที่หลากหลายเพื่อสร้างประชาธิปไตยที่มีความครอบคลุม หยั่งรากลึก และมีคุณภาพมากขึ้นในอนาคต คู่มือนี้ได้ชี้ให้เห็นว่าตลอดกระบวนการของการประเมินประชาธิปไตยต้องมีความครอบคลุมทั้งในเชิงเนื้อหาและพื้นที่การประเมิน และต้องมุ่งสู่แนวทางสร้างสรรค์ที่เรียนรู้จากผลสัมฤทธิ์ของกระบวนการประชาธิปไตยที่มีบริบทที่หลากหลายของประเทศต่างๆ และต้องอาศัยแรงสนับสนุนจากพลเมืองทั้งหมดในประเทศ ในการที่การประเมินประชาธิปไตยจะสร้างการมีส่วนร่วมของสังคมทุกระดับ และเสริมความเข้มแข็งให้แก่สถาบันทางการเมืองที่เป็นประชาธิปไตย สังคมประชาธิปไตย และวัฒนธรรมประชาธิปไตยที่สามารถสะท้อนความต้องการของประชาชนได้นั้น การประเมินประชาธิปไตยจะต้องมีความเกี่ยวข้องกับสังคมในทุกระดับชั้น รวมถึงผู้ดำเนินกิจกรรมทางการเมืองระหว่างประเทศด้วย ด้วยแนวทางเช่นนี้ ประชาธิปไตยไม่ใช่การส่งออกหรือการนำเข้า แต่เป็นการสนับสนุนกัน

ตาราง 4.1 ความสำเร็จและความท้าทายจากการศึกษานำร่อง

กรอบแนวคิด	ความสำเร็จ	ความท้าทาย
1. ความเป็นพลเมือง กฎหมาย และสิทธิ		
1.1 ความเป็นคนชาติเดียวกันและความเป็นพลเมือง	สถาบันทางประชาธิปไตยได้รับการก่อตั้ง	- การผนวกรวมทุกส่วนของสังคมอย่างครอบคลุม - การล้มล้างอำนาจเผด็จการที่สืบทอดกันมา
1.2 หลักนิติธรรมและการเข้าถึงความยุติธรรม	การแบ่งแยกอำนาจตุลาการออกจากอำนาจฝ่ายบริหารได้อย่างแท้จริง	- การเข้าถึงความยุติธรรมได้ในทุกกรณี - อาชญากรรมและการคอร์รัปชั่น
1.3 สิทธิของพลเมืองและสิทธิทางการเมือง	- มีกฎหมายว่าด้วยสิทธิพื้นฐานของพลเมือง - มีสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน อัยการ หรือเทียบเท่า	- การลดทอนสิทธิในภาวะฉุกเฉินแห่งชาติ - สาธารณชนขาดความเคารพยำเกรงตำรวจ - สถานกักกันมีสภาพไม่ดี - ความรุนแรงต่อสตรี
1.4 สิทธิทางด้านเศรษฐกิจและสังคม	- รัฐบาลเน้นการพัฒนาทางเศรษฐกิจ - การเปลี่ยนแปลงของประชาคมนานาชาติไปสู่การลดความยากจนและปลดหนี้สิน	- ความสามารถทางการคลังของรัฐในการรับรองสิทธิขั้นพื้นฐานมีจำกัด - ช่องว่างที่เพิ่มขึ้นระหว่างคนรวยกับคนจน - การให้เสรีภาพโดยปราศจากกฎระเบียบรองรับ
2. การเป็นรัฐบาลที่เป็นตัวแทนและมีสำนึกรับผิดชอบ		
2.1 การเลือกตั้งที่เป็นอิสระและเป็นธรรม	- ระบบการเลือกตั้งแบบแข่งขันเสรี - การก่อตั้งคณะกรรมการการเลือกตั้งที่มีความเป็นอิสระ - การจดทะเบียนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ดีขึ้นและครอบคลุมมากขึ้น - ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งของตนเอง	- การข่มขู่บังคับให้ลงคะแนนทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ - ความไม่เสมอภาคในการเข้าถึงสื่อของพรรคการเมืองต่างๆ - จุดอ่อนของระบบเลือกตั้งแบบแบ่งเขต - ผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ไม่เป็นตัวแทนของสังคมอย่างแท้จริง

กรอบแนวคิด	ความสำเร็จ	ความท้าทาย
2.2 บทบาทของพรรคการเมืองในด้านประชาธิปไตย	เสรีภาพในการก่อตั้งพรรค สรรหาสมาชิกและผู้สมัคร และหาเสียง	- ความแตกแยกของความเป็นตัวแทนพรรค - การเมืองระหว่างบุคลากรภายในพรรค - ความจำกัดของประชาธิปไตยภายในพรรค - ปัญหาทางการเงินของพรรค
2.3 ประสิทธิผลและการตอบสนองของรัฐบาล	- การขจัดภัยคุกคามที่เป็นไปได้สำหรับรัฐบาลเกือบทุกรูปแบบ - มีการตรวจสอบฝ่ายบริหารของฝ่ายนิติบัญญัติ - มีการชดเชยให้ประชาชน - มีสื่อเสรี	- อำนาจครอบงำของฝ่ายบริหาร - การเมืองแบบให้เงินท้องถิ่นเพื่อหาคะแนนนิยม - การรายงานที่ล่าช้า - บทบาทที่จำกัดของพรรคฝ่ายค้าน - กฎหมายเกี่ยวกับเสรีภาพในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารมีความอ่อนแอ
2.4 ประสิทธิผลด้านการเป็นประชาธิปไตยของรัฐสภา[1]		
2.5 การควบคุมตำรวจและทหารโดยพลเรือน	- กระบวนการที่ชัดเจนในการควบคุมทหารโดยพลเรือน - การปฏิรูปการให้บริการสาธารณะ	- นำทหารออกจากพื้นที่ซึ่งเคยเกิดความขัดแย้ง - เพิ่มสำนึกรับผิดชอบของงานด้านความมั่นคงต่อรัฐสภา - ทำให้เกิดความมั่นใจว่าตำรวจจะทำงานรับใช้ชุมชนโดยรวม - ทำให้การบริการมีความเป็นตัวแทนของสังคมมากขึ้น
2.6 ความมั่นคงในชีวิตความเป็นอยู่ของสาธารณชน[2]	- จัดตั้งคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ - เพิ่มจำนวนการรายงานการทุจริตคอร์รัปชั่นจากภาคประชาสังคมและสาธารณชน	- การจัดการกับปัญหาพฤติกรรมและวัฒนธรรมการแสวงหาค่าเช่าทางเศรษฐกิจ (หรือการให้สินบน) - การสร้างความเข้มแข็งให้แก่หน่วยงานป้องกันและปราบปรามการทุจริต

กรอบแนวคิด	ความสำเร็จ	ความท้าทาย
3. ประชาสังคมและการมีส่วนร่วมของประชาชน		
3.1 สื่อในสังคมประชาธิปไตย	- สื่อสิ่งพิมพ์มีความเป็นอิสระ - สื่อของรัฐมีการผูกขาดน้อยลง	- ความต่อเนื่องของการควบคุมสื่อโดยรัฐ - การผูกขาดของสื่อเอกชน - การคุกคามผู้สื่อข่าวทั้งทางตรงและทางอ้อม - ความไร้สาระของเนื้อหาที่ปรากฏในสื่อ
3.2 การมีส่วนร่วมทางการเมือง	- องค์กรภาคประชาสังคมมีความตื่นตัว - บทบาทที่มีประสิทธิภาพขององค์กรภาคประชาสังคม - การกระตุ้นให้เกิดการพึ่งตนเอง	- การต้องพึ่งพาผู้บริจาคเงินสนับสนุนขององค์กรภาคประชาสังคม - การขาดความสำนึกรับผิดชอบขององค์กรภาคประชาสังคม - การมีส่วนร่วมในระดับต่ำของสตรี
การตอบสนองความต้องการของประชาชนโดยรัฐบาล[3]	การใช้กลไกการปรึกษาหารือ	- ความต้องการสู่ความมั่งคั่ง - ความรู้สึกไม่มีอำนาจของประชาชนทั่วไป
3.3 การกระจายอำนาจ	- การฟื้นฟูการปกครองส่วนท้องถิ่นที่มาจากการเลือกตั้ง - การตอบสนองความต้องการของพลเมืองท้องถิ่นมากขึ้น - มีความร่วมมือกับท้องถิ่นในการให้บริการประชาชน	- ฐานทรัพยากรที่ไม่เพียงพอและไม่เสมอภาคในระดับท้องถิ่น - ความขาดแคลนบุคลากรที่ผ่านการฝึกอบรม - การกระจายอำนาจทางการคลังที่จำกัด
4. ประชาธิปไตยที่ไปไกลกว่าคำว่า “รัฐ”[4]		
4.1 อิทธิพลจากภายนอกต่อประชาธิปไตยของประเทศ	การนำสนธิสัญญาระหว่างประเทศมาพิจารณาเพื่อออกออกกฎหมายภายในประเทศ	- การอยู่ใต้อาณัติของสถาบันทางการเงินระหว่างประเทศ - ความเป็นตัวแทนที่ไม่เสมอภาคของประเทศที่มาจากซีกโลกใต้ในองค์การระหว่างประเทศ - ปัญหาข้อพิพาทชายแดนที่เรื้อรัง

กรอบแนวคิด	ความสำเร็จ	ความท้าทาย
4.2 ผลกระทบทางประชาธิปไตยของประเทศต่อนานาประเทศ	- การสนับสนุนภารกิจการรักษาสันติภาพขององค์การสหประชาชาติ (UN)	- ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แก่ผู้ลี้ภัย

แหล่งที่มา : ดัดแปลงจาก องค์กร IDEA, สถานะของประชาธิปไตย: การประเมินประชาธิปไตยในประเทศพันธมิตรทั้งแปดทั่วโลก (กรุงเฮก: องค์กร Kluwer Law, 2002), หน้า 100-103.

[1] องค์ประกอบนี้ไม่ได้อยู่ในกรอบแนวคิดแต่เดิม

[2] ในกรอบแนวคิดเดิม หัวข้อนี้ชื่อ 'การลดการคอร์รัปชั่น'

[3] ในกรอบแนวคิดที่พัฒนาขึ้นใหม่ หัวข้อนี้ได้ถูกแยกออกมาจากหัวข้อเดิม

[4] ในกรอบแนวคิดเดิม หัวข้อนี้เป็นคำถามที่มีเพียงข้อเดียว

ภาคผนวก ก
วิธีการอื่น ๆ ในการประเมินประชาธิปไตย

เราได้อธิบายหลักการและวัตถุประสงค์ของกรอบแนวคิดการประเมินประชาธิปไตยของเรา ซึ่งเราไม่ใช่รายแรกที่พยายามสร้างกรอบแนวคิดการประเมินคุณภาพประชาธิปไตยและเสรีภาพในประเทศต่างๆ ทั่วโลก คุณลักษณะที่แตกต่างของกรอบแนวคิดการประเมินนี้สามารถนำไปเปรียบเทียบกับกรอบแนวคิดอื่นๆ ได้ ดังปรากฏในตาราง ก-1 ตารางนี้ได้นำเสนอกรอบแนวคิดการประเมินที่แตกต่างกันไว้ 5 กรอบแนวคิดด้วยกัน เราได้จำแนกกรอบแนวคิดทั้งห้าดังนี้ – จำแนกตามประเด็นและสาระสำคัญในการประเมิน ผู้จัดการประเมิน วัตถุประสงค์ในการประเมิน ความครอบคลุมทางภูมิศาสตร์ และระเบียบวิธีวิจัยที่ใช้ ตารางนี้ยังได้ระบุตัวอย่างของผู้จัดการประเมิน ประเทศ และหน่วยงานที่จัดให้มีการประเมิน

ตารางนี้ไม่ได้นำเสนอเนื้อหาในรายละเอียดแต่ประการใด แต่สามารถเห็นได้อย่างชัดเจนว่ากรอบแนวคิดต่างๆ มีส่วนที่เหมือนกันอยู่หลายจุด ยกตัวอย่างเช่น กรอบแนวคิดสี่กรอบแรกมีสาระสำคัญในการประเมินที่คล้ายคลึงกัน โดยกรอบแนวคิดทั้งสี่ให้ความสำคัญกับการประเมินด้านสิทธิความเป็นพลเมืองและสิทธิทางการเมือง อย่างไรก็ดีแต่ละกรอบแนวคิดมีวัตถุประสงค์การประเมินและระเบียบวิธีวิจัยที่แตกต่างกันไป โดยกรอบแนวคิดแรกมีวัตถุประสงค์เพื่อจัดอันดับประเทศต่างๆ ทั่วโลกในด้านสิทธิมนุษยชน กรอบแนวคิดที่สอง (การประเมินการปกครอง) มีวัตถุประสงค์ในการประเมินเพื่อคัดเลือกและติดตามตรวจสอบโครงการที่ได้รับเงินสนับสนุน กรอบแนวคิดที่สาม (ดัชนีประชาธิปไตย) มีวัตถุประสงค์ในการประเมินเพื่อสำรวจความสัมพันธ์เชิงประจักษ์ระหว่างประชาธิปไตยกับตัวแปรที่สำคัญอื่นๆ กรอบแนวคิดที่สี่ (การตรวจสอบความเป็นประชาธิปไตย) ให้ความสำคัญกับการสร้างความตระหนักรู้และการอภิปรายสาธารณะ

เกี่ยวกับประเด็นทางประชาธิปไตย กรอบแนวคิดที่ห้า (การประเมินด้านเศรษฐกิจและสังคม) นำเสนอเครื่องมือสำหรับการลงทุนทางเศรษฐกิจหรือทางสังคมที่ได้รับทุนสนับสนุนจากภายนอก

กรอบแนวคิดในการประเมินนี้อยู่ในตารางแถวสุดท้าย จากกรอบแนวคิดทั้งห้าที่เราสำรวจ กรอบแนวคิดนี้มีความคล้ายคลึงกับกรอบแนวคิดการตรวจสอบประชาธิปไตยมากที่สุด เพราะกรอบแนวคิดนี้ได้พัฒนามาจากกรอบแนวคิดการตรวจสอบประชาธิปไตย นั่นหมายถึงวัตถุประสงค์สำคัญของวิธีการประเมินนี้คือการเพิ่มความตระหนักรู้ของสาธารณชนในประเด็นประชาธิปไตยในประเทศใดประเทศหนึ่ง การประเมินคุณภาพประชาธิปไตย การระบุจุดแข็งและจุดอ่อน ตลอดจนการปฏิรูปในด้านต่างๆ

เนื่องจากเรามีความกังขาเกี่ยวกับการให้บุคคลภายนอกเป็นผู้ประเมินประชาธิปไตยในประเทศ เราจึงเห็นว่าบุคคลที่ควรเป็นผู้ดำเนินการประเมินก็คือพลเมืองของประเทศนั้นๆ ซึ่งเป็นหลักการที่กำลังได้รับการยอมรับในประเทศต่างๆ เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ เหตุผลหนึ่งก็คือพลเมืองคือผู้ที่รู้ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของประเทศตนดี ซึ่งจะเป็นพื้นฐานสำคัญที่จะช่วยให้เข้าใจกรอบแนวคิดในการประเมินและการจัดการต่างๆ เพื่อนำไปสู่ความเป็นประชาธิปไตยได้ และการที่รัฐบาลเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินด้วยนั้น ในบางกรณีอาจมีความเหมาะสม และในหลายกรณีอาจจะสามารถเพิ่มความชอบธรรมให้แก่การประเมินได้ (เช่น ในกรณีประเทศมองโกเลียและเนเธอร์แลนด์ : ดูส่วนที่ 3) ความชอบธรรมจะขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของรัฐบาลและความเป็นอิสระของการประเมิน ยกตัวอย่างเช่น ในประเทศซิมบับเว รัฐบาลของประธานาธิบดี Robert Mugabe ได้ทำการสำรวจความต้องการประชาธิปไตยของประชาชน เพื่อบิดเบือนความต้องการของเสียงส่วนใหญ่ และควบคุมกระบวนการประเมิน ซึ่งต่อมาประธานาธิบดี Mugabe ได้ปฏิเสธบทสรุปการตรวจสอบอย่างเป็นทางการในครั้งนั้นของเขาเอง

ดังนั้น การสร้างภูมิคุ้มกันจึงเป็นสิ่งจำเป็นก่อนเริ่มการประเมินประชาธิปไตย ยกตัวอย่างเช่น การประเมินรัฐบาลตามวิธีการประเมินนี้จะอนุญาตให้ผู้ประเมินพิจารณาเองว่าจะเลือกประเมินประชาธิปไตยในด้านใดบ้าง จะใช้เกณฑ์/บรรทัดฐานอะไร รวมถึงมาตรฐานใดที่เหมาะสมที่จะใช้ในการประเมิน

กรอบแนวคิดอื่นๆ มีแนวโน้มที่จะกำหนดวิธีการประเมินเหล่านี้ไว้ล่วงหน้า ซึ่งมักจะไม่ได้รับความสนใจหรือถูกนำมาอภิปรายกัน กระบวนการขององค์กร IDEA เปิดรับข้อโต้แย้งและทางเลือกต่างๆ ขณะที่ความยืดหยุ่นของกรอบแนวคิดนี้ทำให้สามารถใช้ประเมินประเด็นเฉพาะเจาะจงต่างๆ ของแต่ละประเทศได้ และการกำหนดทางเลือกต่างๆ ก็เป็นหนึ่งในวัตถุประสงค์สำคัญของคู่มือเล่มนี้

อย่างไรก็ดี เราได้พัฒนากรอบแนวคิดและวิธีการประเมินที่แตกต่างออกไปจากต้นแบบกรอบแนวคิดการตรวจสอบประชาธิปไตยในหลายแนวทาง ซึ่งได้มีการนำองค์ประกอบต่างๆ บางส่วนจากกรอบแนวคิดการประเมินอื่นๆ มาใช้ด้วย การขยายแนวคิดการตรวจสอบประชาธิปไตยไปสู่ประเทศประชาธิปไตยใหม่ เราจำเป็นต้องนำหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินต้นแบบที่ใช้ในสหราชอาณาจักรไปสู่กระบวนการประเมินและวิจารณ์ผลงานของประเทศต่างๆ ดังนั้นกรอบแนวคิดนี้จึงได้เพิ่มส่วนที่เกี่ยวข้องกับสิทธิทางเศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนมิติด้านประชาธิปไตยระหว่างประเทศที่กรอบแนวคิดต้นแบบไม่มี กรอบแนวคิดนี้ยังให้ความสำคัญกับกระบวนการประเมินและการพิจารณาทางเลือกในการใช้เกณฑ์หรือเครื่องมือที่ใช้ในการวัด และนอกจากเราจะเพิ่มเนื้อหาการประเมินด้านเศรษฐกิจและสังคมแล้ว เรายังได้ใช้ประโยชน์จากประสบการณ์การประเมินการปกครองในระเบียบวิธีวิจัยของเราด้วย

นอกจากนี้ ในการจัดทำรายการแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลระหว่างประเทศ ข้อมูลระดับภูมิภาค หรือข้อมูลเฉพาะประเทศใดประเทศหนึ่ง เราต้องขอขอบคุณแหล่งข้อมูลและข้อค้นพบที่พัฒนาโดยนักรัฐศาสตร์และองค์กรพัฒนาเอกชนระหว่างประเทศ ท่ามกลางแนวทางที่หลากหลายเหล่านี้ เราพยายามใช้ประโยชน์จากข้อดีของการประเมินที่มีอยู่ ขณะเดียวกันเราก็พยายามรักษาแนวทางที่มีลักษณะเด่นของเราไว้ด้วย

ตาราง ก 1 การเปรียบเทียบกรอบแนวคิดการประเมิน

ประเภทของการประเมิน	ผู้จัดการประเมิน	ความครอบคลุมด้านเนื้อหา	วัตถุประสงค์	ความครอบคลุมทางภูมิศาสตร์	ระเบียบวิธีวิจัย	ตัวอย่าง
1. การสำรวจด้านสิทธิมนุษยชน	องค์กรพัฒนาเอกชนระหว่างประเทศและรัฐบาล	สิทธิความเป็นพลเมืองและสิทธิทางการเมือง; สิทธิทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม	เพื่อจัดอันดับประเทศต่างๆ ทั่วโลกในด้านสิทธิมนุษยชน	ทั่วโลก	การเปรียบเทียบเชิงปริมาณหรือเชิงคุณภาพระหว่างประเทศ	Freedom House[1] Humana Index[2] Human Rights Watch[3] Amnesty International[4] US State Dept.[5] CIRI Human Rights Data Project[6]
2. การประเมินการปกครอง	หน่วยงานที่ได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาล	ประชาธิปไตยแบบเลือกตั้ง, รัฐบาลที่มีสำนึกรับผิดชอบ, หลักนิติธรรม	เพื่อเป็นเครื่องมือสำหรับการคัดเลือกและติดตามตรวจสอบโครงการที่ได้รับเงินสนับสนุน	ประเทศประชาธิปไตยใหม่	การประเมินเป็นการเฉพาะของประเทศ โดยไม่ได้ใช้ตัวชี้วัดของหน่วยงานสนับสนุน	CIDA[7] DFID[8] USAID[9] EU[10] Millennium Challenge Account[11] APRM[12]
3. ดัชนีประชาธิปไตย	นักสังคมศาสตร์และนักรัฐศาสตร์	สิทธิความเป็นพลเมืองและสิทธิทางการเมือง, ประชาธิปไตยแบบเลือกตั้ง	เพื่อสำรวจความสัมพันธ์เชิงประจักษ์ระหว่างประชาธิปไตยกับตัวแปรอื่นๆ (เช่น การพัฒนาและความขัดแย้งทางเศรษฐกิจ)	บางส่วนใช้ทั่วโลก	บางส่วนใช้กับประเทศประชาธิปไตยใหม่	ตัวชี้วัดเชิงปริมาณแบบผสมผสาน (ตัวชี้วัดที่จำแนกผลออกเป็นสองทางกับที่จำแนกผลเป็นระดับ) Lipset[13] Diamond[14] Hadenius[15] M Moore[16] Kaufman et al.[17] Przeworski et al.[18] Polity IV[19] Bertelsmann Transformation Index[20] EIU[21]
4. การตรวจสอบประชาธิปไตย	ภาคประชาสังคมที่ร่วมมือกัน	สิทธิความเป็นพลเมืองและสิทธิทางการเมือง, ประชาธิปไตยแบบเลือกตั้ง, รัฐบาลที่มีสำนึกรับผิดชอบ	เพื่อเพิ่มความตระหนักรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยและสถานะของประชาธิปไตยปัจจุบัน	ประเทศประชาธิปไตยที่มีรากฐานมั่นคง	การประเมินเชิงคุณภาพของประเทศนั้นโดยพลเมือง	แคนาดา[22] สวีเดน[23] สหราชอาณาจักร[24] ออสเตรเลีย[25] เดนมาร์ค[26] เนเธอร์แลนด์[27] สหภาพยุโรป[28]
5. การประเมินด้านเศรษฐกิจและสังคม	หน่วยงานระหว่างประเทศ และรัฐบาล	ตัวชี้วัดด้านเศรษฐกิจและสังคม	เพื่อชี้แนะการลงทุนทางเศรษฐกิจและสังคมที่ได้รับทุนสนับสนุนจากต่างประเทศ	ทั่วโลก	ตัวชี้วัดเชิงปริมาณเพื่อประเมินการปฏิบัติการเชิงเปรียบเทียบ (comparative performance)	UNDP[29] World Bank[30] Social Watch[31]
การประเมินประชาธิปไตยขององค์กร IDEA	ประชาสังคมทั้งในและระหว่างประเทศ และรัฐบาล	ระบบการเมืองที่เป็นประชาธิปไตยและสังคมที่เป็นประชาธิปไตยเต็มขั้น	เพื่อส่งเสริมเวทีสาธารณะ, ระบุและประเมินลำดับความสำคัญของการปฏิรูปต่างๆ	ทั่วโลก	การประเมินเชิงคุณภาพของประเทศนั้นโดยผู้เชี่ยวชาญในประเทศ	Transparency International[32] International IDEA-sponsored

เอกสารอ้างอิงของตาราง ก 1

1 องค์กรจัดลำดับเสรีภาพโลก, เสรีภาพในโลก: การสำรวจด้านสิทธิทางการเมืองและเสรีภาพของพลเมืองประจำปี 2005 (วอชิงตัน ดี ซี: องค์กรจัดลำดับเสรีภาพโลก, 2006)

2 Humana, C., คู่มือสิทธิมนุษยชนโลก (ออกซฟอร์ด: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยออกซฟอร์ด, 1992)

3 องค์กรสิทธิมนุษยชน, รายงานองค์กรสิทธิมนุษยชนโลก 2006 (นิวยอร์ก: องค์กรสิทธิมนุษยชน, 2006)

4 องค์การนิรโทษกรรมสากล, รายงานองค์การนิรโทษกรรมสากล 2006: สภาวการณ์สิทธิมนุษยชนของโลก (ลอนดอน: องค์การนิรโทษกรรมสากล, 2006)

5 กระทรวงการต่างประเทศของสหรัฐอเมริกา, รายงานประเทศเรื่องการปฏิบัติการด้านสิทธิมนุษยชน ปี 2005 (วอชิงตัน ดี ซี: สำนักพิมพ์รัฐบาลสหรัฐอเมริกา, 2006)

6 โครงการข้อมูลสิทธิมนุษยชน Cingranelli-Richards (CIRI), <http://www.humanrightsdata.org>

7 Kapoor, I. (สำหรับหน่วยงานพัฒนาระหว่างประเทศแห่งแคนาดา (CIDA)), ตัวชี้วัดเพื่อจัดตั้งโครงการด้านสิทธิมนุษยชนและการพัฒนาทางประชาธิปไตย: การศึกษาเบื้องต้น (Ottawa: CIDA, 1996); CIDA, 'แผนงานสำหรับประเมินผลความเท่าเทียมหญิงชายของ CIDA', 2005

8 ฝ่ายการพัฒนาระหว่างประเทศแห่งสหราชอาณาจักร (DFID), แผนงานการประเมินการกำกับดูแลอย่างมีส่วนร่วม: พัฒนาคุณภาพการกำกับดูแลเพื่อขจัดปัญหาความยากจน (ลอนดอน: DFID, 2002)

9 องค์กรเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศของสหรัฐอเมริกา (USAID), คู่มือของตัวชี้วัดโครงการประชาธิปไตยและการกำกับดูแล (วอชิงตัน ดี ซี: USAID, 1998)

10 คณะกรรมการยุโรป, รายงานประจำจากคณะกรรมการว่าด้วยความก้าวหน้าในเรื่องการเข้าครอบครองโดยประเทศสมาชิก (บรูซเซลส์: คณะกรรมการยุโรป, ประจำปี)

11 'บัญชีความท้าทายแห่งสหัสวรรษ: ข้อตกลงร่วมกันเพื่อการพัฒนาทั่วโลกครั้งใหม่', มุมมองเชิงเศรษฐกิจ: วารสารอิเล็กทรอนิกส์ของกระทรวงการต่างประเทศของสหรัฐอเมริกา, 8/2 (มีนาคม 2003), ดูได้จาก <http://usinfo.state.gov/journals/ites/0303/ijee/ijee0303.htm>. ข้อเพิ่มเติม ดู <http://www.mca.gov/index.php>

12 พันธมิตรใหม่เพื่อการพัฒนาของแอฟริกา (NEPAD), กลไกการตรวจสอบภายในแห่งแอฟริกา, <http://www.nepad.org/aprm/>

13 Lipset, S. M., 'สิ่งจำเป็นทางสังคมในการปกครองแบบประชาธิปไตย', วารสารรัฐศาสตร์อเมริกา, 53 (1959)

14 Diamond, L., 'การพัฒนาเศรษฐกิจและประชาธิปไตยที่มีการพิจารณาทบทวน', American Behavioral Scientist, 35/4–5 (1992), หน้า 450–99

15 Hadenius, A., ประชาธิปไตยและการพัฒนา (เคมบริดจ์: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเคมบริดจ์, 1992)

16 Moore, M., 'ประชาธิปไตยและการพัฒนาในมุมมองระหว่างประเทศ: สถิติรูปแบบใหม่', ความเป็นประชาธิปไตย, 2/2 (1995)

17 Kaufman, D., Kraay, A. และ Mastruzzi, M., การบริหารจัดการ 5: ผลสรุปและตัวชี้วัดด้านการบริหารจัดการของแต่ละบุคคล ปี ค.ศ. 1996 ถึง 2005, รายงานการทำงานวิจัยนโยบาย (วอชิงตัน ดี ซี: ธนาคารโลก, 2006)

18 Przeworski, A., Alvarez, M., Cheibub, J. A. และ Limongi, F., ประชาธิปไตยและการพัฒนา: สถาบันการเมืองและความเป็นอยู่ที่ดีในโลก, 1950 –1990, เคมบริดจ์ศึกษาด้านทฤษฎีประชาธิปไตย 3 (เคมบริดจ์: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเคมบริดจ์, 2000). ชุดข้อมูลดูได้จาก <http://www.ssc.upenn.edu/~cheibub/data/Default.htm>

19 'ลักษณะเฉพาะและการเปลี่ยนผ่านของระบอบการปกครอง, 1800–2004', โครงการระบบการปกครอง 4. ชุดข้อมูลและสิ่งตีพิมพ์เผยแพร่ ดูได้จาก <http://www.cidcm.umd.edu/polity/>.

20 มูลนิธิเบอร์เทลสแมนน์ (บรรณาธิการ), ดัชนีการปฏิรูปของเบอร์เทลสแมนน์ 2003: สู่ประชาธิปไตยและเศรษฐกิจตลาด (กุทเทอส์ดลห์: มูลนิธิเบอร์เทลสแมนน์, 2005). ชุดข้อมูล ดูได้จาก <http://www.bertelsmann-transformation-index.de/11.0.html?&L=1>.

21 'ดัชนีประชาธิปไตยของหน่วยข่าวกรองเศรษฐศาสตร์', โลกในปี 2007, ดูได้จาก <http://www.eiu.com/>

22 ชุดการตรวจสอบประชาธิปไตยของแคนาดา, สำนักพิมพ์ยูเอซบี, ตั้งแต่ปี 2004

23 ศูนย์เพื่อธุรกิจและนโยบายศึกษา (ศูนย์เพื่อธุรกิจและนโยบายศึกษา, SNS), การตรวจสอบประชาธิปไตยของสวีเดน (อุปซอลา: มหาวิทยาลัยอุปซอลา, ประจำปี ตั้งแต่ 1995)

24 Klug, Francesca, Starmer, Keir และ Weir, Stuart, สามเสาหลักแห่งเสรีภาพ: สิทธิและเสรีภาพทางการเมืองในสหราชอาณาจักร (ลอนดอน: เราท์เลดจ์, 1996); และ Beetham, David, Byrne, Iain, Ngan, Pauline และ Weir, Stuart, ประชาธิปไตยภายใต้การปกครองของโทนี่ แบลร์: การตรวจสอบประชาธิปไตยในสหราชอาณาจักร, ปรับปรุงครั้งที่ 2 (ลอนดอน: Politico's, 2002).

25 การตรวจสอบประชาธิปไตยของออสเตรเลีย, ออสเตรเลีย: สถานการณ์ประชาธิปไตย (เร็วๆ นี้, 2008).

26 สมาคมเพื่อความร่วมมือระหว่างประเทศแห่งเดนิช (สมาคมเพื่อความร่วมมือระหว่างประเทศแห่งเดนิช, MS) การตรวจสอบประชาธิปไตย, <http://www.ms.dk/sw47132.asp>

27 กระทรวงมหาดไทยและความสัมพันธ์แห่งราชอาณาจักรเนเธอร์แลนด์, ประชาธิปไตยของพวกเรา 2006 (แปลเฉพาะกาล), <http://www.minbzk.nl/bzk2006uk/>

28 Lord, Christopher, การตรวจสอบประชาธิปไตยของสหภาพยุโรป (บาซิงสโตค: สำนักพิมพ์พัลเกรฟ แมคมิลแลน, 2004)

29 สำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (UNDP), รายงานการพัฒนามนุษย์ ปี 2005 (ออกซฟอร์ด: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยออกซฟอร์ด, 2005)

30 ธนาคารโลก, ตัวชี้วัดการพัฒนาโลก 2006 (วอชิงตัน ดี ซี: ธนาคารโลก, 2006); โครงร่างการดำเนินการของประเทศและการประเมินสถาบันแห่งธนาคารโลก, ดูได้จาก <http://www.worldbank.org>

31 การเฝ้าระวังทางสังคม (รายงานประเทศที่เป็นใจความสำคัญมีการตีพิมพ์อย่างต่อเนื่อง)

32 Pope, J. (สำหรับองค์กรความโปร่งใสสากล), หนังสือแหล่งที่มาขององค์กรความโปร่งใสสากลปี 2000 ด้านการต่อต้านการทุจริต: องค์ประกอบของระบบพิทักษ์คุณธรรมในระดับชาติ (เบอร์ลิน: องค์กรความโปร่งใสสากล, 2000)

ภาคผนวก ข
แบบสอบถามการประเมินประชาธิปไตย

ตัวอย่าง

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่าง (เพียงหนึ่งช่อง) ที่ตรงกับระดับการประเมินตามความเห็นของคุณในแต่ละคำถาม โดยใช้เกณฑ์กำหนดระดับการประเมินดังนี้

สม = สูงมาก
ส = สูง
ป = ปานกลาง หรือ ไม่แน่ชัด
ต = ต่ำ
ตม = ต่ำมาก

ยกตัวอย่างเช่น ในคำถาม 2.1 ถ้าคุณมีความเห็นว่ามีการเพิกถอนหลักนิติธรรมอย่างร้ายแรง เช่น ยังปรากฏว่ามีกลุ่มบุคคลหรือมีสิ่งที่กฎหมายเข้าไม่ถึงหรืออยู่เหนือการคุ้มครองของกฎหมายในประเทศของคุณ คุณก็อาจทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง 'ต' (ต่ำ) เพื่อประเมินระดับหลักนิติธรรมในประเทศของคุณ

ในการประเมิน ให้คุณพิจารณาคำถามต่างๆ จากเนื้อหาที่ปรากฏนอกตาราง จากนั้นจึงทำเครื่องหมายลงในช่องว่างในตาราง (ตารางจะปรากฏเฉพาะเลขข้อคำถาม) และในการประเมินแต่ละส่วน จะมีคำถามให้คุณตอบเกี่ยวกับ 1) คุณลักษณะที่ดีที่สุดในประเทศของคุณในด้านความเป็นประชาธิปไตย 2) ปัญหาที่ร้ายแรงที่สุดในประเทศของคุณในด้านความเป็นประชาธิปไตย และ 3) สิ่งที่ควรปรับปรุงเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว

1.2 หลักนิติธรรมและการเข้าถึงความยุติธรรม

รัฐและสังคมอยู่ภายใต้กฎหมายอย่างสอดคล้องกันหรือไม่

1.2.1 หลักนิติธรรมได้รับการนำไปใช้ทั่วทั้งประเทศมากน้อยเพียงใด

1.2.2 เจ้าหน้าที่รัฐปฏิบัติหน้าที่ตามหลักนิติธรรมและหลักความโปร่งใสมากน้อยเพียงใด

1.2.3 ศาลและตุลาการเป็นอิสระจากฝ่ายบริหารและการแทรกแซงใด ๆ มากน้อยเพียงใด

1.2.4 พลเมืองเข้าถึงความยุติธรรม กระบวนการที่ถูกต้องและเหมาะสม และการชดเชยในกรณีที่เกิดการบริหารที่มิชอบ อย่างเท่าเทียมและเชื่อถือได้มากน้อยเพียงใด

1.2.5 กระบวนการยุติธรรมทางอาญาและระบบการลงโทษปฏิบัติตามกฎแห่งความยุติธรรมและความเท่าเทียมในการดำเนินการมากน้อยเพียงใด

1.2.6 ประชาชนเชื่อมั่นในระบบกฎหมายมากน้อยเพียงใดในเรื่องการตัดสินอย่างเท่าเทียมและมีประสิทธิภาพ

	สม	ส	ป	ต	ตม
1.2.1					
1.2.2					
1.2.3					
1.2.4					
1.2.5					
1.2.6					

คุณลักษณะที่ดีที่สุด.....

ปัญหาที่ร้ายแรงที่สุด.....

สิ่งที่ควรปรับปรุง.....

ภาคผนวก ค
เอกสารอ้างอิง

สถาบันวิจัยขั้นสูงด้านสังคมและการเมือง, *ลัตเวียมีความเป็นประชาธิปไตยมากน้อยเพียงใด?* การตรวจสอบประชาธิปไตย (ริกา: มหาวิทยาลัยแห่งลัตเวีย, คณะกรรมการวิเคราะห์เชิงกลยุทธ์, 2005)

Beetham, David, Byrne, Iain, Ngan, Pauline และ Weir, Stuart, *ประชาธิปไตยภายใต้การปกครองของโทนี่ แบลร์:* การตรวจสอบประชาธิปไตยในสหราชอาณาจักร, พิมพ์ครั้งที่ 2 (ลอนดอน: Politico's, 2002)

Berman, Sheri, 'วิวัฒนาการประชาธิปไตย: บทเรียนจากยุโรป', *วารสารประชาธิปไตย,* 18/1 (2007), หน้า 28–41

Carothers, Thomas, 'วิวัฒนาการประชาธิปไตย: ข้อผิดพลาดในการ "ลำดับ"', *วารสารประชาธิปไตย,* 18/1 (2007), หน้า 12–27 (2007a)

_____. 'การถกเถียง: ความเข้าใจผิดต่อการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองอย่างค่อยเป็นค่อยไป', *วารสารประชาธิปไตย,* 18/3 (2007), หน้า 18–22 (2007b)

Clancy, Paula, Hughes, Ian และ Brannick, T., *มุมมองของสาธารณชนต่อประชาธิปไตยในไอร์แลนด์* (ดับลิน: โครงการตรวจสอบประชาธิปไตยในไอร์แลนด์, สถาบันวิจัยเชิงนโยบายการเปลี่ยนแปลงทางสังคม, 2005)

Diamond, Larry, พัฒนาประชาธิปไตย: *สู่การรวมตัวเป็นหนึ่ง* (บัลติมอร์, Md: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยจอนส์ฮอปกินส์, 1999)

Fukuyama, Francis, 'เสรีนิยม VS การสร้างรัฐ', *วารสารประชาธิปไตย,* 18/3 (2007), หน้า 10–13

คู่มือตัวชี้วัดการปกครองระบอบประชาธิปไตย: ขั้นตอน กระบวนการ และการถอดบทเรียนในมองโกเลีย (อูลานบาทาร์: สำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติประจำประเทศมองโกเลีย และ การติดตามผลการประชุมนานาชาติ ครั้งที่ 5 เรื่องประชาธิปไตยใหม่และประชาธิปไตยที่ได้รับการฟื้นฟู, 2006)

Hughes, Ian, Clancy, Paula, Harris, Clodagh และ Beetham, David, *พลังเพื่อประชาชนจริงหรือ ประเมินประชาธิปไตยในไอร์แลนด์* (ดับลิน: สถาบันวิจัยเชิงนโยบายการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และ หนังสือ New Island, 2007)

องค์กร IDEA, *คู่มือการประเมินประชาธิปไตย* (กรุงเฮก: องค์กร Kluwer Law, 2002)

_____. *รัฐประชาธิปไตย: การประเมินประชาธิปไตยในประเทศพันธมิตรทั้งแปดทั่วโลก* (กรุงเฮก: องค์กร Kluwer Law, 2002)

_____. *10 ปีแห่งการสนับสนุนประชาธิปไตยทั่วโลก* (สตอกโฮล์ม: องค์กร IDEA, 2005)

Karl, T. L., 'ภาวะวิกฤตของความเป็นประชาธิปไตยในลาตินอเมริกา', *การเมืองเชิงเปรียบเทียบ,* 23 (1990), หน้า 1–21

Klug, Francesca, Starmer, Keir และ Weir, Stuart, *สามเสาหลักแห่งเสรีภาพ: สิทธิและเสรีภาพทางการเมืองในสหราชอาณาจักร* (ลอนดอน: เราท์เลดจ์, 1996)

Lim, Millard, Jayme-Lao, Maria, Juan, Lilibeth และ Co, Edna, *การประเมินประชาธิปไตยของฟิลิปปินส์: การลดคอร์รัปชั่น* (มะนิลา: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย Ateneo, 2007)

Linz, Juan และ Stepan, Alfred, *ปัญหาการเปลี่ยนผ่านประชาธิปไตยและการรวมเป็นหนึ่ง: อเมริกาใต้ ยุโรปตอนใต้ และยุโรปภายหลังคอมมิวนิสต์* (บัลติมอร์, Md: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยจอนส์ฮอปกินส์, 1996)

Lokniti: โครงการเพื่อประชาธิปไตยเชิงเปรียบเทียบ, *รัฐประชาธิปไตยในเอเชียใต้* (นิวเดลี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยออกซฟอร์ด, 2008)

Lord, Christopher, *การตรวจสอบประชาธิปไตยโดยสหภาพยุโรป* (บาซิงสโตค: สำนักพิมพ์พัลเกรฟ แมคมิลแลน, 2004)

Maddison, Sarah และ Partridge, Emma, *ประชาธิปไตยในออสเตรเลียช่วยเหลือกลุ่มสตรีมากน้อยเพียงใด* (แคนเบอรา: มหาวิทยาลัยแห่งชาติออสเตรเลีย, การตรวจสอบประชาธิปไตยของออสเตรเลีย, 2007)

Mansfield, Edward และ Snyder, Jack, 'ข้อผิดพลาดในการ "ลำดับ"', *วารสารประชาธิปไตย,* 18/3 (2007), หน้า 5–10

กระทรวงมหาดไทยและความสัมพันธ์แห่งราชอาณาจักรเนเธอแลนด์, *ประชาธิปไตยของเรา 2006,* (แปลเฉพาะกาล) (กรุงเฮก: กระทรวงมหาดไทยและความสัมพันธ์แห่งราชอาณาจักร, 2006)

O'Donnell, G., Cullell, J. V. และ Iazetta, O. M. (บรรณาธิการ), *คุณภาพประชาธิปไตย: ทฤษฎีและการประยุกต์ใช้* (นอเตอร์เดม, อินเดียน่า: สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยนอเตอร์เดม, 2004)

Rustow, D. A., 'การเปลี่ยนแปลงสู่ความเป็นประชาธิปไตย: ต้นแบบพลวัต', *การเมืองเชิงเปรียบเทียบ,* 2 (1970), หน้า 337–63

Thakur, Ramesh, 'หนทางอมาตยาธิปไตยในแคนาดา', *เดอะ ฮินดู,* 13 ตุลาคม 2007, <http://www.thehindu.com/2007/10/13/stories/2007101356611400.htm> (ข้อมูล ณ 29 ตุลาคม 2007)

Weir, Stuart, Blick, Andrew และ Choudhary, Tufyal, *กฎการแข่งขัน: การก่อการร้าย สิทธิชุมชนและสิทธิมนุษยชน* (ยอร์ค: องค์กรความเชื่อมั่นต่อการปฏิรูปโจเซฟ รอนทรี, 2006)

Weir, Stuart และ Beetham, David, *พลังทางการเมืองและการควบคุมทางประชาธิปไตยในสหราชอาณาจักร* (ลอนดอน: เราท์เลดจ์, 1998)

Wilford, Rick, Wilson, Robin และ Claussen, Kathleen, *พลังเพื่อประชาชนจริงหรือ ประเมินประชาธิปไตยในไอร์แลนด์เหนือ* (ดับลิน: หนังสือ New Island สำหรับสถาบันวิจัยเชิงนโยบายการเปลี่ยนแปลงทางสังคม, 2007)

Zakaria, Fareed, *อนาคตของอิสรภาพ: อเสรีประชาธิปไตยในประเทศและต่างแดน* (นิวยอร์คและลอนดอน: W. W. นอร์ตัน, 2003)

องค์กร IDEA, <http://www.idea.int>

ภาคผนวก ง
ประวัติผู้แต่ง

เดวิด บีแทม เป็นผู้แต่งตำราด้านประชาธิปไตย และสิทธิมนุษยชน ซึ่งรวมถึงสิทธิทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างแพร่หลาย ท่านเป็นรองผู้อำนวยการ และเป็นผู้ร่วมแต่งที่เป็นหลัก และเป็นผู้แต่งตำรามากมาย ได้แก่ การวัดประสิทธิภาพทางประชาธิปไตยของสหราชอาณาจักร และเป็นหนึ่งในผู้แต่ง "คู่มือการประเมินคุณภาพประชาธิปไตย" ซึ่งริเริ่มโดย องค์กร IDEA (องค์กร Kluner Law สากล, 2002) ท่านยังเป็นผู้แต่งสิ่งตีพิมพ์อื่นๆ อีกมากมาย รวมทั้งความชอบธรรมของอำนาจ (สำนักพิมพ์ Humanities สากล, 1991); แนะนำประชาธิปไตย: 80 คำถามและคำตอบ (สำนักพิมพ์ Polity, Blackwell และ UNESCO, 1995); ประชาธิปไตยและสิทธิมนุษยชน (สำนักพิมพ์ Polity และ Blackwell, 1999); ประชาธิปไตย : คู่มือของผู้เริ่มต้น (Oneworld, c.2005); การกำหนดและการวัดประชาธิปไตย (Sage, 1994); และ รัฐสภาและประชาธิปไตยในศตวรรษที่ 21: คู่มือเพื่อการปฏิบัติที่ดี (สหภาพรัฐสภา, 2006) และได้รับตำแหน่งศาสตราจารย์กิตติคุณจากมหาวิทยาลัยลีดส์

เอ็ดเซีย คาร์วาลโฮ นักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิลาการปกครอง มหาวิทยาลัยเอสเส็กส์ ทำงานเป็นผู้ช่วยวิจัยในโครงการรัฐประชาธิปไตยในทวีปเอเชียใต้ ซึ่งดำเนินการโดยโครงการโลกนิติที่ศูนย์เพื่อการศึกษาการพัฒนาสังคมในเดลลี สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโทด้านทฤษฎีและด้านการปฏิบัติเรื่องสิทธิมนุษยชน (มหาวิทยาลัยเอสเส็กส์, 2006) และปริญญาโทด้านการเมืองและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ (มหาวิทยาลัยมุมไบ, 2003) และได้เป็นผู้แต่งตำราเรื่อง "การวัดสิทธิเด็ก : วิธีการทางเลือก", วารสารระหว่างประเทศของสิทธิเด็ก (กำลังตีพิมพ์เล่มใหม่, ฤดูหนาว ปี 2008)

ทอดด์ แลนด์แมน ผู้พิสูจน์อักษรในหน่วยงานรัฐบาล และผู้อำนวยการของศูนย์เพื่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย มหาวิทยาลัยเอสเส็กส์ และดำรงตำแหน่งรองผู้อำนวยการศูนย์สิทธิมนุษยชนที่มหาวิทยาลัยเอสเส็กส์ ตั้งแต่ปี 1999-2003 และเป็นผู้อำนวยการร่วม ในปี 2003-2005 และยังดำรงตำแหน่งรองประธานคณะกรรมการการวัดประสิทธิภาพประชาธิปไตยของทรัสตี ซึ่งสร้างงานโครงการมากมายให้แก่องค์กร IDEA และมีส่วนช่วยเหลือรัฐบาลมองโกเลียในการผลักดันการประเมินประชาธิปไตยให้เป็นผลสำเร็จ ท่านเป็นผู้แต่งสิ่งตีพิมพ์มากมาย รวมถึง "ประเด็นและระเบียบวิธีในการเปรียบเทียบทางการเมือง" (เราท์เลดจ์, 2000, 2003, 2008); "การศึกษาเรื่องสิทธิมนุษยชน" (เราท์เลดจ์, 2006); "การพิทักษ์สิทธิมนุษยชน : การศึกษาเปรียบเทียบ" (สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยจอร์จทาวน์, 2005); (ร่วมกับ Joe Foweraker และคณะ) "การปกครองของลาตินอเมริกา" "สิทธิพลเมืองและความเคลื่อนไหวทางสังคม : การวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบและเชิงสถิติ นอกจากนี้ท่านยังเป็นที่ปรึกษาให้แก่หน่วยงานของสหราชอาณาจักรเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศ หน่วยงานพัฒนาระหว่างประเทศของแคนาดา หน่วยงานความร่วมมือเพื่อการพัฒนาประเทศของสวีเดน หน่วยงานพัฒนาระหว่างประเทศของเดนมาร์ก สำนักงานนอกสหราชอาณาจักรและเครือจักรภพ คณะกรรมการยุโรป กลุ่มสิทธิชนกลุ่มน้อย และองค์การนิรโทษกรรมสากล

สจ๊วต เวียร์ ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการการวัดประสิทธิภาพประชาธิปไตย และเป็นศาสตราจารย์พิเศษในสาขาวิชาการปกครองในมหาวิทยาลัยเอสเส็กส์ เป็นผู้แต่งและเป็นบรรณาธิการตำรา เรื่องความไม่เท่าเทียมกันในประเทศอังกฤษ : สิทธิมนุษยชนในฐานะที่เป็นเส้นทางสู่ความยุติธรรมทางสังคม เป็นผู้แต่งร่วมในรายงานเรื่อง กฎหมายและยุทธศาสตร์การต่อสู้กับผู้ก่อการร้ายของรัฐบาลสหราชอาณาจักร การเมืองของพรรค British National Party และอำนาจและความร่วมมือในสหราชอาณาจักร เป็นผู้แต่งร่วมในการวัดประสิทธิภาพทางประชาธิปไตยสามครั้งในสหราชอาณาจักร และเป็นหนึ่งในผู้แต่ง คู่มือการประเมินประชาธิปไตยขององค์กร IDEA ทั้งยังเป็นผู้ก่อตั้งกฎบัตรที่ 88 เรื่องการรณรงค์เพื่อการเปลี่ยนแปลงทางประชาธิปไตยในสหราชอาณาจักร เป็นบรรณาธิการคนแรกๆ ของหนังสือรัฐบุรุษใหม่และสังคมนิยมใหม่ เป็นผู้ช่วยบรรณาธิการ

คนแรกๆ ของตำราสังคมสมัยใหม่ ท่านทำงานให้กับกลุ่มการดำเนินงานเพื่อแก้ไขปัญหาเด็กยากจนและสถานสงเคราะห์ ท่านเขียนและออกสื่ออย่างกว้างขวางในประเด็นเกี่ยวกับประชาธิปไตย และทำงานทางโทรทัศน์ ชุด รัฐสภาของประชาชน ออกอากาศทางช่อง 4 ของสหราชอาณาจักร และละครสารคดี และเป็นที่ปรึกษาในการคัดเลือกคณะกรรมการในรัฐสภาประเทศอังกฤษ และในระดับระหว่างประเทศให้แก่สหภาพยุโรป สำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ สำนักงานนอกสหราชอาณาจักร และเครือจักรภพ และ UKDFID

ภาคผนวก จ
กิตติกรรมประกาศ

"คู่มือปฏิบัติ" เล่มนี้ได้รับประโยชน์อย่างมากมายจากกระบวนการทบทวนอย่างมีส่วนร่วมซึ่งเริ่มต้นในปี 2005 และเกี่ยวข้องกับสมาชิกเครือข่ายรัฐประชาธิปไตย พวกเราขอถือโอกาส ณ ที่นี้ขอบพระคุณทุกคนที่มีส่วนร่วมในผลผลิตนี้ และโดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้เขียนทุกท่าน ได้แก่ ทอดด์ แลนด์แมน ผู้นำทีมจากมหาวิทยาลัยเอสเส็กส์ ที่ร่วมกันเขียนคู่มือนี้ และ สจ๊วต เวียร์ และ เดวิด บีแทม ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของโครงการรัฐประชาธิปไตยมาตั้งแต่การเริ่มต้นเมื่อ 9 ปีที่แล้ว

พวกเรารู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของสมาชิกเครือข่ายรัฐประชาธิปไตยที่ช่วยจัดหาข้อมูลในการจัดทำคู่มือเล่มนี้ : ซ่าร่า แบรดกิ้ง ประจำการที่มหาวิทยาลัยแมนเชสเตอร์ สหราชอาณาจักร ปีเตอร์ อาร์ เดอ โซลซ่า จากศูนย์เพื่อการศึกษาการพัฒนาสังคม กรุงเดลลี ประเทศอินเดีย (สมาชิกของกลุ่มรัฐประชาธิปไตยในทวีปเอเชียใต้) ดิโน ดิปา จากการวิจัยปริซึมประเทศบอสเนีย และเฮอร์เซโกวีนา; คริชน่า ฮาชเฮทู สมาชิกกลุ่มรัฐประชาธิปไตยในทวีปเอเชียใต้ ประจำการที่ศูนย์เพื่อการศึกษาร่วมสมัยเนปาล มหาวิทยาลัยตรีภูวัน กาฏมัณฑุ; บรอนเวน แมนบาย ที่ปรึกษาโครงการการเฝ้าติดตามและสนับสนุนการปกครองในแอฟริกา (Afimap) สถาบันสังคมเปิด; มาร์เท็น พรีเซ็น ประจำการที่กระทรวงความสัมพันธ์ภายในและราชอาณาจักรเนเธอร์แลนด์ ผู้ร่วมมือกับการประเมินรัฐประชาธิปไตยของเรา ในเนเธอร์แลนด์; จูริส เรเซ็นวาล์ดส จากสถาบันวิจัยแนวหน้าทางสังคมและการเมือง มหาวิทยาลัยลัตเวีย; Riga (สมาชิกกลุ่มการประเมินรัฐประชาธิปไตยของลัตเวีย); และ Tset Senbileg Tseeven สมาชิกกลุ่มการประเมินรัฐประชาธิปไตยในมองโกเลีย

และพวกเราขอขอบพระคุณ เคบอล์ทซ มาชานกานา ที่ปรึกษาเพื่อการวิเคราะห์และประเมินประชาธิปไตยแห่งองค์กร IDEA; เมลิดา จิเมเนส ที่ปรึกษา; และ ฟลอเรนเซีย อิงเฮล ผู้จัดการการพิมพ์ที่องค์กร IDEA สำหรับผลสำเร็จในความร่วมมือและการจัดการผลผลิตของคู่มือเล่มนี้ภายในองค์กร IDEA และท้ายที่สุด ขอขอบพระคุณ อีวา โจฮันสัน สำหรับบทบรรณาธิการที่ช่วยทำให้งานเขียนชิ้นนี้ไปสู่งานในขั้นตอนสุดท้าย

ภาคผนวก ฉ
เกี่ยวกับสถาบันระหว่างประเทศเพื่อความช่วยเหลือด้านประชาธิปไตยและการเลือกตั้ง

สถาบันระหว่างประเทศเพื่อความช่วยเหลือด้านประชาธิปไตยและการเลือกตั้ง หรือองค์กร IDEA คืออะไร?

องค์กร IDEA เป็นองค์กรร่วมระหว่างรัฐบาลซึ่งสนับสนุนประชาธิปไตยที่ยั่งยืนทั่วโลก โดยมีจุดประสงค์คือ สร้างความแข็งแกร่งให้แก่สถาบันและกระบวนการทางประชาธิปไตย องค์กร IDEA จะเป็นเสมือนตัวเร่งให้เกิดการสร้างประชาธิปไตยโดยการจัดหาแหล่งความรู้ ทักษะ และแผนงานเพื่อการอภิปรายในประเด็นที่เกี่ยวกับประชาธิปไตย องค์กร IDEA จะทำงานร่วมกับผู้กำหนดนโยบาย รัฐบาลที่ให้การสนับสนุน องค์การสหประชาชาติ หน่วยงานสหประชาชาติ องค์การส่วนภูมิภาค และหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานสร้างประชาธิปไตย

องค์กร IDEA ทำอะไร?

การสร้างประชาธิปไตยเป็นสิ่งที่ซับซ้อน และเกี่ยวข้องกับงานหลายแขนง รวมถึงรัฐธรรมนูญ ระบบการเลือกตั้ง พรรคการเมือง การจัดการของฝ่ายนิติบัญญัติ ตุลาการ รัฐบาลกลาง และรัฐบาลท้องถิ่น และโครงสร้างของรัฐบาลที่เป็นทางการ และเป็นไปตามประเพณี องค์กร IDEA ทำงานเกี่ยวข้องกับประเด็นข้างต้นนั้นทั้งหมด และนำเสนอประเด็นเหล่านั้นในกระบวนการทำให้เป็นประชาธิปไตย :

- แหล่งความรู้ในรูปแบบของคู่มือ ข้อมูล เว็บไซต์ และเครือข่ายผู้เชี่ยวชาญ
- ข้อเสนอเชิงนโยบาย เพื่อให้เกิดการถกเถียง และการดำเนินการในประเด็นประชาธิปไตย และ

- ความช่วยเหลือทางการปฏิรูปประชาธิปไตย ในการตอบสนองความต้องการเฉพาะของชาติ

ขอบเขตของงาน

ขอบเขตที่เป็นจุดเดิมขององค์กร IDEA คือ

- กระบวนการสร้างรัฐธรรมนูญ กระบวนการสร้างรัฐธรรมนูญสามารถวางพื้นฐานเพื่อให้เกิดความสันติและการพัฒนาหรืออาจจะเป็นการเพาะเมล็ดพันธุ์ของความขัดแย้งก็ได้ องค์กร IDEA สามารถจัดเตรียมความรู้ และจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการสร้างรัฐธรรมนูญที่เป็นของชาติอย่างแท้จริง ใส่ใจในมิติเรื่องเพศ และการป้องกันความขัดแย้ง และตอบสนองต่อลำดับคามสำคัญของชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- กระบวนการเลือกตั้ง การออกแบบและการจัดการเลือกตั้งมีผลกระทบที่สำคัญต่อระบบการเมืองที่กว้างขึ้น องค์กร IDEA ได้ค้นหาเพื่อสร้างความมั่นใจให้แก่การจัดการที่มีความเชี่ยวชาญและความเป็นอิสระของการเลือกตั้ง การประยุกต์ระบบการเลือกตั้งและสร้างความมั่นใจในกระบวนการการเลือกตั้งให้แก่สาธารณชน
- พรรคการเมือง พรรคการเมืองสร้างรูปแบบความเชื่อมโยงที่สำคัญระหว่างผู้ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งและรัฐบาล อย่างไรก็ตาม ผลสำรวจที่สำรวจจากทั่วโลกแสดงให้เห็นว่า พรรคการเมืองได้รับความเชื่อมั่นในระดับที่ต่ำ องค์กร IDEA วิเคราะห์การปฏิบัติหน้าที่ของพรรคการเมือง การให้เงินสนับสนุนพรรคการเมือง (จากรัฐ) การจัดการและความสัมพันธ์ระหว่างพรรคการเมืองกับสาธารณชน
- ประชาธิปไตย และเพศ : องค์กร IDEA ตระหนักว่าถ้าหากประชาธิปไตยจะต้องเป็นประชาธิปไตยที่แท้จริง ดังนั้น สตรีซึ่งมีจำนวนเกินกว่าครึ่งหนึ่งของประชากรโลกจะต้องมีความเท่าเทียมกับบุรุษ องค์กร IDEA ได้พัฒนาแหล่งข้อมูลเชิงเปรียบเทียบ และเครื่องมือที่ได้รับการออกแบบให้พัฒนาความร่วมมือและการแสดงออกของสตรีในทางการเมือง
- การประเมินประชาธิปไตย : การทำให้เป็นประชาธิปไตยเป็นกระบวนการระดับชาติ ระเบียบวิธีทางรัฐประชาธิปไตยขององค์กร IDEA ทำให้ประชาชนร่วมประเมินประชาธิปไตยของพวกเขาเองแทนที่จะเชื่อมั่นตัวชี้วัดที่ถูกสร้างจากปัจจัยภายนอกหรือการจัดลำดับประชาธิปไตย

องค์กร IDEA ปฏิบัติงานที่ใดบ้าง?

องค์กร IDEA ปฏิบัติงานอยู่ทั่วโลก โดยมีสำนักงานหลักอยู่ที่สต็อกโฮล์ม ประเทศสวีเดน และมีสำนักงานอยู่ในทวีปอเมริกาใต้ (ลาตินอเมริกา) แอฟริกา และเอเชีย